॥ ನಮೋ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ॥

ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯೇ

ಮಜ್ಝಿಮಪಣ್ಣಾಸಪಾಳಿ

೧. ಗಹಪತಿವಗ್ಗೋ

೧. ಕನ್ದರಕಸುತ್ತಂ

೧. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಚಮ್ಪಾಯಂ ವಿಹರತಿ ಗಗ್ಗರಾಯ ಪೋಕ್ಖರಣಿಯಾ ತೀರೇ ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ। ಅಥ ಖೋ ಪೇಸ್ಸೋ [ಪೇಯೋ (ಕ॰)] ಚ ಹತ್ಥಾರೋಹಪುತ್ತೋ ಕನ್ದರಕೋ ಚ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪೇಸ್ಸೋ ಹತ್ಥಾರೋಹಪುತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಕನ್ದರಕೋ ಪನ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ [ಸಾರಾಣೀಯಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ ಪೀ॰)] ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತೋ ಖೋ ಕನ್ದರಕೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ತುಣ್ಹೀಭೂತಂ ತುಣ್ಹೀಭೂತಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಅನುವಿಲೋಕೇತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – ‘‘ಅಚ್ಛರಿಯಂ , ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಬ್ಭುತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಯಾವಞ್ಚಿದಂ ಭೋತಾ ಗೋತಮೇನ ಸಮ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಪಟಿಪಾದಿತೋ! ಯೇಪಿ ತೇ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಹೇಸುಂ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ಅರಹನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ ತೇಪಿ ಭಗವನ್ತೋ ಏತಪರಮಂಯೇವ ಸಮ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪಟಿಪಾದೇಸುಂ – ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಏತರಹಿ ಭೋತಾ ಗೋತಮೇನ ಸಮ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಪಟಿಪಾದಿತೋ। ಯೇಪಿ ತೇ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಅರಹನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ ತೇಪಿ ಭಗವನ್ತೋ ಏತಪರಮಂಯೇವ ಸಮ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪಟಿಪಾದೇಸ್ಸನ್ತಿ – ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಏತರಹಿ ಭೋತಾ ಗೋತಮೇನ ಸಮ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಪಟಿಪಾದಿತೋ’’ತಿ।

೨. ‘‘ಏವಮೇತಂ , ಕನ್ದರಕ, ಏವಮೇತಂ, ಕನ್ದರಕ। ಯೇಪಿ ತೇ, ಕನ್ದರಕ, ಅಹೇಸುಂ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ಅರಹನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ ತೇಪಿ ಭಗವನ್ತೋ ಏತಪರಮಂಯೇವ ಸಮ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪಟಿಪಾದೇಸುಂ – ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಏತರಹಿ ಮಯಾ ಸಮ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಪಟಿಪಾದಿತೋ। ಯೇಪಿ ತೇ, ಕನ್ದರಕ, ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಅರಹನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ ತೇಪಿ ಭಗವನ್ತೋ ಏತಪರಮಂಯೇವ ಸಮ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪಟಿಪಾದೇಸ್ಸನ್ತಿ – ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಏತರಹಿ ಮಯಾ ಸಮ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಪಟಿಪಾದಿತೋ।

‘‘ಸನ್ತಿ ಹಿ, ಕನ್ದರಕ, ಭಿಕ್ಖೂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ಅರಹನ್ತೋ ಖೀಣಾಸವಾ ವುಸಿತವನ್ತೋ ಕತಕರಣೀಯಾ ಓಹಿತಭಾರಾ ಅನುಪ್ಪತ್ತಸದತ್ಥಾ ಪರಿಕ್ಖೀಣಭವಸಂಯೋಜನಾ ಸಮ್ಮದಞ್ಞಾ ವಿಮುತ್ತಾ। ಸನ್ತಿ ಹಿ, ಕನ್ದರಕ, ಭಿಕ್ಖೂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ಸೇಕ್ಖಾ ಸನ್ತತಸೀಲಾ ಸನ್ತತವುತ್ತಿನೋ ನಿಪಕಾ ನಿಪಕವುತ್ತಿನೋ; ತೇ ಚತೂಸು [ನಿಪಕವುತ್ತಿನೋ ಚತೂಸು (ಸೀ॰)] ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇಸು ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಚಿತ್ತಾ [ಸುಪಟ್ಠಿತಚಿತ್ತಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ವಿಹರನ್ತಿ। ಕತಮೇಸು ಚತೂಸು? ಇಧ, ಕನ್ದರಕ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ವೇದನಾಸು ವೇದನಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ಚಿತ್ತೇ ಚಿತ್ತಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸ’’ನ್ತಿ।

೩. ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಪೇಸ್ಸೋ ಹತ್ಥಾರೋಹಪುತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಬ್ಭುತಂ, ಭನ್ತೇ! ಯಾವ ಸುಪಞ್ಞತ್ತಾ ಚಿಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಸತ್ತಾನಂ ವಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಸೋಕಪರಿದೇವಾನಂ [ಸೋಕಪರಿದ್ದವಾನಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಸಮತಿಕ್ಕಮಾಯ ದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾಯ ಞಾಯಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ। ಮಯಮ್ಪಿ ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಗಿಹೀ ಓದಾತವಸನಾ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಇಮೇಸು ಚತೂಸು ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇಸು ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಚಿತ್ತಾ ವಿಹರಾಮ। ಇಧ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರಾಮ ಆತಾಪಿನೋ ಸಮ್ಪಜಾನಾ ಸತಿಮನ್ತೋ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ವೇದನಾಸು ವೇದನಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರಾಮ ಆತಾಪಿನೋ ಸಮ್ಪಜಾನಾ ಸತಿಮನ್ತೋ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ಚಿತ್ತೇ ಚಿತ್ತಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರಾಮ ಆತಾಪಿನೋ ಸಮ್ಪಜಾನಾ ಸತಿಮನ್ತೋ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರಾಮ ಆತಾಪಿನೋ ಸಮ್ಪಜಾನಾ ಸತಿಮನ್ತೋ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಬ್ಭುತಂ, ಭನ್ತೇ! ಯಾವಞ್ಚಿದಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಏವಂ ಮನುಸ್ಸಗಹನೇ ಏವಂ ಮನುಸ್ಸಕಸಟೇ ಏವಂ ಮನುಸ್ಸಸಾಠೇಯ್ಯೇ ವತ್ತಮಾನೇ ಸತ್ತಾನಂ ಹಿತಾಹಿತಂ ಜಾನಾತಿ। ಗಹನಞ್ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ಯದಿದಂ ಮನುಸ್ಸಾ; ಉತ್ತಾನಕಞ್ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ಯದಿದಂ ಪಸವೋ। ಅಹಞ್ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಪಹೋಮಿ ಹತ್ಥಿದಮ್ಮಂ ಸಾರೇತುಂ। ಯಾವತಕೇನ ಅನ್ತರೇನ ಚಮ್ಪಂ ಗತಾಗತಂ ಕರಿಸ್ಸತಿ ಸಬ್ಬಾನಿ ತಾನಿ ಸಾಠೇಯ್ಯಾನಿ ಕೂಟೇಯ್ಯಾನಿ ವಙ್ಕೇಯ್ಯಾನಿ ಜಿಮ್ಹೇಯ್ಯಾನಿ ಪಾತುಕರಿಸ್ಸತಿ। ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ದಾಸಾತಿ ವಾ ಪೇಸ್ಸಾತಿ ವಾ ಕಮ್ಮಕರಾತಿ ವಾ ಅಞ್ಞಥಾವ ಕಾಯೇನ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ ಅಞ್ಞಥಾವ ವಾಚಾಯ ಅಞ್ಞಥಾವ ನೇಸಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಬ್ಭುತಂ, ಭನ್ತೇ! ಯಾವಞ್ಚಿದಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಏವಂ ಮನುಸ್ಸಗಹನೇ ಏವಂ ಮನುಸ್ಸಕಸಟೇ ಏವಂ ಮನುಸ್ಸಸಾಠೇಯ್ಯೇ ವತ್ತಮಾನೇ ಸತ್ತಾನಂ ಹಿತಾಹಿತಂ ಜಾನಾತಿ। ಗಹನಞ್ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ಯದಿದಂ ಮನುಸ್ಸಾ; ಉತ್ತಾನಕಞ್ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ಯದಿದಂ ಪಸವೋ"ತಿ।

೪. "ಏವಮೇತಂ, ಪೇಸ್ಸ, ಏವಮೇತಂ, ಪೇಸ್ಸ। ಗಹನಞ್ಹೇತಂ , ಪೇಸ್ಸ, ಯದಿದಂ ಮನುಸ್ಸಾ; ಉತ್ತಾನಕಞ್ಹೇತಂ, ಪೇಸ್ಸ, ಯದಿದಂ ಪಸವೋ। ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಪೇಸ್ಸ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಪೇಸ್ಸ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ತನ್ತಪೋ ಹೋತಿ ಅತ್ತಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ; ಇಧ ಪನ, ಪೇಸ್ಸ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಪರನ್ತಪೋ ಹೋತಿ ಪರಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ; ಇಧ ಪನ, ಪೇಸ್ಸ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ತನ್ತಪೋ ಚ ಹೋತಿ ಅತ್ತಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ, ಪರನ್ತಪೋ ಚ ಪರಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ; ಇಧ ಪನ, ಪೇಸ್ಸ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ನೇವತ್ತನ್ತಪೋ ಹೋತಿ ನಾತ್ತಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ನ ಪರನ್ತಪೋ ನ ಪರಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ। ಸೋ ಅನತ್ತನ್ತಪೋ ಅಪರನ್ತಪೋ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ನಿಚ್ಛಾತೋ ನಿಬ್ಬುತೋ ಸೀತೀಭೂತೋ [ಸೀತಿಭೂತೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಸುಖಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಬ್ರಹ್ಮಭೂತೇನ ಅತ್ತನಾ ವಿಹರತಿ। ಇಮೇಸಂ, ಪೇಸ್ಸ, ಚತುನ್ನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಕತಮೋ ತೇ ಪುಗ್ಗಲೋ ಚಿತ್ತಂ ಆರಾಧೇತೀ"ತಿ?

"ಯ್ವಾಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ತನ್ತಪೋ ಅತ್ತಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ, ಅಯಂ ಮೇ ಪುಗ್ಗಲೋ ಚಿತ್ತಂ ನಾರಾಧೇತಿ। ಯೋಪಾಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಪರನ್ತಪೋ ಪರಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ , ಅಯಮ್ಪಿ ಮೇ ಪುಗ್ಗಲೋ ಚಿತ್ತಂ ನಾರಾಧೇತಿ। ಯೋಪಾಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ತನ್ತಪೋ ಚ ಅತ್ತಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ಪರನ್ತಪೋ ಚ ಪರಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ, ಅಯಮ್ಪಿ ಮೇ ಪುಗ್ಗಲೋ ಚಿತ್ತಂ ನಾರಾಧೇತಿ। ಯೋ ಚ ಖೋ ಅಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ನೇವತ್ತನ್ತಪೋ ನಾತ್ತಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ನ ಪರನ್ತಪೋ ನ ಪರಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ, ಸೋ ಅನತ್ತನ್ತಪೋ ಅಪರನ್ತಪೋ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ನಿಚ್ಛಾತೋ ನಿಬ್ಬುತೋ ಸೀತೀಭೂತೋ ಸುಖಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಬ್ರಹ್ಮಭೂತೇನ ಅತ್ತನಾ ವಿಹರತಿ – ಅಯಮೇವ [ಅಯಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಮೇ ಪುಗ್ಗಲೋ ಚಿತ್ತಂ ಆರಾಧೇತೀ"ತಿ।

೫. "ಕಸ್ಮಾ ಪನ ತೇ, ಪೇಸ್ಸ, ಇಮೇ ತಯೋ ಪುಗ್ಗಲಾ ಚಿತ್ತಂ ನಾರಾಧೇನ್ತೀ"ತಿ? "ಯ್ವಾಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ತನ್ತಪೋ ಅತ್ತಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ಸೋ ಅತ್ತಾನಂ ಸುಖಕಾಮಂ ದುಕ್ಖಪಟಿಕ್ಕೂಲಂ ಆತಾಪೇತಿ ಪರಿತಾಪೇತಿ - ಇಮಿನಾ ಮೇ ಅಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಚಿತ್ತಂ ನಾರಾಧೇತಿ। ಯೋಪಾಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಪರನ್ತಪೋ ಪರಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ಸೋ ಪರಂ ಸುಖಕಾಮಂ ದುಕ್ಖಪಟಿಕ್ಕೂಲಂ ಆತಾಪೇತಿ ಪರಿತಾಪೇತಿ - ಇಮಿನಾ ಮೇ ಅಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಚಿತ್ತಂ ನಾರಾಧೇತಿ। ಯೋಪಾಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ತನ್ತಪೋ ಚ ಅತ್ತಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ಪರನ್ತಪೋ ಚ ಪರಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ಸೋ ಅತ್ತಾನಞ್ಚ ಪರಞ್ಚ ಸುಖಕಾಮಂ ದುಕ್ಖಪಟಿಕ್ಕೂಲಂ [ಸುಖಕಾಮೇ ದುಕ್ಖಪಟಿಕ್ಕೂಲೇ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಆತಾಪೇತಿ ಪರಿತಾಪೇತಿ - ಇಮಿನಾ ಮೇ ಅಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಚಿತ್ತಂ ನಾರಾಧೇತಿ। ಯೋ ಚ ಖೋ ಅಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ನೇವತ್ತನ್ತಪೋ ನಾತ್ತಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ನ ಪರನ್ತಪೋ ನ ಪರಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ಸೋ ಅನತ್ತನ್ತಪೋ ಅಪರನ್ತಪೋ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ನಿಚ್ಛಾತೋ ನಿಬ್ಬುತೋ ಸೀತೀಭೂತೋ ಸುಖಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಬ್ರಹ್ಮಭೂತೇನ ಅತ್ತನಾ [ವಿಹರತಿ। ಇಮಿನಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ವಿಹರತಿ; ಸೋ ಅತ್ತಾನಞ್ಚ ಪರಞ್ಚ ಸುಖಕಾಮಂ ದುಕ್ಖಪಟಿಕ್ಕೂಲಂ ನೇವ ಆತಾಪೇತಿ ನ ಪರಿತಾಪೇತಿ - ಇಮಿನಾ [ವಿಹರತಿ। ಇಮಿನಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಮೇ ಅಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಚಿತ್ತಂ ಆರಾಧೇತಿ। ಹನ್ದ, ಚ ದಾನಿ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಗಚ್ಛಾಮ; ಬಹುಕಿಚ್ಚಾ ಮಯಂ ಬಹುಕರಣೀಯಾ"ತಿ। "ಯಸ್ಸದಾನಿ ತ್ವಂ, ಪೇಸ್ಸ, ಕಾಲಂ ಮಞ್ಞಸೀ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಪೇಸ್ಸೋ ಹತ್ಥಾರೋಹಪುತ್ತೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

೬. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತೇ ಪೇಸ್ಸೇ ಹತ್ಥಾರೋಹಪುತ್ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಪಣ್ಡಿತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪೇಸ್ಸೋ ಹತ್ಥಾರೋಹಪುತ್ತೋ; ಮಹಾಪಞ್ಞೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪೇಸ್ಸೋ ಹತ್ಥಾರೋಹಪುತ್ತೋ। ಸಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪೇಸ್ಸೋ ಹತ್ಥಾರೋಹಪುತ್ತೋ ಮುಹುತ್ತಂ ನಿಸೀದೇಯ್ಯ ಯಾವಸ್ಸಾಹಂ ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಪುಗ್ಗಲೇ ವಿತ್ಥಾರೇನ ವಿಭಜಿಸ್ಸಾಮಿ [ವಿಭಜಾಮಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)], ಮಹತಾ ಅತ್ಥೇನ ಸಂಯುತ್ತೋ ಅಭವಿಸ್ಸ। ಅಪಿ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ಪೇಸ್ಸೋ ಹತ್ಥಾರೋಹಪುತ್ತೋ ಮಹತಾ ಅತ್ಥೇನ ಸಂಯುತ್ತೋ"ತಿ। "ಏತಸ್ಸ, ಭಗವಾ, ಕಾಲೋ, ಏತಸ್ಸ, ಸುಗತ, ಕಾಲೋ, ಯಂ ಭಗವಾ ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಪುಗ್ಗಲೇ ವಿತ್ಥಾರೇನ ವಿಭಜೇಯ್ಯ। ಭಗವತೋ ಸುತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಧಾರೇಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ, ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

೭. "ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ತನ್ತಪೋ ಅತ್ತಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಚೇಲಕೋ ಹೋತಿ ಮುತ್ತಾಚಾರೋ ಹತ್ಥಾಪಲೇಖನೋ [ಹತ್ಥಾವಲೇಖನೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ನಏಹಿಭದ್ದನ್ತಿಕೋ ನತಿಟ್ಠಭದ್ದನ್ತಿಕೋ [ನಏಹಿಭದನ್ತಿಕೋ, ನತಿಟ್ಠಭದನ್ತಿಕೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]; ನಾಭಿಹಟಂ ನ ಉದ್ದಿಸ್ಸಕತಂ ನ ನಿಮನ್ತನಂ ಸಾದಿಯತಿ; ಸೋ ನ ಕುಮ್ಭಿಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ನ ಕಳೋಪಿಮುಖಾ [ಖಳೋಪಿಮುಖೋ (ಸೀ॰)] ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ನ ಏಳಕಮನ್ತರಂ ನ ದಣ್ಡಮನ್ತರಂ ನ ಮುಸಲಮನ್ತರಂ ನ ದ್ವಿನ್ನಂ ಭುಞ್ಜಮಾನಾನಂ ನ ಗಬ್ಭಿನಿಯಾ ನ ಪಾಯಮಾನಾಯ ನ ಪುರಿಸನ್ತರಗತಾಯ ನ ಸಙ್ಕಿತ್ತೀಸು ನ ಯತ್ಥ ಸಾ ಉಪಟ್ಠಿತೋ ಹೋತಿ ನ ಯತ್ಥ ಮಕ್ಖಿಕಾ ಸಣ್ಡಸಣ್ಡಚಾರಿನೀ; ನ ಮಚ್ಛಂ ನ ಮಂಸಂ ನ ಸುರಂ ನ ಮೇರಯಂ ನ ಥುಸೋದಕಂ ಪಿವತಿ। ಸೋ ಏಕಾಗಾರಿಕೋ ವಾ ಹೋತಿ ಏಕಾಲೋಪಿಕೋ, ದ್ವಾಗಾರಿಕೋ ವಾ ಹೋತಿ ದ್ವಾಲೋಪಿಕೋ...ಪೇ॰... ಸತ್ತಾಗಾರಿಕೋ ವಾ ಹೋತಿ ಸತ್ತಾಲೋಪಿಕೋ; ಏಕಿಸ್ಸಾಪಿ ದತ್ತಿಯಾ ಯಾಪೇತಿ, ದ್ವೀಹಿಪಿ ದತ್ತೀಹಿ ಯಾಪೇತಿ...ಪೇ॰... ಸತ್ತಹಿಪಿ ದತ್ತೀಹಿ ಯಾಪೇತಿ; ಏಕಾಹಿಕಮ್ಪಿ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇತಿ, ದ್ವೀಹಿಕಮ್ಪಿ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇತಿ...ಪೇ॰... ಸತ್ತಾಹಿಕಮ್ಪಿ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇತಿ - ಇತಿ ಏವರೂಪಂ ಅಡ್ಢಮಾಸಿಕಂ ಪರಿಯಾಯಭತ್ತಭೋಜನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಸಾಕಭಕ್ಖೋ ವಾ ಹೋತಿ, ಸಾಮಾಕಭಕ್ಖೋ ವಾ ಹೋತಿ, ನೀವಾರಭಕ್ಖೋ ವಾ ಹೋತಿ, ದದ್ದುಲಭಕ್ಖೋ ವಾ ಹೋತಿ, ಹಟಭಕ್ಖೋ ವಾ ಹೋತಿ, ಕಣಭಕ್ಖೋ ವಾ ಹೋತಿ, ಆಚಾಮಭಕ್ಖೋ ವಾ ಹೋತಿ, ಪಿಞ್ಞಾಕಭಕ್ಖೋ ವಾ ಹೋತಿ, ತಿಣಭಕ್ಖೋ ವಾ ಹೋತಿ, ಗೋಮಯಭಕ್ಖೋ ವಾ ಹೋತಿ; ವನಮೂಲಫಲಾಹಾರೋ ಯಾಪೇತಿ ಪವತ್ತಫಲಭೋಜೀ। ಸೋ

ಸಾಣಾನಿಪಿ ಧಾರೇತಿ, ಮಸಾಣಾನಿಪಿ ಧಾರೇತಿ, ಛವದುಸ್ಸಾನಿಪಿ ಧಾರೇತಿ, ಪಂಸುಕೂಲಾನಿಪಿ ಧಾರೇತಿ, ತಿರೀಟಾನಿಪಿ ಧಾರೇತಿ, ಅಜಿನಮ್ಪಿ ಧಾರೇತಿ, ಅಜಿನಕ್ಖಿಪಮ್ಪಿ ಧಾರೇತಿ, ಕುಸಚೀರಮ್ಪಿ ಧಾರೇತಿ, ವಾಕಚೀರಮ್ಪಿ ಧಾರೇತಿ, ಫಲಕಚೀರಮ್ಪಿ ಧಾರೇತಿ, ಕೇಸಕಮ್ಬಲಮ್ಪಿ ಧಾರೇತಿ, ವಾಳಕಮ್ಬಲಮ್ಪಿ ಧಾರೇತಿ, ಉಲೂಕಪಕ್ಖಮ್ಪಿ ಧಾರೇತಿ; ಕೇಸಮಸ್ಸುಲೋಚಕೋಪಿ ಹೋತಿ, ಕೇಸಮಸ್ಸುಲೋಚನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ, ಉಬ್ಭಟ್ಠಕೋಪಿ ಹೋತಿ ಆಸನಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತೋ, ಉಕ್ಕುಟಿಕೋಪಿ ಹೋತಿ ಉಕ್ಕುಟಿಕಪ್ಪಧಾನಮನುಯುತ್ತೋ, ಕಣ್ಟಕಾಪಸ್ಸಯಿಕೋಪಿ ಹೋತಿ ಕಣ್ಟಕಾಪಸ್ಸಯೇ ಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇತಿ [ಪಸ್ಸ ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೧೫೫ ಮಹಾಸೀಹನಾದಸುತ್ತೇ]; ಸಾಯತತಿಯಕಮ್ಪಿ ಉದಕೋರೋಹನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ವಿಹರತಿ - ಇತಿ ಏವರೂಪಂ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಕಾಯಸ್ಸ ಆತಾಪನಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ವಿಹರತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ತನ್ತಪೋ ಅತ್ತಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ।

೮. ''ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಪರನ್ತಪೋ ಪರಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಓರಬ್ಭಿಕೋ ಹೋತಿ ಸೂಕರಿಕೋ ಸಾಕುಣಿಕೋ ಮಾಗವಿಕೋ ಲುದ್ದೋ ಮಚ್ಛಘಾತಕೋ ಚೋರೋ ಚೋರಘಾತಕೋ ಗೋಘಾತಕೋ ಬನ್ಧನಾಗಾರಿಕೋ ಯೇ ವಾ ಪನಞ್ಞೇಪಿ ಕೇಚಿ ಕುರೂರಕಮ್ಮನ್ತಾ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಪರನ್ತಪೋ ಪರಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ।

೯. ''ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ತನ್ತಪೋ ಚ ಅತ್ತಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ಪರನ್ತಪೋ ಚ ಪರಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ರಾಜಾ ವಾ ಹೋತಿ ಖತ್ತಿಯೋ ಮುದ್ಧಾವಸಿತ್ತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಮಹಾಸಾಲೋ। ಸೋ ಪುರತ್ಥಿಮೇನ ನಗರಸ್ಸ ನವಂ ಸನ್ಧಾಗಾರಂ [ಸನ್ಥಾಗಾರಂ (ಟೀಕಾ)] ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಖರಾಜಿನಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಸಪ್ಪಿತೇಲೇನ ಕಾಯಂ ಅಬ್ಭಞ್ಜಿತ್ವಾ ಮಗವಿಸಾಣೇನ ಪಿಟ್ಠಿಂ ಕಣ್ಡುವಮಾನೋ ನವಂ ಸನ್ಧಾಗಾರಂ ಪವಿಸತಿ ಸದ್ಧಿಂ ಮಹೇಸಿಯಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ಚ ಪುರೋಹಿತೇನ। ಸೋ ತತ್ಥ ಅನನ್ತರಹಿತಾಯ ಭೂಮಿಯಾ ಹರಿತುಪಲಿತ್ತಾಯ ಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇತಿ। ಏಕಿಸ್ಸಾಯ ಗಾವಿಯಾ ಸರೂಪವಚ್ಛಾಯ ಯಂ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಥನೇ ಖೀರಂ ಹೋತಿ ತೇನ ರಾಜಾ ಯಾಪೇತಿ, ಯಂ ದುತಿಯಸ್ಮಿಂ ಥನೇ ಖೀರಂ ಹೋತಿ ತೇನ ಮಹೇಸೀ ಯಾಪೇತಿ, ಯಂ ತತಿಯಸ್ಮಿಂ ಥನೇ ಖೀರಂ ಹೋತಿ ತೇನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಪುರೋಹಿತೋ ಯಾಪೇತಿ , ಯಂ ಚತುತ್ಥಸ್ಮಿಂ ಥನೇ ಖೀರಂ ಹೋತಿ ತೇನ ಅಗ್ಗಿಂ ಜುಹತಿ, ಅವಸೇಸೇನ ವಚ್ಛಕೋ ಯಾಪೇತಿ। ಸೋ ಏವಮಾಹ - 'ಏತ್ತಕಾ ಉಸಭಾ ಹಞ್ಞನ್ತು ಯಞ್ಞತ್ಥಾಯ, ಏತ್ತಕಾ ವಚ್ಛತರಾ ಹಞ್ಞನ್ತು ಯಞ್ಞತ್ಥಾಯ, ಏತ್ತಕಾ ವಚ್ಛತರಿಯೋ ಹಞ್ಞನ್ತು ಯಞ್ಞತ್ಥಾಯ, ಏತ್ತಕಾ ಅಜಾ ಹಞ್ಞನ್ತು ಯಞ್ಞತ್ಥಾಯ, ಏತ್ತಕಾ ಉರಬ್ಭಾ ಹಞ್ಞನ್ತು ಯಞ್ಞತ್ಥಾಯ, (ಏತ್ತಕಾ ಅಸ್ಸಾ ಹಞ್ಞನ್ತು ಯಞ್ಞತ್ಥಾಯ) [( ) ನತ್ಥಿ ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಪೋತ್ಥಕೇಸು], ಏತ್ತಕಾ ರುಕ್ಖಾ ಛಿಜ್ಜನ್ತು ಯೂಪತ್ಥಾಯ, ಏತ್ತಕಾ ದಬ್ಭಾ ಲೂಯನ್ತು ಬರಿಹಿಸತ್ಥಾಯಾ'ತಿ [ಪರಿಹಿಂ ಸತ್ಥಾಯ (ಕ॰)]। ಯೇಪಿಸ್ಸ ತೇ ಹೋನ್ತಿ ದಾಸಾತಿ ವಾ ಪೇಸ್ಸಾತಿ ವಾ ಕಮ್ಮಕರಾತಿ ವಾ ತೇಪಿ ದಣ್ಡತಜ್ಜಿತಾ ಭಯತಜ್ಜಿತಾ ಅಸ್ಸುಮುಖಾ ರುದಮಾನಾ ಪರಿಕಮ್ಮಾನಿ ಕರೋನ್ತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ತನ್ತಪೋ ಚ ಅತ್ತಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ಪರನ್ತಪೋ ಚ ಪರಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ।

೧೦. ''ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ನೇವತ್ತನ್ತಪೋ ನಾತ್ತಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ನ ಪರನ್ತಪೋ ನ ಪರಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ, ಸೋ ಅನತ್ತನ್ತಪೋ ಅಪರನ್ತಪೋ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ನಿಚ್ಛಾತೋ ನಿಬ್ಬುತೋ ಸೀತೀಭೂತೋ ಸುಖಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಬ್ರಹ್ಮಭೂತೇನ ಅತ್ತನಾ ವಿಹರತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸುಗತೋ ಲೋಕವಿದೂ ಅನುತ್ತರೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ। ಸೋ ಇಮಂ ಲೋಕಂ ಸದೇವಕಂ ಸಮಾರಕಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಕಂ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಂ ಪಜಂ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದೇತಿ। ಸೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಂ ಮಜ್ಝೇಕಲ್ಯಾಣಂ ಪರಿಯೋಸಾನಕಲ್ಯಾಣಂ ಸಾತ್ಥಂ ಸಬ್ಯಞ್ಜನಂ, ಕೇವಲಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಕಾಸೇತಿ। ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಾತಿ ಗಹಪತಿ ವಾ ಗಹಪತಿಪುತ್ತೋ ವಾ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ವಾ ಕುಲೇ ಪಚ್ಚಾಜಾತೋ। ಸೋ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ತಥಾಗತೇ ಸದ್ಧಂ ಪಟಿಲಭತಿ। ಸೋ ತೇನ

ಸದ್ಧಾಪಟಿಲಾಭೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – 'ಸಮ್ಬಾಧೋ ಘರಾವಾಸೋ ರಜಾಪಥೋ, ಅಬ್ಭೋಕಾಸೋ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ। ನಯಿದಂ ಸುಕರಂ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಾ ಏಕನ್ತಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಏಕನ್ತಪರಿಸುದ್ಧಂ ಸಙ್ಖಲಿಖಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿತುಂ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ । ಸೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಅಪ್ಪಂ ವಾ ಭೋಗಕ್ಖನ್ಧಂ ಪಹಾಯ, ಮಹನ್ತಂ ವಾ ಭೋಗಕ್ಖನ್ಧಂ ಪಹಾಯ, ಅಪ್ಪಂ ವಾ ಞಾತಿಪರಿವಟ್ಟಂ ಪಹಾಯ , ಮಹನ್ತಂ ವಾ ಞಾತಿಪರಿವಟ್ಟಂ ಪಹಾಯ, ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ, ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜತಿ।

೧೧. "ಸೋ ಏವಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಸಮಾನೋ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸಿಕ್ಖಾಸಾಜೀವಸಮಾಪನ್ನೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತಂ ಪಹಾಯ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ ನಿಹಿತದಣ್ಡೋ ನಿಹಿತಸತ್ಥೋ, ಲಜ್ಜೀ ದಯಾಪನ್ನೋ ಸಬ್ಬಪಾಣಭೂತಹಿತಾನುಕಮ್ಪೀ ವಿಹರತಿ। ಅದಿನ್ನಾದಾನಂ ಪಹಾಯ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ ದಿನ್ನಾದಾಯೀ ದಿನ್ನಪಾಟಿಕಙ್ಖೀ, ಅಥೇನೇನ ಸುಚಿಭೂತೇನ ಅತ್ತನಾ ವಿಹರತಿ। ಅಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಹಾಯ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಹೋತಿ ಆರಾಚಾರೀ ವಿರತೋ ಮೇಥುನಾ ಗಾಮಧಮ್ಮಾ। ಮುಸಾವಾದಂ ಪಹಾಯ ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ ಸಚ್ಚವಾದೀ ಸಚ್ಚಸನ್ಧೋ ಥೇತೋ ಪಚ್ಚಯಿಕೋ ಅವಿಸಂವಾದಕೋ ಲೋಕಸ್ಸ। ಪಿಸುಣಂ ವಾಚಂ ಪಹಾಯ ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಇತೋ ಸುತ್ವಾ ನ ಅಮುತ್ರ ಅಕ್ಖಾತಾ ಇಮೇಸಂ ಭೇದಾಯ, ಅಮುತ್ರ ವಾ ಸುತ್ವಾ ನ ಇಮೇಸಂ ಅಕ್ಖಾತಾ ಅಮೂಸಂ ಭೇದಾಯ - ಇತಿ ಭಿನ್ನಾನಂ ವಾ ಸನ್ಧಾತಾ ಸಹಿತಾನಂ ವಾ ಅನುಪ್ಪದಾತಾ ಸಮಗ್ಗಾರಾಮೋ ಸಮಗ್ಗರತೋ ಸಮಗ್ಗನನ್ದೀ ಸಮಗ್ಗಕರಣಿಂ ವಾಚಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ। ಫರುಸಂ ವಾಚಂ ಪಹಾಯ ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಯಾ ಸಾ ವಾಚಾ ನೇಲಾ ಕಣ್ಣಸುಖಾ ಪೇಮನೀಯಾ ಹದಯಙ್ಗಮಾ ಪೋರೀ ಬಹುಜನಕನ್ತಾ ಬಹುಜನಮನಾಪಾ ತಥಾರೂಪಿಂ ವಾಚಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ। ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಂ ಪಹಾಯ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ ಕಾಲವಾದೀ ಭೂತವಾದೀ ಅತ್ಥವಾದೀ ಧಮ್ಮವಾದೀ ವಿನಯವಾದೀ, ನಿಧಾನವತಿಂ ವಾಚಂ ಭಾಸಿತಾ ಕಾಲೇನ ಸಾಪದೇಸಂ ಪರಿಯನ್ತವತಿಂ ಅತ್ಥಸಂಹಿತಂ। ಸೋ ಬೀಜಗಾಮಭೂತಗಾಮಸಮಾರಮ್ಭಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಏಕಭತ್ತಿಕೋ ಹೋತಿ ರತ್ತೂಪರತೋ ವಿರತೋ ವಿಕಾಲಭೋಜನಾ; ನಚ್ಚಗೀತವಾದಿತವಿಸೂಕದಸ್ಸನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ; ಮಾಲಾಗನ್ಧವಿಲೇಪನಧಾರಣಮಣ್ಡನವಿಭೂಸನಟ್ಠಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ; ಉಚ್ಚಾಸಯನಮಹಾಸಯನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ; ಜಾತರೂಪರಜತಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ; ಆಮಕಧಞ್ಞಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ; ಆಮಕಮಂಸಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ; ಇತ್ಥಿಕುಮಾರಿಕಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ; ದಾಸಿದಾಸಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ; ಅಜೇಳಕಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ; ಕುಕ್ಕುಟಸೂಕರಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ; ಹತ್ಥಿಗವಸ್ಸವಳವಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ; ಖೇತ್ತವತ್ಥುಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ; ದೂತೇಯ್ಯಪಹಿಣಗಮನಾನುಯೋಗಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ; ಕಯವಿಕ್ಕಯಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ; ತುಲಾಕೂಟಕಂಸಕೂಟಮಾನಕೂಟಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ; ಉಕ್ಕೋಟನವಞ್ಚನನಿಕತಿಸಾಚಿಯೋಗಾ [ಸಾವಿಯೋಗಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰) ಸಾಚಿ ಕುಟಿಲಪರಿಯಾಯೋ] ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ; ಛೇದನವಧಬನ್ಧನವಿಪರಾಮೋಸಆಲೋಪಸಹಸಾಕಾರಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ [ಪಸ್ಸ ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೯೩ ಚೂಳಹತ್ಥಿಪದೋಪಮೇ]।

"ಸೋ ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಕಾಯಪರಿಹಾರಿಕೇನ ಚೀವರೇನ ಕುಚ್ಛಿಪರಿಹಾರಿಕೇನ ಪಿಣ್ಡಪಾತೇನ। ಸೋ ಯೇನ ಯೇನೇವ ಪಕ್ಕಮತಿ, ಸಮಾದಾಯೇವ ಪಕ್ಕಮತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಪಕ್ಖೀ ಸಕುಣೋ ಯೇನ ಯೇನೇವ ಡೇತಿ, ಸಪತ್ತಭಾರೋವ ಡೇತಿ; ಏವಮೇವ ಭಿಕ್ಖು ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಕಾಯಪರಿಹಾರಿಕೇನ ಚೀವರೇನ ಕುಚ್ಛಿಪರಿಹಾರಿಕೇನ ಪಿಣ್ಡಪಾತೇನ। ಸೋ ಯೇನ ಯೇನೇವ ಪಕ್ಕಮತಿ, ಸಮಾದಾಯೇವ ಪಕ್ಕಮತಿ । ಸೋ ಇಮಿನಾ ಅರಿಯೇನ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅನವಜ್ಜಸುಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ।

೧೨. “ಸೋ ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ನ ನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಾಹೀ ಹೋತಿ ನಾನುಬ್ಯಞ್ಜನಗ್ಗಾಹೀ। ಯತ್ವಾಧಿಕರಣಮೇನಂ ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಸಂವುತಂ ವಿಹರನ್ತಂ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ವಾಸ್ಸವೇಯ್ಯುಂ ತಸ್ಸ ಸಂವರಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ, ರಕ್ಖತಿ ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ, ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯೇ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಘಾನೇನ ಗನ್ಧಂ ಘಾಯಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಕಾಯೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ ಫುಸಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ನ ನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಾಹೀ ಹೋತಿ ನಾನುಬ್ಯಞ್ಜನಗ್ಗಾಹೀ। ಯತ್ವಾಧಿಕರಣಮೇನಂ ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಸಂವುತಂ ವಿಹರನ್ತಂ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ವಾಸ್ಸವೇಯ್ಯುಂ ತಸ್ಸ ಸಂವರಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ, ರಕ್ಖತಿ ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಮನಿನ್ದ್ರಿಯೇ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಸೋ ಇಮಿನಾ ಅರಿಯೇನ ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅಬ್ಯಾಸೇಕಸುಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ।

“ಸೋ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತೇ ಪಟಿಕ್ಕನ್ತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಆಲೋಕಿತೇ ವಿಲೋಕಿತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಸಮಿಞ್ಜಿತೇ ಪಸಾರಿತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಸಙ್ಘಾಟಿಪತ್ತಚೀವರಧಾರಣೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಅಸಿತೇ ಪೀತೇ ಖಾಯಿತೇ ಸಾಯಿತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಉಚ್ಚಾರಪಸ್ಸಾವಕಮ್ಮೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಗತೇ ಠಿತೇ ನಿಸಿನ್ನೇ ಸುತ್ತೇ ಜಾಗರಿತೇ ಭಾಸಿತೇ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ।

೧೩. “ಸೋ ಇಮಿನಾ ಚ ಅರಿಯೇನ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, (ಇಮಾಯ ಚ ಅರಿಯಾಯ ಸನ್ತುಟ್ಠಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ,) [ಪಸ್ಸ ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೯೬ ಚೂಳಹತ್ಥಿಪದೋಪಮೇ] ಇಮಿನಾ ಚ ಅರಿಯೇನ ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಇಮಿನಾ ಚ ಅರಿಯೇನ ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ವಿವಿತ್ತಂ ಸೇನಾಸನಂ ಭಜತಿ ಅರಞ್ಞಂ ರುಕ್ಖಮೂಲಂ ಪಬ್ಬತಂ ಕನ್ದರಂ ಗಿರಿಗುಹಂ ಸುಸಾನಂ ವನಪತ್ಥಂ ಅಬ್ಭೋಕಾಸಂ ಪಲಾಲಪುಞ್ಜಂ। ಸೋ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ ನಿಸೀದತಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ ಉಜುಂ ಕಾಯಂ ಪಣಿಧಾಯ ಪರಿಮುಖಂ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ। ಸೋ ಅಭಿಜ್ಝಂ ಲೋಕೇ ಪಹಾಯ ವಿಗತಾಭಿಜ್ಝೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ, ಅಭಿಜ್ಝಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತಿ, ಬ್ಯಾಪಾದಪದೋಸಂ ಪಹಾಯ ಅಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತೋ ವಿಹರತಿ ಸಬ್ಬಪಾಣಭೂತಹಿತಾನುಕಮ್ಪೀ, ಬ್ಯಾಪಾದಪದೋಸಾ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತಿ; ಥೀನಮಿದ್ಧಂ ಪಹಾಯ ವಿಗತಥೀನಮಿದ್ಧೋ ವಿಹರತಿ ಆಲೋಕಸಞ್ಞೀ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ, ಥೀನಮಿದ್ಧಾ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತಿ; ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಪಹಾಯ ಅನುದ್ಧತೋ ವಿಹರತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವೂಪಸನ್ತಚಿತ್ತೋ, ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತಿ; ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಂ ಪಹಾಯ ತಿಣ್ಣವಿಚಿಕಿಚ್ಛೋ ವಿಹರತಿ ಅಕಥಂಕಥೀ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತಿ।

“ಸೋ ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ನೀವರಣೇ ಪಹಾಯ ಚೇತಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಪಞ್ಞಾಯ ದುಬ್ಬಲೀಕರಣೇ, ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ; ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ ಚೇತಸೋ ಏಕೋದಿಭಾವಂ ಅವಿತಕ್ಕಂ ಅವಿಚಾರಂ ಸಮಾಧಿಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ; ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಚ ವಿಹರತಿ ಸತೋ ಚ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸುಖಞ್ಚ ಕಾಯೇನ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ, ಯಂ ತಂ ಅರಿಯಾ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತಿ – ‘ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಸತಿಮಾ ಸುಖವಿಹಾರೀ’ತಿ ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ ; ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ಪುಬ್ಬೇವ ಸೋಮನಸ್ಸದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ।

೧೪. “ಸೋ ಏವಂ ಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ಪರಿಸುದ್ಧೇ ಪರಿಯೋದಾತೇ ಅನಙ್ಗಣೇ ವಿಗತೂಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಮುದುಭೂತೇ ಕಮ್ಮನಿಯೇ ಠಿತೇ ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತೇ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಾನುಸ್ಸತಿಞಾಣಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇತಿ। ಸೋ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ – ಏಕಮ್ಪಿ ಜಾತಿಂ ದ್ವೇಪಿ ಜಾತಿಯೋ ತಿಸ್ಸೋಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಚತಸ್ಸೋಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಪಞ್ಚಪಿ ಜಾತಿಯೋ ದಸಪಿ ಜಾತಿಯೋ ವೀಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಯೋ ತಿಂಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಚತ್ತಾಲೀಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಜಾತಿಸತಮ್ಪಿ ಜಾತಿಸಹಸ್ಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಸತಸಹಸ್ಸಮ್ಪಿ ಅನೇಕೇಪಿ ಸಂವಟ್ಟಕಪ್ಪೇ ಅನೇಕೇಪಿ ವಿವಟ್ಟಕಪ್ಪೇ ಅನೇಕೇಪಿ

ಸಂವಟ್ಟವಿವಟ್ಟಕಪ್ಪೇ - ‘ಅಮುತ್ರಾಸಿಂ ಏವಂನಾಮೋ ಏವಂಗೋತ್ತೋ ಏವಂವಣ್ಣೋ ಏವಮಾಹಾರೋ ಏವಂಸುಖದುಕ್ಖಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಏವಮಾಯುಪರಿಯನ್ತೋ, ಸೋ ತತೋ ಚುತೋ ಅಮುತ್ರ ಉದಪಾದಿಂ; ತತ್ರಾಪಾಸಿಂ ಏವಂನಾಮೋ ಏವಂಗೋತ್ತೋ ಏವಂವಣ್ಣೋ ಏವಮಾಹಾರೋ ಏವಂಸುಖದುಕ್ಖಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಏವಮಾಯುಪರಿಯನ್ತೋ, ಸೋ ತತೋ ಚುತೋ ಇಧೂಪಪನ್ನೋ’ತಿ। ಇತಿ ಸಾಕಾರಂ ಸಉದ್ದೇಸಂ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ।

೧೫. “ಸೋ ಏವಂ ಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ಪರಿಸುದ್ಧೇ ಪರಿಯೋದಾತೇ ಅನಙ್ಗಣೇ ವಿಗತೂಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಮುದುಭೂತೇ ಕಮ್ಮನಿಯೇ ಠಿತೇ ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತೇ ಸತ್ತಾನಂ ಚುತೂಪಪಾತಞಾಣಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇತಿ। ಸೋ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸತಿ ಚವಮಾನೇ ಉಪಪಜ್ಜಮಾನೇ ಹೀನೇ ಪಣೀತೇ ಸುವಣ್ಣೇ ದುಬ್ಬಣ್ಣೇ ಸುಗತೇ ದುಗ್ಗತೇ ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನಾತಿ - ‘ಇಮೇ ವತ ಭೋನ್ತೋ ಸತ್ತಾ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಅರಿಯಾನಂ ಉಪವಾದಕಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಮ್ಮಸಮಾದಾನಾ, ತೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪನ್ನಾ; ಇಮೇ ವಾ ಪನ ಭೋನ್ತೋ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸುಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ವಚೀಸುಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಮನೋಸುಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಅರಿಯಾನಂ ಅನುಪವಾದಕಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕಮ್ಮಸಮಾದಾನಾ, ತೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪನ್ನಾ’ತಿ। ಇತಿ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸತಿ ಚವಮಾನೇ ಉಪಪಜ್ಜಮಾನೇ ಹೀನೇ ಪಣೀತೇ ಸುವಣ್ಣೇ ದುಬ್ಬಣ್ಣೇ ಸುಗತೇ ದುಗ್ಗತೇ ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನಾತಿ।

೧೬. “ಸೋ ಏವಂ ಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ಪರಿಸುದ್ಧೇ ಪರಿಯೋದಾತೇ ಅನಙ್ಗಣೇ ವಿಗತೂಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಮುದುಭೂತೇ ಕಮ್ಮನಿಯೇ ಠಿತೇ ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತೇ ಆಸವಾನಂ ಖಯಞಾಣಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇತಿ। ಸೋ ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ‘ಇಮೇ ಆಸವಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ‘ಅಯಂ ಆಸವಸಮುದಯೋ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ‘ಅಯಂ ಆಸವನಿರೋಧೋ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ । ‘ಅಯಂ ಆಸವನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಜಾನತೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸತೋ ಕಾಮಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ಭವಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ಅವಿಜ್ಜಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ। ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। ‘ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ನೇವತ್ತನ್ತಪೋ ನಾತ್ತಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ, ನ ಪರನ್ತಪೋ ನ ಪರಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ । ಸೋ ಅತ್ತನ್ತಪೋ ಅಪರನ್ತಪೋ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ನಿಚ್ಛಾತೋ ನಿಬ್ಬುತೋ ಸೀತೀಭೂತೋ ಸುಖಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಬ್ರಹ್ಮಭೂತೇನ ಅತ್ತನಾ ವಿಹರತೀ”ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ಕನ್ದರಕಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಪಠಮಂ।

೨. ಅಟ್ಠಕನಾಗರಸುತ್ತಂ

೧೭. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ವೇಸಾಲಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಬೇಲುವಗಾಮಕೇ [ವೇಳುವಗಾಮಕೇ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)]। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ದಸಮೋ ಗಹಪತಿ ಅಟ್ಠಕನಾಗರೋ ಪಾಟಲಿಪುತ್ತಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ ಹೋತಿ ಕೇನಚಿದೇವ ಕರಣೀಯೇನ। ಅಥ ಖೋ ದಸಮೋ ಗಹಪತಿ ಅಟ್ಠಕನಾಗರೋ ಯೇನ ಕುಕ್ಕುಟಾರಾಮೋ ಯೇನ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ

ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ದಸಮೋ ಗಹಪತಿ ಅಟ್ಠಕನಾಗರೋ ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಏತದವೋಚ – "ಕಹಂ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಏತರಹಿ ವಿಹರತಿ? ದಸ್ಸನಕಾಮಾ ಹಿ ಮಯಂ ತಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದ"ನ್ತಿ। "ಏಸೋ, ಗಹಪತಿ, ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ವೇಸಾಲಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಬೇಲುವಗಾಮಕೇ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ದಸಮೋ ಗಹಪತಿ ಅಟ್ಠಕನಾಗರೋ ಪಾಟಲಿಪುತ್ತೇ ತಂ ಕರಣೀಯಂ ತೀರೇತ್ವಾ ಯೇನ ವೇಸಾಲೀ ಯೇನ ಬೇಲುವಗಾಮಕೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ।

೧೮. ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ದಸಮೋ ಗಹಪತಿ ಅಟ್ಠಕನಾಗರೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಏತದವೋಚ – "ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ ಆನನ್ದ, ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಏಕಧಮ್ಮೋ ಅಕ್ಖಾತೋ ಯತ್ಥ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ ಆತಾಪಿನೋ ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಅವಿಮುತ್ತಞ್ಚೇವ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ಅಪರಿಕ್ಖೀಣಾ ಚ ಆಸವಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ , ಅನನುಪ್ಪತ್ತಞ್ಚ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ಅನುಪಾಪುಣಾತೀ"ತಿ?

"ಅತ್ಥಿ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಏಕಧಮ್ಮೋ ಅಕ್ಖಾತೋ ಯತ್ಥ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ ಆತಾಪಿನೋ ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಅವಿಮುತ್ತಞ್ಚೇವ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ಅಪರಿಕ್ಖೀಣಾ ಚ ಆಸವಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಅನನುಪ್ಪತ್ತಞ್ಚ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ಅನುಪಾಪುಣಾತೀ"ತಿ।

"ಕತಮೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ ಆನನ್ದ, ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಏಕಧಮ್ಮೋ ಅಕ್ಖಾತೋ ಯತ್ಥ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ ಆತಾಪಿನೋ ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಅವಿಮುತ್ತಞ್ಚೇವ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ಅಪರಿಕ್ಖೀಣಾ ಚ ಆಸವಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಅನನುಪ್ಪತ್ತಞ್ಚ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ಅನುಪಾಪುಣಾತೀ"ತಿ?

೧೯. "ಇಧ, ಗಹಪತಿ, ಭಿಕ್ಖು ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – 'ಇದಮ್ಪಿ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಅಭಿಸಙ್ಖತಂ ಅಭಿಸಞ್ಚೇತಯಿತಂ। ಯಂ ಖೋ ಪನ ಕಿಞ್ಚಿ ಅಭಿಸಙ್ಖತಂ ಅಭಿಸಞ್ಚೇತಯಿತಂ ತದನಿಚ್ಚಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮ'ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ಠಿತೋ ಆಸವಾನಂ ಖಯಂ ಪಾಪುಣಾತಿ। ನೋ ಚೇ ಆಸವಾನಂ ಖಯಂ ಪಾಪುಣಾತಿ, ತೇನೇವ ಧಮ್ಮರಾಗೇನ ತಾಯ ಧಮ್ಮನನ್ದಿಯಾ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಓಪಪಾತಿಕೋ ಹೋತಿ ತತ್ಥ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಅನಾವತ್ತಿಧಮ್ಮೋ ತಸ್ಮಾ ಲೋಕಾ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಏಕಧಮ್ಮೋ ಅಕ್ಖಾತೋ ಯತ್ಥ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ ಆತಾಪಿನೋ ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಅವಿಮುತ್ತಞ್ಚೇವ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ಅಪರಿಕ್ಖೀಣಾ ಚ ಆಸವಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಅನನುಪ್ಪತ್ತಞ್ಚ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ಅನುಪಾಪುಣಾತಿ।

೨೦. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಗಹಪತಿ, ಭಿಕ್ಖು ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ...ಪೇ॰... ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – 'ಇದಮ್ಪಿ ಖೋ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಅಭಿಸಙ್ಖತಂ ಅಭಿಸಞ್ಚೇತಯಿತಂ... ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ಅನುಪಾಪುಣಾತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಗಹಪತಿ, ಭಿಕ್ಖು ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ...ಪೇ॰... ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – 'ಇದಮ್ಪಿ ಖೋ ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಅಭಿಸಙ್ಖತಂ ಅಭಿಸಞ್ಚೇತಯಿತಂ...ಪೇ॰... ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ಅನುಪಾಪುಣಾತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಗಹಪತಿ, ಭಿಕ್ಖು ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ...ಪೇ॰... ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – 'ಇದಮ್ಪಿ ಖೋ ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಅಭಿಸಙ್ಖತಂ ಅಭಿಸಞ್ಚೇತಯಿತಂ... ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ

ಅನುಪಾಪುಣಾತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಗಹಪತಿ, ಭಿಕ್ಖು ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ, ತಥಾ ದುತಿಯಂ, ತಥಾ ತತಿಯಂ, ತಥಾ ಚತುತ್ಥಂ [ಚತುತ್ಥಿಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)]। ಇತಿ ಉದ್ಧಮಧೋ ತಿರಿಯಂ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಬ್ಬತ್ತತಾಯ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝೇನ [ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಝೇನ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰), ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜೇನ (ಕ॰) ಅಙ್ಗುತ್ತರತಿಕನಿಪಾತಟೀಕಾ ಓಲೋಕೇತಬ್ಬಾ] ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – ‘ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಮೇತ್ತಾಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ ಅಭಿಸಙ್ಖತಾ ಅಭಿಸಞ್ಚೇತಯಿತಾ। ಯಂ ಖೋ ಪನ ಕಿಞ್ಚಿ ಅಭಿಸಙ್ಖತಂ ಅಭಿಸಞ್ಚೇತಯಿತಂ ತದನಿಚ್ಚಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ಠಿತೋ…ಪೇ॰… ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ಅನುಪಾಪುಣಾತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಗಹಪತಿ, ಭಿಕ್ಖು ಕರುಣಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ…ಪೇ॰… ಮುದಿತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ…ಪೇ॰… ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ, ತಥಾ ದುತಿಯಂ, ತಥಾ ತತಿಯಂ, ತಥಾ ಚತುತ್ಥಂ। ಇತಿ ಉದ್ಧಮಧೋ ತಿರಿಯಂ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಬ್ಬತ್ತತಾಯ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝೇನ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – ‘ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಉಪೇಕ್ಖಾಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ ಅಭಿಸಙ್ಖತಾ ಅಭಿಸಞ್ಚೇತಯಿತಾ। ಯಂ ಖೋ ಪನ ಕಿಞ್ಚಿ ಅಭಿಸಙ್ಖತಂ ಅಭಿಸಞ್ಚೇತಯಿತಂ ತದನಿಚ್ಚಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ಠಿತೋ… ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ಅನುಪಾಪುಣಾತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಗಹಪತಿ, ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬಸೋ ರೂಪಸಞ್ಞಾನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾ ಪಟಿಘಸಞ್ಞಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ ನಾನತ್ತಸಞ್ಞಾನಂ ಅಮನಸಿಕಾರಾ ‘ಅನನ್ತೋ ಆಕಾಸೋ’ತಿ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – ‘ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿ ಅಭಿಸಙ್ಖತಾ ಅಭಿಸಞ್ಚೇತಯಿತಾ। ಯಂ ಖೋ ಪನ ಕಿಞ್ಚಿ ಅಭಿಸಙ್ಖತಂ ಅಭಿಸಞ್ಚೇತಯಿತಂ ತದನಿಚ್ಚಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ಠಿತೋ…ಪೇ॰… ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ಅನುಪಾಪುಣಾತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಗಹಪತಿ, ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬಸೋ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ‘ಅನನ್ತಂ ವಿಞ್ಞಾಣ’ನ್ತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – ‘ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿ ಅಭಿಸಙ್ಖತಾ ಅಭಿಸಞ್ಚೇತಯಿತಾ। ಯಂ ಖೋ ಪನ ಕಿಞ್ಚಿ ಅಭಿಸಙ್ಖತಂ ಅಭಿಸಞ್ಚೇತಯಿತಂ ತದನಿಚ್ಚಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ಠಿತೋ…ಪೇ॰… ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ಅನುಪಾಪುಣಾತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಗಹಪತಿ, ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬಸೋ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ‘ನತ್ಥಿ ಕಿಞ್ಚೀ’ತಿ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – ‘ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿ ಅಭಿಸಙ್ಖತಾ ಅಭಿಸಞ್ಚೇತಯಿತಾ। ಯಂ ಖೋ ಪನ ಕಿಞ್ಚಿ ಅಭಿಸಙ್ಖತಂ ಅಭಿಸಞ್ಚೇತಯಿತಂ ತದನಿಚ್ಚಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ಠಿತೋ ಆಸವಾನಂ ಖಯಂ ಪಾಪುಣಾತಿ। ನೋ ಚೇ ಆಸವಾನಂ ಖಯಂ ಪಾಪುಣಾತಿ, ತೇನೇವ ಧಮ್ಮರಾಗೇನ ತಾಯ ಧಮ್ಮನನ್ದಿಯಾ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಓಪಪಾತಿಕೋ ಹೋತಿ ತತ್ಥ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಅನಾವತ್ತಿಧಮ್ಮೋ ತಸ್ಮಾ ಲೋಕಾ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಏಕಧಮ್ಮೋ ಅಕ್ಖಾತೋ ಯತ್ಥ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ ಆತಾಪಿನೋ ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಅವಿಮುತ್ತಞ್ಚೇವ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ಅಪರಿಕ್ಖೀಣಾ ಚ ಆಸವಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಅನನುಪ್ಪತ್ತಞ್ಚ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ಅನುಪಾಪುಣಾತೀ”ತಿ।

೨೧. ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ದಸಮೋ ಗಹಪತಿ ಅಟ್ಠಕನಾಗರೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಏತದವೋಚ – “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭನ್ತೇ ಆನನ್ದ, ಪುರಿಸೋ ಏಕಂವ ನಿಧಿಮುಖಂ ಗವೇಸನ್ತೋ ಸಕಿದೇವ ಏಕಾದಸ ನಿಧಿಮುಖಾನಿ ಅಧಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯ; ಏವಮೇವ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ,

ಏಕಂ ಅಮತದ್ವಾರಂ ಗವೇಸನ್ತೋ ಸಕಿದೇವ [ಸಕಿಂ ದೇವ (ಕ॰)] ಏಕಾದಸ ಅಮತದ್ವಾರಾನಿ ಅಲತ್ಥಂ ಭಾವನಾಯ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಪುರಿಸಸ್ಸ ಅಗಾರಂ ಏಕಾದಸದ್ವಾರಂ, ಸೋ ತಸ್ಮಿಂ ಅಗಾರೇ ಆದಿತ್ತೇ ಏಕಮೇಕೇನಪಿ ದ್ವಾರೇನ ಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯ ಅತ್ತಾನಂ ಸೋತ್ಥಿಂ ಕಾತುಂ; ಏವಮೇವ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಇಮೇಸಂ ಏಕಾದಸನ್ನಂ ಅಮತದ್ವಾರಾನಂ ಏಕಮೇಕೇನಪಿ ಅಮತದ್ವಾರೇನ ಸಕ್ಕುಣಿಸ್ಸಾಮಿ ಅತ್ತಾನಂ ಸೋತ್ಥಿಂ ಕಾತುಂ। ಇಮೇಹಿ ನಾಮ, ಭನ್ತೇ, ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಆಚರಿಯಧನಂ ಪರಿಯೇಸಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಕಿಮಙ್ಗಂ [ಕಿಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಪನಾಹಂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಪೂಜಂ ನ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ! ಅಥ ಖೋ ದಸಮೋ ಗಹಪತಿ ಅಟ್ಠಕನಾಗರೋ ಪಾಟಲಿಪುತ್ತಕಞ್ಚ ವೇಸಾಲಿಕಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಸನ್ನಿಪಾತೇತ್ವಾ ಪಣೀತೇನ ಖಾದನೀಯೇನ ಭೋಜನೀಯೇನ ಸಹತ್ಥಾ ಸನ್ತಪ್ಪೇಸಿ ಸಮ್ಪವಾರೇಸಿ, ಏಕಮೇಕಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಂ ಪಚ್ಚೇಕಂ ದುಸ್ಸಯುಗೇನ ಅಚ್ಛಾದೇಸಿ, ಆಯಸ್ಮನ್ತಞ್ಚ ಆನನ್ದಂ ತಿಚೀವರೇನ ಅಚ್ಛಾದೇಸಿ, ಆಯಸ್ಮತೋ ಚ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಪಞ್ಚಸತವಿಹಾರಂ ಕಾರಾಪೇಸೀತಿ।

ಅಟ್ಠಕನಾಗರಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ದುತಿಯಂ।

೩. ಸೇಖಸುತ್ತಂ

೧೨. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಕ್ಕೇಸು ವಿಹರತಿ ಕಪಿಲವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ನಿಗ್ರೋಧಾರಾಮೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಕಾಪಿಲವತ್ಥವಾನಂ [ಕಪಿಲವತ್ಥುವಾಸೀನಂ (ಕ॰)] ಸಕ್ಯಾನಂ ನವಂ ಸನ್ಥಾಗಾರಂ ಅಚಿರಕಾರಿತಂ ಹೋತಿ ಅನಜ್ಝಾವುಟ್ಠಂ [ಅನಜ್ಝಾವುತ್ಥಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಸಮಣೇನ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ವಾ ಕೇನಚಿ ವಾ ಮನುಸ್ಸಭೂತೇನ। ಅಥ ಖೋ ಕಾಪಿಲವತ್ಥವಾ ಸಕ್ಯಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ಕಾಪಿಲವತ್ಥವಾ ಸಕ್ಯಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ - "ಇಧ, ಭನ್ತೇ, ಕಾಪಿಲವತ್ಥವಾನಂ ಸಕ್ಯಾನಂ ನವಂ ಸನ್ಥಾಗಾರಂ ಅಚಿರಕಾರಿತಂ [ಅಚಿರಕಾರಿತಂ ಹೋತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಅನಜ್ಝಾವುಟ್ಠಂ ಸಮಣೇನ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ವಾ ಕೇನಚಿ ವಾ ಮನುಸ್ಸಭೂತೇನ। ತಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಪಠಮಂ ಪರಿಭುಞ್ಜತು। ಭಗವತಾ ಪಠಮಂ ಪರಿಭುತ್ತಂ ಪಚ್ಛಾ ಕಾಪಿಲವತ್ಥವಾ ಸಕ್ಯಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿಸ್ಸನ್ತಿ। ತದಸ್ಸ ಕಾಪಿಲವತ್ಥವಾನಂ ಸಕ್ಯಾನಂ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯಾ"ತಿ । ಅಧಿವಾಸೇಸಿ ಭಗವಾ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇನ। ಅಥ ಖೋ ಕಾಪಿಲವತ್ಥವಾ ಸಕ್ಯಾ ಭಗವತೋ ಅಧಿವಾಸನಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಯೇನ ನವಂ ಸನ್ಥಾಗಾರಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಸಬ್ಬಸನ್ಥರಿಂ ಸನ್ಥಾಗಾರಂ [ಸಬ್ಬಸನ್ಥರಿಂ ಸನ್ಥತಂ (ಕ॰)] ಸನ್ಥರಿತ್ವಾ ಆಸನಾನಿ ಪಞ್ಞಪೇತ್ವಾ ಉದಕಮಣಿಕಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ತೇಲಪ್ಪದೀಪಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತಾ ಖೋ ಕಾಪಿಲವತ್ಥವಾ ಸಕ್ಯಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ - "ಸಬ್ಬಸನ್ಥರಿಂ ಸನ್ಥತಂ, ಭನ್ತೇ, ಸನ್ಥಾಗಾರಂ, ಆಸನಾನಿ ಪಞ್ಞತ್ತಾನಿ, ಉದಕಮಣಿಕೋ ಉಪಟ್ಠಾಪಿತೋ, ತೇಲಪ್ಪದೀಪೋ ಆರೋಪಿತೋ। ಯಸ್ಸದಾನಿ, ಭನ್ತೇ , ಭಗವಾ ಕಾಲಂ ಮಞ್ಞತೀ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಯೇನ ಸನ್ಥಾಗಾರಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಾದೇ ಪಕ್ಖಾಲೇತ್ವಾ ಸನ್ಥಾಗಾರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಮಜ್ಝಿಮಂ ಥಮ್ಭಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪುರತ್ಥಾಭಿಮುಖೋ ನಿಸೀದಿ। ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋಪಿ ಖೋ ಪಾದೇ ಪಕ್ಖಾಲೇತ್ವಾ ಸನ್ಥಾಗಾರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಿಮಂ ಭಿತ್ತಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪುರತ್ಥಾಭಿಮುಖೋ ನಿಸೀದಿ, ಭಗವನ್ತಂಯೇವ ಪುರಕ್ಖತ್ವಾ। ಕಾಪಿಲವತ್ಥವಾಪಿ ಖೋ ಸಕ್ಯಾ ಪಾದೇ ಪಕ್ಖಾಲೇತ್ವಾ ಸನ್ಥಾಗಾರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಪುರತ್ಥಿಮಂ ಭಿತ್ತಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪಚ್ಛಿಮಾಭಿಮುಖಾ ನಿಸೀದಿಂಸು, ಭಗವನ್ತಂಯೇವ ಪುರಕ್ಖತ್ವಾ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಕಾಪಿಲವತ್ಥವೇ ಸಕ್ಯೇ ಬಹುದೇವ ರತ್ತಿಂ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಸಮಾದಪೇತ್ವಾ ಸಮುತ್ತೇಜೇತ್ವಾ ಸಮ್ಪಹಂಸೇತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಪಟಿಭಾತು ತಂ, ಆನನ್ದ, ಕಾಪಿಲವತ್ಥವಾನಂ ಸಕ್ಯಾನಂ ಸೇಖೋ ಪಾಟಿಪದೋ [ಪಟಿಪದೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)]। ಪಿಟ್ಠಿ ಮೇ ಆಗಿಲಾಯತಿ; ತಮಹಂ ಆಯಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಚತುಗ್ಗುಣಂ ಸಙ್ಘಾಟಿಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣೇನ ಪಸ್ಸೇನ ಸೀಹಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇಸಿ, ಪಾದೇ ಪಾದಂ ಅಚ್ಚಾಧಾಯ, ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ, ಉಟ್ಠಾನಸಞ್ಞಂ ಮನಸಿ ಕರಿತ್ವಾ।

೧೩. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಮಹಾನಾಮಂ ಸಕ್ಕಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಇಧ , ಮಹಾನಾಮ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಗುತ್ತದ್ವಾರೋ ಹೋತಿ, ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞೂ ಹೋತಿ, ಜಾಗರಿಯಂ ಅನುಯುತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಸತ್ತಹಿ ಸದ್ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಚತುನ್ನಂ ಝಾನಾನಂ ಆಭಿಚೇತಸಿಕಾನಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಾನಂ ನಿಕಾಮಲಾಭೀ ಹೋತಿ ಅಕಿಚ್ಛಲಾಭೀ ಅಕಸಿರಲಾಭೀ।

೧೪. "ಕಥಞ್ಚ, ಮಹಾನಾಮ , ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಮಹಾನಾಮ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸೀಲವಾ ಹೋತಿ, ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಸಂವುತೋ ವಿಹರತಿ ಆಚಾರಗೋಚರಸಮ್ಪನ್ನೋ ಅಣುಮತ್ತೇಸು ವಜ್ಜೇಸು ಭಯದಸ್ಸಾವೀ, ಸಮಾದಾಯ ಸಿಕ್ಖತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು। ಏವಂ ಖೋ, ಮಹಾನಾಮ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಮಹಾನಾಮ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಗುತ್ತದ್ವಾರೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಮಹಾನಾಮ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ನ ನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಾಹೀ ಹೋತಿ ನಾನುಬ್ಯಞ್ಜನಗ್ಗಾಹೀ। ಯತ್ವಾಧಿಕರಣಮೇನಂ ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಸಂವುತಂ ವಿಹರನ್ತಂ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ವಾಸ್ಸವೇಯ್ಯುಂ ತಸ್ಸ ಸಂವರಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ, ರಕ್ಖತಿ ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ, ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯೇ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ...ಪೇ॰... ಘಾನೇನ ಗನ್ಧಂ ಘಾಯಿತ್ವಾ...ಪೇ॰... ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ...ಪೇ॰... ಕಾಯೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ ಫುಸಿತ್ವಾ...ಪೇ॰... ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ನ ನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಾಹೀ ಹೋತಿ ನಾನುಬ್ಯಞ್ಜನಗ್ಗಾಹೀ। ಯತ್ವಾಧಿಕರಣಮೇನಂ ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಸಂವುತಂ ವಿಹರನ್ತಂ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ವಾಸ್ಸವೇಯ್ಯುಂ ತಸ್ಸ ಸಂವರಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ, ರಕ್ಖತಿ ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಮನಿನ್ದ್ರಿಯೇ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜತಿ । ಏವಂ ಖೋ, ಮಹಾನಾಮ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಗುತ್ತದ್ವಾರೋ ಹೋತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಮಹಾನಾಮ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞೂ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಮಹಾನಾಮ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಪಟಿಸಙ್ಖಾ ಯೋನಿಸೋ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇತಿ – 'ನೇವ ದವಾಯ ನ ಮದಾಯ ನ ಮಣ್ಡನಾಯ ನ ವಿಭೂಸನಾಯ; ಯಾವದೇವ ಇಮಸ್ಸ ಕಾಯಸ್ಸ ಠಿತಿಯಾ ಯಾಪನಾಯ ವಿಹಿಂಸೂಪರತಿಯಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಾನುಗ್ಗಹಾಯ । ಇತಿ ಪುರಾಣಞ್ಚ ವೇದನಂ ಪಟಿಹಙ್ಖಾಮಿ, ನವಞ್ಚ ವೇದನಂ ನ ಉಪ್ಪಾದೇಸ್ಸಾಮಿ, ಯಾತ್ರಾ ಚ ಮೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಅನವಜ್ಜತಾ ಚ ಫಾಸುವಿಹಾರೋ ಚಾ'ತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಮಹಾನಾಮ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞೂ ಹೋತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಮಹಾನಾಮ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಜಾಗರಿಯಂ ಅನುಯುತ್ತೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಮಹಾನಾಮ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ದಿವಸಂ ಚಙ್ಕಮೇನ ನಿಸಜ್ಜಾಯ ಆವರಣೀಯೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತಿ, ರತ್ತಿಯಾ ಪಠಮಂ ಯಾಮಂ ಚಙ್ಕಮೇನ ನಿಸಜ್ಜಾಯ ಆವರಣೀಯೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತಿ, ರತ್ತಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮಂ ಯಾಮಂ ದಕ್ಖಿಣೇನ ಪಸ್ಸೇನ ಸೀಹಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇತಿ, ಪಾದೇ ಪಾದಂ ಅಚ್ಚಾಧಾಯ, ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ, ಉಟ್ಠಾನಸಞ್ಞಂ ಮನಸಿ ಕರಿತ್ವಾ, ರತ್ತಿಯಾ ಪಚ್ಛಿಮಂ ಯಾಮಂ ಪಚ್ಚುಟ್ಠಾಯ ಚಙ್ಕಮೇನ ನಿಸಜ್ಜಾಯ ಆವರಣೀಯೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಮಹಾನಾಮ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಜಾಗರಿಯಂ ಅನುಯುತ್ತೋ ಹೋತಿ।

೧೫. "ಕಥಞ್ಚ, ಮಹಾನಾಮ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸತ್ತಹಿ ಸದ್ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಮಹಾನಾಮ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಸದ್ದಹತಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಬೋಧಿಂ – 'ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸುಗತೋ ಲೋಕವಿದೂ ಅನುತ್ತರೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ'ತಿ। ಹಿರಿಮಾ ಹೋತಿ, ಹಿರೀಯತಿ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತೇನ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತೇನ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತೇನ, ಹಿರೀಯತಿ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ। ಓತ್ತಪ್ಪೀ ಹೋತಿ, ಓತ್ತಪ್ಪತಿ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತೇನ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತೇನ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತೇನ, ಓತ್ತಪ್ಪತಿ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ। ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಹೋತಿ ಸುತಧರೋ ಸುತಸನ್ನಿಚಯೋ। ಯೇ ತೇ ಧಮ್ಮಾ

ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಾ ಮಜ್ಝೇಕಲ್ಯಾಣಾ ಪರಿಯೋಸಾನಕಲ್ಯಾಣಾ ಸಾತ್ಥಾ ಸಬ್ಯಞ್ಜನಾ ಕೇವಲಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಅಭಿವದನ್ತಿ ತಥಾರೂಪಾಸ್ಸ ಧಮ್ಮಾ ಬಹುಸ್ಸುತಾ [ಬಹೂ ಸುತಾ (?)] ಹೋನ್ತಿ ಧಾತಾ [ಧತಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ವಚಸಾ ಪರಿಚಿತಾ ಮನಸಾನುಪೇಕ್ಖಿತಾ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧಾ। ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ವಿಹರತಿ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ, ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪದಾಯ, ಥಾಮವಾ ದಳ್ಹಪರಕ್ಕಮೋ ಅನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರೋ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು। ಸತಿಮಾ ಹೋತಿ, ಪರಮೇನ ಸತಿನೇಪಕ್ಕೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಚಿರಕತಮ್ಪಿ ಚಿರಭಾಸಿತಮ್ಪಿ ಸರಿತಾ ಅನುಸ್ಸರಿತಾ। ಪಞ್ಞವಾ ಹೋತಿ, ಉದಯತ್ಥಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಅರಿಯಾಯ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಾಯ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಗಾಮಿನಿಯಾ। ಏವಂ ಖೋ, ಮಹಾನಾಮ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸತ್ತಹಿ ಸದ್ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ।

೨೬. ‘‘ಕಥಞ್ಚ , ಮಹಾನಾಮ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಚತುನ್ನಂ ಝಾನಾನಂ ಆಭಿಚೇತಸಿಕಾನಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಾನಂ ನಿಕಾಮಲಾಭೀ ಹೋತಿ ಅಕಿಚ್ಛಲಾಭೀ ಅಕಸಿರಲಾಭೀ? ಇಧ, ಮಹಾನಾಮ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ, ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ; ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ...ಪೇ॰... ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ; ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ...ಪೇ॰... ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ; ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ಪುಬ್ಬೇವ ಸೋಮನಸ್ಸದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ...ಪೇ॰... ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಮಹಾನಾಮ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಚತುನ್ನಂ ಝಾನಾನಂ ಆಭಿಚೇತಸಿಕಾನಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಾನಂ ನಿಕಾಮಲಾಭೀ ಹೋತಿ ಅಕಿಚ್ಛಲಾಭೀ ಅಕಸಿರಲಾಭೀ।

೨೭. ‘‘ಯತೋ ಖೋ, ಮಹಾನಾಮ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಏವಂ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಗುತ್ತದ್ವಾರೋ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞೂ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಜಾಗರಿಯಂ ಅನುಯುತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಸತ್ತಹಿ ಸದ್ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಚತುನ್ನಂ ಝಾನಾನಂ ಆಭಿಚೇತಸಿಕಾನಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಾನಂ ನಿಕಾಮಲಾಭೀ ಹೋತಿ ಅಕಿಚ್ಛಲಾಭೀ ಅಕಸಿರಲಾಭೀ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಮಹಾನಾಮ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸೇಖೋ ಪಾಟಿಪದೋ ಅಪುಚ್ಚಣ್ಡತಾಯ ಸಮಾಪನ್ನೋ, ಭಬ್ಬೋ ಅಭಿನಿಬ್ಭಿದಾಯ, ಭಬ್ಬೋ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ, ಭಬ್ಬೋ ಅನುತ್ತರಸ್ಸ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಮಹಾನಾಮ, ಕುಕ್ಕುಟಿಯಾ ಅಣ್ಡಾನಿ ಅಟ್ಠ ವಾ ದಸ ವಾ ದ್ವಾದಸ ವಾ ತಾನಾಸ್ಸು ಕುಕ್ಕುಟಿಯಾ ಸಮ್ಮಾ ಅಧಿಸಯಿತಾನಿ ಸಮ್ಮಾ ಪರಿಸೇದಿತಾನಿ ಸಮ್ಮಾ ಪರಿಭಾವಿತಾನಿ, ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ತಸ್ಸಾ ಕುಕ್ಕುಟಿಯಾ ನ ಏವಂ ಇಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ - ‘ಅಹೋ ವತಿಮೇ ಕುಕ್ಕುಟಪೋತಕಾ ಪಾದನಖಸಿಖಾಯ ವಾ ಮುಖತುಣ್ಡಕೇನ ವಾ ಅಣ್ಡಕೋಸಂ ಪದಾಲೇತ್ವಾ ಸೋತ್ಥಿನಾ ಅಭಿನಿಬ್ಭಿಜ್ಜೇಯ್ಯು’ನ್ತಿ, ಅಥ ಖೋ ಭಬ್ಬಾವ ತೇ ಕುಕ್ಕುಟಪೋತಕಾ ಪಾದನಖಸಿಖಾಯ ವಾ ಮುಖತುಣ್ಡಕೇನ ವಾ ಅಣ್ಡಕೋಸಂ ಪದಾಲೇತ್ವಾ ಸೋತ್ಥಿನಾ ಅಭಿನಿಬ್ಭಿಜ್ಜಿತುಂ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಮಹಾನಾಮ, ಯತೋ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಏವಂ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಗುತ್ತದ್ವಾರೋ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞೂ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಜಾಗರಿಯಂ ಅನುಯುತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಸತ್ತಹಿ ಸದ್ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಚತುನ್ನಂ ಝಾನಾನಂ ಆಭಿಚೇತಸಿಕಾನಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಾನಂ ನಿಕಾಮಲಾಭೀ ಹೋತಿ ಅಕಿಚ್ಛಲಾಭೀ ಅಕಸಿರಲಾಭೀ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಮಹಾನಾಮ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸೇಖೋ ಪಾಟಿಪದೋ ಅಪುಚ್ಚಣ್ಡತಾಯ ಸಮಾಪನ್ನೋ , ಭಬ್ಬೋ ಅಭಿನಿಬ್ಭಿದಾಯ, ಭಬ್ಬೋ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ, ಭಬ್ಬೋ ಅನುತ್ತರಸ್ಸ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ।

೨೮. ‘‘ಸ ಖೋ ಸೋ, ಮಹಾನಾಮ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಇಮಂಯೇವ ಅನುತ್ತರಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಆಗಮ್ಮ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಏಕಮ್ಪಿ ಜಾತಿಂ ದ್ವೇಪಿ ಜಾತಿಯೋ...ಪೇ॰... ಇತಿ ಸಾಕಾರಂ ಸಉದ್ದೇಸಂ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಅಯಮಸ್ಸ ಪಠಮಾಭಿನಿಬ್ಭಿದಾ ಹೋತಿ ಕುಕ್ಕುಟಚ್ಛಾಪಕಸ್ಸೇವ ಅಣ್ಡಕೋಸಮ್ಹಾ।

“ಸ ಖೋ ಸೋ, ಮಹಾನಾಮ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಇಮಂಯೇ ಅನುತ್ತರಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಆಗಮ್ಮ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸತಿ ಚವಮಾನೇ ಉಪಪಜ್ಜಮಾನೇ ಹೀನೇ ಪಣೀತೇ ಸುವಣ್ಣೇ ದುಬ್ಬಣ್ಣೇ ಸುಗತೇ ದುಗ್ಗತೇ…ಪೇ॰… ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನಾತಿ, ಅಯಮಸ್ಸ ದುತಿಯಾಭಿನಿಬ್ಭಿದಾ ಹೋತಿ ಕುಕ್ಕುಟಚ್ಛಾಪಕಸ್ಸೇವ ಅಣ್ಡಕೋಸಮ್ಹಾ।

“ಸ ಖೋ ಸೋ, ಮಹಾನಾಮ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಇಮಂಯೇವ ಅನುತ್ತರಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಆಗಮ್ಮ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ಅಯಮಸ್ಸ ತತಿಯಾಭಿನಿಬ್ಭಿದಾ ಹೋತಿ ಕುಕ್ಕುಟಚ್ಛಾಪಕಸ್ಸೇವ ಅಣ್ಡಕೋಸಮ್ಹಾ।

೧೯. “ಯಮ್ಪಿ [ಯಮ್ಪಿ ಖೋ (ಕ॰)], ಮಹಾನಾಮ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಇದಮ್ಪಿಸ್ಸ ಹೋತಿ ಚರಣಸ್ಮಿಂ; ಯಮ್ಪಿ, ಮಹಾನಾಮ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಗುತ್ತದ್ವಾರೋ ಹೋತಿ, ಇದಮ್ಪಿಸ್ಸ ಹೋತಿ ಚರಣಸ್ಮಿಂ; ಯಮ್ಪಿ, ಮಹಾನಾಮ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞೂ ಹೋತಿ, ಇದಮ್ಪಿಸ್ಸ ಹೋತಿ ಚರಣಸ್ಮಿಂ; ಯಮ್ಪಿ, ಮಹಾನಾಮ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಜಾಗರಿಯಂ ಅನುಯುತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಇದಮ್ಪಿಸ್ಸ ಹೋತಿ ಚರಣಸ್ಮಿಂ; ಯಮ್ಪಿ, ಮಹಾನಾಮ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸತ್ತಹಿ ಸದ್ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಇದಮ್ಪಿಸ್ಸ ಹೋತಿ ಚರಣಸ್ಮಿಂ; ಯಮ್ಪಿ, ಮಹಾನಾಮ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಚತುನ್ನಂ ಝಾನಾನಂ ಆಭಿಚೇತಸಿಕಾನಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಾನಂ ನಿಕಾಮಲಾಭೀ ಹೋತಿ ಅಕಿಚ್ಛಲಾಭೀ ಅಕಸಿರಲಾಭೀ, ಇದಮ್ಪಿಸ್ಸ ಹೋತಿ ಚರಣಸ್ಮಿಂ।

“ಯಞ್ಚ ಖೋ, ಮಹಾನಾಮ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಏಕಮ್ಪಿ ಜಾತಿಂ ದ್ವೇಪಿ ಜಾತಿಯೋ…ಪೇ॰… ಇತಿ ಸಾಕಾರಂ ಸಉದ್ದೇಸಂ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಇದಮ್ಪಿಸ್ಸ ಹೋತಿ ವಿಜ್ಜಾಯ; ಯಮ್ಪಿ, ಮಹಾನಾಮ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸತಿ ಚವಮಾನೇ ಉಪಪಜ್ಜಮಾನೇ ಹೀನೇ ಪಣೀತೇ ಸುವಣ್ಣೇ ದುಬ್ಬಣ್ಣೇ ಸುಗತೇ ದುಗ್ಗತೇ…ಪೇ॰… ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನಾತಿ, ಇದಮ್ಪಿಸ್ಸ ಹೋತಿ ವಿಜ್ಜಾಯ। ಯಮ್ಪಿ, ಮಹಾನಾಮ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ಇದಮ್ಪಿಸ್ಸ ಹೋತಿ ವಿಜ್ಜಾಯ।

“ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಮಹಾನಾಮ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ವಿಜ್ಜಾಸಮ್ಪನ್ನೋ ಇತಿಪಿ ಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಇತಿಪಿ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಇತಿಪಿ।

೨೦. “ಬ್ರಹ್ಮುನಾಪೇಸಾ, ಮಹಾನಾಮ, ಸನಙ್ಕುಮಾರೇನ ಗಾಥಾ ಭಾಸಿತಾ -

‘ಖತ್ತಿಯೋ ಸೇಟ್ಠೋ ಜನೇತಸ್ಮಿಂ, ಯೇ ಗೋತ್ತಪಟಿಸಾರಿನೋ।
ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಸೋ ಸೇಟ್ಠೋ ದೇವಮಾನುಸೇ’ತಿ॥

“ಸಾ ಖೋ ಪನೇಸಾ, ಮಹಾನಾಮ, ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ಸನಙ್ಕುಮಾರೇನ ಗಾಥಾ ಸುಗೀತಾ ನೋ ದುಗ್ಗೀತಾ, ಸುಭಾಸಿತಾ ನೋ ದುಬ್ಭಾಸಿತಾ, ಅತ್ಥಸಂಹಿತಾ ನೋ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತಾ, ಅನುಮತಾ ಭಗವತಾ”ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - “ಸಾಧು ಸಾಧು, ಆನನ್ದ, ಸಾಧು ಖೋ ತ್ವಂ, ಆನನ್ದ, ಕಾಪಿಲವತ್ಥವಾನಂ ಸಕ್ಯಾನಂ ಸೇಖಂ ಪಾಟಿಪದಂ ಅಭಾಸೀ”ತಿ।

ಇದಮವೋಚಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ। ಸಮನುಞ್ಞೋ ಸತ್ಥಾ ಅಹೋಸಿ। ಅತ್ತಮನಾ ಕಾಪಿಲವತ್ಥವಾ ಸಕ್ಯಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ಸೇಖಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ತತಿಯಂ।

೪. ಪೋತಲಿಯಸುತ್ತಂ

೩೧. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಅಙ್ಗುತ್ತರಾಪೇಸು ವಿಹರತಿ ಆಪಣಂ ನಾಮ ಅಙ್ಗುತ್ತರಾಪಾನಂ ನಿಗಮೋ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಆಪಣಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿ। ಆಪಣೇ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ ಯೇನಞ್ಞತರೋ ವನಸಣ್ಡೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ ದಿವಾವಿಹಾರಾಯ। ತಂ ವನಸಣ್ಡಂ ಅಜ್ಝೋಗಾಹೇತ್ವಾ [ಅಜ್ಝೋಗಹೇತ್ವಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಅಜ್ಝೋಗಾಹಿತ್ವಾ (ಪೀ॰ ಕ॰)] ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ದಿವಾವಿಹಾರಂ ನಿಸೀದಿ। ಪೋತಲಿಯೋಪಿ ಖೋ ಗಹಪತಿ ಸಮ್ಪನ್ನನಿವಾಸನಪಾವುರಣೋ [ಪಾಪುರಣೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಛತ್ತುಪಾಹನಾಹಿ [ಛತ್ತುಪಾಹನೋ (ಕ॰)] ಜಙ್ಘಾವಿಹಾರಂ ಅನುಚಙ್ಕಮಮಾನೋ ಅನುವಿಚರಮಾನೋ ಯೇನ ಸೋ ವನಸಣ್ಡೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತಂ ವನಸಣ್ಡಂ ಅಜ್ಝೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತಂ ಖೋ ಪೋತಲಿಯಂ ಗಹಪತಿಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ – "ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತಿ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಆಸನಾನಿ; ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖಸಿ ನಿಸೀದಾ"ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಪೋತಲಿಯೋ ಗಹಪತಿ "ಗಹಪತಿವಾದೇನ ಮಂ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಸಮುದಾಚರತೀ"ತಿ ಕುಪಿತೋ ಅನತ್ತಮನೋ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೋಸಿ। ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಭಗವಾ...ಪೇ॰... ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಭಗವಾ ಪೋತಲಿಯಂ ಗಹಪತಿಂ ಏತದವೋಚ – "ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತಿ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಆಸನಾನಿ; ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖಸಿ ನಿಸೀದಾ"ತಿ। "ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಪೋತಲಿಯೋ ಗಹಪತಿ ಗಹಪತಿವಾದೇನ ಮಂ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಸಮುದಾಚರತೀ"ತಿ ಕುಪಿತೋ ಅನತ್ತಮನೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ತಯಿದಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ನಚ್ಛನ್ನಂ, ತಯಿದಂ ನಪ್ಪತಿರೂಪಂ, ಯಂ ಮಂ ತ್ವಂ ಗಹಪತಿವಾದೇನ ಸಮುದಾಚರಸೀ"ತಿ। "ತೇ ಹಿ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಆಕಾರಾ, ತೇ ಲಿಙ್ಗಾ , ತೇ ನಿಮಿತ್ತಾ ಯಥಾ ತಂ ಗಹಪತಿಸ್ಸಾ"ತಿ। "ತಥಾ ಹಿ ಪನ ಮೇ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಸಬ್ಬೇ ಕಮ್ಮನ್ತಾ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಾ, ಸಬ್ಬೇ ವೋಹಾರಾ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಾ"ತಿ। "ಯಥಾ ಕಥಂ ಪನ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಸಬ್ಬೇ ಕಮ್ಮನ್ತಾ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಾ, ಸಬ್ಬೇ ವೋಹಾರಾ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಾ"ತಿ? "ಇಧ ಮೇ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಯಂ ಅಹೋಸಿ ಧನಂ ವಾ ಧಞ್ಞಂ ವಾ ರಜತಂ ವಾ ಜಾತರೂಪಂ ವಾ ಸಬ್ಬಂ ತಂ ಪುತ್ತಾನಂ ದಾಯಜ್ಜಂ ನಿಯ್ಯಾತಂ, ತತ್ಥಾಹಂ ಅನೋವಾದೀ ಅನುಪವಾದೀ ಘಾಸಚ್ಛಾದನಪರಮೋ ವಿಹರಾಮಿ। ಏವಂ ಖೋ ಮೇ [ಏವಞ್ಚ ಮೇ (ಸ್ಯಾ॰), ಏವಂ ಮೇ (ಕ॰)], ಭೋ ಗೋತಮ, ಸಬ್ಬೇ ಕಮ್ಮನ್ತಾ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಾ, ಸಬ್ಬೇ ವೋಹಾರಾ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಾ"ತಿ। "ಅಞ್ಞಥಾ ಖೋ ತ್ವಂ, ಗಹಪತಿ, ವೋಹಾರಸಮುಚ್ಛೇದಂ ವದಸಿ, ಅಞ್ಞಥಾ ಚ ಪನ ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ವೋಹಾರಸಮುಚ್ಛೇದೋ ಹೋತೀ"ತಿ। "ಯಥಾ ಕಥಂ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ವೋಹಾರಸಮುಚ್ಛೇದೋ ಹೋತಿ? ಸಾಧು ಮೇ, ಭನ್ತೇ , ಭಗವಾ ತಥಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತು ಯಥಾ ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ವೋಹಾರಸಮುಚ್ಛೇದೋ ಹೋತೀ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ, ಗಹಪತಿ, ಸುಣಾಹಿ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಹಿ, ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಪೋತಲಿಯೋ ಗಹಪತಿ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ।

೩೨. ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ – "ಅಟ್ಠ ಖೋ ಇಮೇ, ಗಹಪತಿ, ಧಮ್ಮಾ ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ವೋಹಾರಸಮುಚ್ಛೇದಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಅಟ್ಠ? ಅಪಾಣಾತಿಪಾತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪಾಣಾತಿಪಾತೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ; ದಿನ್ನಾದಾನಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಅದಿನ್ನಾದಾನಂ ಪಹಾತಬ್ಬಂ; ಸಚ್ಚವಾಚಂ [ಸಚ್ಚಂ ವಾಚಂ (ಸ್ಯಾ॰)] ನಿಸ್ಸಾಯ ಮುಸಾವಾದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ; ಅಪಿಸುಣಂ ವಾಚಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪಿಸುಣಾ ವಾಚಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ; ಅಗಿದ್ಧಿಲೋಭಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಗಿದ್ಧಿಲೋಭೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ; ಅನಿನ್ದಾರೋಸಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ನಿನ್ದಾರೋಸೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ; ಅಕ್ಕೋಧೂಪಾಯಾಸಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಕೋಧೂಪಾಯಾಸೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ; ಅನತಿಮಾನಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಅತಿಮಾನೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಇಮೇ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಅಟ್ಠ ಧಮ್ಮಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ವುತ್ತಾ, ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅವಿಭತ್ತಾ, ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ

ವೋಹಾರಸಮುಚ್ಛೇದಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ''ತಿ। ''ಯೇ ಮೇ [ಯೇ ಮೇ ಪನ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)], ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಅಟ್ಠ ಧಮ್ಮಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ವುತ್ತಾ, ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅವಿಭತ್ತಾ, ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ವೋಹಾರಸಮುಚ್ಛೇದಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ, ಸಾಧು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಇಮೇ ಅಟ್ಠ ಧಮ್ಮೇ ವಿತ್ಥಾರೇನ [ವಿತ್ಥಾರೇತ್ವಾ (ಕಂ॰)] ವಿಭಜತು ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯಾ''ತಿ। ''ತೇನ ಹಿ, ಗಹಪತಿ, ಸುಣಾಹಿ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಹಿ, ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ''ತಿ। ''ಏವಂ, ಭನ್ತೇ''ತಿ ಖೋ ಪೋತಲಿಯೋ ಗಹಪತಿ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

೩೩. '''ಅಪಾಣಾತಿಪಾತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪಾಣಾತಿಪಾತೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ'ತಿ ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ ? ಇಧ, ಗಹಪತಿ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – 'ಯೇಸಂ ಖೋ ಅಹಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಹೇತು ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಅಸ್ಸಂ, ತೇಸಾಹಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ಸಮುಚ್ಛೇದಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ। ಅಹಞ್ಚೇವ [ಅಹಞ್ಚೇ (?)] ಖೋ ಪನ ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಅಸ್ಸಂ, ಅತ್ತಾಪಿ ಮಂ ಉಪವದೇಯ್ಯ ಪಾಣಾತಿಪಾತಪಚ್ಚಯಾ, ಅನುವಿಚ್ಚಾಪಿ ಮಂ ವಿಞ್ಞೂ [ಅನುವಿಚ್ಚ ವಿಞ್ಞೂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ಗರಹೇಯ್ಯುಂ ಪಾಣಾತಿಪಾತಪಚ್ಚಯಾ, ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ದುಗ್ಗತಿ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ ಪಾಣಾತಿಪಾತಪಚ್ಚಯಾ। ಏತದೇವ ಖೋ ಪನ ಸಂಯೋಜನಂ ಏತಂ ನೀವರಣಂ ಯದಿದಂ ಪಾಣಾತಿಪಾತೋ। ಯೇ ಚ ಪಾಣಾತಿಪಾತಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ಆಸವಾ ವಿಘಾತಪರಿಳಾಹಾ, ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತಸ್ಸ ಏವಂಸ ತೇ ಆಸವಾ ವಿಘಾತಪರಿಳಾಹಾ ನ ಹೋನ್ತಿ'। 'ಅಪಾಣಾತಿಪಾತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪಾಣಾತಿಪಾತೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ'ತಿ – ಇತಿ ಯನ್ತಂ ವುತ್ತಂ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

೩೪. '''ದಿನ್ನಾದಾನಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಅದಿನ್ನಾದಾನಂ ಪಹಾತಬ್ಬ'ನ್ತಿ ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ, ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ಇಧ, ಗಹಪತಿ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – 'ಯೇಸಂ ಖೋ ಅಹಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಹೇತು ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ ಅಸ್ಸಂ, ತೇಸಾಹಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ಸಮುಚ್ಛೇದಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ। ಅಹಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನ ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ ಅಸ್ಸಂ, ಅತ್ತಾಪಿ ಮಂ ಉಪವದೇಯ್ಯ ಅದಿನ್ನಾದಾನಪಚ್ಚಯಾ, ಅನುವಿಚ್ಚಾಪಿ ಮಂ ವಿಞ್ಞೂ ಗರಹೇಯ್ಯುಂ ಅದಿನ್ನಾದಾನಪಚ್ಚಯಾ, ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ದುಗ್ಗತಿ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ ಅದಿನ್ನಾದಾನಪಚ್ಚಯಾ। ಏತದೇವ ಖೋ ಪನ ಸಂಯೋಜನಂ ಏತಂ ನೀವರಣಂ ಯದಿದಂ ಅದಿನ್ನಾದಾನಂ। ಯೇ ಚ ಅದಿನ್ನಾದಾನಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ಆಸವಾ ವಿಘಾತಪರಿಳಾಹಾ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತಸ್ಸ ಏವಂಸ ತೇ ಆಸವಾ ವಿಘಾತಪರಿಳಾಹಾ ನ ಹೋನ್ತಿ'। 'ದಿನ್ನಾದಾನಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಅದಿನ್ನಾದಾನಂ ಪಹಾತಬ್ಬ'ನ್ತಿ – ಇತಿ ಯನ್ತಂ ವುತ್ತಂ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

೩೫. '''ಸಚ್ಚವಾಚಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಮುಸಾವಾದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ'ತಿ ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ಇಧ, ಗಹಪತಿ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – 'ಯೇಸಂ ಖೋ ಅಹಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಹೇತು ಮುಸಾವಾದೀ ಅಸ್ಸಂ, ತೇಸಾಹಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ಸಮುಚ್ಛೇದಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ। ಅಹಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನ ಮುಸಾವಾದೀ ಅಸ್ಸಂ, ಅತ್ತಾಪಿ ಮಂ ಉಪವದೇಯ್ಯ ಮುಸಾವಾದಪಚ್ಚಯಾ, ಅನುವಿಚ್ಚಾಪಿ ಮಂ ವಿಞ್ಞೂ ಗರಹೇಯ್ಯುಂ ಮುಸಾವಾದಪಚ್ಚಯಾ, ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ದುಗ್ಗತಿ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ ಮುಸಾವಾದಪಚ್ಚಯಾ। ಏತದೇವ ಖೋ ಪನ ಸಂಯೋಜನಂ ಏತಂ ನೀವರಣಂ ಯದಿದಂ ಮುಸಾವಾದೋ । ಯೇ ಚ ಮುಸಾವಾದಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ಆಸವಾ ವಿಘಾತಪರಿಳಾಹಾ, ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತಸ್ಸ ಏವಂಸ ತೇ ಆಸವಾ ವಿಘಾತಪರಿಳಾಹಾ ನ ಹೋನ್ತಿ'। 'ಸಚ್ಚವಾಚಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಮುಸಾವಾದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ'ತಿ – ಇತಿ ಯನ್ತಂ ವುತ್ತಂ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

೩೬. '''ಅಪಿಸುಣಂ ವಾಚಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪಿಸುಣಾ ವಾಚಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ'ತಿ ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ಇಧ, ಗಹಪತಿ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – 'ಯೇಸಂ ಖೋ ಅಹಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಹೇತು ಪಿಸುಣವಾಚೋ ಅಸ್ಸಂ, ತೇಸಾಹಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ಸಮುಚ್ಛೇದಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ। ಅಹಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನ ಪಿಸುಣವಾಚೋ ಅಸ್ಸಂ, ಅತ್ತಾಪಿ

ಮಂ ಉಪವದೇಯ್ಯ ಪಿಸುಣವಾಚಾಪಚ್ಚಯಾ , ಅನುವಿಚ್ಚಾಪಿ ಮಂ ವಿಞ್ಞೂ ಗರಹೇಯ್ಯುಂ ಪಿಸುಣವಾಚಾಪಚ್ಚಯಾ, ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ದುಗ್ಗತಿ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ ಪಿಸುಣವಾಚಾಪಚ್ಚಯಾ। ಏತದೇವ ಖೋ ಪನ ಸಂಯೋಜನಂ ಏತಂ ನೀವರಣಂ ಯದಿದಂ ಪಿಸುಣಾ ವಾಚಾ। ಯೇ ಚ ಪಿಸುಣವಾಚಾಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ಆಸವಾ ವಿಘಾತಪರಿಳಾಹಾ, ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತಸ್ಸ ಏವಂಸ ತೇ ಆಸವಾ ವಿಘಾತಪರಿಳಾಹಾ ನ ಹೋನ್ತಿ'। 'ಅಪಿಸುಣಂ ವಾಚಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪಿಸುಣಾ ವಾಚಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ'ತಿ – ಇತಿ ಯನ್ತಂ ವುತ್ತಂ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

೩೭. "'ಅಗಿದ್ಧಿಲೋಭಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಗಿದ್ಧಿಲೋಭೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ'ತಿ ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ, ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ಇಧ, ಗಹಪತಿ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – 'ಯೇಸಂ ಖೋ ಅಹಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಹೇತು ಗಿದ್ಧಿಲೋಭೀ ಅಸ್ಸಂ, ತೇಸಾಹಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ಸಮುಚ್ಛೇದಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ। ಅಹಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನ ಗಿದ್ಧಿಲೋಭೀ ಅಸ್ಸಂ, ಅತ್ತಾಪಿ ಮಂ ಉಪವದೇಯ್ಯ ಗಿದ್ಧಿಲೋಭಪಚ್ಚಯಾ, ಅನುವಿಚ್ಚಾಪಿ ಮಂ ವಿಞ್ಞೂ ಗರಹೇಯ್ಯುಂ ಗಿದ್ಧಿಲೋಭಪಚ್ಚಯಾ, ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ದುಗ್ಗತಿ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ ಗಿದ್ಧಿಲೋಭಪಚ್ಚಯಾ। ಏತದೇವ ಖೋ ಪನ ಸಂಯೋಜನಂ ಏತಂ ನೀವರಣಂ ಯದಿದಂ ಗಿದ್ಧಿಲೋಭೋ। ಯೇ ಚ ಗಿದ್ಧಿಲೋಭಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ಆಸವಾ ವಿಘಾತಪರಿಳಾಹಾ, ಗಿದ್ಧಿಲೋಭಾ ಪಟಿವಿರತಸ್ಸ ಏವಂಸ ತೇ ಆಸವಾ ವಿಘಾತಪರಿಳಾಹಾ ನ ಹೋನ್ತಿ'। 'ಅಗಿದ್ಧಿಲೋಭಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಗಿದ್ಧಿಲೋಭೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ'ತಿ – ಇತಿ ಯನ್ತಂ ವುತ್ತಂ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

೩೮. "'ಅನಿನ್ದಾರೋಸಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ನಿನ್ದಾರೋಸೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ'ತಿ ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ, ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ಇಧ, ಗಹಪತಿ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – 'ಯೇಸಂ ಖೋ ಅಹಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಹೇತು ನಿನ್ದಾರೋಸೀ ಅಸ್ಸಂ, ತೇಸಾಹಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ಸಮುಚ್ಛೇದಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ। ಅಹಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನ ನಿನ್ದಾರೋಸೀ ಅಸ್ಸಂ, ಅತ್ತಾಪಿ ಮಂ ಉಪವದೇಯ್ಯ ನಿನ್ದಾರೋಸಪಚ್ಚಯಾ, ಅನುವಿಚ್ಚಾಪಿ ಮಂ ವಿಞ್ಞೂ ಗರಹೇಯ್ಯುಂ ನಿನ್ದಾರೋಸಪಚ್ಚಯಾ, ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ದುಗ್ಗತಿ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ ನಿನ್ದಾರೋಸಪಚ್ಚಯಾ। ಏತದೇವ ಖೋ ಪನ ಸಂಯೋಜನಂ ಏತಂ ನೀವರಣಂ ಯದಿದಂ ನಿನ್ದಾರೋಸೋ। ಯೇ ಚ ನಿನ್ದಾರೋಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ಆಸವಾ ವಿಘಾತಪರಿಳಾಹಾ, ಅನಿನ್ದಾರೋಸಿಸ್ಸ ಏವಂಸ ತೇ ಆಸವಾ ವಿಘಾತಪರಿಳಾಹಾ ನ ಹೋನ್ತಿ'। 'ಅನಿನ್ದಾರೋಸಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ನಿನ್ದಾರೋಸೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ'ತಿ – ಇತಿ ಯನ್ತಂ ವುತ್ತಂ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

೩೯. "'ಅಕ್ಕೋಧೂಪಾಯಾಸಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಕೋಧೂಪಾಯಾಸೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ'ತಿ ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ, ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ಇಧ, ಗಹಪತಿ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – 'ಯೇಸಂ ಖೋ ಅಹಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಹೇತು ಕೋಧೂಪಾಯಾಸೀ ಅಸ್ಸಂ, ತೇಸಾಹಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ಸಮುಚ್ಛೇದಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ। ಅಹಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನ ಕೋಧೂಪಾಯಾಸೀ ಅಸ್ಸಂ, ಅತ್ತಾಪಿ ಮಂ ಉಪವದೇಯ್ಯ ಕೋಧೂಪಾಯಾಸಪಚ್ಚಯಾ , ಅನುವಿಚ್ಚಾಪಿ ಮಂ ವಿಞ್ಞೂ ಗರಹೇಯ್ಯುಂ ಕೋಧೂಪಾಯಾಸಪಚ್ಚಯಾ, ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ದುಗ್ಗತಿ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ ಕೋಧೂಪಾಯಾಸಪಚ್ಚಯಾ। ಏತದೇವ ಖೋ ಪನ ಸಂಯೋಜನಂ ಏತಂ ನೀವರಣಂ ಯದಿದಂ ಕೋಧೂಪಾಯಾಸೋ। ಯೇ ಚ ಕೋಧೂಪಾಯಾಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ಆಸವಾ ವಿಘಾತಪರಿಳಾಹಾ, ಅಕ್ಕೋಧೂಪಾಯಾಸಿಸ್ಸ ಏವಂಸ ತೇ ಆಸವಾ ವಿಘಾತಪರಿಳಾಹಾ ನ ಹೋನ್ತಿ'। 'ಅಕ್ಕೋಧೂಪಾಯಾಸಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಕೋಧೂಪಾಯಾಸೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ'ತಿ – ಇತಿ ಯನ್ತಂ ವುತ್ತಂ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

೪೦. "'ಅನತಿಮಾನಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಅತಿಮಾನೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ'ತಿ ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ, ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ಇಧ, ಗಹಪತಿ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – 'ಯೇಸಂ ಖೋ ಅಹಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಹೇತು ಅತಿಮಾನೀ ಅಸ್ಸಂ, ತೇಸಾಹಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ಸಮುಚ್ಛೇದಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ। ಅಹಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನ ಅತಿಮಾನೀ ಅಸ್ಸಂ, ಅತ್ತಾಪಿ ಮಂ ಉಪವದೇಯ್ಯ ಅತಿಮಾನಪಚ್ಚಯಾ, ಅನುವಿಚ್ಚಾಪಿ ಮಂ ವಿಞ್ಞೂ ಗರಹೇಯ್ಯುಂ ಅತಿಮಾನಪಚ್ಚಯಾ, ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ

ಮರಣಾ ದುಗ್ಗತಿ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ ಅತಿಮಾನಪಚ್ಚಯಾ। ಏತದೇವ ಖೋ ಪನ ಸಂಯೋಜನಂ ಏತಂ ನೀವರಣಂ ಯದಿದಂ ಅತಿಮಾನೋ। ಯೇ ಚ ಅತಿಮಾನಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ಆಸವಾ ವಿಘಾತಪರಿಳಾಹಾ, ಅನತಿಮಾನಿಸ್ಸ ಏವಂಸ ತೇ ಆಸವಾ ವಿಘಾತಪರಿಳಾಹಾ ನ ಹೋನ್ತಿ'। 'ಅನತಿಮಾನಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಅತಿಮಾನೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ'ತಿ - ಇತಿ ಯನ್ತಂ ವುತ್ತಂ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

೪೧. "ಇಮೇ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಅಟ್ಠ ಧಮ್ಮಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ವುತ್ತಾ, ವಿತ್ಥಾರೇನ ವಿಭತ್ತಾ [ಅವಿಭತ್ತಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)], ಯೇ ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ವೋಹಾರಸಮುಚ್ಛೇದಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ; ನ ತ್ವೇವ ತಾವ ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಸಬ್ಬಥಾ ಸಬ್ಬಂ ವೋಹಾರಸಮುಚ್ಛೇದೋ ಹೋತೀ"ತಿ।

"ಯಥಾ ಕಥಂ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಸಬ್ಬಥಾ ಸಬ್ಬಂ ವೋಹಾರಸಮುಚ್ಛೇದೋ ಹೋತಿ? ಸಾಧು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ತಥಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತು ಯಥಾ ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಸಬ್ಬಥಾ ಸಬ್ಬಂ ವೋಹಾರಸಮುಚ್ಛೇದೋ ಹೋತೀ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ, ಗಹಪತಿ, ಸುಣಾಹಿ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಹಿ, ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಪೋತಲಿಯೋ ಗಹಪತಿ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

ಕಾಮಾದೀನವಕಥಾ

೪೨. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಗಹಪತಿ, ಕುಕ್ಕುರೋ ಜಿಘಚ್ಛಾದುಬ್ಬಲ್ಯಪರೇತೋ ಗೋಘಾತಕಸೂನಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತೋ ಅಸ್ಸ। ತಮೇನಂ ದಕ್ಖೋ ಗೋಘಾತಕೋ ವಾ ಗೋಘಾತಕನ್ತೇವಾಸೀ ವಾ ಅಟ್ಠಿಕಙ್ಕಲಂ ಸುನಿಕ್ಕನ್ತಂ ನಿಕ್ಕನ್ತಂ ನಿಮ್ಮಂಸಂ ಲೋಹಿತಮಕ್ಖಿತಂ ಉಪಸುಮ್ಭೇಯ್ಯ [ಉಪಚ್ಛುಭೇಯ್ಯ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಉಪಚ್ಛೋಭೇಯ್ಯ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಉಪಚ್ಛುಮ್ಭೇಯ್ಯ (ಕ॰)]। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಗಹಪತಿ, ಅಪಿ ನು ಖೋ ಸೋ ಕುಕ್ಕುರೋ ಅಮುಂ ಅಟ್ಠಿಕಙ್ಕಲಂ ಸುನಿಕ್ಕನ್ತಂ ನಿಕ್ಕನ್ತಂ ನಿಮ್ಮಂಸಂ ಲೋಹಿತಮಕ್ಖಿತಂ ಪಲೇಹನ್ತೋ ಜಿಘಚ್ಛಾದುಬ್ಬಲ್ಯಂ ಪಟಿವಿನೇಯ್ಯಾ"ತಿ?

"ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು"?

"ಅದುಞ್ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಅಟ್ಠಿಕಙ್ಕಲಂ ಸುನಿಕ್ಕನ್ತಂ ನಿಕ್ಕನ್ತಂ ನಿಮ್ಮಂಸಂ ಲೋಹಿತಮಕ್ಖಿತಂ। ಯಾವದೇವ ಪನ ಸೋ ಕುಕ್ಕುರೋ ಕಿಲಮಥಸ್ಸ ವಿಘಾತಸ್ಸ ಭಾಗೀ ಅಸ್ಸಾತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - 'ಅಟ್ಠಿಕಙ್ಕಲೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ ಬಹುದುಕ್ಖಾ ಬಹುಪಾಯಾಸಾ [ಬಹೂಪಾಯಾಸಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)], ಆದೀನವೋ ಏತ್ಥ ಭಿಯ್ಯೋ'ತಿ। ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಿಸ್ವಾ ಯಾಯಂ ಉಪೇಕ್ಖಾ ನಾನತ್ತಾ ನಾನತ್ತಸಿತಾ ತಂ ಅಭಿನಿವಜ್ಜೇತ್ವಾ, ಯಾಯಂ ಉಪೇಕ್ಖಾ ಏಕತ್ತಾ ಏಕತ್ತಸಿತಾ ಯತ್ಥ ಸಬ್ಬಸೋ ಲೋಕಾಮಿಸೂಪಾದಾನಾ ಅಪರಿಸೇಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ ತಮೇವೂಪೇಕ್ಖಂ ಭಾವೇತಿ।

೪೩. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಗಹಪತಿ, ಗಿಜ್ಝೋ ವಾ ಕಙ್ಕೋ ವಾ ಕುಲಲೋ ವಾ ಮಂಸಪೇಸಿಂ ಆದಾಯ ಉಡ್ಡೀಯೇಯ್ಯ [ಉಡ್ಡಯೇಯ್ಯ (ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)]। ತಮೇನಂ ಗಿಜ್ಝಾಪಿ ಕಙ್ಕಾಪಿ ಕುಲಲಾಪಿ ಅನುಪತಿತ್ವಾ ಅನುಪತಿತ್ವಾ ವಿತಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ [ವಿರಾಜೇಯ್ಯುಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಗಹಪತಿ, ಸಚೇ ಸೋ ಗಿಜ್ಝೋ ವಾ ಕಙ್ಕೋ ವಾ ಕುಲಲೋ ವಾ ತಂ ಮಂಸಪೇಸಿಂ ನ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಸೋ ತತೋನಿದಾನಂ ಮರಣಂ ವಾ ನಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಮರಣಮತ್ತಂ ವಾ ದುಕ್ಖ"ನ್ತಿ?

"ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"।

“ಏವಮೇವ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - ‘ಮಂಸಪೇಸೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ ಬಹುದುಕ್ಖಾ ಬಹುಪಾಯಾಸಾ, ಆದೀನವೋ ಏತ್ಥ ಭಿಯ್ಯೋ’ತಿ। ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಿಸ್ವಾ ಯಾಯಂ ಉಪೇಕ್ಖಾ ನಾನತ್ತಾ ನಾನತ್ತಸಿತಾ ತಂ ಅಭಿನಿವಜ್ಜೇತ್ವಾ ಯಾಯಂ ಉಪೇಕ್ಖಾ ಏಕತ್ತಾ ಏಕತ್ತಸಿತಾ ಯತ್ಥ ಸಬ್ಬಸೋ ಲೋಕಾಮಿಸೂಪಾದಾನಾ ಅಪರಿಸೇಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ ತಮೇವೂಪೇಕ್ಖಂ ಭಾವೇತಿ।

೪೪. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಗಹಪತಿ, ಪುರಿಸೋ ಆದಿತ್ತಂ ತಿಣುಕ್ಕಂ ಆದಾಯ ಪಟಿವಾತಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಗಹಪತಿ, ಸಚೇ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ತಂ ಆದಿತ್ತಂ ತಿಣುಕ್ಕಂ ನ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜೇಯ್ಯ ತಸ್ಸ ಸಾ ಆದಿತ್ತಾ ತಿಣುಕ್ಕಾ ಹತ್ಥಂ ವಾ ದಹೇಯ್ಯ ಬಾಹುಂ ವಾ ದಹೇಯ್ಯ ಅಞ್ಞತರಂ ವಾ ಅಞ್ಞತರಂ ವಾ ಅಙ್ಗಪಚ್ಚಙ್ಗಂ [ದಹೇಯ್ಯ। ಅಞ್ಞತರಂ ವಾ ಅಙ್ಗಪಚ್ಚಙ್ಗ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ದಹೇಯ್ಯ, ಸೋ ತತೋನಿದಾನಂ ಮರಣಂ ವಾ ನಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಮರಣಮತ್ತಂ ವಾ ದುಕ್ಖ”ನ್ತಿ?

“ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಏವಮೇವ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - ‘ತಿಣುಕ್ಕೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ ಬಹುದುಕ್ಖಾ ಬಹುಪಾಯಾಸಾ, ಆದೀನವೋ ಏತ್ಥ ಭಿಯ್ಯೋ’ತಿ। ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಿಸ್ವಾ…ಪೇ॰… ತಮೇವೂಪೇಕ್ಖಂ ಭಾವೇತಿ।

೪೫. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಗಹಪತಿ, ಅಙ್ಗಾರಕಾಸು ಸಾಧಿಕಪೋರಿಸಾ, ಪೂರಾ ಅಙ್ಗಾರಾನಂ ವೀತಚ್ಚಿಕಾನಂ ವೀತಧೂಮಾನಂ। ಅಥ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಜೀವಿತುಕಾಮೋ ಅಮರಿತುಕಾಮೋ ಸುಖಕಾಮೋ ದುಕ್ಖಪ್ಪಟಿಕ್ಕೂಲೋ। ತಮೇನಂ ದ್ವೇ ಬಲವನ್ತೋ ಪುರಿಸಾ ನಾನಾಬಾಹಾಸು ಗಹೇತ್ವಾ ಅಙ್ಗಾರಕಾಸುಂ ಉಪಕಡ್ಢೇಯ್ಯುಂ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಗಹಪತಿ, ಅಪಿ ನು ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಇತಿಚಿತಿಚೇವ ಕಾಯಂ ಸನ್ನಾಮೇಯ್ಯಾ”ತಿ?

“ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು”?

“ವಿದಿತಞ್ಹಿ , ಭನ್ತೇ, ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಇಮಞ್ಚಾಹಂ ಅಙ್ಗಾರಕಾಸುಂ ಪಪತಿಸ್ಸಾಮಿ, ತತೋನಿದಾನಂ ಮರಣಂ ವಾ ನಿಗಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮಿ ಮರಣಮತ್ತಂ ವಾ ದುಕ್ಖ”ನ್ತಿ। “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - ‘ಅಙ್ಗಾರಕಾಸೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ ಬಹುದುಕ್ಖಾ ಬಹುಪಾಯಾಸಾ, ಆದೀನವೋ ಏತ್ಥ ಭಿಯ್ಯೋ’ತಿ। ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಿಸ್ವಾ…ಪೇ॰… ತಮೇವೂಪೇಕ್ಖಂ ಭಾವೇತಿ।

೪೬. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಗಹಪತಿ, ಪುರಿಸೋ ಸುಪಿನಕಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಆರಾಮರಾಮಣೇಯ್ಯಕಂ ವನರಾಮಣೇಯ್ಯಕಂ ಭೂಮಿರಾಮಣೇಯ್ಯಕಂ ಪೋಕ್ಖರಣಿರಾಮಣೇಯ್ಯಕಂ। ಸೋ ಪಟಿಬುದ್ಧೋ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಪಟಿಪಸ್ಸೇಯ್ಯ [ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - ‘ಸುಪಿನಕೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ ಬಹುದುಕ್ಖಾ ಬಹುಪಾಯಾಸಾ, ಆದೀನವೋ ಏತ್ಥ ಭಿಯ್ಯೋ’ತಿ…ಪೇ॰… ತಮೇವೂಪೇಕ್ಖಂ ಭಾವೇತಿ।

೪೭. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಗಹಪತಿ, ಪುರಿಸೋ ಯಾಚಿತಕಂ ಭೋಗಂ ಯಾಚಿತ್ವಾ ಯಾನಂ ವಾ [ಯಾನಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಪೋರಿಸೇಯ್ಯಂ [ಪೋರೋಸೇಯ್ಯಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰), ಓರೋಪೇಯ್ಯ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಪವರಮಣಿಕುಣ್ಡಲಂ। ಸೋ ತೇಹಿ ಯಾಚಿತಕೇಹಿ ಭೋಗೇಹಿ ಪುರಕ್ಖತೋ ಪರಿವುತೋ ಅನ್ತರಾಪಣಂ ಪಟಿಪಜ್ಜೇಯ್ಯ। ತಮೇನಂ ಜನೋ ದಿಸ್ವಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - ‘ಭೋಗೀ ವತ,

ಭೋ, ಪುರಿಸೋ, ಏವಂ ಕಿರ ಭೋಗಿನೋ ಭೋಗಾನಿ ಭುಞ್ಜನ್ತೀ’ತಿ। ತಮೇನಂ ಸಾಮಿಕಾ ಯತ್ಥ ಯತ್ಥೇವ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯುಂ ತತ್ಥ ತತ್ಥೇವ ಸಾನಿ ಹರೇಯ್ಯುಂ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಗಹಪತಿ, ಅಲಂ ನು ಖೋ ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಅಞ್ಞಥತ್ತಾಯಾ”ತಿ?

“ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು”?

“ಸಾಮಿನೋ ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಸಾನಿ ಹರನ್ತೀ”ತಿ। “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - ‘ಯಾಚಿತಕೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ ಬಹುದುಕ್ಖಾ ಬಹುಪಾಯಾಸಾ, ಆದೀನವೋ ಏತ್ಥ ಭಿಯ್ಯೋ’ತಿ…ಪೇ॰… ತಮೇವೂಪೇಕ್ಖಂ ಭಾವೇತಿ।

೪೮. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಗಹಪತಿ, ಗಾಮಸ್ಸ ವಾ ನಿಗಮಸ್ಸ ವಾ ಅವಿದೂರೇ ತಿಬ್ಬೋ ವನಸಣ್ಡೋ। ತತ್ರಸ್ಸ ರುಕ್ಖೋ ಸಮ್ಪನ್ನಫಲೋ ಚ ಉಪಪನ್ನಫಲೋ [ಉಪ್ಪನ್ನಫಲೋ (ಸ್ಯಾ॰)] ಚ, ನ ಚಸ್ಸು ಕಾನಿಚಿ ಫಲಾನಿ ಭೂಮಿಯಂ ಪತಿತಾನಿ। ಅಥ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಫಲತ್ಥಿಕೋ ಫಲಗವೇಸೀ ಫಲಪರಿಯೇಸನಂ ಚರಮಾನೋ। ಸೋ ತಂ ವನಸಣ್ಡಂ ಅಜ್ಝೋಗಾಹೇತ್ವಾ ತಂ ರುಕ್ಖಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಸಮ್ಪನ್ನಫಲಞ್ಚ ಉಪಪನ್ನಫಲಞ್ಚ। ತಸ್ಸ ಏವಮಸ್ಸ - ‘ಅಯಂ ಖೋ ರುಕ್ಖೋ ಸಮ್ಪನ್ನಫಲೋ ಚ ಉಪಪನ್ನಫಲೋ ಚ, ನತ್ಥಿ ಚ ಕಾನಿಚಿ ಫಲಾನಿ ಭೂಮಿಯಂ ಪತಿತಾನಿ। ಜಾನಾಮಿ ಖೋ ಪನಾಹಂ ರುಕ್ಖಂ ಆರೋಹಿತುಂ [ಆರುಹಿತುಂ (ಸೀ॰)]। ಯಂನೂನಾಹಂ ಇಮಂ ರುಕ್ಖಂ ಆರೋಹಿತ್ವಾ ಯಾವದತ್ಥಞ್ಚ ಖಾದೇಯ್ಯಂ ಉಚ್ಛಙ್ಗಞ್ಚ ಪೂರೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ಸೋ ತಂ ರುಕ್ಖಂ ಆರೋಹಿತ್ವಾ ಯಾವದತ್ಥಞ್ಚ ಖಾದೇಯ್ಯ ಉಚ್ಛಙ್ಗಞ್ಚ ಪೂರೇಯ್ಯ। ಅಥ ದುತಿಯೋ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಫಲತ್ಥಿಕೋ ಫಲಗವೇಸೀ ಫಲಪರಿಯೇಸನಂ ಚರಮಾನೋ ತಿಣ್ಹಂ ಕುಠಾರಿಂ [ಕುಧಾರಿಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಆದಾಯ। ಸೋ ತಂ ವನಸಣ್ಡಂ ಅಜ್ಝೋಗಾಹೇತ್ವಾ ತಂ ರುಕ್ಖಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಸಮ್ಪನ್ನಫಲಞ್ಚ ಉಪಪನ್ನಫಲಞ್ಚ। ತಸ್ಸ ಏವಮಸ್ಸ - ‘ಅಯಂ ಖೋ ರುಕ್ಖೋ ಸಮ್ಪನ್ನಫಲೋ ಚ ಉಪಪನ್ನಫಲೋ ಚ, ನತ್ಥಿ ಚ ಕಾನಿಚಿ ಫಲಾನಿ ಭೂಮಿಯಂ ಪತಿತಾನಿ। ನ ಖೋ ಪನಾಹಂ ಜಾನಾಮಿ ರುಕ್ಖಂ ಆರೋಹಿತುಂ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಇಮಂ ರುಕ್ಖಂ ಮೂಲತೋ ಛೇತ್ವಾ ಯಾವದತ್ಥಞ್ಚ ಖಾದೇಯ್ಯಂ ಉಚ್ಛಙ್ಗಞ್ಚ ಪೂರೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ಸೋ ತಂ ರುಕ್ಖಂ ಮೂಲತೋವ ಛಿನ್ದೇಯ್ಯ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಗಹಪತಿ, ಅಮುಕೋ [ಅಸು (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಯೋ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಪಠಮಂ ರುಕ್ಖಂ ಆರೂಳ್ಹೋ ಸಚೇ ಸೋ ನ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ಓರೋಹೇಯ್ಯ ತಸ್ಸ ಸೋ ರುಕ್ಖೋ ಪಪತನ್ತೋ ಹತ್ಥಂ ವಾ ಭಞ್ಜೇಯ್ಯ ಪಾದಂ ವಾ ಭಞ್ಜೇಯ್ಯ ಅಞ್ಞತರಂ ವಾ ಅಞ್ಞತರಂ ವಾ ಅಙ್ಗಪಚ್ಚಙ್ಗಂ ಭಞ್ಜೇಯ್ಯ, ಸೋ ತತೋನಿದಾನಂ ಮರಣಂ ವಾ ನಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಮರಣಮತ್ತಂ ವಾ ದುಕ್ಖ”ನ್ತಿ?

“ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಏವಮೇವ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - ‘ರುಕ್ಖಫಲೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ ಬಹುದುಕ್ಖಾ ಬಹುಪಾಯಾಸಾ, ಆದೀನವೋ ಏತ್ಥ ಭಿಯ್ಯೋ’ತಿ। ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಿಸ್ವಾ ಯಾಯಂ ಉಪೇಕ್ಖಾ ನಾನತ್ತಾ ನಾನತ್ತಸಿತಾ ತಂ ಅಭಿನಿವಜ್ಜೇತ್ವಾ ಯಾಯಂ ಉಪೇಕ್ಖಾ ಏಕತ್ತಾ ಏಕತ್ತಸಿತಾ ಯತ್ಥ ಸಬ್ಬಸೋ ಲೋಕಾಮಿಸೂಪಾದಾನಾ ಅಪರಿಸೇಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ ತಮೇವೂಪೇಕ್ಖಂ ಭಾವೇತಿ।

೪೯. “ಸ ಖೋ ಸೋ, ಗಹಪತಿ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಇಮಂಯೇವ ಅನುತ್ತರಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಆಗಮ್ಮ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಏಕಮ್ಪಿ ಜಾತಿಂ ದ್ವೇಪಿ ಜಾತಿಯೋ…ಪೇ॰… ಇತಿ ಸಾಕಾರಂ ಸಉದ್ದೇಸಂ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ।

“ಸ ಖೋ ಸೋ, ಗಹಪತಿ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಇಮಂಯೇವ ಅನುತ್ತರಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಆಗಮ್ಮ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸತಿ ಚವಮಾನೇ ಉಪಪಜ್ಜಮಾನೇ ಹೀನೇ ಪಣೀತೇ ಸುವಣ್ಣೇ ದುಬ್ಬಣ್ಣೇ ಸುಗತೇ ದುಗ್ಗತೇ…ಪೇ॰… ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನಾತಿ।

“ಸ ಖೋ ಸೋ, ಗಹಪತಿ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಇಮಂಯೇವ ಅನುತ್ತರಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಆಗಮ್ಮ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಸಬ್ಬಥಾ ಸಬ್ಬಂ ವೋಹಾರಸಮುಚ್ಛೇದೋ ಹೋತಿ।

೫೦. “ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಗಹಪತಿ, ಯಥಾ ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಸಬ್ಬಥಾ ಸಬ್ಬಂ ವೋಹಾರಸಮುಚ್ಛೇದೋ ಹೋತಿ, ಅಪಿ ನು ತ್ವಂ ಏವರೂಪಂ ವೋಹಾರಸಮುಚ್ಛೇದಂ ಅತ್ತನಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಸೀ”ತಿ? “ಕೋ ಚಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಕೋ ಚ ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಸಬ್ಬಥಾ ಸಬ್ಬಂ ವೋಹಾರಸಮುಚ್ಛೇದೋ! ಆರಕಾ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಸಬ್ಬಥಾ ಸಬ್ಬಂ ವೋಹಾರಸಮುಚ್ಛೇದಾ। ಮಯಞ್ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಪುಬ್ಬೇ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯೇ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೇ ಅನಾಜಾನೀಯೇವ ಸಮಾನೇ ಆಜಾನೀಯಾತಿ ಅಮಞ್ಞಿಮ್ಹ, ಅನಾಜಾನೀಯೇವ ಸಮಾನೇ ಆಜಾನೀಯಭೋಜನಂ ಭೋಜಿಮ್ಹ, ಅನಾಜಾನೀಯೇವ ಸಮಾನೇ ಆಜಾನೀಯಠಾನೇ ಠಪಿಮ್ಹ; ಭಿಕ್ಖೂ ಪನ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಆಜಾನೀಯೇವ ಸಮಾನೇ ಅನಾಜಾನೀಯಾತಿ ಅಮಞ್ಞಿಮ್ಹ, ಆಜಾನೀಯೇವ ಸಮಾನೇ ಅನಾಜಾನೀಯಭೋಜನಂ ಭೋಜಿಮ್ಹ, ಆಜಾನೀಯೇವ ಸಮಾನೇ ಅನಾಜಾನೀಯಠಾನೇ ಠಪಿಮ್ಹ; ಇದಾನಿ ಪನ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯೇ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೇ ಅನಾಜಾನೀಯೇವ ಸಮಾನೇ ಅನಾಜಾನೀಯಾತಿ ಜಾನಿಸ್ಸಾಮ, ಅನಾಜಾನೀಯೇವ ಸಮಾನೇ ಅನಾಜಾನೀಯಭೋಜನಂ ಭೋಜೇಸ್ಸಾಮ, ಅನಾಜಾನೀಯೇವ ಸಮಾನೇ ಅನಾಜಾನೀಯಠಾನೇ ಠಪೇಸ್ಸಾಮ। ಭಿಕ್ಖೂ ಪನ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಆಜಾನೀಯೇವ ಸಮಾನೇ ಆಜಾನೀಯಾತಿ ಜಾನಿಸ್ಸಾಮ ಆಜಾನೀಯೇವ ಸಮಾನೇ ಆಜಾನೀಯಭೋಜನಂ ಭೋಜೇಸ್ಸಾಮ, ಆಜಾನೀಯೇವ ಸಮಾನೇ ಆಜಾನೀಯಠಾನೇ ಠಪೇಸ್ಸಾಮ। ಅಜನೇಸಿ ವತ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಸಮಣೇಸು ಸಮಣಪ್ಪೇಮಂ, ಸಮಣೇಸು ಸಮಣಪ್ಪಸಾದಂ, ಸಮಣೇಸು ಸಮಣಗಾರವಂ। ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭನ್ತೇ ! ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭನ್ತೇ, ನಿಕ್ಕುಜ್ಜಿತಂ ವಾ ಉಕ್ಕುಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ ವಾ ವಿವರೇಯ್ಯ, ಮೂಳ್ಹಸ್ಸ ವಾ ಮಗ್ಗಂ ಆಚಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಅನ್ಧಕಾರೇ ವಾ ತೇಲಪಜ್ಜೋತಂ ಧಾರೇಯ್ಯ, ಚಕ್ಖುಮನ್ತೋ ರೂಪಾನಿ ದಕ್ಖನ್ತೀತಿ; ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಧಮ್ಮೋ ಪಕಾಸಿತೋ। ಏಸಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛಾಮಿ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚ। ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ ಭಗವಾ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ”ನ್ತಿ।

ಪೋತಲಿಯಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಜೀವಕಸುತ್ತಂ

೫೧. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ಜೀವಕಸ್ಸ ಕೋಮಾರಭಚ್ಚಸ್ಸ ಅಮ್ಬವನೇ। ಅಥ ಖೋ ಜೀವಕೋ ಕೋಮಾರಭಚ್ಚೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ । ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಜೀವಕೋ ಕೋಮಾರಭಚ್ಚೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಸುತಂ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ – ‘ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಪಾಣಂ ಆರಭನ್ತಿ [ಆರಮ್ಭನ್ತಿ (ಕ॰)], ತಂ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಜಾನಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸಕತಂ [ಉದ್ದಿಸ್ಸಕಟಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಮಂಸಂ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ ಪಟಿಚ್ಚಕಮ್ಮ’ನ್ತಿ। ಯೇ ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಏವಮಾಹಂಸು – ‘ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಪಾಣಂ ಆರಭನ್ತಿ, ತಂ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಜಾನಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸಕತಂ ಮಂಸಂ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ ಪಟಿಚ್ಚಕಮ್ಮ’ನ್ತಿ, ಕಚ್ಚಿ ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ವುತ್ತವಾದಿನೋ, ನ ಚ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭೂತೇನ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖನ್ತಿ, ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚಾನುಧಮ್ಮಂ ಬ್ಯಾಕರೋನ್ತಿ, ನ ಚ ಕೋಚಿ ಸಹಧಮ್ಮಿಕೋ ವಾದಾನುವಾದೋ ಗಾರಯ್ಹಂ ಠಾನಂ ಆಗಚ್ಛತೀ”ತಿ?

೫೧. “ಯೇ ತೇ, ಜೀವಕ, ಏವಮಾಹಂಸು - ‘ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಪಾಣಂ ಆರಭನ್ತಿ, ತಂ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಜಾನಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸಕತಂ ಮಂಸಂ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ ಪಟಿಚ್ಚಕಮ್ಮ’ನ್ತಿ ನ ಮೇ ತೇ ವುತ್ತವಾದಿನೋ, ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖನ್ತಿ ಚ ಮಂ ತೇ ಅಸತಾ ಅಭೂತೇನ। ತೀಹಿ ಖೋ ಅಹಂ, ಜೀವಕ, ಠಾನೇಹಿ ಮಂಸಂ ಅಪರಿಭೋಗನ್ತಿ ವದಾಮಿ। ದಿಟ್ಠಂ, ಸುತಂ, ಪರಿಸಙ್ಕಿತಂ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ ಅಹಂ, ಜೀವಕ , ತೀಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಮಂಸಂ ಅಪರಿಭೋಗನ್ತಿ ವದಾಮಿ। ತೀಹಿ ಖೋ ಅಹಂ, ಜೀವಕ, ಠಾನೇಹಿ ಮಂಸಂ ಪರಿಭೋಗನ್ತಿ ವದಾಮಿ। ಅದಿಟ್ಠಂ, ಅಸುತಂ, ಅಪರಿಸಙ್ಕಿತಂ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ ಅಹಂ, ಜೀವಕ, ತೀಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಮಂಸಂ ಪರಿಭೋಗನ್ತಿ ವದಾಮಿ।

೫೨. “ಇಧ, ಜೀವಕ, ಭಿಕ್ಖು ಅಞ್ಞತರಂ ಗಾಮಂ ವಾ ನಿಗಮಂ ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ, ತಥಾ ದುತಿಯಂ, ತಥಾ ತತಿಯಂ, ತಥಾ ಚತುತ್ಥಂ। ಇತಿ ಉದ್ಧಮಧೋ ತಿರಿಯಂ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಬ್ಬತ್ತತಾಯ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝೇನ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ತಮೇನಂ ಗಹಪತಿ ವಾ ಗಹಪತಿಪುತ್ತೋ ವಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಸ್ವಾತನಾಯ ಭತ್ತೇನ ನಿಮನ್ತೇತಿ। ಆಕಙ್ಖಮಾನೋವ [ಆಕಙ್ಖಮಾನೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)], ಜೀವಕ, ಭಿಕ್ಖು ಅಧಿವಾಸೇತಿ । ಸೋ ತಸ್ಸಾ ರತ್ತಿಯಾ ಅಚ್ಚಯೇನ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಯೇನ ತಸ್ಸ ಗಹಪತಿಸ್ಸ ವಾ ಗಹಪತಿಪುತ್ತಸ್ಸ ವಾ ನಿವೇಸನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮತಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದತಿ। ತಮೇನಂ ಸೋ ಗಹಪತಿ ವಾ ಗಹಪತಿಪುತ್ತೋ ವಾ ಪಣೀತೇನ ಪಿಣ್ಡಪಾತೇನ ಪರಿವಿಸತಿ। ತಸ್ಸ ನ ಏವಂ ಹೋತಿ - ‘ಸಾಧು ವತ ಮಾಯಂ [ಮಂ + ಅಯಂ = ಮಾಯಂ] ಗಹಪತಿ ವಾ ಗಹಪತಿಪುತ್ತೋ ವಾ ಪಣೀತೇನ ಪಿಣ್ಡಪಾತೇನ ಪರಿವಿಸೇಯ್ಯಾತಿ! ಅಹೋ ವತ ಮಾಯಂ ಗಹಪತಿ ವಾ ಗಹಪತಿಪುತ್ತೋ ವಾ ಆಯತಿಮ್ಪಿ ಏವರೂಪೇನ ಪಣೀತೇನ ಪಿಣ್ಡಪಾತೇನ ಪರಿವಿಸೇಯ್ಯಾ’ತಿ - ಏವಮ್ಪಿಸ್ಸ ನ ಹೋತಿ। ಸೋ ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಅಗಧಿತೋ [ಅಗಥಿತೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಅಮುಚ್ಛಿತೋ ಅನಜ್ಝೋಪನ್ನೋ [ಅನಜ್ಝಾಪನ್ನೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಆದೀನವದಸ್ಸಾವೀ ನಿಸ್ಸರಣಪಞ್ಞೋ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಜೀವಕ , ಅಪಿ ನು ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಅತ್ತಬ್ಯಾಬಾಧಾಯ ವಾ ಚೇತೇತಿ, ಪರಬ್ಯಾಬಾಧಾಯ ವಾ ಚೇತೇತಿ, ಉಭಯಬ್ಯಾಬಾಧಾಯ ವಾ ಚೇತೇತೀ”ತಿ?

“ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ನನು ಸೋ, ಜೀವಕ, ಭಿಕ್ಖು ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಅನವಜ್ಜಂಯೇವ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇತೀ”ತಿ?

“ಏವಂ, ಭನ್ತೇ। ಸುತಂ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ - ‘ಬ್ರಹ್ಮಾ ಮೇತ್ತಾವಿಹಾರೀ’ತಿ। ತಂ ಮೇ ಇದಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಸಕ್ಖಿದಿಟ್ಠೋ; ಭಗವಾ ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಮೇತ್ತಾವಿಹಾರೀ”ತಿ। “ಯೇನ ಖೋ, ಜೀವಕ, ರಾಗೇನ ಯೇನ ದೋಸೇನ ಯೇನ ಮೋಹೇನ ಬ್ಯಾಪಾದವಾ ಅಸ್ಸ ಸೋ ರಾಗೋ ಸೋ ದೋಸೋ ಸೋ ಮೋಹೋ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪಹೀನೋ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲೋ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತೋ ಅನಭಾವಂಕತೋ [ಅನಭಾವಕತೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಅನಭಾವಂಗತೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮೋ। ಸಚೇ ಖೋ ತೇ, ಜೀವಕ, ಇದಂ ಸನ್ಧಾಯ ಭಾಸಿತಂ ಅನುಜಾನಾಮಿ ತೇ ಏತ”ನ್ತಿ। “ಏತದೇವ ಖೋ ಪನ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಸನ್ಧಾಯ ಭಾಸಿತಂ” [ಭಾಸಿತನ್ತಿ (ಸ್ಯಾ॰)]।

೫೪. “ಇಧ, ಜೀವಕ, ಭಿಕ್ಖು ಅಞ್ಞತರಂ ಗಾಮಂ ವಾ ನಿಗಮಂ ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಕರುಣಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ…ಪೇ॰… ಮುದಿತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ…ಪೇ॰… ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ, ತಥಾ ದುತಿಯಂ, ತಥಾ ತತಿಯಂ, ತಥಾ ಚತುತ್ಥಂ। ಇತಿ ಉದ್ಧಮಧೋ ತಿರಿಯಂ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಬ್ಬತ್ತತಾಯ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝೇನ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ತಮೇನಂ ಗಹಪತಿ ವಾ ಗಹಪತಿಪುತ್ತೋ ವಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಸ್ವಾತನಾಯ ಭತ್ತೇನ ನಿಮನ್ತೇತಿ। ಆಕಙ್ಖಮಾನೋವ, ಜೀವಕ, ಭಿಕ್ಖು ಅಧಿವಾಸೇತಿ। ಸೋ ತಸ್ಸಾ ರತ್ತಿಯಾ ಅಚ್ಚಯೇನ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಯೇನ ಗಹಪತಿಸ್ಸ ವಾ

ಗಹಪತಿಪುತ್ತಸ್ಸ ವಾ ನಿವೇಸನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮತಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದತಿ। ತಮೇನಂ ಸೋ ಗಹಪತಿ ವಾ ಗಹಪತಿಪುತ್ತೋ ವಾ ಪಣೀತೇನ ಪಿಣ್ಡಪಾತೇನ ಪರಿವಿಸತಿ। ತಸ್ಸ ನ ಏವಂ ಹೋತಿ – 'ಸಾಧು ವತ ಮಾಯಂ ಗಹಪತಿ ವಾ ಗಹಪತಿಪುತ್ತೋ ವಾ ಪಣೀತೇನ ಪಿಣ್ಡಪಾತೇನ ಪರಿವಿಸೇಯ್ಯಾತಿ! ಅಹೋ ವತ ಮಾಯಂ ಗಹಪತಿ ವಾ ಗಹಪತಿಪುತ್ತೋ ವಾ ಆಯತಿಮ್ಪಿ ಏವರೂಪೇನ ಪಣೀತೇನ ಪಿಣ್ಡಪಾತೇನ ಪರಿವಿಸೇಯ್ಯಾ'ತಿ – ಏವಮ್ಪಿಸ್ಸ ನ ಹೋತಿ। ಸೋ ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಅಗಧಿತೋ ಅಮುಚ್ಛಿತೋ ಅನಜ್ಝೋಪನ್ನೋ ಆದೀನವದಸ್ಸಾವೀ ನಿಸ್ಸರಣಪಞ್ಞೋ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಜೀವಕ, ಅಪಿ ನು ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಅತ್ತಬ್ಯಾಬಾಧಾಯ ವಾ ಚೇತೇತಿ, ಪರಬ್ಯಾಬಾಧಾಯ ವಾ ಚೇತೇತಿ, ಉಭಯಬ್ಯಾಬಾಧಾಯ ವಾ ಚೇತೇತೀ"ತಿ?

"ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ನನು ಸೋ, ಜೀವಕ, ಭಿಕ್ಖು ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಅನವಜ್ಜಂಯೇವ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇತೀ"ತಿ?

"ಏವಂ, ಭನ್ತೇ। ಸುತಂ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ – 'ಬ್ರಹ್ಮಾ ಉಪೇಕ್ಖಾವಿಹಾರೀ'ತಿ। ತಂ ಮೇ ಇದಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಸಕ್ಖಿದಿಟ್ಠೋ; ಭಗವಾ ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಉಪೇಕ್ಖಾವಿಹಾರೀ"ತಿ। "ಯೇನ ಖೋ, ಜೀವಕ, ರಾಗೇನ ಯೇನ ದೋಸೇನ ಯೇನ ಮೋಹೇನ ವಿಹೇಸವಾ ಅಸ್ಸ ಅರತಿವಾ ಅಸ್ಸ ಪಟಿಘವಾ ಅಸ್ಸ ಸೋ ರಾಗೋ ಸೋ ದೋಸೋ ಸೋ ಮೋಹೋ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪಹೀನೋ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲೋ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತೋ ಅನಭಾವಂಕತೋ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮೋ। ಸಚೇ ಖೋ ತೇ, ಜೀವಕ, ಇದಂ ಸನ್ಧಾಯ ಭಾಸಿತಂ, ಅನುಜಾನಾಮಿ ತೇ ಏತ"ನ್ತಿ। "ಏತದೇವ ಖೋ ಪನ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಸನ್ಧಾಯ ಭಾಸಿತಂ"।

೫೫. "ಯೋ ಖೋ, ಜೀವಕ, ತಥಾಗತಂ ವಾ ತಥಾಗತಸಾವಕಂ ವಾ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಪಾಣಂ ಆರಭತಿ ಸೋ ಪಞ್ಚಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಬಹುಂ ಅಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತಿ। ಯಮ್ಪಿ ಸೋ, ಗಹಪತಿ, ಏವಮಾಹ – 'ಗಚ್ಛಥ, ಅಮುಕಂ ನಾಮ ಪಾಣಂ ಆನೇಥಾ'ತಿ, ಇಮಿನಾ ಪಠಮೇನ ಠಾನೇನ ಬಹುಂ ಅಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತಿ। ಯಮ್ಪಿ ಸೋ ಪಾಣೋ ಗಲಪ್ಪವೇಠಕೇನ [ಗಲಪ್ಪವೇಧಕೇನ (ಬಹೂಸು)] ಆನೀಯಮಾನೋ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ, ಇಮಿನಾ ದುತಿಯೇನ ಠಾನೇನ ಬಹುಂ ಅಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತಿ। ಯಮ್ಪಿ ಸೋ ಏವಮಾಹ – 'ಗಚ್ಛಥ ಇಮಂ ಪಾಣಂ ಆರಭಥಾ'ತಿ, ಇಮಿನಾ ತತಿಯೇನ ಠಾನೇನ ಬಹುಂ ಅಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತಿ। ಯಮ್ಪಿ ಸೋ ಪಾಣೋ ಆರಭಿಯಮಾನೋ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ , ಇಮಿನಾ ಚತುತ್ಥೇನ ಠಾನೇನ ಬಹುಂ ಅಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತಿ। ಯಮ್ಪಿ ಸೋ ತಥಾಗತಂ ವಾ ತಥಾಗತಸಾವಕಂ ವಾ ಅಕಪ್ಪಿಯೇನ ಆಸಾದೇತಿ, ಇಮಿನಾ ಪಞ್ಚಮೇನ ಠಾನೇನ ಬಹುಂ ಅಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತಿ। ಯೋ ಖೋ, ಜೀವಕ, ತಥಾಗತಂ ವಾ ತಥಾಗತಸಾವಕಂ ವಾ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಪಾಣಂ ಆರಭತಿ ಸೋ ಇಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಬಹುಂ ಅಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತೀ"ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಜೀವಕೋ ಕೋಮಾರಭಚ್ಚೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಬ್ಭುತಂ, ಭನ್ತೇ! ಕಪ್ಪಿಯಂ ವತ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇನ್ತಿ ; ಅನವಜ್ಜಂ ವತ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇನ್ತಿ। ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭನ್ತೇ...ಪೇ॰... ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ ಭಗವಾ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ"ನ್ತಿ।

ಜೀವಕಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಉಪಾಲಿಸುತ್ತಂ

೫೬. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ನಾಳನ್ದಾಯಂ ವಿಹರತಿ ಪಾವಾರಿಕಮ್ಬವನೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ನಿಗಣ್ಠೋ ನಾಟಪುತ್ತೋ [ನಾಥಪುತ್ತೋ (ಸೀ॰), ನಾತಪುತ್ತೋ (ಪೀ॰)] ನಾಳನ್ದಾಯಂ ಪಟಿವಸತಿ ಮಹತಿಯಾ ನಿಗಣ್ಠಪರಿಸಾಯ ಸದ್ಧಿಂ। ಅಥ ಖೋ ದೀಘತಪಸ್ಸೀ ನಿಗಣ್ಠೋ ನಾಳನ್ದಾಯಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ

ಯೇನ ಪಾವಾರಿಕಮ್ಬವನಂ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತಂ ಖೋ ದೀಘತಪಸ್ಸಿಂ ನಿಗಣ್ಠಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - "ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತಿ ಖೋ, ತಪಸ್ಸಿ [ದೀಘತಪಸ್ಸಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)], ಆಸನಾನಿ; ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖಸಿ ನಿಸೀದಾ"ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ದೀಘತಪಸ್ಸೀ ನಿಗಣ್ಠೋ ಅಞ್ಞತರಂ ನೀಚಂ ಆಸನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ದೀಘತಪಸ್ಸಿಂ ನಿಗಣ್ಠಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - "ಕತಿ ಪನ, ತಪಸ್ಸಿ, ನಿಗಣ್ಠೋ ನಾಟಪುತ್ತೋ ಕಮ್ಮಾನಿ ಪಞ್ಞಪೇತಿ ಪಾಪಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಕಿರಿಯಾಯ ಪಾಪಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಪವತ್ತಿಯಾ"ತಿ?

"ನ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಗೋತಮ, ಆಚಿಣ್ಣಂ ನಿಗಣ್ಠಸ್ಸ ನಾಟಪುತ್ತಸ್ಸ 'ಕಮ್ಮಂ, ಕಮ್ಮ'ನ್ತಿ ಪಞ್ಞಪೇತುಂ; 'ದಣ್ಡಂ, ದಣ್ಡ'ನ್ತಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಗೋತಮ, ಆಚಿಣ್ಣಂ ನಿಗಣ್ಠಸ್ಸ ನಾಟಪುತ್ತಸ್ಸ ಪಞ್ಞಪೇತು"ನ್ತಿ।

"ಕತಿ ಪನ, ತಪಸ್ಸಿ, ನಿಗಣ್ಠೋ ನಾಟಪುತ್ತೋ ದಣ್ಡಾನಿ ಪಞ್ಞಪೇತಿ ಪಾಪಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಕಿರಿಯಾಯ ಪಾಪಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಪವತ್ತಿಯಾ"ತಿ?

"ತೀಣಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಗೋತಮ, ನಿಗಣ್ಠೋ ನಾಟಪುತ್ತೋ ದಣ್ಡಾನಿ ಪಞ್ಞಪೇತಿ ಪಾಪಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಕಿರಿಯಾಯ ಪಾಪಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಪವತ್ತಿಯಾತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಕಾಯದಣ್ಡಂ, ವಚೀದಣ್ಡಂ, ಮನೋದಣ್ಡ"ನ್ತಿ।

"ಕಿಂ ಪನ, ತಪಸ್ಸಿ, ಅಞ್ಞದೇವ ಕಾಯದಣ್ಡಂ, ಅಞ್ಞಂ ವಚೀದಣ್ಡಂ, ಅಞ್ಞಂ ಮನೋದಣ್ಡ"ನ್ತಿ?

"ಅಞ್ಞದೇವ , ಆವುಸೋ ಗೋತಮ, ಕಾಯದಣ್ಡಂ, ಅಞ್ಞಂ ವಚೀದಣ್ಡಂ, ಅಞ್ಞಂ ಮನೋದಣ್ಡ"ನ್ತಿ।

"ಇಮೇಸಂ ಪನ, ತಪಸ್ಸಿ, ತಿಣ್ಣಂ ದಣ್ಡಾನಂ ಏವಂ ಪಟಿವಿಭತ್ತಾನಂ ಏವಂ ಪಟಿವಿಸಿಟ್ಠಾನಂ ಕತಮಂ ದಣ್ಡಂ ನಿಗಣ್ಠೋ ನಾಟಪುತ್ತೋ ಮಹಾಸಾವಜ್ಜತರಂ ಪಞ್ಞಪೇತಿ ಪಾಪಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಕಿರಿಯಾಯ ಪಾಪಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಪವತ್ತಿಯಾ , ಯದಿ ವಾ ಕಾಯದಣ್ಡಂ, ಯದಿ ವಾ ವಚೀದಣ್ಡಂ, ಯದಿ ವಾ ಮನೋದಣ್ಡ"ನ್ತಿ?

"ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಗೋತಮ, ತಿಣ್ಣಂ ದಣ್ಡಾನಂ ಏವಂ ಪಟಿವಿಭತ್ತಾನಂ ಏವಂ ಪಟಿವಿಸಿಟ್ಠಾನಂ ಕಾಯದಣ್ಡಂ ನಿಗಣ್ಠೋ ನಾಟಪುತ್ತೋ ಮಹಾಸಾವಜ್ಜತರಂ ಪಞ್ಞಪೇತಿ ಪಾಪಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಕಿರಿಯಾಯ ಪಾಪಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಪವತ್ತಿಯಾ, ನೋ ತಥಾ ವಚೀದಣ್ಡಂ, ನೋ ತಥಾ ಮನೋದಣ್ಡ"ನ್ತಿ।

"ಕಾಯದಣ್ಡನ್ತಿ, ತಪಸ್ಸಿ, ವದೇಸಿ"?

"ಕಾಯದಣ್ಡನ್ತಿ, ಆವುಸೋ ಗೋತಮ, ವದಾಮಿ"।

"ಕಾಯದಣ್ಡನ್ತಿ, ತಪಸ್ಸಿ, ವದೇಸಿ"?

"ಕಾಯದಣ್ಡನ್ತಿ, ಆವುಸೋ ಗೋತಮ, ವದಾಮಿ"।

"ಕಾಯದಣ್ಡನ್ತಿ, ತಪಸ್ಸಿ, ವದೇಸಿ"?

"ಕಾಯದಣ್ಡನ್ತಿ, ಆವುಸೋ ಗೋತಮ, ವದಾಮೀ"ತಿ।

ಇತಿಹ ಭಗವಾ ದೀಘತಪಸ್ಸಿಂ ನಿಗಣ್ಠಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕಥಾವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಯಾವತತಿಯಕಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಸಿ।

೫೭. ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ದೀಘತಪಸ್ಸೀ ನಿಗಣ್ಠೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ತ್ವಂ ಪನಾವುಸೋ ಗೋತಮ, ಕತಿ ದಣ್ಡಾನಿ ಪಞ್ಞಪೇಸಿ ಪಾಪಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಕಿರಿಯಾಯ ಪಾಪಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಪವತ್ತಿಯಾ"ತಿ?

"ನ ಖೋ, ತಪಸ್ಸಿ, ಆಚಿಣ್ಣಂ ತಥಾಗತಸ್ಸ 'ದಣ್ಡಂ, ದಣ್ಡ'ನ್ತಿ ಪಞ್ಞಪೇತುಂ; 'ಕಮ್ಮಂ, ಕಮ್ಮ'ನ್ತಿ ಖೋ, ತಪಸ್ಸಿ, ಆಚಿಣ್ಣಂ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪಞ್ಞಪೇತು"ನ್ತಿ?

"ತ್ವಂ ಪನಾವುಸೋ ಗೋತಮ, ಕತಿ ಕಮ್ಮಾನಿ ಪಞ್ಞಪೇಸಿ ಪಾಪಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಕಿರಿಯಾಯ ಪಾಪಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಪವತ್ತಿಯಾ"ತಿ?

"ತೀಣಿ ಖೋ ಅಹಂ, ತಪಸ್ಸಿ, ಕಮ್ಮಾನಿ ಪಞ್ಞಪೇಮಿ ಪಾಪಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಕಿರಿಯಾಯ ಪಾಪಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಪವತ್ತಿಯಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ – ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಮನೋಕಮ್ಮ"ನ್ತಿ।

"ಕಿಂ ಪನಾವುಸೋ ಗೋತಮ, ಅಞ್ಞದೇವ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ಅಞ್ಞಂ ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಅಞ್ಞಂ ಮನೋಕಮ್ಮ"ನ್ತಿ?

"ಅಞ್ಞದೇವ, ತಪಸ್ಸಿ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ಅಞ್ಞಂ ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಅಞ್ಞಂ ಮನೋಕಮ್ಮ"ನ್ತಿ।

"ಇಮೇಸಂ ಪನಾವುಸೋ ಗೋತಮ, ತಿಣ್ಣಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಏವಂ ಪಟಿವಿಭತ್ತಾನಂ ಏವಂ ಪಟಿವಿಸಿಟ್ಠಾನಂ ಕತಮಂ ಕಮ್ಮಂ ಮಹಾಸಾವಜ್ಜತರಂ ಪಞ್ಞಪೇಸಿ ಪಾಪಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಕಿರಿಯಾಯ ಪಾಪಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಪವತ್ತಿಯಾ, ಯದಿ ವಾ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ಯದಿ ವಾ ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಯದಿ ವಾ ಮನೋಕಮ್ಮ"ನ್ತಿ?

"ಇಮೇಸಂ ಖೋ ಅಹಂ, ತಪಸ್ಸಿ, ತಿಣ್ಣಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಏವಂ ಪಟಿವಿಭತ್ತಾನಂ ಏವಂ ಪಟಿವಿಸಿಟ್ಠಾನಂ ಮನೋಕಮ್ಮಂ ಮಹಾಸಾವಜ್ಜತರಂ ಪಞ್ಞಪೇಮಿ ಪಾಪಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಕಿರಿಯಾಯ ಪಾಪಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಪವತ್ತಿಯಾ, ನೋ ತಥಾ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ನೋ ತಥಾ ವಚೀಕಮ್ಮ"ನ್ತಿ।

"ಮನೋಕಮ್ಮನ್ತಿ, ಆವುಸೋ ಗೋತಮ, ವದೇಸಿ"?

"ಮನೋಕಮ್ಮನ್ತಿ, ತಪಸ್ಸಿ, ವದಾಮಿ"।

"ಮನೋಕಮ್ಮನ್ತಿ, ಆವುಸೋ ಗೋತಮ, ವದೇಸಿ"?

"ಮನೋಕಮ್ಮನ್ತಿ, ತಪಸ್ಸಿ, ವದಾಮಿ"।

"ಮನೋಕಮ್ಮನ್ತಿ , ಆವುಸೋ ಗೋತಮ, ವದೇಸಿ"?

"ಮನೋಕಮ್ಮನ್ತಿ, ತಪಸ್ಸಿ, ವದಾಮೀ"ತಿ।

ಇತಿಹ ದೀಘತಪಸ್ಸೀ ನಿಗಣ್ಠೋ ಭಗವನ್ತಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕಥಾವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಯಾವತತಿಯಕಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಯೇನ ನಿಗಣ್ಠೋ ನಾಟಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ।

೫೮. ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ನಿಗಣ್ಠೋ ನಾಟಪುತ್ತೋ ಮಹತಿಯಾ ಗಿಹಿಪರಿಸಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ಬಾಲಕಿನಿಯಾ ಪರಿಸಾಯ ಉಪಾಲಿಪಮುಖಾಯ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ನಿಗಣ್ಠೋ ನಾಟಪುತ್ತೋ ದೀಘತಪಸ್ಸಿಂ ನಿಗಣ್ಠಂ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ; ದಿಸ್ವಾನ ದೀಘತಪಸ್ಸಿಂ ನಿಗಣ್ಠಂ ಏತದವೋಚ – "ಹನ್ದ, ಕುತೋ ನು ತ್ವಂ, ತಪಸ್ಸಿ, ಆಗಚ್ಛಸಿ ದಿವಾ ದಿವಸ್ಸಾ"ತಿ? "ಇತೋ ಹಿ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಆಗಚ್ಛಾಮಿ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಾ"ತಿ। "ಅಹು ಪನ ತೇ, ತಪಸ್ಸಿ, ಸಮಣೇನ ಗೋತಮೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಕೋಚಿದೇವ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪೋ"ತಿ ? "ಅಹು ಖೋ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಸಮಣೇನ ಗೋತಮೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಕೋಚಿದೇವ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪೋ"ತಿ। "ಯಥಾ ಕಥಂ ಪನ ತೇ, ತಪಸ್ಸಿ, ಅಹು ಸಮಣೇನ ಗೋತಮೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಕೋಚಿದೇವ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪೋ"ತಿ? ಅಥ ಖೋ ದೀಘತಪಸ್ಸೀ ನಿಗಣ್ಠೋ ಯಾವತಕೋ ಅಹೋಸಿ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪೋ ತಂ ಸಬ್ಬಂ ನಿಗಣ್ಠಸ್ಸ ನಾಟಪುತ್ತಸ್ಸ ಆರೋಚೇಸಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ನಿಗಣ್ಠೋ ನಾಟಪುತ್ತೋ ದೀಘತಪಸ್ಸಿಂ ನಿಗಣ್ಠಂ ಏತದವೋಚ – "ಸಾಧು ಸಾಧು, ತಪಸ್ಸಿ! ಯಥಾ ತಂ ಸುತವತಾ ಸಾವಕೇನ ಸಮ್ಮದೇವ ಸತ್ಥುಸಾಸನಂ ಆಜಾನನ್ತೇನ ಏವಮೇವ ದೀಘತಪಸ್ಸಿನಾ ನಿಗಣ್ಠೇನ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಬ್ಯಾಕತಂ। ಕಿಞ್ಹಿ ಸೋಭತಿ ಛವೋ ಮನೋದಣ್ಡೋ ಇಮಸ್ಸ ಏವಂ ಓಳಾರಿಕಸ್ಸ ಕಾಯದಣ್ಡಸ್ಸ ಉಪನಿಧಾಯ! ಅಥ ಖೋ ಕಾಯದಣ್ಡೋವ ಮಹಾಸಾವಜ್ಜತರೋ ಪಾಪಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಕಿರಿಯಾಯ ಪಾಪಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಪವತ್ತಿಯಾ, ನೋ ತಥಾ ವಚೀದಣ್ಡೋ, ನೋ ತಥಾ ಮನೋದಣ್ಡೋ"ತಿ।

೫೯. ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಉಪಾಲಿ ಗಹಪತಿ ನಿಗಣ್ಠಂ ನಾಟಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಸಾಧು ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ ದೀಘತಪಸ್ಸೀ [ತಪಸ್ಸೀ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)]! ಯಥಾ ತಂ ಸುತವತಾ ಸಾವಕೇನ ಸಮ್ಮದೇವ ಸತ್ಥುಸಾಸನಂ ಆಜಾನನ್ತೇನ ಏವಮೇವಂ ಭದನ್ತೇನ ತಪಸ್ಸಿನಾ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಬ್ಯಾಕತಂ। ಕಿಞ್ಹಿ ಸೋಭತಿ ಛವೋ ಮನೋದಣ್ಡೋ ಇಮಸ್ಸ ಏವಂ ಓಳಾರಿಕಸ್ಸ ಕಾಯದಣ್ಡಸ್ಸ ಉಪನಿಧಾಯ! ಅಥ ಖೋ ಕಾಯದಣ್ಡೋವ ಮಹಾಸಾವಜ್ಜತರೋ ಪಾಪಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಕಿರಿಯಾಯ ಪಾಪಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಪವತ್ತಿಯಾ, ನೋ ತಥಾ ವಚೀದಣ್ಡೋ, ನೋ ತಥಾ ಮನೋದಣ್ಡೋ। ಹನ್ದ ಚಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಗಚ್ಛಾಮಿ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕಥಾವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ವಾದಂ ಆರೋಪೇಸ್ಸಾಮಿ। ಸಚೇ ಮೇ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ತಥಾ ಪತಿಟ್ಠಹಿಸ್ಸತಿ ಯಥಾ ಭದನ್ತೇನ ತಪಸ್ಸಿನಾ ಪತಿಟ್ಠಾಪಿತಂ; ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ದೀಘಲೋಮಿಕಂ ಏಳಕಂ ಲೋಮೇಸು ಗಹೇತ್ವಾ ಆಕಡ್ಢೇಯ್ಯ ಪರಿಕಡ್ಢೇಯ್ಯ ಸಮ್ಪರಿಕಡ್ಢೇಯ್ಯ, ಏವಮೇವಾಹಂ ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ವಾದೇನ ವಾದಂ ಆಕಡ್ಢಿಸ್ಸಾಮಿ ಪರಿಕಡ್ಢಿಸ್ಸಾಮಿ ಸಮ್ಪರಿಕಡ್ಢಿಸ್ಸಾಮಿ । ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಬಲವಾ ಸೋಣ್ಡಿಕಾಕಮ್ಮಕಾರೋ ಮಹನ್ತಂ ಸೋಣ್ಡಿಕಾಕಿಲಞ್ಜಂ ಗಮ್ಭೀರೇ ಉದಕರಹದೇ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಕಣ್ಣೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಕಡ್ಢೇಯ್ಯ ಪರಿಕಡ್ಢೇಯ್ಯ ಸಮ್ಪರಿಕಡ್ಢೇಯ್ಯ, ಏವಮೇವಾಹಂ ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ವಾದೇನ ವಾದಂ ಆಕಡ್ಢಿಸ್ಸಾಮಿ ಪರಿಕಡ್ಢಿಸ್ಸಾಮಿ ಸಮ್ಪರಿಕಡ್ಢಿಸ್ಸಾಮಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಬಲವಾ ಸೋಣ್ಡಿಕಾಧುತ್ತೋ ವಾಲಂ [ಥಾಲಂ (ಕ॰)] ಕಣ್ಣೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಓಧುನೇಯ್ಯ ನಿದ್ಧುನೇಯ್ಯ ನಿಪ್ಫೋಟೇಯ್ಯ [ನಿಚ್ಛಾದೇಯ್ಯ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰), ನಿಚ್ಛೋಟೇಯ್ಯ (ಕ॰), ನಿಪ್ಪೋಠೇಯ್ಯ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)], ಏವಮೇವಾಹಂ ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ವಾದೇನ ವಾದಂ ಓಧುನಿಸ್ಸಾಮಿ ನಿದ್ಧುನಿಸ್ಸಾಮಿ ನಿಪ್ಫೋಟೇಸ್ಸಾಮಿ । ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಕುಞ್ಜರೋ ಸಟ್ಠಿಹಾಯನೋ ಗಮ್ಭೀರಂ ಪೋಕ್ಖರಣಿಂ ಓಗಾಹೇತ್ವಾ ಸಾಣಧೋವಿಕಂ ನಾಮ ಕೀಳಿತಜಾತಂ ಕೀಳತಿ, ಏವಮೇವಾಹಂ ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ಸಾಣಧೋವಿಕಂ ಮಞ್ಞೇ ಕೀಳಿತಜಾತಂ ಕೀಳಿಸ್ಸಾಮಿ। ಹನ್ದ ಚಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಗಚ್ಛಾಮಿ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕಥಾವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ವಾದಂ ಆರೋಪೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಗಚ್ಛ ತ್ವಂ, ಗಹಪತಿ, ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕಥಾವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ವಾದಂ ಆರೋಪೇಹಿ। ಅಹಂ ವಾ ಹಿ, ಗಹಪತಿ, ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ವಾದಂ ಆರೋಪೇಯ್ಯಂ, ದೀಘತಪಸ್ಸೀ ವಾ ನಿಗಣ್ಠೋ, ತ್ವಂ ವಾ"ತಿ।

೬೦. ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ದೀಘತಪಸ್ಸೀ ನಿಗಣ್ಠೋ ನಿಗಣ್ಠಂ ನಾಟಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ನ ಖೋ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ರುಚ್ಚತಿ ಯಂ ಉಪಾಲಿ ಗಹಪತಿ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ವಾದಂ ಆರೋಪೇಯ್ಯ। ಸಮಣೋ ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಗೋತಮೋ ಮಾಯಾವೀ ಆವಟ್ಟನಿಂ ಮಾಯಂ ಜಾನಾತಿ ಯಾಯ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಸಾವಕೇ ಆವಟ್ಟೇತೀ"ತಿ। "ಅಟ್ಠಾನಂ ಖೋ ಏತಂ, ತಪಸ್ಸಿ, ಅನವಕಾಸೋ ಯಂ ಉಪಾಲಿ ಗಹಪತಿ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸಾವಕತ್ತಂ ಉಪಗಚ್ಛೇಯ್ಯ। ಠಾನಞ್ಚ ಖೋ ಏತಂ ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ

ಉಪಾಲಿಸ್ಸ ಗಹಪತಿಸ್ಸ ಸಾವಕತ್ತಂ ಉಪಗಚ್ಛೇಯ್ಯ। ಗಚ್ಛ, ತ್ವಂ, ಗಹಪತಿ, ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕಥಾವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ವಾದಂ ಆರೋಪೇಹಿ। ಅಹಂ ವಾ ಹಿ, ಗಹಪತಿ, ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ವಾದಂ ಆರೋಪೇಯ್ಯಂ, ದೀಘತಪಸ್ಸೀ ವಾ ನಿಗಣ್ಠೋ, ತ್ವಂ ವಾ"ತಿ। ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ದೀಘತಪಸ್ಸೀ…ಪೇ॰… ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ದೀಘತಪಸ್ಸೀ ನಿಗಣ್ಠೋ ನಿಗಣ್ಠಂ ನಾಟಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ನ ಖೋ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ರುಚ್ಚತಿ ಯಂ ಉಪಾಲಿ ಗಹಪತಿ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ವಾದಂ ಆರೋಪೇಯ್ಯ। ಸಮಣೋ ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಗೋತಮೋ ಮಾಯಾವೀ ಆವಟ್ಟನಿಂ ಮಾಯಂ ಜಾನಾತಿ ಯಾಯ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಸಾವಕೇ ಆವಟ್ಟೇತೀ"ತಿ। "ಅಟ್ಠಾನಂ ಖೋ ಏತಂ, ತಪಸ್ಸಿ , ಅನವಕಾಸೋ ಯಂ ಉಪಾಲಿ ಗಹಪತಿ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸಾವಕತ್ತಂ ಉಪಗಚ್ಛೇಯ್ಯ। ಠಾನಞ್ಚ ಖೋ ಏತಂ ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಉಪಾಲಿಸ್ಸ ಗಹಪತಿಸ್ಸ ಸಾವಕತ್ತಂ ಉಪಗಚ್ಛೇಯ್ಯ। ಗಚ್ಛ ತ್ವಂ, ಗಹಪತಿ, ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕಥಾವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ವಾದಂ ಆರೋಪೇಹಿ। ಅಹಂ ವಾ ಹಿ, ಗಹಪತಿ, ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ವಾದಂ ಆರೋಪೇಯ್ಯಂ, ದೀಘತಪಸ್ಸೀ ವಾ ನಿಗಣ್ಠೋ, ತ್ವಂ ವಾ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಉಪಾಲಿ ಗಹಪತಿ ನಿಗಣ್ಠಸ್ಸ ನಾಟಪುತ್ತಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ನಿಗಣ್ಠಂ ನಾಟಪುತ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಯೇನ ಪಾವಾರಿಕಮ್ಬವನಂ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಉಪಾಲಿ ಗಹಪತಿ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಆಗಮಾ ನು ಖ್ವಿಧ, ಭನ್ತೇ, ದೀಘತಪಸ್ಸೀ ನಿಗಣ್ಠೋ"ತಿ?

"ಆಗಮಾ ಖ್ವಿಧ, ಗಹಪತಿ, ದೀಘತಪಸ್ಸೀ ನಿಗಣ್ಠೋ"ತಿ।

"ಅಹು ಖೋ ಪನ ತೇ, ಭನ್ತೇ, ದೀಘತಪಸ್ಸಿನಾ ನಿಗಣ್ಠೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಕೋಚಿದೇವ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪೋ"ತಿ?

"ಅಹು ಖೋ ಮೇ, ಗಹಪತಿ, ದೀಘತಪಸ್ಸಿನಾ ನಿಗಣ್ಠೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಕೋಚಿದೇವ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪೋ"ತಿ।

"ಯಥಾ ಕಥಂ ಪನ ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಅಹು ದೀಘತಪಸ್ಸಿನಾ ನಿಗಣ್ಠೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಕೋಚಿದೇವ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪೋ"ತಿ?

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಯಾವತಕೋ ಅಹೋಸಿ ದೀಘತಪಸ್ಸಿನಾ ನಿಗಣ್ಠೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪೋ ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಉಪಾಲಿಸ್ಸ ಗಹಪತಿಸ್ಸ ಆರೋಚೇಸಿ।

೬೦. ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಉಪಾಲಿ ಗಹಪತಿ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಸಾಧು ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ ತಪಸ್ಸೀ! ಯಥಾ ತಂ ಸುತವತಾ ಸಾವಕೇನ ಸಮ್ಮದೇವ ಸತ್ಥುಸಾಸನಂ ಆಜಾನನ್ತೇನ ಏವಮೇವಂ ದೀಘತಪಸ್ಸಿನಾ ನಿಗಣ್ಠೇನ ಭಗವತೋ ಬ್ಯಾಕತಂ। ಕಿಞ್ಹಿ ಸೋಭತಿ ಛವೋ ಮನೋದಣ್ಡೋ ಇಮಸ್ಸ ಏವಂ ಓಳಾರಿಕಸ್ಸ ಕಾಯದಣ್ಡಸ್ಸ ಉಪನಿಧಾಯ? ಅಥ ಖೋ ಕಾಯದಣ್ಡೋವ ಮಹಾಸಾವಜ್ಜತರೋ ಪಾಪಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಕಿರಿಯಾಯ ಪಾಪಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಪವತ್ತಿಯಾ, ನೋ ತಥಾ ವಚೀದಣ್ಡೋ, ನೋ ತಥಾ ಮನೋದಣ್ಡೋ"ತಿ। "ಸಚೇ ಖೋ ತ್ವಂ, ಗಹಪತಿ, ಸಚ್ಚೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಮನ್ತೇಯ್ಯಾಸಿ ಸಿಯಾ ನೋ ಏತ್ಥ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪೋ"ತಿ। "ಸಚ್ಚೇ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಮನ್ತೇಸ್ಸಾಮಿ; ಹೋತು ನೋ ಏತ್ಥ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪೋ"ತಿ।

೬೧. "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಗಹಪತಿ, ಇಧಸ್ಸ ನಿಗಣ್ಠೋ ಆಬಾಧಿಕೋ ದುಕ್ಖಿತೋ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನೋ ಸೀತೋದಕಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಉಣ್ಹೋದಕಪಟಿಸೇವೀ। ಸೋ ಸೀತೋದಕಂ ಅಲಭಮಾನೋ ಕಾಲಙ್ಕರೇಯ್ಯ। ಇಮಸ್ಸ ಪನ, ಗಹಪತಿ, ನಿಗಣ್ಠೋ ನಾಟಪುತ್ತೋ ಕತ್ಥೂಪಪತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಪೇತೀ"ತಿ?

"ಅತ್ಥಿ, ಭನ್ತೇ, ಮನೋಸತ್ತಾ ನಾಮ ದೇವಾ ತತ್ಥ ಸೋ ಉಪಪಜ್ಜತಿ"।

"ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು"?

“ಅಸು ಹಿ, ಭನ್ತೇ , ಮನೋಪಟಿಬದ್ಧೋ ಕಾಲಙ್ಕರೋತೀ”ತಿ।

“ಮನಸಿ ಕರೋಹಿ, ಗಹಪತಿ [ಗಹಪತಿ ಗಹಪತಿ ಮನಸಿ ಕರೋಹಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಗಹಪತಿ ಮನಸಿ ಕರೋಹಿ (ಕ॰), ಗಹಪತಿ ಗಹಪತಿ (ಪೀ॰)], ಮನಸಿ ಕರಿತ್ವಾ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಬ್ಯಾಕರೋಹಿ। ನ ಖೋ ತೇ ಸನ್ಧಿಯತಿ ಪುರಿಮೇನ ವಾ ಪಚ್ಛಿಮಂ, ಪಚ್ಛಿಮೇನ ವಾ ಪುರಿಮಂ। ಭಾಸಿತಾ ಖೋ ಪನ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಏಸಾ ವಾಚಾ - ‘ಸಚ್ಚೇ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಮನ್ತೇಸ್ಸಾಮಿ, ಹೋತು ನೋ ಏತ್ಥ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪೋ’”ತಿ। “ಕಿಞ್ಚಾಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಏವಮಾಹ, ಅಥ ಖೋ ಕಾಯದಣ್ಡೋವ ಮಹಾಸಾವಜ್ಜತರೋ ಪಾಪಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಕಿರಿಯಾಯ ಪಾಪಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಪವತ್ತಿಯಾ, ನೋ ತಥಾ ವಚೀದಣ್ಡೋ, ನೋ ತಥಾ ಮನೋದಣ್ಡೋ”ತಿ।

೬೩. “ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಗಹಪತಿ , ಇಧಸ್ಸ ನಿಗಣ್ಠೋ ನಾಟಪುತ್ತೋ ಚಾತುಯಾಮಸಂವರಸಂವುತೋ ಸಬ್ಬವಾರಿವಾರಿತೋ ಸಬ್ಬವಾರಿಯುತ್ತೋ ಸಬ್ಬವಾರಿಧುತೋ ಸಬ್ಬವಾರಿಫುಟೋ। ಸೋ ಅಭಿಕ್ಕಮನ್ತೋ ಪಟಿಕ್ಕಮನ್ತೋ ಬಹೂ ಖುದ್ದಕೇ ಪಾಣೇ ಸಙ್ಘಾತಂ ಆಪಾದೇತಿ। ಇಮಸ್ಸ ಪನ, ಗಹಪತಿ, ನಿಗಣ್ಠೋ ನಾಟಪುತ್ತೋ ಕಂ ವಿಪಾಕಂ ಪಞ್ಞಪೇತೀ”ತಿ?

“ಅಸಞ್ಚೇತನಿಕಂ, ಭನ್ತೇ, ನಿಗಣ್ಠೋ ನಾಟಪುತ್ತೋ ನೋ ಮಹಾಸಾವಜ್ಜಂ ಪಞ್ಞಪೇತೀ”ತಿ।

“ಸಚೇ ಪನ, ಗಹಪತಿ, ಚೇತೇತೀ”ತಿ?

“ಮಹಾಸಾವಜ್ಜಂ, ಭನ್ತೇ, ಹೋತೀ”ತಿ।

“ಚೇತನಂ ಪನ, ಗಹಪತಿ, ನಿಗಣ್ಠೋ ನಾಟಪುತ್ತೋ ಕಿಸ್ಮಿಂ ಪಞ್ಞಪೇತೀ”ತಿ?

“ಮನೋದಣ್ಡಸ್ಮಿಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ।

“ಮನಸಿ ಕರೋಹಿ, ಗಹಪತಿ , ಮನಸಿ ಕರಿತ್ವಾ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಬ್ಯಾಕರೋಹಿ। ನ ಖೋ ತೇ ಸನ್ಧಿಯತಿ ಪುರಿಮೇನ ವಾ ಪಚ್ಛಿಮಂ, ಪಚ್ಛಿಮೇನ ವಾ ಪುರಿಮಂ। ಭಾಸಿತಾ ಖೋ ಪನ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಏಸಾ ವಾಚಾ - ‘ಸಚ್ಚೇ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಮನ್ತೇಸ್ಸಾಮಿ; ಹೋತು ನೋ ಏತ್ಥ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪೋ’”ತಿ। “ಕಿಞ್ಚಾಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಏವಮಾಹ, ಅಥ ಖೋ ಕಾಯದಣ್ಡೋವ ಮಹಾಸಾವಜ್ಜತರೋ ಪಾಪಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಕಿರಿಯಾಯ ಪಾಪಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಪವತ್ತಿಯಾ, ನೋ ತಥಾ ವಚೀದಣ್ಡೋ, ನೋ ತಥಾ ಮನೋದಣ್ಡೋ”ತಿ।

೬೪. “ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಗಹಪತಿ, ಅಯಂ ನಾಳನ್ದಾ ಇದ್ಧಾ ಚೇವ ಫೀತಾ ಚ ಬಹುಜನಾ ಆಕಿಣ್ಣಮನುಸ್ಸಾ”ತಿ?

“ಏವಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಯಂ ನಾಳನ್ದಾ ಇದ್ಧಾ ಚೇವ ಫೀತಾ ಚ ಬಹುಜನಾ ಆಕಿಣ್ಣಮನುಸ್ಸಾ”ತಿ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಗಹಪತಿ, ಇಧ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಉಕ್ಖಿತ್ತಾಸಿಕೋ। ಸೋ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - ‘ಅಹಂ ಯಾವತಿಕಾ ಇಮಿಸ್ಸಾ ನಾಳನ್ದಾಯ ಪಾಣಾ ತೇ ಏಕೇನ ಖಣೇನ ಏಕೇನ ಮುಹುತ್ತೇನ ಏಕಂ ಮಂಸಖಲಂ ಏಕಂ ಮಂಸಪುಞ್ಜಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಗಹಪತಿ, ಪಹೋತಿ ನು ಖೋ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಯಾವತಿಕಾ ಇಮಿಸ್ಸಾ ನಾಳನ್ದಾಯ ಪಾಣಾ ತೇ ಏಕೇನ ಖಣೇನ ಏಕೇನ ಮುಹುತ್ತೇನ ಏಕಂ ಮಂಸಖಲಂ ಏಕಂ ಮಂಸಪುಞ್ಜಂ ಕಾತು”ನ್ತಿ?

“ದಸಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಪುರಿಸಾ, ವೀಸಮ್ಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಪುರಿಸಾ, ತಿಂಸಮ್ಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಪುರಿಸಾ, ಚತ್ತಾರೀಸಮ್ಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಪುರಿಸಾ, ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಪುರಿಸಾ ನಪ್ಪಹೋನ್ತಿ ಯಾವತಿಕಾ ಇಮಿಸ್ಸಾ ನಾಳನ್ದಾಯ ಪಾಣಾ ತೇ ಏಕೇನ ಖಣೇನ ಏಕೇನ ಮುಹುತ್ತೇನ ಏಕಂ ಮಂಸಖಲಂ ಏಕಂ ಮಂಸಪುಞ್ಜಂ ಕಾತುಂ। ಕಿಞ್ಹಿ ಸೋಭತಿ ಏಕೋ ಛವೋ ಪುರಿಸೋ”ತಿ!

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಗಹಪತಿ , ಇಧ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಇದ್ಧಿಮಾ ಚೇತೋವಸಿಪ್ಪತ್ತೋ। ಸೋ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - ‘ಅಹಂ ಇಮಂ ನಾಳನ್ದಂ ಏಕೇನ ಮನೋಪದೋಸೇನ ಭಸ್ಮಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಗಹಪತಿ, ಪಹೋತಿ ನು ಖೋ ಸೋ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಇದ್ಧಿಮಾ ಚೇತೋವಸಿಪ್ಪತ್ತೋ ಇಮಂ ನಾಳನ್ದಂ ಏಕೇನ ಮನೋಪದೋಸೇನ ಭಸ್ಮಂ ಕಾತು”ನ್ತಿ ?

“ದಸಪಿ, ಭನ್ತೇ, ನಾಳನ್ದಾ, ವೀಸಮ್ಪಿ ನಾಳನ್ದಾ, ತಿಂಸಮ್ಪಿ ನಾಳನ್ದಾ, ಚತ್ತಾರೀಸಮ್ಪಿ ನಾಳನ್ದಾ, ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪಿ ನಾಳನ್ದಾ ಪಹೋತಿ ಸೋ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಇದ್ಧಿಮಾ ಚೇತೋವಸಿಪ್ಪತ್ತೋ ಏಕೇನ ಮನೋಪದೋಸೇನ ಭಸ್ಮಂ ಕಾತುಂ। ಕಿಞ್ಹಿ ಸೋಭತಿ ಏಕಾ ಛವಾ ನಾಳನ್ದಾ”ತಿ!

“ಮನಸಿ ಕರೋಹಿ, ಗಹಪತಿ, ಮನಸಿ ಕರಿತ್ವಾ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಬ್ಯಾಕರೋಹಿ। ನ ಖೋ ತೇ ಸನ್ಧಿಯತಿ ಪುರಿಮೇನ ವಾ ಪಚ್ಛಿಮಂ, ಪಚ್ಛಿಮೇನ ವಾ ಪುರಿಮಂ। ಭಾಸಿತಾ ಖೋ ಪನ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಏಸಾ ವಾಚಾ - ‘ಸಚ್ಚೇ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಮನ್ತೇಸ್ಸಾಮಿ; ಹೋತು ನೋ ಏತ್ಥ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪೋ’”ತಿ।

“ಕಿಞ್ಚಾಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಏವಮಾಹ, ಅಥ ಖೋ ಕಾಯದಣ್ಡೋವ ಮಹಾಸಾವಜ್ಜತರೋ ಪಾಪಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಕಿರಿಯಾಯ ಪಾಪಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಪವತ್ತಿಯಾ, ನೋ ತಥಾ ವಚೀದಣ್ಡೋ, ನೋ ತಥಾ ಮನೋದಣ್ಡೋ”ತಿ।

೬೫. “ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಗಹಪತಿ, ಸುತಂ ತೇ ದಣ್ಡಕೀರಞ್ಞಂ [ದಣ್ಡಕಾರಞ್ಞಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಕಾಲಿಙ್ಗಾರಞ್ಞಂ ಮಜ್ಝಾರಞ್ಞಂ [ಮೇಜ್ಝಾರಞ್ಞಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಮಾತಙ್ಗಾರಞ್ಞಂ ಅರಞ್ಞಂ ಅರಞ್ಞಭೂತ”ನ್ತಿ?

“ಏವಂ, ಭನ್ತೇ, ಸುತಂ ಮೇ ದಣ್ಡಕೀರಞ್ಞಂ ಕಾಲಿಙ್ಗಾರಞ್ಞಂ ಮಜ್ಝಾರಞ್ಞಂ ಮಾತಙ್ಗಾರಞ್ಞಂ ಅರಞ್ಞಂ ಅರಞ್ಞಭೂತ”ನ್ತಿ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಗಹಪತಿ, ಕಿನ್ತಿ ತೇ ಸುತಂ ಕೇನ ತಂ ದಣ್ಡಕೀರಞ್ಞಂ ಕಾಲಿಙ್ಗಾರಞ್ಞಂ ಮಜ್ಝಾರಞ್ಞಂ ಮಾತಙ್ಗಾರಞ್ಞಂ ಅರಞ್ಞಂ ಅರಞ್ಞಭೂತ”ನ್ತಿ?

“ಸುತಂ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ಇಸೀನಂ ಮನೋಪದೋಸೇನ ತಂ ದಣ್ಡಕೀರಞ್ಞಂ ಕಾಲಿಙ್ಗಾರಞ್ಞಂ ಮಜ್ಝಾರಞ್ಞಂ ಮಾತಙ್ಗಾರಞ್ಞಂ ಅರಞ್ಞಂ ಅರಞ್ಞಭೂತ”ನ್ತಿ।

“ಮನಸಿ ಕರೋಹಿ, ಗಹಪತಿ, ಮನಸಿ ಕರಿತ್ವಾ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಬ್ಯಾಕರೋಹಿ। ನ ಖೋ ತೇ ಸನ್ಧಿಯತಿ ಪುರಿಮೇನ ವಾ ಪಚ್ಛಿಮಂ, ಪಚ್ಛಿಮೇನ ವಾ ಪುರಿಮಂ। ಭಾಸಿತಾ ಖೋ ಪನ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಏಸಾ ವಾಚಾ - ‘ಸಚ್ಚೇ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಮನ್ತೇಸ್ಸಾಮಿ; ಹೋತು ನೋ ಏತ್ಥ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪೋ’”ತಿ।

೬೬. “ಪುರಿಮೇನೇವಾಹಂ , ಭನ್ತೇ, ಓಪಮ್ಮೇನ ಭಗವತೋ ಅತ್ತಮನೋ ಅಭಿರದ್ಧೋ। ಅಪಿ ಚಾಹಂ ಇಮಾನಿ ಭಗವತೋ ವಿಚಿತ್ರಾನಿ ಪಞ್ಹಪಟಿಭಾನಾನಿ ಸೋತುಕಾಮೋ, ಏವಾಹಂ ಭಗವನ್ತಂ ಪಚ್ಚನೀಕಂ ಕಾತಬ್ಬಂ ಅಮಞ್ಞಿಸ್ಸಂ। ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭನ್ತೇ! ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭನ್ತೇ, ನಿಕ್ಕುಜ್ಜಿತಂ ವಾ ಉಕ್ಕುಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ ವಾ ವಿವರೇಯ್ಯ, ಮೂಳ್ಹಸ್ಸ ವಾ ಮಗ್ಗಂ ಆಚಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಅನ್ಧಕಾರೇ ವಾ ತೇಲಪಜ್ಜೋತಂ ಧಾರೇಯ್ಯ - ಚಕ್ಖುಮನ್ತೋ ರೂಪಾನಿ ದಕ್ಖನ್ತೀತಿ; ಏವಮೇವಂ ಭಗವತಾ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಧಮ್ಮೋ ಪಕಾಸಿತೋ। ಏಸಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛಾಮಿ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚ। ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ ಭಗವಾ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ”ನ್ತಿ।

೭೭. “ಅನುವಿಚ್ಚಕಾರಂ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಕರೋಹಿ, ಅನುವಿಚ್ಚಕಾರೋ ತುಮ್ಹಾದಿಸಾನಂ ಞಾತಮನುಸ್ಸಾನಂ ಸಾಧು ಹೋತೀ”ತಿ। “ಇಮಿನಾಪಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಭಿಯ್ಯೋಸೋಮತ್ತಾಯ ಅತ್ತಮನೋ ಅಭಿರದ್ಧೋ ಯಂ ಮಂ ಭಗವಾ ಏವಮಾಹ - ‘ಅನುವಿಚ್ಚಕಾರಂ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಕರೋಹಿ, ಅನುವಿಚ್ಚಕಾರೋ ತುಮ್ಹಾದಿಸಾನಂ ಞಾತಮನುಸ್ಸಾನಂ ಸಾಧು ಹೋತೀ’ತಿ। ಮಞ್ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಸಾವಕಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಕೇವಲಕಪ್ಪಂ ನಾಳನ್ದಂ ಪಟಾಕಂ ಪರಿಹರೇಯ್ಯುಂ - ‘ಉಪಾಲಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಗಹಪತಿ ಸಾವಕತ್ತಂ ಉಪಗತೋ’ತಿ। ಅಥ ಚ ಪನ ಮಂ ಭಗವಾ ಏವಮಾಹ - ‘ಅನುವಿಚ್ಚಕಾರಂ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಕರೋಹಿ, ಅನುವಿಚ್ಚಕಾರೋ ತುಮ್ಹಾದಿಸಾನಂ ಞಾತಮನುಸ್ಸಾನಂ ಸಾಧು ಹೋತೀ’ತಿ। ಏಸಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಭಗವನ್ತಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛಾಮಿ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚ। ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ ಭಗವಾ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ”ನ್ತಿ।

೭೮. “ದೀಘರತ್ತಂ ಖೋ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ನಿಗಣ್ಠಾನಂ ಓಪಾನಭೂತಂ ಕುಲಂ ಯೇನ ನೇಸಂ ಉಪಗತಾನಂ ಪಿಣ್ಡಕಂ ದಾತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯಾಸೀ”ತಿ। “ಇಮಿನಾಪಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಭಿಯ್ಯೋಸೋಮತ್ತಾಯ ಅತ್ತಮನೋ ಅಭಿರದ್ಧೋ ಯಂ ಮಂ ಭಗವಾ ಏವಮಾಹ - ‘ದೀಘರತ್ತಂ ಖೋ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ನಿಗಣ್ಠಾನಂ ಓಪಾನಭೂತಂ ಕುಲಂ ಯೇನ ನೇಸಂ ಉಪಗತಾನಂ ಪಿಣ್ಡಕಂ ದಾತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯಾಸೀ’ತಿ। ಸುತಂ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಏವಮಾಹ - ‘ಮಯ್ಹಮೇವ ದಾನಂ ದಾತಬ್ಬಂ, ನಾಞ್ಞೇಸಂ ದಾನಂ ದಾತಬ್ಬಂ; ಮಯ್ಹಮೇವ ಸಾವಕಾನಂ ದಾನಂ ದಾತಬ್ಬಂ, ನಾಞ್ಞೇಸಂ ಸಾವಕಾನಂ ದಾನಂ ದಾತಬ್ಬಂ; ಮಯ್ಹಮೇವ ದಿನ್ನಂ ಮಹಪ್ಫಲಂ, ನಾಞ್ಞೇಸಂ ದಿನ್ನಂ ಮಹಪ್ಫಲಂ; ಮಯ್ಹಮೇವ ಸಾವಕಾನಂ ದಿನ್ನಂ ಮಹಪ್ಫಲಂ, ನಾಞ್ಞೇಸಂ ಸಾವಕಾನಂ ದಿನ್ನಂ ಮಹಪ್ಫಲ’ನ್ತಿ। ಅಥ ಚ ಪನ ಮಂ ಭಗವಾ ನಿಗಣ್ಠೇಸುಪಿ ದಾನೇ ಸಮಾದಪೇತಿ। ಅಪಿ ಚ, ಭನ್ತೇ, ಮಯಮೇತ್ಥ ಕಾಲಂ ಜಾನಿಸ್ಸಾಮ। ಏಸಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ತತಿಯಮ್ಪಿ ಭಗವನ್ತಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛಾಮಿ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚ। ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ ಭಗವಾ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ”ನ್ತಿ।

೭೯. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಉಪಾಲಿಸ್ಸ ಗಹಪತಿಸ್ಸ ಅನುಪುಬ್ಬಿಂ ಕಥಂ [ಆನುಪುಬ್ಬೀಕಥಂ (ಸೀ॰), ಆನುಪುಬ್ಬಿಕಥಂ (ಪೀ॰), ಅನುಪುಬ್ಬಿಕಥಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಕಥೇಸಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ದಾನಕಥಂ ಸೀಲಕಥಂ ಸಗ್ಗಕಥಂ, ಕಾಮಾನಂ ಆದೀನವಂ ಓಕಾರಂ ಸಂಕಿಲೇಸಂ, ನೇಕ್ಖಮ್ಮೇ ಆನಿಸಂಸಂ ಪಕಾಸೇಸಿ। ಯದಾ ಭಗವಾ ಅಞ್ಞಾಸಿ ಉಪಾಲಿಂ ಗಹಪತಿಂ ಕಲ್ಲಚಿತ್ತಂ ಮುದುಚಿತ್ತಂ ವಿನೀವರಣಚಿತ್ತಂ ಉದಗ್ಗಚಿತ್ತಂ ಪಸನ್ನಚಿತ್ತಂ, ಅಥ ಯಾ ಬುದ್ಧಾನಂ ಸಾಮುಕ್ಕಂಸಿಕಾ ಧಮ್ಮದೇಸನಾ ತಂ ಪಕಾಸೇಸಿ - ದುಕ್ಖಂ, ಸಮುದಯಂ, ನಿರೋಧಂ, ಮಗ್ಗಂ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಸುದ್ಧಂ ವತ್ಥಂ ಅಪಗತಕಾಳಕಂ ಸಮ್ಮದೇವ ರಜನಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ, ಏವಮೇವ ಉಪಾಲಿಸ್ಸ ಗಹಪತಿಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಆಸನೇ ವಿರಜಂ ವೀತಮಲಂ ಧಮ್ಮಚಕ್ಖುಂ ಉದಪಾದಿ - ‘ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಮುದಯಧಮ್ಮಂ ಸಬ್ಬಂ ತಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮ’ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಉಪಾಲಿ ಗಹಪತಿ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮೋ ಪತ್ತಧಮ್ಮೋ ವಿದಿತಧಮ್ಮೋ ಪರಿಯೋಗಾಳ್ಹಧಮ್ಮೋ ತಿಣ್ಣವಿಚಿಕಿಚ್ಛೋ ವಿಗತಕಥಂಕಥೋ ವೇಸಾರಜ್ಜಪ್ಪತ್ತೋ ಅಪರಪ್ಪಚ್ಚಯೋ ಸತ್ಥುಸಾಸನೇ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಹನ್ದ ಚ ದಾನಿ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಗಚ್ಛಾಮ, ಬಹುಕಿಚ್ಚಾ ಮಯಂ ಬಹುಕರಣೀಯಾ”ತಿ। “ಯಸ್ಸದಾನಿ ತ್ವಂ, ಗಹಪತಿ, ಕಾಲಂ ಮಞ್ಞಸೀ”ತಿ।

೮೦. ಅಥ ಖೋ ಉಪಾಲಿ ಗಹಪತಿ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಯೇನ ಸಕಂ ನಿವೇಸನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ದೋವಾರಿಕಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - “ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ, ಸಮ್ಮ ದೋವಾರಿಕ, ಆವರಾಮಿ ದ್ವಾರಂ ನಿಗಣ್ಠಾನಂ ನಿಗಣ್ಠೀನಂ, ಅನಾವಟಂ ದ್ವಾರಂ ಭಗವತೋ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಉಪಾಸಕಾನಂ ಉಪಾಸಿಕಾನಂ। ಸಚೇ ಕೋಚಿ ನಿಗಣ್ಠೋ ಆಗಚ್ಛತಿ ತಮೇನಂ ತ್ವಂ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯಾಸಿ - ‘ತಿಟ್ಠ, ಭನ್ತೇ, ಮಾ ಪಾವಿಸಿ। ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಉಪಾಲಿ ಗಹಪತಿ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸಾವಕತ್ತಂ ಉಪಗತೋ। ಆವಟಂ ದ್ವಾರಂ ನಿಗಣ್ಠಾನಂ ನಿಗಣ್ಠೀನಂ, ಅನಾವಟಂ ದ್ವಾರಂ ಭಗವತೋ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಉಪಾಸಕಾನಂ ಉಪಾಸಿಕಾನಂ । ಸಚೇ ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಪಿಣ್ಡಕೇನ ಅತ್ಥೋ, ಏತ್ಥೇವ ತಿಟ್ಠ, ಏತ್ಥೇವ ತೇ ಆಹರಿಸ್ಸನ್ತೀ’”ತಿ। “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ದೋವಾರಿಕೋ ಉಪಾಲಿಸ್ಸ ಗಹಪತಿಸ್ಸ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ।

೭೧. ಅಸ್ಸೋಸಿ ಖೋ ದೀಘತಪಸ್ಸೀ ನಿಗಣ್ಠೋ - “ಉಪಾಲಿ ಕಿರ ಗಹಪತಿ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸಾವಕತ್ತಂ ಉಪಗತೋ”ತಿ। ಅಥ ಖೋ ದೀಘತಪಸ್ಸೀ ನಿಗಣ್ಠೋ ಯೇನ ನಿಗಣ್ಠೋ ನಾಟಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ನಿಗಣ್ಠಂ ನಾಟಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಸುತಂ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ಉಪಾಲಿ ಕಿರ ಗಹಪತಿ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸಾವಕತ್ತಂ ಉಪಗತೋ”ತಿ। “ಅಟ್ಠಾನಂ ಖೋ ಏತಂ, ತಪಸ್ಸಿ , ಅನವಕಾಸೋ ಯಂ ಉಪಾಲಿ ಗಹಪತಿ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸಾವಕತ್ತಂ ಉಪಗಚ್ಛೇಯ್ಯ। ಠಾನಞ್ಚ ಖೋ ಏತಂ ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಉಪಾಲಿಸ್ಸ ಗಹಪತಿಸ್ಸ ಸಾವಕತ್ತಂ ಉಪಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾ”ತಿ । ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ದೀಘತಪಸ್ಸೀ ನಿಗಣ್ಠೋ...ಪೇ॰... ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ದೀಘತಪಸ್ಸೀ ನಿಗಣ್ಠೋ ನಿಗಣ್ಠಂ ನಾಟಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಸುತಂ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ ...ಪೇ॰... ಉಪಾಲಿಸ್ಸ ಗಹಪತಿಸ್ಸ ಸಾವಕತ್ತಂ ಉಪಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾ”ತಿ। “ಹನ್ದಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಗಚ್ಛಾಮಿ ಯಾವ ಜಾನಾಮಿ ಯದಿ ವಾ ಉಪಾಲಿ ಗಹಪತಿ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸಾವಕತ್ತಂ ಉಪಗತೋ ಯದಿ ವಾ ನೋ”ತಿ। “ಗಚ್ಛ ತ್ವಂ, ತಪಸ್ಸಿ, ಜಾನಾಹಿ ಯದಿ ವಾ ಉಪಾಲಿ ಗಹಪತಿ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸಾವಕತ್ತಂ ಉಪಗತೋ ಯದಿ ವಾ ನೋ”ತಿ।

೭೨. ಅಥ ಖೋ ದೀಘತಪಸ್ಸೀ ನಿಗಣ್ಠೋ ಯೇನ ಉಪಾಲಿಸ್ಸ ಗಹಪತಿಸ್ಸ ನಿವೇಸನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ದೋವಾರಿಕೋ ದೀಘತಪಸ್ಸಿಂ ನಿಗಣ್ಠಂ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ। ದಿಸ್ವಾನ ದೀಘತಪಸ್ಸಿಂ ನಿಗಣ್ಠಂ ಏತದವೋಚ - “ತಿಟ್ಠ, ಭನ್ತೇ, ಮಾ ಪಾವಿಸಿ। ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಉಪಾಲಿ ಗಹಪತಿ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸಾವಕತ್ತಂ ಉಪಗತೋ। ಆವಟಂ ದ್ವಾರಂ ನಿಗಣ್ಠಾನಂ ನಿಗಣ್ಠೀನಂ, ಅನಾವಟಂ ದ್ವಾರಂ ಭಗವತೋ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಉಪಾಸಕಾನಂ ಉಪಾಸಿಕಾನಂ । ಸಚೇ ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಪಿಣ್ಡಕೇನ ಅತ್ಥೋ, ಏತ್ಥೇವ ತಿಟ್ಠ, ಏತ್ಥೇವ ತೇ ಆಹರಿಸ್ಸನ್ತೀ”ತಿ। “ನ ಮೇ, ಆವುಸೋ, ಪಿಣ್ಡಕೇನ ಅತ್ಥೋ”ತಿ ವತ್ವಾ ತತೋ ಪಟಿನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಯೇನ ನಿಗಣ್ಠೋ ನಾಟಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ನಿಗಣ್ಠಂ ನಾಟಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಸಚ್ಚಂಯೇವ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಯಂ ಉಪಾಲಿ ಗಹಪತಿ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸಾವಕತ್ತಂ ಉಪಗತೋ। ಏತಂ ಖೋ ತೇ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ನಾಲತ್ಥಂ ನ ಖೋ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ರುಚ್ಚತಿ ಯಂ ಉಪಾಲಿ ಗಹಪತಿ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ವಾದಂ ಆರೋಪೇಯ್ಯ। ಸಮಣೋ ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಗೋತಮೋ ಮಾಯಾವೀ ಆವಟ್ಟನಿಂ ಮಾಯಂ ಜಾನಾತಿ ಯಾಯ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಸಾವಕೇ ಆವಟ್ಟೇತೀತಿ। ಆವಟ್ಟೋ ಖೋ ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಉಪಾಲಿ ಗಹಪತಿ ಸಮಣೇನ ಗೋತಮೇನ ಆವಟ್ಟನಿಯಾ ಮಾಯಾಯಾ”ತಿ। “ಅಟ್ಠಾನಂ ಖೋ ಏತಂ, ತಪಸ್ಸಿ, ಅನವಕಾಸೋ ಯಂ ಉಪಾಲಿ ಗಹಪತಿ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸಾವಕತ್ತಂ ಉಪಗಚ್ಛೇಯ್ಯ। ಠಾನಞ್ಚ ಖೋ ಏತಂ ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಉಪಾಲಿಸ್ಸ ಗಹಪತಿಸ್ಸ ಸಾವಕತ್ತಂ ಉಪಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾ”ತಿ। ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ದೀಘತಪಸ್ಸೀ ನಿಗಣ್ಠೋ ನಿಗಣ್ಠಂ ನಾಟಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಸಚ್ಚಂಯೇವ, ಭನ್ತೇ...ಪೇ॰... ಉಪಾಲಿಸ್ಸ ಗಹಪತಿಸ್ಸ ಸಾವಕತ್ತಂ ಉಪಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾ”ತಿ। ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ದೀಘತಪಸ್ಸೀ ನಿಗಣ್ಠೋ ನಿಗಣ್ಠಂ ನಾಟಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಸಚ್ಚಂಯೇವ ಖೋ, ಭನ್ತೇ...ಪೇ॰... ಉಪಾಲಿಸ್ಸ ಗಹಪತಿಸ್ಸ ಸಾವಕತ್ತಂ ಉಪಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾ”ತಿ। “ಹನ್ದ ಚಾಹಂ , ತಪಸ್ಸಿ, ಗಚ್ಛಾಮಿ ಯಾವ ಚಾಹಂ ಸಾಮಂಯೇವ ಜಾನಾಮಿ ಯದಿ ವಾ ಉಪಾಲಿ ಗಹಪತಿ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸಾವಕತ್ತಂ ಉಪಗತೋ ಯದಿ ವಾ ನೋ”ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ನಿಗಣ್ಠೋ ನಾಟಪುತ್ತೋ ಮಹತಿಯಾ ನಿಗಣ್ಠಪರಿಸಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಯೇನ ಉಪಾಲಿಸ್ಸ ಗಹಪತಿಸ್ಸ ನಿವೇಸನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ದೋವಾರಿಕೋ ನಿಗಣ್ಠಂ ನಾಟಪುತ್ತಂ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ। ದಿಸ್ವಾನ ನಿಗಣ್ಠಂ ನಾಟಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ತಿಟ್ಠ, ಭನ್ತೇ, ಮಾ ಪಾವಿಸಿ। ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಉಪಾಲಿ ಗಹಪತಿ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸಾವಕತ್ತಂ ಉಪಗತೋ। ಆವಟಂ ದ್ವಾರಂ ನಿಗಣ್ಠಾನಂ ನಿಗಣ್ಠೀನಂ, ಅನಾವಟಂ ದ್ವಾರಂ ಭಗವತೋ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಉಪಾಸಕಾನಂ ಉಪಾಸಿಕಾನಂ। ಸಚೇ ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಪಿಣ್ಡಕೇನ ಅತ್ಥೋ, ಏತ್ಥೇವ ತಿಟ್ಠ, ಏತ್ಥೇವ ತೇ ಆಹರಿಸ್ಸನ್ತೀ”ತಿ। “ತೇನ ಹಿ, ಸಮ್ಮ ದೋವಾರಿಕ, ಯೇನ ಉಪಾಲಿ ಗಹಪತಿ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಉಪಾಲಿಂ ಗಹಪತಿಂ ಏವಂ ವದೇಹಿ - ‘ನಿಗಣ್ಠೋ, ಭನ್ತೇ, ನಾಟಪುತ್ತೋ ಮಹತಿಯಾ ನಿಗಣ್ಠಪರಿಸಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಬಹಿದ್ವಾರಕೋಟ್ಠಕೇ ಠಿತೋ; ಸೋ ತೇ ದಸ್ಸನಕಾಮೋ’”ತಿ। “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ದೋವಾರಿಕೋ ನಿಗಣ್ಠಸ್ಸ ನಾಟಪುತ್ತಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನ ಉಪಾಲಿ ಗಹಪತಿ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಉಪಾಲಿಂ ಗಹಪತಿಂ ಏತದವೋಚ - “ನಿಗಣ್ಠೋ, ಭನ್ತೇ, ನಾಟಪುತ್ತೋ ಮಹತಿಯಾ ನಿಗಣ್ಠಪರಿಸಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಬಹಿದ್ವಾರಕೋಟ್ಠಕೇ

ಠಿತೋ; ಸೋ ತೇ ದಸ್ಸನಕಾಮೋ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ, ಸಮ್ಮ ದೋವಾರಿಕ, ಮಜ್ಝಿಮಾಯ ದ್ವಾರಸಾಲಾಯ ಆಸನಾನಿ ಪಞ್ಞಪೇಹೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ದೋವಾರಿಕೋ ಉಪಾಲಿಸ್ಸ ಗಹಪತಿಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಮಜ್ಝಿಮಾಯ ದ್ವಾರಸಾಲಾಯ ಆಸನಾನಿ ಪಞ್ಞಪೇತ್ವಾ ಯೇನ ಉಪಾಲಿ ಗಹಪತಿ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಉಪಾಲಿಂ ಗಹಪತಿಂ ಏತದವೋಚ - "ಪಞ್ಞತ್ತಾನಿ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಮಜ್ಝಿಮಾಯ ದ್ವಾರಸಾಲಾಯ ಆಸನಾನಿ। ಯಸ್ಸದಾನಿ ಕಾಲಂ ಮಞ್ಞಸೀ"ತಿ।

೭೩. ಅಥ ಖೋ ಉಪಾಲಿ ಗಹಪತಿ ಯೇನ ಮಜ್ಝಿಮಾ ದ್ವಾರಸಾಲಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಯಂ ತತ್ಥ ಆಸನಂ ಅಗ್ಗಞ್ಚ ಸೇಟ್ಠಞ್ಚ ಉತ್ತಮಞ್ಚ ಪಣೀತಞ್ಚ ತತ್ಥ ಸಾಮಂ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ದೋವಾರಿಕಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ತೇನ ಹಿ, ಸಮ್ಮ ದೋವಾರಿಕ, ಯೇನ ನಿಗಣ್ಠೋ ನಾಟಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ನಿಗಣ್ಠಂ ನಾಟಪುತ್ತಂ ಏವಂ ವದೇಹಿ - 'ಉಪಾಲಿ, ಭನ್ತೇ, ಗಹಪತಿ ಏವಮಾಹ - ಪವಿಸ ಕಿರ, ಭನ್ತೇ, ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖಸೀ'"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ದೋವಾರಿಕೋ ಉಪಾಲಿಸ್ಸ ಗಹಪತಿಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನ ನಿಗಣ್ಠೋ ನಾಟಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ನಿಗಣ್ಠಂ ನಾಟಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಉಪಾಲಿ, ಭನ್ತೇ, ಗಹಪತಿ ಏವಮಾಹ - 'ಪವಿಸ ಕಿರ, ಭನ್ತೇ, ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖಸೀ'"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ನಿಗಣ್ಠೋ ನಾಟಪುತ್ತೋ ಮಹತಿಯಾ ನಿಗಣ್ಠಪರಿಸಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಯೇನ ಮಜ್ಝಿಮಾ ದ್ವಾರಸಾಲಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ। ಅಥ ಖೋ ಉಪಾಲಿ ಗಹಪತಿ - ಯಂ ಸುದಂ ಪುಬ್ಬೇ ಯತೋ ಪಸ್ಸತಿ ನಿಗಣ್ಠಂ ನಾಟಪುತ್ತಂ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾನ ತತೋ ಪಚ್ಚುಗ್ಗನ್ತ್ವಾ ಯಂ ತತ್ಥ ಆಸನಂ ಅಗ್ಗಞ್ಚ ಸೇಟ್ಠಞ್ಚ ಉತ್ತಮಞ್ಚ ಪಣೀತಞ್ಚ ತಂ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗೇನ ಸಮ್ಮಜ್ಜಿತ್ವಾ [ಪಮಜ್ಜಿತ್ವಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಪರಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ನಿಸೀದಾಪೇತಿ ಸೋ - ದಾನಿ ಯಂ ತತ್ಥ ಆಸನಂ ಅಗ್ಗಞ್ಚ ಸೇಟ್ಠಞ್ಚ ಉತ್ತಮಞ್ಚ ಪಣೀತಞ್ಚ ತತ್ಥ ಸಾಮಂ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ನಿಗಣ್ಠಂ ನಾಟಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತಿ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಆಸನಾನಿ; ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖಸಿ, ನಿಸೀದಾ"ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ನಿಗಣ್ಠೋ ನಾಟಪುತ್ತೋ ಉಪಾಲಿಂ ಗಹಪತಿಂ ಏತದವೋಚ - "ಉಮ್ಮತ್ತೋಸಿ ತ್ವಂ, ಗಹಪತಿ, ದತ್ತೋಸಿ ತ್ವಂ, ಗಹಪತಿ! 'ಗಚ್ಛಾಮಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ವಾದಂ ಆರೋಪೇಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಗನ್ತ್ವಾ ಮಹತಾಸಿ ವಾದಸಙ್ಘಾಟೇನ ಪಟಿಮುಕ್ಕೋ ಆಗತೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಗಹಪತಿ, ಪುರಿಸೋ ಅಣ್ಡಹಾರಕೋ ಗನ್ತ್ವಾ ಉಬ್ಭತೇಹಿ ಅಣ್ಡೇಹಿ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಸೇಯ್ಯಥಾ ವಾ ಪನ ಗಹಪತಿ ಪುರಿಸೋ ಅಕ್ಖಿಕಹಾರಕೋ ಗನ್ತ್ವಾ ಉಬ್ಭತೇಹಿ ಅಕ್ಖೀಹಿ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ; ಏವಮೇವ ಖೋ ತ್ವಂ, ಗಹಪತಿ, 'ಗಚ್ಛಾಮಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ವಾದಂ ಆರೋಪೇಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಗನ್ತ್ವಾ ಮಹತಾಸಿ ವಾದಸಙ್ಘಾಟೇನ ಪಟಿಮುಕ್ಕೋ ಆಗತೋ। ಆವಟ್ಟೋಸಿ ಖೋ ತ್ವಂ, ಗಹಪತಿ, ಸಮಣೇನ ಗೋತಮೇನ ಆವಟ್ಟನಿಯಾ ಮಾಯಾಯಾ"ತಿ।

೭೪. "ಭದ್ದಿಕಾ, ಭನ್ತೇ, ಆವಟ್ಟನೀ ಮಾಯಾ; ಕಲ್ಯಾಣೀ, ಭನ್ತೇ, ಆವಟ್ಟನೀ ಮಾಯಾ; ಪಿಯಾ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಾ ಇಮಾಯ ಆವಟ್ಟನಿಯಾ ಆವಟ್ಟೇಯ್ಯುಂ; ಪಿಯಾನಮ್ಪಿ ಮೇ ಅಸ್ಸ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಾನಂ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ; ಸಬ್ಬೇ ಚೇಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಖತ್ತಿಯಾ ಇಮಾಯ ಆವಟ್ಟನಿಯಾ ಆವಟ್ಟೇಯ್ಯುಂ; ಸಬ್ಬೇಸಾನಮ್ಪಿಸ್ಸ ಖತ್ತಿಯಾನಂ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ; ಸಬ್ಬೇ ಚೇಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ…ಪೇ॰… ವೇಸ್ಸಾ…ಪೇ॰… ಸುದ್ದಾ ಇಮಾಯ ಆವಟ್ಟನಿಯಾ ಆವಟ್ಟೇಯ್ಯುಂ; ಸಬ್ಬೇಸಾನಮ್ಪಿಸ್ಸ ಸುದ್ದಾನಂ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ; ಸದೇವಕೋ ಚೇಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಲೋಕೋ ಸಮಾರಕೋ ಸಬ್ರಹ್ಮಕೋ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ಪಜಾ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾ ಇಮಾಯ ಆವಟ್ಟನಿಯಾ ಆವಟ್ಟೇಯ್ಯುಂ; ಸದೇವಕಸ್ಸಪಿಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ ಸಮಾರಕಸ್ಸ ಸಬ್ರಹ್ಮಕಸ್ಸ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯಾತಿ। ತೇನ ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಉಪಮಂ ತೇ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ। ಉಪಮಾಯ ಪಿಧೇಕಚ್ಚೇ ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸಾ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನನ್ತಿ।

೭೫. "ಭೂತಪುಬ್ಬಂ , ಭನ್ತೇ, ಅಞ್ಞತರಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಜಿಣ್ಣಸ್ಸ ವುಡ್ಢಸ್ಸ ಮಹಲ್ಲಕಸ್ಸ ದಹರಾ ಮಾಣವಿಕಾ ಪಜಾಪತೀ ಅಹೋಸಿ ಗಬ್ಭಿನೀ ಉಪವಿಜಞ್ಞಾ। ಅಥ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸಾ ಮಾಣವಿಕಾ ತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಏತದವೋಚ - 'ಗಚ್ಛ ತ್ವಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಆಪಣಾ ಮಕ್ಕಟಚ್ಛಾಪಕಂ ಕಿಣಿತ್ವಾ ಆನೇಹಿ, ಯೋ ಮೇ ಕುಮಾರಕಸ್ಸ ಕೀಳಾಪನಕೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಸೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ತಂ ಮಾಣವಿಕಂ ಏತದವೋಚ - 'ಆಗಮೇಹಿ ತಾವ, ಭೋತಿ, ಯಾವ ವಿಜಾಯತಿ। ಸಚೇ ತ್ವಂ, ಭೋತಿ, ಕುಮಾರಕಂ

ವಿಜಾಯಿಸ್ಸಸಿ, ತಸ್ಸಾ ತೇ ಅಹಂ ಆಪಣಾ ಮಕ್ಕಟಚ್ಛಾಪಕಂ ಕಿಣಿತ್ವಾ ಆನೇಸ್ಸಾಮಿ, ಯೋ ತೇ ಕುಮಾರಕಸ್ಸ ಕೀಳಾಪನಕೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಸಚೇ ಪನ ತ್ವಂ, ಭೋತಿ, ಕುಮಾರಿಕಂ ವಿಜಾಯಿಸ್ಸಸಿ, ತಸ್ಸಾ ತೇ ಅಹಂ ಆಪಣಾ ಮಕ್ಕಟಚ್ಛಾಪಿಕಂ ಕಿಣಿತ್ವಾ ಆನೇಸ್ಸಾಮಿ, ಯಾ ತೇ ಕುಮಾರಿಕಾಯ ಕೀಳಾಪನಿಕಾ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸಾ ಮಾಣವಿಕಾ…ಪೇ॰… ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸಾ ಮಾಣವಿಕಾ ತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಏತದವೋಚ – 'ಗಚ್ಛ ತ್ವಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಆಪಣಾ ಮಕ್ಕಟಚ್ಛಾಪಕಂ ಕಿಣಿತ್ವಾ ಆನೇಹಿ, ಯೋ ಮೇ ಕುಮಾರಕಸ್ಸ ಕೀಳಾಪನಕೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ತಸ್ಸಾ ಮಾಣವಿಕಾಯ ಸಾರತ್ತೋ ಪಟಿಬದ್ಧಚಿತ್ತೋ ಆಪಣಾ ಮಕ್ಕಟಚ್ಛಾಪಕಂ ಕಿಣಿತ್ವಾ ಆನೇತ್ವಾ ತಂ ಮಾಣವಿಕಂ ಏತದವೋಚ – 'ಅಯಂ ತೇ, ಭೋತಿ, ಆಪಣಾ ಮಕ್ಕಟಚ್ಛಾಪಕೋ ಕಿಣಿತ್ವಾ ಆನೀತೋ, ಯೋ ತೇ ಕುಮಾರಕಸ್ಸ ಕೀಳಾಪನಕೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಸಾ ಮಾಣವಿಕಾ ತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಏತದವೋಚ – 'ಗಚ್ಛ ತ್ವಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಇಮಂ ಮಕ್ಕಟಚ್ಛಾಪಕಂ ಆದಾಯ ಯೇನ ರತ್ತಪಾಣಿ ರಜತಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ರತ್ತಪಾಣಿಂ ರಜಕಪುತ್ತಂ ಏವಂ ವದೇಹಿ – ಇಚ್ಛಾಮಹಂ, ಸಮ್ಮ ರತ್ತಪಾಣಿ, ಇಮಂ ಮಕ್ಕಟಚ್ಛಾಪಕಂ ಪೀತಾವಲೇಪನಂ ನಾಮ ರಙ್ಗಜಾತಂ ರಜಿತಂ ಆಕೋಟಿತಪಚ್ಚಾಕೋಟಿತಂ ಉಭತೋಭಾಗವಿಮಟ್ಠ'ನ್ತಿ।

"ಅಥ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ತಸ್ಸಾ ಮಾಣವಿಕಾಯ ಸಾರತ್ತೋ ಪಟಿಬದ್ಧಚಿತ್ತೋ ತಂ ಮಕ್ಕಟಚ್ಛಾಪಕಂ ಆದಾಯ ಯೇನ ರತ್ತಪಾಣಿ ರಜಕಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ರತ್ತಪಾಣಿಂ ರಜಕಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ – 'ಇಚ್ಛಾಮಹಂ, ಸಮ್ಮ ರತ್ತಪಾಣಿ, ಇಮಂ ಮಕ್ಕಟಚ್ಛಾಪಕಂ ಪೀತಾವಲೇಪನಂ ನಾಮ ರಙ್ಗಜಾತಂ ರಜಿತಂ ಆಕೋಟಿತಪಚ್ಚಾಕೋಟಿತಂ ಉಭತೋಭಾಗವಿಮಟ್ಠ'ನ್ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಭನ್ತೇ, ರತ್ತಪಾಣಿ ರಜಕಪುತ್ತೋ ತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಏತದವೋಚ – 'ಅಯಂ ಖೋ ತೇ, ಮಕ್ಕಟಚ್ಛಾಪಕೋ ರಙ್ಗಕ್ಖಮೋ ಹಿ ಖೋ, ನೋ ಆಕೋಟನಕ್ಖಮೋ , ನೋ ವಿಮಜ್ಜನಕ್ಖಮೋ'ತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಬಾಲಾನಂ ನಿಗಣ್ಠಾನಂ ವಾದೋ ರಙ್ಗಕ್ಖಮೋ ಹಿ ಖೋ ಬಾಲಾನಂ ನೋ ಪಣ್ಡಿತಾನಂ, ನೋ ಅನುಯೋಗಕ್ಖಮೋ, ನೋ ವಿಮಜ್ಜನಕ್ಖಮೋ। ಅಥ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ನವಂ ದುಸ್ಸಯುಗಂ ಆದಾಯ ಯೇನ ರತ್ತಪಾಣಿ ರಜಕಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ರತ್ತಪಾಣಿಂ ರಜಕಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ – 'ಇಚ್ಛಾಮಹಂ, ಸಮ್ಮ ರತ್ತಪಾಣಿ, ಇಮಂ ನವಂ ದುಸ್ಸಯುಗಂ ಪೀತಾವಲೇಪನಂ ನಾಮ ರಙ್ಗಜಾತಂ ರಜಿತಂ ಆಕೋಟಿತಪಚ್ಚಾಕೋಟಿತಂ ಉಭತೋಭಾಗವಿಮಟ್ಠ'ನ್ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಭನ್ತೇ, ರತ್ತಪಾಣಿ ರಜಕಪುತ್ತೋ ತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಏತದವೋಚ – 'ಇದಂ ಖೋ ತೇ, ಭನ್ತೇ, ನವಂ ದುಸ್ಸಯುಗಂ ರಙ್ಗಕ್ಖಮಞ್ಚೇವ ಆಕೋಟನಕ್ಖಮಞ್ಚ ವಿಮಜ್ಜನಕ್ಖಮಞ್ಚಾ'ತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ವಾದೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ರಙ್ಗಕ್ಖಮೋ ಚೇವ ಪಣ್ಡಿತಾನಂ ನೋ ಬಾಲಾನಂ, ಅನುಯೋಗಕ್ಖಮೋ ಚ ವಿಮಜ್ಜನಕ್ಖಮೋ ಚಾ"ತಿ।

"ಸರಾಜಿಕಾ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಪರಿಸಾ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ – 'ಉಪಾಲಿ ಗಹಪತಿ ನಿಗಣ್ಠಸ್ಸ ನಾಟಪುತ್ತಸ್ಸ ಸಾವಕೋ'ತಿ। ಕಸ್ಸ ತಂ, ಗಹಪತಿ, ಸಾವಕಂ ಧಾರೇಮಾ"ತಿ? ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಉಪಾಲಿ ಗಹಪತಿ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಏಕಂಸಂ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗಂ ಕರಿತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನಞ್ಜಲಿಂ ಪಣಾಮೇತ್ವಾ ನಿಗಣ್ಠಂ ನಾಟಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ತೇನ ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಸುಣೋಹಿ ಯಸ್ಸಾಹಂ ಸಾವಕೋ"ತಿ –

೭೬. "ಧೀರಸ್ಸ ವಿಗತಮೋಹಸ್ಸ, ಪಭಿನ್ನಖೀಲಸ್ಸ ವಿಜಿತವಿಜಯಸ್ಸ।
ಅನೀಘಸ್ಸ ಸುಸಮಚಿತ್ತಸ್ಸ, ವುದ್ಧಸೀಲಸ್ಸ ಸಾಧುಪಞ್ಞಸ್ಸ।
ವೇಸಮನ್ತರಸ್ಸ [ವೇಸ್ಸನ್ತರಸ್ಸ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ವಿಮಲಸ್ಸ, ಭಗವತೋ ತಸ್ಸ ಸಾವಕೋಹಮಸ್ಮಿ॥

"ಅಕಥಂಕಥಿಸ್ಸ ತುಸಿತಸ್ಸ, ವನ್ತಲೋಕಾಮಿಸಸ್ಸ ಮುದಿತಸ್ಸ।
ಕತಸಮಣಸ್ಸ ಮನುಜಸ್ಸ, ಅನ್ತಿಮಸಾರೀರಸ್ಸ ನರಸ್ಸ।
ಅನೋಪಮಸ್ಸ ವಿರಜಸ್ಸ, ಭಗವತೋ ತಸ್ಸ ಸಾವಕೋಹಮಸ್ಮಿ॥

“ಅಸಂಸಯಸ್ಸ ಕುಸಲಸ್ಸ, ವೇನಯಿಕಸ್ಸ ಸಾರಥಿವರಸ್ಸ।
ಅನುತ್ತರಸ್ಸ ರುಚಿರಧಮ್ಮಸ್ಸ, ನಿಕ್ಕಙ್ಖಸ್ಸ ಪಭಾಸಕಸ್ಸ [ಪಭಾಸಕರಸ್ಸ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)]।
ಮಾನಚ್ಛಿದಸ್ಸ ವೀರಸ್ಸ, ಭಗವತೋ ತಸ್ಸ ಸಾವಕೋಹಮಸ್ಮಿ॥

“ನಿಸಭಸ್ಸ ಅಪ್ಪಮೇಯ್ಯಸ್ಸ, ಗಮ್ಭೀರಸ್ಸ ಮೋನಪತ್ತಸ್ಸ।
ಖೇಮಙ್ಕರಸ್ಸ ವೇದಸ್ಸ, ಧಮ್ಮಟ್ಠಸ್ಸ ಸಂವುತತ್ತಸ್ಸ।
ಸಙ್ಗಾತಿಗಸ್ಸ ಮುತ್ತಸ್ಸ, ಭಗವತೋ ತಸ್ಸ ಸಾವಕೋಹಮಸ್ಮಿ॥

“ನಾಗಸ್ಸ ಪನ್ತಸೇನಸ್ಸ, ಖೀಣಸಂಯೋಜನಸ್ಸ ಮುತ್ತಸ್ಸ।
ಪಟಿಮನ್ತಕಸ್ಸ [ಪಟಿಮನ್ತಸ್ಸ (ಕ॰)] ಧೋನಸ್ಸ, ಪನ್ನಧಜಸ್ಸ ವೀತರಾಗಸ್ಸ।
ದನ್ತಸ್ಸ ನಿಪ್ಪಪಞ್ಚಸ್ಸ, ಭಗವತೋ ತಸ್ಸ ಸಾವಕೋಹಮಸ್ಮಿ॥

“ಇಸಿಸತ್ತಮಸ್ಸ ಅಕುಹಸ್ಸ, ತೇವಿಜ್ಜಸ್ಸ ಬ್ರಹ್ಮಪತ್ತಸ್ಸ।
ನ್ಹಾತಕಸ್ಸ [ನಹಾತಕಸ್ಸ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ಪದಕಸ್ಸ, ಪಸ್ಸದ್ಧಸ್ಸ ವಿದಿತವೇದಸ್ಸ।
ಪುರಿನ್ದದಸ್ಸ ಸಕ್ಕಸ್ಸ, ಭಗವತೋ ತಸ್ಸ ಸಾವಕೋಹಮಸ್ಮಿ॥

“ಅರಿಯಸ್ಸ ಭಾವಿತತ್ತಸ್ಸ, ಪತ್ತಿಪತ್ತಸ್ಸ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಸ್ಸ।
ಸತಿಮತೋ ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ, ಅನಭಿನತಸ್ಸ ನೋ ಅಪನತಸ್ಸ।
ಅನೇಜಸ್ಸ ವಸಿಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ, ಭಗವತೋ ತಸ್ಸ ಸಾವಕೋಹಮಸ್ಮಿ ॥

“ಸಮುಗ್ಗತಸ್ಸ [ಸಮ್ಮಗ್ಗತಸ್ಸ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ಝಾಯಿಸ್ಸ, ಅನನುಗತನ್ತರಸ್ಸ ಸುದ್ಧಸ್ಸ।
ಅಸಿತಸ್ಸ ಹಿತಸ್ಸ [ಅಪ್ಪಹೀನಸ್ಸ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಅಪ್ಪಭೀತಸ್ಸ (ಸ್ಯಾ॰)], ಪವಿವಿತ್ತಸ್ಸ ಅಗ್ಗಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ।
ತಿಣ್ಣಸ್ಸ ತಾರಯನ್ತಸ್ಸ, ಭಗವತೋ ತಸ್ಸ ಸಾವಕೋಹಮಸ್ಮಿ॥

“ಸನ್ತಸ್ಸ ಭೂರಿಪಞ್ಞಸ್ಸ, ಮಹಾಪಞ್ಞಸ್ಸ ವೀತಲೋಭಸ್ಸ।
ತಥಾಗತಸ್ಸ ಸುಗತಸ್ಸ, ಅಪ್ಪಟಿಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅಸಮಸ್ಸ।
ವಿಸಾರದಸ್ಸ ನಿಪುಣಸ್ಸ, ಭಗವತೋ ತಸ್ಸ ಸಾವಕೋಹಮಸ್ಮಿ॥

“ತಣ್ಹಚ್ಛಿದಸ್ಸ ಬುದ್ಧಸ್ಸ, ವೀತಧೂಮಸ್ಸ ಅನುಪಲಿತ್ತಸ್ಸ।
ಆಹುನೇಯ್ಯಸ್ಸ ಯಕ್ಖಸ್ಸ, ಉತ್ತಮಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅತುಲಸ್ಸ।
ಮಹತೋ ಯಸಗ್ಗಪತ್ತಸ್ಸ, ಭಗವತೋ ತಸ್ಸ ಸಾವಕೋಹಮಸ್ಮೀ”ತಿ॥

೭೭. “ಕದಾ ಸಞ್ಞೂಳ್ಹಾ ಪನ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಇಮೇ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ವಣ್ಣಾ”ತಿ? “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭನ್ತೇ, ನಾನಾಪುಪ್ಫಾನಂ ಮಹಾಪುಪ್ಫರಾಸಿ , ತಮೇನಂ ದಕ್ಖೋ ಮಾಲಾಕಾರೋ ವಾ ಮಾಲಾಕಾರನ್ತೇವಾಸೀ ವಾ ವಿಚಿತ್ತಂ ಮಾಲಂ ಗನ್ಥೇಯ್ಯ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸೋ ಭಗವಾ ಅನೇಕವಣ್ಣೋ ಅನೇಕಸತವಣ್ಣೋ। ಕೋ ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ನ ಕರಿಸ್ಸತೀ”ತಿ? ಅಥ ಖೋ ನಿಗಣ್ಠಸ್ಸ ನಾಟಪುತ್ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಸಕ್ಕಾರಂ ಅಸಹಮಾನಸ್ಸ ತತ್ಥೇವ ಉಣ್ಹಂ ಲೋಹಿತಂ ಮುಖತೋ ಉಗ್ಗಚ್ಛೀತಿ [ಉಗ್ಗಞ್ಛಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)]।

ಉಪಾಲಿಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಕುಕ್ಕುರವತಿಕಸುತ್ತಂ

೭೮. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಕೋಲಿಯೇಸು ವಿಹರತಿ ಹಲಿದ್ದವಸನಂ ನಾಮ ಕೋಲಿಯಾನಂ ನಿಗಮೋ। ಅಥ ಖೋ ಪುಣ್ಣೋ ಚ ಕೋಲಿಯಪುತ್ತೋ ಗೋವತಿಕೋ ಅಚೇಲೋ ಚ ಸೇನಿಯೋ ಕುಕ್ಕುರವತಿಕೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪುಣ್ಣೋ ಕೋಲಿಯಪುತ್ತೋ ಗೋವತಿಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಅಚೇಲೋ ಪನ ಸೇನಿಯೋ ಕುಕ್ಕುರವತಿಕೋ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಕುಕ್ಕುರೋವ ಪಲಿಕುಜ್ಜಿತ್ವಾ [ಪಲಿಕುಣ್ಠಿತ್ವಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಪಲಿಗುಣ್ಠಿತ್ವಾ (ಕ॰)] ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಪುಣ್ಣೋ ಕೋಲಿಯಪುತ್ತೋ ಗೋವತಿಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – ‘‘ಅಯಂ , ಭನ್ತೇ, ಅಚೇಲೋ ಸೇನಿಯೋ ಕುಕ್ಕುರವತಿಕೋ ದುಕ್ಕರಕಾರಕೋ ಛಮಾನಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಭೋಜನಂ ಭುಞ್ಜತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಕುಕ್ಕುರವತಂ ದೀಘರತ್ತಂ ಸಮತ್ತಂ ಸಮಾದಿನ್ನಂ। ತಸ್ಸ ಕಾ ಗತಿ, ಕೋ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯೋ’’ತಿ? ‘‘ಅಲಂ, ಪುಣ್ಣ, ತಿಟ್ಠತೇತಂ; ಮಾ ಮಂ ಏತಂ ಪುಚ್ಛೀ’’ತಿ। ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಪುಣ್ಣೋ ಕೋಲಿಯಪುತ್ತೋ ಗೋವತಿಕೋ…ಪೇ॰… ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಪುಣ್ಣೋ ಕೋಲಿಯಪುತ್ತೋ ಗೋವತಿಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – ‘‘ಅಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಚೇಲೋ ಸೇನಿಯೋ ಕುಕ್ಕುರವತಿಕೋ ದುಕ್ಕರಕಾರಕೋ ಛಮಾನಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಭೋಜನಂ ಭುಞ್ಜತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಕುಕ್ಕುರವತಂ ದೀಘರತ್ತಂ ಸಮತ್ತಂ ಸಮಾದಿನ್ನಂ। ತಸ್ಸ ಕಾ ಗತಿ, ಕೋ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯೋ’’ತಿ?

೭೯. ‘‘ಅದ್ಧಾ ಖೋ ತೇ ಅಹಂ, ಪುಣ್ಣ, ನ ಲಭಾಮಿ। ಅಲಂ, ಪುಣ್ಣ, ತಿಟ್ಠತೇತಂ; ಮಾ ಮಂ ಏತಂ ಪುಚ್ಛೀತಿ; ಅಪಿ ಚ ತ್ಯಾಹಂ ಬ್ಯಾಕರಿಸ್ಸಾಮಿ। ಇಧ, ಪುಣ್ಣ, ಏಕಚ್ಚೋ ಕುಕ್ಕುರವತಂ ಭಾವೇತಿ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಅಬ್ಬೋಕಿಣ್ಣಂ, ಕುಕ್ಕುರಸೀಲಂ ಭಾವೇತಿ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಅಬ್ಬೋಕಿಣ್ಣಂ, ಕುಕ್ಕುರಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇತಿ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಅಬ್ಬೋಕಿಣ್ಣಂ , ಕುಕ್ಕುರಾಕಪ್ಪಂ ಭಾವೇತಿ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಅಬ್ಬೋಕಿಣ್ಣಂ। ಸೋ ಕುಕ್ಕುರವತಂ ಭಾವೇತ್ವಾ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಅಬ್ಬೋಕಿಣ್ಣಂ, ಕುಕ್ಕುರಸೀಲಂ ಭಾವೇತ್ವಾ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಅಬ್ಬೋಕಿಣ್ಣಂ, ಕುಕ್ಕುರಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇತ್ವಾ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಅಬ್ಬೋಕಿಣ್ಣಂ, ಕುಕ್ಕುರಾಕಪ್ಪಂ ಭಾವೇತ್ವಾ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಅಬ್ಬೋಕಿಣ್ಣಂ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಕುಕ್ಕುರಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಸಚೇ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಏವಂದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ – ‘ಇಮಿನಾಹಂ ಸೀಲೇನ ವಾ ವತೇನ ವಾ ತಪೇನ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೇನ ವಾ ದೇವೋ ವಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ದೇವಞ್ಞತರೋ ವಾ’ತಿ, ಸಾಸ್ಸ [ಸಾಯಂ (ಕ॰)] ಹೋತಿ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ। ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಸ್ಸ [ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಸ್ಸ (ಸೀ॰)] ಖೋ ಅಹಂ, ಪುಣ್ಣ, ದ್ವಿನ್ನಂ ಗತೀನಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಗತಿಂ ವದಾಮಿ – ನಿರಯಂ ವಾ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಂ ವಾ। ಇತಿ ಖೋ, ಪುಣ್ಣ, ಸಮ್ಪಜ್ಜಮಾನಂ ಕುಕ್ಕುರವತಂ ಕುಕ್ಕುರಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪನೇತಿ, ವಿಪಜ್ಜಮಾನಂ ನಿರಯ’’ನ್ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಅಚೇಲೋ ಸೇನಿಯೋ ಕುಕ್ಕುರವತಿಕೋ ಪರೋದಿ, ಅಸ್ಸೂನಿ ಪವತ್ತೇಸಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಪುಣ್ಣಂ ಕೋಲಿಯಪುತ್ತಂ ಗೋವತಿಕಂ ಏತದವೋಚ – ‘‘ಏತಂ ಖೋ ತೇ ಅಹಂ, ಪುಣ್ಣ, ನಾಲತ್ಥಂ। ಅಲಂ, ಪುಣ್ಣ, ತಿಟ್ಠತೇತಂ; ಮಾ ಮಂ ಏತಂ ಪುಚ್ಛೀ’’ತಿ। ‘‘ನಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏತಂ ರೋದಾಮಿ ಯಂ ಮಂ ಭಗವಾ ಏವಮಾಹ; ಅಪಿ ಚ ಮೇ ಇದಂ, ಭನ್ತೇ, ಕುಕ್ಕುರವತಂ ದೀಘರತ್ತಂ ಸಮತ್ತಂ ಸಮಾದಿನ್ನಂ। ಅಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಪುಣ್ಣೋ ಕೋಲಿಯಪುತ್ತೋ ಗೋವತಿಕೋ। ತಸ್ಸ ತಂ ಗೋವತಂ ದೀಘರತ್ತಂ ಸಮತ್ತಂ ಸಮಾದಿನ್ನಂ। ತಸ್ಸ ಕಾ ಗತಿ, ಕೋ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯೋ’’ತಿ? ‘‘ಅಲಂ, ಸೇನಿಯ, ತಿಟ್ಠತೇತಂ; ಮಾ ಮಂ ಏತಂ ಪುಚ್ಛೀ’’ತಿ। ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಅಚೇಲೋ ಸೇನಿಯೋ…ಪೇ॰… ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಅಚೇಲೋ ಸೇನಿಯೋ ಕುಕ್ಕುರವತಿಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – ‘‘ಅಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಪುಣ್ಣೋ ಕೋಲಿಯಪುತ್ತೋ ಗೋವತಿಕೋ। ತಸ್ಸ ತಂ ಗೋವತಂ ದೀಘರತ್ತಂ ಸಮತ್ತಂ ಸಮಾದಿನ್ನಂ। ತಸ್ಸ ಕಾ ಗತಿ, ಕೋ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯೋ’’ತಿ?

೮೦. ‘‘ಅದ್ಧಾ ಖೋ ತೇ ಅಹಂ, ಸೇನಿಯ, ನ ಲಭಾಮಿ। ಅಲಂ, ಸೇನಿಯ, ತಿಟ್ಠತೇತಂ; ಮಾ ಮಂ ಏತಂ ಪುಚ್ಛೀತಿ; ಅಪಿ ಚ ತ್ಯಾಹಂ ಬ್ಯಾಕರಿಸ್ಸಾಮಿ। ಇಧ, ಸೇನಿಯ, ಏಕಚ್ಚೋ ಗೋವತಂ ಭಾವೇತಿ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಅಬ್ಬೋಕಿಣ್ಣಂ, ಗೋಸೀಲಂ ಭಾವೇತಿ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಅಬ್ಬೋಕಿಣ್ಣಂ, ಗೋಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇತಿ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಅಬ್ಬೋಕಿಣ್ಣಂ, ಗವಾಕಪ್ಪಂ [ಗ್ವಾಕಪ್ಪಂ (ಕ॰)] ಭಾವೇತಿ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಅಬ್ಬೋಕಿಣ್ಣಂ। ಸೋ ಗೋವತಂ ಭಾವೇತ್ವಾ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಅಬ್ಬೋಕಿಣ್ಣಂ, ಗೋಸೀಲಂ ಭಾವೇತ್ವಾ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಅಬ್ಬೋಕಿಣ್ಣಂ,

ಗೋಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇತ್ವಾ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಅಬ್ಬೋಕಿಣ್ಣಂ, ಗವಾಕಪ್ಪಂ ಭಾವೇತ್ವಾ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಅಬ್ಬೋಕಿಣ್ಣಂ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಗುನ್ನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಸಚೇ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಏವಂದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ - 'ಇಮಿನಾಹಂ ಸೀಲೇನ ವಾ ವತೇನ ವಾ ತಪೇನ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೇನ ವಾ ದೇವೋ ವಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ದೇವಞ್ಞತರೋ ವಾ'ತಿ , ಸಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ। ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಸ್ಸ ಖೋ ಅಹಂ, ಸೇನಿಯ, ದ್ವಿನ್ನಂ ಗತೀನಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಗತಿಂ ವದಾಮಿ - ನಿರಯಂ ವಾ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಂ ವಾ। ಇತಿ ಖೋ, ಸೇನಿಯ, ಸಮ್ಪಜ್ಜಮಾನಂ ಗೋವತಂ ಗುನ್ನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪನೇತಿ, ವಿಪಜ್ಜಮಾನಂ ನಿರಯ"ನ್ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಪುಣ್ಣೋ ಕೋಲಿಯಪುತ್ತೋ ಗೋವತಿಕೋ ಪರೋದಿ, ಅಸ್ಸೂನಿ ಪವತ್ತೇಸಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಅಚೇಲಂ ಸೇನಿಯಂ ಕುಕ್ಕುರವತಿಕಂ ಏತದವೋಚ - "ಏತಂ ಖೋ ತೇ ಅಹಂ, ಸೇನಿಯ , ನಾಲತ್ಥಂ। ಅಲಂ, ಸೇನಿಯ, ತಿಟ್ಠತೇತಂ; ಮಾ ಮಂ ಏತಂ ಪುಚ್ಛೀ"ತಿ। "ನಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏತಂ ರೋದಾಮಿ ಯಂ ಮಂ ಭಗವಾ ಏವಮಾಹ; ಅಪಿ ಚ ಮೇ ಇದಂ, ಭನ್ತೇ, ಗೋವತಂ ದೀಘರತ್ತಂ ಸಮತ್ತಂ ಸಮಾದಿನ್ನಂ। ಏವಂ ಪಸನ್ನೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಿ; ಪಹೋತಿ ಭಗವಾ ತಥಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತುಂ ಯಥಾ ಅಹಂ ಚೇವಿಮಂ ಗೋವತಂ ಪಜಹೇಯ್ಯಂ, ಅಯಞ್ಚೇವ ಅಚೇಲೋ ಸೇನಿಯೋ ಕುಕ್ಕುರವತಿಕೋ ತಂ ಕುಕ್ಕುರವತಂ ಪಜಹೇಯ್ಯಾ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ, ಪುಣ್ಣ, ಸುಣಾಹಿ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಹಿ, ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಪುಣ್ಣೋ ಕೋಲಿಯಪುತ್ತೋ ಗೋವತಿಕೋ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

೮೧. "ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಪುಣ್ಣ, ಕಮ್ಮಾನಿ ಮಯಾ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದಿತಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ಅತ್ಥಿ, ಪುಣ್ಣ, ಕಮ್ಮಂ ಕಣ್ಹಂ ಕಣ್ಹವಿಪಾಕಂ; ಅತ್ಥಿ, ಪುಣ್ಣ, ಕಮ್ಮಂ ಸುಕ್ಕಂ ಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ; ಅತ್ಥಿ, ಪುಣ್ಣ, ಕಮ್ಮಂ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕಂ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ; ಅತ್ಥಿ, ಪುಣ್ಣ, ಕಮ್ಮಂ ಅಕಣ್ಹಂ ಅಸುಕ್ಕಂ ಅಕಣ್ಹಅಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ, ಕಮ್ಮಕ್ಖಯಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ ।

"ಕತಮಞ್ಚ, ಪುಣ್ಣ, ಕಮ್ಮಂ ಕಣ್ಹಂ ಕಣ್ಹವಿಪಾಕಂ? ಇಧ, ಪುಣ್ಣ, ಏಕಚ್ಚೋ ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ [ಸಬ್ಯಾಪಜ್ಝಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತಿ, ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ವಚೀಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತಿ, ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ಮನೋಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತಿ। ಸೋ ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ, ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ವಚೀಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ, ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ಮನೋಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ, ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ತಮೇನಂ ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪನ್ನಂ ಸಮಾನಂ ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಾ ಫಸ್ಸಾ ಫುಸನ್ತಿ। ಸೋ ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝೇಹಿ ಫಸ್ಸೇಹಿ ಫುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ವೇದನಂ ವೇದೇತಿ ಏಕನ್ತದುಕ್ಖಂ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸತ್ತಾ ನೇರಯಿಕಾ । ಇತಿ ಖೋ, ಪುಣ್ಣ, ಭೂತಾ ಭೂತಸ್ಸ ಉಪಪತ್ತಿ ಹೋತಿ; ಯಂ ಕರೋತಿ ತೇನ ಉಪಪಜ್ಜತಿ, ಉಪಪನ್ನಮೇನಂ ಫಸ್ಸಾ ಫುಸನ್ತಿ। ಏವಂಪಾಹಂ, ಪುಣ್ಣ, 'ಕಮ್ಮದಾಯಾದಾ ಸತ್ತಾ'ತಿ ವದಾಮಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಪುಣ್ಣ, ಕಮ್ಮಂ ಕಣ್ಹಂ ಕಣ್ಹವಿಪಾಕಂ।

"ಕತಮಞ್ಚ, ಪುಣ್ಣ, ಕಮ್ಮಂ ಸುಕ್ಕಂ ಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ? ಇಧ, ಪುಣ್ಣ, ಏಕಚ್ಚೋ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತಿ, ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ವಚೀಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತಿ, ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ಮನೋಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತಿ। ಸೋ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ, ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ವಚೀಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ, ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ಮನೋಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ತಮೇನಂ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪನ್ನಂ ಸಮಾನಂ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಾ ಫಸ್ಸಾ ಫುಸನ್ತಿ। ಸೋ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝೇಹಿ ಫಸ್ಸೇಹಿ ಫುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ವೇದನಂ ವೇದೇತಿ ಏಕನ್ತಸುಖಂ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ದೇವಾ ಸುಭಕಿಣ್ಹಾ। ಇತಿ ಖೋ , ಪುಣ್ಣ, ಭೂತಾ ಭೂತಸ್ಸ ಉಪಪತ್ತಿ ಹೋತಿ; ಯಂ ಕರೋತಿ ತೇನ ಉಪಪಜ್ಜತಿ, ಉಪಪನ್ನಮೇನಂ ಫಸ್ಸಾ ಫುಸನ್ತಿ। ಏವಂಪಾಹಂ, ಪುಣ್ಣ, 'ಕಮ್ಮದಾಯಾದಾ ಸತ್ತಾ'ತಿ ವದಾಮಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಪುಣ್ಣ, ಕಮ್ಮಂ ಸುಕ್ಕಂ ಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ।

"ಕತಮಞ್ಚ, ಪುಣ್ಣ, ಕಮ್ಮಂ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕಂ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ? ಇಧ, ಪುಣ್ಣ, ಏಕಚ್ಚೋ ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮ್ಪಿ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮ್ಪಿ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತಿ, ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮ್ಪಿ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮ್ಪಿ ವಚೀಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತಿ, ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮ್ಪಿ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮ್ಪಿ ಮನೋಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತಿ। ಸೋ ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮ್ಪಿ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮ್ಪಿ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ, ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮ್ಪಿ

ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮ್ಪಿ ವಚೀಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸ್ಙ್ಖರಿತ್ವಾ, ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮ್ಪಿ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮ್ಪಿ ಮನೋಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮ್ಪಿ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮ್ಪಿ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ತಮೇನಂ ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮ್ಪಿ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮ್ಪಿ ಲೋಕಂ ಉಪಪನ್ನಂ ಸಮಾನಂ ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಾಪಿ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಾಪಿ ಫಸ್ಸಾ ಫುಸನ್ತಿ। ಸೋ ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝೇಹಿಪಿ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝೇಹಿಪಿ ಫಸ್ಸೇಹಿ ಫುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮ್ಪಿ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮ್ಪಿ ವೇದನಂ ವೇದೇತಿ ವೋಕಿಣ್ಣಸುಖದುಕ್ಖಂ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಮನುಸ್ಸಾ ಏಕಚ್ಚೇ ಚ ದೇವಾ ಏಕಚ್ಚೇ ಚ ವಿನಿಪಾತಿಕಾ। ಇತಿ ಖೋ, ಪುಣ್ಣ, ಭೂತಾ ಭೂತಸ್ಸ ಉಪಪತ್ತಿ ಹೋತಿ; ಯಂ ಕರೋತಿ ತೇನ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಉಪಪನ್ನಮೇನಂ ಫಸ್ಸಾ ಫುಸನ್ತಿ। ಏವಂಪಾಹಂ, ಪುಣ್ಣ, 'ಕಮ್ಮದಾಯಾದಾ ಸತ್ತಾ'ತಿ ವದಾಮಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಪುಣ್ಣ, ಕಮ್ಮಂ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕಂ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ।

"ಕತಮಞ್ಚ , ಪುಣ್ಣ, ಕಮ್ಮಂ ಅಕಣ್ಹಂ ಅಸುಕ್ಕಂ ಅಕಣ್ಹಅಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ, ಕಮ್ಮಕ್ಖಯಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ? ತತ್ರ, ಪುಣ್ಣ, ಯಮಿದಂ ಕಮ್ಮಂ ಕಣ್ಹಂ ಕಣ್ಹವಿಪಾಕಂ ತಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ಯಾ ಚೇತನಾ, ಯಮಿದಂ [ಯಮ್ಪಿದಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಕಮ್ಮಂ ಸುಕ್ಕಂ ಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ ತಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ಯಾ ಚೇತನಾ, ಯಮಿದಂ [ಯಮ್ಪಿದಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಕಮ್ಮಂ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕಂ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ ತಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ಯಾ ಚೇತನಾ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಪುಣ್ಣ, ಕಮ್ಮಂ ಅಕಣ್ಹಂ ಅಸುಕ್ಕಂ ಅಕಣ್ಹಅಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ, ಕಮ್ಮಕ್ಖಯಾಯ ಸಂವತ್ತತೀತಿ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಪುಣ್ಣ, ಚತ್ತಾರಿ ಕಮ್ಮಾನಿ ಮಯಾ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದಿತಾನೀ"ತಿ।

೮೨. ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಪುಣ್ಣೋ ಕೋಲಿಯಪುತ್ತೋ ಗೋವತಿಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭನ್ತೇ! ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭನ್ತೇ...ಪೇ॰... ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ ಭಗವಾ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ"ನ್ತಿ। ಅಚೇಲೋ ಪನ ಸೇನಿಯೋ ಕುಕ್ಕುರವತಿಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭನ್ತೇ! ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭನ್ತೇ...ಪೇ॰... ಪಕಾಸಿತೋ। ಏಸಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛಾಮಿ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚ। ಲಭೇಯ್ಯಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ, ಲಭೇಯ್ಯಂ ಉಪಸಮ್ಪದ"ನ್ತಿ। "ಯೋ ಖೋ, ಸೇನಿಯ , ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಪುಬ್ಬೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಆಕಙ್ಖತಿ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ, ಆಕಙ್ಖತಿ ಉಪಸಮ್ಪದಂ ಸೋ ಚತ್ತಾರೋ ಮಾಸೇ ಪರಿವಸತಿ। ಚತುನ್ನಂ ಮಾಸಾನಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ಆರದ್ಧಚಿತ್ತಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಬ್ಬಾಜೇನ್ತಿ, ಉಪಸಮ್ಪಾದೇನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖುಭಾವಾಯ। ಅಪಿ ಚ ಮೇತ್ಥ ಪುಗ್ಗಲವೇಮತ್ತತಾ ವಿದಿತಾ"ತಿ।

"ಸಚೇ, ಭನ್ತೇ, ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಪುಬ್ಬಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಆಕಙ್ಖನ್ತಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಆಕಙ್ಖನ್ತಾ ಉಪಸಮ್ಪದಂ ತೇ ಚತ್ತಾರೋ ಮಾಸೇ ಪರಿವಸನ್ತಿ ಚತುನ್ನಂ ಮಾಸಾನಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ಆರದ್ಧಚಿತ್ತಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಬ್ಬಾಜೇನ್ತಿ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖುಭಾವಾಯ, ಅಹಂ ಚತ್ತಾರಿ ವಸ್ಸಾನಿ ಪರಿವಸಿಸ್ಸಾಮಿ। ಚತುನ್ನಂ ವಸ್ಸಾನಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ಆರದ್ಧಚಿತ್ತಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಬ್ಬಾಜೇನ್ತು, ಉಪಸಮ್ಪಾದೇನ್ತು ಭಿಕ್ಖುಭಾವಾಯಾ"ತಿ। ಅಲತ್ಥ ಖೋ ಅಚೇಲೋ ಸೇನಿಯೋ ಕುಕ್ಕುರವತಿಕೋ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ, ಅಲತ್ಥ ಉಪಸಮ್ಪದಂ। ಅಚಿರೂಪಸಮ್ಪನ್ನೋ ಖೋ ಪನಾಯಸ್ಮಾ ಸೇನಿಯೋ ಏಕೋ ವೂಪಕಟ್ಠೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಆತಾಪೀ ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರನ್ತೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ - ಯಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ ತದನುತ್ತರಂ - ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿ। 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿ। ಅಞ್ಞತರೋ ಖೋ ಪನಾಯಸ್ಮಾ ಸೇನಿಯೋ ಅರಹತಂ ಅಹೋಸೀತಿ।

ಕುಕ್ಕುರವತಿಕಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಅಭಯರಾಜಕುಮಾರಸುತ್ತಂ

೮೩. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ವೇಳುವನೇ ಕಲನ್ದಕನಿವಾಪೇ। ಅಥ ಖೋ ಅಭಯೋ ರಾಜಕುಮಾರೋ ಯೇನ ನಿಗಣ್ಠೋ ನಾಟಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ನಿಗಣ್ಠಂ ನಾಟಪುತ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಅಭಯಂ ರಾಜಕುಮಾರಂ ನಿಗಣ್ಠೋ ನಾಟಪುತ್ತೋ ಏತದವೋಚ -

“ಏಹಿ ತ್ವಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ವಾದಂ ಆರೋಪೇಹಿ। ಏವಂ ತೇ ಕಲ್ಯಾಣೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗಚ್ಛಿಸ್ಸತಿ - ‘ಅಭಯೇನ ರಾಜಕುಮಾರೇನ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಏವಂ ಮಹಿದ್ಧಿಕಸ್ಸ ಏವಂ ಮಹಾನುಭಾವಸ್ಸ ವಾದೋ ಆರೋಪಿತೋ’”ತಿ। “ಯಥಾ ಕಥಂ ಪನಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಏವಂ ಮಹಿದ್ಧಿಕಸ್ಸ ಏವಂ ಮಹಾನುಭಾವಸ್ಸ ವಾದಂ ಆರೋಪೇಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ? “ಏಹಿ ತ್ವಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಯೇನ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ಏವಂ ವದೇಹಿ - ‘ಭಾಸೇಯ್ಯ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ತಥಾಗತೋ ತಂ ವಾಚಂ ಯಾ ಸಾ ವಾಚಾ ಪರೇಸಂ ಅಪ್ಪಿಯಾ ಅಮನಾಪಾ’ತಿ? ಸಚೇ ತೇ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಏವಂ ಪುಟ್ಠೋ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ - ‘ಭಾಸೇಯ್ಯ, ರಾಜಕುಮಾರ, ತಥಾಗತೋ ತಂ ವಾಚಂ ಯಾ ಸಾ ವಾಚಾ ಪರೇಸಂ ಅಪ್ಪಿಯಾ ಅಮನಾಪಾ’ತಿ, ತಮೇನಂ ತ್ವಂ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯಾಸಿ - ‘ಅಥ ಕಿಞ್ಚರಹಿ ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಪುಥುಜ್ಜನೇನ ನಾನಾಕರಣಂ? ಪುಥುಜ್ಜನೋಪಿ ಹಿ ತಂ ವಾಚಂ ಭಾಸೇಯ್ಯ ಯಾ ಸಾ ವಾಚಾ ಪರೇಸಂ ಅಪ್ಪಿಯಾ ಅಮನಾಪಾ’ತಿ। ಸಚೇ ಪನ ತೇ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಏವಂ ಪುಟ್ಠೋ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ - ‘ನ, ರಾಜಕುಮಾರ, ತಥಾಗತೋ ತಂ ವಾಚಂ ಭಾಸೇಯ್ಯ ಯಾ ಸಾ ವಾಚಾ ಪರೇಸಂ ಅಪ್ಪಿಯಾ ಅಮನಾಪಾ’ತಿ, ತಮೇನಂ ತ್ವಂ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯಾಸಿ - ‘ಅಥ ಕಿಞ್ಚರಹಿ ತೇ, ಭನ್ತೇ, ದೇವದತ್ತೋ ಬ್ಯಾಕತೋ - “ಆಪಾಯಿಕೋ ದೇವದತ್ತೋ, ನೇರಯಿಕೋ ದೇವದತ್ತೋ, ಕಪ್ಪಟ್ಠೋ ದೇವದತ್ತೋ, ಅತೇಕಿಚ್ಛೋ ದೇವದತ್ತೋ”ತಿ? ತಾಯ ಚ ಪನ ತೇ ವಾಚಾಯ ದೇವದತ್ತೋ ಕುಪಿತೋ ಅಹೋಸಿ ಅನತ್ತಮನೋ’ತಿ। ಇಮಂ ಖೋ ತೇ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಉಭತೋಕೋಟಿಕಂ ಪಞ್ಹಂ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ನೇವ ಸಕ್ಖಿತಿ ಉಗ್ಗಿಲಿತುಂ ನ ಸಕ್ಖಿತಿ ಓಗಿಲಿತುಂ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಅಯೋಸಿಙ್ಘಾಟಕಂ ಕಣ್ಠೇ ವಿಲಗ್ಗಂ, ಸೋ ನೇವ ಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯ ಉಗ್ಗಿಲಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯ ಓಗಿಲಿತುಂ; ಏವಮೇವ ಖೋ ತೇ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಇಮಂ ಉಭತೋಕೋಟಿಕಂ ಪಞ್ಹಂ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ನೇವ ಸಕ್ಖಿತಿ ಉಗ್ಗಿಲಿತುಂ ನ ಸಕ್ಖಿತಿ ಓಗಿಲಿತು”ನ್ತಿ। “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ಅಭಯೋ ರಾಜಕುಮಾರೋ ನಿಗಣ್ಠಸ್ಸ ನಾಟಪುತ್ತಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ನಿಗಣ್ಠಂ ನಾಟಪುತ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ।

೮೪. ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ಖೋ ಅಭಯಸ್ಸ ರಾಜಕುಮಾರಸ್ಸ ಸೂರಿಯಂ [ಸುರಿಯಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಉಲ್ಲೋಕೇತ್ವಾ ಏತದಹೋಸಿ - “ಅಕಾಲೋ ಖೋ ಅಜ್ಜ ಭಗವತೋ ವಾದಂ ಆರೋಪೇತುಂ । ಸ್ವೇ ದಾನಾಹಂ ಸಕೇ ನಿವೇಸನೇ ಭಗವತೋ ವಾದಂ ಆರೋಪೇಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಅಧಿವಾಸೇತು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಸ್ವಾತನಾಯ ಅತ್ತಚತುತ್ಥೋ ಭತ್ತ”ನ್ತಿ। ಅಧಿವಾಸೇಸಿ ಭಗವಾ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇನ। ಅಥ ಖೋ ಅಭಯೋ ರಾಜಕುಮಾರೋ ಭಗವತೋ ಅಧಿವಾಸನಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ತಸ್ಸಾ ರತ್ತಿಯಾ ಅಚ್ಚಯೇನ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಯೇನ ಅಭಯಸ್ಸ ರಾಜಕುಮಾರಸ್ಸ ನಿವೇಸನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ಅಥ ಖೋ ಅಭಯೋ ರಾಜಕುಮಾರೋ ಭಗವನ್ತಂ ಪಣೀತೇನ ಖಾದನೀಯೇನ ಭೋಜನೀಯೇನ ಸಹತ್ಥಾ ಸನ್ತಪ್ಪೇಸಿ ಸಮ್ಪವಾರೇಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಅಭಯೋ ರಾಜಕುಮಾರೋ ಭಗವನ್ತಂ ಭುತ್ತಾವಿಂ ಓನೀತಪತ್ತಪಾಣಿಂ ಅಞ್ಞತರಂ ನೀಚಂ ಆಸನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ।

೮೫. ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಅಭಯೋ ರಾಜಕುಮಾರೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಭಾಸೇಯ್ಯ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ತಥಾಗತೋ ತಂ ವಾಚಂ ಯಾ ಸಾ ವಾಚಾ ಪರೇಸಂ ಅಪ್ಪಿಯಾ ಅಮನಾಪಾ”ತಿ? “ನ ಖ್ವೇತ್ಥ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಏಕಂಸೇನಾ”ತಿ। “ಏತ್ಥ, ಭನ್ತೇ, ಅನಸ್ಸುಂ ನಿಗಣ್ಠಾ”ತಿ। “ಕಿಂ ಪನ ತ್ವಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಏವಂ ವದೇಸಿ - ‘ಏತ್ಥ , ಭನ್ತೇ, ಅನಸ್ಸುಂ ನಿಗಣ್ಠಾ’”ತಿ? “ಇಧಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಯೇನ ನಿಗಣ್ಠೋ ನಾಟಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ನಿಗಣ್ಠಂ ನಾಟಪುತ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ನಿಗಣ್ಠೋ ನಾಟಪುತ್ತೋ ಏತದವೋಚ - ‘ಏಹಿ ತ್ವಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ವಾದಂ ಆರೋಪೇಹಿ। ಏವಂ ತೇ ಕಲ್ಯಾಣೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗಚ್ಛಿಸ್ಸತಿ - ಅಭಯೇನ ರಾಜಕುಮಾರೇನ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಏವಂ ಮಹಿದ್ಧಿಕಸ್ಸ ಏವಂ ಮಹಾನುಭಾವಸ್ಸ ವಾದೋ ಆರೋಪಿತೋ’ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ,

ನಿಗಣ್ಠಂ ನಾಟಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚಂ - 'ಯಥಾ ಕಥಂ ಪನಾಹಂ , ಭನ್ತೇ, ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಏವಂ ಮಹಿದ್ಧಿಕಸ್ಸ ಏವಂ ಮಹಾನುಭಾವಸ್ಸ ವಾದಂ ಆರೋಪೇಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ? 'ಏಹಿ ತ್ವಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಯೇನ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ಏವಂ ವದೇಹಿ - ಭಾಸೇಯ್ಯ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ತಥಾಗತೋ ತಂ ವಾಚಂ ಯಾ ಸಾ ವಾಚಾ ಪರೇಸಂ ಅಪ್ಪಿಯಾ ಅಮನಾಪಾತಿ? ಸಚೇ ತೇ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಏವಂ ಪುಟ್ಠೋ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ - ಭಾಸೇಯ್ಯ, ರಾಜಕುಮಾರ, ತಥಾಗತೋ ತಂ ವಾಚಂ ಯಾ ಸಾ ವಾಚಾ ಪರೇಸಂ ಅಪ್ಪಿಯಾ ಅಮನಾಪಾತಿ, ತಮೇನಂ ತ್ವಂ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯಾಸಿ - ಅಥ ಕಿಞ್ಚರಹಿ ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಪುಥುಜ್ಜನೇನ ನಾನಾಕರಣಂ? ಪುಥುಜ್ಜನೋಪಿ ಹಿ ತಂ ವಾಚಂ ಭಾಸೇಯ್ಯ ಯಾ ಸಾ ವಾಚಾ ಪರೇಸಂ ಅಪ್ಪಿಯಾ ಅಮನಾಪಾತಿ। ಸಚೇ ಪನ ತೇ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಏವಂ ಪುಟ್ಠೋ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ - ನ, ರಾಜಕುಮಾರ, ತಥಾಗತೋ ತಂ ವಾಚಂ ಭಾಸೇಯ್ಯ ಯಾ ಸಾ ವಾಚಾ ಪರೇಸಂ ಅಪ್ಪಿಯಾ ಅಮನಾಪಾತಿ, ತಮೇನಂ ತ್ವಂ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯಾಸಿ - ಅಥ ಕಿಞ್ಚರಹಿ ತೇ, ಭನ್ತೇ, ದೇವದತ್ತೋ ಬ್ಯಾಕತೋ - ಆಪಾಯಿಕೋ ದೇವದತ್ತೋ, ನೇರಯಿಕೋ ದೇವದತ್ತೋ, ಕಪ್ಪಟ್ಠೋ ದೇವದತ್ತೋ, ಅತೇಕಿಚ್ಛೋ ದೇವದತ್ತೋತಿ? ತಾಯ ಚ ಪನ ತೇ ವಾಚಾಯ ದೇವದತ್ತೋ ಕುಪಿತೋ ಅಹೋಸಿ ಅನತ್ತಮನೋತಿ। ಇಮಂ ಖೋ ತೇ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಉಭತೋಕೋಟಿಕಂ ಪಞ್ಹಂ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ನೇವ ಸಕ್ಖಿತಿ ಉಗ್ಗಿಲಿತುಂ ನ ಸಕ್ಖಿತಿ ಓಗಿಲಿತುಂ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಅಯೋಸಿಙ್ಘಾಟಕಂ ಕಣ್ಠೇ ವಿಲಗ್ಗಂ, ಸೋ ನೇವ ಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯ ಉಗ್ಗಿಲಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯ ಓಗಿಲಿತುಂ; ಏವಮೇವ ಖೋ ತೇ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಇಮಂ ಉಭತೋಕೋಟಿಕಂ ಪಞ್ಹಂ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ನೇವ ಸಕ್ಖಿತಿ ಉಗ್ಗಿಲಿತುಂ ನ ಸಕ್ಖಿತಿ ಓಗಿಲಿತು'"ನ್ತಿ।

೮೯. ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ದಹರೋ ಕುಮಾರೋ ಮನ್ದೋ ಉತ್ತಾನಸೇಯ್ಯಕೋ ಅಭಯಸ್ಸ ರಾಜಕುಮಾರಸ್ಸ ಅಙ್ಕೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಅಭಯಂ ರಾಜಕುಮಾರಂ ಏತದವೋಚ - "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಸಚಾಯಂ ಕುಮಾರೋ ತುಯ್ಹಂ ವಾ ಪಮಾದಮನ್ವಾಯ ಧಾತಿಯಾ ವಾ ಪಮಾದಮನ್ವಾಯ ಕಟ್ಠಂ ವಾ ಕಠಲಂ [ಕಥಲಂ (ಕ॰)] ವಾ ಮುಖೇ ಆಹರೇಯ್ಯ, ಕಿನ್ತಿ ನಂ ಕರೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ? "ಆಹರೇಯ್ಯಸ್ಸಾಹಂ, ಭನ್ತೇ। ಸಚೇ, ಭನ್ತೇ, ನ ಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯಂ ಆದಿಕೇನೇವ ಆಹತ್ತುಂ [ಆಹರಿತುಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)], ವಾಮೇನ ಹತ್ಥೇನ ಸೀಸಂ ಪರಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ [ಪಗ್ಗಹೇತ್ವಾ (ಸೀ॰)] ದಕ್ಖಿಣೇನ ಹತ್ಥೇನ ವಙ್ಕಙ್ಗುಲಿಂ ಕರಿತ್ವಾ ಸಲೋಹಿತಮ್ಪಿ ಆಹರೇಯ್ಯಂ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅತ್ಥಿ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಕುಮಾರೇ ಅನುಕಮ್ಪಾ"ತಿ। "ಏವಮೇವ ಖೋ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಯಂ ತಥಾಗತೋ ವಾಚಂ ಜಾನಾತಿ ಅಭೂತಂ ಅತಚ್ಛಂ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತಂ ಸಾ ಚ ಪರೇಸಂ ಅಪ್ಪಿಯಾ ಅಮನಾಪಾ, ನ ತಂ ತಥಾಗತೋ ವಾಚಂ ಭಾಸತಿ। ಯಮ್ಪಿ ತಥಾಗತೋ ವಾಚಂ ಜಾನಾತಿ ಭೂತಂ ತಚ್ಛಂ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತಂ ಸಾ ಚ ಪರೇಸಂ ಅಪ್ಪಿಯಾ ಅಮನಾಪಾ, ತಮ್ಪಿ ತಥಾಗತೋ ವಾಚಂ ನ ಭಾಸತಿ। ಯಞ್ಚ ಖೋ ತಥಾಗತೋ ವಾಚಂ ಜಾನಾತಿ ಭೂತಂ ತಚ್ಛಂ ಅತ್ಥಸಂಹಿತಂ ಸಾ ಚ ಪರೇಸಂ ಅಪ್ಪಿಯಾ ಅಮನಾಪಾ, ತತ್ರ ಕಾಲಞ್ಞೂ ತಥಾಗತೋ ಹೋತಿ ತಸ್ಸಾ ವಾಚಾಯ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಾಯ। ಯಂ ತಥಾಗತೋ ವಾಚಂ ಜಾನಾತಿ ಅಭೂತಂ ಅತಚ್ಛಂ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತಂ ಸಾ ಚ ಪರೇಸಂ ಪಿಯಾ ಮನಾಪಾ, ನ ತಂ ತಥಾಗತೋ ವಾಚಂ ಭಾಸತಿ। ಯಮ್ಪಿ ತಥಾಗತೋ ವಾಚಂ ಜಾನಾತಿ ಭೂತಂ ತಚ್ಛಂ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತಂ ಸಾ ಚ ಪರೇಸಂ ಪಿಯಾ ಮನಾಪಾ ತಮ್ಪಿ ತಥಾಗತೋ ವಾಚಂ ನ ಭಾಸತಿ। ಯಞ್ಚ ತಥಾಗತೋ ವಾಚಂ ಜಾನಾತಿ ಭೂತಂ ತಚ್ಛಂ ಅತ್ಥಸಂಹಿತಂ ಸಾ ಚ ಪರೇಸಂ ಪಿಯಾ ಮನಾಪಾ, ತತ್ರ ಕಾಲಞ್ಞೂ ತಥಾಗತೋ ಹೋತಿ ತಸ್ಸಾ ವಾಚಾಯ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಾಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅತ್ಥಿ, ರಾಜಕುಮಾರ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಸತ್ತೇಸು ಅನುಕಮ್ಪಾ"ತಿ।

೯೦. "ಯೇಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಖತ್ತಿಯಪಣ್ಡಿತಾಪಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪಣ್ಡಿತಾಪಿ ಗಹಪತಿಪಣ್ಡಿತಾಪಿ ಸಮಣಪಣ್ಡಿತಾಪಿ ಪಞ್ಹಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ ತಥಾಗತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ, ಪುಬ್ಬೇವ ನು ಖೋ, ಏತಂ, ಭನ್ತೇ , ಭಗವತೋ ಚೇತಸೋ ಪರಿವಿತಕ್ಕಿತಂ ಹೋತಿ 'ಯೇ ಮಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಂ ಪುಚ್ಛಿಸ್ಸನ್ತಿ ತೇಸಾಹಂ ಏವಂ ಪುಟ್ಠೋ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ, ಉದಾಹು ಠಾನಸೋವೇತಂ ತಥಾಗತಂ ಪಟಿಭಾತೀ"ತಿ?

“ತೇನ ಹಿ, ರಾಜಕುಮಾರ, ತಞ್ಞೇವೇತ್ಥ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮಿ, ಯಥಾ ತೇ ಖಮೇಯ್ಯ ತಥಾ ನಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಸಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಕುಸಲೋ ತ್ವಂ ರಥಸ್ಸ ಅಙ್ಗಪಚ್ಚಙ್ಗಾನ”ನ್ತಿ?

“ಏವಂ, ಭನ್ತೇ, ಕುಸಲೋ ಅಹಂ ರಥಸ್ಸ ಅಙ್ಗಪಚ್ಚಙ್ಗಾನ”ನ್ತಿ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಯೇ ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ - ‘ಕಿಂ ನಾಮಿದಂ ರಥಸ್ಸ ಅಙ್ಗಪಚ್ಚಙ್ಗ’ನ್ತಿ? ಪುಬ್ಬೇವ ನು ಖೋ ತೇ ಏತಂ ಚೇತಸೋ ಪರಿವಿತಕ್ಕಿತಂ ಅಸ್ಸ ‘ಯೇ ಮಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಂ ಪುಚ್ಛಿಸ್ಸನ್ತಿ ತೇಸಾಹಂ ಏವಂ ಪುಟ್ಠೋ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ, ಉದಾಹು ಠಾನಸೋವೇತಂ ಪಟಿಭಾಸೇಯ್ಯಾ”ತಿ?

“ಅಹಞ್ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ರಥಿಕೋ ಸಞ್ಞಾತೋ ಕುಸಲೋ ರಥಸ್ಸ ಅಙ್ಗಪಚ್ಚಙ್ಗಾನಂ। ಸಬ್ಬಾನಿ ಮೇ ರಥಸ್ಸ ಅಙ್ಗಪಚ್ಚಙ್ಗಾನಿ ಸುವಿದಿತಾನಿ। ಠಾನಸೋವೇತಂ ಮಂ ಪಟಿಭಾಸೇಯ್ಯಾ”ತಿ ।

“ಏವಮೇವ ಖೋ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಯೇ ತೇ ಖತ್ತಿಯಪಣ್ಡಿತಾಪಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪಣ್ಡಿತಾಪಿ ಗಹಪತಿಪಣ್ಡಿತಾಪಿ ಸಮಣಪಣ್ಡಿತಾಪಿ ಪಞ್ಹಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ ತಥಾಗತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ, ಠಾನಸೋವೇತಂ ತಥಾಗತಂ ಪಟಿಭಾತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಸಾ ಹಿ, ರಾಜಕುಮಾರ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಧಮ್ಮಧಾತು ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧಾ ಯಸ್ಸಾ ಧಮ್ಮಧಾತುಯಾ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧತ್ತಾ ಠಾನಸೋವೇತಂ ತಥಾಗತಂ ಪಟಿಭಾತೀ”ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಅಭಯೋ ರಾಜಕುಮಾರೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭನ್ತೇ…ಪೇ॰… ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ”ನ್ತಿ।

ಅಭಯರಾಜಕುಮಾರಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಬಹುವೇದನೀಯಸುತ್ತಂ

೮೮. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಪಞ್ಚಕಙ್ಗೋ ಥಪತಿ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಉದಾಯೀ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಉದಾಯಿಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಪಞ್ಚಕಙ್ಗೋ ಥಪತಿ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಉದಾಯಿಂ ಏತದವೋಚ - “ಕತಿ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ ಉದಾಯಿ, ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ”ತಿ? “ತಿಸ್ಸೋ ಖೋ, ಥಪತಿ [ಗಹಪತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)], ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ। ಸುಖಾ ವೇದನಾ, ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ - ಇಮಾ ಖೋ, ಥಪತಿ, ತಿಸ್ಸೋ ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ”ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಪಞ್ಚಕಙ್ಗೋ ಥಪತಿ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಉದಾಯಿಂ ಏತದವೋಚ - “ನ ಖೋ, ಭನ್ತೇ ಉದಾಯಿ, ತಿಸ್ಸೋ ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ; ದ್ವೇ ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ - ಸುಖಾ ವೇದನಾ, ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ। ಯಾಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ ಸನ್ತಸ್ಮಿಂ ಏಸಾ ಪಣೀತೇ ಸುಖೇ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ”ತಿ। ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಉದಾಯೀ ಪಞ್ಚಕಙ್ಗಂ ಥಪತಿಂ ಏತದವೋಚ - “ನ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ದ್ವೇ ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ; ತಿಸ್ಸೋ ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ। ಸುಖಾ ವೇದನಾ, ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ - ಇಮಾ ಖೋ, ಥಪತಿ, ತಿಸ್ಸೋ ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ”ತಿ। ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಪಞ್ಚಕಙ್ಗೋ ಥಪತಿ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಉದಾಯಿಂ ಏತದವೋಚ - “ನ ಖೋ, ಭನ್ತೇ ಉದಾಯಿ, ತಿಸ್ಸೋ ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ; ದ್ವೇ ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ - ಸುಖಾ ವೇದನಾ, ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ। ಯಾಯಂ, ಭನ್ತೇ , ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ ಸನ್ತಸ್ಮಿಂ ಏಸಾ ಪಣೀತೇ ಸುಖೇ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ”ತಿ। ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಉದಾಯೀ ಪಞ್ಚಕಙ್ಗಂ ಥಪತಿಂ ಏತದವೋಚ - “ನ ಖೋ, ಥಪತಿ, ದ್ವೇ ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ; ತಿಸ್ಸೋ ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ। ಸುಖಾ ವೇದನಾ, ದುಕ್ಖಾ

ವೇದನಾ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ - ಇಮಾ ಖೋ, ಥಪತಿ, ತಿಸ್ಸೋ ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ"ತಿ। ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಪಞ್ಚಕಙ್ಗೋ ಥಪತಿ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಉದಾಯಿಂ ಏತದವೋಚ - "ನ ಖೋ, ಭನ್ತೇ ಉದಾಯಿ, ತಿಸ್ಸೋ ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ, ದ್ವೇ ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ - ಸುಖಾ ವೇದನಾ, ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ। ಯಾಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ ಸನ್ತಸ್ಮಿಂ ಏಸಾ ಪಣೀತೇ ಸುಖೇ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ"ತಿ। ನೇವ ಖೋ ಸಕ್ಖಿ ಆಯಸ್ಮಾ ಉದಾಯೀ ಪಞ್ಚಕಙ್ಗಂ ಥಪತಿಂ ಸಞ್ಞಾಪೇತುಂ ನ ಪನಾಸಕ್ಖಿ ಪಞ್ಚಕಙ್ಗೋ ಥಪತಿ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಉದಾಯಿಂ ಸಞ್ಞಾಪೇತುಂ।

೮೯. ಅಸ್ಸೋಸಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಉದಾಯಿಸ್ಸ ಪಞ್ಚಕಙ್ಗೇನ ಥಪತಿನಾ ಸದ್ಧಿಂ ಇಮಂ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪಂ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಯಾವತಕೋ ಅಹೋಸಿ ಆಯಸ್ಮತೋ ಉದಾಯಿಸ್ಸ ಪಞ್ಚಕಙ್ಗೇನ ಥಪತಿನಾ ಸದ್ಧಿಂ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪೋ ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಭಗವತೋ ಆರೋಚೇಸಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಏತದವೋಚ - "ಸನ್ತಞ್ಞೇವ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಪರಿಯಾಯಂ ಪಞ್ಚಕಙ್ಗೋ ಥಪತಿ ಉದಾಯಿಸ್ಸ ನಾಬ್ಭನುಮೋದಿ, ಸನ್ತಞ್ಞೇವ ಚ ಪನ ಪರಿಯಾಯಂ ಉದಾಯೀ ಪಞ್ಚಕಙ್ಗಸ್ಸ ಥಪತಿಸ್ಸ ನಾಬ್ಭನುಮೋದಿ। ದ್ವೇಪಾನನ್ದ, ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ ಮಯಾ ಪರಿಯಾಯೇನ , ತಿಸ್ಸೋಪಿ ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ ಮಯಾ ಪರಿಯಾಯೇನ, ಪಞ್ಚಪಿ ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ ಮಯಾ ಪರಿಯಾಯೇನ, ಛಪಿ ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ ಮಯಾ ಪರಿಯಾಯೇನ, ಅಟ್ಠಾರಸಪಿ ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ ಮಯಾ ಪರಿಯಾಯೇನ, ಛತ್ತಿಂಸಪಿ ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ ಮಯಾ ಪರಿಯಾಯೇನ, ಅಟ್ಠಸತಮ್ಪಿ ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ ಮಯಾ ಪರಿಯಾಯೇನ। ಏವಂ ಪರಿಯಾಯದೇಸಿತೋ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಮಯಾ ಧಮ್ಮೋ। ಏವಂ ಪರಿಯಾಯದೇಸಿತೇ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಮಯಾ ಧಮ್ಮೇ ಯೇ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ಸುಭಾಸಿತಂ ಸುಲಪಿತಂ ನ ಸಮನುಜಾನಿಸ್ಸನ್ತಿ ನ ಸಮನುಮಞ್ಞಿಸ್ಸನ್ತಿ ನ ಸಮನುಮೋದಿಸ್ಸನ್ತಿ ತೇಸಮೇತಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ - ಭಣ್ಡನಜಾತಾ ಕಲಹಜಾತಾ ವಿವಾದಾಪನ್ನಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಮುಖಸತ್ತೀಹಿ ವಿತುದನ್ತಾ ವಿಹರಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಏವಂ ಪರಿಯಾಯದೇಸಿತೋ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಮಯಾ ಧಮ್ಮೋ। ಏವಂ ಪರಿಯಾಯದೇಸಿತೇ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಮಯಾ ಧಮ್ಮೇ ಯೇ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ಸುಭಾಸಿತಂ ಸುಲಪಿತಂ ಸಮನುಜಾನಿಸ್ಸನ್ತಿ ಸಮನುಮಞ್ಞಿಸ್ಸನ್ತಿ ಸಮನುಮೋದಿಸ್ಸನ್ತಿ ತೇಸಮೇತಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ - ಸಮಗ್ಗಾ ಸಮ್ಮೋದಮಾನಾ ಅವಿವದಮಾನಾ ಖೀರೋದಕೀಭೂತಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪಿಯಚಕ್ಖೂಹಿ ಸಮ್ಪಸ್ಸನ್ತಾ ವಿಹರಿಸ್ಸನ್ತಿ"।

೯೦. "ಪಞ್ಚ ಖೋ ಇಮೇ, ಆನನ್ದ, ಕಾಮಗುಣಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರೂಪಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ, ಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಸದ್ದಾ…ಪೇ॰… ಘಾನವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಗನ್ಧಾ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರಸಾ…ಪೇ॰… ಕಾಯವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ - ಇಮೇ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣಾ। ಯಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣೇ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ಕಾಮಸುಖಂ।

"ಯೋ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ಏತಪರಮಂ ಸತ್ತಾ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇನ್ತೀ'ತಿ, ಇದಮಸ್ಸ ನಾನುಜಾನಾಮಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅತ್ಥಾನನ್ದ, ಏತಮ್ಹಾ ಸುಖಾ ಅಞ್ಞಂ ಸುಖಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರಞ್ಚ ಪಣೀತತರಞ್ಚ। ಕತಮಞ್ಚಾನನ್ದ, ಏತಮ್ಹಾ ಸುಖಾ ಅಞ್ಞಂ ಸುಖಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರಞ್ಚ ಪಣೀತತರಞ್ಚ? ಇಧಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ । ಇದಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಏತಮ್ಹಾ ಸುಖಾ ಅಞ್ಞಂ ಸುಖಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರಞ್ಚ ಪಣೀತತರಞ್ಚ।

"ಯೋ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ಏತಪರಮಂ ಸತ್ತಾ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇನ್ತೀ'ತಿ, ಇದಮಸ್ಸ ನಾನುಜಾನಾಮಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅತ್ಥಾನನ್ದ, ಏತಮ್ಹಾ ಸುಖಾ ಅಞ್ಞಂ ಸುಖಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರಞ್ಚ ಪಣೀತತರಞ್ಚ। ಕತಮಞ್ಚಾನನ್ದ,

ಏತಮ್ಹಾ ಸುಖಾ ಅಞ್ಞಂ ಸುಖಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರಞ್ಚ ಪಣೀತತರಞ್ಚ? ಇಧಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ…ಪೇ॰… ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಇದಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಏತಮ್ಹಾ ಸುಖಾ ಅಞ್ಞಂ ಸುಖಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರಞ್ಚ ಪಣೀತತರಞ್ಚ।

"ಯೋ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ…ಪೇ॰…। ಕತಮಞ್ಚಾನನ್ದ, ಏತಮ್ಹಾ ಸುಖಾ ಅಞ್ಞಂ ಸುಖಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರಞ್ಚ ಪಣೀತತರಞ್ಚ? ಇಧಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ…ಪೇ॰… ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಇದಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಏತಮ್ಹಾ ಸುಖಾ ಅಞ್ಞಂ ಸುಖಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರಞ್ಚ ಪಣೀತತರಞ್ಚ।

"ಯೋ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ…ಪೇ॰…। ಕತಮಞ್ಚಾನನ್ದ, ಏತಮ್ಹಾ ಸುಖಾ ಅಞ್ಞಂ ಸುಖಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರಞ್ಚ ಪಣೀತತರಞ್ಚ? ಇಧಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ…ಪೇ॰… ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಇದಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಏತಮ್ಹಾ ಸುಖಾ ಅಞ್ಞಂ ಸುಖಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರಞ್ಚ ಪಣೀತತರಞ್ಚ।

"ಯೋ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ…ಪೇ॰…। ಕತಮಞ್ಚಾನನ್ದ, ಏತಮ್ಹಾ ಸುಖಾ ಅಞ್ಞಂ ಸುಖಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರಞ್ಚ ಪಣೀತತರಞ್ಚ ? ಇಧಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬಸೋ ರೂಪಸಞ್ಞಾನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾ, ಪಟಿಘಸಞ್ಞಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ, ನಾನತ್ತಸಞ್ಞಾನಂ ಅಮನಸಿಕಾರಾ 'ಅನನ್ತೋ ಆಕಾಸೋ'ತಿ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಇದಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಏತಮ್ಹಾ ಸುಖಾ ಅಞ್ಞಂ ಸುಖಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರಞ್ಚ ಪಣೀತತರಞ್ಚ।

"ಯೋ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ…ಪೇ॰…। ಕತಮಞ್ಚಾನನ್ದ, ಏತಮ್ಹಾ ಸುಖಾ ಅಞ್ಞಂ ಸುಖಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರಞ್ಚ ಪಣೀತತರಞ್ಚ? ಇಧಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬಸೋ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ 'ಅನನ್ತಂ ವಿಞ್ಞಾಣ'ನ್ತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಇದಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಏತಮ್ಹಾ ಸುಖಾ ಅಞ್ಞಂ ಸುಖಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರಞ್ಚ ಪಣೀತತರಞ್ಚ।

"ಯೋ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ…ಪೇ॰…। ಕತಮಞ್ಚಾನನ್ದ, ಏತಮ್ಹಾ ಸುಖಾ ಅಞ್ಞಂ ಸುಖಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರಞ್ಚ ಪಣೀತತರಞ್ಚ? ಇಧಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬಸೋ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ 'ನತ್ಥಿ ಕಿಞ್ಚೀ'ತಿ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಇದಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಏತಮ್ಹಾ ಸುಖಾ ಅಞ್ಞಂ ಸುಖಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರಞ್ಚ ಪಣೀತತರಞ್ಚ।

"ಯೋ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ…ಪೇ॰…। ಕತಮಞ್ಚಾನನ್ದ, ಏತಮ್ಹಾ ಸುಖಾ ಅಞ್ಞಂ ಸುಖಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರಞ್ಚ ಪಣೀತತರಞ್ಚ? ಇಧಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬಸೋ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಇದಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಏತಮ್ಹಾ ಸುಖಾ ಅಞ್ಞಂ ಸುಖಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರಞ್ಚ ಪಣೀತತರಞ್ಚ।

"ಯೋ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ – 'ಏತಪರಮಂ ಸತ್ತಾ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇನ್ತೀ'ತಿ, ಇದಮಸ್ಸ ನಾನುಜಾನಾಮಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅತ್ಥಾನನ್ದ, ಏತಮ್ಹಾ ಸುಖಾ ಅಞ್ಞಂ ಸುಖಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರಞ್ಚ ಪಣೀತತರಞ್ಚ। ಕತಮಞ್ಚಾನನ್ದ, ಏತಮ್ಹಾ ಸುಖಾ ಅಞ್ಞಂ ಸುಖಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರಞ್ಚ ಪಣೀತತರಞ್ಚ? ಇಧಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬಸೋ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಇದಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಏತಮ್ಹಾ ಸುಖಾ ಅಞ್ಞಂ ಸುಖಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರಞ್ಚ ಪಣೀತತರಞ್ಚ।

೯೧. "ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಆನನ್ದ, ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯುಂ – 'ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಆಹ; ತಞ್ಚ ಸುಖಸ್ಮಿಂ ಪಞ್ಞಪೇತಿ। ತಯಿದಂ ಕಿಂಸು, ತಯಿದಂ ಕಥಂಸೂ'ತಿ? ಏವಂವಾದಿನೋ, ಆನನ್ದ, ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಏವಮಸ್ಸು ವಚನೀಯಾ – 'ನ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಗವಾ ಸುಖಂಯೇವ

ವೇದನಂ ಸನ್ಧಾಯ ಸುಖಸ್ಮಿಂ ಪಞ್ಞಪೇತಿ; ಅಪಿ ಚ, ಆವುಸೋ, ಯತ್ಥ ಯತ್ಥ ಸುಖಂ ಉಪಲಬ್ಭತಿ ಯಹಿಂ ಯಹಿಂ ತಂ ತಂ ತಥಾಗತೋ ಸುಖಸ್ಮಿಂ ಪಞ್ಞಪೇತೀ'''ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದೀತಿ।

ಬಹುವೇದನೀಯಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ನವಮಂ।

೧೦. ಅಪಣ್ಣಕಸುತ್ತಂ

೯೨. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಕೋಸಲೇಸು ಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಯೇನ ಸಾಲಾ ನಾಮ ಕೋಸಲಾನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಾಮೋ ತದವಸರಿ। ಅಸ್ಸೋಸುಂ ಖೋ ಸಾಲೇಯ್ಯಕಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ – "ಸಮಣೋ ಖಲು ಭೋ ಗೋತಮೋ ಸಕ್ಯಪುತ್ತೋ ಸಕ್ಯಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಕೋಸಲೇಸು ಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಾಲಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ। ತಂ ಖೋ ಪನ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಏವಂ ಕಲ್ಯಾಣೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗತೋ – 'ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸುಗತೋ ಲೋಕವಿದೂ ಅನುತ್ತರೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ'ತಿ। ಸೋ ಇಮಂ ಲೋಕಂ ಸದೇವಕಂ ಸಮಾರಕಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಕಂ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಂ ಪಜಂ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದೇತಿ। ಸೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಂ ಮಜ್ಝೇಕಲ್ಯಾಣಂ ಪರಿಯೋಸಾನಕಲ್ಯಾಣಂ ಸಾತ್ಥಂ ಸಬ್ಯಞ್ಜನಂ, ಕೇವಲಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಕಾಸೇತಿ। ಸಾಧು ಖೋ ಪನ ತಥಾರೂಪಾನಂ ಅರಹತಂ ದಸ್ಸನಂ ಹೋತೀ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಸಾಲೇಯ್ಯಕಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿಂಸು; ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನಞ್ಜಲಿಂ ಪಣಾಮೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ನಾಮಗೋತ್ತಂ ಸಾವೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ತುಣ್ಹೀಭೂತಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು।

೯೩. ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೇ ಖೋ ಸಾಲೇಯ್ಯಕೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕೇ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ – "ಅತ್ಥಿ ಪನ ವೋ, ಗಹಪತಯೋ, ಕೋಚಿ ಮನಾಪೋ ಸತ್ಥಾ ಯಸ್ಮಿಂ ವೋ ಆಕಾರವತೀ ಸದ್ಧಾ ಪಟಿಲದ್ಧಾ"ತಿ? "ನತ್ಥಿ ಖೋ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಕೋಚಿ ಮನಾಪೋ ಸತ್ಥಾ ಯಸ್ಮಿಂ ನೋ ಆಕಾರವತೀ ಸದ್ಧಾ ಪಟಿಲದ್ಧಾ"ತಿ। "ಮನಾಪಂ ವೋ, ಗಹಪತಯೋ, ಸತ್ಥಾರಂ ಅಲಭನ್ತೇಹಿ ಅಯಂ ಅಪಣ್ಣಕೋ ಧಮ್ಮೋ ಸಮಾದಾಯ ವತ್ತಿತಬ್ಬೋ। ಅಪಣ್ಣಕೋ ಹಿ, ಗಹಪತಯೋ, ಧಮ್ಮೋ ಸಮತ್ತೋ ಸಮಾದಿನ್ನೋ, ಸೋ ವೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ। ಕತಮೋ ಚ, ಗಹಪತಯೋ, ಅಪಣ್ಣಕೋ ಧಮ್ಮೋ"?

೯೪. "ಸನ್ತಿ , ಗಹಪತಯೋ, ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂವಾದಿನೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿನೋ – 'ನತ್ಥಿ ದಿನ್ನಂ, ನತ್ಥಿ ಯಿಟ್ಠಂ, ನತ್ಥಿ ಹುತಂ; ನತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ [ಸುಕಟದುಕ್ಕಟಾನಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ, ನತ್ಥಿ ಅಯಂ ಲೋಕೋ, ನತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ; ನತ್ಥಿ ಮಾತಾ, ನತ್ಥಿ ಪಿತಾ; ನತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ; ನತ್ಥಿ ಲೋಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಮ್ಮಗ್ಗತಾ [ಸಮಗ್ಗತಾ (ಕ॰)] ಸಮ್ಮಾ ಪಟಿಪನ್ನಾ ಯೇ ಇಮಞ್ಚ ಲೋಕಂ ಪರಞ್ಚ ಲೋಕಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದೇನ್ತೀ'ತಿ। ತೇಸಂಯೇವ ಖೋ, ಗಹಪತಯೋ, ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಉಜುವಿಪಚ್ಚನೀಕವಾದಾ। ತೇ ಏವಮಾಹಂಸು – 'ಅತ್ಥಿ ದಿನ್ನಂ, ಅತ್ಥಿ ಯಿಟ್ಠಂ, ಅತ್ಥಿ ಹುತಂ; ಅತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ; ಅತ್ಥಿ ಅಯಂ ಲೋಕೋ, ಅತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ; ಅತ್ಥಿ ಮಾತಾ, ಅತ್ಥಿ ಪಿತಾ; ಅತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ; ಅತ್ಥಿ ಲೋಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಮ್ಮಗ್ಗತಾ ಸಮ್ಮಾ ಪಟಿಪನ್ನಾ ಯೇ ಇಮಞ್ಚ ಲೋಕಂ ಪರಞ್ಚ ಲೋಕಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದೇನ್ತೀ'ತಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಗಹಪತಯೋ – 'ನನುಮೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ಉಜುವಿಪಚ್ಚನೀಕವಾದಾ'''ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"।

೯೫. “ತತ್ರ, ಗಹಪತಯೋ, ಯೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂವಾದಿನೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿನೋ – ‘ನತ್ಥಿ ದಿನ್ನಂ, ನತ್ಥಿ ಯಿಟ್ಠಂ… ಪೇ॰… ಯೇ ಇಮಞ್ಚ ಲೋಕಂ ಪರಞ್ಚ ಲೋಕಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದೇನ್ತೀ’ತಿ ತೇಸಮೇತಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ? ಯಮಿದಂ [ಯದಿದಂ (ಕ॰)] ಕಾಯಸುಚರಿತಂ, ವಚೀಸುಚರಿತಂ, ಮನೋಸುಚರಿತಂ – ಇಮೇ ತಯೋ ಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ ಅಭಿನಿವಜ್ಜೇತ್ವಾ [ಅಭಿನಿಬ್ಬಜ್ಜೇತ್ವಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಅಭಿನಿಬ್ಬಿಜ್ಜಿತ್ವಾ (ಕ॰)] ಯಮಿದಂ [ಯದಿದಂ (ಕ॰)] ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಂ, ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಂ, ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಂ – ಇಮೇ ತಯೋ ಅಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ ಸಮಾದಾಯ ವತ್ತಿಸ್ಸನ್ತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ನ ಹಿ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಪಸ್ಸನ್ತಿ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಆದೀನವಂ ಓಕಾರಂ ಸಂಕಿಲೇಸಂ, ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ನೇಕ್ಖಮ್ಮೇ ಆನಿಸಂಸಂ ವೋದಾನಪಕ್ಖಂ। ಸನ್ತಂಯೇವ ಪನ ಪರಂ ಲೋಕಂ ‘ನತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ’ ತಿಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ; ಸಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ। ಸನ್ತಂಯೇವ ಖೋ ಪನ ಪರಂ ಲೋಕಂ ‘ನತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ’ತಿ ಸಙ್ಕಪ್ಪೇತಿ; ಸ್ವಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಮಿಚ್ಛಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ। ಸನ್ತಂಯೇವ ಖೋ ಪನ ಪರಂ ಲೋಕಂ ‘ನತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ’ತಿ ವಾಚಂ ಭಾಸತಿ; ಸಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಮಿಚ್ಛಾವಾಚಾ। ಸನ್ತಂಯೇವ ಖೋ ಪನ ಪರಂ ಲೋಕಂ ‘ನತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ’ತಿ ಆಹ; ಯೇ ತೇ ಅರಹನ್ತೋ ಪರಲೋಕವಿದುನೋ ತೇಸಮಯಂ ಪಚ್ಚನೀಕಂ ಕರೋತಿ। ಸನ್ತಂಯೇವ ಖೋ ಪನ ಪರಂ ಲೋಕಂ ‘ನತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ’ತಿ ಪರಂ ಸಞ್ಞಾಪೇತಿ [ಪಞ್ಞಾಪೇತಿ (ಕ॰)]; ಸಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಅಸದ್ಧಮ್ಮಸಞ್ಞತ್ತಿ [ಅಸ್ಸದ್ಧಮ್ಮಪಞ್ಞತ್ತಿ (ಕ॰)]। ತಾಯ ಚ ಪನ ಅಸದ್ಧಮ್ಮಸಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಇತಿ ಪುಬ್ಬೇವ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಸುಸೀಲ್ಯಂ ಪಹೀನಂ ಹೋತಿ, ದುಸ್ಸೀಲ್ಯಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಂ – ಅಯಞ್ಚ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ಮಿಚ್ಛಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಮಿಚ್ಛಾವಾಚಾ ಅರಿಯಾನಂ ಪಚ್ಚನೀಕತಾ ಅಸದ್ಧಮ್ಮಸಞ್ಞತ್ತಿ ಅತ್ತುಕ್ಕಂಸನಾ ಪರವಮ್ಭನಾ। ಏವಮಸ್ಸಿಮೇ [ಏವಂ'ಸಿ'ಮೇ' (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಅನೇಕೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಸಮ್ಭವನ್ತಿ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಪಚ್ಚಯಾ।

“ತತ್ರ , ಗಹಪತಯೋ, ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – ‘ಸಚೇ ಖೋ ನತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ ಏವಮಯಂ ಭವಂ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಸೋತ್ಥಿಮತ್ತಾನಂ ಕರಿಸ್ಸತಿ; ಸಚೇ ಖೋ ಅತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ ಏವಮಯಂ ಭವಂ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ। ಕಾಮಂ ಖೋ ಪನ ಮಾಹು ಪರೋ ಲೋಕೋ, ಹೋತು ನೇಸಂ ಭವತಂ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಸಚ್ಚಂ ವಚನಂ; ಅಥ ಚ ಪನಾಯಂ ಭವಂ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ವಿಞ್ಞೂನಂ ಗಾರಯ್ಹೋ – ದುಸ್ಸೀಲೋ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ನತ್ಥಿಕವಾದೋ’ತಿ। ಸಚೇ ಖೋ ಅತ್ಥೇವ ಪರೋ ಲೋಕೋ, ಏವಂ ಇಮಸ್ಸ ಭೋತೋ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಉಭಯತ್ಥ ಕಲಿಗ್ಗಹೋ – ಯಞ್ಚ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ವಿಞ್ಞೂನಂ ಗಾರಯ್ಹೋ, ಯಞ್ಚ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ। ಏವಮಸ್ಸಾಯಂ ಅಪಣ್ಣಕೋ ಧಮ್ಮೋ ದುಸ್ಸಮತ್ತೋ ಸಮಾದಿನ್ನೋ, ಏಕಂಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತಿ, ರಿಞ್ಚತಿ ಕುಸಲಂ ಠಾನಂ।

೯೬. “ತತ್ರ , ಗಹಪತಯೋ, ಯೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂವಾದಿನೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿನೋ – ‘ಅತ್ಥಿ ದಿನ್ನಂ…ಪೇ॰… ಯೇ ಇಮಞ್ಚ ಲೋಕಂ ಪರಞ್ಚ ಲೋಕಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದೇನ್ತೀ’ತಿ ತೇಸಮೇತಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ? ಯಮಿದಂ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಂ, ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಂ, ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಂ – ಇಮೇ ತಯೋ ಅಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ ಅಭಿನಿವಜ್ಜೇತ್ವಾ ಯಮಿದಂ ಕಾಯಸುಚರಿತಂ, ವಚೀಸುಚರಿತಂ, ಮನೋಸುಚರಿತಂ – ಇಮೇ ತಯೋ ಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ ಸಮಾದಾಯ ವತ್ತಿಸ್ಸನ್ತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಪಸ್ಸನ್ತಿ ಹಿ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಆದೀನವಂ ಓಕಾರಂ ಸಂಕಿಲೇಸಂ, ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ನೇಕ್ಖಮ್ಮೇ ಆನಿಸಂಸಂ ವೋದಾನಪಕ್ಖಂ। ಸನ್ತಂಯೇವ ಖೋ ಪನ ಪರಂ ಲೋಕಂ ‘ಅತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ’ ತಿಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ; ಸಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ। ಸನ್ತಂಯೇವ ಖೋ ಪನ ಪರಂ ಲೋಕಂ ‘ಅತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ’ತಿ ಸಙ್ಕಪ್ಪೇತಿ; ಸ್ವಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ। ಸನ್ತಂಯೇವ ಖೋ ಪನ ಪರಂ ಲೋಕಂ ‘ಅತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ’ತಿ ವಾಚಂ ಭಾಸತಿ; ಸಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ। ಸನ್ತಂಯೇವ ಖೋ ಪನ ಪರಂ ಲೋಕಂ ‘ಅತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ’ತಿ ಆಹ; ಯೇ ತೇ ಅರಹನ್ತೋ ಪರಲೋಕವಿದುನೋ ತೇಸಮಯಂ ನ ಪಚ್ಚನೀಕಂ ಕರೋತಿ। ಸನ್ತಂಯೇವ ಖೋ ಪನ ಪರಂ ಲೋಕಂ ‘ಅತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ’ತಿ ಪರಂ ಸಞ್ಞಾಪೇತಿ; ಸಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಸದ್ಧಮ್ಮಸಞ್ಞತ್ತಿ। ತಾಯ ಚ ಪನ ಸದ್ಧಮ್ಮಸಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ನೇವತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ನ ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ।

ಇತಿ ಪುಬ್ಬೇವ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ದುಸ್ಸೀಲ್ಯಂ ಪಹೀನಂ ಹೋತಿ, ಸುಸೀಲ್ಯಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಂ – ಅಯಞ್ಚ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ ಅರಿಯಾನಂ ಅಪಚ್ಚನೀಕತಾ ಸದ್ಧಮ್ಮಸಞ್ಞತ್ತಿ ಅನತ್ತುಕ್ಕಂಸನಾ ಅಪರವಮ್ಭನಾ। ಏವಮಸ್ಸಿಮೇ ಅನೇಕೇ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಸಮ್ಭವನ್ತಿ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಪಚ್ಚಯಾ।

"ತತ್ರ, ಗಹಪತಯೋ, ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – 'ಸಚೇ ಖೋ ಅತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ , ಏವಮಯಂ ಭವಂ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ। ಕಾಮಂ ಖೋ ಪನ ಮಾಹು ಪರೋ ಲೋಕೋ, ಹೋತು ನೇಸಂ ಭವತಂ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಸಚ್ಚಂ ವಚನಂ; ಅಥ ಚ ಪನಾಯಂ ಭವಂ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ವಿಞ್ಞೂನಂ ಪಾಸಂಸೋ – ಸೀಲವಾ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಅತ್ಥಿಕವಾದೋ'ತಿ। ಸಚೇ ಖೋ ಅತ್ಥೇವ ಪರೋ ಲೋಕೋ, ಏವಂ ಇಮಸ್ಸ ಭೋತೋ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಉಭಯತ್ಥ ಕಟಗ್ಗಹೋ – ಯಞ್ಚ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ವಿಞ್ಞೂನಂ ಪಾಸಂಸೋ, ಯಞ್ಚ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ। ಏವಮಸ್ಸಾಯಂ ಅಪಣ್ಣಕೋ ಧಮ್ಮೋ ಸುಸಮತ್ತೋ ಸಮಾದಿನ್ನೋ, ಉಭಯಂಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತಿ, ರಿಞ್ಚತಿ ಅಕುಸಲಂ ಠಾನಂ।

೯೭. "ಸನ್ತಿ, ಗಹಪತಯೋ, ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂವಾದಿನೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿನೋ – 'ಕರೋತೋ ಕಾರಯತೋ, ಛಿನ್ದತೋ ಛೇದಾಪಯತೋ, ಪಚತೋ ಪಾಚಾಪಯತೋ, ಸೋಚಯತೋ ಸೋಚಾಪಯತೋ, ಕಿಲಮತೋ ಕಿಲಮಾಪಯತೋ, ಫನ್ದತೋ ಫನ್ದಾಪಯತೋ, ಪಾಣಮತಿಪಾತಯತೋ [ಪಾಣಮತಿಮಾಪಯತೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಪಾಣಮತಿಪಾತಾಪಯತೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಪಾಣಮತಿಪಾಪಯತೋ (ಕ॰)], ಅದಿನ್ನಂ ಆದಿಯತೋ, ಸನ್ಧಿಂ ಛಿನ್ದತೋ, ನಿಲ್ಲೋಪಂ ಹರತೋ, ಏಕಾಗಾರಿಕಂ ಕರೋತೋ, ಪರಿಪನ್ಥೇ ತಿಟ್ಠತೋ, ಪರದಾರಂ ಗಚ್ಛತೋ, ಮುಸಾ ಭಣತೋ; ಕರೋತೋ ನ ಕರೀಯತಿ ಪಾಪಂ। ಖುರಪರಿಯನ್ತೇನ ಚೇಪಿ ಚಕ್ಕೇನ ಯೋ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಪಥವಿಯಾ ಪಾಣೇ ಏಕಂ ಮಂಸಖಲಂ ಏಕಂ ಮಂಸಪುಞ್ಜಂ ಕರೇಯ್ಯ, ನತ್ಥಿ ತತೋನಿದಾನಂ ಪಾಪಂ, ನತ್ಥಿ ಪಾಪಸ್ಸ ಆಗಮೋ। ದಕ್ಖಿಣಞ್ಚೇಪಿ ಗಙ್ಗಾಯ ತೀರಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಹನನ್ತೋ ಘಾತೇನ್ತೋ, ಛಿನ್ದನ್ತೋ ಛೇದಾಪೇನ್ತೋ, ಪಚನ್ತೋ ಪಾಚೇನ್ತೋ; ನತ್ಥಿ ತತೋನಿದಾನಂ ಪಾಪಂ, ನತ್ಥಿ ಪಾಪಸ್ಸ ಆಗಮೋ। ಉತ್ತರಞ್ಚೇಪಿ ಗಙ್ಗಾಯ ತೀರಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ದದನ್ತೋ ದಾಪೇನ್ತೋ, ಯಜನ್ತೋ ಯಜಾಪೇನ್ತೋ; ನತ್ಥಿ ತತೋನಿದಾನಂ ಪುಞ್ಞಂ, ನತ್ಥಿ ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಆಗಮೋ। ದಾನೇನ ದಮೇನ ಸಂಯಮೇನ ಸಚ್ಚವಜ್ಜೇನ [ಸಚ್ಚವಾಚೇನ (ಕ॰)] ನತ್ಥಿ ಪುಞ್ಞಂ, ನತ್ಥಿ ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಆಗಮೋ'ತಿ। ತೇಸಂಯೇವ ಖೋ, ಗಹಪತಯೋ, ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಉಜುವಿಪಚ್ಚನೀಕವಾದಾ ತೇ ಏವಮಾಹಂಸು – 'ಕರೋತೋ ಕಾರಯತೋ, ಛಿನ್ದತೋ ಛೇದಾಪಯತೋ, ಪಚತೋ ಪಾಚಾಪಯತೋ, ಸೋಚಯತೋ ಸೋಚಾಪಯತೋ, ಕಿಲಮತೋ ಕಿಲಮಾಪಯತೋ, ಫನ್ದತೋ ಫನ್ದಾಪಯತೋ, ಪಾಣಮತಿಪಾತಯತೋ, ಅದಿನ್ನಂ ಆದಿಯತೋ, ಸನ್ಧಿಂ ಛಿನ್ದತೋ, ನಿಲ್ಲೋಪಂ ಹರತೋ, ಏಕಾಗಾರಿಕಂ ಕರೋತೋ, ಪರಿಪನ್ಥೇ ತಿಟ್ಠತೋ, ಪರದಾರಂ ಗಚ್ಛತೋ, ಮುಸಾ ಭಣತೋ; ಕರೋತೋ ಕರೀಯತಿ ಪಾಪಂ। ಖುರಪರಿಯನ್ತೇನ ಚೇಪಿ ಚಕ್ಕೇನ ಯೋ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಪಥವಿಯಾ ಪಾಣೇ ಏಕಂ ಮಂಸಖಲಂ ಏಕಂ ಮಂಸಪುಞ್ಜಂ ಕರೇಯ್ಯ, ಅತ್ಥಿ ತತೋನಿದಾನಂ ಪಾಪಂ, ಅತ್ಥಿ ಪಾಪಸ್ಸ ಆಗಮೋ। ದಕ್ಖಿಣಞ್ಚೇಪಿ ಗಙ್ಗಾಯ ತೀರಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಹನನ್ತೋ ಘಾತೇನ್ತೋ, ಛಿನ್ದನ್ತೋ ಛೇದಾಪೇನ್ತೋ, ಪಚನ್ತೋ ಪಾಚೇನ್ತೋ; ಅತ್ಥಿ ತತೋನಿದಾನಂ ಪಾಪಂ, ಅತ್ಥಿ ಪಾಪಸ್ಸ ಆಗಮೋ। ಉತ್ತರಞ್ಚೇಪಿ ಗಙ್ಗಾಯ ತೀರಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ದದನ್ತೋ ದಾಪೇನ್ತೋ, ಯಜನ್ತೋ ಯಜಾಪೇನ್ತೋ; ಅತ್ಥಿ ತತೋನಿದಾನಂ ಪುಞ್ಞಂ, ಅತ್ಥಿ ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಆಗಮೋ। ದಾನೇನ ದಮೇನ ಸಂಯಮೇನ ಸಚ್ಚವಜ್ಜೇನ ಅತ್ಥಿ ಪುಞ್ಞಂ, ಅತ್ಥಿ ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಆಗಮೋ'ತಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಗಹಪತಯೋ, ನನುಮೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ಉಜುವಿಪಚ್ಚನೀಕವಾದಾ"ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"।

೯೮. "ತತ್ರ, ಗಹಪತಯೋ, ಯೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂವಾದಿನೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿನೋ – 'ಕರೋತೋ ಕಾರಯತೋ, ಛಿನ್ದತೋ ಛೇದಾಪಯತೋ, ಪಚತೋ ಪಾಚಾಪಯತೋ, ಸೋಚಯತೋ ಸೋಚಾಪಯತೋ, ಕಿಲಮತೋ ಕಿಲಮಾಪಯತೋ, ಫನ್ದತೋ ಫನ್ದಾಪಯತೋ, ಪಾಣಮತಿಪಾತಯತೋ, ಅದಿನ್ನಂ ಆದಿಯತೋ, ಸನ್ಧಿಂ ಛಿನ್ದತೋ, ನಿಲ್ಲೋಪಂ ಹರತೋ, ಏಕಾಗಾರಿಕಂ ಕರೋತೋ, ಪರಿಪನ್ಥೇ ತಿಟ್ಠತೋ, ಪರದಾರಂ ಗಚ್ಛತೋ, ಮುಸಾ ಭಣತೋ; ಕರೋತೋ ನ ಕರೀಯತಿ ಪಾಪಂ।

ಖುರಪರಿಯನ್ತೇನ ಚೇಪಿ ಚಕ್ಕೇನ ಯೋ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಪಥವಿಯಾ ಪಾಣೇ ಏಕಂ ಮಂಸಖಲಂ ಏಕಂ ಮಂಸಪುಞ್ಜಂ ಕರೇಯ್ಯ, ನತ್ಥಿ ತತೋನಿದಾನಂ ಪಾಪಂ, ನತ್ಥಿ ಪಾಪಸ್ಸ ಆಗಮೋ। ದಕ್ಖಿಣಞ್ಚೇಪಿ ಗಙ್ಗಾಯ ತೀರಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಹನನ್ತೋ ಘಾತೇನ್ತೋ...ಪೇ॰... ದಾನೇನ ದಮೇನ ಸಂಯಮೇನ ಸಚ್ಚವಜ್ಜೇನ ನತ್ಥಿ ಪುಞ್ಞಂ, ನತ್ಥಿ ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಆಗಮೋ'ತಿ ತೇಸಮೇತಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ? ಯಮಿದಂ ಕಾಯಸುಚರಿತಂ, ವಚೀಸುಚರಿತಂ, ಮನೋಸುಚರಿತಂ - ಇಮೇ ತಯೋ ಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ ಅಭಿನಿವಜ್ಜೇತ್ವಾ ಯಮಿದಂ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಂ, ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಂ, ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಂ - ಇಮೇ ತಯೋ ಅಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ ಸಮಾದಾಯ ವತ್ತಿಸ್ಸನ್ತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ನ ಹಿ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಪಸ್ಸನ್ತಿ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಆದೀನವಂ ಓಕಾರಂ ಸಂಕಿಲೇಸಂ, ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ನೇಕ್ಖಮ್ಮೇ ಆನಿಸಂಸಂ ವೋದಾನಪಕ್ಖಂ। ಸನ್ತಂಯೇವ ಖೋ ಪನ ಕಿರಿಯಂ 'ನತ್ಥಿ ಕಿರಿಯಾ' ತಿಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ; ಸಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ। ಸನ್ತಂಯೇವ ಖೋ ಪನ ಕಿರಿಯಂ 'ನತ್ಥಿ ಕಿರಿಯಾ'ತಿ ಸಙ್ಕಪ್ಪೇತಿ; ಸ್ವಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಮಿಚ್ಛಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ। ಸನ್ತಂಯೇವ ಖೋ ಪನ ಕಿರಿಯಂ 'ನತ್ಥಿ ಕಿರಿಯಾ'ತಿ ವಾಚಂ ಭಾಸತಿ; ಸಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಮಿಚ್ಛಾವಾಚಾ। ಸನ್ತಂಯೇವ ಖೋ ಪನ ಕಿರಿಯಂ 'ನತ್ಥಿ ಕಿರಿಯಾ'ತಿ ಆಹ, ಯೇ ತೇ ಅರಹನ್ತೋ ಕಿರಿಯವಾದಾ ತೇಸಮಯಂ ಪಚ್ಚನೀಕಂ ಕರೋತಿ। ಸನ್ತಂಯೇವ ಖೋ ಪನ ಕಿರಿಯಂ 'ನತ್ಥಿ ಕಿರಿಯಾ'ತಿ ಪರಂ ಸಞ್ಞಾಪೇತಿ; ಸಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಅಸದ್ಧಮ್ಮಸಞ್ಞತ್ತಿ। ತಾಯ ಚ ಪನ ಅಸದ್ಧಮ್ಮಸಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಇತಿ ಪುಬ್ಬೇವ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಸುಸೀಲ್ಯಂ ಪಹೀನಂ ಹೋತಿ, ದುಸ್ಸೀಲ್ಯಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಂ - ಅಯಞ್ಚ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ಮಿಚ್ಛಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಮಿಚ್ಛಾವಾಚಾ ಅರಿಯಾನಂ ಪಚ್ಚನೀಕತಾ ಅಸದ್ಧಮ್ಮಸಞ್ಞತ್ತಿ ಅತ್ತುಕ್ಕಂಸನಾ ಪರವಮ್ಭನಾ। ಏವಮಸ್ಸಿಮೇ ಅನೇಕೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಸಮ್ಭವನ್ತಿ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಪಚ್ಚಯಾ।

"ತತ್ರ, ಗಹಪತಯೋ, ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - 'ಸಚೇ ಖೋ ನತ್ಥಿ ಕಿರಿಯಾ, ಏವಮಯಂ ಭವಂ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಸೋತ್ಥಿಮತ್ತಾನಂ ಕರಿಸ್ಸತಿ; ಸಚೇ ಖೋ ಅತ್ಥಿ ಕಿರಿಯಾ ಏವಮಯಂ ಭವಂ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ। ಕಾಮಂ ಖೋ ಪನ ಮಾಹು ಕಿರಿಯಾ, ಹೋತು ನೇಸಂ ಭವತಂ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಸಚ್ಚಂ ವಚನಂ; ಅಥ ಚ ಪನಾಯಂ ಭವಂ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ವಿಞ್ಞೂನಂ ಗಾರಯ್ಹೋ - ದುಸ್ಸೀಲೋ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ಅಕಿರಿಯವಾದೋ'ತಿ। ಸಚೇ ಖೋ ಅತ್ಥೇವ ಕಿರಿಯಾ, ಏವಂ ಇಮಸ್ಸ ಭೋತೋ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಉಭಯತ್ಥ ಕಲಿಗ್ಗಹೋ - ಯಞ್ಚ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ವಿಞ್ಞೂನಂ ಗಾರಯ್ಹೋ, ಯಞ್ಚ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ। ಏವಮಸ್ಸಾಯಂ ಅಪಣ್ಣಕೋ ಧಮ್ಮೋ ದುಸ್ಸಮತ್ತೋ ಸಮಾದಿನ್ನೋ, ಏಕಂಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತಿ, ರಿಞ್ಚತಿ ಕುಸಲಂ ಠಾನಂ।

೯೯. "ತತ್ರ, ಗಹಪತಯೋ, ಯೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂವಾದಿನೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿನೋ - 'ಕರೋತೋ ಕಾರಯತೋ, ಛಿನ್ದತೋ ಛೇದಾಪಯತೋ, ಪಚತೋ ಪಾಚಾಪಯತೋ, ಸೋಚಯತೋ ಸೋಚಾಪಯತೋ, ಕಿಲಮತೋ ಕಿಲಮಾಪಯತೋ, ಫನ್ದತೋ ಫನ್ದಾಪಯತೋ, ಪಾಣಮತಿಪಾತಯತೋ, ಅದಿನ್ನಂ ಆದಿಯತೋ, ಸನ್ಧಿಂ ಛಿನ್ದತೋ, ನಿಲ್ಲೋಪಂ ಹರತೋ, ಏಕಾಗಾರಿಕಂ ಕರೋತೋ, ಪರಿಪನ್ಥೇ ತಿಟ್ಠತೋ, ಪರದಾರಂ ಗಚ್ಛತೋ, ಮುಸಾ ಭಣತೋ; ಕರೋತೋ ಕರೀಯತಿ ಪಾಪಂ। ಖುರಪರಿಯನ್ತೇನ ಚೇಪಿ ಚಕ್ಕೇನ ಯೋ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಪಥವಿಯಾ ಪಾಣೇ ಏಕಂ ಮಂಸಖಲಂ ಏಕಂ ಮಂಸಪುಞ್ಜಂ ಕರೇಯ್ಯ, ಅತ್ಥಿ ತತೋನಿದಾನಂ ಪಾಪಂ, ಅತ್ಥಿ ಪಾಪಸ್ಸ ಆಗಮೋ। ದಕ್ಖಿಣಞ್ಚೇಪಿ ಗಙ್ಗಾಯ ತೀರಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಹನನ್ತೋ ಘಾತೇನ್ತೋ, ಛಿನ್ದನ್ತೋ ಛೇದಾಪೇನ್ತೋ, ಪಚನ್ತೋ ಪಾಚೇನ್ತೋ, ಅತ್ಥಿ ತತೋನಿದಾನಂ ಪಾಪಂ, ಅತ್ಥಿ ಪಾಪಸ್ಸ ಆಗಮೋ। ಉತ್ತರಞ್ಚೇಪಿ ಗಙ್ಗಾಯ ತೀರಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ದದನ್ತೋ ದಾಪೇನ್ತೋ, ಯಜನ್ತೋ ಯಜಾಪೇನ್ತೋ, ಅತ್ಥಿ ತತೋನಿದಾನಂ ಪುಞ್ಞಂ, ಅತ್ಥಿ ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಆಗಮೋ। ದಾನೇನ ದಮೇನ ಸಂಯಮೇನ ಸಚ್ಚವಜ್ಜೇನ ಅತ್ಥಿ ಪುಞ್ಞಂ, ಅತ್ಥಿ ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಆಗಮೋ'ತಿ ತೇಸಮೇತಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ? ಯಮಿದಂ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಂ, ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಂ , ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಂ - ಇಮೇ ತಯೋ ಅಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ ಅಭಿನಿವಜ್ಜೇತ್ವಾ ಯಮಿದಂ ಕಾಯಸುಚರಿತಂ, ವಚೀಸುಚರಿತಂ, ಮನೋಸುಚರಿತಂ - ಇಮೇ ತಯೋ ಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ ಸಮಾದಾಯ ವತ್ತಿಸ್ಸನ್ತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಪಸ್ಸನ್ತಿ ಹಿ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಆದೀನವಂ ಓಕಾರಂ ಸಂಕಿಲೇಸಂ, ಕುಸಲಾನಂ

ಧಮ್ಮಾನಂ ನೇಕ್ಖಮ್ಮೇ ಆನಿಸಂಸಂ ವೋದಾನಪಕ್ಖಂ। ಸನ್ತಂಯೇವ ಖೋ ಪನ ಕಿರಿಯಂ 'ಅತ್ಥಿ ಕಿರಿಯಾ' ತಿಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ; ಸಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ। ಸನ್ತಂಯೇವ ಖೋ ಪನ ಕಿರಿಯಂ 'ಅತ್ಥಿ ಕಿರಿಯಾ'ತಿ ಸಙ್ಕಪ್ಪೇತಿ; ಸ್ವಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ। ಸನ್ತಂಯೇವ ಖೋ ಪನ ಕಿರಿಯಂ 'ಅತ್ಥಿ ಕಿರಿಯಾ'ತಿ ವಾಚಂ ಭಾಸತಿ; ಸಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ। ಸನ್ತಂಯೇವ ಖೋ ಪನ ಕಿರಿಯಂ 'ಅತ್ಥಿ ಕಿರಿಯಾ'ತಿ ಆಹ; ಯೇ ತೇ ಅರಹನ್ತೋ ಕಿರಿಯವಾದಾ ತೇಸಮಯಂ ನ ಪಚ್ಚನೀಕಂ ಕರೋತಿ। ಸನ್ತಂಯೇವ ಖೋ ಪನ ಕಿರಿಯಂ 'ಅತ್ಥಿ ಕಿರಿಯಾ'ತಿ ಪರಂ ಸಞ್ಞಾಪೇತಿ; ಸಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಸದ್ಧಮ್ಮಸಞ್ಞತ್ತಿ। ತಾಯ ಚ ಪನ ಸದ್ಧಮ್ಮಸಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ನೇವತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ನ ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಇತಿ ಪುಬ್ಬೇವ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ದುಸ್ಸೀಲ್ಯಂ ಪಹೀನಂ ಹೋತಿ, ಸುಸೀಲ್ಯಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಂ - ಅಯಞ್ಚ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ ಅರಿಯಾನಂ ಅಪಚ್ಚನೀಕತಾ ಸದ್ಧಮ್ಮಸಞ್ಞತ್ತಿ ಅನತ್ತುಕ್ಕಂಸನಾ ಅಪರವಮ್ಭನಾ। ಏವಮಸ್ಸಿಮೇ ಅನೇಕೇ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಸಮ್ಭವನ್ತಿ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಪಚ್ಚಯಾ।

"ತತ್ರ, ಗಹಪತಯೋ, ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - 'ಸಚೇ ಖೋ ಅತ್ಥಿ ಕಿರಿಯಾ, ಏವಮಯಂ ಭವಂ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ। ಕಾಮಂ ಖೋ ಪನ ಮಾಹು ಕಿರಿಯಾ, ಹೋತು ನೇಸಂ ಭವತಂ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಸಚ್ಚಂ ವಚನಂ; ಅಥ ಚ ಪನಾಯಂ ಭವಂ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ವಿಞ್ಞೂನಂ ಪಾಸಂಸೋ - ಸೀಲವಾ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಕಿರಿಯವಾದೋ'ತಿ। ಸಚೇ ಖೋ ಅತ್ಥೇವ ಕಿರಿಯಾ, ಏವಂ ಇಮಸ್ಸ ಭೋತೋ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಉಭಯತ್ಥ ಕಟಗ್ಗಹೋ - ಯಞ್ಚ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ವಿಞ್ಞೂನಂ ಪಾಸಂಸೋ, ಯಞ್ಚ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ। ಏವಮಸ್ಸಾಯಂ ಅಪಣ್ಣಕೋ ಧಮ್ಮೋ ಸುಸಮತ್ತೋ ಸಮಾದಿನ್ನೋ, ಉಭಯಂಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತಿ, ರಿಞ್ಚತಿ ಅಕುಸಲಂ ಠಾನಂ।

೧೦೦. "ಸನ್ತಿ , ಗಹಪತಯೋ, ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂವಾದಿನೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿನೋ - 'ನತ್ಥಿ ಹೇತು, ನತ್ಥಿ ಪಚ್ಚಯೋ ಸತ್ತಾನಂ ಸಂಕಿಲೇಸಾಯ; ಅಹೇತೂ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಸತ್ತಾ ಸಂಕಿಲಿಸ್ಸನ್ತಿ। ನತ್ಥಿ ಹೇತು, ನತ್ಥಿ ಪಚ್ಚಯೋ ಸತ್ತಾನಂ ವಿಸುದ್ಧಿಯಾ; ಅಹೇತೂ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಸತ್ತಾ ವಿಸುಜ್ಝನ್ತಿ। ನತ್ಥಿ ಬಲಂ, ನತ್ಥಿ ವೀರಿಯಂ [ವಿರಿಯಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)], ನತ್ಥಿ ಪುರಿಸಥಾಮೋ, ನತ್ಥಿ ಪುರಿಸಪರಕ್ಕಮೋ; ಸಬ್ಬೇ ಸತ್ತಾ ಸಬ್ಬೇ ಪಾಣಾ ಸಬ್ಬೇ ಭೂತಾ ಸಬ್ಬೇ ಜೀವಾ ಅವಸಾ ಅಬಲಾ ಅವೀರಿಯಾ ನಿಯತಿಸಂಗತಿಭಾವಪರಿಣತಾ ಛಸ್ವೇವಾಭಿಜಾತೀಸು ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇನ್ತೀ'ತಿ। ತೇಸಂಯೇವ ಖೋ, ಗಹಪತಯೋ, ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಉಜುವಿಪಚ್ಚನೀಕವಾದಾ। ತೇ ಏವಮಾಹಂಸು - 'ಅತ್ಥಿ ಹೇತು, ಅತ್ಥಿ ಪಚ್ಚಯೋ ಸತ್ತಾನಂ ಸಂಕಿಲೇಸಾಯ; ಸಹೇತೂ ಸಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಸತ್ತಾ ಸಂಕಿಲಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಅತ್ಥಿ ಹೇತು, ಅತ್ಥಿ ಪಚ್ಚಯೋ ಸತ್ತಾನಂ ವಿಸುದ್ಧಿಯಾ; ಸಹೇತೂ ಸಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಸತ್ತಾ ವಿಸುಜ್ಝನ್ತಿ। ಅತ್ಥಿ ಬಲಂ, ಅತ್ಥಿ ವೀರಿಯಂ, ಅತ್ಥಿ ಪುರಿಸಥಾಮೋ, ಅತ್ಥಿ ಪುರಿಸಪರಕ್ಕಮೋ; ನ ಸಬ್ಬೇ ಸತ್ತಾ ಸಬ್ಬೇ ಪಾಣಾ ಸಬ್ಬೇ ಭೂತಾ ಸಬ್ಬೇ ಜೀವಾ ಅವಸಾ ಅಬಲಾ ಅವೀರಿಯಾ [ಅತ್ಥಿ ಪುರಿಸಪರಕ್ಕಮೋ, ಸಬ್ಬೇ ಸತ್ತಾ... ಸವಸಾ ಸಬಲಾ ಸವೀರಿಯಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ನಿಯತಿಸಂಗತಿಭಾವಪರಿಣತಾ ಛಸ್ವೇವಾಭಿಜಾತೀಸು ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇನ್ತೀ'ತಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಗಹಪತಯೋ, ನನುಮೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ಉಜುವಿಪಚ್ಚನೀಕವಾದಾ'ತಿ? 'ಏವಂ, ಭನ್ತೇ'।

೧೦೧. "ತತ್ರ , ಗಹಪತಯೋ, ಯೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂವಾದಿನೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿನೋ - 'ನತ್ಥಿ ಹೇತು, ನತ್ಥಿ ಪಚ್ಚಯೋ ಸತ್ತಾನಂ ಸಂಕಿಲೇಸಾಯ; ಅಹೇತೂ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಸತ್ತಾ ಸಂಕಿಲಿಸ್ಸನ್ತಿ। ನತ್ಥಿ ಹೇತು, ನತ್ಥಿ ಪಚ್ಚಯೋ ಸತ್ತಾನಂ ವಿಸುದ್ಧಿಯಾ; ಅಹೇತೂ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಸತ್ತಾ ವಿಸುಜ್ಝನ್ತಿ। ನತ್ಥಿ ಬಲಂ, ನತ್ಥಿ ವೀರಿಯಂ, ನತ್ಥಿ ಪುರಿಸಥಾಮೋ, ನತ್ಥಿ ಪುರಿಸಪರಕ್ಕಮೋ; ಸಬ್ಬೇ ಸತ್ತಾ ಸಬ್ಬೇ ಪಾಣಾ ಸಬ್ಬೇ ಭೂತಾ ಸಬ್ಬೇ ಜೀವಾ ಅವಸಾ ಅಬಲಾ ಅವೀರಿಯಾ ನಿಯತಿಸಂಗತಿಭಾವಪರಿಣತಾ ಛಸ್ವೇವಾಭಿಜಾತೀಸು ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇನ್ತೀ'ತಿ ತೇಸಮೇತಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ? ಯಮಿದಂ ಕಾಯಸುಚರಿತಂ, ವಚೀಸುಚರಿತಂ, ಮನೋಸುಚರಿತಂ - ಇಮೇ ತಯೋ ಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ ಅಭಿನಿವಜ್ಜೇತ್ವಾ ಯಮಿದಂ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಂ, ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಂ, ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಂ - ಇಮೇ ತಯೋ ಅಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ ಸಮಾದಾಯ ವತ್ತಿಸ್ಸನ್ತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ನ ಹಿ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಪಸ್ಸನ್ತಿ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಆದೀನವಂ ಓಕಾರಂ ಸಂಕಿಲೇಸಂ, ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ನೇಕ್ಖಮ್ಮೇ ಆನಿಸಂಸಂ ವೋದಾನಪಕ್ಖಂ।

ಸನ್ತಂಯೇವ ಖೋ ಪನ ಹೇತುಂ 'ನತ್ಥಿ ಹೇತೂ' ತಿಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ; ಸಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ। ಸನ್ತಂಯೇವ ಖೋ ಪನ ಹೇತುಂ 'ನತ್ಥಿ ಹೇತೂ'ತಿ ಸಙ್ಕಪ್ಪೇತಿ ; ಸ್ವಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಮಿಚ್ಛಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ। ಸನ್ತಂಯೇವ ಖೋ ಪನ ಹೇತುಂ 'ನತ್ಥಿ ಹೇತೂ'ತಿ ವಾಚಂ ಭಾಸತಿ; ಸಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಮಿಚ್ಛಾವಾಚಾ। ಸನ್ತಂಯೇವ ಖೋ ಪನ ಹೇತುಂ 'ನತ್ಥಿ ಹೇತೂ'ತಿ ಆಹ; ಯೇ ತೇ ಅರಹನ್ತೋ ಹೇತುವಾದಾ ತೇಸಮಯಂ ಪಚ್ಚನೀಕಂ ಕರೋತಿ। ಸನ್ತಂಯೇವ ಖೋ ಪನ ಹೇತುಂ 'ನತ್ಥಿ ಹೇತೂ'ತಿ ಪರಂ ಸಞ್ಞಾಪೇತಿ; ಸಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಅಸದ್ಧಮ್ಮಸಞ್ಞತ್ತಿ। ತಾಯ ಚ ಪನ ಅಸದ್ಧಮ್ಮಸಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಇತಿ ಪುಬ್ಬೇವ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಸುಸೀಲ್ಯಂ ಪಹೀನಂ ಹೋತಿ, ದುಸ್ಸೀಲ್ಯಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಂ - ಅಯಞ್ಚ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ಮಿಚ್ಛಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಮಿಚ್ಛಾವಾಚಾ ಅರಿಯಾನಂ ಪಚ್ಚನೀಕತಾ ಅಸದ್ಧಮ್ಮಸಞ್ಞತ್ತಿ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸನಾ ಪರವಮ್ಭನಾ। ಏವಮಸ್ಸಿಮೇ ಅನೇಕೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಸಮ್ಭವನ್ತಿ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಪಚ್ಚಯಾ।

"ತತ್ರ, ಗಹಪತಯೋ, ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - 'ಸಚೇ ಖೋ ನತ್ಥಿ ಹೇತು, ಏವಮಯಂ ಭವಂ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸೋತ್ಥಿಮತ್ತಾನಂ ಕರಿಸ್ಸತಿ; ಸಚೇ ಖೋ ಅತ್ಥಿ ಹೇತು, ಏವಮಯಂ ಭವಂ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ। ಕಾಮಂ ಖೋ ಪನ ಮಾಹು ಹೇತು, ಹೋತು ನೇಸಂ ಭವತಂ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಸಚ್ಚಂ ವಚನಂ; ಅಥ ಚ ಪನಾಯಂ ಭವಂ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ವಿಞ್ಞೂನಂ ಗಾರಯ್ಹೋ - ದುಸ್ಸೀಲೋ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ಅಹೇತುಕವಾದೋ'ತಿ। ಸಚೇ ಖೋ ಅತ್ಥೇವ ಹೇತು, ಏವಂ ಇಮಸ್ಸ ಭೋತೋ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಉಭಯತ್ಥ ಕಲಿಗ್ಗಹೋ - ಯಞ್ಚ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ವಿಞ್ಞೂನಂ ಗಾರಯ್ಹೋ, ಯಞ್ಚ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ। ಏವಮಸ್ಸಾಯಂ ಅಪಣ್ಣಕೋ ಧಮ್ಮೋ ದುಸ್ಸಮತ್ತೋ ಸಮಾದಿನ್ನೋ, ಏಕಂಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತಿ, ರಿಞ್ಚತಿ ಕುಸಲಂ ಠಾನಂ।

೧೦೨. "ತತ್ರ, ಗಹಪತಯೋ, ಯೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂವಾದಿನೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿನೋ - 'ಅತ್ಥಿ ಹೇತು, ಅತ್ಥಿ ಪಚ್ಚಯೋ ಸತ್ತಾನಂ ಸಂಕಿಲೇಸಾಯ; ಸಹೇತೂ ಸಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಸತ್ತಾ ಸಂಕಿಲಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಅತ್ಥಿ ಹೇತು, ಅತ್ಥಿ ಪಚ್ಚಯೋ ಸತ್ತಾನಂ ವಿಸುದ್ಧಿಯಾ; ಸಹೇತೂ ಸಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಸತ್ತಾ ವಿಸುಜ್ಝನ್ತಿ। ಅತ್ಥಿ ಬಲಂ, ಅತ್ಥಿ ವೀರಿಯಂ, ಅತ್ಥಿ ಪುರಿಸಥಾಮೋ, ಅತ್ಥಿ ಪುರಿಸಪರಕ್ಕಮೋ; ನ ಸಬ್ಬೇ ಸತ್ತಾ ಸಬ್ಬೇ ಪಾಣಾ ಸಬ್ಬೇ ಭೂತಾ ಸಬ್ಬೇ ಜೀವಾ ಅವಸಾ ಅಬಲಾ ಅವೀರಿಯಾ ನಿಯತಿಸಂಗತಿಭಾವಪರಿಣತಾ ಛಸ್ವೇವಾಭಿಜಾತೀಸು ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇನ್ತೀ'ತಿ ತೇಸಮೇತಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ? ಯಮಿದಂ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಂ, ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಂ, ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಂ - ಇಮೇ ತಯೋ ಅಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ ಅಭಿನಿವಜ್ಜೇತ್ವಾ ಯಮಿದಂ ಕಾಯಸುಚರಿತಂ, ವಚೀಸುಚರಿತಂ, ಮನೋಸುಚರಿತಂ - ಇಮೇ ತಯೋ ಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ ಸಮಾದಾಯ ವತ್ತಿಸ್ಸನ್ತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಪಸ್ಸನ್ತಿ ಹಿ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಆದೀನವಂ ಓಕಾರಂ ಸಂಕಿಲೇಸಂ, ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ನೇಕ್ಖಮ್ಮೇ ಆನಿಸಂಸಂ ವೋದಾನಪಕ್ಖಂ। ಸನ್ತಂಯೇವ ಖೋ ಪನ ಹೇತುಂ 'ಅತ್ಥಿ ಹೇತೂ' ತಿಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ; ಸಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ। ಸನ್ತಂಯೇವ ಖೋ ಪನ ಹೇತುಂ 'ಅತ್ಥಿ ಹೇತೂ'ತಿ ಸಙ್ಕಪ್ಪೇತಿ; ಸ್ವಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ। ಸನ್ತಂಯೇವ ಖೋ ಪನ ಹೇತುಂ 'ಅತ್ಥಿ ಹೇತೂ'ತಿ ವಾಚಂ ಭಾಸತಿ; ಸಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ। ಸನ್ತಂಯೇವ ಖೋ ಪನ ಹೇತುಂ 'ಅತ್ಥಿ ಹೇತೂ'ತಿ ಆಹ, ಯೇ ತೇ ಅರಹನ್ತೋ ಹೇತುವಾದಾ ತೇಸಮಯಂ ನ ಪಚ್ಚನೀಕಂ ಕರೋತಿ। ಸನ್ತಂಯೇವ ಖೋ ಪನ ಹೇತುಂ 'ಅತ್ಥಿ ಹೇತೂ'ತಿ ಪರಂ ಸಞ್ಞಾಪೇತಿ; ಸಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಸದ್ಧಮ್ಮಸಞ್ಞತ್ತಿ। ತಾಯ ಚ ಪನ ಸದ್ಧಮ್ಮಸಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ನೇವತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ನ ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಇತಿ ಪುಬ್ಬೇವ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ದುಸ್ಸೀಲ್ಯಂ ಪಹೀನಂ ಹೋತಿ, ಸುಸೀಲ್ಯಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಂ - ಅಯಞ್ಚ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ ಅರಿಯಾನಂ ಅಪಚ್ಚನೀಕತಾ ಸದ್ಧಮ್ಮಸಞ್ಞತ್ತಿ ಅನತ್ತುಕ್ಕಂಸನಾ ಅಪರವಮ್ಭನಾ। ಏವಮಸ್ಸಿಮೇ ಅನೇಕೇ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಸಮ್ಭವನ್ತಿ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಪಚ್ಚಯಾ।

"ತತ್ರ, ಗಹಪತಯೋ, ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - 'ಸಚೇ ಖೋ ಅತ್ಥಿ ಹೇತು, ಏವಮಯಂ ಭವಂ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ। ಕಾಮಂ ಖೋ ಪನ ಮಾಹು ಹೇತು,

ಹೋತು ನೇಸಂ ಭವತಂ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಸಚ್ಚಂ ವಚನಂ; ಅಥ ಚ ಪನಾಯಂ ಭವಂ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ವಿಞ್ಞೂನಂ ಪಾಸಂಸೋ - ಸೀಲವಾ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಹೇತುವಾದೋ'ತಿ। ಸಚೇ ಖೋ ಅತ್ಥಿ ಹೇತು , ಏವಂ ಇಮಸ್ಸ ಭೋತೋ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಉಭಯತ್ಥ ಕಟಗ್ಗಹೋ - ಯಞ್ಚ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ವಿಞ್ಞೂನಂ ಪಾಸಂಸೋ, ಯಞ್ಚ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ। ಏವಮಸ್ಸಾಯಂ ಅಪಣ್ಣಕೋ ಧಮ್ಮೋ ಸುಸಮತ್ತೋ ಸಮಾದಿನ್ನೋ, ಉಭಯಂಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತಿ, ರಿಞ್ಚತಿ ಅಕುಸಲಂ ಠಾನಂ।

೧೦೩. "ಸನ್ತಿ, ಗಹಪತಯೋ, ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂವಾದಿನೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿನೋ - 'ನತ್ಥಿ ಸಬ್ಬಸೋ ಆರುಪ್ಪಾ'ತಿ। ತೇಸಂಯೇವ ಖೋ, ಗಹಪತಯೋ, ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಉಜುವಿಪಚ್ಚನೀಕವಾದಾ। ತೇ ಏವಮಾಹಂಸು - 'ಅತ್ಥಿ ಸಬ್ಬಸೋ ಆರುಪ್ಪಾ'ತಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಗಹಪತಯೋ, ನನುಮೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ಉಜುವಿಪಚ್ಚನೀಕವಾದಾ"ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"। "ತತ್ರ , ಗಹಪತಯೋ, ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - ಯೇ ಖೋ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂವಾದಿನೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿನೋ - 'ನತ್ಥಿ ಸಬ್ಬಸೋ ಆರುಪ್ಪಾ'ತಿ, ಇದಂ ಮೇ ಅದಿಟ್ಠಂ; ಯೇಪಿ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂವಾದಿನೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿನೋ - 'ಅತ್ಥಿ ಸಬ್ಬಸೋ ಆರುಪ್ಪಾ'ತಿ, ಇದಂ ಮೇ ಅವಿದಿತಂ। ಅಹಞ್ಚೇವ [ಅಹಞ್ಚೇ (?)] ಖೋ ಪನ ಅಜಾನನ್ತೋ ಅಪಸ್ಸನ್ತೋ ಏಕಂಸೇನ ಆದಾಯ ವೋಹರೇಯ್ಯಂ - ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ, ಮೋಘಮಞ್ಞನ್ತಿ, ನ ಮೇತಂ ಅಸ್ಸ ಪತಿರೂಪಂ। ಯೇ ಖೋ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂವಾದಿನೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿನೋ - 'ನತ್ಥಿ ಸಬ್ಬಸೋ ಆರುಪ್ಪಾ'ತಿ, ಸಚೇ ತೇಸಂ ಭವತಂ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಸಚ್ಚಂ ವಚನಂ, ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ - ಯೇ ತೇ ದೇವಾ ರೂಪಿನೋ ಮನೋಮಯಾ, ಅಪಣ್ಣಕಂ ಮೇ ತತ್ರೂಪಪತ್ತಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಯೇ ಪನ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂವಾದಿನೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿನೋ - 'ಅತ್ಥಿ ಸಬ್ಬಸೋ ಆರುಪ್ಪಾ'ತಿ, ಸಚೇ ತೇಸಂ ಭವತಂ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಸಚ್ಚಂ ವಚನಂ, ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ - ಯೇ ತೇ ದೇವಾ ಅರೂಪಿನೋ ಸಞ್ಞಾಮಯಾ, ಅಪಣ್ಣಕಂ ಮೇ ತತ್ರೂಪಪತ್ತಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ಖೋ ಪನ ರೂಪಾಧಿಕರಣಂ [ರೂಪಕಾರಣಾ (ಕ॰)] ದಣ್ಡಾದಾನ-ಸತ್ಥಾದಾನ-ಕಲಹ-ವಿಗ್ಗಹ-ವಿವಾದ-ತುವಂತುವಂ-ಪೇಸುಞ್ಞ-ಮುಸಾವಾದಾ। 'ನತ್ಥಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ಸಬ್ಬಸೋ ಅರೂಪೇ'"ತಿ। ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಙ್ಖಾಯ ರೂಪಾನಂಯೇವ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ।

೧೦೪. "ಸನ್ತಿ, ಗಹಪತಯೋ, ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂವಾದಿನೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿನೋ - 'ನತ್ಥಿ ಸಬ್ಬಸೋ ಭವನಿರೋಧೋ'ತಿ। ತೇಸಂಯೇವ ಖೋ, ಗಹಪತಯೋ, ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಉಜುವಿಪಚ್ಚನೀಕವಾದಾ। ತೇ ಏವಮಾಹಂಸು - 'ಅತ್ಥಿ ಸಬ್ಬಸೋ ಭವನಿರೋಧೋ'ತಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಗಹಪತಯೋ, ನನುಮೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ಉಜುವಿಪಚ್ಚನೀಕವಾದಾ"ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"। "ತತ್ರ, ಗಹಪತಯೋ, ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - ಯೇ ಖೋ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂವಾದಿನೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿನೋ - 'ನತ್ಥಿ ಸಬ್ಬಸೋ ಭವನಿರೋಧೋ'ತಿ, ಇದಂ ಮೇ ಅದಿಟ್ಠಂ; ಯೇಪಿ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂವಾದಿನೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿನೋ - 'ಅತ್ಥಿ ಸಬ್ಬಸೋ ಭವನಿರೋಧೋ'ತಿ, ಇದಂ ಮೇ ಅವಿದಿತಂ। ಅಹಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನ ಅಜಾನನ್ತೋ ಅಪಸ್ಸನ್ತೋ ಏಕಂಸೇನ ಆದಾಯ ವೋಹರೇಯ್ಯಂ - ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ, ಮೋಘಮಞ್ಞನ್ತಿ, ನ ಮೇತಂ ಅಸ್ಸ ಪತಿರೂಪಂ। ಯೇ ಖೋ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂವಾದಿನೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿನೋ - 'ನತ್ಥಿ ಸಬ್ಬಸೋ ಭವನಿರೋಧೋ'ತಿ, ಸಚೇ ತೇಸಂ ಭವತಂ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಸಚ್ಚಂ ವಚನಂ, ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ - ಯೇ ತೇ ದೇವಾ ಅರೂಪಿನೋ ಸಞ್ಞಾಮಯಾ ಅಪಣ್ಣಕಂ ಮೇ ತತ್ರೂಪಪತ್ತಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಯೇ ಪನ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂವಾದಿನೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿನೋ - 'ಅತ್ಥಿ ಸಬ್ಬಸೋ ಭವನಿರೋಧೋ'ತಿ, ಸಚೇ ತೇಸಂ ಭವತಂ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಸಚ್ಚಂ ವಚನಂ, ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ - ಯಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿಸ್ಸಾಮಿ । ಯೇ ಖೋ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂವಾದಿನೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿನೋ - 'ನತ್ಥಿ ಸಬ್ಬಸೋ ಭವನಿರೋಧೋ'ತಿ, ತೇಸಮಯಂ ದಿಟ್ಠಿ ಸಾರಾಗಾಯ [ಸರಾಗಾಯ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಸನ್ತಿಕೇ, ಸಂಯೋಗಾಯ ಸನ್ತಿಕೇ, ಅಭಿನನ್ದನಾಯ ಸನ್ತಿಕೇ, ಅಜ್ಝೋಸಾನಾಯ ಸನ್ತಿಕೇ, ಉಪಾದಾನಾಯ ಸನ್ತಿಕೇ। ಯೇ ಪನ

ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂವಾದಿನೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿನೋ - 'ಅತ್ಥಿ ಸಬ್ಬಸೋ ಭವನಿರೋಧೋ'ತಿ, ತೇಸಮಯಂ ದಿಟ್ಠಿ ಅಸಾರಾಗಾಯ ಸನ್ತಿಕೇ, ಅಸಂಯೋಗಾಯ ಸನ್ತಿಕೇ, ಅನಭಿನನ್ದನಾಯ ಸನ್ತಿಕೇ, ಅನಜ್ಝೋಸಾನಾಯ ಸನ್ತಿಕೇ, ಅನುಪಾದಾನಾಯ ಸನ್ತಿಕೇ'"ತಿ। ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಙ್ಖಾಯ ಭವಾನಂಯೇವ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ।

೧೦೫. "ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಗಹಪತಯೋ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಗಹಪತಯೋ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ತನ್ತಪೋ ಹೋತಿ ಅತ್ತಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ। ಇಧ, ಗಹಪತಯೋ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಪರನ್ತಪೋ ಹೋತಿ ಪರಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ। ಇಧ, ಗಹಪತಯೋ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ತನ್ತಪೋ ಚ ಹೋತಿ ಅತ್ತಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ಪರನ್ತಪೋ ಚ ಪರಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ। ಇಧ, ಗಹಪತಯೋ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ನೇವತ್ತನ್ತಪೋ ಹೋತಿ ನಾತ್ತಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ನ ಪರನ್ತಪೋ ನ ಪರಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ; ಸೋ ಅನತ್ತನ್ತಪೋ ಅಪರನ್ತಪೋ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ನಿಚ್ಛಾತೋ ನಿಬ್ಬುತೋ ಸೀತೀಭೂತೋ ಸುಖಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಬ್ರಹ್ಮಭೂತೇನ ಅತ್ತನಾ ವಿಹರತಿ।

೧೦೬. "ಕತಮೋ ಚ, ಗಹಪತಯೋ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ತನ್ತಪೋ ಅತ್ತಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ? ಇಧ, ಗಹಪತಯೋ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಚೇಲಕೋ ಹೋತಿ ಮುತ್ತಾಚಾರೋ ಹತ್ಥಾಪಲೇಖನೋ...ಪೇ॰... [ವಿತ್ಥಾರೋ ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೬-೭ ಕನ್ದರಕಸುತ್ತೇ] ಇತಿ ಏವರೂಪಂ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಕಾಯಸ್ಸ ಆತಾಪನಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ವಿಹರತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಗಹಪತಯೋ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ತನ್ತಪೋ ಅತ್ತಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ।

"ಕತಮೋ ಚ, ಗಹಪತಯೋ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಪರನ್ತಪೋ ಪರಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ? ಇಧ, ಗಹಪತಯೋ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಓರಬ್ಭಿಕೋ ಹೋತಿ ಸೂಕರಿಕೋ...ಪೇ॰... ಯೇ ವಾ ಪನಞ್ಞೇಪಿ ಕೇಚಿ ಕುರೂರಕಮ್ಮನ್ತಾ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಗಹಪತಯೋ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಪರನ್ತಪೋ ಪರಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ।

"ಕತಮೋ ಚ, ಗಹಪತಯೋ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ತನ್ತಪೋ ಚ ಅತ್ತಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ಪರನ್ತಪೋ ಚ ಪರಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ? ಇಧ, ಗಹಪತಯೋ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ರಾಜಾ ವಾ ಹೋತಿ ಖತ್ತಿಯೋ ಮುದ್ಧಾವಸಿತ್ತೋ...ಪೇ॰... ತೇಪಿ ದಣ್ಡತಜ್ಜಿತಾ ಭಯತಜ್ಜಿತಾ ಅಸ್ಸುಮುಖಾ ರುದಮಾನಾ ಪರಿಕಮ್ಮಾನಿ ಕರೋನ್ತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಗಹಪತಯೋ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ತನ್ತಪೋ ಚ ಅತ್ತಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ಪರನ್ತಪೋ ಚ ಪರಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ।

"ಕತಮೋ ಚ, ಗಹಪತಯೋ, ಪುಗ್ಗಲೋ ನೇವತ್ತನ್ತಪೋ ನಾತ್ತಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ನ ಪರನ್ತಪೋ ನ ಪರಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ; ಸೋ ಅನತ್ತನ್ತಪೋ ಅಪರನ್ತಪೋ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ನಿಚ್ಛಾತೋ ನಿಬ್ಬುತೋ ಸೀತೀಭೂತೋ ಸುಖಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಬ್ರಹ್ಮಭೂತೇನ ಅತ್ತನಾ ವಿಹರತಿ? ಇಧ, ಗಹಪತಯೋ, ತಥಾಗತೋ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ...ಪೇ॰... ಸೋ ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ನೀವರಣೇ ಪಹಾಯ ಚೇತಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಪಞ್ಞಾಯ ದುಬ್ಬಲೀಕರಣೇ ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ ಚೇತಸೋ ಏಕೋದಿಭಾವಂ ಅವಿತಕ್ಕಂ ಅವಿಚಾರಂ ಸಮಾಧಿಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ...ಪೇ॰... ತತಿಯಂ ಝಾನಂ... ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ।

"ಸೋ ಏವಂ ಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ಪರಿಸುದ್ಧೇ ಪರಿಯೋದಾತೇ ಅನಙ್ಗಣೇ ವಿಗತೂಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಮುದುಭೂತೇ ಕಮ್ಮನಿಯೇ ಠಿತೇ ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತೇ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಾನುಸ್ಸತಿಞಾಣಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇತಿ। ಸೋ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಏಕಮ್ಪಿ ಜಾತಿಂ ದ್ವೇಪಿ ಜಾತಿಯೋ...ಪೇ॰... ಇತಿ ಸಾಕಾರಂ ಸಉದ್ದೇಸಂ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ

ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ಪರಿಸುದ್ಧೇ ಪರಿಯೋದಾತೇ ಅನಙ್ಗಣೇ ವಿಗತೂಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಮುದುಭೂತೇ ಕಮ್ಮನಿಯೇ ಠಿತೇ ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತೇ ಸತ್ತಾನಂ ಚುತೂಪಪಾತಞಾಣಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇತಿ। ಸೋ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸತಿ ಚವಮಾನೇ ಉಪಪಜ್ಜಮಾನೇ ಹೀನೇ ಪಣೀತೇ ಸುವಣ್ಣೇ ದುಬ್ಬಣ್ಣೇ, ಸುಗತೇ ದುಗ್ಗತೇ…ಪೇ॰… ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನಾತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ಪರಿಸುದ್ಧೇ ಪರಿಯೋದಾತೇ ಅನಙ್ಗಣೇ ವಿಗತೂಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಮುದುಭೂತೇ ಕಮ್ಮನಿಯೇ ಠಿತೇ ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತೇ ಆಸವಾನಂ ಖಯಞಾಣಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇತಿ। ಸೋ 'ಇದಂ ದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ…ಪೇ॰… 'ಅಯಂ ಆಸವನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಜಾನತೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸತೋ ಕಾಮಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ಭವಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ಅವಿಜ್ಜಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ। ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಗಹಪತಯೋ, ಪುಗ್ಗಲೋ ನೇವತ್ತನ್ತಪೋ ನಾತ್ತಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ನ ಪರನ್ತಪೋ ನ ಪರಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ; ಸೋ ಅನತ್ತನ್ತಪೋ ಅಪರನ್ತಪೋ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ನಿಚ್ಛಾತೋ ನಿಬ್ಬುತೋ ಸೀತೀಭೂತೋ ಸುಖಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಬ್ರಹ್ಮಭೂತೇನ ಅತ್ತನಾ ವಿಹರತೀ"ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಸಾಲೇಯ್ಯಕಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ – "ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ! ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ನಿಕ್ಕುಜ್ಜಿತಂ ವಾ ಉಕ್ಕುಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ ವಾ ವಿವರೇಯ್ಯ, ಮೂಳ್ಹಸ್ಸ ವಾ ಮಗ್ಗಂ ಆಚಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಅನ್ಧಕಾರೇ ವಾ ತೇಲಪಜ್ಜೋತಂ ಧಾರೇಯ್ಯ 'ಚಕ್ಖುಮನ್ತೋ ರೂಪಾನಿ ದಕ್ಖನ್ತೀ'ತಿ; ಏವಮೇವಂ ಭೋತಾ ಗೋತಮೇನ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಧಮ್ಮೋ ಪಕಾಸಿತೋ। ಏತೇ ಮಯಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛಾಮ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚ। ಉಪಾಸಕೇ ನೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತೇ"ತಿ।

ಅಪಣ್ಣಕಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ದಸಮಂ।

ಗಹಪತಿವಗ್ಗೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ ಪಠಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ಕನ್ದರನಾಗರಸೇಖವತೋ ಚ, ಪೋತಲಿಯೋ ಪುನ ಜೀವಕಭಚ್ಚೋ।
ಉಪಾಲಿದಮಥೋ ಕುಕ್ಕುರಅಭಯೋ, ಬಹುವೇದನೀಯಾಪಣ್ಣಕತೋ ದಸಮೋ॥

೨. ಭಿಕ್ಖುವಗ್ಗೋ

೧. ಅಮ್ಬಲಟ್ಠಿಕರಾಹುಲೋವಾದಸುತ್ತಂ

೧೦೭. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ವೇಳುವನೇ ಕಲನ್ದಕನಿವಾಪೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ರಾಹುಲೋ ಅಮ್ಬಲಟ್ಠಿಕಾಯಂ ವಿಹರತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಯೇನ ಅಮ್ಬಲಟ್ಠಿಕಾ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ರಾಹುಲೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ರಾಹುಲೋ ಭಗವನ್ತಂ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ। ದಿಸ್ವಾನ ಆಸನಂ ಪಞ್ಞಾಪೇಸಿ, ಉದಕಞ್ಚ ಪಾದಾನಂ। ನಿಸೀದಿ ಭಗವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ। ನಿಸಜ್ಜ ಪಾದೇ ಪಕ್ಖಾಲೇಸಿ। ಆಯಸ್ಮಾಪಿ ಖೋ ರಾಹುಲೋ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ।

೧೦೮. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಪರಿತ್ತಂ ಉದಕಾವಸೇಸಂ ಉದಕಾಧಾನೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ರಾಹುಲಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – ‘‘ಪಸ್ಸಸಿ ನೋ ತ್ವಂ, ರಾಹುಲ, ಇಮಂ ಪರಿತ್ತಂ ಉದಕಾವಸೇಸಂ ಉದಕಾಧಾನೇ ಠಪಿತ’’ನ್ತಿ? ‘‘ಏವಂ, ಭನ್ತೇ’’। ‘‘ಏವಂ ಪರಿತ್ತಕಂ ಖೋ, ರಾಹುಲ, ತೇಸಂ ಸಾಮಞ್ಞಂ ಯೇಸಂ ನತ್ಥಿ ಸಮ್ಪಜಾನಮುಸಾವಾದೇ ಲಜ್ಜಾ’’ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಪರಿತ್ತಂ ಉದಕಾವಸೇಸಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ರಾಹುಲಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – ‘‘ಪಸ್ಸಸಿ ನೋ ತ್ವಂ, ರಾಹುಲ, ಪರಿತ್ತಂ ಉದಕಾವಸೇಸಂ ಛಡ್ಡಿತ’’ನ್ತಿ? ‘‘ಏವಂ, ಭನ್ತೇ’’। ‘‘ಏವಂ ಛಡ್ಡಿತಂ ಖೋ, ರಾಹುಲ, ತೇಸಂ ಸಾಮಞ್ಞಂ ಯೇಸಂ ನತ್ಥಿ ಸಮ್ಪಜಾನಮುಸಾವಾದೇ ಲಜ್ಜಾ’’ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ತಂ ಉದಕಾಧಾನಂ ನಿಕ್ಕುಜ್ಜಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ರಾಹುಲಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – ‘‘ಪಸ್ಸಸಿ ನೋ ತ್ವಂ, ರಾಹುಲ, ಇಮಂ ಉದಕಾಧಾನಂ ನಿಕ್ಕುಜ್ಜಿತ’’ನ್ತಿ? ‘‘ಏವಂ, ಭನ್ತೇ’’। ‘‘ಏವಂ ನಿಕ್ಕುಜ್ಜಿತಂ ಖೋ, ರಾಹುಲ, ತೇಸಂ ಸಾಮಞ್ಞಂ ಯೇಸಂ ನತ್ಥಿ ಸಮ್ಪಜಾನಮುಸಾವಾದೇ ಲಜ್ಜಾ’’ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ತಂ ಉದಕಾಧಾನಂ ಉಕ್ಕುಜ್ಜಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ರಾಹುಲಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – ‘‘ಪಸ್ಸಸಿ ನೋ ತ್ವಂ, ರಾಹುಲ, ಇಮಂ ಉದಕಾಧಾನಂ ರಿತ್ತಂ ತುಚ್ಛ’’ನ್ತಿ? ‘‘ಏವಂ, ಭನ್ತೇ’’। ‘‘ಏವಂ ರಿತ್ತಂ ತುಚ್ಛಂ ಖೋ, ರಾಹುಲ, ತೇಸಂ ಸಾಮಞ್ಞಂ ಯೇಸಂ ನತ್ಥಿ ಸಮ್ಪಜಾನಮುಸಾವಾದೇ ಲಜ್ಜಾತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ರಾಹುಲ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಈಸಾದನ್ತೋ ಉರೂಳ್ಹವಾ [ಉಬ್ಬೂಳ್ಹವಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಅಭಿಜಾತೋ ಸಙ್ಗಾಮಾವಚರೋ ಸಙ್ಗಾಮಗತೋ ಪುರಿಮೇಹಿಪಿ ಪಾದೇಹಿ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ, ಪಚ್ಛಿಮೇಹಿಪಿ ಪಾದೇಹಿ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ, ಪುರಿಮೇನಪಿ ಕಾಯೇನ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ, ಪಚ್ಛಿಮೇನಪಿ ಕಾಯೇನ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ, ಸೀಸೇನಪಿ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ, ಕಣ್ಣೇಹಿಪಿ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ, ದನ್ತೇಹಿಪಿ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ, ನಙ್ಗುಟ್ಠೇನಪಿ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ; ರಕ್ಖತೇವ ಸೋಣ್ಡಂ। ತತ್ಥ ಹತ್ಥಾರೋಹಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ – ‘ಅಯಂ ಖೋ ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಈಸಾದನ್ತೋ ಉರೂಳ್ಹವಾ ಅಭಿಜಾತೋ ಸಙ್ಗಾಮಾವಚರೋ ಸಙ್ಗಾಮಗತೋ ಪುರಿಮೇಹಿಪಿ ಪಾದೇಹಿ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ, ಪಚ್ಛಿಮೇಹಿಪಿ ಪಾದೇಹಿ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ…ಪೇ॰… ನಙ್ಗುಟ್ಠೇನಪಿ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ; ರಕ್ಖತೇವ ಸೋಣ್ಡಂ । ಅಪರಿಚ್ಚತ್ತಂ ಖೋ ರಞ್ಞೋ ನಾಗಸ್ಸ ಜೀವಿತ’ನ್ತಿ। ಯತೋ ಖೋ, ರಾಹುಲ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಈಸಾದನ್ತೋ ಉರೂಳ್ಹವಾ ಅಭಿಜಾತೋ ಸಙ್ಗಾಮಾವಚರೋ ಸಙ್ಗಾಮಗತೋ ಪುರಿಮೇಹಿಪಿ ಪಾದೇಹಿ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ, ಪಚ್ಛಿಮೇಹಿಪಿ ಪಾದೇಹಿ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ…ಪೇ॰… ನಙ್ಗುಟ್ಠೇನಪಿ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ, ಸೋಣ್ಡಾಯಪಿ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ, ತತ್ಥ ಹತ್ಥಾರೋಹಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ – ‘ಅಯಂ ಖೋ ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಈಸಾದನ್ತೋ ಉರೂಳ್ಹವಾ ಅಭಿಜಾತೋ ಸಙ್ಗಾಮಾವಚರೋ ಸಙ್ಗಾಮಗತೋ ಪುರಿಮೇಹಿಪಿ ಪಾದೇಹಿ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ, ಪಚ್ಛಿಮೇಹಿಪಿ ಪಾದೇಹಿ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ, ಪುರಿಮೇನಪಿ ಕಾಯೇನ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ, ಪಚ್ಛಿಮೇನಪಿ ಕಾಯೇನ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ, ಸೀಸೇನಪಿ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ, ಕಣ್ಣೇಹಿಪಿ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ, ದನ್ತೇಹಿಪಿ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ, ನಙ್ಗುಟ್ಠೇನಪಿ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ, ಸೋಣ್ಡಾಯಪಿ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ। ಪರಿಚ್ಚತ್ತಂ ಖೋ ರಞ್ಞೋ ನಾಗಸ್ಸ ಜೀವಿತಂ। ನತ್ಥಿ ದಾನಿ ಕಿಞ್ಚಿ ರಞ್ಞೋ ನಾಗಸ್ಸ ಅಕರಣೀಯ’ನ್ತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ರಾಹುಲ, ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಸಮ್ಪಜಾನಮುಸಾವಾದೇ ನತ್ಥಿ ಲಜ್ಜಾ, ನಾಹಂ ತಸ್ಸ ಕಿಞ್ಚಿ ಪಾಪಂ ಅಕರಣೀಯನ್ತಿ ವದಾಮಿ। ತಸ್ಮಾತಿಹ ತೇ, ರಾಹುಲ, ‘ಹಸ್ಸಾಪಿ ನ ಮುಸಾ ಭಣಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ – ಏವಞ್ಹಿ ತೇ, ರಾಹುಲ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ।

೧೦೯. "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ರಾಹುಲ, ಕಿಮತ್ಥಿಯೋ ಆದಾಸೋ"ತಿ? "ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣತ್ಥೋ, ಭನ್ತೇ"ತಿ। "ಏವಮೇವ ಖೋ, ರಾಹುಲ, ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಕಾಯೇನ ಕಮ್ಮಂ ಕತ್ತಬ್ಬಂ, ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ವಾಚಾಯ ಕಮ್ಮಂ ಕತ್ತಬ್ಬಂ, ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಮನಸಾ ಕಮ್ಮಂ ಕತ್ತಬ್ಬಂ। ಯದೇವ ತ್ವಂ, ರಾಹುಲ, ಕಾಯೇನ ಕಮ್ಮಂ ಕತ್ತುಕಾಮೋ ಅಹೋಸಿ, ತದೇವ ತೇ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ಯಂ ನು ಖೋ ಅಹಂ ಇದಂ ಕಾಯೇನ ಕಮ್ಮಂ ಕತ್ತುಕಾಮೋ ಇದಂ ಮೇ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ಅತ್ತಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತೇಯ್ಯ, ಪರಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತೇಯ್ಯ, ಉಭಯಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತೇಯ್ಯ - ಅಕುಸಲಂ ಇದಂ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ದುಕ್ಖುದ್ರಯಂ [ದುಕ್ಖನ್ದ್ರಯಂ, ದುಕ್ಖುದಯಂ (ಕ॰)] ದುಕ್ಖವಿಪಾಕ'ನ್ತಿ? ಸಚೇ ತ್ವಂ, ರಾಹುಲ, ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನೇಯ್ಯಾಸಿ - 'ಯಂ ಖೋ ಅಹಂ ಇದಂ ಕಾಯೇನ ಕಮ್ಮಂ ಕತ್ತುಕಾಮೋ ಇದಂ ಮೇ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ಅತ್ತಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತೇಯ್ಯ, ಪರಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತೇಯ್ಯ, ಉಭಯಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತೇಯ್ಯ - ಅಕುಸಲಂ ಇದಂ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ದುಕ್ಖುದ್ರಯಂ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕ'ನ್ತಿ, ಏವರೂಪಂ ತೇ, ರಾಹುಲ, ಕಾಯೇನ ಕಮ್ಮಂ ಸಸಕ್ಕಂ ನ ಕರಣೀಯಂ [ಸಂಸಕ್ಕಂ ನ ಚ ಕರಣೀಯಂ (ಕ॰)]। ಸಚೇ ಪನ ತ್ವಂ, ರಾಹುಲ, ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನೇಯ್ಯಾಸಿ - 'ಯಂ ಖೋ ಅಹಂ ಇದಂ ಕಾಯೇನ ಕಮ್ಮಂ ಕತ್ತುಕಾಮೋ ಇದಂ ಮೇ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ನೇವತ್ತಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತೇಯ್ಯ, ನ ಪರಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತೇಯ್ಯ, ನ ಉಭಯಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತೇಯ್ಯ - ಕುಸಲಂ ಇದಂ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ಸುಖುದ್ರಯಂ ಸುಖವಿಪಾಕ'ನ್ತಿ, ಏವರೂಪಂ ತೇ, ರಾಹುಲ, ಕಾಯೇನ ಕಮ್ಮಂ ಕರಣೀಯಂ।

"ಕರೋನ್ತೇನಪಿ ತೇ, ರಾಹುಲ, ಕಾಯೇನ ಕಮ್ಮಂ ತದೇವ ತೇ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ಯಂ ನು ಖೋ ಅಹಂ ಇದಂ ಕಾಯೇನ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋಮಿ ಇದಂ ಮೇ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ಅತ್ತಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ, ಪರಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ, ಉಭಯಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ - ಅಕುಸಲಂ ಇದಂ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ದುಕ್ಖುದ್ರಯಂ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕ'ನ್ತಿ? ಸಚೇ ಪನ ತ್ವಂ, ರಾಹುಲ, ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನೇಯ್ಯಾಸಿ - 'ಯಂ ಖೋ ಅಹಂ ಇದಂ ಕಾಯೇನ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋಮಿ ಇದಂ ಮೇ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ಅತ್ತಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ, ಪರಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ, ಉಭಯಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ - ಅಕುಸಲಂ ಇದಂ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ದುಕ್ಖುದ್ರಯಂ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕ'ನ್ತಿ, ಪಟಿಸಂಹರೇಯ್ಯಾಸಿ ತ್ವಂ, ರಾಹುಲ, ಏವರೂಪಂ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ। ಸಚೇ ಪನ ತ್ವಂ, ರಾಹುಲ, ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನೇಯ್ಯಾಸಿ - 'ಯಂ ಖೋ ಅಹಂ ಇದಂ ಕಾಯೇನ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋಮಿ ಇದಂ ಮೇ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ನೇವತ್ತಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ, ನ ಪರಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ, ನ ಉಭಯಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ - ಕುಸಲಂ ಇದಂ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ಸುಖುದ್ರಯಂ ಸುಖವಿಪಾಕ'ನ್ತಿ, ಅನುಪದಜ್ಜೇಯ್ಯಾಸಿ ತ್ವಂ, ರಾಹುಲ, ಏವರೂಪಂ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ।

"ಕತ್ವಾಪಿ ತೇ, ರಾಹುಲ, ಕಾಯೇನ ಕಮ್ಮಂ ತದೇವ ತೇ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ಯಂ ನು ಖೋ ಅಹಂ ಇದಂ ಕಾಯೇನ ಕಮ್ಮಂ ಅಕಾಸಿಂ ಇದಂ ಮೇ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ಅತ್ತಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ [ಸಂವತ್ತಿ (ಪೀ॰)], ಪರಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ, ಉಭಯಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ - ಅಕುಸಲಂ ಇದಂ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ದುಕ್ಖುದ್ರಯಂ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕ'ನ್ತಿ? ಸಚೇ ಖೋ ತ್ವಂ, ರಾಹುಲ, ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನೇಯ್ಯಾಸಿ - 'ಯಂ ಖೋ ಅಹಂ ಇದಂ ಕಾಯೇನ ಕಮ್ಮಂ ಅಕಾಸಿಂ, ಇದಂ ಮೇ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ಅತ್ತಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ, ಪರಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ, ಉಭಯಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ - ಅಕುಸಲಂ ಇದಂ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ದುಕ್ಖುದ್ರಯಂ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕ'ನ್ತಿ, ಏವರೂಪಂ ತೇ, ರಾಹುಲ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ಸತ್ಥರಿ ವಾ ವಿಞ್ಞೂಸು ವಾ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು ದೇಸೇತಬ್ಬಂ, ವಿವರಿತಬ್ಬಂ, ಉತ್ತಾನೀಕಾತಬ್ಬಂ; ದೇಸೇತ್ವಾ ವಿವರಿತ್ವಾ ಉತ್ತಾನೀಕತ್ವಾ ಆಯತಿಂ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ । ಸಚೇ ಪನ ತ್ವಂ, ರಾಹುಲ, ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನೇಯ್ಯಾಸಿ - 'ಯಂ ಖೋ ಅಹಂ ಇದಂ ಕಾಯೇನ ಕಮ್ಮಂ ಅಕಾಸಿಂ ಇದಂ ಮೇ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ನೇವತ್ತಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ, ನ ಪರಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ, ನ ಉಭಯಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ - ಕುಸಲಂ ಇದಂ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ಸುಖುದ್ರಯಂ ಸುಖವಿಪಾಕ'ನ್ತಿ, ತೇನೇವ ತ್ವಂ, ರಾಹುಲ, ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜೇನ ವಿಹರೇಯ್ಯಾಸಿ ಅಹೋರತ್ತಾನುಸಿಕ್ಖೀ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು।

೧೧೦. “ಯದೇವ ತ್ವಂ, ರಾಹುಲ, ವಾಚಾಯ ಕಮ್ಮಂ ಕತ್ತುಕಾಮೋ ಅಹೋಸಿ, ತದೇವ ತೇ ವಚೀಕಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - ‘ಯಂ ನು ಖೋ ಅಹಂ ಇದಂ ವಾಚಾಯ ಕಮ್ಮಂ ಕತ್ತುಕಾಮೋ ಇದಂ ಮೇ ವಚೀಕಮ್ಮಂ ಅತ್ತಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತೇಯ್ಯ, ಪರಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತೇಯ್ಯ, ಉಭಯಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತೇಯ್ಯ - ಅಕುಸಲಂ ಇದಂ ವಚೀಕಮ್ಮಂ ದುಕ್ಖುದ್ರಯಂ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕ’ನ್ತಿ? ಸಚೇ ತ್ವಂ, ರಾಹುಲ, ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನೇಯ್ಯಾಸಿ - ‘ಯಂ ಖೋ ಅಹಂ ಇದಂ ವಾಚಾಯ ಕಮ್ಮಂ ಕತ್ತುಕಾಮೋ ಇದಂ ಮೇ ವಚೀಕಮ್ಮಂ ಅತ್ತಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತೇಯ್ಯ, ಪರಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತೇಯ್ಯ, ಉಭಯಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತೇಯ್ಯ - ಅಕುಸಲಂ ಇದಂ ವಚೀಕಮ್ಮಂ ದುಕ್ಖುದ್ರಯಂ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕ’ನ್ತಿ, ಏವರೂಪಂ ತೇ, ರಾಹುಲ, ವಾಚಾಯ ಕಮ್ಮಂ ಸಸಕ್ಕಂ ನ ಕರಣೀಯಂ। ಸಚೇ ಪನ ತ್ವಂ, ರಾಹುಲ, ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನೇಯ್ಯಾಸಿ - ‘ಯಂ ಖೋ ಅಹಂ ಇದಂ ವಾಚಾಯ ಕಮ್ಮಂ ಕತ್ತುಕಾಮೋ ಇದಂ ಮೇ ವಚೀಕಮ್ಮಂ ನೇವತ್ತಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತೇಯ್ಯ, ನ ಪರಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತೇಯ್ಯ - ಕುಸಲಂ ಇದಂ ವಚೀಕಮ್ಮಂ ಸುಖುದ್ರಯಂ ಸುಖವಿಪಾಕ’ನ್ತಿ, ಏವರೂಪಂ ತೇ, ರಾಹುಲ, ವಾಚಾಯ ಕಮ್ಮಂ ಕರಣೀಯಂ।

“ಕರೋನ್ತೇನಪಿ, ರಾಹುಲ, ವಾಚಾಯ ಕಮ್ಮಂ ತದೇವ ತೇ ವಚೀಕಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - ‘ಯಂ ನು ಖೋ ಅಹಂ ಇದಂ ವಾಚಾಯ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋಮಿ ಇದಂ ಮೇ ವಚೀಕಮ್ಮಂ ಅತ್ತಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ, ಪರಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ, ಉಭಯಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ - ಅಕುಸಲಂ ಇದಂ ವಚೀಕಮ್ಮಂ ದುಕ್ಖುದ್ರಯಂ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕ’ನ್ತಿ? ಸಚೇ ಪನ ತ್ವಂ, ರಾಹುಲ, ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನೇಯ್ಯಾಸಿ - ‘ಯಂ ಖೋ ಅಹಂ ಇದಂ ವಾಚಾಯ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋಮಿ ಇದಂ ಮೇ ವಚೀಕಮ್ಮಂ ಅತ್ತಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ, ಪರಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ, ಉಭಯಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ - ಅಕುಸಲಂ ಇದಂ ವಚೀಕಮ್ಮಂ ದುಕ್ಖುದ್ರಯಂ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕ’ನ್ತಿ, ಪಟಿಸಂಹರೇಯ್ಯಾಸಿ ತ್ವಂ, ರಾಹುಲ, ಏವರೂಪಂ ವಚೀಕಮ್ಮಂ। ಸಚೇ ಪನ ತ್ವಂ, ರಾಹುಲ, ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನೇಯ್ಯಾಸಿ - ‘ಯಂ ಖೋ ಅಹಂ ಇದಂ ವಾಚಾಯ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋಮಿ ಇದಂ ಮೇ ವಚೀಕಮ್ಮಂ ನೇವತ್ತಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ, ನ ಪರಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ, ನ ಉಭಯಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ - ಕುಸಲಂ ಇದಂ ವಚೀಕಮ್ಮಂ ಸುಖುದ್ರಯಂ ಸುಖವಿಪಾಕ’ನ್ತಿ, ಅನುಪದಜ್ಜೇಯ್ಯಾಸಿ, ತ್ವಂ ರಾಹುಲ, ಏವರೂಪಂ ವಚೀಕಮ್ಮಂ।

“ಕತ್ವಾಪಿ ತೇ, ರಾಹುಲ, ವಾಚಾಯ ಕಮ್ಮಂ ತದೇವ ತೇ ವಚೀಕಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - ‘ಯಂ ನು ಖೋ ಅಹಂ ಇದಂ ವಾಚಾಯ ಕಮ್ಮಂ ಅಕಾಸಿಂ ಇದಂ ಮೇ ವಚೀಕಮ್ಮಂ ಅತ್ತಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ [ಸಂವತ್ತಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)], ಪರಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ, ಉಭಯಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ - ಅಕುಸಲಂ ಇದಂ ವಚೀಕಮ್ಮಂ ದುಕ್ಖುದ್ರಯಂ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕ’ನ್ತಿ? ಸಚೇ ಖೋ ತ್ವಂ, ರಾಹುಲ, ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನೇಯ್ಯಾಸಿ - ‘ಯಂ ಖೋ ಅಹಂ ಇದಂ ವಾಚಾಯ ಕಮ್ಮಂ ಅಕಾಸಿಂ ಇದಂ ಮೇ ವಚೀಕಮ್ಮಂ ಅತ್ತಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ, ಪರಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ, ಉಭಯಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ - ಅಕುಸಲಂ ಇದಂ ವಚೀಕಮ್ಮಂ ದುಕ್ಖುದ್ರಯಂ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕ’ನ್ತಿ, ಏವರೂಪಂ ತೇ, ರಾಹುಲ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ ಸತ್ಥರಿ ವಾ ವಿಞ್ಞೂಸು ವಾ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು ದೇಸೇತಬ್ಬಂ, ವಿವರಿತಬ್ಬಂ, ಉತ್ತಾನೀಕತ್ತಬ್ಬಂ ; ದೇಸೇತ್ವಾ ವಿವರಿತ್ವಾ ಉತ್ತಾನೀಕತ್ವಾ ಆಯತಿಂ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಪನ ತ್ವಂ, ರಾಹುಲ, ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನೇಯ್ಯಾಸಿ - ‘ಯಂ ಖೋ ಅಹಂ ಇದಂ ವಾಚಾಯ ಕಮ್ಮಂ ಅಕಾಸಿಂ ಇದಂ ಮೇ ವಚೀಕಮ್ಮಂ ನೇವತ್ತಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ, ನ ಪರಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ, ನ ಉಭಯಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ - ಕುಸಲಂ ಇದಂ ವಚೀಕಮ್ಮಂ ಸುಖುದ್ರಯಂ ಸುಖವಿಪಾಕ’ನ್ತಿ, ತೇನೇವ ತ್ವಂ, ರಾಹುಲ, ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜೇನ ವಿಹರೇಯ್ಯಾಸಿ ಅಹೋರತ್ತಾನುಸಿಕ್ಖೀ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು।

೧೧೧. “ಯದೇವ ತ್ವಂ, ರಾಹುಲ, ಮನಸಾ ಕಮ್ಮಂ ಕತ್ತುಕಾಮೋ ಅಹೋಸಿ, ತದೇವ ತೇ ಮನೋಕಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - ‘ಯಂ ನು ಖೋ ಅಹಂ ಇದಂ ಮನಸಾ ಕಮ್ಮಂ ಕತ್ತುಕಾಮೋ ಇದಂ ಮೇ ಮನೋಕಮ್ಮಂ ಅತ್ತಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತೇಯ್ಯ, ಪರಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತೇಯ್ಯ, ಉಭಯಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತೇಯ್ಯ - ಅಕುಸಲಂ ಇದಂ ಮನೋಕಮ್ಮಂ ದುಕ್ಖುದ್ರಯಂ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕ’ನ್ತಿ? ಸಚೇ ತ್ವಂ, ರಾಹುಲ, ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನೇಯ್ಯಾಸಿ - ‘ಯಂ ಖೋ ಅಹಂ ಇದಂ ಮನಸಾ ಕಮ್ಮಂ

ಕತ್ತುಕಾಮೋ ಇದಂ ಮೇ ಮನೋಕಮ್ಮಂ ಅತ್ತಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತೇಯ್ಯ, ಪರಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತೇಯ್ಯ, ಉಭಯಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತೇಯ್ಯ - ಅಕುಸಲಂ ಇದಂ ಮನೋಕಮ್ಮಂ ದುಕ್ಖುದ್ರಯಂ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕ'ನ್ತಿ, ಏವರೂಪಂ ತೇ, ರಾಹುಲ, ಮನಸಾ ಕಮ್ಮಂ ಸಸಕ್ಕಂ ನ ಕರಣೀಯಂ। ಸಚೇ ಪನ ತ್ವಂ, ರಾಹುಲ, ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನೇಯ್ಯಾಸಿ - 'ಯಂ ಖೋ ಅಹಂ ಇದಂ ಮನಸಾ ಕಮ್ಮಂ ಕತ್ತುಕಾಮೋ ಇದಂ ಮೇ ಮನೋಕಮ್ಮಂ ನೇವತ್ತಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತೇಯ್ಯ, ನ ಪರಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತೇಯ್ಯ, ನ ಉಭಯಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತೇಯ್ಯ - ಕುಸಲಂ ಇದಂ ಮನೋಕಮ್ಮಂ ಸುಖುದ್ರಯಂ ಸುಖವಿಪಾಕ'ನ್ತಿ, ಏವರೂಪಂ ತೇ, ರಾಹುಲ, ಮನಸಾ ಕಮ್ಮಂ ಕರಣೀಯಂ।

"ಕರೋನ್ತೇನಪಿ ತೇ, ರಾಹುಲ, ಮನಸಾ ಕಮ್ಮಂ ತದೇವ ತೇ ಮನೋಕಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ಯಂ ನು ಖೋ ಅಹಂ ಇದಂ ಮನಸಾ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋಮಿ ಇದಂ ಮೇ ಮನೋಕಮ್ಮಂ ಅತ್ತಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ, ಪರಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ, ಉಭಯಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ - ಅಕುಸಲಂ ಇದಂ ಮನೋಕಮ್ಮಂ ದುಕ್ಖುದ್ರಯಂ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕ'ನ್ತಿ? ಸಚೇ ಪನ ತ್ವಂ, ರಾಹುಲ, ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನೇಯ್ಯಾಸಿ - 'ಯಂ ಖೋ ಅಹಂ ಇದಂ ಮನಸಾ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋಮಿ ಇದಂ ಮೇ ಮನೋಕಮ್ಮಂ ಅತ್ತಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ, ಪರಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ, ಉಭಯಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ - ಅಕುಸಲಂ ಇದಂ ಮನೋಕಮ್ಮಂ ದುಕ್ಖುದ್ರಯಂ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕ'ನ್ತಿ, ಪಟಿಸಂಹರೇಯ್ಯಾಸಿ ತ್ವಂ, ರಾಹುಲ, ಏವರೂಪಂ ಮನೋಕಮ್ಮಂ। ಸಚೇ ಪನ ತ್ವಂ, ರಾಹುಲ, ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನೇಯ್ಯಾಸಿ - 'ಯಂ ಖೋ ಅಹಂ ಇದಂ ಮನಸಾ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋಮಿ ಇದಂ ಮೇ ಮನೋಕಮ್ಮಂ ನೇವತ್ತಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ, ನ ಪರಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ, ನ ಉಭಯಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ - ಕುಸಲಂ ಇದಂ ಮನೋಕಮ್ಮಂ ಸುಖುದ್ರಯಂ ಸುಖವಿಪಾಕ'ನ್ತಿ, ಅನುಪದಜ್ಜೇಯ್ಯಾಸಿ ತ್ವಂ, ರಾಹುಲ, ಏವರೂಪಂ ಮನೋಕಮ್ಮಂ।

"ಕತ್ವಾಪಿ ತೇ, ರಾಹುಲ, ಮನಸಾ ಕಮ್ಮಂ ತದೇವ ತೇ ಮನೋಕಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ಯಂ ನು ಖೋ ಅಹಂ ಇದಂ ಮನಸಾ ಕಮ್ಮಂ ಅಕಾಸಿಂ ಇದಂ ಮೇ ಮನೋಕಮ್ಮಂ ಅತ್ತಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ [ಸಂವತ್ತಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)], ಪರಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ, ಉಭಯಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ - ಅಕುಸಲಂ ಇದಂ ಮನೋಕಮ್ಮಂ ದುಕ್ಖುದ್ರಯಂ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕ'ನ್ತಿ? ಸಚೇ ಖೋ ತ್ವಂ, ರಾಹುಲ, ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನೇಯ್ಯಾಸಿ - 'ಯಂ ಖೋ ಅಹಂ ಇದಂ ಮನಸಾ ಕಮ್ಮಂ ಅಕಾಸಿಂ ಇದಂ ಮೇ ಮನೋಕಮ್ಮಂ ಅತ್ತಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ, ಪರಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ, ಉಭಯಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ - ಅಕುಸಲಂ ಇದಂ ಮನೋಕಮ್ಮಂ ದುಕ್ಖುದ್ರಯಂ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕ'ನ್ತಿ, ಏವರೂಪಂ ಪನ [ಏವರೂಪೇ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಏವರೂಪೇ ಪನ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ತೇ, ರಾಹುಲ, ಮನೋಕಮ್ಮಂ [ಮನೋಕಮ್ಮೇ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಅಟ್ಟೀಯಿತಬ್ಬಂ ಹರಾಯಿತಬ್ಬಂ ಜಿಗುಚ್ಛಿತಬ್ಬಂ; ಅಟ್ಟೀಯಿತ್ವಾ ಹರಾಯಿತ್ವಾ ಜಿಗುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಆಯತಿಂ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಪನ ತ್ವಂ, ರಾಹುಲ, ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನೇಯ್ಯಾಸಿ - 'ಯಂ ಖೋ ಅಹಂ ಇದಂ ಮನಸಾ ಕಮ್ಮಂ ಅಕಾಸಿಂ ಇದಂ ಮೇ ಮನೋಕಮ್ಮಂ ನೇವತ್ತಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ, ನ ಪರಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ, ನ ಉಭಯಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ - ಕುಸಲಂ ಇದಂ ಮನೋಕಮ್ಮಂ ಸುಖುದ್ರಯಂ ಸುಖವಿಪಾಕ'ನ್ತಿ, ತೇನೇವ ತ್ವಂ, ರಾಹುಲ, ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜೇನ ವಿಹರೇಯ್ಯಾಸಿ ಅಹೋರತ್ತಾನುಸಿಕ್ಖೀ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು।

೧೧೨. "ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ರಾಹುಲ, ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ಪರಿಸೋಧೇಸುಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ ಪರಿಸೋಧೇಸುಂ, ಮನೋಕಮ್ಮಂ ಪರಿಸೋಧೇಸುಂ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಏವಮೇವಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ಪರಿಸೋಧೇಸುಂ, ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ವಚೀಕಮ್ಮಂ ಪರಿಸೋಧೇಸುಂ, ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಮನೋಕಮ್ಮಂ ಪರಿಸೋಧೇಸುಂ। ಯೇಪಿ ಹಿ ಕೇಚಿ, ರಾಹುಲ, ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ಪರಿಸೋಧೇಸ್ಸನ್ತಿ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ ಪರಿಸೋಧೇಸ್ಸನ್ತಿ, ಮನೋಕಮ್ಮಂ ಪರಿಸೋಧೇಸ್ಸನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಏವಮೇವಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ಪರಿಸೋಧೇಸ್ಸನ್ತಿ, ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ವಚೀಕಮ್ಮಂ ಪರಿಸೋಧೇಸ್ಸನ್ತಿ , ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ

ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಮನೋಕಮ್ಮಂ ಪರಿಸೋಧೇಸ್ಸನ್ತಿ। ಯೇಪಿ ಹಿ ಕೇಚಿ, ರಾಹುಲ, ಏತರಹಿ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ಪರಿಸೋಧೇನ್ತಿ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ ಪರಿಸೋಧೇನ್ತಿ, ಮನೋಕಮ್ಮಂ ಪರಿಸೋಧೇನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಏವಮೇವಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ಪರಿಸೋಧೇನ್ತಿ, ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ವಚೀಕಮ್ಮಂ ಪರಿಸೋಧೇನ್ತಿ, ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಮನೋಕಮ್ಮಂ ಪರಿಸೋಧೇನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ರಾಹುಲ, 'ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ಪರಿಸೋಧೇಸ್ಸಾಮಿ, ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ವಚೀಕಮ್ಮಂ ಪರಿಸೋಧೇಸ್ಸಾಮಿ, ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಮನೋಕಮ್ಮಂ ಪರಿಸೋಧೇಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ - ಏವಞ್ಹಿ ತೇ, ರಾಹುಲ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನೋ ಆಯಸ್ಮಾ ರಾಹುಲೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದೀತಿ।

ಅಮ್ಬಲಟ್ಠಿಕರಾಹುಲೋವಾದಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಪಠಮಂ।

೨. ಮಹಾರಾಹುಲೋವಾದಸುತ್ತಂ

೧೧೩. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿ। ಆಯಸ್ಮಾಪಿ ಖೋ ರಾಹುಲೋ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಭಗವನ್ತಂ ಪಿಟ್ಠಿತೋ ಪಿಟ್ಠಿತೋ ಅನುಬನ್ಧಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಅಪಲೋಕೇತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ರಾಹುಲಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ, ರಾಹುಲ, ರೂಪಂ - ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಓಳಾರಿಕಂ ವಾ ಸುಖುಮಂ ವಾ ಹೀನಂ ವಾ ಪಣೀತಂ ವಾ ಯಂ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ - ಸಬ್ಬಂ ರೂಪಂ 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬ"ನ್ತಿ। "ರೂಪಮೇವ ನು ಖೋ, ಭಗವಾ, ರೂಪಮೇವ ನು ಖೋ, ಸುಗತಾ"ತಿ? "ರೂಪಮ್ಪಿ, ರಾಹುಲ, ವೇದನಾಪಿ, ರಾಹುಲ, ಸಞ್ಞಾಪಿ, ರಾಹುಲ, ಸಙ್ಖಾರಾಪಿ, ರಾಹುಲ, ವಿಞ್ಞಾಣಮ್ಪಿ, ರಾಹುಲಾ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ರಾಹುಲೋ "ಕೋ ನಜ್ಜ [ಕೋ ನುಜ್ಜ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಭಗವತಾ ಸಮ್ಮುಖಾ ಓವಾದೇನ ಓವದಿತೋ ಗಾಮಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಸಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ತತೋ ಪಟಿನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ನಿಸೀದಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ ಉಜುಂ ಕಾಯಂ ಪಣಿಧಾಯ ಪರಿಮುಖಂ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ರಾಹುಲಂ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ನಿಸಿನ್ನಂ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ ಉಜುಂ ಕಾಯಂ ಪಣಿಧಾಯ ಪರಿಮುಖಂ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ । ದಿಸ್ವಾನ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ರಾಹುಲಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಂ, ರಾಹುಲ, ಭಾವನಂ ಭಾವೇಹಿ। ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿ, ರಾಹುಲ, ಭಾವನಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ"ತಿ।

೧೧೪. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ರಾಹುಲೋ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ರಾಹುಲೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಕಥಂ ಭಾವಿತಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿ, ಕಥಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ"ತಿ? "ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ, ರಾಹುಲ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ಕಕ್ಖಳಂ ಖರಿಗತಂ ಉಪಾದಿನ್ನಂ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಕೇಸಾ ಲೋಮಾ ನಖಾ ದನ್ತಾ ತಚೋ ಮಂಸಂ ನ್ಹಾರು [ನಹಾರು (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಅಟ್ಠಿ ಅಟ್ಠಿಮಿಞ್ಜಂ ವಕ್ಕಂ ಹದಯಂ ಯಕನಂ ಕಿಲೋಮಕಂ ಪಿಹಕಂ ಪಪ್ಫಾಸಂ ಅನ್ತಂ ಅನ್ತಗುಣಂ ಉದರಿಯಂ ಕರೀಸಂ, ಯಂ ವಾ ಪನಞ್ಞಮ್ಪಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ಕಕ್ಖಳಂ ಖರಿಗತಂ ಉಪಾದಿನ್ನಂ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ರಾಹುಲ, ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ ಪಥವೀಧಾತು [ಪಠವೀಧಾತು (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]। ಯಾ ಚೇವ ಖೋ ಪನ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ ಪಥವೀಧಾತು ಯಾ ಚ ಬಾಹಿರಾ ಪಥವೀಧಾತು, ಪಥವೀಧಾತುರೇವೇಸಾ। ತಂ 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ - ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಿಸ್ವಾ ಪಥವೀಧಾತುಯಾ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಪಥವೀಧಾತುಯಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿರಾಜೇತಿ"।

೧೧೫. “ಕತಮಾ ಚ, ರಾಹುಲ, ಆಪೋಧಾತು? ಆಪೋಧಾತು ಸಿಯಾ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ, ಸಿಯಾ ಬಾಹಿರಾ। ಕತಮಾ ಚ, ರಾಹುಲ, ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ ಆಪೋಧಾತು ? ಯಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ಆಪೋ ಆಪೋಗತಂ ಉಪಾದಿನ್ನಂ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಪಿತ್ತಂ ಸೇಮ್ಹಂ ಪುಬ್ಬೋ ಲೋಹಿತಂ ಸೇದೋ ಮೇದೋ ಅಸ್ಸು ವಸಾ ಖೇಳೋ ಸಿಙ್ಘಾಣಿಕಾ ಲಸಿಕಾ ಮುತ್ತಂ, ಯಂ ವಾ ಪನಞ್ಞಮ್ಪಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ಆಪೋ ಆಪೋಗತಂ ಉಪಾದಿನ್ನಂ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ರಾಹುಲ, ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ ಆಪೋಧಾತು। ಯಾ ಚೇವ ಖೋ ಪನ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ ಆಪೋಧಾತು ಯಾ ಚ ಬಾಹಿರಾ ಆಪೋಧಾತು ಆಪೋಧಾತುರೇವೇಸಾ। ತಂ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ - ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಿಸ್ವಾ ಆಪೋಧಾತುಯಾ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಆಪೋಧಾತುಯಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿರಾಜೇತಿ।

೧೧೬. “ಕತಮಾ ಚ, ರಾಹುಲ, ತೇಜೋಧಾತು? ತೇಜೋಧಾತು ಸಿಯಾ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ, ಸಿಯಾ ಬಾಹಿರಾ। ಕತಮಾ ಚ, ರಾಹುಲ, ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ ತೇಜೋಧಾತು? ಯಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ತೇಜೋ ತೇಜೋಗತಂ ಉಪಾದಿನ್ನಂ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಯೇನ ಚ ಸನ್ತಪ್ಪತಿ ಯೇನ ಚ ಜೀರೀಯತಿ ಯೇನ ಚ ಪರಿಡಯ್ಹತಿ ಯೇನ ಚ ಅಸಿತಪೀತಖಾಯಿತಸಾಯಿತಂ ಸಮ್ಮಾ ಪರಿಣಾಮಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಯಂ ವಾ ಪನಞ್ಞಮ್ಪಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ತೇಜೋ ತೇಜೋಗತಂ ಉಪಾದಿನ್ನಂ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ರಾಹುಲ, ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ ತೇಜೋಧಾತು। ಯಾ ಚೇವ ಖೋ ಪನ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ ತೇಜೋಧಾತು ಯಾ ಚ ಬಾಹಿರಾ ತೇಜೋಧಾತು ತೇಜೋಧಾತುರೇವೇಸಾ। ತಂ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ - ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಿಸ್ವಾ ತೇಜೋಧಾತುಯಾ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ತೇಜೋಧಾತುಯಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿರಾಜೇತಿ।

೧೧೭. “ಕತಮಾ ಚ, ರಾಹುಲ, ವಾಯೋಧಾತು? ವಾಯೋಧಾತು ಸಿಯಾ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ, ಸಿಯಾ ಬಾಹಿರಾ। ಕತಮಾ ಚ, ರಾಹುಲ, ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ ವಾಯೋಧಾತು? ಯಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ವಾಯೋ ವಾಯೋಗತಂ ಉಪಾದಿನ್ನಂ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಉದ್ಧಙ್ಗಮಾ ವಾತಾ, ಅಧೋಗಮಾ ವಾತಾ, ಕುಚ್ಛಿಸಯಾ ವಾತಾ, ಕೋಟ್ಠಾಸಯಾ [ಕೋಟ್ಠಸಯಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ವಾತಾ , ಅಙ್ಗಮಙ್ಗಾನುಸಾರಿನೋ ವಾತಾ, ಅಸ್ಸಾಸೋ ಪಸ್ಸಾಸೋ, ಇತಿ ಯಂ ವಾ ಪನಞ್ಞಮ್ಪಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ವಾಯೋ ವಾಯೋಗತಂ ಉಪಾದಿನ್ನಂ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ರಾಹುಲ, ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ ವಾಯೋಧಾತು। ಯಾ ಚೇವ ಖೋ ಪನ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ ವಾಯೋಧಾತು ಯಾ ಚ ಬಾಹಿರಾ ವಾಯೋಧಾತು ವಾಯೋಧಾತುರೇವೇಸಾ। ತಂ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ , ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ - ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಿಸ್ವಾ ವಾಯೋಧಾತುಯಾ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ವಾಯೋಧಾತುಯಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿರಾಜೇತಿ।

೧೧೮. “ಕತಮಾ ಚ, ರಾಹುಲ, ಆಕಾಸಧಾತು? ಆಕಾಸಧಾತು ಸಿಯಾ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ, ಸಿಯಾ ಬಾಹಿರಾ। ಕತಮಾ ಚ, ರಾಹುಲ, ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ ಆಕಾಸಧಾತು? ಯಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ಆಕಾಸಂ ಆಕಾಸಗತಂ ಉಪಾದಿನ್ನಂ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಕಣ್ಣಚ್ಛಿದ್ದಂ ನಾಸಚ್ಛಿದ್ದಂ ಮುಖದ್ವಾರಂ, ಯೇನ ಚ ಅಸಿತಪೀತಖಾಯಿತಸಾಯಿತಂ ಅಜ್ಝೋಹರತಿ, ಯತ್ಥ ಚ ಅಸಿತಪೀತಖಾಯಿತಸಾಯಿತಂ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ, ಯೇನ ಚ ಅಸಿತಪೀತಖಾಯಿತಸಾಯಿತಂ ಅಧೋಭಾಗಂ [ಅಧೋಭಾಗಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ನಿಕ್ಖಮತಿ, ಯಂ ವಾ ಪನಞ್ಞಮ್ಪಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ಆಕಾಸಂ ಆಕಾಸಗತಂ, ಅಘಂ ಅಘಗತಂ, ವಿವರಂ ವಿವರಗತಂ, ಅಸಮ್ಫುಟ್ಠಂ, ಮಂಸಲೋಹಿತೇಹಿ ಉಪಾದಿನ್ನಂ [ಆಕಾಸಗತಂ ಉಪಾದಿನ್ನಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ರಾಹುಲ, ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ ಆಕಾಸಧಾತು। ಯಾ ಚೇವ ಖೋ ಪನ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ ಆಕಾಸಧಾತು ಯಾ ಚ ಬಾಹಿರಾ ಆಕಾಸಧಾತು ಆಕಾಸಧಾತುರೇವೇಸಾ। ತಂ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ - ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಿಸ್ವಾ ಆಕಾಸಧಾತುಯಾ ಚಿತ್ತಂ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಆಕಾಸಧಾತುಯಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿರಾಜೇತಿ।

೧೧೯. “ಪಥವೀಸಮಂ, ರಾಹುಲ, ಭಾವನಂ ಭಾವೇಹಿ। ಪಥವೀಸಮಞ್ಹಿ ತೇ, ರಾಹುಲ, ಭಾವನಂ ಭಾವಯತೋ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಮನಾಪಾಮನಾಪಾ ಫಸ್ಸಾ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪರಿಯಾದಾಯ ಠಸ್ಸನ್ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ರಾಹುಲ, ಪಥವಿಯಾ ಸುಚಿಮ್ಪಿ ನಿಕ್ಖಿಪನ್ತಿ, ಅಸುಚಿಮ್ಪಿ

ನಿಕ್ಖಿಪನ್ತಿ, ಗೂಥಗತಮ್ಪಿ ನಿಕ್ಖಿಪನ್ತಿ, ಮುತ್ತಗತಮ್ಪಿ ನಿಕ್ಖಿಪನ್ತಿ, ಖೇಳಗತಮ್ಪಿ ನಿಕ್ಖಿಪನ್ತಿ, ಪುಬ್ಬಗತಮ್ಪಿ ನಿಕ್ಖಿಪನ್ತಿ, ಲೋಹಿತಗತಮ್ಪಿ ನಿಕ್ಖಿಪನ್ತಿ, ನ ಚ ತೇನ ಪಥವೀ ಅಟ್ಟೀಯತಿ ವಾ ಹರಾಯತಿ ವಾ ಜಿಗುಚ್ಛತಿ ವಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ ತ್ವಂ, ರಾಹುಲ, ಪಥವೀಸಮಂ ಭಾವನಂ ಭಾವೇಹಿ। ಪಥವೀಸಮಞ್ಹಿ ತೇ, ರಾಹುಲ, ಭಾವನಂ ಭಾವಯತೋ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಮನಾಪಾಮನಾಪಾ ಫಸ್ಸಾ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪರಿಯಾದಾಯ ಠಸ್ಸನ್ತಿ।

“ಆಪೋಸಮಂ, ರಾಹುಲ, ಭಾವನಂ ಭಾವೇಹಿ। ಆಪೋಸಮಞ್ಹಿ ತೇ, ರಾಹುಲ, ಭಾವನಂ ಭಾವಯತೋ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಮನಾಪಾಮನಾಪಾ ಫಸ್ಸಾ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪರಿಯಾದಾಯ ಠಸ್ಸನ್ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ರಾಹುಲ, ಆಪಸ್ಮಿಂ ಸುಚಿಮ್ಪಿ ಧೋವನ್ತಿ, ಅಸುಚಿಮ್ಪಿ ಧೋವನ್ತಿ, ಗೂಥಗತಮ್ಪಿ ಧೋವನ್ತಿ, ಮುತ್ತಗತಮ್ಪಿ ಧೋವನ್ತಿ, ಖೇಳಗತಮ್ಪಿ ಧೋವನ್ತಿ, ಪುಬ್ಬಗತಮ್ಪಿ ಧೋವನ್ತಿ, ಲೋಹಿತಗತಮ್ಪಿ ಧೋವನ್ತಿ, ನ ಚ ತೇನ ಆಪೋ ಅಟ್ಟೀಯತಿ ವಾ ಹರಾಯತಿ ವಾ ಜಿಗುಚ್ಛತಿ ವಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ ತ್ವಂ, ರಾಹುಲ, ಆಪೋಸಮಂ ಭಾವನಂ ಭಾವೇಹಿ। ಆಪೋಸಮಞ್ಹಿ ತೇ, ರಾಹುಲ, ಭಾವನಂ ಭಾವಯತೋ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಮನಾಪಾಮನಾಪಾ ಫಸ್ಸಾ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪರಿಯಾದಾಯ ಠಸ್ಸನ್ತಿ।

“ತೇಜೋಸಮಂ, ರಾಹುಲ, ಭಾವನಂ ಭಾವೇಹಿ। ತೇಜೋಸಮಞ್ಹಿ ತೇ, ರಾಹುಲ, ಭಾವನಂ ಭಾವಯತೋ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಮನಾಪಾಮನಾಪಾ ಫಸ್ಸಾ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪರಿಯಾದಾಯ ಠಸ್ಸನ್ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ರಾಹುಲ, ತೇಜೋ ಸುಚಿಮ್ಪಿ ದಹತಿ, ಅಸುಚಿಮ್ಪಿ ದಹತಿ, ಗೂಥಗತಮ್ಪಿ ದಹತಿ, ಮುತ್ತಗತಮ್ಪಿ ದಹತಿ, ಖೇಳಗತಮ್ಪಿ ದಹತಿ, ಪುಬ್ಬಗತಮ್ಪಿ ದಹತಿ, ಲೋಹಿತಗತಮ್ಪಿ ದಹತಿ, ನ ಚ ತೇನ ತೇಜೋ ಅಟ್ಟೀಯತಿ ವಾ ಹರಾಯತಿ ವಾ ಜಿಗುಚ್ಛತಿ ವಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ ತ್ವಂ, ರಾಹುಲ, ತೇಜೋಸಮಂ ಭಾವನಂ ಭಾವೇಹಿ। ತೇಜೋಸಮಞ್ಹಿ ತೇ, ರಾಹುಲ, ಭಾವನಂ ಭಾವಯತೋ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಮನಾಪಾಮನಾಪಾ ಫಸ್ಸಾ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪರಿಯಾದಾಯ ಠಸ್ಸನ್ತಿ।

“ವಾಯೋಸಮಂ, ರಾಹುಲ, ಭಾವನಂ ಭಾವೇಹಿ। ವಾಯೋಸಮಞ್ಹಿ ತೇ, ರಾಹುಲ, ಭಾವನಂ ಭಾವಯತೋ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಮನಾಪಾಮನಾಪಾ ಫಸ್ಸಾ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪರಿಯಾದಾಯ ಠಸ್ಸನ್ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ರಾಹುಲ, ವಾಯೋ ಸುಚಿಮ್ಪಿ ಉಪವಾಯತಿ, ಅಸುಚಿಮ್ಪಿ ಉಪವಾಯತಿ, ಗೂಥಗತಮ್ಪಿ ಉಪವಾಯತಿ, ಮುತ್ತಗತಮ್ಪಿ ಉಪವಾಯತಿ, ಖೇಳಗತಮ್ಪಿ ಉಪವಾಯತಿ, ಪುಬ್ಬಗತಮ್ಪಿ ಉಪವಾಯತಿ, ಲೋಹಿತಗತಮ್ಪಿ ಉಪವಾಯತಿ, ನ ಚ ತೇನ ವಾಯೋ ಅಟ್ಟೀಯತಿ ವಾ ಹರಾಯತಿ ವಾ ಜಿಗುಚ್ಛತಿ ವಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ ತ್ವಂ, ರಾಹುಲ, ವಾಯೋಸಮಂ ಭಾವನಂ ಭಾವೇಹಿ। ವಾಯೋಸಮಞ್ಹಿ ತೇ, ರಾಹುಲ, ಭಾವನಂ ಭಾವಯತೋ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಮನಾಪಾಮನಾಪಾ ಫಸ್ಸಾ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪರಿಯಾದಾಯ ಠಸ್ಸನ್ತಿ।

“ಆಕಾಸಸಮಂ, ರಾಹುಲ, ಭಾವನಂ ಭಾವೇಹಿ। ಆಕಾಸಸಮಞ್ಹಿ ತೇ, ರಾಹುಲ, ಭಾವನಂ ಭಾವಯತೋ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಮನಾಪಾಮನಾಪಾ ಫಸ್ಸಾ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪರಿಯಾದಾಯ ಠಸ್ಸನ್ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ರಾಹುಲ, ಆಕಾಸೋ ನ ಕತ್ಥಚಿ ಪತಿಟ್ಠಿತೋ; ಏವಮೇವ ಖೋ ತ್ವಂ, ರಾಹುಲ, ಆಕಾಸಸಮಂ ಭಾವನಂ ಭಾವೇಹಿ। ಆಕಾಸಸಮಞ್ಹಿ ತೇ, ರಾಹುಲ, ಭಾವನಂ ಭಾವಯತೋ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಮನಾಪಾಮನಾಪಾ ಫಸ್ಸಾ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪರಿಯಾದಾಯ ಠಸ್ಸನ್ತಿ।

೧೨೦. “ಮೇತ್ತಂ, ರಾಹುಲ, ಭಾವನಂ ಭಾವೇಹಿ। ಮೇತ್ತಞ್ಹಿ ತೇ, ರಾಹುಲ, ಭಾವನಂ ಭಾವಯತೋ ಯೋ ಬ್ಯಾಪಾದೋ ಸೋ ಪಹೀಯಿಸ್ಸತಿ। ಕರುಣಂ, ರಾಹುಲ, ಭಾವನಂ ಭಾವೇಹಿ। ಕರುಣಞ್ಹಿ ತೇ, ರಾಹುಲ, ಭಾವನಂ ಭಾವಯತೋ ಯಾ ವಿಹೇಸಾ ಸಾ ಪಹೀಯಿಸ್ಸತಿ। ಮುದಿತಂ, ರಾಹುಲ, ಭಾವನಂ ಭಾವೇಹಿ। ಮುದಿತಞ್ಹಿ ತೇ, ರಾಹುಲ, ಭಾವನಂ ಭಾವಯತೋ ಯಾ ಅರತಿ ಸಾ ಪಹೀಯಿಸ್ಸತಿ। ಉಪೇಕ್ಖಂ , ರಾಹುಲ, ಭಾವನಂ ಭಾವೇಹಿ। ಉಪೇಕ್ಖಞ್ಹಿ ತೇ, ರಾಹುಲ, ಭಾವನಂ ಭಾವಯತೋ ಯೋ ಪಟಿಘೋ ಸೋ ಪಹೀಯಿಸ್ಸತಿ। ಅಸುಭಂ, ರಾಹುಲ, ಭಾವನಂ ಭಾವೇಹಿ। ಅಸುಭಞ್ಹಿ ತೇ, ರಾಹುಲ, ಭಾವನಂ ಭಾವಯತೋ ಯೋ ರಾಗೋ

ಸೋ ಪಹೀಯಿಸ್ಸತಿ। ಅನಿಚ್ಚಸಞ್ಞಂ, ರಾಹುಲ, ಭಾವನಂ ಭಾವೇಹಿ। ಅನಿಚ್ಚಸಞ್ಞಞ್ಹಿ ತೇ, ರಾಹುಲ, ಭಾವನಂ ಭಾವಯತೋ ಯೋ ಅಸ್ಮಿಮಾನೋ ಸೋ ಪಹೀಯಿಸ್ಸತಿ।

೧೨೧. "ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಂ, ರಾಹುಲ, ಭಾವನಂ ಭಾವೇಹಿ। ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿ ಹಿ ತೇ, ರಾಹುಲ, ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ। ಕಥಂ ಭಾವಿತಾ ಚ, ರಾಹುಲ, ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿ, ಕಥಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ ? ಇಧ, ರಾಹುಲ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಞ್ಞಗತೋ ವಾ ರುಕ್ಖಮೂಲಗತೋ ವಾ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಗತೋ ವಾ ನಿಸೀದತಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ ಉಜುಂ ಕಾಯಂ ಪಣಿಧಾಯ ಪರಿಮುಖಂ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ। ಸೋ ಸತೋವ ಅಸ್ಸಸತಿ ಸತೋವ [ಸತೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಪಸ್ಸಸತಿ।

"ದೀಘಂ ವಾ ಅಸ್ಸಸನ್ತೋ 'ದೀಘಂ ಅಸ್ಸಸಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ದೀಘಂ ವಾ ಪಸ್ಸಸನ್ತೋ 'ದೀಘಂ ಪಸ್ಸಸಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ರಸ್ಸಂ ವಾ ಅಸ್ಸಸನ್ತೋ 'ರಸ್ಸಂ ಅಸ್ಸಸಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ರಸ್ಸಂ ವಾ ಪಸ್ಸಸನ್ತೋ 'ರಸ್ಸಂ ಪಸ್ಸಸಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। 'ಸಬ್ಬಕಾಯಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; 'ಸಬ್ಬಕಾಯಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; 'ಪಸ್ಸಮ್ಭಯಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; 'ಪಸ್ಸಮ್ಭಯಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ।

"'ಪೀತಿಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; 'ಪೀತಿಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; 'ಸುಖಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; 'ಸುಖಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; 'ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; 'ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; 'ಪಸ್ಸಮ್ಭಯಂ ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರಂ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; 'ಪಸ್ಸಮ್ಭಯಂ ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರಂ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ।

"'ಚಿತ್ತಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; 'ಚಿತ್ತಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ ; 'ಅಭಿಪ್ಪಮೋದಯಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; 'ಅಭಿಪ್ಪಮೋದಯಂ ಚಿತ್ತಂ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; 'ಸಮಾದಹಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; 'ಸಮಾದಹಂ ಚಿತ್ತಂ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; 'ವಿಮೋಚಯಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; 'ವಿಮೋಚಯಂ ಚಿತ್ತಂ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ।

"'ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; 'ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; 'ವಿರಾಗಾನುಪಸ್ಸೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; 'ವಿರಾಗಾನುಪಸ್ಸೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; 'ನಿರೋಧಾನುಪಸ್ಸೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; 'ನಿರೋಧಾನುಪಸ್ಸೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; 'ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; 'ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ।

"ಏವಂ ಭಾವಿತಾ ಖೋ, ರಾಹುಲ, ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿ, ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ। ಏವಂ ಭಾವಿತಾಯ, ರಾಹುಲ, ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಯಾ, ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತಾಯ ಯೇಪಿ ತೇ ಚರಿಮಕಾ ಅಸ್ಸಾಸಾ ತೇಪಿ ವಿದಿತಾವ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ ನೋ ಅವಿದಿತಾ"ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನೋ ಆಯಸ್ಮಾ ರಾಹುಲೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದೀತಿ।

ಮಹಾರಾಹುಲೋವಾದಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ದುತಿಯಂ।

೩. ಚೂಳಮಾಲುಕ್ಯಸುತ್ತಂ

೧೨೨. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತಸ್ಸ [ಮಾಲುಙ್ಕ್ಯಪುತ್ತಸ್ಸ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ರಹೋಗತಸ್ಸ ಪಟಿಸಲ್ಲೀನಸ್ಸ ಏವಂ ಚೇತಸೋ ಪರಿವಿತಕ್ಕೋ ಉದಪಾದಿ – ''ಯಾನಿಮಾನಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ ಭಗವತಾ ಅಬ್ಯಾಕತಾನಿ ಠಪಿತಾನಿ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಾನಿ – 'ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ'ತಿಪಿ, 'ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ'ತಿಪಿ, 'ಅನ್ತವಾ ಲೋಕೋ'ತಿಪಿ, 'ಅನನ್ತವಾ ಲೋಕೋ'ತಿಪಿ, 'ತಂ ಜೀವಂ ತಂ ಸರೀರ'ನ್ತಿಪಿ, 'ಅಞ್ಞಂ ಜೀವಂ ಅಞ್ಞಂ ಸರೀರ'ನ್ತಿಪಿ, 'ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿ, 'ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿ, 'ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿ, 'ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿ – ತಾನಿ ಮೇ ಭಗವಾ ನ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ। ಯಾನಿ ಮೇ ಭಗವಾ ನ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ ತಂ ಮೇ ನ ರುಚ್ಚತಿ, ತಂ ಮೇ ನಕ್ಖಮತಿ। ಸೋಹಂ ಭಗವನ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏತಮತ್ಥಂ ಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮಿ। ಸಚೇ ಮೇ ಭಗವಾ ಬ್ಯಾಕರಿಸ್ಸತಿ – 'ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ'ತಿ ವಾ 'ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ'ತಿ ವಾ…ಪೇ॰… 'ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ವಾ – ಏವಾಹಂ ಭಗವತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿಸ್ಸಾಮಿ; ನೋ ಚೇ ಮೇ ಭಗವಾ ಬ್ಯಾಕರಿಸ್ಸತಿ – 'ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ'ತಿ ವಾ 'ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ'ತಿ ವಾ…ಪೇ॰… 'ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ವಾ – ಏವಾಹಂ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತಿಸ್ಸಾಮೀ''ತಿ।

೧೨೩. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತೋ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ –

೧೨೪. ''ಇಧ ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ರಹೋಗತಸ್ಸ ಪಟಿಸಲ್ಲೀನಸ್ಸ ಏವಂ ಚೇತಸೋ ಪರಿವಿತಕ್ಕೋ ಉದಪಾದಿ – ಯಾನಿಮಾನಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ ಭಗವತಾ ಅಬ್ಯಾಕತಾನಿ ಠಪಿತಾನಿ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಾನಿ – 'ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ'ತಿಪಿ, 'ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ'ತಿಪಿ…ಪೇ॰… 'ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿಪಿ – ತಾನಿ ಮೇ ಭಗವಾ ನ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ। ಯಾನಿ ಮೇ ಭಗವಾ ನ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ ತಂ ಮೇ ನ ರುಚ್ಚತಿ, ತಂ ಮೇ ನಕ್ಖಮತಿ। ಸೋಹಂ ಭಗವನ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏತಮತ್ಥಂ ಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮಿ। ಸಚೇ ಮೇ ಭಗವಾ ಬ್ಯಾಕರಿಸ್ಸತಿ – 'ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ'ತಿ ವಾ, 'ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ'ತಿ ವಾ…ಪೇ॰… 'ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ವಾ – ಏವಾಹಂ ಭಗವತಿ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿಸ್ಸಾಮಿ। ನೋ ಚೇ ಮೇ ಭಗವಾ ಬ್ಯಾಕರಿಸ್ಸತಿ – 'ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ'ತಿ ವಾ, 'ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ'ತಿ ವಾ…ಪೇ॰… 'ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ವಾ – ಏವಾಹಂ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತಿಸ್ಸಾಮೀತಿ। ಸಚೇ ಭಗವಾ ಜಾನಾತಿ – 'ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ'ತಿ, 'ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ'ತಿ ಮೇ ಭಗವಾ ಬ್ಯಾಕರೋತು; ಸಚೇ ಭಗವಾ ಜಾನಾತಿ – 'ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ'ತಿ, 'ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ'ತಿ ಮೇ ಭಗವಾ ಬ್ಯಾಕರೋತು। ನೋ ಚೇ ಭಗವಾ ಜಾನಾತಿ – 'ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ'ತಿ ವಾ, 'ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ'ತಿ ವಾ, ಅಜಾನತೋ ಖೋ ಪನ ಅಪಸ್ಸತೋ ಏತದೇವ ಉಜುಕಂ ಹೋತಿ ಯದಿದಂ – 'ನ ಜಾನಾಮಿ, ನ ಪಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ। ಸಚೇ ಭಗವಾ ಜಾನಾತಿ – 'ಅನ್ತವಾ ಲೋಕೋ'ತಿ, 'ಅನನ್ತವಾ ಲೋಕೋ'ತಿ ಮೇ ಭಗವಾ ಬ್ಯಾಕರೋತು; ಸಚೇ ಭಗವಾ ಜಾನಾತಿ – 'ಅನನ್ತವಾ ಲೋಕೋ'ತಿ, 'ಅನನ್ತವಾ ಲೋಕೋ'ತಿ ಮೇ ಭಗವಾ ಬ್ಯಾಕರೋತು। ನೋ ಚೇ ಭಗವಾ ಜಾನಾತಿ – 'ಅನ್ತವಾ ಲೋಕೋ'ತಿ ವಾ, 'ಅನನ್ತವಾ ಲೋಕೋ'ತಿ ವಾ, ಅಜಾನತೋ ಖೋ ಪನ ಅಪಸ್ಸತೋ ಏತದೇವ ಉಜುಕಂ ಹೋತಿ ಯದಿದಂ – 'ನ ಜಾನಾಮಿ, ನ ಪಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ। ಸಚೇ ಭಗವಾ ಜಾನಾತಿ – 'ತಂ ಜೀವಂ ತಂ ಸರೀರ'ನ್ತಿ, 'ತಂ ಜೀವಂ ತಂ ಸರೀರ'ನ್ತಿ ಮೇ ಭಗವಾ ಬ್ಯಾಕರೋತು; ಸಚೇ ಭಗವಾ ಜಾನಾತಿ – 'ಅಞ್ಞಂ ಜೀವಂ ಅಞ್ಞಂ ಸರೀರ'ನ್ತಿ, 'ಅಞ್ಞಂ ಜೀವಂ ಅಞ್ಞಂ ಸರೀರ'ನ್ತಿ ಮೇ ಭಗವಾ ಬ್ಯಾಕರೋತು। ನೋ ಚೇ ಭಗವಾ ಜಾನಾತಿ – 'ತಂ ಜೀವಂ ತಂ ಸರೀರ'ನ್ತಿ ವಾ, 'ಅಞ್ಞಂ ಜೀವಂ ಅಞ್ಞಂ ಸರೀರ'ನ್ತಿ ವಾ, ಅಜಾನತೋ ಖೋ ಪನ ಅಪಸ್ಸತೋ ಏತದೇವ ಉಜುಕಂ ಹೋತಿ ಯದಿದಂ – 'ನ ಜಾನಾಮಿ, ನ ಪಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ। ಸಚೇ ಭಗವಾ ಜಾನಾತಿ – 'ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ, 'ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ಮೇ ಭಗವಾ ಬ್ಯಾಕರೋತು; ಸಚೇ ಭಗವಾ ಜಾನಾತಿ – 'ನ ಹೋತಿ

ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ, 'ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ಮೇ ಭಗವಾ ಬ್ಯಾಕರೋತು। ನೋ ಚೇ ಭಗವಾ ಜಾನಾತಿ - 'ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ವಾ, 'ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ವಾ, ಅಜಾನತೋ ಖೋ ಪನ ಅಪಸ್ಸತೋ ಏತದೇವ ಉಜುಕಂ ಹೋತಿ ಯದಿದಂ - 'ನ ಜಾನಾಮಿ ನ ಪಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ। ಸಚೇ ಭಗವಾ ಜಾನಾತಿ - 'ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ, 'ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ಮೇ ಭಗವಾ ಬ್ಯಾಕರೋತು; ಸಚೇ ಭಗವಾ ಜಾನಾತಿ - 'ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ, 'ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ಮೇ ಭಗವಾ ಬ್ಯಾಕರೋತು। ನೋ ಚೇ ಭಗವಾ ಜಾನಾತಿ - 'ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ವಾ, 'ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ವಾ, ಅಜಾನತೋ ಖೋ ಪನ ಅಪಸ್ಸತೋ ಏತದೇವ ಉಜುಕಂ ಹೋತಿ ಯದಿದಂ - 'ನ ಜಾನಾಮಿ, ನ ಪಸ್ಸಾಮೀ'"ತಿ।

೧೨೫. "ಕಿಂ ನು [ಕಿಂ ನು ಖೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ತಾಹಂ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ಏವಂ ಅವಚಂ - 'ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ಮಯಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರ, ಅಹಂ ತೇ ಬ್ಯಾಕರಿಸ್ಸಾಮಿ - 'ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ'ತಿ ವಾ, 'ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ'ತಿ ವಾ, 'ಅನ್ತವಾ ಲೋಕೋ'ತಿ ವಾ, 'ಅನನ್ತವಾ ಲೋಕೋ'ತಿ ವಾ, 'ತಂ ಜೀವಂ ತಂ ಸರೀರ'ನ್ತಿ ವಾ, 'ಅಞ್ಞಂ ಜೀವಂ ಅಞ್ಞಂ ಸರೀರ'ನ್ತಿ ವಾ, 'ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ವಾ, 'ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ವಾ, 'ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ವಾ, 'ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ವಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ತ್ವಂ ವಾ ಪನ ಮಂ ಏವಂ ಅವಚ - ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿಸ್ಸಾಮಿ , ಭಗವಾ ಮೇ ಬ್ಯಾಕರಿಸ್ಸತಿ - 'ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ'ತಿ ವಾ, 'ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ'ತಿ ವಾ, 'ಅನ್ತವಾ ಲೋಕೋ'ತಿ ವಾ, 'ಅನನ್ತವಾ ಲೋಕೋ'ತಿ ವಾ, 'ತಂ ಜೀವಂ ತಂ ಸರೀರ'ನ್ತಿ ವಾ, 'ಅಞ್ಞಂ ಜೀವಂ ಅಞ್ಞಂ ಸರೀರ'ನ್ತಿ ವಾ, 'ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ವಾ, 'ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ವಾ, 'ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ವಾ, 'ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ವಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಇತಿ ಕಿರ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ನೇವಾಹಂ ತಂ ವದಾಮಿ - ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ಮಯಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರ, ಅಹಂ ತೇ ಬ್ಯಾಕರಿಸ್ಸಾಮಿ - 'ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ'ತಿ ವಾ, 'ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ'ತಿ ವಾ...ಪೇ॰... 'ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ ವಾ'ತಿ; ನಪಿ ಕಿರ ಮಂ ತ್ವಂ ವದೇಸಿ - ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿಸ್ಸಾಮಿ, ಭಗವಾ ಮೇ ಬ್ಯಾಕರಿಸ್ಸತಿ - 'ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ'ತಿ ವಾ 'ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ'ತಿ ವಾ... ಪೇ॰... 'ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ವಾ"ತಿ। ಏವಂ ಸನ್ತೇ, ಮೋಘಪುರಿಸ, ಕೋ ಸನ್ತೋ ಕಂ ಪಚ್ಚಾಚಿಕ್ಖಸಿ?

೧೨೬. "ಯೋ ಖೋ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ನ ತಾವಾಹಂ ಭಗವತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿಸ್ಸಾಮಿ ಯಾವ ಮೇ ಭಗವಾ ನ ಬ್ಯಾಕರಿಸ್ಸತಿ - "ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ"ತಿ ವಾ, "ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ"ತಿ ವಾ...ಪೇ॰... "ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ"ತಿ ವಾತಿ, ಅಬ್ಯಾಕತಮೇವ ತಂ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ತಥಾಗತೇನ ಅಸ್ಸ, ಅಥ ಸೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಕಾಲಂ ಕರೇಯ್ಯ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ಪುರಿಸೋ ಸಲ್ಲೇನ ವಿದ್ಧೋ ಅಸ್ಸ ಸವಿಸೇನ ಗಾಳ್ಹಪಲೇಪನೇನ। ತಸ್ಸ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಾ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಾ ಭಿಸಕ್ಕಂ ಸಲ್ಲಕತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಪೇಯ್ಯುಂ। ಸೋ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ನ ತಾವಾಹಂ ಇಮಂ ಸಲ್ಲಂ ಆಹರಿಸ್ಸಾಮಿ ಯಾವ ನ ತಂ ಪುರಿಸಂ ಜಾನಾಮಿ ಯೇನಮ್ಹಿ ವಿದ್ಧೋ, ಖತ್ತಿಯೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ವೇಸ್ಸೋ ವಾ ಸುದ್ದೋ ವಾ'ತಿ; ಸೋ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ನ ತಾವಾಹಂ ಇಮಂ ಸಲ್ಲಂ ಆಹರಿಸ್ಸಾಮಿ ಯಾವ ನ ತಂ ಪುರಿಸಂ ಜಾನಾಮಿ ಯೇನಮ್ಹಿ ವಿದ್ಧೋ, ಏವಂನಾಮೋ ಏವಂಗೋತ್ತೋ ಇತಿ ವಾ'ತಿ; ಸೋ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ನ ತಾವಾಹಂ ಇಮಂ ಸಲ್ಲಂ ಆಹರಿಸ್ಸಾಮಿ ಯಾವ ನ ತಂ ಪುರಿಸಂ ಜಾನಾಮಿ ಯೇನಮ್ಹಿ ವಿದ್ಧೋ, ದೀಘೋ ವಾ ರಸ್ಸೋ ವಾ ಮಜ್ಝಿಮೋ ವಾ'ತಿ; ಸೋ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ನ ತಾವಾಹಂ ಇಮಂ ಸಲ್ಲಂ ಆಹರಿಸ್ಸಾಮಿ ಯಾವ ನ ತಂ ಪುರಿಸಂ ಜಾನಾಮಿ ಯೇನಮ್ಹಿ ವಿದ್ಧೋ, ಕಾಳೋ ವಾ ಸಾಮೋ ವಾ ಮಙ್ಗುರಚ್ಛವೀ ವಾ'ತಿ; ಸೋ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ನ ತಾವಾಹಂ ಇಮಂ ಸಲ್ಲಂ ಆಹರಿಸ್ಸಾಮಿ ಯಾವ ನ ತಂ ಪುರಿಸಂ ಜಾನಾಮಿ ಯೇನಮ್ಹಿ

ವಿದ್ಧೋ, ಅಮುಕಸ್ಮಿಂ ಗಾಮೇ ವಾ ನಿಗಮೇ ವಾ ನಗರೇ ವಾ'ತಿ; ಸೋ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ನ ತಾವಾಹಂ ಇಮಂ ಸಲ್ಲಂ ಆಹರಿಸ್ಸಾಮಿ ಯಾವ ನ ತಂ ಧನುಂ ಜಾನಾಮಿ ಯೇನಮ್ಹಿ ವಿದ್ಧೋ, ಯದಿ ವಾ ಚಾಪೋ ಯದಿ ವಾ ಕೋದಣ್ಡೋ'ತಿ; ಸೋ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ನ ತಾವಾಹಂ ಇಮಂ ಸಲ್ಲಂ ಆಹರಿಸ್ಸಾಮಿ ಯಾವ ನ ತಂ ಜಿಯಂ ಜಾನಾಮಿ ಯಾಯಮ್ಹಿ ವಿದ್ಧೋ , ಯದಿ ವಾ ಅಕ್ಕಸ್ಸ ಯದಿ ವಾ ಸಣ್ಹಸ್ಸ [ಸಣ್ಠಸ್ಸ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಯದಿ ವಾ ನ್ಹಾರುಸ್ಸ ಯದಿ ವಾ ಮರುವಾಯ ಯದಿ ವಾ ಖೀರಪಣ್ಣಿನೋ'ತಿ; ಸೋ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ನ ತಾವಾಹಂ ಇಮಂ ಸಲ್ಲಂ ಆಹರಿಸ್ಸಾಮಿ ಯಾವ ನ ತಂ ಕಣ್ಡಂ ಜಾನಾಮಿ ಯೇನಮ್ಹಿ ವಿದ್ಧೋ, ಯದಿ ವಾ ಗಚ್ಛಂ ಯದಿ ವಾ ರೋಪಿಮ'ನ್ತಿ; ಸೋ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ನ ತಾವಾಹಂ ಇಮಂ ಸಲ್ಲಂ ಆಹರಿಸ್ಸಾಮಿ ಯಾವ ನ ತಂ ಕಣ್ಡಂ ಜಾನಾಮಿ ಯೇನಮ್ಹಿ ವಿದ್ಧೋ, ಯಸ್ಸ ಪತ್ತೇಹಿ ವಾಜಿತಂ [ವಾಖಿತ್ತಂ (ಕ॰)] ಯದಿ ವಾ ಗಿಜ್ಝಸ್ಸ ಯದಿ ವಾ ಕಙ್ಕಸ್ಸ ಯದಿ ವಾ ಕುಲಲಸ್ಸ ಯದಿ ವಾ ಮೋರಸ್ಸ ಯದಿ ವಾ ಸಿಥಿಲಹನುನೋ'ತಿ; ಸೋ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ನ ತಾವಾಹಂ ಇಮಂ ಸಲ್ಲಂ ಆಹರಿಸ್ಸಾಮಿ ಯಾವ ನ ತಂ ಕಣ್ಡಂ ಜಾನಾಮಿ ಯೇನಮ್ಹಿ ವಿದ್ಧೋ, ಯಸ್ಸ ನ್ಹಾರುನಾ ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಯದಿ ವಾ ಗವಸ್ಸ ಯದಿ ವಾ ಮಹಿಂಸಸ್ಸ ಯದಿ ವಾ ಭೇರವಸ್ಸ [ರೋರುವಸ್ಸ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಯದಿ ವಾ ಸೇಮ್ಹಾರಸ್ಸಾ'ತಿ; ಸೋ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ನ ತಾವಾಹಂ ಇಮಂ ಸಲ್ಲಂ ಆಹರಿಸ್ಸಾಮಿ ಯಾವ ನ ತಂ ಸಲ್ಲಂ ಜಾನಾಮಿ ಯೇನಮ್ಹಿ ವಿದ್ಧೋ, ಯದಿ ವಾ ಸಲ್ಲಂ ಯದಿ ವಾ ಖುರಪ್ಪಂ ಯದಿ ವಾ ವೇಕಣ್ಡಂ ಯದಿ ವಾ ನಾರಾಚಂ ಯದಿ ವಾ ವಚ್ಛದನ್ತಂ ಯದಿ ವಾ ಕರವೀರಪತ್ತ'ನ್ತಿ - ಅಞ್ಞಾತಮೇವ ತಂ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ತೇನ ಪುರಿಸೇನ ಅಸ್ಸ, ಅಥ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಕಾಲಂ ಕರೇಯ್ಯ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ಯೋ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ನ ತಾವಾಹಂ ಭಗವತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿಸ್ಸಾಮಿ ಯಾವ ಮೇ ಭಗವಾ ನ ಬ್ಯಾಕರಿಸ್ಸತಿ - "ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ"ತಿ ವಾ "ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ"ತಿ ವಾ...ಪೇ॰... "ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ"ತಿ ವಾತಿ - ಅಬ್ಯಾಕತಮೇವ ತಂ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ತಥಾಗತೇನ ಅಸ್ಸ, ಅಥ ಸೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಕಾಲಙ್ಕರೇಯ್ಯ।

೧೨೮. "'ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ'ತಿ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸೋ ಅಭವಿಸ್ಸಾತಿ , ಏವಂ 'ನೋ ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ'ತಿ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸೋ ಅಭವಿಸ್ಸಾತಿ, ಏವಮ್ಪಿ 'ನೋ ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ'ತಿ ವಾ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸತಿ, 'ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ'ತಿ ವಾ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸತಿ ಅತ್ಥೇವ ಜಾತಿ, ಅತ್ಥಿ ಜರಾ, ಅತ್ಥಿ ಮರಣಂ, ಸನ್ತಿ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ; ಯೇಸಾಹಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ನಿಘಾತಂ ಪಞ್ಞಪೇಮಿ । 'ಅನ್ತವಾ ಲೋಕೋ'ತಿ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸೋ ಅಭವಿಸ್ಸಾತಿ, ಏವಂ 'ನೋ ಅನನ್ತವಾ ಲೋಕೋ'ತಿ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸೋ ಅಭವಿಸ್ಸಾತಿ, ಏವಮ್ಪಿ 'ನೋ ಅನ್ತವಾ ಲೋಕೋ'ತಿ ವಾ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸತಿ, 'ಅನನ್ತವಾ ಲೋಕೋ'ತಿ ವಾ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸತಿ ಅತ್ಥೇವ ಜಾತಿ, ಅತ್ಥಿ ಜರಾ, ಅತ್ಥಿ ಮರಣಂ, ಸನ್ತಿ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ; ಯೇಸಾಹಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ನಿಘಾತಂ ಪಞ್ಞಪೇಮಿ। 'ತಂ ಜೀವಂ ತಂ ಸರೀರ'ನ್ತಿ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸೋ ಅಭವಿಸ್ಸಾತಿ, ಏವಂ 'ನೋ ಅಞ್ಞಂ ಜೀವಂ ಅಞ್ಞಂ ಸರೀರ'ನ್ತಿ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸೋ ಅಭವಿಸ್ಸಾತಿ, ಏವಮ್ಪಿ 'ನೋ ತಂ ಜೀವಂ ತಂ ಸರೀರ'ನ್ತಿ ವಾ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸತಿ, 'ಅಞ್ಞಂ ಜೀವಂ ಅಞ್ಞಂ ಸರೀರ'ನ್ತಿ ವಾ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸತಿ ಅತ್ಥೇವ ಜಾತಿ...ಪೇ॰... ನಿಘಾತಂ ಪಞ್ಞಪೇಮಿ। 'ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸೋ ಅಭವಿಸ್ಸಾತಿ, ಏವಂ 'ನೋ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸೋ ಅಭವಿಸ್ಸಾತಿ, ಏವಮ್ಪಿ 'ನೋ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ವಾ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸತಿ, 'ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ವಾ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸತಿ ಅತ್ಥೇವ ಜಾತಿ... ಪೇ॰... ಯೇಸಾಹಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ನಿಘಾತಂ ಪಞ್ಞಪೇಮಿ। 'ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸೋ ಅಭವಿಸ್ಸಾತಿ, ಏವಂ 'ನೋ ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸೋ ಅಭವಿಸ್ಸಾತಿ, ಏವಮ್ಪಿ 'ನೋ ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸತಿ, 'ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ವಾ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸತಿ ಅತ್ಥೇವ ಜಾತಿ...ಪೇ॰... ಯೇಸಾಹಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ನಿಘಾತಂ ಪಞ್ಞಪೇಮಿ।

೧೨೮. "ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ಅಬ್ಯಾಕತಞ್ಚ ಮೇ ಅಬ್ಯಾಕತತೋ ಧಾರೇಥ; ಬ್ಯಾಕತಞ್ಚ ಮೇ ಬ್ಯಾಕತತೋ ಧಾರೇಥ। ಕಿಞ್ಚ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ಮಯಾ ಅಬ್ಯಾಕತಂ? 'ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ'ತಿ ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ಮಯಾ ಅಬ್ಯಾಕತಂ; 'ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ'ತಿ - ಮಯಾ ಅಬ್ಯಾಕತಂ; 'ಅನ್ತವಾ ಲೋಕೋ'ತಿ - ಮಯಾ ಅಬ್ಯಾಕತಂ; 'ಅನನ್ತವಾ ಲೋಕೋ'ತಿ - ಮಯಾ ಅಬ್ಯಾಕತಂ; 'ತಂ ಜೀವಂ ತಂ ಸರೀರ'ನ್ತಿ - ಮಯಾ ಅಬ್ಯಾಕತಂ; 'ಅಞ್ಞಂ ಜೀವಂ ಅಞ್ಞಂ ಸರೀರ'ನ್ತಿ - ಮಯಾ ಅಬ್ಯಾಕತಂ; 'ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ - ಮಯಾ ಅಬ್ಯಾಕತಂ; 'ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ - ಮಯಾ ಅಬ್ಯಾಕತಂ; 'ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ - ಮಯಾ ಅಬ್ಯಾಕತಂ; 'ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ - ಮಯಾ ಅಬ್ಯಾಕತಂ। ಕಸ್ಮಾ ಚೇತಂ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ಮಯಾ ಅಬ್ಯಾಕತಂ? ನ ಹೇತಂ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ಅತ್ಥಸಂಹಿತಂ ನ ಆದಿಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಕಂ ನ [ನೇತಂ (ಸೀ॰)] ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ನ ವಿರಾಗಾಯ ನ ನಿರೋಧಾಯ ನ ಉಪಸಮಾಯ ನ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ನ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ತಸ್ಮಾ ತಂ ಮಯಾ ಅಬ್ಯಾಕತಂ। ಕಿಞ್ಚ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ಮಯಾ ಬ್ಯಾಕತಂ? 'ಇದಂ ದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ಮಯಾ ಬ್ಯಾಕತಂ; 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ'ತಿ - ಮಯಾ ಬ್ಯಾಕತಂ; 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ'ತಿ - ಮಯಾ ಬ್ಯಾಕತಂ; 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ'ತಿ - ಮಯಾ ಬ್ಯಾಕತಂ। ಕಸ್ಮಾ ಚೇತಂ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ಮಯಾ ಬ್ಯಾಕತಂ? ಏತಞ್ಹಿ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ಅತ್ಥಸಂಹಿತಂ ಏತಂ ಆದಿಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಕಂ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಉಪಸಮಾಯ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ತಸ್ಮಾ ತಂ ಮಯಾ ಬ್ಯಾಕತಂ। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ , ಅಬ್ಯಾಕತಞ್ಚ ಮೇ ಅಬ್ಯಾಕತತೋ ಧಾರೇಥ; ಬ್ಯಾಕತಞ್ಚ ಮೇ ಬ್ಯಾಕತತೋ ಧಾರೇಥಾ"ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದೀತಿ।

ಚೂಳಮಾಲುಕ್ಯಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ತತಿಯಂ।

೪. ಮಹಾಮಾಲುಕ್ಯಸುತ್ತಂ

೧೨೯. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಭಿಕ್ಖವೋ"ತಿ। "ಭದನ್ತೇ"ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - "ಧಾರೇಥ ನೋ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಯಾ ದೇಸಿತಾನಿ ಪಞ್ಚೋರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನೀ"ತಿ?

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಅಹಂ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಾರೇಮಿ ಭಗವತಾ ದೇಸಿತಾನಿ ಪಞ್ಚೋರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನೀ"ತಿ। "ಯಥಾ ಕಥಂ ಪನ ತ್ವಂ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ಧಾರೇಸಿ ಮಯಾ ದೇಸಿತಾನಿ ಪಞ್ಚೋರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನೀ"ತಿ? "ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಂ ಸಂಯೋಜನಂ ದೇಸಿತಂ ಧಾರೇಮಿ; ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಂ ಸಂಯೋಜನಂ ದೇಸಿತಂ ಧಾರೇಮಿ; ಸೀಲಬ್ಬತಪರಾಮಾಸಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಂ ಸಂಯೋಜನಂ ದೇಸಿತಂ ಧಾರೇಮಿ; ಕಾಮಚ್ಛನ್ದಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಂ ಸಂಯೋಜನಂ ದೇಸಿತಂ ಧಾರೇಮಿ; ಬ್ಯಾಪಾದಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಂ ಸಂಯೋಜನಂ ದೇಸಿತಂ ಧಾರೇಮಿ। ಏವಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಧಾರೇಮಿ ಭಗವತಾ ದೇಸಿತಾನಿ ಪಞ್ಚೋರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನೀ"ತಿ।

"ಕಸ್ಸ ಖೋ ನಾಮ ತ್ವಂ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ಇಮಾನಿ ಏವಂ ಪಞ್ಚೋರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ದೇಸಿತಾನಿ ಧಾರೇಸಿ? ನನು, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ , ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಇಮಿನಾ ತರುಣೂಪಮೇನ ಉಪಾರಮ್ಭೇನ ಉಪಾರಮ್ಭಿಸ್ಸನ್ತಿ? ದಹರಸ್ಸ ಹಿ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ಕುಮಾರಸ್ಸ ಮನ್ದಸ್ಸ ಉತ್ತಾನಸೇಯ್ಯಕಸ್ಸ ಸಕ್ಕಾಯೋತಿಪಿ ನ ಹೋತಿ, ಕುತೋ ಪನಸ್ಸ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ

ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿ? ಅನುಸೇತ್ವೇವಸ್ಸ [ಅನುಸೇತಿ ತ್ವೇವಸ್ಸ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಾನುಸಯೋ। ದಹರಸ್ಸ ಹಿ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ಕುಮಾರಸ್ಸ ಮನ್ದಸ್ಸ ಉತ್ತಾನಸೇಯ್ಯಕಸ್ಸ ಧಮ್ಮಾತಿಪಿ ನ ಹೋತಿ, ಕುತೋ ಪನಸ್ಸ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ? ಅನುಸೇತ್ವೇವಸ್ಸ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾನುಸಯೋ। ದಹರಸ್ಸ ಹಿ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ಕುಮಾರಸ್ಸ ಮನ್ದಸ್ಸ ಉತ್ತಾನಸೇಯ್ಯಕಸ್ಸ ಸೀಲಾತಿಪಿ ನ ಹೋತಿ, ಕುತೋ ಪನಸ್ಸ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ ಸೀಲೇಸು ಸೀಲಬ್ಬತಪರಾಮಾಸೋ? ಅನುಸೇತ್ವೇವಸ್ಸ ಸೀಲಬ್ಬತಪರಾಮಾಸಾನುಸಯೋ । ದಹರಸ್ಸ ಹಿ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ಕುಮಾರಸ್ಸ ಮನ್ದಸ್ಸ ಉತ್ತಾನಸೇಯ್ಯಕಸ್ಸ ಕಾಮಾತಿಪಿ ನ ಹೋತಿ, ಕುತೋ ಪನಸ್ಸ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ ಕಾಮೇಸು ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ? ಅನುಸೇತ್ವೇವಸ್ಸ ಕಾಮರಾಗಾನುಸಯೋ। ದಹರಸ್ಸ ಹಿ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ಕುಮಾರಸ್ಸ ಮನ್ದಸ್ಸ ಉತ್ತಾನಸೇಯ್ಯಕಸ್ಸ ಸತ್ತಾತಿಪಿ ನ ಹೋತಿ, ಕುತೋ ಪನಸ್ಸ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ ಸತ್ತೇಸು ಬ್ಯಾಪಾದೋ? ಅನುಸೇತ್ವೇವಸ್ಸ ಬ್ಯಾಪಾದಾನುಸಯೋ। ನನು, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಇಮಿನಾ ತರುಣೂಪಮೇನ ಉಪಾರಮ್ಭೇನ ಉಪಾರಮ್ಭಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ? ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಏತಸ್ಸ, ಭಗವಾ, ಕಾಲೋ, ಏತಸ್ಸ, ಸುಗತ, ಕಾಲೋ ಯಂ ಭಗವಾ ಪಞ್ಚೋರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ದೇಸೇಯ್ಯ। ಭಗವತೋ ಸುತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಧಾರೇಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ। "ತೇನ ಹಾನನ್ದ, ಸುಣಾಹಿ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಹಿ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

೧೩೦. "ಇಧಾನನ್ದ , ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಅರಿಯಾನಂ ಅದಸ್ಸಾವೀ ಅರಿಯಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಕೋವಿದೋ ಅರಿಯಧಮ್ಮೇ ಅವಿನೀತೋ, ಸಪ್ಪುರಿಸಾನಂ ಅದಸ್ಸಾವೀ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಕೋವಿದೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೇ ಅವಿನೀತೋ ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿಪರೇತೇನ; ಉಪ್ಪನ್ನಾಯ ಚ ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿಯಾ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ತಸ್ಸ ಸಾ ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿ ಥಾಮಗತಾ ಅಪ್ಪಟಿವಿನೀತಾ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಂ ಸಂಯೋಜನಂ। ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಪರೇತೇನ; ಉಪ್ಪನ್ನಾಯ ಚ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ತಸ್ಸ ಸಾ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ಥಾಮಗತಾ ಅಪ್ಪಟಿವಿನೀತಾ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಂ ಸಂಯೋಜನಂ। ಸೀಲಬ್ಬತಪರಾಮಾಸಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ ಸೀಲಬ್ಬತಪರಾಮಾಸಪರೇತೇನ; ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಚ ಸೀಲಬ್ಬತಪರಾಮಾಸಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ತಸ್ಸ ಸೋ ಸೀಲಬ್ಬತಪರಾಮಾಸೋ ಥಾಮಗತೋ ಅಪ್ಪಟಿವಿನೀತೋ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಂ ಸಂಯೋಜನಂ। ಕಾಮರಾಗಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ ಕಾಮರಾಗಪರೇತೇನ ; ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಚ ಕಾಮರಾಗಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ತಸ್ಸ ಸೋ ಕಾಮರಾಗೋ ಥಾಮಗತೋ ಅಪ್ಪಟಿವಿನೀತೋ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಂ ಸಂಯೋಜನಂ। ಬ್ಯಾಪಾದಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ ಬ್ಯಾಪಾದಪರೇತೇನ; ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಚ ಬ್ಯಾಪಾದಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ತಸ್ಸ ಸೋ ಬ್ಯಾಪಾದೋ ಥಾಮಗತೋ ಅಪ್ಪಟಿವಿನೀತೋ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಂ ಸಂಯೋಜನಂ।

೧೩೧. "ಸುತವಾ ಚ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅರಿಯಾನಂ ದಸ್ಸಾವೀ ಅರಿಯಧಮ್ಮಸ್ಸ ಕೋವಿದೋ ಅರಿಯಧಮ್ಮೇ ಸುವಿನೀತೋ, ಸಪ್ಪುರಿಸಾನಂ ದಸ್ಸಾವೀ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮಸ್ಸ ಕೋವಿದೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೇ ಸುವಿನೀತೋ ನ ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ ನ ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿಪರೇತೇನ; ಉಪ್ಪನ್ನಾಯ ಚ ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿಯಾ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ತಸ್ಸ ಸಾ ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿ ಸಾನುಸಯಾ ಪಹೀಯತಿ। ನ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ ನ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಪರೇತೇನ; ಉಪ್ಪನ್ನಾಯ ಚ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ತಸ್ಸ ಸಾ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ಸಾನುಸಯಾ ಪಹೀಯತಿ। ನ ಸೀಲಬ್ಬತಪರಾಮಾಸಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ ನ ಸೀಲಬ್ಬತಪರಾಮಾಸಪರೇತೇನ; ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಚ ಸೀಲಬ್ಬತಪರಾಮಾಸಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ತಸ್ಸ ಸೋ ಸೀಲಬ್ಬತಪರಾಮಾಸೋ ಸಾನುಸಯೋ ಪಹೀಯತಿ। ನ ಕಾಮರಾಗಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ ನ ಕಾಮರಾಗಪರೇತೇನ; ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಚ ಕಾಮರಾಗಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ತಸ್ಸ ಸೋ ಕಾಮರಾಗೋ ಸಾನುಸಯೋ ಪಹೀಯತಿ । ನ ಬ್ಯಾಪಾದಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ

ವಿಹರತಿ ನ ಬ್ಯಾಪಾದಪರೇತೇನ; ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಚ ಬ್ಯಾಪಾದಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ತಸ್ಸ ಸೋ ಬ್ಯಾಪಾದೋ ಸಾನುಸಯೋ ಪಹೀಯತಿ।

೧೩೨. "ಯೋ, ಆನನ್ದ, ಮಗ್ಗೋ ಯಾ ಪಟಿಪದಾ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ತಂ ಮಗ್ಗಂ ತಂ ಪಟಿಪದಂ ಅನಾಗಮ್ಮ ಪಞ್ಚೋರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಞಸ್ಸತಿ ವಾ ದಕ್ಖತಿ ವಾ ಪಜಹಿಸ್ಸತಿ ವಾತಿ - ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆನನ್ದ, ಮಹತೋ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ತಿಟ್ಠತೋ ಸಾರವತೋ ತಚಂ ಅಚ್ಛೇತ್ವಾ ಫೇಗ್ಗುಂ ಅಚ್ಛೇತ್ವಾ ಸಾರಚ್ಛೇದೋ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ - ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಯೋ ಮಗ್ಗೋ ಯಾ ಪಟಿಪದಾ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ತಂ ಮಗ್ಗಂ ತಂ ಪಟಿಪದಂ ಅನಾಗಮ್ಮ ಪಞ್ಚೋರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಞಸ್ಸತಿ ವಾ ದಕ್ಖತಿ ವಾ ಪಜಹಿಸ್ಸತಿ ವಾತಿ - ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ।

"ಯೋ ಚ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಮಗ್ಗೋ ಯಾ ಪಟಿಪದಾ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ತಂ ಮಗ್ಗಂ ತಂ ಪಟಿಪದಂ ಆಗಮ್ಮ ಪಞ್ಚೋರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಞಸ್ಸತಿ ವಾ ದಕ್ಖತಿ ವಾ ಪಜಹಿಸ್ಸತಿ ವಾತಿ - ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆನನ್ದ, ಮಹತೋ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ತಿಟ್ಠತೋ ಸಾರವತೋ ತಚಂ ಛೇತ್ವಾ ಫೇಗ್ಗುಂ ಛೇತ್ವಾ ಸಾರಚ್ಛೇದೋ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ - ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಯೋ ಮಗ್ಗೋ ಯಾ ಪಟಿಪದಾ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ತಂ ಮಗ್ಗಂ ತಂ ಪಟಿಪದಂ ಆಗಮ್ಮ ಪಞ್ಚೋರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಞಸ್ಸತಿ ವಾ ದಕ್ಖತಿ ವಾ ಪಜಹಿಸ್ಸತಿ ವಾತಿ - ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆನನ್ದ, ಗಙ್ಗಾ ನದೀ ಪೂರಾ ಉದಕಸ್ಸ ಸಮತಿತ್ತಿಕಾ ಕಾಕಪೇಯ್ಯಾ। ಅಥ ದುಬ್ಬಲಕೋ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ - 'ಅಹಂ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಗಙ್ಗಾಯ ನದಿಯಾ ತಿರಿಯಂ ಬಾಹಾಯ ಸೋತಂ ಛೇತ್ವಾ ಸೋತ್ಥಿನಾ ಪಾರಂ ಗಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ [ಗಚ್ಛಾಮೀತಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)]; ಸೋ ನ ಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯ ಗಙ್ಗಾಯ ನದಿಯಾ ತಿರಿಯಂ ಬಾಹಾಯ ಸೋತಂ ಛೇತ್ವಾ ಸೋತ್ಥಿನಾ ಪಾರಂ ಗನ್ತುಂ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಯೇಸಂ ಕೇಸಞ್ಚಿ [ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ (ಸಬ್ಬತ್ಥ)] ಸಕ್ಕಾಯನಿರೋಧಾಯ ಧಮ್ಮೇ ದೇಸಿಯಮಾನೇ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪಕ್ಖನ್ದತಿ ನಪ್ಪಸೀದತಿ ನ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ನ ವಿಮುಚ್ಚತಿ; ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸೋ ದುಬ್ಬಲಕೋ ಪುರಿಸೋ ಏವಮೇತೇ ದಟ್ಠಬ್ಬಾ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆನನ್ದ, ಗಙ್ಗಾ ನದೀ ಪೂರಾ ಉದಕಸ್ಸ ಸಮತಿತ್ತಿಕಾ ಕಾಕಪೇಯ್ಯಾ। ಅಥ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ - 'ಅಹಂ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಗಙ್ಗಾಯ ನದಿಯಾ ತಿರಿಯಂ ಬಾಹಾಯ ಸೋತಂ ಛೇತ್ವಾ ಸೋತ್ಥಿನಾ ಪಾರಂ ಗಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ; ಸೋ ಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯ ಗಙ್ಗಾಯ ನದಿಯಾ ತಿರಿಯಂ ಬಾಹಾಯ ಸೋತಂ ಛೇತ್ವಾ ಸೋತ್ಥಿನಾ ಪಾರಂ ಗನ್ತುಂ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಯೇಸಂ ಕೇಸಞ್ಚಿ ಸಕ್ಕಾಯನಿರೋಧಾಯ ಧಮ್ಮೇ ದೇಸಿಯಮಾನೇ ಚಿತ್ತಂ ಪಕ್ಖನ್ದತಿ ಪಸೀದತಿ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ವಿಮುಚ್ಚತಿ; ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸೋ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ಏವಮೇತೇ ದಟ್ಠಬ್ಬಾ।

೧೩೩. "ಕತಮೋ ಚಾನನ್ದ, ಮಗ್ಗೋ, ಕತಮಾ ಪಟಿಪದಾ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪಹಾನಾಯ? ಇಧಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಉಪಧಿವಿವೇಕಾ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾ ಸಬ್ಬಸೋ ಕಾಯದುಟ್ಠುಲ್ಲಾನಂ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿಯಾ ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಯದೇವ ತತ್ಥ ಹೋತಿ ರೂಪಗತಂ ವೇದನಾಗತಂ ಸಞ್ಞಾಗತಂ ಸಙ್ಖಾರಗತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಗತಂ ತೇ ಧಮ್ಮೇ ಅನಿಚ್ಚತೋ ದುಕ್ಖತೋ ರೋಗತೋ ಗಣ್ಡತೋ ಸಲ್ಲತೋ ಅಘತೋ ಆಬಾಧತೋ ಪರತೋ ಪಲೋಕತೋ ಸುಞ್ಞತೋ ಅನತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ। ಸೋ ತೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಟಿವಾಪೇತಿ [ಪಟಿಪಾಪೇತಿ (ಸ್ಯಾ॰), ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತಿ (ಕ॰)]। ಸೋ ತೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಟಿವಾಪೇತ್ವಾ ಅಮತಾಯ ಧಾತುಯಾ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಸಂಹರತಿ - 'ಏತಂ ಸನ್ತಂ ಏತಂ ಪಣೀತಂ ಯದಿದಂ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರಸಮಥೋ ಸಬ್ಬೂಪಧಿಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೋ ತಣ್ಹಾಕ್ಖಯೋ ವಿರಾಗೋ ನಿರೋಧೋ ನಿಬ್ಬಾನ'ನ್ತಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ಠಿತೋ ಆಸವಾನಂ ಖಯಂ ಪಾಪುಣಾತಿ; ನೋ ಚೇ ಆಸವಾನಂ ಖಯಂ ಪಾಪುಣಾತಿ ತೇನೇವ ಧಮ್ಮರಾಗೇನ ತಾಯ ಧಮ್ಮನನ್ದಿಯಾ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಓಪಪಾತಿಕೋ ಹೋತಿ, ತತ್ಥ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ, ಅನಾವತ್ತಿಧಮ್ಮೋ

ತಸ್ಮಾ ಲೋಕಾ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಮಗ್ಗೋ ಅಯಂ ಪಟಿಪದಾ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪಹಾನಾಯ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ…ಪೇ॰… ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ… ತತಿಯಂ ಝಾನಂ… ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಯದೇವ ತತ್ಥ ಹೋತಿ ರೂಪಗತಂ ವೇದನಾಗತಂ ಸಞ್ಞಾಗತಂ ಸಙ್ಖಾರಗತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಗತಂ… ಅನಾವತ್ತಿಧಮ್ಮೋ ತಸ್ಮಾ ಲೋಕಾ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಮಗ್ಗೋ ಅಯಂ ಪಟಿಪದಾ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪಹಾನಾಯ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬಸೋ ರೂಪಸಞ್ಞಾನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾ ಪಟಿಘಸಞ್ಞಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ ನಾನತ್ತಸಞ್ಞಾನಂ ಅಮನಸಿಕಾರಾ 'ಅನನ್ತೋ ಆಕಾಸೋ'ತಿ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಯದೇವ ತತ್ಥ ಹೋತಿ ವೇದನಾಗತಂ ಸಞ್ಞಾಗತಂ ಸಙ್ಖಾರಗತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಗತಂ…ಪೇ॰… ಅನಾವತ್ತಿಧಮ್ಮೋ ತಸ್ಮಾ ಲೋಕಾ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಮಗ್ಗೋ ಅಯಂ ಪಟಿಪದಾ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪಹಾನಾಯ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬಸೋ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ 'ಅನನ್ತಂ ವಿಞ್ಞಾಣ'ನ್ತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಯದೇವ ತತ್ಥ ಹೋತಿ ವೇದನಾಗತಂ ಸಞ್ಞಾಗತಂ ಸಙ್ಖಾರಗತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಗತಂ…ಪೇ॰… ಅನಾವತ್ತಿಧಮ್ಮೋ ತಸ್ಮಾ ಲೋಕಾ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಮಗ್ಗೋ ಅಯಂ ಪಟಿಪದಾ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪಹಾನಾಯ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬಸೋ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ 'ನತ್ಥಿ ಕಿಞ್ಚೀ'ತಿ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಯದೇವ ತತ್ಥ ಹೋತಿ ವೇದನಾಗತಂ ಸಞ್ಞಾಗತಂ ಸಙ್ಖಾರಗತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಗತಂ…ಪೇ॰… ಅನಾವತ್ತಿಧಮ್ಮೋ ತಸ್ಮಾ ಲೋಕಾ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಮಗ್ಗೋ ಅಯಂ ಪಟಿಪದಾ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪಹಾನಾಯಾ"ತಿ।

"ಏಸೋ ಚೇ, ಭನ್ತೇ, ಮಗ್ಗೋ ಏಸಾ ಪಟಿಪದಾ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪಹಾನಾಯ, ಅಥ ಕಿಞ್ಚರಹಿ ಇಧೇಕಚ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿನೋ ಏಕಚ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿನೋ"ತಿ? "ಏತ್ಥ ಖೋ ಪನೇಸಾಹಂ [ಏತ್ಥ ಖೋ ತೇಸಾಹಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)], ಆನನ್ದ, ಇನ್ದ್ರಿಯವೇಮತ್ತತಂ ವದಾಮೀ"ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದೀತಿ।

ಮಹಾಮಾಲುಕ್ಯಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಭದ್ದಾಲಿಸುತ್ತಂ

೧೩೪. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಭಿಕ್ಖವೋ"ತಿ। "ಭದನ್ತೇ"ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ – "ಅಹಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಾಸನಭೋಜನಂ ಭುಞ್ಜಾಮಿ; ಏಕಾಸನಭೋಜನಂ ಖೋ, ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭುಞ್ಜಮಾನೋ ಅಪ್ಪಾಬಾಧತಞ್ಚ ಸಞ್ಜಾನಾಮಿ ಅಪ್ಪಾತಙ್ಕತಞ್ಚ ಲಹುಟ್ಠಾನಞ್ಚ ಬಲಞ್ಚ ಫಾಸುವಿಹಾರಞ್ಚ। ಏಥ, ತುಮ್ಹೇಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಾಸನಭೋಜನಂ ಭುಞ್ಜಥ; ಏಕಾಸನಭೋಜನಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತುಮ್ಹೇಪಿ ಭುಞ್ಜಮಾನಾ ಅಪ್ಪಾಬಾಧತಞ್ಚ ಸಞ್ಜಾನಿಸ್ಸಥ ಅಪ್ಪಾತಙ್ಕತಞ್ಚ ಲಹುಟ್ಠಾನಞ್ಚ ಬಲಞ್ಚ ಫಾಸುವಿಹಾರಞ್ಚಾ"ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಭದ್ದಾಲಿ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಅಹಂ

ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ನ ಉಸ್ಸಹಾಮಿ ಏಕಾಸನಭೋಜನಂ ಭುಞ್ಜಿತುಂ; ಏಕಾಸನಭೋಜನಞ್ಹಿ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭುಞ್ಜತೋ ಸಿಯಾ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ, ಸಿಯಾ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ ತ್ವಂ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಯತ್ಥ ನಿಮನ್ತಿತೋ ಅಸ್ಸಸಿ ತತ್ಥ ಏಕದೇಸಂ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಏಕದೇಸಂ ನೀಹರಿತ್ವಾಪಿ ಭುಞ್ಜೇಯ್ಯಾಸಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ ತ್ವಂ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಭುಞ್ಜಮಾನೋ ಏಕಾಸನೋ ಯಾಪೇಸ್ಸಸೀ"ತಿ [ಭುಞ್ಜಮಾನೋ ಯಾಪೇಸ್ಸಸೀತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]। "ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ನ ಉಸ್ಸಹಾಮಿ ಭುಞ್ಜಿತುಂ; ಏವಮ್ಪಿ ಹಿ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭುಞ್ಜತೋ ಸಿಯಾ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ, ಸಿಯಾ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಭದ್ದಾಲಿ ಭಗವತಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಪಞ್ಞಾಪಿಯಮಾನೇ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ಸಿಕ್ಖಂ ಸಮಾದಿಯಮಾನೇ ಅನುಸ್ಸಾಹಂ ಪವೇದೇಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಭದ್ದಾಲಿ ಸಬ್ಬಂ ತಂ ತೇಮಾಸಂ ನ ಭಗವತೋ ಸಮ್ಮುಖೀಭಾವಂ ಅದಾಸಿ, ಯಥಾ ತಂ ಸತ್ಥುಸಾಸನೇ ಸಿಕ್ಖಾಯ ಅಪರಿಪೂರಕಾರೀ।

೧೩೫. ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಚೀವರಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತಿ – ನಿಟ್ಠಿತಚೀವರೋ ಭಗವಾ ತೇಮಾಸಚ್ಚಯೇನ ಚಾರಿಕಂ ಪಕ್ಕಮಿಸ್ಸತೀತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಭದ್ದಾಲಿ ಯೇನ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಭದ್ದಾಲಿಂ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಏತದವೋಚುಂ – "ಇದಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಭದ್ದಾಲಿ, ಭಗವತೋ ಚೀವರಕಮ್ಮಂ ಕರೀಯತಿ [ಕರಣೀಯಂ (ಕ॰)]। ನಿಟ್ಠಿತಚೀವರೋ ಭಗವಾ ತೇಮಾಸಚ್ಚಯೇನ ಚಾರಿಕಂ ಪಕ್ಕಮಿಸ್ಸತಿ। ಇಙ್ಘಾವುಸೋ ಭದ್ದಾಲಿ, ಏತಂ ದೋಸಕಂ ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಹಿ, ಮಾ ತೇ ಪಚ್ಛಾ ದುಕ್ಕರತರಂ ಅಹೋಸೀ"ತಿ। "ಏವಮಾವುಸೋ"ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಭದ್ದಾಲಿ ತೇಸಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಭದ್ದಾಲಿ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಅಚ್ಚಯೋ ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಚ್ಚಗಮಾ ಯಥಾಬಾಲಂ ಯಥಾಮೂಳ್ಹಂ ಯಥಾಅಕುಸಲಂ, ಯೋಹಂ ಭಗವತಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಪಞ್ಞಾಪಿಯಮಾನೇ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ಸಿಕ್ಖಂ ಸಮಾದಿಯಮಾನೇ ಅನುಸ್ಸಾಹಂ ಪವೇದೇಸಿಂ। ತಸ್ಸ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಅಚ್ಚಯಂ ಅಚ್ಚಯತೋ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತು ಆಯತಿಂ ಸಂವರಾಯಾ"ತಿ।

"ತಗ್ಘ ತ್ವಂ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಅಚ್ಚಯೋ ಅಚ್ಚಗಮಾ ಯಥಾಬಾಲಂ ಯಥಾಮೂಳ್ಹಂ ಯಥಾಅಕುಸಲಂ, ಯಂ ತ್ವಂ ಮಯಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಪಞ್ಞಾಪಿಯಮಾನೇ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ಸಿಕ್ಖಂ ಸಮಾದಿಯಮಾನೇ ಅನುಸ್ಸಾಹಂ ಪವೇದೇಸಿ। ಸಮಯೋಪಿ ಖೋ ತೇ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಅಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧೋ ಅಹೋಸಿ – 'ಭಗವಾ ಖೋ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ, ಭಗವಾಪಿ ಮಂ ಜಾನಿಸ್ಸತಿ – ಭದ್ದಾಲಿ ನಾಮ ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ಥುಸಾಸನೇ ಸಿಕ್ಖಾಯ ಅಪರಿಪೂರಕಾರೀ'ತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ ತೇ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಸಮಯೋ ಅಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧೋ ಅಹೋಸಿ। ಸಮಯೋಪಿ ಖೋ ತೇ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಅಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧೋ ಅಹೋಸಿ – 'ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಖೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಸ್ಸಂ ಉಪಗತಾ, ತೇಪಿ ಮಂ ಜಾನಿಸ್ಸನ್ತಿ – ಭದ್ದಾಲಿ ನಾಮ ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ಥುಸಾಸನೇ ಸಿಕ್ಖಾಯ ಅಪರಿಪೂರಕಾರೀ'ತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ ತೇ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಸಮಯೋ ಅಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧೋ ಅಹೋಸಿ। ಸಮಯೋಪಿ ಖೋ ತೇ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಅಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧೋ ಅಹೋಸಿ – 'ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಖೋ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಸ್ಸಂ ಉಪಗತಾ, ತಾಪಿ ಮಂ ಜಾನಿಸ್ಸನ್ತಿ – ಭದ್ದಾಲಿ ನಾಮ ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ಥುಸಾಸನೇ ಸಿಕ್ಖಾಯ ಅಪರಿಪೂರಕಾರೀ'ತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ ತೇ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಸಮಯೋ ಅಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧೋ ಅಹೋಸಿ। ಸಮಯೋಪಿ ಖೋ ತೇ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಅಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧೋ ಅಹೋಸಿ – 'ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಖೋ ಉಪಾಸಕಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಪಟಿವಸನ್ತಿ, ತೇಪಿ ಮಂ ಜಾನಿಸ್ಸನ್ತಿ – ಭದ್ದಾಲಿ ನಾಮ ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ಥುಸಾಸನೇ ಸಿಕ್ಖಾಯ ಅಪರಿಪೂರಕಾರೀ'ತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ ತೇ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಸಮಯೋ ಅಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧೋ ಅಹೋಸಿ। ಸಮಯೋಪಿ ಖೋ ತೇ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಅಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧೋ ಅಹೋಸಿ – 'ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಖೋ ಉಪಾಸಿಕಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಪಟಿವಸನ್ತಿ, ತಾಪಿ ಮಂ ಜಾನಿಸ್ಸನ್ತಿ – ಭದ್ದಾಲಿ ನಾಮ ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ಥುಸಾಸನೇ ಸಿಕ್ಖಾಯ ಅಪರಿಪೂರಕಾರೀ'ತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ ತೇ, ಭದ್ದಾಲಿ , ಸಮಯೋ ಅಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧೋ ಅಹೋಸಿ। ಸಮಯೋಪಿ ಖೋ ತೇ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಅಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧೋ ಅಹೋಸಿ – 'ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಖೋ ನಾನಾತಿತ್ಥಿಯಾ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಸ್ಸಂ ಉಪಗತಾ, ತೇಪಿ ಮಂ ಜಾನಿಸ್ಸನ್ತಿ – ಭದ್ದಾಲಿ ನಾಮ ಭಿಕ್ಖು ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸಾವಕೋ ಥೇರಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಾಸನೇ ಸಿಕ್ಖಾಯ ಅಪರಿಪೂರಕಾರೀ'ತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ ತೇ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಸಮಯೋ ಅಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧೋ ಅಹೋಸೀ"ತಿ।

“ಅಚ್ಚಯೋ ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಚ್ಚಗಮಾ ಯಥಾಬಾಲಂ ಯಥಾಮೂಳ್ಹಂ ಯಥಾಅಕುಸಲಂ, ಯೋಹಂ ಭಗವತಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಪಞ್ಞಾಪಿಯಮಾನೇ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ಸಿಕ್ಖಂ ಸಮಾದಿಯಮಾನೇ ಅನುಸ್ಸಾಹಂ ಪವೇದೇಸಿಂ। ತಸ್ಸ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಅಚ್ಚಯಂ ಅಚ್ಚಯತೋ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತು ಆಯತಿಂ ಸಂವರಾಯಾ”ತಿ। “ತಗ್ಘ ತ್ವಂ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಅಚ್ಚಯೋ ಅಚ್ಚಗಮಾ ಯಥಾಬಾಲಂ ಯಥಾಮೂಳ್ಹಂ ಯಥಾಅಕುಸಲಂ, ಯಂ ತ್ವಂ ಮಯಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಪಞ್ಞಾಪಿಯಮಾನೇ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ಸಿಕ್ಖಂ ಸಮಾದಿಯಮಾನೇ ಅನುಸ್ಸಾಹಂ ಪವೇದೇಸಿ”।

೧೩೯. “ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಇಧಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖು ಉಭತೋಭಾಗವಿಮುತ್ತೋ, ತಮಹಂ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯಂ – ‘ಏಹಿ ಮೇ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಪಙ್ಕೇ ಸಙ್ಕಮೋ ಹೋಹೀ’ತಿ, ಅಪಿ ನು ಖೋ ಸೋ ಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯ ವಾ ಅಞ್ಞೇನ ವಾ ಕಾಯಂ ಸನ್ನಾಮೇಯ್ಯ, ‘ನೋ’ತಿ ವಾ ವದೇಯ್ಯಾ”ತಿ?

“ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಇಧಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖು ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತೋ… ಕಾಯಸಕ್ಖಿ… ದಿಟ್ಠಿಪ್ಪತ್ತೋ… ಸದ್ಧಾವಿಮುತ್ತೋ… ಧಮ್ಮಾನುಸಾರೀ… ಸದ್ಧಾನುಸಾರೀ, ತಮಹಂ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯಂ – ‘ಏಹಿ ಮೇ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಪಙ್ಕೇ ಸಙ್ಕಮೋ ಹೋಹೀ’ತಿ, ಅಪಿ ನು ಖೋ ಸೋ ಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯ ವಾ ಅಞ್ಞೇನ ವಾ ಕಾಯಂ ಸನ್ನಾಮೇಯ್ಯ, ‘ನೋ’ತಿ ವಾ ವದೇಯ್ಯಾ”ತಿ?

“ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಅಪಿ ನು ತ್ವಂ, ಭದ್ದಾಲಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಉಭತೋಭಾಗವಿಮುತ್ತೋ ವಾ ಹೋಸಿ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತೋ ವಾ ಕಾಯಸಕ್ಖಿ ವಾ ದಿಟ್ಠಿಪ್ಪತ್ತೋ ವಾ ಸದ್ಧಾವಿಮುತ್ತೋ ವಾ ಧಮ್ಮಾನುಸಾರೀ ವಾ ಸದ್ಧಾನುಸಾರೀ ವಾ”ತಿ?

“ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ನನು ತ್ವಂ, ಭದ್ದಾಲಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ರಿತ್ತೋ ತುಚ್ಛೋ ಅಪರದ್ಧೋ”ತಿ?

“ಏವಂ , ಭನ್ತೇ। ಅಚ್ಚಯೋ ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಚ್ಚಗಮಾ ಯಥಾಬಾಲಂ ಯಥಾಮೂಳ್ಹಂ ಯಥಾಅಕುಸಲಂ, ಯೋಹಂ ಭಗವತಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಪಞ್ಞಾಪಿಯಮಾನೇ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ಸಿಕ್ಖಂ ಸಮಾದಿಯಮಾನೇ ಅನುಸ್ಸಾಹಂ ಪವೇದೇಸಿಂ। ತಸ್ಸ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಅಚ್ಚಯಂ ಅಚ್ಚಯತೋ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತು ಆಯತಿಂ ಸಂವರಾಯಾ”ತಿ। “ತಗ್ಘ ತ್ವಂ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಅಚ್ಚಯೋ ಅಚ್ಚಗಮಾ ಯಥಾಬಾಲಂ ಯಥಾಮೂಳ್ಹಂ ಯಥಾಅಕುಸಲಂ, ಯಂ ತ್ವಂ ಮಯಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಪಞ್ಞಾಪಿಯಮಾನೇ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ಸಿಕ್ಖಂ ಸಮಾದಿಯಮಾನೇ ಅನುಸ್ಸಾಹಂ ಪವೇದೇಸಿ। ಯತೋ ಚ ಖೋ ತ್ವಂ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಅಚ್ಚಯಂ ಅಚ್ಚಯತೋ ದಿಸ್ವಾ ಯಥಾಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಕರೋಸಿ, ತಂ ತೇ ಮಯಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾಮ। ವುದ್ಧಿಹೇಸಾ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ಯೋ ಅಚ್ಚಯಂ ಅಚ್ಚಯತೋ ದಿಸ್ವಾ ಯಥಾಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಕರೋತಿ, ಆಯತಿಂ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜತಿ”।

೧೩೭. “ಇಧ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಏಕಚ್ಚೋ ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ಥುಸಾಸನೇ ಸಿಕ್ಖಾಯ ಅಪರಿಪೂರಕಾರೀ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ – ‘ಯಂನೂನಾಹಂ ವಿವಿತ್ತಂ ಸೇನಾಸನಂ ಭಜೇಯ್ಯಂ ಅರಞ್ಞಂ ರುಕ್ಖಮೂಲಂ ಪಬ್ಬತಂ ಕನ್ದರಂ ಗಿರಿಗುಹಂ ಸುಸಾನಂ ವನಪತ್ಥಂ ಅಬ್ಭೋಕಾಸಂ ಪಲಾಲಪುಞ್ಜಂ। ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮಾಹಂ ಉತ್ತರಿ [ಉತ್ತರಿಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸಂ ಸಚ್ಛಿಕರೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ಸೋ ವಿವಿತ್ತಂ ಸೇನಾಸನಂ ಭಜತಿ ಅರಞ್ಞಂ ರುಕ್ಖಮೂಲಂ ಪಬ್ಬತಂ ಕನ್ದರಂ ಗಿರಿಗುಹಂ ಸುಸಾನಂ ವನಪತ್ಥಂ ಅಬ್ಭೋಕಾಸಂ ಪಲಾಲಪುಞ್ಜಂ। ತಸ್ಸ ತಥಾವೂಪಕಟ್ಠಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಸತ್ಥಾಪಿ ಉಪವದತಿ, ಅನುವಿಚ್ಚಪಿ ವಿಞ್ಞೂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಉಪವದನ್ತಿ, ದೇವತಾಪಿ ಉಪವದನ್ತಿ, ಅತ್ತಾಪಿ ಅತ್ತಾನಂ ಉಪವದತಿ। ಸೋ ಸತ್ಥಾರಾಪಿ

ಉಪವದಿತೋ, ಅನುವಿಚ್ಚಪಿ ವಿಞ್ಞೂಹಿ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಹಿ ಉಪವದಿತೋ, ದೇವತಾಹಿಪಿ ಉಪವದಿತೋ, ಅತ್ತನಾಪಿ ಅತ್ತಾನಂ ಉಪವದಿತೋ ನ ಉತ್ತರಿ ಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸಂ ಸಚ್ಛಿಕರೋತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಏವಞ್ಹಿ ತಂ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಹೋತಿ ಯಥಾ ತಂ ಸತ್ಥುಸಾಸನೇ ಸಿಕ್ಖಾಯ ಅಪರಿಪೂರಕಾರಿಸ್ಸ।

೧೩೮. "ಇಧ ಪನ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಏಕಚ್ಚೋ ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ಥುಸಾಸನೇ ಸಿಕ್ಖಾಯ ಪರಿಪೂರಕಾರೀ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ – 'ಯಂನೂನಾಹಂ ವಿವಿತ್ತಂ ಸೇನಾಸನಂ ಭಜೇಯ್ಯಂ ಅರಞ್ಞಂ ರುಕ್ಖಮೂಲಂ ಪಬ್ಬತಂ ಕನ್ದರಂ ಗಿರಿಗುಹಂ ಸುಸಾನಂ ವನಪತ್ಥಂ ಅಬ್ಭೋಕಾಸಂ ಪಲಾಲಪುಞ್ಜಂ। ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮಾಹಂ ಉತ್ತರಿ ಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸಂ ಸಚ್ಛಿಕರೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ಸೋ ವಿವಿತ್ತಂ ಸೇನಾಸನಂ ಭಜತಿ ಅರಞ್ಞಂ ರುಕ್ಖಮೂಲಂ ಪಬ್ಬತಂ ಕನ್ದರಂ ಗಿರಿಗುಹಂ ಸುಸಾನಂ ವನಪತ್ಥಂ ಅಬ್ಭೋಕಾಸಂ ಪಲಾಲಪುಞ್ಜಂ। ತಸ್ಸ ತಥಾವೂಪಕಟ್ಠಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಸತ್ಥಾಪಿ ನ ಉಪವದತಿ, ಅನುವಿಚ್ಚಪಿ ವಿಞ್ಞೂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ನ ಉಪವದನ್ತಿ, ದೇವತಾಪಿ ನ ಉಪವದನ್ತಿ, ಅತ್ತಾಪಿ ಅತ್ತಾನಂ ನ ಉಪವದತಿ। ಸೋ ಸತ್ಥಾರಾಪಿ ಅನುಪವದಿತೋ , ಅನುವಿಚ್ಚಪಿ ವಿಞ್ಞೂಹಿ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಹಿ ಅನುಪವದಿತೋ, ದೇವತಾಹಿಪಿ ಅನುಪವದಿತೋ, ಅತ್ತನಾಪಿ ಅತ್ತಾನಂ ಅನುಪವದಿತೋ ಉತ್ತರಿ ಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸಂ ಸಚ್ಛಿಕರೋತಿ। ಸೋ ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಏವಞ್ಹಿ ತಂ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಹೋತಿ ಯಥಾ ತಂ ಸತ್ಥುಸಾಸನೇ ಸಿಕ್ಖಾಯ ಪರಿಪೂರಕಾರಿಸ್ಸ।

೧೩೯. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಭಿಕ್ಖು ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ ಚೇತಸೋ ಏಕೋದಿಭಾವಂ ಅವಿತಕ್ಕಂ ಅವಿಚಾರಂ ಸಮಾಧಿಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಏವಞ್ಹಿ ತಂ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಹೋತಿ ಯಥಾ ತಂ ಸತ್ಥುಸಾಸನೇ ಸಿಕ್ಖಾಯ ಪರಿಪೂರಕಾರಿಸ್ಸ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಭಿಕ್ಖು ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಚ ವಿಹರತಿ, ಸತೋ ಚ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸುಖಞ್ಚ ಕಾಯೇನ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ, ಯಂ ತಂ ಅರಿಯಾ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತಿ – 'ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಸತಿಮಾ ಸುಖವಿಹಾರೀ'ತಿ ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಏವಞ್ಹಿ ತಂ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಹೋತಿ ಯಥಾ ತಂ ಸತ್ಥುಸಾಸನೇ ಸಿಕ್ಖಾಯ ಪರಿಪೂರಕಾರಿಸ್ಸ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಭಿಕ್ಖು ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ಪುಬ್ಬೇವ ಸೋಮನಸ್ಸದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಏವಞ್ಹಿ ತಂ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಹೋತಿ ಯಥಾ ತಂ ಸತ್ಥುಸಾಸನೇ ಸಿಕ್ಖಾಯ ಪರಿಪೂರಕಾರಿಸ್ಸ।

"ಸೋ ಏವಂ ಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ಪರಿಸುದ್ಧೇ ಪರಿಯೋದಾತೇ ಅನಙ್ಗಣೇ ವಿಗತೂಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಮುದುಭೂತೇ ಕಮ್ಮನಿಯೇ ಠಿತೇ ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತೇ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಾನುಸ್ಸತಿಞಾಣಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇತಿ। ಸೋ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ – ಏಕಮ್ಪಿ ಜಾತಿಂ ದ್ವೇಪಿ ಜಾತಿಯೋ...ಪೇ॰... ಇತಿ ಸಾಕಾರಂ ಸಉದ್ದೇಸಂ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಏವಞ್ಹಿ ತಂ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಹೋತಿ ಯಥಾ ತಂ ಸತ್ಥುಸಾಸನೇ ಸಿಕ್ಖಾಯ ಪರಿಪೂರಕಾರಿಸ್ಸ।

"ಸೋ ಏವಂ ಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ಪರಿಸುದ್ಧೇ ಪರಿಯೋದಾತೇ ಅನಙ್ಗಣೇ ವಿಗತೂಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಮುದುಭೂತೇ ಕಮ್ಮನಿಯೇ ಠಿತೇ ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತೇ ಸತ್ತಾನಂ ಚುತೂಪಪಾತಞಾಣಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇತಿ। ಸೋ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸತಿ ಚವಮಾನೇ ಉಪಪಜ್ಜಮಾನೇ ಹೀನೇ ಪಣೀತೇ ಸುವಣ್ಣೇ ದುಬ್ಬಣ್ಣೇ ಸುಗತೇ ದುಗ್ಗತೇ ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನಾತಿ – 'ಇಮೇ ವತ ಭೋನ್ತೋ ಸತ್ತಾ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ...ಪೇ॰... ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪನ್ನಾ; ಇಮೇ ವಾ ಪನ ಭೋನ್ತೋ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸುಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ...ಪೇ॰... ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ

ಉಪಪನ್ನಾ'ತಿ ಇತಿ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ...ಪೇ॰... ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನಾತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಏವಞ್ಹಿ ತಂ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಹೋತಿ ಯಥಾ ತಂ ಸತ್ಥುಸಾಸನೇ ಸಿಕ್ಖಾಯ ಪರಿಪೂರಕಾರಿಸ್ಸ।

"ಸೋ ಏವಂ ಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ಪರಿಸುದ್ಧೇ ಪರಿಯೋದಾತೇ ಅನಙ್ಗಣೇ ವಿಗತೂಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಮುದುಭೂತೇ ಕಮ್ಮನಿಯೇ ಠಿತೇ ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತೇ ಆಸವಾನಂ ಖಯಞಾಣಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇತಿ। ಸೋ 'ಇದಂ ದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ; 'ಇಮೇ ಆಸವಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, 'ಅಯಂ ಆಸವಸಮುದಯೋ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, 'ಅಯಂ ಆಸವನಿರೋಧೋ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, 'ಅಯಂ ಆಸವನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಜಾನತೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸತೋ ಕಾಮಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ಭವಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ಅವಿಜ್ಜಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ। ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಏವಞ್ಹಿ ತಂ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಹೋತಿ ಯಥಾ ತಂ ಸತ್ಥುಸಾಸನೇ ಸಿಕ್ಖಾಯ ಪರಿಪೂರಕಾರಿಸ್ಸಾ"ತಿ।

೧೪೦. ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಭದ್ದಾಲಿ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಪಸಯ್ಹ ಪಸಯ್ಹ [ಪವಯ್ಹ ಪವಯ್ಹ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಕಾರಣಂ ಕರೋನ್ತಿ? ಕೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ನೋ ತಥಾ ಪಸಯ್ಹ ಪಸಯ್ಹ ಕಾರಣಂ ಕರೋನ್ತೀ"ತಿ? "ಇಧ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಏಕಚ್ಚೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಭಿಣ್ಹಾಪತ್ತಿಕೋ ಹೋತಿ ಆಪತ್ತಿಬಹುಲೋ। ಸೋ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ವುಚ್ಚಮಾನೋ ಅಞ್ಞೇನಞ್ಞಂ ಪಟಿಚರತಿ, ಬಹಿದ್ಧಾ ಕಥಂ ಅಪನಾಮೇತಿ, ಕೋಪಞ್ಚ ದೋಸಞ್ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಞ್ಚ ಪಾತುಕರೋತಿ, ನ ಸಮ್ಮಾ ವತ್ತತಿ, ನ ಲೋಮಂ ಪಾತೇತಿ, ನ ನೇತ್ಥಾರಂ ವತ್ತತಿ, 'ಯೇನ ಸಙ್ಘೋ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ ತಂ ಕರೋಮೀ'ತಿ ನಾಹ। ತತ್ರ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಏವಂ ಹೋತಿ – ಅಯಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಅಭಿಣ್ಹಾಪತ್ತಿಕೋ ಆಪತ್ತಿಬಹುಲೋ। ಸೋ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ವುಚ್ಚಮಾನೋ ಅಞ್ಞೇನಞ್ಞಂ ಪಟಿಚರತಿ, ಬಹಿದ್ಧಾ ಕಥಂ ಅಪನಾಮೇತಿ, ಕೋಪಞ್ಚ ದೋಸಞ್ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಞ್ಚ ಪಾತುಕರೋತಿ, ನ ಸಮ್ಮಾ ವತ್ತತಿ, ನ ಲೋಮಂ ಪಾತೇತಿ, ನ ನೇತ್ಥಾರಂ ವತ್ತತಿ, 'ಯೇನ ಸಙ್ಘೋ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ ತಂ ಕರೋಮೀ'ತಿ ನಾಹ। ಸಾಧು ವತಾಯಸ್ಮನ್ತೋ ಇಮಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ತಥಾ ತಥಾ ಉಪಪರಿಕ್ಖಥ ಯಥಾಸ್ಸಿದಂ [ಯಥಯಿದಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಅಧಿಕರಣಂ ನ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ವೂಪಸಮೇಯ್ಯಾತಿ। ತಸ್ಸ ಖೋ ಏವಂ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭಿಕ್ಖೂ ತಥಾ ತಥಾ ಉಪಪರಿಕ್ಖನ್ತಿ ಯಥಾಸ್ಸಿದಂ ಅಧಿಕರಣಂ ನ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ವೂಪಸಮ್ಮತಿ।

೧೪೧. "ಇಧ ಪನ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಏಕಚ್ಚೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಭಿಣ್ಹಾಪತ್ತಿಕೋ ಹೋತಿ ಆಪತ್ತಿಬಹುಲೋ। ಸೋ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ವುಚ್ಚಮಾನೋ ನಾಞ್ಞೇನಞ್ಞಂ ಪಟಿಚರತಿ, ಬಹಿದ್ಧಾ ಕಥಂ ನ ಅಪನಾಮೇತಿ, ನ ಕೋಪಞ್ಚ ದೋಸಞ್ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಞ್ಚ ಪಾತುಕರೋತಿ, ಸಮ್ಮಾ ವತ್ತತಿ, ಲೋಮಂ ಪಾತೇತಿ, ನೇತ್ಥಾರಂ ವತ್ತತಿ, 'ಯೇನ ಸಙ್ಘೋ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ ತಂ ಕರೋಮೀ'ತಿ ಆಹ। ತತ್ರ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಏವಂ ಹೋತಿ – ಅಯಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಅಭಿಣ್ಹಾಪತ್ತಿಕೋ ಆಪತ್ತಿಬಹುಲೋ। ಸೋ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ವುಚ್ಚಮಾನೋ ನಾಞ್ಞೇನಞ್ಞಂ ಪಟಿಚರತಿ, ಬಹಿದ್ಧಾ ಕಥಂ ನ ಅಪನಾಮೇತಿ, ನ ಕೋಪಞ್ಚ ದೋಸಞ್ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಞ್ಚ ಪಾತುಕರೋತಿ, ಸಮ್ಮಾ ವತ್ತತಿ, ಲೋಮಂ ಪಾತೇತಿ, ನೇತ್ಥಾರಂ ವತ್ತತಿ, 'ಯೇನ ಸಙ್ಘೋ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ ತಂ ಕರೋಮೀ'ತಿ ಆಹ। ಸಾಧು ವತಾಯಸ್ಮನ್ತೋ, ಇಮಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ತಥಾ ತಥಾ ಉಪಪರಿಕ್ಖಥ ಯಥಾಸ್ಸಿದಂ ಅಧಿಕರಣಂ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ವೂಪಸಮೇಯ್ಯಾತಿ। ತಸ್ಸ ಖೋ ಏವಂ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭಿಕ್ಖೂ ತಥಾ ತಥಾ ಉಪಪರಿಕ್ಖನ್ತಿ ಯಥಾಸ್ಸಿದಂ ಅಧಿಕರಣಂ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ವೂಪಸಮ್ಮತಿ।

೧೪೨. "ಇಧ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಏಕಚ್ಚೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಧಿಚ್ಚಾಪತ್ತಿಕೋ ಹೋತಿ ಅನಾಪತ್ತಿಬಹುಲೋ। ಸೋ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ವುಚ್ಚಮಾನೋ ಅಞ್ಞೇನಞ್ಞಂ ಪಟಿಚರತಿ, ಬಹಿದ್ಧಾ ಕಥಂ ಅಪನಾಮೇತಿ, ಕೋಪಞ್ಚ ದೋಸಞ್ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಞ್ಚ ಪಾತುಕರೋತಿ, ನ ಸಮ್ಮಾ ವತ್ತತಿ, ನ ಲೋಮಂ ಪಾತೇತಿ, ನ ನೇತ್ಥಾರಂ ವತ್ತತಿ, 'ಯೇನ ಸಙ್ಘೋ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ ತಂ ಕರೋಮೀ'ತಿ ನಾಹ। ತತ್ರ, ಭದ್ದಾಲಿ,

ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಏವಂ ಹೋತಿ - ಅಯಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಅಧಿಚ್ಚಾಪತ್ತಿಕೋ ಅನಾಪತ್ತಿಬಹುಲೋ । ಸೋ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ವುಚ್ಚಮಾನೋ ಅಞ್ಞೇನಞ್ಞಂ ಪಟಿಚರತಿ, ಬಹಿದ್ಧಾ ಕಥಂ ಅಪನಾಮೇತಿ, ಕೋಪಞ್ಚ ದೋಸಞ್ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಞ್ಚ ಪಾತುಕರೋತಿ, ನ ಸಮ್ಮಾ ವತ್ತತಿ, ನ ಲೋಮಂ ಪಾತೇತಿ, ನ ನೇತ್ಥಾರಂ ವತ್ತತಿ, 'ಯೇನ ಸಙ್ಘೋ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ ತಂ ಕರೋಮೀ'ತಿ ನಾಹ। ಸಾಧು ವತಾಯಸ್ಮನ್ತೋ, ಇಮಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ತಥಾ ತಥಾ ಉಪಪರಿಕ್ಖಥ ಯಥಾಸ್ಸಿದಂ ಅಧಿಕರಣಂ ನ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ವೂಪಸಮೇಯ್ಯಾತಿ। ತಸ್ಸ ಖೋ ಏವಂ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭಿಕ್ಖೂ ತಥಾ ತಥಾ ಉಪಪರಿಕ್ಖನ್ತಿ ಯಥಾಸ್ಸಿದಂ ಅಧಿಕರಣಂ ನ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ವೂಪಸಮ್ಮತಿ।

೧೪೩. "ಇಧ ಪನ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಏಕಚ್ಚೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಧಿಚ್ಚಾಪತ್ತಿಕೋ ಹೋತಿ ಅನಾಪತ್ತಿಬಹುಲೋ। ಸೋ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ವುಚ್ಚಮಾನೋ ನಾಞ್ಞೇನಞ್ಞಂ ಪಟಿಚರತಿ, ನ ಬಹಿದ್ಧಾ ಕಥಂ ಅಪನಾಮೇತಿ, ನ ಕೋಪಞ್ಚ ದೋಸಞ್ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಞ್ಚ ಪಾತುಕರೋತಿ, ಸಮ್ಮಾ ವತ್ತತಿ, ಲೋಮಂ ಪಾತೇತಿ, ನೇತ್ಥಾರಂ ವತ್ತತಿ, 'ಯೇನ ಸಙ್ಘೋ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ ತಂ ಕರೋಮೀ'ತಿ ಆಹ। ತತ್ರ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಏವಂ ಹೋತಿ - ಅಯಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಅಧಿಚ್ಚಾಪತ್ತಿಕೋ ಅನಾಪತ್ತಿಬಹುಲೋ। ಸೋ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ವುಚ್ಚಮಾನೋ ನಾಞ್ಞೇನಞ್ಞಂ ಪಟಿಚರತಿ, ನ ಬಹಿದ್ಧಾ ಕಥಂ ಅಪನಾಮೇತಿ, ನ ಕೋಪಞ್ಚ ದೋಸಞ್ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಞ್ಚ ಪಾತುಕರೋತಿ, ಸಮ್ಮಾ ವತ್ತತಿ, ಲೋಮಂ ಪಾತೇತಿ, ನೇತ್ಥಾರಂ ವತ್ತತಿ, 'ಯೇನ ಸಙ್ಘೋ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ ತಂ ಕರೋಮೀ'ತಿ ಆಹ। ಸಾಧು ವತಾಯಸ್ಮನ್ತೋ, ಇಮಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ತಥಾ ತಥಾ ಉಪಪರಿಕ್ಖಥ ಯಥಾಸ್ಸಿದಂ ಅಧಿಕರಣಂ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ವೂಪಸಮೇಯ್ಯಾತಿ। ತಸ್ಸ ಖೋ ಏವಂ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭಿಕ್ಖೂ ತಥಾ ತಥಾ ಉಪಪರಿಕ್ಖನ್ತಿ ಯಥಾಸ್ಸಿದಂ ಅಧಿಕರಣಂ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ವೂಪಸಮ್ಮತಿ।

೧೪೪. "ಇಧ , ಭದ್ದಾಲಿ, ಏಕಚ್ಚೋ ಭಿಕ್ಖು ಸದ್ಧಾಮತ್ತಕೇನ ವಹತಿ ಪೇಮಮತ್ತಕೇನ। ತತ್ರ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಅಯಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಸದ್ಧಾಮತ್ತಕೇನ ವಹತಿ ಪೇಮಮತ್ತಕೇನ। ಸಚೇ ಮಯಂ ಇಮಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಪಸಯ್ಹ ಪಸಯ್ಹ ಕಾರಣಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮ - ಮಾ ಯಮ್ಪಿಸ್ಸ ತಂ ಸದ್ಧಾಮತ್ತಕಂ ಪೇಮಮತ್ತಕಂ ತಮ್ಹಾಪಿ ಪರಿಹಾಯೀ'ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಪುರಿಸಸ್ಸ ಏಕಂ ಚಕ್ಖುಂ, ತಸ್ಸ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಾ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಾ ತಂ ಏಕಂ ಚಕ್ಖುಂ ರಕ್ಖೇಯ್ಯುಂ - 'ಮಾ ಯಮ್ಪಿಸ್ಸ ತಂ ಏಕಂ ಚಕ್ಖುಂ ತಮ್ಹಾಪಿ ಪರಿಹಾಯೀ'ತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಭಿಕ್ಖು ಸದ್ಧಾಮತ್ತಕೇನ ವಹತಿ ಪೇಮಮತ್ತಕೇನ। ತತ್ರ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಅಯಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಸದ್ಧಾಮತ್ತಕೇನ ವಹತಿ ಪೇಮಮತ್ತಕೇನ। ಸಚೇ ಮಯಂ ಇಮಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಪಸಯ್ಹ ಪಸಯ್ಹ ಕಾರಣಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮ - ಮಾ ಯಮ್ಪಿಸ್ಸ ತಂ ಸದ್ಧಾಮತ್ತಕಂ ಪೇಮಮತ್ತಕಂ ತಮ್ಹಾಪಿ ಪರಿಹಾಯೀ'ತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಹೇತು ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಪಸಯ್ಹ ಪಸಯ್ಹ ಕಾರಣಂ ಕರೋನ್ತಿ। ಅಯಂ ಪನ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಹೇತು ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ನೋ ತಥಾ ಪಸಯ್ಹ ಪಸಯ್ಹ ಕಾರಣಂ ಕರೋನ್ತೀ"ತಿ।

೧೪೫. "'ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ಪುಬ್ಬೇ ಅಪ್ಪತರಾನಿ ಚೇವ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ ಅಹೇಸುಂ ಬಹುತರಾ ಚ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಞ್ಞಾಯ ಸಣ್ಠಹಿಂಸು? ಕೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ಏತರಹಿ ಬಹುತರಾನಿ ಚೇವ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ ಹೋನ್ತಿ ಅಪ್ಪತರಾ ಚ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಞ್ಞಾಯ ಸಣ್ಠಹನ್ತೀ'ತಿ? "ಏವಮೇತಂ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಹೋತಿ ಸತ್ತೇಸು ಹಾಯಮಾನೇಸು, ಸದ್ಧಮ್ಮೇ ಅನ್ತರಧಾಯಮಾನೇ, ಬಹುತರಾನಿ ಚೇವ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ ಹೋನ್ತಿ ಅಪ್ಪತರಾ ಚ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಞ್ಞಾಯ ಸಣ್ಠಹನ್ತೀತಿ। ನ ತಾವ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಸತ್ಥಾ ಸಾವಕಾನಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತಿ ಯಾವ ನ ಇಧೇಕಚ್ಚೇ ಆಸವಟ್ಠಾನೀಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಸಙ್ಘೇ ಪಾತುಭವನ್ತಿ। ಯತೋ ಚ ಖೋ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಇಧೇಕಚ್ಚೇ ಆಸವಟ್ಠಾನೀಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಸಙ್ಘೇ ಪಾತುಭವನ್ತಿ, ಅಥ ಸತ್ಥಾ ಸಾವಕಾನಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತಿ ತೇಸಂಯೇವ ಆಸವಟ್ಠಾನೀಯಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಟಿಘಾತಾಯ। ನ ತಾವ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಇಧೇಕಚ್ಚೇ ಆಸವಟ್ಠಾನೀಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಸಙ್ಘೇ ಪಾತುಭವನ್ತಿ ಯಾವ ನ ಸಙ್ಘೋ ಮಹತ್ತಂ ಪತ್ತೋ ಹೋತಿ। ಯತೋ ಚ ಖೋ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಸಙ್ಘೋ ಮಹತ್ತಂ ಪತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಅಥ ಇಧೇಕಚ್ಚೇ ಆಸವಟ್ಠಾನೀಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಸಙ್ಘೇ ಪಾತುಭವನ್ತಿ। ಅಥ ಸತ್ಥಾ ಸಾವಕಾನಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತಿ ತೇಸಂಯೇವ ಆಸವಟ್ಠಾನೀಯಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಟಿಘಾತಾಯ। ನ ತಾವ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಇಧೇಕಚ್ಚೇ ಆಸವಟ್ಠಾನೀಯಾ

ಧಮ್ಮಾ ಸಙ್ಘೇ ಪಾತುಭವನ್ತಿ ಯಾವ ನ ಸಙ್ಘೋ ಲಾಭಗ್ಗಂ ಪತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಯಸಗ್ಗಂ ಪತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಬಾಹುಸಚ್ಚಂ ಪತ್ತೋ ಹೋತಿ, ರತ್ತಞ್ಞುತಂ ಪತ್ತೋ ಹೋತಿ। ಯತೋ ಚ ಖೋ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಸಙ್ಘೋ ರತ್ತಞ್ಞುತಂ ಪತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಅಥ ಇಧೇಕಚ್ಚೇ ಆಸವಟ್ಠಾನೀಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಸಙ್ಘೇ ಪಾತುಭವನ್ತಿ, ಅಥ ಸತ್ಥಾ ಸಾವಕಾನಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತಿ ತೇಸಂಯೇವ ಆಸವಟ್ಠಾನೀಯಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಟಿಘಾತಾಯ।

೧೪೯. "ಅಪ್ಪಕಾ ಖೋ ತುಮ್ಹೇ, ಭದ್ದಾಲಿ, ತೇನ ಸಮಯೇನ ಅಹುವತ್ಥ ಯದಾ ವೋ ಅಹಂ ಆಜಾನೀಯಸುಸೂಪಮಂ ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯಂ ದೇಸೇಸಿಂ। ತಂ ಸರಸಿ [ಸರಸಿ ತ್ವಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಸರಸಿ ತಂ (?)] ಭದ್ದಾಲೀ"ತಿ ?

"ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ತತ್ರ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಕಂ ಹೇತುಂ ಪಚ್ಚೇಸೀ"ತಿ?

"ಸೋ ಹಿ ನೂನಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ದೀಘರತ್ತಂ ಸತ್ಥುಸಾಸನೇ ಸಿಕ್ಖಾಯ ಅಪರಿಪೂರಕಾರೀ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ।

"ನ ಖೋ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಏಸೇವ ಹೇತು, ಏಸ ಪಚ್ಚಯೋ। ಅಪಿ ಚ ಮೇ ತ್ವಂ, ಭದ್ದಾಲಿ, ದೀಘರತ್ತಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋಪರಿಚ್ಚ ವಿದಿತೋ - 'ನ ಚಾಯಂ ಮೋಘಪುರಿಸೋ ಮಯಾ ಧಮ್ಮೇ ದೇಸಿಯಮಾನೇ ಅಟ್ಠಿಂ ಕತ್ವಾ ಮನಸಿ ಕತ್ವಾ ಸಬ್ಬಚೇತಸೋ [ಸಬ್ಬಂ ಚೇತಸೋ (ಕ॰)] ಸಮನ್ನಾಹರಿತ್ವಾ ಓಹಿತಸೋತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಾತೀ'ತಿ। ಅಪಿ ಚ ತೇ ಅಹಂ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಆಜಾನೀಯಸುಸೂಪಮಂ ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯಂ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ। ತಂ ಸುಣಾಹಿ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಹಿ ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಭದ್ದಾಲಿ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

೧೪೮. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭದ್ದಾಲಿ, ದಕ್ಖೋ ಅಸ್ಸದಮಕೋ ಭದ್ರಂ ಅಸ್ಸಾಜಾನೀಯಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಪಠಮೇನೇವ ಮುಖಾಧಾನೇ ಕಾರಣಂ ಕಾರೇತಿ। ತಸ್ಸ ಮುಖಾಧಾನೇ ಕಾರಣಂ ಕಾರಿಯಮಾನಸ್ಸ ಹೋನ್ತಿಯೇವ ವಿಸೂಕಾಯಿತಾನಿ ವಿಸೇವಿತಾನಿ ವಿಪ್ಫನ್ದಿತಾನಿ ಕಾನಿಚಿ ಕಾನಿಚಿ, ಯಥಾ ತಂ ಅಕಾರಿತಪುಬ್ಬಂ ಕಾರಣಂ ಕಾರಿಯಮಾನಸ್ಸ। ಸೋ ಅಭಿಣ್ಹಕಾರಣಾ ಅನುಪುಬ್ಬಕಾರಣಾ ತಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯತಿ। ಯತೋ ಖೋ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಭದ್ರೋ ಅಸ್ಸಾಜಾನೀಯೋ ಅಭಿಣ್ಹಕಾರಣಾ ಅನುಪುಬ್ಬಕಾರಣಾ ತಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ ಹೋತಿ, ತಮೇನಂ ಅಸ್ಸದಮಕೋ ಉತ್ತರಿ ಕಾರಣಂ ಕಾರೇತಿ ಯುಗಾಧಾನೇ। ತಸ್ಸ ಯುಗಾಧಾನೇ ಕಾರಣಂ ಕಾರಿಯಮಾನಸ್ಸ ಹೋನ್ತಿಯೇವ ವಿಸೂಕಾಯಿತಾನಿ ವಿಸೇವಿತಾನಿ ವಿಪ್ಫನ್ದಿತಾನಿ ಕಾನಿಚಿ ಕಾನಿಚಿ, ಯಥಾ ತಂ ಅಕಾರಿತಪುಬ್ಬಂ ಕಾರಣಂ ಕಾರಿಯಮಾನಸ್ಸ। ಸೋ ಅಭಿಣ್ಹಕಾರಣಾ ಅನುಪುಬ್ಬಕಾರಣಾ ತಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯತಿ । ಯತೋ ಖೋ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಭದ್ರೋ ಅಸ್ಸಾಜಾನೀಯೋ ಅಭಿಣ್ಹಕಾರಣಾ ಅನುಪುಬ್ಬಕಾರಣಾ ತಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ ಹೋತಿ, ತಮೇನಂ ಅಸ್ಸದಮಕೋ ಉತ್ತರಿ ಕಾರಣಂ ಕಾರೇತಿ ಅನುಕ್ಕಮೇ ಮಣ್ಡಲೇ ಖುರಕಾಸೇ [ಖುರಕಾಯೇ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಧಾವೇ ದವತ್ತೇ [ರವತ್ಥೇ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ರಾಜಗುಣೇ ರಾಜವಂಸೇ ಉತ್ತಮೇ ಜವೇ ಉತ್ತಮೇ ಹಯೇ ಉತ್ತಮೇ ಸಾಖಲ್ಯೇ। ತಸ್ಸ ಉತ್ತಮೇ ಜವೇ ಉತ್ತಮೇ ಹಯೇ ಉತ್ತಮೇ ಸಾಖಲ್ಯೇ ಕಾರಣಂ ಕಾರಿಯಮಾನಸ್ಸ ಹೋನ್ತಿಯೇವ ವಿಸೂಕಾಯಿತಾನಿ ವಿಸೇವಿತಾನಿ ವಿಪ್ಫನ್ದಿತಾನಿ ಕಾನಿಚಿ ಕಾನಿಚಿ, ಯಥಾ ತಂ ಅಕಾರಿತಪುಬ್ಬಂ ಕಾರಣಂ ಕಾರಿಯಮಾನಸ್ಸ। ಸೋ ಅಭಿಣ್ಹಕಾರಣಾ ಅನುಪುಬ್ಬಕಾರಣಾ ತಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯತಿ। ಯತೋ ಖೋ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಭದ್ರೋ ಅಸ್ಸಾಜಾನೀಯೋ ಅಭಿಣ್ಹಕಾರಣಾ ಅನುಪುಬ್ಬಕಾರಣಾ ತಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ ಹೋತಿ, ತಮೇನಂ ಅಸ್ಸದಮಕೋ ಉತ್ತರಿ ವಣ್ಣಿಯಞ್ಚ ಪಾಣಿಯಞ್ಚ [ವಲಿಯಞ್ಚ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಬಲಿಯಞ್ಚ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಅನುಪ್ಪವೇಚ್ಛತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭದ್ದಾಲಿ, ದಸಹಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭದ್ರೋ ಅಸ್ಸಾಜಾನೀಯೋ ರಾಜಾರಹೋ ಹೋತಿ ರಾಜಭೋಗ್ಗೋ ರಞ್ಞೋ ಅಙ್ಗನ್ತೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ।

“ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭದ್ದಾಲಿ, ದಸಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಆಹುನೇಯ್ಯೋ ಹೋತಿ ಪಾಹುನೇಯ್ಯೋ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೋ ಅಞ್ಜಲಿಕರಣೀಯೋ ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸ। ಕತಮೇಹಿ ದಸಹಿ? ಇಧ, ಭದ್ದಾಲಿ, ಭಿಕ್ಖು ಅಸೇಖಾಯ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಅಸೇಖೇನ ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಅಸೇಖಾಯ ಸಮ್ಮಾವಾಚಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಅಸೇಖೇನ ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಅಸೇಖೇನ ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಅಸೇಖೇನ ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ , ಅಸೇಖಾಯ ಸಮ್ಮಾಸತಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಅಸೇಖೇನ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿನಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಅಸೇಖೇನ ಸಮ್ಮಾಞಾಣೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಅಸೇಖಾಯ ಸಮ್ಮಾವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭದ್ದಾಲಿ, ದಸಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಆಹುನೇಯ್ಯೋ ಹೋತಿ ಪಾಹುನೇಯ್ಯೋ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೋ ಅಞ್ಜಲಿಕರಣೀಯೋ ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸಾ”ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಭದ್ದಾಲಿ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದೀತಿ।

ಭದ್ದಾಲಿಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಲಟುಕಿಕೋಪಮಸುತ್ತಂ

೧೪೮. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಅಙ್ಗುತ್ತರಾಪೇಸು ವಿಹರತಿ ಆಪಣಂ ನಾಮ ಅಙ್ಗುತ್ತರಾಪಾನಂ ನಿಗಮೋ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಆಪಣಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿ। ಆಪಣೇ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ ಯೇನಞ್ಞತರೋ ವನಸಣ್ಡೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ ದಿವಾವಿಹಾರಾಯ। ತಂ ವನಸಣ್ಡಂ ಅಜ್ಝೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ದಿವಾವಿಹಾರಂ ನಿಸೀದಿ। ಆಯಸ್ಮಾಪಿ ಖೋ ಉದಾಯೀ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಆಪಣಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿ। ಆಪಣೇ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ ಯೇನ ಸೋ ವನಸಣ್ಡೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ ದಿವಾವಿಹಾರಾಯ। ತಂ ವನಸಣ್ಡಂ ಅಜ್ಝೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ದಿವಾವಿಹಾರಂ ನಿಸೀದಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಉದಾಯಿಸ್ಸ ರಹೋಗತಸ್ಸ ಪಟಿಸಲ್ಲೀನಸ್ಸ ಏವಂ ಚೇತಸೋ ಪರಿವಿತಕ್ಕೋ ಉದಪಾದಿ - “ಬಹೂನಂ [ಬಹುನ್ನಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰) ಏವಮೀದಿಸೇ ಅವಿಞ್ಞಾಣಕಪ್ಪಕರಣೇ] ವತ ನೋ ಭಗವಾ ದುಕ್ಖಧಮ್ಮಾನಂ ಅಪಹತ್ತಾ, ಬಹೂನಂ ವತ ನೋ ಭಗವಾ ಸುಖಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪಹತ್ತಾ; ಬಹೂನಂ ವತ ನೋ ಭಗವಾ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅಪಹತ್ತಾ, ಬಹೂನಂ ವತ ನೋ ಭಗವಾ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪಹತ್ತಾ”ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಉದಾಯೀ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ ।

೧೪೯. ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಉದಾಯೀ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಇಧ ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ರಹೋಗತಸ್ಸ ಪಟಿಸಲ್ಲೀನಸ್ಸ ಏವಂ ಚೇತಸೋ ಪರಿವಿತಕ್ಕೋ ಉದಪಾದಿ - ‘ಬಹೂನಂ ವತ ನೋ ಭಗವಾ ದುಕ್ಖಧಮ್ಮಾನಂ ಅಪಹತ್ತಾ, ಬಹೂನಂ ವತ ನೋ ಭಗವಾ ಸುಖಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪಹತ್ತಾ; ಬಹೂನಂ ವತ ನೋ ಭಗವಾ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅಪಹತ್ತಾ, ಬಹೂನಂ ವತ ನೋ ಭಗವಾ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪಹತ್ತಾ’ತಿ। ಮಯಞ್ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಪುಬ್ಬೇ ಸಾಯಞ್ಚೇವ ಭುಞ್ಜಾಮ ಪಾತೋ ಚ ದಿವಾ ಚ ವಿಕಾಲೇ। ಅಹು ಖೋ ಸೋ, ಭನ್ತೇ, ಸಮಯೋ ಯಂ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - ‘ಇಙ್ಘ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತಂ ದಿವಾವಿಕಾಲಭೋಜನಂ ಪಜಹಥಾ’ತಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಹುದೇವ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ, ಅಹುದೇವ [ಅಹು (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ದೋಮನಸ್ಸಂ - ‘ಯಮ್ಪಿ ನೋ ಸದ್ಧಾ ಗಹಪತಿಕಾ ದಿವಾ ವಿಕಾಲೇ ಪಣೀತಂ ಖಾದನೀಯಂ ಭೋಜನೀಯಂ ದೇನ್ತಿ ತಸ್ಸಪಿ ನೋ ಭಗವಾ ಪಹಾನಮಾಹ, ತಸ್ಸಪಿ ನೋ ಸುಗತೋ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಮಾಹಾ’ತಿ। ತೇ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಿ ಪೇಮಞ್ಚ ಗಾರವಞ್ಚ ಹಿರಿಞ್ಚ ಓತ್ತಪ್ಪಞ್ಚ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನಾ ಏವಂ ತಂ ದಿವಾವಿಕಾಲಭೋಜನಂ ಪಜಹಿಮ್ಹಾ। ತೇ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಸಾಯಞ್ಚೇವ ಭುಞ್ಜಾಮ

ಪಾತೋ ಚ। ಅಹು ಖೋ ಸೋ, ಭನ್ತೇ, ಸಮಯೋ ಯಂ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – ‘ಇಙ್ಘ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತಂ ರತ್ತಿಂವಿಕಾಲಭೋಜನಂ ಪಜಹಥಾ’ತಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಹುದೇವ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ ಅಹುದೇವ ದೋಮನಸ್ಸಂ – ‘ಯಮ್ಪಿ ನೋ ಇಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಭತ್ತಾನಂ ಪಣೀತಸಙ್ಖಾತತರಂ ತಸ್ಸಪಿ ನೋ ಭಗವಾ ಪಹಾನಮಾಹ, ತಸ್ಸಪಿ ನೋ ಸುಗತೋ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಮಾಹಾ’ತಿ। ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಞ್ಞತರೋ ಪುರಿಸೋ ದಿವಾ ಸೂಪೇಯ್ಯಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಏವಮಾಹ – ‘ಹನ್ದ ಚ ಇಮಂ ನಿಕ್ಖಿಪಥ, ಸಾಯಂ ಸಬ್ಬೇವ ಸಮಗ್ಗಾ ಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ। ಯಾ ಕಾಚಿ, ಭನ್ತೇ, ಸಙ್ಖತಿಯೋ ಸಬ್ಬಾ ತಾ ರತ್ತಿಂ, ಅಪ್ಪಾ ದಿವಾ। ತೇ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಿ ಪೇಮಞ್ಚ ಗಾರವಞ್ಚ ಹಿರಿಞ್ಚ ಓತ್ತಪ್ಪಞ್ಚ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನಾ ಏವಂ ತಂ ರತ್ತಿಂವಿಕಾಲಭೋಜನಂ ಪಜಹಿಮ್ಹಾ। ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ರತ್ತನ್ಧಕಾರತಿಮಿಸಾಯಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರನ್ತಾ ಚನ್ದನಿಕಮ್ಪಿ ಪವಿಸನ್ತಿ, ಓಲಿಗಲ್ಲೇಪಿ ಪಪತನ್ತಿ, ಕಣ್ಟಕಾವಾಟಮ್ಪಿ [ಕಣ್ಟಕವತ್ತಮ್ಪಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಕಣ್ಟಕರಾಜಿಮ್ಪಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಆರೋಹನ್ತಿ, ಸುತ್ತಮ್ಪಿ ಗಾವಿಂ ಆರೋಹನ್ತಿ, ಮಾಣವೇಹಿಪಿ ಸಮಾಗಚ್ಛನ್ತಿ ಕತಕಮ್ಮೇಹಿಪಿ ಅಕತಕಮ್ಮೇಹಿಪಿ, ಮಾತುಗಾಮೋಪಿ ತೇ [ತೇನ (ಕ॰)] ಅಸದ್ಧಮ್ಮೇನ ನಿಮನ್ತೇತಿ। ಭೂತಪುಬ್ಬಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ರತ್ತನ್ಧಕಾರತಿಮಿಸಾಯಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಾಮಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಞ್ಞತರಾ ಇತ್ಥೀ ವಿಜ್ಜನ್ತರಿಕಾಯ ಭಾಜನಂ ಧೋವನ್ತೀ। ದಿಸ್ವಾ ಮಂ ಭೀತಾ ವಿಸ್ಸರಮಕಾಸಿ – ‘ಅಭುಮ್ಮೇ [ಅಬ್ಭುಮ್ಮೇ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಪಿಸಾಚೋ ವತ ಮ’ನ್ತಿ! ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ತಂ ಇತ್ಥಿಂ ಏತದವೋಚಂ – ‘ನಾಹಂ, ಭಗಿನಿ, ಪಿಸಾಚೋ; ಭಿಕ್ಖು ಪಿಣ್ಡಾಯ ಠಿತೋ’ತಿ। ‘ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಆತುಮಾರೀ, ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಮಾತುಮಾರೀ [ಠಿತೋ’ತಿ। ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಆತುಮಾತುಮಾರೀ (ಕ॰)]! ವರಂ ತೇ, ಭಿಕ್ಖು, ತಿಣ್ಹೇನ ಗೋವಿಕನ್ತನೇನ ಕುಚ್ಛಿ ಪರಿಕನ್ತೋ, ನ ತ್ವೇವ ವರಂ ಯಂ [ನ ತ್ವೇವ ಯಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ರತ್ತನ್ಧಕಾರತಿಮಿಸಾಯಂ ಕುಚ್ಛಿಹೇತು ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಸೀ’ತಿ [ಚರಸಾತಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)]। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ತದನುಸ್ಸರತೋ ಏವಂ ಹೋತಿ – ‘ಬಹೂನಂ ವತ ನೋ ಭಗವಾ ದುಕ್ಖಧಮ್ಮಾನಂ ಅಪಹತ್ತಾ, ಬಹೂನಂ ವತ ನೋ ಭಗವಾ ಸುಖಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪಹತ್ತಾ; ಬಹೂನಂ ವತ ನೋ ಭಗವಾ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅಪಹತ್ತಾ, ಬಹೂನಂ ವತ ನೋ ಭಗವಾ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪಹತ್ತಾ’”ತಿ।

೧೫೦. “ಏವಮೇವ ಪನುದಾಯಿ, ಇಧೇಕಚ್ಚೇ ಮೋಘಪುರಿಸಾ ‘ಇದಂ ಪಜಹಥಾ’ತಿ ಮಯಾ ವುಚ್ಚಮಾನಾ ತೇ ಏವಮಾಹಂಸು – ‘ಕಿಂ ಪನಿಮಸ್ಸ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಸ್ಸ ಓರಮತ್ತಕಸ್ಸ ಅಧಿಸಲ್ಲಿಖತೇವಾಯಂ ಸಮಣೋ’ತಿ। ತೇ ತಞ್ಚೇವ ನಪ್ಪಜಹನ್ತಿ, ಮಯಿ ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇನ್ತಿ। ಯೇ ಚ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಿಕ್ಖಾಕಾಮಾ ತೇಸಂ ತಂ, ಉದಾಯಿ, ಹೋತಿ ಬಲವಂ ಬನ್ಧನಂ, ದಳ್ಹಂ ಬನ್ಧನಂ, ಥಿರಂ ಬನ್ಧನಂ, ಅಪೂತಿಕಂ ಬನ್ಧನಂ, ಥೂಲೋ, ಕಲಿಙ್ಗರೋ – ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಉದಾಯಿ, ಲಟುಕಿಕಾ ಸಕುಣಿಕಾ ಪೂತಿಲತಾಯ ಬನ್ಧನೇನ ಬದ್ಧಾ ತತ್ಥೇವ ವಧಂ ವಾ ಬನ್ಧಂ ವಾ ಮರಣಂ ವಾ ಆಗಮೇತಿ। ಯೋ ನು ಖೋ, ಉದಾಯಿ, ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ – ‘ಯೇನ ಸಾ ಲಟುಕಿಕಾ ಸಕುಣಿಕಾ ಪೂತಿಲತಾಯ ಬನ್ಧನೇನ ಬದ್ಧಾ ತತ್ಥೇವ ವಧಂ ವಾ ಬನ್ಧಂ ವಾ ಮರಣಂ ವಾ ಆಗಮೇತಿ, ತಞ್ಹಿ ತಸ್ಸಾ ಅಬಲಂ ಬನ್ಧನಂ , ದುಬ್ಬಲಂ ಬನ್ಧನಂ, ಪೂತಿಕಂ ಬನ್ಧನಂ, ಅಸಾರಕಂ ಬನ್ಧನ’ನ್ತಿ; ಸಮ್ಮಾ ನು ಖೋ ಸೋ, ಉದಾಯಿ, ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯಾ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ। ಯೇನ ಸಾ, ಭನ್ತೇ, ಲಟುಕಿಕಾ ಸಕುಣಿಕಾ ಪೂತಿಲತಾಯ ಬನ್ಧನೇನ ಬದ್ಧಾ ತತ್ಥೇವ ವಧಂ ವಾ ಬನ್ಧಂ ವಾ ಮರಣಂ ವಾ ಆಗಮೇತಿ, ತಞ್ಹಿ ತಸ್ಸಾ ಬಲವಂ ಬನ್ಧನಂ, ದಳ್ಹಂ ಬನ್ಧನಂ, ಥಿರಂ ಬನ್ಧನಂ ಅಪೂತಿಕಂ ಬನ್ಧನಂ, ಥೂಲೋ, ಕಲಿಙ್ಗರೋ”ತಿ। “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಉದಾಯಿ, ಇಧೇಕಚ್ಚೇ ಮೋಘಪುರಿಸಾ ‘ಇದಂ ಪಜಹಥಾ’ತಿ ಮಯಾ ವುಚ್ಚಮಾನಾ ತೇ ಏವಮಾಹಂಸು – ‘ಕಿಂ ಪನಿಮಸ್ಸ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಸ್ಸ ಓರಮತ್ತಕಸ್ಸ ಅಧಿಸಲ್ಲಿಖತೇವಾಯಂ ಸಮಣೋ’ತಿ? ತೇ ತಞ್ಚೇವ ನಪ್ಪಜಹನ್ತಿ, ಮಯಿ ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇನ್ತಿ। ಯೇ ಚ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಿಕ್ಖಾಕಾಮಾ ತೇಸಂ ತಂ, ಉದಾಯಿ, ಹೋತಿ ಬಲವಂ ಬನ್ಧನಂ, ದಳ್ಹಂ ಬನ್ಧನಂ, ಥಿರಂ ಬನ್ಧನಂ, ಅಪೂತಿಕಂ ಬನ್ಧನಂ, ಥೂಲೋ, ಕಲಿಙ್ಗರೋ”।

೧೫೧. “ಇಧ ಪನುದಾಯಿ, ಏಕಚ್ಚೇ ಕುಲಪುತ್ತಾ ‘ಇದಂ ಪಜಹಥಾ’ತಿ ಮಯಾ ವುಚ್ಚಮಾನಾ ತೇ ಏವಮಾಹಂಸು – ‘ಕಿಂ ಪನಿಮಸ್ಸ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಸ್ಸ ಓರಮತ್ತಕಸ್ಸ ಪಹಾತಬ್ಬಸ್ಸ ಯಸ್ಸ ನೋ ಭಗವಾ ಪಹಾನಮಾಹ, ಯಸ್ಸ ನೋ ಸುಗತೋ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಮಾಹಾ’ತಿ? ತೇ ತಞ್ಚೇವ ಪಜಹನ್ತಿ, ಮಯಿ ಚ ನ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇನ್ತಿ। ಯೇ ಚ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಿಕ್ಖಾಕಾಮಾ ತೇ ತಂ ಪಹಾಯ ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕಾ ಪನ್ನಲೋಮಾ ಪರದತ್ತವುತ್ತಾ [ಪರದವುತ್ತಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಮಿಗಭೂತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರನ್ತಿ।

ತೇಸಂ ತಂ, ಉದಾಯಿ, ಹೋತಿ ಅಬಲಂ ಬನ್ಧನಂ, ದುಬ್ಬಲಂ ಬನ್ಧನಂ, ಪೂತಿಕಂ ಬನ್ಧನಂ, ಅಸಾರಕಂ ಬನ್ಧನಂ - ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಉದಾಯಿ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಈಸಾದನ್ತೋ ಉರೂಳ್ಹವಾ ಅಭಿಜಾತೋ ಸಙ್ಗಾಮಾವಚರೋ ದಳ್ಹೇಹಿ ವರತ್ತೇಹಿ ಬನ್ಧನೇಹಿ ಬದ್ಧೋ ಈಸಕಂಯೇವ ಕಾಯಂ ಸನ್ನಾಮೇತ್ವಾ ತಾನಿ ಬನ್ಧನಾನಿ ಸಂಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಸಂಪದಾಲೇತ್ವಾ ಯೇನ ಕಾಮಂ ಪಕ್ಕಮತಿ। ಯೋ ನು ಖೋ, ಉದಾಯಿ, ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ಯೇಹಿ ಸೋ ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಈಸಾದನ್ತೋ ಉರೂಳ್ಹವಾ ಅಭಿಜಾತೋ ಸಙ್ಗಾಮಾವಚರೋ ದಳ್ಹೇಹಿ ವರತ್ತೇಹಿ ಬನ್ಧನೇಹಿ ಬದ್ಧೋ ಈಸಕಂಯೇವ ಕಾಯಂ ಸನ್ನಾಮೇತ್ವಾ ತಾನಿ ಬನ್ಧನಾನಿ ಸಂಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಸಂಪದಾಲೇತ್ವಾ ಯೇನ ಕಾಮಂ ಪಕ್ಕಮತಿ, ತಞ್ಹಿ ತಸ್ಸ ಬಲವಂ ಬನ್ಧನಂ, ದಳ್ಹಂ ಬನ್ಧನಂ, ಥಿರಂ ಬನ್ಧನಂ, ಅಪೂತಿಕಂ ಬನ್ಧನಂ, ಥೂಲೋ, ಕಲಿಙ್ಗರೋ'ತಿ; ಸಮ್ಮಾ ನು ಖೋ ಸೋ, ಉದಾಯಿ, ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ। ಯೇಹಿ ಸೋ, ಭನ್ತೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಈಸಾದನ್ತೋ ಉರೂಳ್ಹವಾ ಅಭಿಜಾತೋ ಸಙ್ಗಾಮಾವಚರೋ ದಳ್ಹೇಹಿ ವರತ್ತೇಹಿ ಬನ್ಧನೇಹಿ ಬದ್ಧೋ ಈಸಕಂಯೇವ ಕಾಯಂ ಸನ್ನಾಮೇತ್ವಾ ತಾನಿ ಬನ್ಧನಾನಿ ಸಂಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಸಂಪದಾಲೇತ್ವಾ ಯೇನ ಕಾಮಂ ಪಕ್ಕಮತಿ, ತಞ್ಹಿ ತಸ್ಸ ಅಬಲಂ ಬನ್ಧನಂ...ಪೇ॰... ಅಸಾರಕಂ ಬನ್ಧನ"ನ್ತಿ। "ಏವಮೇವ ಖೋ, ಉದಾಯಿ, ಇಧೇಕಚ್ಚೇ ಕುಲಪುತ್ತಾ 'ಇದಂ ಪಜಹಥಾ'ತಿ ಮಯಾ ವುಚ್ಚಮಾನಾ ತೇ ಏವಮಾಹಂಸು - 'ಕಿಂ ಪನಿಮಸ್ಸ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಸ್ಸ ಓರಮತ್ತಕಸ್ಸ ಪಹಾತಬ್ಬಸ್ಸ ಯಸ್ಸ ನೋ ಭಗವಾ ಪಹಾನಮಾಹ, ಯಸ್ಸ ನೋ ಸುಗತೋ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಮಾಹಾ'ತಿ? ತೇ ತಞ್ಚೇವ ಪಜಹನ್ತಿ, ಮಯಿ ಚ ನ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇನ್ತಿ। ಯೇ ಚ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಿಕ್ಖಾಕಾಮಾ ತೇ ತಂ ಪಹಾಯ ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕಾ ಪನ್ನಲೋಮಾ ಪರದತ್ತವುತ್ತಾ ಮಿಗಭೂತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರನ್ತಿ। ತೇಸಂ ತಂ, ಉದಾಯಿ, ಹೋತಿ ಅಬಲಂ ಬನ್ಧನಂ, ದುಬ್ಬಲಂ ಬನ್ಧನಂ, ಪೂತಿಕಂ ಬನ್ಧನಂ, ಅಸಾರಕಂ ಬನ್ಧನಂ"।

೧೫೨. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಉದಾಯಿ, ಪುರಿಸೋ ದಲಿದ್ದೋ ಅಸ್ಸಕೋ ಅನಾಳ್ಹಿಯೋ; ತಸ್ಸ'ಸ್ಸ ಏಕಂ ಅಗಾರಕಂ ಓಲುಗ್ಗವಿಲುಗ್ಗಂ ಕಾಕಾತಿದಾಯಿಂ [ಕಾಕಾತಿಡಾಯಿಂ (?)] ನಪರಮರೂಪಂ, ಏಕಾ ಖಟೋಪಿಕಾ [ಕಳೋಪಿಕಾ (ಕ॰)] ಓಲುಗ್ಗವಿಲುಗ್ಗಾ ನಪರಮರೂಪಾ, ಏಕಿಸ್ಸಾ ಕುಮ್ಭಿಯಾ ಧಞ್ಞಸಮವಾಪಕಂ ನಪರಮರೂಪಂ, ಏಕಾ ಜಾಯಿಕಾ ನಪರಮರೂಪಾ। ಸೋ ಆರಾಮಗತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಸುಧೋತಹತ್ಥಪಾದಂ ಮನುಞ್ಞಂ ಭೋಜನಂ ಭುತ್ತಾವಿಂ ಸೀತಾಯ ಛಾಯಾಯ ನಿಸಿನ್ನಂ ಅಧಿಚಿತ್ತೇ ಯುತ್ತಂ। ತಸ್ಸ ಏವಮಸ್ಸ - 'ಸುಖಂ ವತ, ಭೋ, ಸಾಮಞ್ಞಂ, ಆರೋಗ್ಯಂ ವತ, ಭೋ, ಸಾಮಞ್ಞಂ! ಸೋ ವತಸ್ಸಂ [ಸೋ ವತಸ್ಸ (ಕ॰)] ಯೋಹಂ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ಸೋ ನ ಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯ ಏಕಂ ಅಗಾರಕಂ ಓಲುಗ್ಗವಿಲುಗ್ಗಂ ಕಾಕಾತಿದಾಯಿಂ ನಪರಮರೂಪಂ ಪಹಾಯ, ಏಕಂ ಖಟೋಪಿಕಂ ಓಲುಗ್ಗವಿಲುಗ್ಗಂ ನಪರಮರೂಪಂ ಪಹಾಯ, ಏಕಿಸ್ಸಾ ಕುಮ್ಭಿಯಾ ಧಞ್ಞಸಮವಾಪಕಂ ನಪರಮರೂಪಂ ಪಹಾಯ, ಏಕಂ ಜಾಯಿಕಂ ನಪರಮರೂಪಂ ಪಹಾಯ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತುಂ। ಯೋ ನು ಖೋ, ಉದಾಯಿ, ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ಯೇಹಿ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಬನ್ಧನೇಹಿ ಬದ್ಧೋ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ ಏಕಂ ಅಗಾರಕಂ ಓಲುಗ್ಗವಿಲುಗ್ಗಂ ಕಾಕಾತಿದಾಯಿಂ ನಪರಮರೂಪಂ ಪಹಾಯ, ಏಕಂ ಖಟೋಪಿಕಂ ಓಲುಗ್ಗವಿಲುಗ್ಗಂ ನಪರಮರೂಪಂ ಪಹಾಯ, ಏಕಿಸ್ಸಾ ಕುಮ್ಭಿಯಾ ಧಞ್ಞಸಮವಾಪಕಂ ನಪರಮರೂಪಂ ಪಹಾಯ, ಏಕಂ ಜಾಯಿಕಂ ನಪರಮರೂಪಂ ಪಹಾಯ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತುಂ; ತಞ್ಹಿ ತಸ್ಸ ಅಬಲಂ ಬನ್ಧನಂ, ದುಬ್ಬಲಂ ಬನ್ಧನಂ, ಪೂತಿಕಂ ಬನ್ಧನಂ, ಅಸಾರಕಂ ಬನ್ಧನ'ನ್ತಿ; ಸಮ್ಮಾ ನು ಖೋ ಸೋ, ಉದಾಯಿ, ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ। ಯೇಹಿ ಸೋ, ಭನ್ತೇ, ಪುರಿಸೋ ಬನ್ಧನೇಹಿ ಬದ್ಧೋ, ನ ಸಕ್ಕೋತಿ ಏಕಂ ಅಗಾರಕಂ ಓಲುಗ್ಗವಿಲುಗ್ಗಂ ಕಾಕಾತಿದಾಯಿಂ ನಪರಮರೂಪಂ ಪಹಾಯ, ಏಕಂ ಖಟೋಪಿಕಂ ಓಲುಗ್ಗವಿಲುಗ್ಗಂ ನಪರಮರೂಪಂ ಪಹಾಯ, ಏಕಿಸ್ಸಾ ಕುಮ್ಭಿಯಾ ಧಞ್ಞಸಮವಾಪಕಂ ನಪರಮರೂಪಂ ಪಹಾಯ, ಏಕಂ ಜಾಯಿಕಂ ನಪರಮರೂಪಂ ಪಹಾಯ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತುಂ; ತಞ್ಹಿ ತಸ್ಸ ಬಲವಂ ಬನ್ಧನಂ, ದಳ್ಹಂ ಬನ್ಧನಂ, ಥಿರಂ ಬನ್ಧನಂ, ಅಪೂತಿಕಂ ಬನ್ಧನಂ, ಥೂಲೋ, ಕಲಿಙ್ಗರೋ"ತಿ। "ಏವಮೇವ ಖೋ, ಉದಾಯಿ, ಇಧೇಕಚ್ಚೇ ಮೋಘಪುರಿಸಾ 'ಇದಂ ಪಜಹಥಾ'ತಿ ಮಯಾ ವುಚ್ಚಮಾನಾ ತೇ ಏವಮಾಹಂಸು - 'ಕಿಂ ಪನಿಮಸ್ಸ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಸ್ಸ ಓರಮತ್ತಕಸ್ಸ ಅಧಿಸಲ್ಲಿಖತೇವಾಯಂ ಸಮಣೋ'ತಿ? ತೇ ತಞ್ಚೇವ ನಪ್ಪಜಹನ್ತಿ, ಮಯಿ ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇನ್ತಿ। ಯೇ ಚ

ಭಿಕ್ಖೂ ಸಿಕ್ಖಾಕಾಮಾ ತೇಸಂ ತಂ, ಉದಾಯಿ, ಹೋತಿ ಬಲವಂ ಬನ್ಧನಂ, ದಳ್ಹಂ ಬನ್ಧನಂ, ಥಿರಂ ಬನ್ಧನಂ, ಅಪೂತಿಕಂ ಬನ್ಧನಂ, ಥೂಲೋ, ಕಲಿಙ್ಗರೋ"।

೧೫೩. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಉದಾಯಿ, ಗಹಪತಿ ವಾ ಗಹಪತಿಪುತ್ತೋ ವಾ ಅಡ್ಢೋ ಮಹದ್ಧನೋ ಮಹಾಭೋಗೋ, ನೇಕಾನಂ ನಿಕ್ಖಗಣಾನಂ ಚಯೋ, ನೇಕಾನಂ ಧಞ್ಞಗಣಾನಂ ಚಯೋ, ನೇಕಾನಂ ಖೇತ್ತಗಣಾನಂ ಚಯೋ, ನೇಕಾನಂ ವತ್ಥುಗಣಾನಂ ಚಯೋ, ನೇಕಾನಂ ಭರಿಯಗಣಾನಂ ಚಯೋ, ನೇಕಾನಂ ದಾಸಗಣಾನಂ ಚಯೋ, ನೇಕಾನಂ ದಾಸಿಗಣಾನಂ ಚಯೋ; ಸೋ ಆರಾಮಗತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಸುಧೋತಹತ್ಥಪಾದಂ ಮನುಞ್ಞಂ ಭೋಜನಂ ಭುತ್ತಾವಿಂ ಸೀತಾಯ ಛಾಯಾಯ ನಿಸಿನ್ನಂ ಅಧಿಚಿತ್ತೇ ಯುತ್ತಂ। ತಸ್ಸ ಏವಮಸ್ಸ - 'ಸುಖಂ ವತ, ಭೋ, ಸಾಮಞ್ಞಂ, ಆರೋಗ್ಯಂ ವತ, ಭೋ, ಸಾಮಞ್ಞಂ! ಸೋ ವತಸ್ಸಂ ಯೋಹಂ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ಸೋ ಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯ ನೇಕಾನಿ ನಿಕ್ಖಗಣಾನಿ ಪಹಾಯ, ನೇಕಾನಿ ಧಞ್ಞಗಣಾನಿ ಪಹಾಯ, ನೇಕಾನಿ ಖೇತ್ತಗಣಾನಿ ಪಹಾಯ, ನೇಕಾನಿ ವತ್ಥುಗಣಾನಿ ಪಹಾಯ, ನೇಕಾನಿ ಭರಿಯಗಣಾನಿ ಪಹಾಯ, ನೇಕಾನಿ ದಾಸಗಣಾನಿ ಪಹಾಯ, ನೇಕಾನಿ ದಾಸಿಗಣಾನಿ ಪಹಾಯ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತುಂ। ಯೋ ನು ಖೋ, ಉದಾಯಿ, ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ಯೇಹಿ ಸೋ ಗಹಪತಿ ವಾ ಗಹಪತಿಪುತ್ತೋ ವಾ ಬನ್ಧನೇಹಿ ಬದ್ಧೋ, ಸಕ್ಕೋತಿ ನೇಕಾನಿ ನಿಕ್ಖಗಣಾನಿ ಪಹಾಯ, ನೇಕಾನಿ ಧಞ್ಞಗಣಾನಿ ಪಹಾಯ, ನೇಕಾನಿ ಖೇತ್ತಗಣಾನಿ ಪಹಾಯ, ನೇಕಾನಿ ವತ್ಥುಗಣಾನಿ ಪಹಾಯ, ನೇಕಾನಿ ಭರಿಯಗಣಾನಿ ಪಹಾಯ, ನೇಕಾನಿ ದಾಸಗಣಾನಿ ಪಹಾಯ, ನೇಕಾನಿ ದಾಸಿಗಣಾನಿ ಪಹಾಯ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತುಂ, ತಞ್ಹಿ ತಸ್ಸ ಬಲವಂ ಬನ್ಧನಂ, ದಳ್ಹಂ ಬನ್ಧನಂ, ಥಿರಂ ಬನ್ಧನಂ, ಅಪೂತಿಕಂ ಬನ್ಧನಂ, ಥೂಲೋ, ಕಲಿಙ್ಗರೋ'ತಿ; ಸಮ್ಮಾ ನು ಖೋ ಸೋ, ಉದಾಯಿ, ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ। ಯೇಹಿ ಸೋ, ಭನ್ತೇ, ಗಹಪತಿ ವಾ ಗಹಪತಿಪುತ್ತೋ ವಾ ಬನ್ಧನೇಹಿ ಬದ್ಧೋ, ಸಕ್ಕೋತಿ ನೇಕಾನಿ ನಿಕ್ಖಗಣಾನಿ ಪಹಾಯ, ನೇಕಾನಿ ಧಞ್ಞಗಣಾನಿ ಪಹಾಯ, ನೇಕಾನಿ ಖೇತ್ತಗಣಾನಿ ಪಹಾಯ, ನೇಕಾನಿ ವತ್ಥುಗಣಾನಿ ಪಹಾಯ, ನೇಕಾನಿ ಭರಿಯಗಣಾನಿ ಪಹಾಯ, ನೇಕಾನಿ ದಾಸಗಣಾನಿ ಪಹಾಯ, ನೇಕಾನಿ ದಾಸಿಗಣಾನಿ ಪಹಾಯ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತುಂ; ತಞ್ಹಿ ತಸ್ಸ ಅಬಲಂ ಬನ್ಧನಂ, ದುಬ್ಬಲಂ ಬನ್ಧನಂ, ಪೂತಿಕಂ ಬನ್ಧನಂ, ಅಸಾರಕಂ ಬನ್ಧನ"ನ್ತಿ। "ಏವಮೇವ ಖೋ, ಉದಾಯಿ, ಇಧೇಕಚ್ಚೇ ಕುಲಪುತ್ತಾ 'ಇದಂ ಪಜಹಥಾ'ತಿ ಮಯಾ ವುಚ್ಚಮಾನಾ ತೇ ಏವಮಾಹಂಸು - 'ಕಿಂ ಪನಿಮಸ್ಸ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಸ್ಸ ಓರಮತ್ತಕಸ್ಸ ಪಹಾತಬ್ಬಸ್ಸ ಯಸ್ಸ ನೋ ಭಗವಾ ಪಹಾನಮಾಹ ಯಸ್ಸ, ನೋ ಸುಗತೋ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಮಾಹಾ'ತಿ? ತೇ ತಞ್ಚೇವ ಪಜಹನ್ತಿ, ಮಯಿ ಚ ನ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇನ್ತಿ। ಯೇ ಚ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಿಕ್ಖಾಕಾಮಾ ತೇ ತಂ ಪಹಾಯ ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕಾ ಪನ್ನಲೋಮಾ ಪರದತ್ತವುತ್ತಾ ಮಿಗಭೂತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರನ್ತಿ। ತೇಸಂ ತಂ, ಉದಾಯಿ, ಹೋತಿ ಅಬಲಂ ಬನ್ಧನಂ, ದುಬ್ಬಲಂ ಬನ್ಧನಂ, ಪೂತಿಕಂ ಬನ್ಧನಂ, ಅಸಾರಕಂ ಬನ್ಧನಂ"।

೧೫೪. "ಚತ್ತಾರೋಮೇ , ಉದಾಯಿ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧುದಾಯಿ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಉಪಧಿಪಹಾನಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ಉಪಧಿಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾಯ। ತಮೇನಂ ಉಪಧಿಪಹಾನಾಯ ಪಟಿಪನ್ನಂ ಉಪಧಿಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾಯ ಉಪಧಿಪಟಿಸಂಯುತ್ತಾ ಸರಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ। ಸೋ ತೇ ಅಧಿವಾಸೇತಿ, ನಪ್ಪಜಹತಿ, ನ ವಿನೋದೇತಿ, ನ ಬ್ಯನ್ತೀಕರೋತಿ, ನ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತಿ। ಇಮಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಉದಾಯಿ, ಪುಗ್ಗಲಂ 'ಸಂಯುತ್ತೋ'ತಿ ವದಾಮಿ ನೋ 'ವಿಸಂಯುತ್ತೋ'। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಇನ್ದ್ರಿಯವೇಮತ್ತತಾ ಹಿ ಮೇ, ಉದಾಯಿ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪುಗ್ಗಲೇ ವಿದಿತಾ।

"ಇಧ ಪನುದಾಯಿ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಉಪಧಿಪಹಾನಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ಉಪಧಿಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾಯ। ತಮೇನಂ ಉಪಧಿಪಹಾನಾಯ ಪಟಿಪನ್ನಂ ಉಪಧಿಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾಯ ಉಪಧಿಪಟಿಸಂಯುತ್ತಾ ಸರಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ। ಸೋ ತೇ ನಾಧಿವಾಸೇತಿ, ಪಜಹತಿ, ವಿನೋದೇತಿ, ಬ್ಯನ್ತೀಕರೋತಿ, ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತಿ। ಇಮಮ್ಪಿ ಖೋ ಅಹಂ, ಉದಾಯಿ , ಪುಗ್ಗಲಂ

‘ಸಂಯುತ್ತೋ’ತಿ ವದಾಮಿ ನೋ ‘ವಿಸಂಯುತ್ತೋ’। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಇನ್ದ್ರಿಯವೇಮತ್ತತಾ ಹಿ ಮೇ, ಉದಾಯಿ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪುಗ್ಗಲೇ ವಿದಿತಾ।

“ಇಧ ಪನುದಾಯಿ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಉಪಧಿಪಹಾನಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ಉಪಧಿಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾಯ। ತಮೇನಂ ಉಪಧಿಪಹಾನಾಯ ಪಟಿಪನ್ನಂ ಉಪಧಿಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾಯ ಕದಾಚಿ ಕರಹಚಿ ಸತಿಸಮ್ಮೋಸಾ ಉಪಧಿಪಟಿಸಂಯುತ್ತಾ ಸರಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ; ದನ್ಧೋ, ಉದಾಯಿ, ಸತುಪ್ಪಾದೋ। ಅಥ ಖೋ ನಂ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ಪಜಹತಿ, ವಿನೋದೇತಿ, ಬ್ಯನ್ತೀಕರೋತಿ, ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಉದಾಯಿ, ಪುರಿಸೋ ದಿವಸಂಸನ್ತತ್ತೇ [ದಿವಸಸನ್ತತ್ತೇ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಅಯೋಕಟಾಹೇ ದ್ವೇ ವಾ ತೀಣಿ ವಾ ಉದಕಫುಸಿತಾನಿ ನಿಪಾತೇಯ್ಯ; ದನ್ಧೋ, ಉದಾಯಿ, ಉದಕಫುಸಿತಾನಂ ನಿಪಾತೋ। ಅಥ ಖೋ ನಂ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಪರಿಯಾದಾನಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಉದಾಯಿ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಉಪಧಿಪಹಾನಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ಉಪಧಿಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾಯ। ತಮೇನಂ ಉಪಧಿಪಹಾನಾಯ ಪಟಿಪನ್ನಂ ಉಪಧಿಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾಯ ಕದಾಚಿ ಕರಹಚಿ ಸತಿಸಮ್ಮೋಸಾ ಉಪಧಿಪಟಿಸಂಯುತ್ತಾ ಸರಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ; ದನ್ಧೋ, ಉದಾಯಿ, ಸತುಪ್ಪಾದೋ। ಅಥ ಖೋ ನಂ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ಪಜಹತಿ, ವಿನೋದೇತಿ, ಬ್ಯನ್ತೀಕರೋತಿ, ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತಿ। ಇಮಮ್ಪಿ ಖೋ ಅಹಂ, ಉದಾಯಿ, ಪುಗ್ಗಲಂ ‘ಸಂಯುತ್ತೋ’ತಿ ವದಾಮಿ ನೋ ‘ವಿಸಂಯುತ್ತೋ’। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಇನ್ದ್ರಿಯವೇಮತ್ತತಾ ಹಿ ಮೇ, ಉದಾಯಿ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪುಗ್ಗಲೇ ವಿದಿತಾ।

“ಇಧ ಪನುದಾಯಿ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ‘ಉಪಧಿ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಮೂಲ’ನ್ತಿ - ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ನಿರುಪಧಿ ಹೋತಿ, ಉಪಧಿಸಙ್ಖಯೇ ವಿಮುತ್ತೋ। ಇಮಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಉದಾಯಿ, ಪುಗ್ಗಲಂ ‘ವಿಸಂಯುತ್ತೋ’ತಿ ವದಾಮಿ ನೋ ‘ಸಂಯುತ್ತೋ’ತಿ । ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಇನ್ದ್ರಿಯವೇಮತ್ತತಾ ಹಿ ಮೇ, ಉದಾಯಿ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪುಗ್ಗಲೇ ವಿದಿತಾ। ಇಮೇ ಖೋ, ಉದಾಯಿ, ಚತ್ತಾರೋ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ।

೧೫೫. “ಪಞ್ಚ ಖೋ ಇಮೇ, ಉದಾಯಿ, ಕಾಮಗುಣಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರೂಪಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ, ಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಸದ್ದಾ…ಪೇ॰… ಘಾನವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಗನ್ಧಾ… ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರಸಾ… ಕಾಯವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ಇಮೇ ಖೋ, ಉದಾಯಿ, ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣಾ। ಯಂ ಖೋ, ಉದಾಯಿ, ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣೇ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ಕಾಮಸುಖಂ ಮಿಳ್ಹಸುಖಂ [ಮೀಳ್ಹಸುಖಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಪುಥುಜ್ಜನಸುಖಂ ಅನರಿಯಸುಖಂ, ನ ಸೇವಿತಬ್ಬಂ, ನ ಭಾವೇತಬ್ಬಂ, ನ ಬಹುಲೀಕಾತಬ್ಬಂ; ‘ಭಾಯಿತಬ್ಬಂ ಏತಸ್ಸ ಸುಖಸ್ಸಾ’ತಿ ವದಾಮಿ।

೧೫೬. “ಇಧುದಾಯಿ , ಭಿಕ್ಖು ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ…ಪೇ॰… ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ… ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ… ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ… ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸುಖಂ ಪವಿವೇಕಸುಖಂ ಉಪಸಮಸುಖಂ ಸಮ್ಬೋಧಸುಖಂ, ಆಸೇವಿತಬ್ಬಂ, ಭಾವೇತಬ್ಬಂ, ಬಹುಲೀಕಾತಬ್ಬಂ; ‘ನ ಭಾಯಿತಬ್ಬಂ ಏತಸ್ಸ ಸುಖಸ್ಸಾ’ತಿ ವದಾಮಿ।

“ಇಧುದಾಯಿ, ಭಿಕ್ಖು ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ…ಪೇ॰… ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ; ಇದಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಉದಾಯಿ, ಇಞ್ಜಿತಸ್ಮಿಂ ವದಾಮಿ। ಕಿಞ್ಚ ತತ್ಥ ಇಞ್ಜಿತಸ್ಮಿಂ? ಯದೇವ ತತ್ಥ ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾ ಅನಿರುದ್ಧಾ ಹೋನ್ತಿ ಇದಂ ತತ್ಥ ಇಞ್ಜಿತಸ್ಮಿಂ। ಇಧುದಾಯಿ, ಭಿಕ್ಖು ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ…ಪೇ॰… ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ; ಇದಮ್ಪಿ ಖೋ ಅಹಂ, ಉದಾಯಿ, ಇಞ್ಜಿತಸ್ಮಿಂ ವದಾಮಿ। ಕಿಞ್ಚ ತತ್ಥ ಇಞ್ಜಿತಸ್ಮಿಂ? ಯದೇವ ತತ್ಥ ಪೀತಿಸುಖಂ ಅನಿರುದ್ಧಂ ಹೋತಿ ಇದಂ ತತ್ಥ

ಇಞ್ಜಿತಸ್ಮಿಂ। ಇಧುದಾಯಿ, ಭಿಕ್ಖು ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ...ಪೇ॰... ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ; ಇದಮ್ಪಿ ಖೋ ಅಹಂ, ಉದಾಯಿ, ಇಞ್ಜಿತಸ್ಮಿಂ ವದಾಮಿ। ಕಿಞ್ಚ ತತ್ಥ ಇಞ್ಜಿತಸ್ಮಿಂ? ಯದೇವ ತತ್ಥ ಉಪೇಕ್ಖಾಸುಖಂ ಅನಿರುದ್ಧಂ ಹೋತಿ ಇದಂ ತತ್ಥ ಇಞ್ಜಿತಸ್ಮಿಂ। ಇಧುದಾಯಿ, ಭಿಕ್ಖು ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ...ಪೇ॰... ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ; ಇದಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಉದಾಯಿ, ಅನಿಞ್ಜಿತಸ್ಮಿಂ ವದಾಮಿ।

''ಇಧುದಾಯಿ , ಭಿಕ್ಖು ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ...ಪೇ॰... ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ; ಇದಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಉದಾಯಿ, 'ಅನಲ'ನ್ತಿ ವದಾಮಿ, 'ಪಜಹಥಾ'ತಿ ವದಾಮಿ, 'ಸಮತಿಕ್ಕಮಥಾ'ತಿ ವದಾಮಿ। ಕೋ ಚ ತಸ್ಸ ಸಮತಿಕ್ಕಮೋ? ಇಧುದಾಯಿ, ಭಿಕ್ಖು ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ... ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ಅಯಂ ತಸ್ಸ ಸಮತಿಕ್ಕಮೋ; ಇದಮ್ಪಿ ಖೋ ಅಹಂ, ಉದಾಯಿ, 'ಅನಲ'ನ್ತಿ ವದಾಮಿ, 'ಪಜಹಥಾ'ತಿ ವದಾಮಿ, 'ಸಮತಿಕ್ಕಮಥಾ'ತಿ ವದಾಮಿ। ಕೋ ಚ ತಸ್ಸ ಸಮತಿಕ್ಕಮೋ? ಇಧುದಾಯಿ, ಭಿಕ್ಖು ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ... ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ಅಯಂ ತಸ್ಸ ಸಮತಿಕ್ಕಮೋ; ಇದಮ್ಪಿ ಖೋ ಅಹಂ, ಉದಾಯಿ, 'ಅನಲ'ನ್ತಿ ವದಾಮಿ, 'ಪಜಹಥಾ'ತಿ ವದಾಮಿ, 'ಸಮತಿಕ್ಕಮಥಾ'ತಿ ವದಾಮಿ। ಕೋ ಚ ತಸ್ಸ ಸಮತಿಕ್ಕಮೋ? ಇಧುದಾಯಿ, ಭಿಕ್ಖು ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ... ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ಅಯಂ ತಸ್ಸ ಸಮತಿಕ್ಕಮೋ; ಇದಮ್ಪಿ ಖೋ ಅಹಂ, ಉದಾಯಿ, 'ಅನಲ'ನ್ತಿ ವದಾಮಿ, 'ಪಜಹಥಾ'ತಿ ವದಾಮಿ, 'ಸಮತಿಕ್ಕಮಥಾ'ತಿ ವದಾಮಿ। ಕೋ ಚ ತಸ್ಸ ಸಮತಿಕ್ಕಮೋ? ಇಧುದಾಯಿ, ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬಸೋ ರೂಪಸಞ್ಞಾನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾ ಪಟಿಘಸಞ್ಞಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ ನಾನತ್ತಸಞ್ಞಾನಂ ಅಮನಸಿಕಾರಾ 'ಅನನ್ತೋ ಆಕಾಸೋ'ತಿ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ಅಯಂ ತಸ್ಸ ಸಮತಿಕ್ಕಮೋ; ಇದಮ್ಪಿ ಖೋ ಅಹಂ, ಉದಾಯಿ, 'ಅನಲ'ನ್ತಿ ವದಾಮಿ, 'ಪಜಹಥಾ'ತಿ ವದಾಮಿ, 'ಸಮತಿಕ್ಕಮಥಾ'ತಿ ವದಾಮಿ। ಕೋ ಚ ತಸ್ಸ ಸಮತಿಕ್ಕಮೋ? ಇಧುದಾಯಿ, ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬಸೋ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ 'ಅನನ್ತಂ ವಿಞ್ಞಾಣ'ನ್ತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ಅಯಂ ತಸ್ಸ ಸಮತಿಕ್ಕಮೋ ; ಇದಮ್ಪಿ ಖೋ ಅಹಂ, ಉದಾಯಿ, 'ಅನಲ'ನ್ತಿ ವದಾಮಿ, 'ಪಜಹಥಾ'ತಿ ವದಾಮಿ, 'ಸಮತಿಕ್ಕಮಥಾ'ತಿ ವದಾಮಿ। ಕೋ ಚ ತಸ್ಸ ಸಮತಿಕ್ಕಮೋ? ಇಧುದಾಯಿ, ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬಸೋ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ 'ನತ್ಥಿ ಕಿಞ್ಚೀ'ತಿ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ಅಯಂ ತಸ್ಸ ಸಮತಿಕ್ಕಮೋ; ಇದಮ್ಪಿ ಖೋ ಅಹಂ, ಉದಾಯಿ, 'ಅನಲ'ನ್ತಿ ವದಾಮಿ, 'ಪಜಹಥಾ'ತಿ ವದಾಮಿ, 'ಸಮತಿಕ್ಕಮಥಾ'ತಿ ವದಾಮಿ। ಕೋ ಚ ತಸ್ಸ ಸಮತಿಕ್ಕಮೋ? ಇಧುದಾಯಿ, ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬಸೋ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ಅಯಂ ತಸ್ಸ ಸಮತಿಕ್ಕಮೋ; ಇದಮ್ಪಿ ಖೋ ಅಹಂ, ಉದಾಯಿ, 'ಅನಲ'ನ್ತಿ ವದಾಮಿ, 'ಪಜಹಥಾ'ತಿ ವದಾಮಿ, 'ಸಮತಿಕ್ಕಮಥಾ'ತಿ ವದಾಮಿ। ಕೋ ಚ ತಸ್ಸ ಸಮತಿಕ್ಕಮೋ? ಇಧುದಾಯಿ, ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬಸೋ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ಅಯಂ ತಸ್ಸ ಸಮತಿಕ್ಕಮೋ; ಇತಿ ಖೋ ಅಹಂ, ಉದಾಯಿ, ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಸ್ಸಪಿ ಪಹಾನಂ ವದಾಮಿ। ಪಸ್ಸಸಿ ನೋ ತ್ವಂ, ಉದಾಯಿ, ತಂ ಸಂಯೋಜನಂ ಅಣುಂ ವಾ ಥೂಲಂ ವಾ ಯಸ್ಸಾಹಂ ನೋ ಪಹಾನಂ ವದಾಮೀ''ತಿ? ''ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ''ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಉದಾಯೀ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದೀತಿ।

ಲಟುಕಿಕೋಪಮಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಚಾತುಮಸುತ್ತಂ

೧೫೭. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಚಾತುಮಾಯಂ ವಿಹರತಿ ಆಮಲಕೀವನೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಸಾರಿಪುತ್ತಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಪ್ಪಮುಖಾನಿ ಪಞ್ಚಮತ್ತಾನಿ ಭಿಕ್ಖುಸತಾನಿ ಚಾತುಮಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ ಭಗವನ್ತಂ ದಸ್ಸನಾಯ। ತೇ ಚ ಆಗನ್ತುಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ ನೇವಾಸಿಕೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಪಟಿಸಮ್ಮೋದಮಾನಾ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಞ್ಞಾಪಯಮಾನಾ

ಪತ್ತಚೀವರಾನಿ ಪಟಿಸಾಮಯಮಾನಾ ಉಚ್ಚಾಸದ್ದಾ ಮಹಾಸದ್ದಾ ಅಹೇಸುಂ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಕೇ ಪನೇತೇ, ಆನನ್ದ, ಉಚ್ಚಾಸದ್ದಾ ಮಹಾಸದ್ದಾ, ಕೇವಟ್ಟಾ ಮಞ್ಞೇ ಮಚ್ಛವಿಲೋಪೇ"ತಿ? "ಏತಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಪ್ಪಮುಖಾನಿ ಪಞ್ಚಮತ್ತಾನಿ ಭಿಕ್ಖುಸತಾನಿ ಚಾತುಮಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತಾನಿ ಭಗವನ್ತಂ ದಸ್ಸನಾಯ। ತೇ ಆಗನ್ತುಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ ನೇವಾಸಿಕೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಪಟಿಸಮ್ಮೋದಮಾನಾ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಞ್ಞಾಪಯಮಾನಾ ಪತ್ತಚೀವರಾನಿ ಪಟಿಸಾಮಯಮಾನಾ ಉಚ್ಚಾಸದ್ದಾ ಮಹಾಸದ್ದಾ"ತಿ। "ತೇನಹಾನನ್ದ, ಮಮ ವಚನೇನ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಹಿ – 'ಸತ್ಥಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತೇ ಆಮನ್ತೇತೀ'"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಏತದವೋಚ – "ಸತ್ಥಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತೇ ಆಮನ್ತೇತೀ"ತಿ। "ಏವಮಾವುಸೋ"ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೇ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ – "ಕಿಂ ನು ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಚ್ಚಾಸದ್ದಾ ಮಹಾಸದ್ದಾ, ಕೇವಟ್ಟಾ ಮಞ್ಞೇ ಮಚ್ಛವಿಲೋಪೇ"ತಿ? "ಇಮಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಪ್ಪಮುಖಾನಿ ಪಞ್ಚಮತ್ತಾನಿ ಭಿಕ್ಖುಸತಾನಿ ಚಾತುಮಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತಾನಿ ಭಗವನ್ತಂ ದಸ್ಸನಾಯ। ತೇಮೇ ಆಗನ್ತುಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ ನೇವಾಸಿಕೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಪಟಿಸಮ್ಮೋದಮಾನಾ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಞ್ಞಾಪಯಮಾನಾ ಪತ್ತಚೀವರಾನಿ ಪಟಿಸಾಮಯಮಾನಾ ಉಚ್ಚಾಸದ್ದಾ ಮಹಾಸದ್ದಾ"ತಿ। "ಗಚ್ಛಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಣಾಮೇಮಿ ವೋ, ನ ವೋ ಮಮ ಸನ್ತಿಕೇ ವತ್ಥಬ್ಬ"ನ್ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಸೇನಾಸನಂ ಸಂಸಾಮೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಪಕ್ಕಮಿಂಸು।

೧೫೮. ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಚಾತುಮೇಯ್ಯಕಾ ಸಕ್ಯಾ ಸನ್ಥಾಗಾರೇ [ಸನ್ಧಾಗಾರೇ (ಕ॰)] ಸನ್ನಿಪತಿತಾ ಹೋನ್ತಿ ಕೇನಚಿದೇವ ಕರಣೀಯೇನ। ಅದ್ದಸಂಸು ಖೋ ಚಾತುಮೇಯ್ಯಕಾ ಸಕ್ಯಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತೇ; ದಿಸ್ವಾನ ಯೇನ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಏತದವೋಚುಂ – "ಹನ್ದ, ಕಹಂ ಪನ ತುಮ್ಹೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಗಚ್ಛಥಾ"ತಿ? "ಭಗವತಾ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಪಣಾಮಿತೋ"ತಿ। "ತೇನಹಾಯಸ್ಮನ್ತೋ ಮುಹುತ್ತಂ ನಿಸೀದಥ, ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಮಯಂ ಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯಾಮ ಭಗವನ್ತಂ ಪಸಾದೇತು"ನ್ತಿ। "ಏವಮಾವುಸೋ"ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಚಾತುಮೇಯ್ಯಕಾನಂ ಸಕ್ಯಾನಂ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಅಥ ಖೋ ಚಾತುಮೇಯ್ಯಕಾ ಸಕ್ಯಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ಚಾತುಮೇಯ್ಯಕಾ ಸಕ್ಯಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ – "ಅಭಿನನ್ದತು, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ; ಅಭಿವದತು, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭನ್ತೇ , ಭಗವತಾ ಪುಬ್ಬೇ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಅನುಗ್ಗಹಿತೋ, ಏವಮೇವ ಭಗವಾ ಏತರಹಿ ಅನುಗ್ಗಣ್ಹಾತು ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ। ಸನ್ತೇತ್ಥ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ನವಾ ಅಚಿರಪಬ್ಬಜಿತಾ ಅಧುನಾಗತಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ। ತೇಸಂ ಭಗವನ್ತಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಅಲಭನ್ತಾನಂ ಸಿಯಾ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ, ಸಿಯಾ ವಿಪರಿಣಾಮೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಬೀಜಾನಂ ತರುಣಾನಂ ಉದಕಂ ಅಲಭನ್ತಾನಂ ಸಿಯಾ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ ಸಿಯಾ ವಿಪರಿಣಾಮೋ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸನ್ತೇತ್ಥ ಭಿಕ್ಖೂ ನವಾ ಅಚಿರಪಬ್ಬಜಿತಾ ಅಧುನಾಗತಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ, ತೇಸಂ ಭಗವನ್ತಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಅಲಭನ್ತಾನಂ ಸಿಯಾ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ, ಸಿಯಾ ವಿಪರಿಣಾಮೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭನ್ತೇ, ವಚ್ಛಸ್ಸ ತರುಣಸ್ಸ ಮಾತರಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತಸ್ಸ ಸಿಯಾ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ, ಸಿಯಾ ವಿಪರಿಣಾಮೋ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸನ್ತೇತ್ಥ ಭಿಕ್ಖೂ ನವಾ ಅಚಿರಪಬ್ಬಜಿತಾ ಅಧುನಾಗತಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ, ತೇಸಂ ಭಗವನ್ತಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತಾನಂ ಸಿಯಾ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ, ಸಿಯಾ ವಿಪರಿಣಾಮೋ। ಅಭಿನನ್ದತು, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ; ಅಭಿವದತು, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಪುಬ್ಬೇ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಅನುಗ್ಗಹಿತೋ; ಏವಮೇವ ಭಗವಾ ಏತರಹಿ ಅನುಗ್ಗಣ್ಹಾತು ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘ"ನ್ತಿ।

೧೫೯. ಅಥ ಖೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸಹಮ್ಪತಿ ಭಗವತೋ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋಪರಿವಿತಕ್ಕಮಞ್ಞಾಯ – ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ಸಮಿಞ್ಜಿತಂ [ಸಮ್ಮಿಞ್ಜಿತಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ವಾ ಬಾಹಂ ಪಸಾರೇಯ್ಯ, ಪಸಾರಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಸಮಿಞ್ಜೇಯ್ಯ, ಏವಮೇವ – ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಅನ್ತರಹಿತೋ ಭಗವತೋ ಪುರತೋ ಪಾತುರಹೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸಹಮ್ಪತಿ ಏಕಂಸಂ

ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗಂ ಕರಿತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನಞ್ಜಲಿಂ ಪಣಾಮೇತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಅಭಿನನ್ದತು, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ; ಅಭಿವದತು, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಪುಬ್ಬೇ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಅನುಗ್ಗಹಿತೋ; ಏವಮೇವ ಭಗವಾ ಏತರಹಿ ಅನುಗ್ಗಣ್ಹಾತು ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ। ಸನ್ತೇತ್ಥ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ನವಾ ಅಚಿರಪಬ್ಬಜಿತಾ ಅಧುನಾಗತಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ, ತೇಸಂ ಭಗವನ್ತಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಅಲಭನ್ತಾನಂ ಸಿಯಾ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ, ಸಿಯಾ ವಿಪರಿಣಾಮೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಬೀಜಾನಂ ತರುಣಾನಂ ಉದಕಂ ಅಲಭನ್ತಾನಂ ಸಿಯಾ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ, ಸಿಯಾ ವಿಪರಿಣಾಮೋ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸನ್ತೇತ್ಥ ಭಿಕ್ಖೂ ನವಾ ಅಚಿರಪಬ್ಬಜಿತಾ ಅಧುನಾಗತಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ, ತೇಸಂ ಭಗವನ್ತಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಅಲಭನ್ತಾನಂ ಸಿಯಾ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ, ಸಿಯಾ ವಿಪರಿಣಾಮೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಭನ್ತೇ, ವಚ್ಛಸ್ಸ ತರುಣಸ್ಸ ಮಾತರಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತಸ್ಸ ಸಿಯಾ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ, ಸಿಯಾ ವಿಪರಿಣಾಮೋ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸನ್ತೇತ್ಥ ಭಿಕ್ಖೂ ನವಾ ಅಚಿರಪಬ್ಬಜಿತಾ ಅಧುನಾಗತಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ, ತೇಸಂ ಭಗವನ್ತಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತಾನಂ ಸಿಯಾ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ, ಸಿಯಾ ವಿಪರಿಣಾಮೋ। ಅಭಿನನ್ದತು, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ; ಅಭಿವದತು, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಪುಬ್ಬೇ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಅನುಗ್ಗಹಿತೋ; ಏವಮೇವ ಭಗವಾ ಏತರಹಿ ಅನುಗ್ಗಣ್ಹಾತು ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘ"ನ್ತಿ।

೧೬೦. ಅಸಕ್ಖಿಂಸು ಖೋ ಚಾತುಮೇಯ್ಯಕಾ ಚ ಸಕ್ಯಾ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಚ ಸಹಮ್ಪತಿ ಭಗವನ್ತಂ ಪಸಾದೇತುಂ ಬೀಜೂಪಮೇನ ಚ ತರುಣೂಪಮೇನ ಚ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಉಟ್ಠೇಥಾವುಸೋ, ಗಣ್ಹಥ ಪತ್ತಚೀವರಂ। ಪಸಾದಿತೋ ಭಗವಾ ಚಾತುಮೇಯ್ಯಕೇಹಿ ಚ ಸಕ್ಯೇಹಿ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ಚ ಸಹಮ್ಪತಿನಾ ಬೀಜೂಪಮೇನ ಚ ತರುಣೂಪಮೇನ ಚಾ"ತಿ। "ಏವಮಾವುಸೋ"ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ – "ಕಿನ್ತಿ ತೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅಹೋಸಿ ಮಯಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ಪಣಾಮಿತೇ"ತಿ? "ಏವಂ ಖೋ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಅಹೋಸಿ – 'ಭಗವತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಪಣಾಮಿತೋ। ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕೋ ದಾನಿ ಭಗವಾ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಂ ಅನುಯುತ್ತೋ ವಿಹರಿಸ್ಸತಿ, ಮಯಮ್ಪಿ ದಾನಿ ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕಾ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಮನುಯುತ್ತಾ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮಾ'"ತಿ। "ಆಗಮೇಹಿ ತ್ವಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಆಗಮೇಹಿ ತ್ವಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರ"ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಕಿನ್ತಿ ತೇ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಅಹೋಸಿ ಮಯಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ಪಣಾಮಿತೇ"ತಿ? "ಏವಂ ಖೋ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಅಹೋಸಿ – 'ಭಗವತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಪಣಾಮಿತೋ। ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕೋ ದಾನಿ ಭಗವಾ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಂ ಅನುಯುತ್ತೋ ವಿಹರಿಸ್ಸತಿ, ಅಹಞ್ಚ ದಾನಿ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪರಿಹರಿಸ್ಸಾಮಾ'"ತಿ। "ಸಾಧು ಸಾಧು, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ! ಅಹಂ ವಾ ಹಿ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ , ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪರಿಹರೇಯ್ಯಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಾ ವಾ"ತಿ।

೧೬೧. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಯಾನಿ ಉದಕೋರೋಹನ್ತೇ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಿತಬ್ಬಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ಊಮಿಭಯಂ [ಉಮ್ಮೀಭಯಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)], ಕುಮ್ಭೀಲಭಯಂ, ಆವಟ್ಟಭಯಂ, ಸುಸುಕಾಭಯಂ – ಇಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ಭಯಾನಿ ಉದಕೋರೋಹನ್ತೇ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಿತಬ್ಬಾನಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ ಭಯಾನಿ ಇಧೇಕಚ್ಚೇ ಪುಗ್ಗಲೇ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೇ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಿತಬ್ಬಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ಊಮಿಭಯಂ, ಕುಮ್ಭೀಲಭಯಂ, ಆವಟ್ಟಭಯಂ, ಸುಸುಕಾಭಯಂ।

೧೬೨. "ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಊಮಿಭಯಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಸದ್ಧಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಹೋತಿ – 'ಓತಿಣ್ಣೋಮ್ಹಿ ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಯ ಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ ದುಕ್ಖೋತಿಣ್ಣೋ ದುಕ್ಖಪರೇತೋ; ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಇಮಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಅನ್ತಕಿರಿಯಾ ಪಞ್ಞಾಯೇಥಾ'ತಿ। ತಮೇನಂ ತಥಾ ಪಬ್ಬಜಿತಂ ಸಮಾನಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಓವದನ್ತಿ, ಅನುಸಾಸನ್ತಿ – 'ಏವಂ ತೇ ಅಭಿಕ್ಕಮಿತಬ್ಬಂ, ಏವಂ ತೇ ಪಟಿಕ್ಕಮಿತಬ್ಬಂ, ಏವಂ ತೇ ಆಲೋಕಿತಬ್ಬಂ, ಏವಂ ತೇ ವಿಲೋಕಿತಬ್ಬಂ, ಏವಂ ತೇ ಸಮಿಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ, ಏವಂ ತೇ

ಪಸಾರಿತಬ್ಬಂ, ಏವಂ ತೇ ಸಙ್ಘಾಟಿಪತ್ತಚೀವರಂ ಧಾರೇತಬ್ಬ'ನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಮಯಂ ಖೋ ಪುಬ್ಬೇ ಅಗಾರಿಯಭೂತಾ ಸಮಾನಾ ಅಞ್ಞೇ ಓವದಾಮ, ಅನುಸಾಸಾಮ [ಓವದಾಮಪಿ ಅನುಸಾಸಾಮಪಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]। ಇಮೇ ಪನಮ್ಹಾಕಂ ಪುತ್ತಮತ್ತಾ ಮಞ್ಞೇ, ನತ್ತಮತ್ತಾ ಮಞ್ಞೇ, ಅಮ್ಹೇ [ಏವಂ (ಕ॰)] ಓವದಿತಬ್ಬಂ ಅನುಸಾಸಿತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞನ್ತೀ'ತಿ। ಸೋ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಊಮಿಭಯಸ್ಸ ಭೀತೋ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತೋ। 'ಊಮಿಭಯ'ನ್ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕೋಧುಪಾಯಾಸಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ।

೧೬೩. "ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಮ್ಭೀಲಭಯಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಸದ್ಧಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಹೋತಿ - 'ಓತಿಣ್ಣೋಮ್ಹಿ ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಯ ಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ ದುಕ್ಖೋತಿಣ್ಣೋ ದುಕ್ಖಪರೇತೋ; ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಇಮಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಅನ್ತಕಿರಿಯಾ ಪಞ್ಞಾಯೇಥಾ'ತಿ। ತಮೇನಂ ತಥಾ ಪಬ್ಬಜಿತಂ ಸಮಾನಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಓವದನ್ತಿ ಅನುಸಾಸನ್ತಿ - 'ಇದಂ ತೇ ಖಾದಿತಬ್ಬಂ, ಇದಂ ತೇ ನ ಖಾದಿತಬ್ಬಂ; ಇದಂ ತೇ ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ, ಇದಂ ತೇ ನ ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ; ಇದಂ ತೇ ಸಾಯಿತಬ್ಬಂ, ಇದಂ ತೇ ನ ಸಾಯಿತಬ್ಬಂ; ಇದಂ ತೇ ಪಾತಬ್ಬಂ, ಇದಂ ತೇ ನ ಪಾತಬ್ಬಂ; ಕಪ್ಪಿಯಂ ತೇ ಖಾದಿತಬ್ಬಂ, ಅಕಪ್ಪಿಯಂ ತೇ ನ ಖಾದಿತಬ್ಬಂ; ಕಪ್ಪಿಯಂ ತೇ ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ, ಅಕಪ್ಪಿಯಂ ತೇ ನ ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ; ಕಪ್ಪಿಯಂ ತೇ ಸಾಯಿತಬ್ಬಂ, ಅಕಪ್ಪಿಯಂ ತೇ ನ ಸಾಯಿತಬ್ಬಂ ; ಕಪ್ಪಿಯಂ ತೇ ಪಾತಬ್ಬಂ, ಅಕಪ್ಪಿಯಂ ತೇ ನ ಪಾತಬ್ಬಂ; ಕಾಲೇ ತೇ ಖಾದಿತಬ್ಬಂ, ವಿಕಾಲೇ ತೇ ನ ಖಾದಿತಬ್ಬಂ; ಕಾಲೇ ತೇ ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ, ವಿಕಾಲೇ ತೇ ನ ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ; ಕಾಲೇ ತೇ ಸಾಯಿತಬ್ಬಂ, ವಿಕಾಲೇ ತೇ ನ ಸಾಯಿತಬ್ಬಂ; ಕಾಲೇ ತೇ ಪಾತಬ್ಬಂ, ವಿಕಾಲೇ ತೇ ನ ಪಾತಬ್ಬ'ನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಮಯಂ ಖೋ ಪುಬ್ಬೇ ಅಗಾರಿಯಭೂತಾ ಸಮಾನಾ ಯಂ ಇಚ್ಛಾಮ ತಂ ಖಾದಾಮ, ಯಂ ನ ಇಚ್ಛಾಮ ನ ತಂ ಖಾದಾಮ; ಯಂ ಇಚ್ಛಾಮ ತಂ ಭುಞ್ಜಾಮ, ಯಂ ನ ಇಚ್ಛಾಮ ನ ತಂ ಭುಞ್ಜಾಮ; ಯಂ ಇಚ್ಛಾಮ ತಂ ಸಾಯಾಮ, ಯಂ ನ ಇಚ್ಛಾಮ ನ ತಂ ಸಾಯಾಮ; ಯಂ ಇಚ್ಛಾಮ ತಂ ಪಿವಾಮ [ಪಿಪಾಮ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)], ಯಂ ನ ಇಚ್ಛಾಮ ನ ತಂ ಪಿವಾಮ; ಕಪ್ಪಿಯಮ್ಪಿ ಖಾದಾಮ, ಅಕಪ್ಪಿಯಮ್ಪಿ ಖಾದಾಮ; ಕಪ್ಪಿಯಮ್ಪಿ ಭುಞ್ಜಾಮ, ಅಕಪ್ಪಿಯಮ್ಪಿ ಭುಞ್ಜಾಮ; ಕಪ್ಪಿಯಮ್ಪಿ ಸಾಯಾಮ, ಅಕಪ್ಪಿಯಮ್ಪಿ ಸಾಯಾಮ; ಕಪ್ಪಿಯಮ್ಪಿ ಪಿವಾಮ, ಅಕಪ್ಪಿಯಮ್ಪಿ ಪಿವಾಮ; ಕಾಲೇಪಿ ಖಾದಾಮ, ವಿಕಾಲೇಪಿ ಖಾದಾಮ; ಕಾಲೇಪಿ ಭುಞ್ಜಾಮ ವಿಕಾಲೇಪಿ ಭುಞ್ಜಾಮ; ಕಾಲೇಪಿ ಸಾಯಾಮ, ವಿಕಾಲೇಪಿ ಸಾಯಾಮ; ಕಾಲೇಪಿ ಪಿವಾಮ, ವಿಕಾಲೇಪಿ ಪಿವಾಮ। ಯಮ್ಪಿ ನೋ ಸದ್ಧಾ ಗಹಪತಿಕಾ ದಿವಾ ವಿಕಾಲೇ ಪಣೀತಂ ಖಾದನೀಯಂ ಭೋಜನೀಯಂ ದೇನ್ತಿ ತತ್ಥಪಿಮೇ ಮುಖಾವರಣಂ ಮಞ್ಞೇ ಕರೋನ್ತೀ'ತಿ। ಸೋ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಮ್ಭೀಲಭಯಸ್ಸ ಭೀತೋ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತೋ। 'ಕುಮ್ಭೀಲಭಯ'ನ್ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಓದರಿಕತ್ತಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ।

೧೬೪. "ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆವಟ್ಟಭಯಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಸದ್ಧಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಹೋತಿ - 'ಓತಿಣ್ಣೋಮ್ಹಿ ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಯ ಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ ದುಕ್ಖೋತಿಣ್ಣೋ ದುಕ್ಖಪರೇತೋ; ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಇಮಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಅನ್ತಕಿರಿಯಾ ಪಞ್ಞಾಯೇಥಾ'ತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಸಮಾನೋ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಗಾಮಂ ವಾ ನಿಗಮಂ ವಾ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಸತಿ। ಅರಕ್ಖಿತೇನೇವ ಕಾಯೇನ ಅರಕ್ಖಿತಾಯ ವಾಚಾಯ ಅನುಪಟ್ಠಿತಾಯ ಸತಿಯಾ ಅಸಂವುತೇಹಿ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಹಿ ಸೋ ತತ್ಥ ಪಸ್ಸತಿ ಗಹಪತಿಂ ವಾ ಗಹಪತಿಪುತ್ತಂ ವಾ ಪಞ್ಚಹಿ ಕಾಮಗುಣೇಹಿ ಸಮಪ್ಪಿತಂ ಸಮಙ್ಗೀಭೂತಂ ಪರಿಚಾರಯಮಾನಂ [ಪರಿಚಾರಿಯಮಾನಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)]। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಮಯಂ ಖೋ ಪುಬ್ಬೇ ಅಗಾರಿಯಭೂತಾ ಸಮಾನಾ ಪಞ್ಚಹಿ ಕಾಮಗುಣೇಹಿ ಸಮಪ್ಪಿತಾ ಸಮಙ್ಗೀಭೂತಾ ಪರಿಚಾರಿಮ್ಹಾ। ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತಿ ಖೋ ಪನ ಮೇ ಕುಲೇ [ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತಿ ಖೋ ಕುಲೇ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಭೋಗಾ। ಸಕ್ಕಾ ಭೋಗೇ ಚ ಭುಞ್ಜಿತುಂ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಚ ಕಾತು'ನ್ತಿ। ಸೋ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆವಟ್ಟಭಯಸ್ಸ ಭೀತೋ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತೋ। 'ಆವಟ್ಟಭಯ'ನ್ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚನ್ನೇತಂ ಕಾಮಗುಣಾನಂ ಅಧಿವಚನಂ।

೧೬೫. “ಕತಮಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಸುಕಾಭಯಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಸದ್ಧಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಹೋತಿ – ‘ಓತಿಣ್ಣೋಮ್ಹಿ ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಯ ಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ ದುಕ್ಖೋತಿಣ್ಣೋ ದುಕ್ಖಪರೇತೋ; ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಇಮಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಅನ್ತಕಿರಿಯಾ ಪಞ್ಞಾಯೇಥಾ’ತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಸಮಾನೋ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಗಾಮಂ ವಾ ನಿಗಮಂ ವಾ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಸತಿ। ಅರಕ್ಖಿತೇನೇವ ಕಾಯೇನ ಅರಕ್ಖಿತಾಯ ವಾಚಾಯ ಅನುಪಟ್ಠಿತಾಯ ಸತಿಯಾ ಅಸಂವುತೇಹಿ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಹಿ ಸೋ ತತ್ಥ ಪಸ್ಸತಿ ಮಾತುಗಾಮಂ ದುನ್ನಿವತ್ಥಂ ವಾ ದುಪ್ಪಾರುತಂ ವಾ। ತಸ್ಸ ಮಾತುಗಾಮಂ ದಿಸ್ವಾ ದುನ್ನಿವತ್ಥಂ ವಾ ದುಪ್ಪಾರುತಂ ವಾ ರಾಗೋ ಚಿತ್ತಂ ಅನುದ್ಧಂಸೇತಿ। ಸೋ ರಾಗಾನುದ್ಧಂಸೇನ [ಅನುದ್ಧಸ್ತೇನ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಚಿತ್ತೇನ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತತಿ । ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಸುಕಾಭಯಸ್ಸ ಭೀತೋ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತೋ। ‘ಸುಸುಕಾಭಯ’ನ್ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ಭಯಾನಿ, ಇಧೇಕಚ್ಚೇ ಪುಗ್ಗಲೇ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೇ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಿತಬ್ಬಾನೀ”ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ಚಾತುಮಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಸತ್ತಮಂ।

೮. ನಳಕಪಾನಸುತ್ತಂ

೧೬೬. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಕೋಸಲೇಸು ವಿಹರತಿ ನಳಕಪಾನೇ ಪಲಾಸವನೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಅಭಿಞ್ಞಾತಾ ಅಭಿಞ್ಞಾತಾ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಭಗವನ್ತಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಸದ್ಧಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತಾ ಹೋನ್ತಿ – ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಅನುರುದ್ಧೋ, ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಭದ್ದಿಯೋ [ನನ್ದಿಯೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰) ವಿನಯೇ ಚ ಮ॰ ನಿ॰ ೧ ಚೂಳಗೋಸಿಙ್ಗೇ ಚ], ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಕಿಮಿಲೋ [ಕಿಮ್ಬಿಲೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)], ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಭಗು, ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಕೋಣ್ಡಞ್ಞೋ [ಕುಣ್ಡಧಾನೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)], ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ರೇವತೋ, ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಆನನ್ದೋ, ಅಞ್ಞೇ ಚ ಅಭಿಞ್ಞಾತಾ ಅಭಿಞ್ಞಾತಾ ಕುಲಪುತ್ತಾ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಪರಿವುತೋ ಅಬ್ಭೋಕಾಸೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ತೇ ಕುಲಪುತ್ತೇ ಆರಬ್ಭ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – “ಯೇ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಲಪುತ್ತಾ ಮಮಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಸದ್ಧಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತಾ, ಕಚ್ಚಿ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಅಭಿರತಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೇ”ತಿ? ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೇಸುಂ। ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಭಗವಾ ತೇ ಕುಲಪುತ್ತೇ ಆರಬ್ಭ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – “ಯೇ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಲಪುತ್ತಾ ಮಮಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಸದ್ಧಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತಾ, ಕಚ್ಚಿ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಅಭಿರತಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೇ”ತಿ? ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೇಸುಂ। ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಭಗವಾ ತೇ ಕುಲಪುತ್ತೇ ಆರಬ್ಭ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – “ಯೇ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಲಪುತ್ತಾ ಮಮಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಸದ್ಧಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತಾ , ಕಚ್ಚಿ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಅಭಿರತಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೇ”ತಿ? ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೇಸುಂ।

೧೬೭. ಅಥ ಖೋ ಭಗವತೋ ಏತದಹೋಸಿ – “ಯಂನೂನಾಹಂ ತೇ ಕುಲಪುತ್ತೇ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯ”ನ್ತಿ! ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಅನುರುದ್ಧಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – “ಕಚ್ಚಿ ತುಮ್ಹೇ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಅಭಿರತಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೇ”ತಿ? “ತಗ್ಘ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಭಿರತಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೇ”ತಿ। “ಸಾಧು ಸಾಧು, ಅನುರುದ್ಧಾ! ಏತಂ ಖೋ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಪತಿರೂಪಂ ಕುಲಪುತ್ತಾನಂ ಸದ್ಧಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ ಯಂ ತುಮ್ಹೇ ಅಭಿರಮೇಯ್ಯಾಥ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೇ। ಯೇನ ತುಮ್ಹೇ ಅನುರುದ್ಧಾ, ಭದ್ರೇನ ಯೋಬ್ಬನೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಪಠಮೇನ ವಯಸಾ ಸುಸುಕಾಳಕೇಸಾ ಕಾಮೇ ಪರಿಭುಞ್ಜೇಯ್ಯಾಥ ತೇನ ತುಮ್ಹೇ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಭದ್ರೇನಪಿ ಯೋಬ್ಬನೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಪಠಮೇನ ವಯಸಾ ಸುಸುಕಾಳಕೇಸಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತಾ। ತೇ ಚ ಖೋ ಪನ ತುಮ್ಹೇ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ನೇವ ರಾಜಾಭಿನೀತಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತಾ, ನ ಚೋರಾಭಿನೀತಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ

ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತಾ, ನ ಇಣಟ್ಟಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತಾ, ನ ಭಯಟ್ಟಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತಾ, ನಾಜೀವಿಕಾಪಕತಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತಾ। ಅಪಿ ಚ ಖೋಮ್ಹಿ ಓತಿಣ್ಣೋ ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಯ ಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ, ದುಕ್ಖೋತಿಣ್ಣೋ ದುಕ್ಖಪರೇತೋ; ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಇಮಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಅನ್ತಕಿರಿಯಾ ಪಞ್ಞಾಯೇಥಾತಿ - ನನು ತುಮ್ಹೇ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಏವಂ ಸದ್ಧಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತಾ"ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಏವಂ ಪಬ್ಬಜಿತೇನ ಚ ಪನ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಕುಲಪುತ್ತೇನ ಕಿಮಸ್ಸ ಕರಣೀಯಂ? ವಿವೇಕಂ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಕಾಮೇಹಿ ವಿವೇಕಂ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಪೀತಿಸುಖಂ ನಾಧಿಗಚ್ಛತಿ ಅಞ್ಞಂ ವಾ [ಅಞ್ಞಂ ಚ (ಕ॰)] ತತೋ ಸನ್ತತರಂ, ತಸ್ಸ ಅಭಿಜ್ಝಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ, ಬ್ಯಾಪಾದೋಪಿ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ, ಥೀನಮಿದ್ಧಮ್ಪಿ [ಥೀನಮಿದ್ಧಮ್ಪಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಮ್ಪಿ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ, ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ, ಅರತೀಪಿ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ, ತನ್ದೀಪಿ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ। ವಿವೇಕಂ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಕಾಮೇಹಿ ವಿವೇಕಂ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಪೀತಿಸುಖಂ ನಾಧಿಗಚ್ಛತಿ ಅಞ್ಞಂ ವಾ ತತೋ ಸನ್ತತರಂ"।

"ವಿವೇಕಂ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಕಾಮೇಹಿ ವಿವೇಕಂ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಪೀತಿಸುಖಂ ಅಧಿಗಚ್ಛತಿ ಅಞ್ಞಂ ವಾ ತತೋ ಸನ್ತತರಂ, ತಸ್ಸ ಅಭಿಜ್ಝಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ, ಬ್ಯಾಪಾದೋಪಿ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ, ಥೀನಮಿದ್ಧಮ್ಪಿ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ, ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಮ್ಪಿ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ, ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ, ಅರತೀಪಿ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ, ತನ್ದೀಪಿ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ। ವಿವೇಕಂ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಕಾಮೇಹಿ ವಿವೇಕಂ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಪೀತಿಸುಖಂ ಅಧಿಗಚ್ಛತಿ ಅಞ್ಞಂ ವಾ ತತೋ ಸನ್ತತರಂ।

೧೬೮. "ಕಿನ್ತಿ ವೋ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಮಯಿ ಹೋತಿ - 'ಯೇ ಆಸವಾ ಸಂಕಿಲೇಸಿಕಾ ಪೋನೋಬ್ಭವಿಕಾ [ಪೋನೋಭವಿಕಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಸದರಾ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕಾ ಆಯತಿಂ ಜಾತಿಜರಾಮರಣಿಯಾ, ಅಪ್ಪಹೀನಾ ತೇ ತಥಾಗತಸ್ಸ; ತಸ್ಮಾ ತಥಾಗತೋ ಸಙ್ಖಾಯೇಕಂ ಪಟಿಸೇವತಿ, ಸಙ್ಖಾಯೇಕಂ ಅಧಿವಾಸೇತಿ, ಸಙ್ಖಾಯೇಕಂ ಪರಿವಜ್ಜೇತಿ, ಸಙ್ಖಾಯೇಕಂ ವಿನೋದೇತೀ'"ತಿ? "ನ ಖೋ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಿ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಯೇ ಆಸವಾ ಸಂಕಿಲೇಸಿಕಾ ಪೋನೋಬ್ಭವಿಕಾ ಸದರಾ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕಾ ಆಯತಿಂ ಜಾತಿಜರಾಮರಣಿಯಾ, ಅಪ್ಪಹೀನಾ ತೇ ತಥಾಗತಸ್ಸ; ತಸ್ಮಾ ತಥಾಗತೋ ಸಙ್ಖಾಯೇಕಂ ಪಟಿಸೇವತಿ, ಸಙ್ಖಾಯೇಕಂ ಅಧಿವಾಸೇತಿ, ಸಙ್ಖಾಯೇಕಂ ಪರಿವಜ್ಜೇತಿ, ಸಙ್ಖಾಯೇಕಂ ವಿನೋದೇತೀ'ತಿ। ಏವಂ ಖೋ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಿ ಹೋತಿ - 'ಯೇ ಆಸವಾ ಸಂಕಿಲೇಸಿಕಾ ಪೋನೋಬ್ಭವಿಕಾ ಸದರಾ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕಾ ಆಯತಿಂ ಜಾತಿಜರಾಮರಣಿಯಾ, ಪಹೀನಾ ತೇ ತಥಾಗತಸ್ಸ; ತಸ್ಮಾ ತಥಾಗತೋ ಸಙ್ಖಾಯೇಕಂ ಪಟಿಸೇವತಿ, ಸಙ್ಖಾಯೇಕಂ ಅಧಿವಾಸೇತಿ, ಸಙ್ಖಾಯೇಕಂ ಪರಿವಜ್ಜೇತಿ, ಸಙ್ಖಾಯೇಕಂ ವಿನೋದೇತೀ'"ತಿ। "ಸಾಧು ಸಾಧು, ಅನುರುದ್ಧಾ! ತಥಾಗತಸ್ಸ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಯೇ ಆಸವಾ ಸಂಕಿಲೇಸಿಕಾ ಪೋನೋಬ್ಭವಿಕಾ ಸದರಾ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕಾ ಆಯತಿಂ ಜಾತಿಜರಾಮರಣಿಯಾ, ಪಹೀನಾ ತೇ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಂಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ತಾಲೋ ಮತ್ಥಕಚ್ಛಿನ್ನೋ ಅಭಬ್ಬೋ ಪುನವಿರೂಳ್ಹಿಯಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಅನುರುದ್ಧಾ , ತಥಾಗತಸ್ಸ ಯೇ ಆಸವಾ ಸಂಕಿಲೇಸಿಕಾ ಪೋನೋಬ್ಭವಿಕಾ ಸದರಾ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕಾ ಆಯತಿಂ ಜಾತಿಜರಾಮರಣಿಯಾ, ಪಹೀನಾ ತೇ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಂಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ; ತಸ್ಮಾ ತಥಾಗತೋ ಸಙ್ಖಾಯೇಕಂ ಪಟಿಸೇವತಿ, ಸಙ್ಖಾಯೇಕಂ ಅಧಿವಾಸೇತಿ, ಸಙ್ಖಾಯೇಕಂ ಪರಿವಜ್ಜೇತಿ, ಸಙ್ಖಾಯೇಕಂ ವಿನೋದೇತಿ"।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಕಂ ಅತ್ಥವಸಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ತಥಾಗತೋ ಸಾವಕೇ ಅಬ್ಭತೀತೇ ಕಾಲಙ್ಕತೇ ಉಪಪತ್ತೀಸು ಬ್ಯಾಕರೋತಿ - 'ಅಸು ಅಮುತ್ರ ಉಪಪನ್ನೋ; ಅಸು ಅಮುತ್ರ ಉಪಪನ್ನೋ'"ತಿ? "ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ ಭಗವಂನೇತ್ತಿಕಾ ಭಗವಂಪಟಿಸರಣಾ। ಸಾಧು ವತ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಂಯೇವ ಪಟಿಭಾತು ಏತಸ್ಸ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ। ಭಗವತೋ ಸುತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಧಾರೇಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ । "ನ ಖೋ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ತಥಾಗತೋ ಜನಕುಹನತ್ಥಂ ನ ಜನಲಪನತ್ಥಂ ನ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕಾನಿಸಂಸತ್ಥಂ ನ 'ಇತಿ ಮಂ ಜನೋ ಜಾನಾತೂ'ತಿ ಸಾವಕೇ ಅಬ್ಭತೀತೇ ಕಾಲಙ್ಕತೇ ಉಪಪತ್ತೀಸು

ಬ್ಯಾಕರೋತಿ - 'ಅಸು ಅಮುತ್ರ ಉಪಪನ್ನೋ, ಅಸು ಅಮುತ್ರ ಉಪಪನ್ನೋ'ತಿ। ಸನ್ತಿ ಚ ಖೋ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸದ್ಧಾ ಉಳಾರವೇದಾ ಉಳಾರಪಾಮೋಜ್ಜಾ। ತೇ ತಂ ಸುತ್ವಾ ತದತ್ಥಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಸಂಹರನ್ತಿ। ತೇಸಂ ತಂ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಹೋತಿ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ"।

೧೬೯. "ಇಧಾನುರುದ್ಧಾ, ಭಿಕ್ಖು ಸುಣಾತಿ - 'ಇತ್ಥನ್ನಾಮೋ ಭಿಕ್ಖು ಕಾಲಙ್ಕತೋ [ಕಾಲಕತೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]; ಸೋ ಭಗವತಾ ಬ್ಯಾಕತೋ - ಅಞ್ಞಾಯ ಸಣ್ಠಹೀ'ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾಮಂ ದಿಟ್ಠೋ ವಾ ಹೋತಿ ಅನುಸ್ಸವಸ್ಸುತೋ ವಾ - 'ಏವಂಸೀಲೋ ಸೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಅಹೋಸಿ ಇತಿಪಿ, ಏವಂಧಮ್ಮೋ ಸೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಅಹೋಸಿ ಇತಿಪಿ, ಏವಂಪಞ್ಞೋ ಸೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಅಹೋಸಿ ಇತಿಪಿ, ಏವಂವಿಹಾರೀ ಸೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಅಹೋಸಿ ಇತಿಪಿ, ಏವಂವಿಮುತ್ತೋ ಸೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಅಹೋಸಿ ಇತಿಪೀ'ತಿ। ಸೋ ತಸ್ಸ ಸದ್ಧಞ್ಚ ಸೀಲಞ್ಚ ಸುತಞ್ಚ ಚಾಗಞ್ಚ ಪಞ್ಞಞ್ಚ ಅನುಸ್ಸರನ್ತೋ ತದತ್ಥಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಸಂಹರತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಫಾಸುವಿಹಾರೋ ಹೋತಿ।

"ಇಧಾನುರುದ್ಧಾ , ಭಿಕ್ಖು ಸುಣಾತಿ - 'ಇತ್ಥನ್ನಾಮೋ ಭಿಕ್ಖು ಕಾಲಙ್ಕತೋ; ಸೋ ಭಗವತಾ ಬ್ಯಾಕತೋ - ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಓಪಪಾತಿಕೋ ತತ್ಥ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಅನಾವತ್ತಿಧಮ್ಮೋ ತಸ್ಮಾ ಲೋಕಾ'ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾಮಂ ದಿಟ್ಠೋ ವಾ ಹೋತಿ ಅನುಸ್ಸವಸ್ಸುತೋ ವಾ - 'ಏವಂಸೀಲೋ ಸೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಅಹೋಸಿ ಇತಿಪಿ, ಏವಂಧಮ್ಮೋ...ಪೇ॰... ಏವಂಪಞ್ಞೋ... ಏವಂವಿಹಾರೀ... ಏವಂವಿಮುತ್ತೋ ಸೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಅಹೋಸಿ ಇತಿಪೀ'ತಿ। ಸೋ ತಸ್ಸ ಸದ್ಧಞ್ಚ ಸೀಲಞ್ಚ ಸುತಞ್ಚ ಚಾಗಞ್ಚ ಪಞ್ಞಞ್ಚ ಅನುಸ್ಸರನ್ತೋ ತದತ್ಥಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಸಂಹರತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಫಾಸುವಿಹಾರೋ ಹೋತಿ।

"ಇಧಾನುರುದ್ಧಾ, ಭಿಕ್ಖು ಸುಣಾತಿ - 'ಇತ್ಥನ್ನಾಮೋ ಭಿಕ್ಖು ಕಾಲಙ್ಕತೋ; ಸೋ ಭಗವತಾ ಬ್ಯಾಕತೋ - ತಿಣ್ಣಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ರಾಗದೋಸಮೋಹಾನಂ ತನುತ್ತಾ ಸಕದಾಗಾಮೀ ಸಕಿದೇವ ಇಮಂ ಲೋಕಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಂ ಕರಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾಮಂ ದಿಟ್ಠೋ ವಾ ಹೋತಿ ಅನುಸ್ಸವಸ್ಸುತೋ ವಾ - 'ಏವಂಸೀಲೋ ಸೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಅಹೋಸಿ ಇತಿಪಿ, ಏವಂಧಮ್ಮೋ...ಪೇ॰... ಏವಂಪಞ್ಞೋ... ಏವಂವಿಹಾರೀ... ಏವಂವಿಮುತ್ತೋ ಸೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಅಹೋಸಿ ಇತಿಪೀ'ತಿ। ಸೋ ತಸ್ಸ ಸದ್ಧಞ್ಚ ಸೀಲಞ್ಚ ಸುತಞ್ಚ ಚಾಗಞ್ಚ ಪಞ್ಞಞ್ಚ ಅನುಸ್ಸರನ್ತೋ ತದತ್ಥಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಸಂಹರತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಫಾಸುವಿಹಾರೋ ಹೋತಿ।

"ಇಧಾನುರುದ್ಧಾ, ಭಿಕ್ಖು ಸುಣಾತಿ - 'ಇತ್ಥನ್ನಾಮೋ ಭಿಕ್ಖು ಕಾಲಙ್ಕತೋ; ಸೋ ಭಗವತಾ ಬ್ಯಾಕತೋ - ತಿಣ್ಣಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣೋ'ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾಮಂ ದಿಟ್ಠೋ ವಾ ಹೋತಿ ಅನುಸ್ಸವಸ್ಸುತೋ ವಾ - 'ಏವಂಸೀಲೋ ಸೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಅಹೋಸಿ ಇತಿಪಿ, ಏವಂಧಮ್ಮೋ...ಪೇ॰... ಏವಂಪಞ್ಞೋ... ಏವಂವಿಹಾರೀ... ಏವಂವಿಮುತ್ತೋ ಸೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಅಹೋಸಿ ಇತಿಪೀ'ತಿ। ಸೋ ತಸ್ಸ ಸದ್ಧಞ್ಚ ಸೀಲಞ್ಚ ಸುತಞ್ಚ ಚಾಗಞ್ಚ ಪಞ್ಞಞ್ಚ ಅನುಸ್ಸರನ್ತೋ ತದತ್ಥಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಸಂಹರತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಫಾಸುವಿಹಾರೋ ಹೋತಿ।

೧೭೦. "ಇಧಾನುರುದ್ಧಾ, ಭಿಕ್ಖುನೀ ಸುಣಾತಿ - 'ಇತ್ಥನ್ನಾಮಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಕಾಲಙ್ಕತಾ; ಸಾ ಭಗವತಾ ಬ್ಯಾಕತಾ - ಅಞ್ಞಾಯ ಸಣ್ಠಹೀ'ತಿ। ಸಾ ಖೋ ಪನಸ್ಸಾ ಭಗಿನೀ ಸಾಮಂ ದಿಟ್ಠಾ ವಾ ಹೋತಿ ಅನುಸ್ಸವಸ್ಸುತಾ ವಾ - 'ಏವಂಸೀಲಾ ಸಾ ಭಗಿನೀ ಅಹೋಸಿ ಇತಿಪಿ, ಏವಂಧಮ್ಮಾ ಸಾ ಭಗಿನೀ ಅಹೋಸಿ ಇತಿಪಿ , ಏವಂಪಞ್ಞಾ ಸಾ ಭಗಿನೀ ಅಹೋಸಿ ಇತಿಪಿ, ಏವಂವಿಹಾರಿನೀ ಸಾ ಭಗಿನೀ ಅಹೋಸಿ ಇತಿಪಿ, ಏವಂವಿಮುತ್ತಾ ಸಾ ಭಗಿನೀ ಅಹೋಸಿ ಇತಿಪೀ'ತಿ। ಸಾ ತಸ್ಸಾ ಸದ್ಧಞ್ಚ ಸೀಲಞ್ಚ ಸುತಞ್ಚ ಚಾಗಞ್ಚ ಪಞ್ಞಞ್ಚ ಅನುಸ್ಸರನ್ತೀ ತದತ್ಥಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಸಂಹರತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಫಾಸುವಿಹಾರೋ ಹೋತಿ।

“ಇಧಾನುರುದ್ಧಾ , ಭಿಕ್ಖುನೀ ಸುಣಾತಿ – ‘ಇತ್ಥನ್ನಾಮಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಕಾಲಙ್ಕತಾ; ಸಾ ಭಗವತಾ ಬ್ಯಾಕತಾ – ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ ತತ್ಥ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿನೀ ಅನಾವತ್ತಿಧಮ್ಮಾ ತಸ್ಮಾ ಲೋಕಾ’ತಿ। ಸಾ ಖೋ ಪನಸ್ಸಾ ಭಗಿನೀ ಸಾಮಂ ದಿಟ್ಠಾ ವಾ ಹೋತಿ ಅನುಸ್ಸವಸ್ಸುತಾ ವಾ – ‘ಏವಂಸೀಲಾ ಸಾ ಭಗಿನೀ ಅಹೋಸಿ ಇತಿಪಿ, ಏವಂಧಮ್ಮಾ…ಪೇ॰… ಏವಂಪಞ್ಞಾ… ಏವಂವಿಹಾರಿನೀ… ಏವಂವಿಮುತ್ತಾ ಸಾ ಭಗಿನೀ ಅಹೋಸಿ ಇತಿಪೀ’ತಿ। ಸಾ ತಸ್ಸಾ ಸದ್ಧಞ್ಚ ಸೀಲಞ್ಚ ಸುತಞ್ಚ ಚಾಗಞ್ಚ ಪಞ್ಞಞ್ಚ ಅನುಸ್ಸರನ್ತೀ ತದತ್ಥಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಸಂಹರತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಫಾಸುವಿಹಾರೋ ಹೋತಿ।

“ಇಧಾನುರುದ್ಧಾ, ಭಿಕ್ಖುನೀ ಸುಣಾತಿ – ‘ಇತ್ಥನ್ನಾಮಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಕಾಲಙ್ಕತಾ; ಸಾ ಭಗವತಾ ಬ್ಯಾಕತಾ – ತಿಣ್ಣಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ರಾಗದೋಸಮೋಹಾನಂ ತನುತ್ತಾ ಸಕದಾಗಾಮಿನೀ ಸಕಿದೇವ ಇಮಂ ಲೋಕಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಂ ಕರಿಸ್ಸತೀ’ತಿ। ಸಾ ಖೋ ಪನಸ್ಸಾ ಭಗಿನೀ ಸಾಮಂ ದಿಟ್ಠಾ ವಾ ಹೋತಿ ಅನುಸ್ಸವಸ್ಸುತಾ ವಾ – ‘ಏವಂಸೀಲಾ ಸಾ ಭಗಿನೀ ಅಹೋಸಿ ಇತಿಪಿ, ಏವಂಧಮ್ಮಾ…ಪೇ॰… ಏವಂಪಞ್ಞಾ… ಏವಂವಿಹಾರಿನೀ… ಏವಂವಿಮುತ್ತಾ ಸಾ ಭಗಿನೀ ಅಹೋಸಿ ಇತಿಪೀ’ತಿ। ಸಾ ತಸ್ಸಾ ಸದ್ಧಞ್ಚ ಸೀಲಞ್ಚ ಸುತಞ್ಚ ಚಾಗಞ್ಚ ಪಞ್ಞಞ್ಚ ಅನುಸ್ಸರನ್ತೀ ತದತ್ಥಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಸಂಹರತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಫಾಸುವಿಹಾರೋ ಹೋತಿ।

“ಇಧಾನುರುದ್ಧಾ, ಭಿಕ್ಖುನೀ ಸುಣಾತಿ – ‘ಇತ್ಥನ್ನಾಮಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಕಾಲಙ್ಕತಾ; ಸಾ ಭಗವತಾ ಬ್ಯಾಕತಾ – ತಿಣ್ಣಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಸೋತಾಪನ್ನಾ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮಾ ನಿಯತಾ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣಾ’ತಿ । ಸಾ ಖೋ ಪನಸ್ಸಾ ಭಗಿನೀ ಸಾಮಂ ದಿಟ್ಠಾ ವಾ ಹೋತಿ ಅನುಸ್ಸವಸ್ಸುತಾ ವಾ – ‘ಏವಂಸೀಲಾ ಸಾ ಭಗಿನೀ ಅಹೋಸಿ ಇತಿಪಿ, ಏವಂಧಮ್ಮಾ… ಏವಂಪಞ್ಞಾ… ಏವಂವಿಹಾರಿನೀ… ಏವಂವಿಮುತ್ತಾ ಸಾ ಭಗಿನೀ ಅಹೋಸಿ ಇತಿಪೀ’ತಿ। ಸಾ ತಸ್ಸಾ ಸದ್ಧಞ್ಚ ಸೀಲಞ್ಚ ಸುತಞ್ಚ ಚಾಗಞ್ಚ ಪಞ್ಞಞ್ಚ ಅನುಸ್ಸರನ್ತೀ ತದತ್ಥಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಸಂಹರತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಫಾಸುವಿಹಾರೋ ಹೋತಿ।

೧೬೧. “ಇಧಾನುರುದ್ಧಾ, ಉಪಾಸಕೋ ಸುಣಾತಿ – ‘ಇತ್ಥನ್ನಾಮೋ ಉಪಾಸಕೋ ಕಾಲಙ್ಕತೋ; ಸೋ ಭಗವತಾ ಬ್ಯಾಕತೋ – ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಓಪಪಾತಿಕೋ ತತ್ಥ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಅನಾವತ್ತಿಧಮ್ಮೋ ತಸ್ಮಾ ಲೋಕಾ’ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾಮಂ ದಿಟ್ಠೋ ವಾ ಹೋತಿ ಅನುಸ್ಸವಸ್ಸುತೋ ವಾ – ‘ಏವಂಸೀಲೋ ಸೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಅಹೋಸಿ ಇತಿಪಿ, ಏವಂಧಮ್ಮೋ ಸೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಅಹೋಸಿ ಇತಿಪಿ, ಏವಂಪಞ್ಞೋ ಸೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಅಹೋಸಿ ಇತಿಪಿ, ಏವಂವಿಹಾರೀ ಸೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಅಹೋಸಿ ಇತಿಪಿ, ಏವಂವಿಮುತ್ತೋ ಸೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಅಹೋಸಿ ಇತಿಪೀ’ತಿ। ಸೋ ತಸ್ಸ ಸದ್ಧಞ್ಚ ಸುತಞ್ಚ ಚಾಗಞ್ಚ ಪಞ್ಞಞ್ಚ ಅನುಸ್ಸರನ್ತೋ ತದತ್ಥಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಸಂಹರತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಉಪಾಸಕಸ್ಸ ಫಾಸುವಿಹಾರೋ ಹೋತಿ।

“ಇಧಾನುರುದ್ಧಾ, ಉಪಾಸಕೋ ಸುಣಾತಿ – ‘ಇತ್ಥನ್ನಾಮೋ ಉಪಾಸಕೋ ಕಾಲಙ್ಕತೋ; ಸೋ ಭಗವತಾ ಬ್ಯಾಕತೋ – ತಿಣ್ಣಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ರಾಗದೋಸಮೋಹಾನಂ ತನುತ್ತಾ ಸಕದಾಗಾಮೀ ಸಕಿದೇವ ಇಮಂ ಲೋಕಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಂ ಕರಿಸ್ಸತೀ’ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾಮಂ ದಿಟ್ಠೋ ವಾ ಹೋತಿ ಅನುಸ್ಸವಸ್ಸುತೋ ವಾ – ‘ಏವಂಸೀಲೋ ಸೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಅಹೋಸಿ ಇತಿಪಿ, ಏವಂಧಮ್ಮೋ… ಏವಂಪಞ್ಞೋ… ಏವಂವಿಹಾರೀ… ಏವಂವಿಮುತ್ತೋ ಸೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಅಹೋಸಿ ಇತಿಪೀ’ತಿ। ಸೋ ತಸ್ಸ ಸದ್ಧಞ್ಚ ಸೀಲಞ್ಚ ಸುತಞ್ಚ ಚಾಗಞ್ಚ ಪಞ್ಞಞ್ಚ ಅನುಸ್ಸರನ್ತೋ ತದತ್ಥಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಸಂಹರತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಉಪಾಸಕಸ್ಸ ಫಾಸುವಿಹಾರೋ ಹೋತಿ।

“ಇಧಾನುರುದ್ಧಾ, ಉಪಾಸಕೋ ಸುಣಾತಿ - ‘ಇತ್ಥನ್ನಾಮೋ ಉಪಾಸಕೋ ಕಾಲಙ್ಕತೋ; ಸೋ ಭಗವತಾ ಬ್ಯಾಕತೋ - ತಿಣ್ಣಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣೋ’ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾಮಂ ದಿಟ್ಠೋ ವಾ ಹೋತಿ ಅನುಸ್ಸವಸ್ಸುತೋ ವಾ - ‘ಏವಂಸೀಲೋ ಸೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಅಹೋಸಿ ಇತಿಪಿ, ಏವಂಧಮ್ಮೋ...ಪೇ॰... ಏವಂಪಞ್ಞೋ... ಏವಂವಿಹಾರೀ... ಏವಂವಿಮುತ್ತೋ ಸೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಅಹೋಸಿ ಇತಿಪೀ’ತಿ। ಸೋ ತಸ್ಸ ಸದ್ಧಞ್ಚ ಸೀಲಞ್ಚ ಸುತಞ್ಚ ಚಾಗಞ್ಚ ಪಞ್ಞಞ್ಚ ಅನುಸ್ಸರನ್ತೋ ತದತ್ಥಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಸಂಹರತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಅನುರುದ್ಧಾ ಉಪಾಸಕಸ್ಸ ಫಾಸುವಿಹಾರೋ ಹೋತಿ।

೧೬೨. “ಇಧಾನುರುದ್ಧಾ , ಉಪಾಸಿಕಾ ಸುಣಾತಿ - ‘ಇತ್ಥನ್ನಾಮಾ ಉಪಾಸಿಕಾ ಕಾಲಙ್ಕತಾ; ಸಾ ಭಗವತಾ ಬ್ಯಾಕತಾ - ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ ತತ್ಥ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿನೀ ಅನಾವತ್ತಿಧಮ್ಮಾ ತಸ್ಮಾ ಲೋಕಾ’ತಿ। ಸಾ ಖೋ ಪನಸ್ಸಾ ಭಗಿನೀ ಸಾಮಂ ದಿಟ್ಠಾ ವಾ ಹೋತಿ ಅನುಸ್ಸವಸ್ಸುತಾ ವಾ - ‘ಏವಂಸೀಲಾ ಸಾ ಭಗಿನೀ ಅಹೋಸಿ ಇತಿಪಿ, ಏವಂಧಮ್ಮಾ... ಏವಂಪಞ್ಞಾ... ಏವಂವಿಹಾರಿನೀ... ಏವಂವಿಮುತ್ತಾ ಸಾ ಭಗಿನೀ ಅಹೋಸಿ ಇತಿಪೀ’ತಿ। ಸಾ ತಸ್ಸಾ ಸದ್ಧಞ್ಚ ಸೀಲಞ್ಚ ಸುತಞ್ಚ ಚಾಗಞ್ಚ ಪಞ್ಞಞ್ಚ ಅನುಸ್ಸರನ್ತೀ ತದತ್ಥಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಸಂಹರತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಉಪಾಸಿಕಾಯ ಫಾಸುವಿಹಾರೋ ಹೋತಿ।

“ಇಧಾನುರುದ್ಧಾ, ಉಪಾಸಿಕಾ ಸುಣಾತಿ - ‘ಇತ್ಥನ್ನಾಮಾ ಉಪಾಸಿಕಾ ಕಾಲಙ್ಕತಾ; ಸಾ ಭಗವತಾ ಬ್ಯಾಕತಾ - ತಿಣ್ಣಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ರಾಗದೋಸಮೋಹಾನಂ ತನುತ್ತಾ ಸಕದಾಗಾಮಿನೀ ಸಕಿದೇವ ಇಮಂ ಲೋಕಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಂ ಕರಿಸ್ಸತೀ’ತಿ। ಸಾ ಖೋ ಪನಸ್ಸಾ ಭಗಿನೀ ಸಾಮಂ ದಿಟ್ಠಾ ವಾ ಹೋತಿ ಅನುಸ್ಸವಸ್ಸುತಾ ವಾ - ‘ಏವಂಸೀಲಾ ಸಾ ಭಗಿನೀ ಅಹೋಸಿ ಇತಿಪಿ, ಏವಂಧಮ್ಮಾ... ಏವಂಪಞ್ಞಾ... ಏವಂವಿಹಾರಿನೀ... ಏವಂವಿಮುತ್ತಾ ಸಾ ಭಗಿನೀ ಅಹೋಸಿ ಇತಿಪೀ’ತಿ। ಸಾ ತಸ್ಸಾ ಸದ್ಧಞ್ಚ ಸೀಲಞ್ಚ ಸುತಞ್ಚ ಚಾಗಞ್ಚ ಪಞ್ಞಞ್ಚ ಅನುಸ್ಸರನ್ತೀ ತದತ್ಥಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಸಂಹರತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಉಪಾಸಿಕಾಯ ಫಾಸುವಿಹಾರೋ ಹೋತಿ।

“ಇಧಾನುರುದ್ಧಾ, ಉಪಾಸಿಕಾ ಸುಣಾತಿ - ‘ಇತ್ಥನ್ನಾಮಾ ಉಪಾಸಿಕಾ ಕಾಲಙ್ಕತಾ; ಸಾ ಭಗವತಾ ಬ್ಯಾಕತಾ - ತಿಣ್ಣಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಸೋತಾಪನ್ನಾ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮಾ ನಿಯತಾ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣಾ’ತಿ। ಸಾ ಖೋ ಪನಸ್ಸಾ ಭಗಿನೀ ಸಾಮಂ ದಿಟ್ಠಾ ವಾ ಹೋತಿ ಅನುಸ್ಸವಸ್ಸುತಾ ವಾ - ‘ಏವಂಸೀಲಾ ಸಾ ಭಗಿನೀ ಅಹೋಸಿ ಇತಿಪಿ, ಏವಂಧಮ್ಮಾ ಸಾ ಭಗಿನೀ ಅಹೋಸಿ ಇತಿಪಿ, ಏವಂಪಞ್ಞಾ ಸಾ ಭಗಿನೀ ಅಹೋಸಿ ಇತಿಪಿ, ಏವಂವಿಹಾರಿನೀ ಸಾ ಭಗಿನೀ ಅಹೋಸಿ ಇತಿಪಿ, ಏವಂವಿಮುತ್ತಾ ಸಾ ಭಗಿನೀ ಅಹೋಸಿ ಇತಿಪೀ’ತಿ। ಸಾ ತಸ್ಸಾ ಸದ್ಧಞ್ಚ ಸೀಲಞ್ಚ ಸುತಞ್ಚ ಚಾಗಞ್ಚ ಪಞ್ಞಞ್ಚ ಅನುಸ್ಸರನ್ತೀ ತದತ್ಥಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಸಂಹರತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಉಪಾಸಿಕಾಯ ಫಾಸುವಿಹಾರೋ ಹೋತಿ।

“ಇತಿ ಖೋ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ತಥಾಗತೋ ನ ಜನಕುಹನತ್ಥಂ ನ ಜನಲಪನತ್ಥಂ ನ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕಾನಿಸಂಸತ್ಥಂ ನ ‘ಇತಿ ಮಂ ಜನೋ ಜಾನಾತೂ’ತಿ ಸಾವಕೇ ಅಬ್ಭತೀತೇ ಕಾಲಙ್ಕತೇ ಉಪಪತ್ತೀಸು ಬ್ಯಾಕರೋತಿ - ‘ಅಸು ಅಮುತ್ರ ಉಪಪನ್ನೋ, ಅಸು ಅಮುತ್ರ ಉಪಪನ್ನೋ’ತಿ। ಸನ್ತಿ ಚ ಖೋ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸದ್ಧಾ ಉಳಾರವೇದಾ ಉಳಾರಪಾಮೋಜ್ಜಾ। ತೇ ತಂ ಸುತ್ವಾ ತದತ್ಥಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಸಂಹರನ್ತಿ। ತೇಸಂ ತಂ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಹೋತಿ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯಾ”ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಅನುರುದ್ಧೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದೀತಿ।

ನಳಕಪಾನಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಗೋಲಿಯಾನಿಸುತ್ತಂ

೧೭೩. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ವೇಳುವನೇ ಕಲನ್ದಕನಿವಾಪೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಗೋಲಿಯಾನಿ [ಗುಲಿಸ್ಸಾನಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಗೋಲಿಸ್ಸಾನಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ನಾಮ ಭಿಕ್ಖು ಆರಞ್ಞಿಕೋ [ಆರಞ್ಞಕೋ (ಸಬ್ಬತ್ಥ)] ಪದಸಮಾಚಾರೋ [ಪದರಸಮಾಚಾರೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ಓಸಟೋ ಹೋತಿ ಕೇನಚಿದೇವ ಕರಣೀಯೇನ। ತತ್ರ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಗೋಲಿಯಾನಿಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಆರಬ್ಭ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ –

‘‘ಆರಞ್ಞಿಕೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಸಙ್ಘಗತೇನ ಸಙ್ಘೇ ವಿಹರನ್ತೇನ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು ಸಗಾರವೇನ ಭವಿತಬ್ಬಂ ಸಪ್ಪತಿಸ್ಸೇನ। ಸಚೇ, ಆವುಸೋ, ಆರಞ್ಞಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಙ್ಘಗತೋ ಸಙ್ಘೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು ಅಗಾರವೋ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ, ತಸ್ಸ ಭವನ್ತಿ ವತ್ತಾರೋ। ‘ಕಿಂ ಪನಿಮಸ್ಸಾಯಸ್ಮತೋ ಆರಞ್ಞಿಕಸ್ಸ ಏಕಸ್ಸಾರಞ್ಞೇ ಸೇರಿವಿಹಾರೇನ, ಯೋ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು ಅಗಾರವೋ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ’ತಿ – ತಸ್ಸ [ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸೋತಿಸ್ಸ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಭವನ್ತಿ ವತ್ತಾರೋ। ತಸ್ಮಾ ಆರಞ್ಞಿಕೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಸಙ್ಘಗತೇನ ಸಙ್ಘೇ ವಿಹರನ್ತೇನ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು ಸಗಾರವೇನ ಭವಿತಬ್ಬಂ ಸಪ್ಪತಿಸ್ಸೇನ।

‘‘ಆರಞ್ಞಿಕೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಸಙ್ಘಗತೇನ ಸಙ್ಘೇ ವಿಹರನ್ತೇನ ಆಸನಕುಸಲೇನ ಭವಿತಬ್ಬಂ – ‘ಇತಿ ಥೇರೇ ಚ ಭಿಕ್ಖೂ ನಾನುಪಖಜ್ಜ ನಿಸೀದಿಸ್ಸಾಮಿ ನವೇ ಚ ಭಿಕ್ಖೂ ನ ಆಸನೇನ ಪಟಿಬಾಹಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ। ಸಚೇ, ಆವುಸೋ, ಆರಞ್ಞಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಙ್ಘಗತೋ ಸಙ್ಘೇ ವಿಹರನ್ತೋ ನ ಆಸನಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ತಸ್ಸ ಭವನ್ತಿ ವತ್ತಾರೋ। ‘ಕಿಂ ಪನಿಮಸ್ಸಾಯಸ್ಮತೋ ಆರಞ್ಞಿಕಸ್ಸ ಏಕಸ್ಸಾರಞ್ಞೇ ಸೇರಿವಿಹಾರೇನ, ಯೋ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಆಸನಕುಸಲೋ ನ ಹೋತೀ’ತಿ [ಯೋ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಆಭಿಸಮಾಚಾರಿಕಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮಂ ನ ಜಾನಾತೀತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] – ತಸ್ಸ ಭವನ್ತಿ ವತ್ತಾರೋ। ತಸ್ಮಾ ಆರಞ್ಞಿಕೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಸಙ್ಘಗತೇನ ಸಙ್ಘೇ ವಿಹರನ್ತೇನ ಆಸನಕುಸಲೇನ ಭವಿತಬ್ಬಂ।

‘‘ಆರಞ್ಞಿಕೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಸಙ್ಘಗತೇನ ಸಙ್ಘೇ ವಿಹರನ್ತೇನ ಆಭಿಸಮಾಚಾರಿಕೋಪಿ ಧಮ್ಮೋ ಜಾನಿತಬ್ಬೋ। ಸಚೇ, ಆವುಸೋ, ಆರಞ್ಞಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಙ್ಘಗತೋ ಸಙ್ಘೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಆಭಿಸಮಾಚಾರಿಕಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮಂ ನ ಜಾನಾತಿ, ತಸ್ಸ ಭವನ್ತಿ ವತ್ತಾರೋ। ‘ಕಿಂ ಪನಿಮಸ್ಸಾಯಸ್ಮತೋ ಆರಞ್ಞಿಕಸ್ಸ ಏಕಸ್ಸಾರಞ್ಞೇ ಸೇರಿವಿಹಾರೇನ ಯೋ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಆಭಿಸಮಾಚಾರಿಕಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮಂ ನ ಜಾನಾತೀ’ತಿ – ತಸ್ಸ ಭವನ್ತಿ ವತ್ತಾರೋ। ತಸ್ಮಾ ಆರಞ್ಞಿಕೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಸಙ್ಘಗತೇನ ಸಙ್ಘೇ ವಿಹರನ್ತೇನ ಆಭಿಸಮಾಚಾರಿಕೋಪಿ ಧಮ್ಮೋ ಜಾನಿತಬ್ಬೋ [ಅಯಂ ಆಭಿಸಮಾಚಾರಿಕತತಿಯವಾರೋ ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಪೋತ್ಥಕೇಸು ನ ದಿಸ್ಸತಿ]।

‘‘ಆರಞ್ಞಿಕೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಸಙ್ಘಗತೇನ ಸಙ್ಘೇ ವಿಹರನ್ತೇನ ನಾತಿಕಾಲೇನ ಗಾಮೋ ಪವಿಸಿತಬ್ಬೋ ನಾತಿದಿವಾ [ನ ದಿವಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಪಟಿಕ್ಕಮಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ, ಆವುಸೋ, ಆರಞ್ಞಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಙ್ಘಗತೋ ಸಙ್ಘೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಅತಿಕಾಲೇನ ಗಾಮಂ ಪವಿಸತಿ ಅತಿದಿವಾ ಪಟಿಕ್ಕಮತಿ, ತಸ್ಸ ಭವನ್ತಿ ವತ್ತಾರೋ। ‘ಕಿಂ ಪನಿಮಸ್ಸಾಯಸ್ಮತೋ ಆರಞ್ಞಿಕಸ್ಸ ಏಕಸ್ಸಾರಞ್ಞೇ ಸೇರಿವಿಹಾರೇನ ಯೋ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಅತಿಕಾಲೇನ ಗಾಮಂ ಪವಿಸತಿ ಅತಿದಿವಾ ಪಟಿಕ್ಕಮತೀ’ತಿ – ತಸ್ಸ ಭವನ್ತಿ ವತ್ತಾರೋ। ತಸ್ಮಾ ಆರಞ್ಞಿಕೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಸಙ್ಘಗತೇನ ಸಙ್ಘೇ ವಿಹರನ್ತೇನ ನಾತಿಕಾಲೇನ ಗಾಮೋ ಪವಿಸಿತಬ್ಬೋ, ನಾತಿದಿವಾ ಪಟಿಕ್ಕಮಿತಬ್ಬಂ।

‘‘ಆರಞ್ಞಿಕೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಸಙ್ಘಗತೇನ ಸಙ್ಘೇ ವಿಹರನ್ತೇನ ನ ಪುರೇಭತ್ತಂ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಕುಲೇಸು ಚಾರಿತ್ತಂ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ, ಆವುಸೋ, ಆರಞ್ಞಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಙ್ಘಗತೋ ಸಙ್ಘೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಪುರೇಭತ್ತಂ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಕುಲೇಸು ಚಾರಿತ್ತಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ತಸ್ಸ ಭವನ್ತಿ ವತ್ತಾರೋ। ‘ಅಯಂ ನೂನಿಮಸ್ಸಾಯಸ್ಮತೋ ಆರಞ್ಞಿಕಸ್ಸ ಏಕಸ್ಸಾರಞ್ಞೇ ಸೇರಿವಿಹಾರೇನ ವಿಹರತೋ ವಿಕಾಲಚರಿಯಾ ಬಹುಲೀಕತಾ, ತಮೇನಂ ಸಙ್ಘಗತಮ್ಪಿ ಸಮುದಾಚರತೀ’ತಿ – ತಸ್ಸ ಭವನ್ತಿ ವತ್ತಾರೋ। ತಸ್ಮಾ ಆರಞ್ಞಿಕೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಸಙ್ಘಗತೇನ ಸಙ್ಘೇ ವಿಹರನ್ತೇನ ನ ಪುರೇಭತ್ತಂ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಕುಲೇಸು ಚಾರಿತ್ತಂ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ।

“ಆರಞ್ಞಿಕೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಸಙ್ಘಗತೇನ ಸಙ್ಘೇ ವಿಹರನ್ತೇನ ಅನುದ್ಧತೇನ ಭವಿತಬ್ಬಂ ಅಚಪಲೇನ। ಸಚೇ, ಆವುಸೋ, ಆರಞ್ಞಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಙ್ಘಗತೋ ಸಙ್ಘೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಉದ್ಧತೋ ಹೋತಿ ಚಪಲೋ, ತಸ್ಸ ಭವನ್ತಿ ವತ್ತಾರೋ। ‘ಇದಂ ನೂನಿಮಸ್ಸಾಯಸ್ಮತೋ ಆರಞ್ಞಿಕಸ್ಸ ಏಕಸ್ಸಾರಞ್ಞೇ ಸೇರಿವಿಹಾರೇನ ವಿಹರತೋ ಉದ್ಧಚ್ಚಂ ಚಾಪಲ್ಯಂ ಬಹುಲೀಕತಂ, ತಮೇನಂ ಸಙ್ಘಗತಮ್ಪಿ ಸಮುದಾಚರತೀ’ತಿ - ತಸ್ಸ ಭವನ್ತಿ ವತ್ತಾರೋ। ತಸ್ಮಾ ಆರಞ್ಞಿಕೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಸಙ್ಘಗತೇನ ಸಙ್ಘೇ ವಿಹರನ್ತೇನ ಅನುದ್ಧತೇನ ಭವಿತಬ್ಬಂ ಅಚಪಲೇನ।

“ಆರಞ್ಞಿಕೇನಾವುಸೋ , ಭಿಕ್ಖುನಾ ಸಙ್ಘಗತೇನ ಸಙ್ಘೇ ವಿಹರನ್ತೇನ ಅಮುಖರೇನ ಭವಿತಬ್ಬಂ ಅವಿಕಿಣ್ಣವಾಚೇನ। ಸಚೇ, ಆವುಸೋ, ಆರಞ್ಞಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಙ್ಘಗತೋ ಸಙ್ಘೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಮುಖರೋ ಹೋತಿ ವಿಕಿಣ್ಣವಾಚೋ, ತಸ್ಸ ಭವನ್ತಿ ವತ್ತಾರೋ। ‘ಕಿಂ ಪನಿಮಸ್ಸಾಯಸ್ಮತೋ ಆರಞ್ಞಿಕಸ್ಸ ಏಕಸ್ಸಾರಞ್ಞೇ ಸೇರಿವಿಹಾರೇನ ಯೋ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಮುಖರೋ ವಿಕಿಣ್ಣವಾಚೋ’ತಿ - ತಸ್ಸ ಭವನ್ತಿ ವತ್ತಾರೋ। ತಸ್ಮಾ ಆರಞ್ಞಿಕೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಸಙ್ಘಗತೇನ ಸಙ್ಘೇ ವಿಹರನ್ತೇನ ಅಮುಖರೇನ ಭವಿತಬ್ಬಂ ಅವಿಕಿಣ್ಣವಾಚೇನ।

“ಆರಞ್ಞಿಕೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಸಙ್ಘಗತೇನ ಸಙ್ಘೇ ವಿಹರನ್ತೇನ ಸುವಚೇನ [ಸುಬ್ಬಚೇನ (ಸೀ॰ ಕ॰)] ಭವಿತಬ್ಬಂ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೇನ। ಸಚೇ, ಆವುಸೋ, ಆರಞ್ಞಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಙ್ಘಗತೋ ಸಙ್ಘೇ ವಿಹರನ್ತೋ ದುಬ್ಬಚೋ ಹೋತಿ ಪಾಪಮಿತ್ತೋ, ತಸ್ಸ ಭವನ್ತಿ ವತ್ತಾರೋ। ‘ಕಿಂ ಪನಿಮಸ್ಸಾಯಸ್ಮತೋ ಆರಞ್ಞಿಕಸ್ಸ ಏಕಸ್ಸಾರಞ್ಞೇ ಸೇರಿವಿಹಾರೇನ ಯೋ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ ದುಬ್ಬಚೋ ಪಾಪಮಿತ್ತೋ’ತಿ - ತಸ್ಸ ಭವನ್ತಿ ವತ್ತಾರೋ। ತಸ್ಮಾ ಆರಞ್ಞಿಕೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಸಙ್ಘಗತೇನ ಸಙ್ಘೇ ವಿಹರನ್ತೇನ ಸುವಚೇನ ಭವಿತಬ್ಬಂ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೇನ।

“ಆರಞ್ಞಿಕೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಗುತ್ತದ್ವಾರೇನ ಭವಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ, ಆವುಸೋ, ಆರಞ್ಞಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಅಗುತ್ತದ್ವಾರೋ ಹೋತಿ, ತಸ್ಸ ಭವನ್ತಿ ವತ್ತಾರೋ। ‘ಕಿಂ ಪನಿಮಸ್ಸಾಯಸ್ಮತೋ ಆರಞ್ಞಿಕಸ್ಸ ಏಕಸ್ಸಾರಞ್ಞೇ ಸೇರಿವಿಹಾರೇನ ಯೋ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಅಗುತ್ತದ್ವಾರೋ’ತಿ - ತಸ್ಸ ಭವನ್ತಿ ವತ್ತಾರೋ। ತಸ್ಮಾ ಆರಞ್ಞಿಕೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಗುತ್ತದ್ವಾರೇನ ಭವಿತಬ್ಬಂ।

“ಆರಞ್ಞಿಕೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞುನಾ ಭವಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ, ಆವುಸೋ, ಆರಞ್ಞಿಕೋ ಭೋಜನೇ ಅಮತ್ತಞ್ಞೂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಸ ಭವನ್ತಿ ವತ್ತಾರೋ। ‘ಕಿಂ ಪನಿಮಸ್ಸಾಯಸ್ಮತೋ ಆರಞ್ಞಿಕಸ್ಸ ಏಕಸ್ಸಾರಞ್ಞೇ ಸೇರಿವಿಹಾರೇನ ಯೋ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಭೋಜನೇ ಅಮತ್ತಞ್ಞೂ’ತಿ - ತಸ್ಸ ಭವನ್ತಿ ವತ್ತಾರೋ। ತಸ್ಮಾ ಆರಞ್ಞಿಕೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞುನಾ ಭವಿತಬ್ಬಂ।

“ಆರಞ್ಞಿಕೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಜಾಗರಿಯಂ ಅನುಯುತ್ತೇನ ಭವಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ, ಆವುಸೋ, ಆರಞ್ಞಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಜಾಗರಿಯಂ ಅನನುಯುತ್ತೋ ಹೋತಿ, ತಸ್ಸ ಭವನ್ತಿ ವತ್ತಾರೋ। ‘ಕಿಂ ಪನಿಮಸ್ಸಾಯಸ್ಮತೋ ಆರಞ್ಞಿಕಸ್ಸ ಏಕಸ್ಸಾರಞ್ಞೇ ಸೇರಿವಿಹಾರೇನ ಯೋ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಜಾಗರಿಯಂ ಅನನುಯುತ್ತೋ’ತಿ - ತಸ್ಸ ಭವನ್ತಿ ವತ್ತಾರೋ। ತಸ್ಮಾ ಆರಞ್ಞಿಕೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಜಾಗರಿಯಂ ಅನುಯುತ್ತೇನ ಭವಿತಬ್ಬಂ।

“ಆರಞ್ಞಿಕೇನಾವುಸೋ , ಭಿಕ್ಖುನಾ ಆರದ್ಧವೀರಿಯೇನ ಭವಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ, ಆವುಸೋ, ಆರಞ್ಞಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಕುಸೀತೋ ಹೋತಿ, ತಸ್ಸ ಭವನ್ತಿ ವತ್ತಾರೋ। ‘ಕಿಂ ಪನಿಮಸ್ಸಾಯಸ್ಮತೋ ಆರಞ್ಞಿಕಸ್ಸ ಏಕಸ್ಸಾರಞ್ಞೇ ಸೇರಿವಿಹಾರೇನ ಯೋ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಕುಸೀತೋ’ತಿ - ತಸ್ಸ ಭವನ್ತಿ ವತ್ತಾರೋ। ತಸ್ಮಾ ಆರಞ್ಞಿಕೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಆರದ್ಧವೀರಿಯೇನ ಭವಿತಬ್ಬಂ।

“ಆರಞ್ಞಿಕೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಉಪಟ್ಠಿತಸ್ಸತಿನಾ ಭವಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ, ಆವುಸೋ, ಆರಞ್ಞಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಮುಟ್ಠಸ್ಸತೀ ಹೋತಿ, ತಸ್ಸ ಭವನ್ತಿ ವತ್ತಾರೋ। ‘ಕಿಂ ಪನಿಮಸ್ಸಾಯಸ್ಮತೋ ಆರಞ್ಞಿಕಸ್ಸ ಏಕಸ್ಸಾರಞ್ಞೇ ಸೇರಿವಿಹಾರೇನ ಯೋ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ

ಮುಟ್ಠಸ್ಸತೀ’ತಿ - ತಸ್ಸ ಭವನ್ತಿ ವತ್ತಾರೋ। ತಸ್ಮಾ ಆರಞ್ಞಿಕೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಉಪಟ್ಠಿತಸ್ಸತಿನಾ ಭವಿತಬ್ಬಂ।

“ಆರಞ್ಞಿಕೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಸಮಾಹಿತೇನ ಭವಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ, ಆವುಸೋ, ಆರಞ್ಞಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಸಮಾಹಿತೋ ಹೋತಿ, ತಸ್ಸ ಭವನ್ತಿ ವತ್ತಾರೋ। ‘ಕಿಂ ಪನಿಮಸ್ಸಾಯಸ್ಮತೋ ಆರಞ್ಞಿಕಸ್ಸ ಏಕಸ್ಸಾರಞ್ಞೇ ಸೇರಿವಿಹಾರೇನ ಯೋ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಅಸಮಾಹಿತೋ’ತಿ - ತಸ್ಸ ಭವನ್ತಿ ವತ್ತಾರೋ। ತಸ್ಮಾ ಆರಞ್ಞಿಕೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಸಮಾಹಿತೇನ ಭವಿತಬ್ಬಂ।

“ಆರಞ್ಞಿಕೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಪಞ್ಞವತಾ ಭವಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ, ಆವುಸೋ, ಆರಞ್ಞಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ ಹೋತಿ, ತಸ್ಸ ಭವನ್ತಿ ವತ್ತಾರೋ । ‘ಕಿಂ ಪನಿಮಸ್ಸಾಯಸ್ಮತೋ ಆರಞ್ಞಿಕಸ್ಸ ಏಕಸ್ಸಾರಞ್ಞೇ ಸೇರಿವಿಹಾರೇನ ಯೋ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ’ತಿ - ತಸ್ಸ ಭವನ್ತಿ ವತ್ತಾರೋ। ತಸ್ಮಾ ಆರಞ್ಞಿಕೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಪಞ್ಞವತಾ ಭವಿತಬ್ಬಂ।

“ಆರಞ್ಞಿಕೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಅಭಿಧಮ್ಮೇ ಅಭಿವಿನಯೇ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ। ಸನ್ತಾವುಸೋ, ಆರಞ್ಞಿಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಅಭಿಧಮ್ಮೇ ಅಭಿವಿನಯೇ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛಿತಾರೋ। ಸಚೇ, ಆವುಸೋ, ಆರಞ್ಞಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಭಿಧಮ್ಮೇ ಅಭಿವಿನಯೇ ಪಞ್ಹಂ ಪುಟ್ಠೋ ನ ಸಮ್ಪಾಯತಿ, ತಸ್ಸ ಭವನ್ತಿ ವತ್ತಾರೋ। ‘ಕಿಂ ಪನಿಮಸ್ಸಾಯಸ್ಮತೋ ಆರಞ್ಞಿಕಸ್ಸ ಏಕಸ್ಸಾರಞ್ಞೇ ಸೇರಿವಿಹಾರೇನ ಯೋ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಅಭಿಧಮ್ಮೇ ಅಭಿವಿನಯೇ ಪಞ್ಹಂ ಪುಟ್ಠೋ ನ ಸಮ್ಪಾಯತೀ’ತಿ - ತಸ್ಸ ಭವನ್ತಿ ವತ್ತಾರೋ। ತಸ್ಮಾ ಆರಞ್ಞಿಕೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಅಭಿಧಮ್ಮೇ ಅಭಿವಿನಯೇ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ।

“ಆರಞ್ಞಿಕೇನಾವುಸೋ , ಭಿಕ್ಖುನಾ ಯೇ ತೇ ಸನ್ತಾ ವಿಮೋಕ್ಖಾ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ರೂಪೇ ಆರುಪ್ಪಾ ತತ್ಥ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ। ಸನ್ತಾವುಸೋ, ಆರಞ್ಞಿಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಯೇ ತೇ ಸನ್ತಾ ವಿಮೋಕ್ಖಾ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ರೂಪೇ ಆರುಪ್ಪಾ ತತ್ಥ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛಿತಾರೋ। ಸಚೇ, ಆವುಸೋ, ಆರಞ್ಞಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಯೇ ತೇ ಸನ್ತಾ ವಿಮೋಕ್ಖಾ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ರೂಪೇ ಆರುಪ್ಪಾ ತತ್ಥ ಪಞ್ಹಂ ಪುಟ್ಠೋ ನ ಸಮ್ಪಾಯತಿ, ತಸ್ಸ ಭವನ್ತಿ ವತ್ತಾರೋ। ‘ಕಿಂ ಪನಿಮಸ್ಸಾಯಸ್ಮತೋ ಆರಞ್ಞಿಕಸ್ಸ ಏಕಸ್ಸಾರಞ್ಞೇ ಸೇರಿವಿಹಾರೇನ ಯೋ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಯೇ ತೇ ಸನ್ತಾ ವಿಮೋಕ್ಖಾ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ರೂಪೇ ಆರುಪ್ಪಾ ತತ್ಥ ಪಞ್ಹಂ ಪುಟ್ಠೋ ನ ಸಮ್ಪಾಯತೀ’ತಿ - ತಸ್ಸ ಭವನ್ತಿ ವತ್ತಾರೋ। ತಸ್ಮಾ ಆರಞ್ಞಿಕೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಯೇ ತೇ ಸನ್ತಾ ವಿಮೋಕ್ಖಾ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ರೂಪೇ ಆರುಪ್ಪಾ ತತ್ಥ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ।

“ಆರಞ್ಞಿಕೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಉತ್ತರಿ ಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮೇ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ। ಸನ್ತಾವುಸೋ, ಆರಞ್ಞಿಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಉತ್ತರಿ ಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮೇ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛಿತಾರೋ। ಸಚೇ, ಆವುಸೋ, ಆರಞ್ಞಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಉತ್ತರಿ ಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮೇ ಪಞ್ಹಂ ಪುಟ್ಠೋ ನ ಸಮ್ಪಾಯತಿ, ತಸ್ಸ ಭವನ್ತಿ ವತ್ತಾರೋ। ‘ಕಿಂ ಪನಿಮಸ್ಸಾಯಸ್ಮತೋ ಆರಞ್ಞಿಕಸ್ಸ ಏಕಸ್ಸಾರಞ್ಞೇ ಸೇರಿವಿಹಾರೇನ ಯೋ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಯಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ತಮತ್ಥಂ ನ ಜಾನಾತೀ’ತಿ - ತಸ್ಸ ಭವನ್ತಿ ವತ್ತಾರೋ। ತಸ್ಮಾ ಆರಞ್ಞಿಕೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಉತ್ತರಿ ಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮೇ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ”ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ [ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲಾನೋ (ಕ॰)] ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಆರಞ್ಞಿಕೇನೇವ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಸಮಾದಾಯ ವತ್ತಿತಬ್ಬಾ ಉದಾಹು ಗಾಮನ್ತವಿಹಾರಿನಾಪೀ”ತಿ ? “ಆರಞ್ಞಿಕೇನಾಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಸಮಾದಾಯ ವತ್ತಿತಬ್ಬಾ ಪಗೇವ ಗಾಮನ್ತವಿಹಾರಿನಾ”ತಿ।

ಗೋಲಿಯಾನಿಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ನವಮಂ।

೧೦. ಕೀಟಾಗಿರಿಸುತ್ತಂ

೧೭೪. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಕಾಸೀಸು ಚಾರಿಕಂ ಚರತಿ ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಅಹಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞತ್ರೇವ ರತ್ತಿಭೋಜನಾ [ರತ್ತಿಭೋಜನಂ (ಕ॰)] ಭುಞ್ಜಾಮಿ। ಅಞ್ಞತ್ರ ಖೋ ಪನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರತ್ತಿಭೋಜನಾ ಭುಞ್ಜಮಾನೋ ಅಪ್ಪಾಬಾಧತಞ್ಚ ಸಞ್ಜಾನಾಮಿ ಅಪ್ಪಾತಙ್ಕತಞ್ಚ ಲಹುಟ್ಠಾನಞ್ಚ ಬಲಞ್ಚ ಫಾಸುವಿಹಾರಞ್ಚ। ಏಥ, ತುಮ್ಹೇಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞತ್ರೇವ ರತ್ತಿಭೋಜನಾ ಭುಞ್ಜಥ। ಅಞ್ಞತ್ರ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತುಮ್ಹೇಪಿ ರತ್ತಿಭೋಜನಾ ಭುಞ್ಜಮಾನಾ ಅಪ್ಪಾಬಾಧತಞ್ಚ ಸಞ್ಜಾನಿಸ್ಸಥ ಅಪ್ಪಾತಙ್ಕತಞ್ಚ ಲಹುಟ್ಠಾನಞ್ಚ ಬಲಞ್ಚ ಫಾಸುವಿಹಾರಞ್ಚಾ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಕಾಸೀಸು ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ ಯೇನ ಕೀಟಾಗಿರಿ ನಾಮ ಕಾಸೀನಂ ನಿಗಮೋ ತದವಸರಿ। ತತ್ರ ಸುದಂ ಭಗವಾ ಕೀಟಾಗಿರಿಸ್ಮಿಂ ವಿಹರತಿ ಕಾಸೀನಂ ನಿಗಮೇ।

೧೭೫. ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಅಸ್ಸಜಿಪುನಬ್ಬಸುಕಾ ನಾಮ ಭಿಕ್ಖೂ ಕೀಟಾಗಿರಿಸ್ಮಿಂ ಆವಾಸಿಕಾ ಹೋನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಯೇನ ಅಸ್ಸಜಿಪುನಬ್ಬಸುಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಅಸ್ಸಜಿಪುನಬ್ಬಸುಕೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಏತದವೋಚುಂ – "ಭಗವಾ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅಞ್ಞತ್ರೇವ ರತ್ತಿಭೋಜನಾ ಭುಞ್ಜತಿ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಚ। ಅಞ್ಞತ್ರ ಖೋ ಪನಾವುಸೋ, ರತ್ತಿಭೋಜನಾ ಭುಞ್ಜಮಾನಾ ಅಪ್ಪಾಬಾಧತಞ್ಚ ಸಞ್ಜಾನನ್ತಿ ಅಪ್ಪಾತಙ್ಕತಞ್ಚ ಲಹುಟ್ಠಾನಞ್ಚ ಬಲಞ್ಚ ಫಾಸುವಿಹಾರಞ್ಚ। ಏಥ, ತುಮ್ಹೇಪಿ, ಆವುಸೋ, ಅಞ್ಞತ್ರೇವ ರತ್ತಿಭೋಜನಾ ಭುಞ್ಜಥ। ಅಞ್ಞತ್ರ ಖೋ ಪನಾವುಸೋ, ತುಮ್ಹೇಪಿ ರತ್ತಿಭೋಜನಾ ಭುಞ್ಜಮಾನಾ ಅಪ್ಪಾಬಾಧತಞ್ಚ ಸಞ್ಜಾನಿಸ್ಸಥ ಅಪ್ಪಾತಙ್ಕತಞ್ಚ ಲಹುಟ್ಠಾನಞ್ಚ ಬಲಞ್ಚ ಫಾಸುವಿಹಾರಞ್ಚಾ"ತಿ । ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಅಸ್ಸಜಿಪುನಬ್ಬಸುಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಏತದವೋಚುಂ – "ಮಯಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಸಾಯಞ್ಚೇವ ಭುಞ್ಜಾಮ ಪಾತೋ ಚ ದಿವಾ ಚ ವಿಕಾಲೇ। ತೇ ಮಯಂ ಸಾಯಞ್ಚೇವ ಭುಞ್ಜಮಾನಾ ಪಾತೋ ಚ ದಿವಾ ಚ ವಿಕಾಲೇ ಅಪ್ಪಾಬಾಧತಞ್ಚ ಸಞ್ಜಾನಾಮ ಅಪ್ಪಾತಙ್ಕತಞ್ಚ ಲಹುಟ್ಠಾನಞ್ಚ ಬಲಞ್ಚ ಫಾಸುವಿಹಾರಞ್ಚ। ತೇ ಮಯಂ ಕಿಂ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕಂ ಹಿತ್ವಾ ಕಾಲಿಕಂ ಅನುಧಾವಿಸ್ಸಾಮ? ಸಾಯಞ್ಚೇವ ಮಯಂ ಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮ ಪಾತೋ ಚ ದಿವಾ ಚ ವಿಕಾಲೇ"ತಿ।

ಯತೋ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ನಾಸಕ್ಖಿಂಸು ಅಸ್ಸಜಿಪುನಬ್ಬಸುಕೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಞ್ಞಾಪೇತುಂ, ಅಥ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ – "ಇಧ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಯೇನ ಅಸ್ಸಜಿಪುನಬ್ಬಸುಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಮ್ಹ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಅಸ್ಸಜಿಪುನಬ್ಬಸುಕೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಏತದವೋಚುಮ್ಹ – 'ಭಗವಾ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅಞ್ಞತ್ರೇವ ರತ್ತಿಭೋಜನಾ ಭುಞ್ಜತಿ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಚ; ಅಞ್ಞತ್ರ ಖೋ ಪನಾವುಸೋ, ರತ್ತಿಭೋಜನಾ ಭುಞ್ಜಮಾನಾ ಅಪ್ಪಾಬಾಧತಞ್ಚ ಸಞ್ಜಾನನ್ತಿ ಅಪ್ಪಾತಙ್ಕತಞ್ಚ ಲಹುಟ್ಠಾನಞ್ಚ ಬಲಞ್ಚ ಫಾಸುವಿಹಾರಞ್ಚ। ಏಥ, ತುಮ್ಹೇಪಿ, ಆವುಸೋ , ಅಞ್ಞತ್ರೇವ ರತ್ತಿಭೋಜನಾ ಭುಞ್ಜಥ। ಅಞ್ಞತ್ರ ಖೋ ಪನಾವುಸೋ, ತುಮ್ಹೇಪಿ ರತ್ತಿಭೋಜನಾ ಭುಞ್ಜಮಾನಾ ಅಪ್ಪಾಬಾಧತಞ್ಚ ಸಞ್ಜಾನಿಸ್ಸಥ ಅಪ್ಪಾತಙ್ಕತಞ್ಚ ಲಹುಟ್ಠಾನಞ್ಚ ಬಲಞ್ಚ ಫಾಸುವಿಹಾರಞ್ಚಾ'ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಅಸ್ಸಜಿಪುನಬ್ಬಸುಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಮ್ಹೇ ಏತದವೋಚುಂ – 'ಮಯಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಸಾಯಞ್ಚೇವ ಭುಞ್ಜಾಮ ಪಾತೋ ಚ ದಿವಾ ಚ ವಿಕಾಲೇ। ತೇ ಮಯಂ ಸಾಯಞ್ಚೇವ ಭುಞ್ಜಮಾನಾ ಪಾತೋ ಚ ದಿವಾ ಚ ವಿಕಾಲೇ ಅಪ್ಪಾಬಾಧತಞ್ಚ ಸಞ್ಜಾನಾಮ ಅಪ್ಪಾತಙ್ಕತಞ್ಚ ಲಹುಟ್ಠಾನಞ್ಚ ಬಲಞ್ಚ ಫಾಸುವಿಹಾರಞ್ಚ। ತೇ ಮಯಂ ಕಿಂ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕಂ ಹಿತ್ವಾ ಕಾಲಿಕಂ ಅನುಧಾವಿಸ್ಸಾಮ? ಸಾಯಞ್ಚೇವ ಮಯಂ ಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮ ಪಾತೋ ಚ ದಿವಾ ಚ ವಿಕಾಲೇ'ತಿ। ಯತೋ ಖೋ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ನಾಸಕ್ಖಿಮ್ಹ ಅಸ್ಸಜಿಪುನಬ್ಬಸುಕೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಞ್ಞಾಪೇತುಂ, ಅಥ ಮಯಂ ಏತಮತ್ಥಂ ಭಗವತೋ ಆರೋಚೇಮಾ"ತಿ।

೧೭೬. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಅಞ್ಞತರಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಮ ವಚನೇನ ಅಸ್ಸಜಿಪುನಬ್ಬಸುಕೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಹಿ – 'ಸತ್ಥಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತೇ ಆಮನ್ತೇತೀ'"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವತೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನ ಅಸ್ಸಜಿಪುನಬ್ಬಸುಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಅಸ್ಸಜಿಪುನಬ್ಬಸುಕೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಏತದವೋಚ – "ಸತ್ಥಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತೇ ಆಮನ್ತೇತೀ"ತಿ। "ಏವಮಾವುಸೋ"ತಿ ಖೋ ಅಸ್ಸಜಿಪುನಬ್ಬಸುಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ

ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೇ ಖೋ ಅಸ್ಸಜಿಪುನಬ್ಬಸುಕೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - "ಸಚ್ಚಂ ಕಿರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಭಿಕ್ಖೂ ತುಮ್ಹೇ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏತದವೋಚುಂ - 'ಭಗವಾ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅಞ್ಞತ್ರೇವ ರತ್ತಿಭೋಜನಾ ಭುಞ್ಜತಿ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಚ। ಅಞ್ಞತ್ರ ಖೋ ಪನಾವುಸೋ, ರತ್ತಿಭೋಜನಾ ಭುಞ್ಜಮಾನಾ ಅಪ್ಪಾಬಾಧತಞ್ಚ ಸಞ್ಜಾನನ್ತಿ ಅಪ್ಪಾತಙ್ಕತಞ್ಚ ಲಹುಟ್ಠಾನಞ್ಚ ಬಲಞ್ಚ ಫಾಸುವಿಹಾರಞ್ಚ। ಏಥ, ತುಮ್ಹೇಪಿ, ಆವುಸೋ, ಅಞ್ಞತ್ರೇವ ರತ್ತಿಭೋಜನಾ ಭುಞ್ಜಥ। ಅಞ್ಞತ್ರ ಖೋ ಪನಾವುಸೋ, ತುಮ್ಹೇಪಿ ರತ್ತಿಭೋಜನಾ ಭುಞ್ಜಮಾನಾ ಅಪ್ಪಾಬಾಧತಞ್ಚ ಸಞ್ಜಾನಿಸ್ಸಥ ಅಪ್ಪಾತಙ್ಕತಞ್ಚ ಲಹುಟ್ಠಾನಞ್ಚ ಬಲಞ್ಚ ಫಾಸುವಿಹಾರಞ್ಚಾ'ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಕಿರ [ಕಿಂ ನು (ಕ॰)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ತುಮ್ಹೇ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಏವಂ ಅವಚುತ್ಥ - 'ಮಯಂ ಖೋ ಪನಾವುಸೋ, ಸಾಯಞ್ಚೇವ ಭುಞ್ಜಾಮ ಪಾತೋ ಚ ದಿವಾ ಚ ವಿಕಾಲೇ। ತೇ ಮಯಂ ಸಾಯಞ್ಚೇವ ಭುಞ್ಜಮಾನಾ ಪಾತೋ ಚ ದಿವಾ ಚ ವಿಕಾಲೇ ಅಪ್ಪಾಬಾಧತಞ್ಚ ಸಞ್ಜಾನಾಮ ಅಪ್ಪಾತಙ್ಕತಞ್ಚ ಲಹುಟ್ಠಾನಞ್ಚ ಬಲಞ್ಚ ಫಾಸುವಿಹಾರಞ್ಚ। ತೇ ಮಯಂ ಕಿಂ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕಂ ಹಿತ್ವಾ ಕಾಲಿಕಂ ಅನುಧಾವಿಸ್ಸಾಮ? ಸಾಯಞ್ಚೇವ ಮಯಂ ಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮ ಪಾತೋ ಚ ದಿವಾ ಚ ವಿಕಾಲೇ'"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"।

೧೭೭. "ಕಿಂ ನು ಮೇ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಥ ಯಂ ಕಿಞ್ಚಾಯಂ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಸ್ಸ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತೀ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ನನು ಮೇ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಥ ಇಧೇಕಚ್ಚಸ್ಸ ಯಂ ಏವರೂಪಂ ಸುಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಯತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಇಧ ಪನೇಕಚ್ಚಸ್ಸ ಏವರೂಪಂ ಸುಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಯತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ , ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಇಧೇಕಚ್ಚಸ್ಸ ಏವರೂಪಂ ದುಕ್ಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಯತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಇಧ ಪನೇಕಚ್ಚಸ್ಸ ಏವರೂಪಂ ದುಕ್ಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಯತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಇಧೇಕಚ್ಚಸ್ಸ ಏವರೂಪಂ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಯತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಇಧ ಪನೇಕಚ್ಚಸ್ಸ ಏವರೂಪಂ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಯತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತೀ"ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"।

೧೭೮. "ಸಾಧು, ಭಿಕ್ಖವೇ! ಮಯಾ ಚೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞಾತಂ ಅಭವಿಸ್ಸ ಅದಿಟ್ಠಂ ಅವಿದಿತಂ ಅಸಚ್ಛಿಕತಂ ಅಫಸ್ಸಿತಂ ಪಞ್ಞಾಯ - 'ಇಧೇಕಚ್ಚಸ್ಸ ಏವರೂಪಂ ಸುಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಯತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತೀ'ತಿ, ಏವಾಹಂ ಅಜಾನನ್ತೋ 'ಏವರೂಪಂ ಸುಖಂ ವೇದನಂ ಪಜಹಥಾ'ತಿ ವದೇಯ್ಯಂ; ಅಪಿ ನು ಮೇ ಏತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪತಿರೂಪಂ ಅಭವಿಸ್ಸಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ ಏತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಯಾ ಞಾತಂ ದಿಟ್ಠಂ ವಿದಿತಂ ಸಚ್ಛಿಕತಂ ಫಸ್ಸಿತಂ ಪಞ್ಞಾಯ - 'ಇಧೇಕಚ್ಚಸ್ಸ ಏವರೂಪಂ ಸುಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಯತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತೀ'ತಿ, ತಸ್ಮಾಹಂ 'ಏವರೂಪಂ ಸುಖಂ ವೇದನಂ ಪಜಹಥಾ'ತಿ ವದಾಮಿ। ಮಯಾ ಚೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞಾತಂ ಅಭವಿಸ್ಸ ಅದಿಟ್ಠಂ ಅವಿದಿತಂ ಅಸಚ್ಛಿಕತಂ ಅಫಸ್ಸಿತಂ ಪಞ್ಞಾಯ - 'ಇಧೇಕಚ್ಚಸ್ಸ ಏವರೂಪಂ ಸುಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಯತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತೀ'ತಿ, ಏವಾಹಂ ಅಜಾನನ್ತೋ 'ಏವರೂಪಂ ಸುಖಂ ವೇದನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಥಾ'ತಿ ವದೇಯ್ಯಂ; ಅಪಿ ನು ಮೇ ಏತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪತಿರೂಪಂ ಅಭವಿಸ್ಸಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ ಏತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಯಾ ಞಾತಂ ದಿಟ್ಠಂ ವಿದಿತಂ ಸಚ್ಛಿಕತಂ ಫಸ್ಸಿತಂ ಪಞ್ಞಾಯ - 'ಇಧೇಕಚ್ಚಸ್ಸ ಏವರೂಪಂ ಸುಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಯತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತೀ'ತಿ, ತಸ್ಮಾಹಂ 'ಏವರೂಪಂ ಸುಖಂ ವೇದನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಥಾ'ತಿ ವದಾಮಿ।

೧೭೯. "ಮಯಾ ಚೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞಾತಂ ಅಭವಿಸ್ಸ ಅದಿಟ್ಠಂ ಅವಿದಿತಂ ಅಸಚ್ಛಿಕತಂ ಅಫಸ್ಸಿತಂ ಪಞ್ಞಾಯ - 'ಇಧೇಕಚ್ಚಸ್ಸ ಏವರೂಪಂ ದುಕ್ಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಯತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತೀ'ತಿ,

ಏವಾಹಂ ಅಜಾನನ್ತೋ ‘ಏವರೂಪಂ ದುಕ್ಖಂ ವೇದನಂ ಪಜಹಥಾ’ತಿ ವದೇಯ್ಯಂ; ಅಪಿ ನು ಮೇ ಏತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪತಿರೂಪಂ ಅಭವಿಸ್ಸಾ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ ಏತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಯಾ ಞಾತಂ ದಿಟ್ಠಂ ವಿದಿತಂ ಸಚ್ಛಿಕತಂ ಫಸ್ಸಿತಂ ಪಞ್ಞಾಯ – ‘ಇಧೇಕಚ್ಚಸ್ಸ ಏವರೂಪಂ ದುಕ್ಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಯತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತೀ’ತಿ, ತಸ್ಮಾಹಂ ‘ಏವರೂಪಂ ದುಕ್ಖಂ ವೇದನಂ ಪಜಹಥಾ’ತಿ ವದಾಮಿ। ಮಯಾ ಚೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞಾತಂ ಅಭವಿಸ್ಸ ಅದಿಟ್ಠಂ ಅವಿದಿತಂ ಅಸಚ್ಛಿಕತಂ ಅಫಸ್ಸಿತಂ ಪಞ್ಞಾಯ – ‘ಇಧೇಕಚ್ಚಸ್ಸ ಏವರೂಪಂ ದುಕ್ಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಯತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತೀ’ತಿ, ಏವಾಹಂ ಅಜಾನನ್ತೋ ‘ಏವರೂಪಂ ದುಕ್ಖಂ ವೇದನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಥಾ’ತಿ ವದೇಯ್ಯಂ; ಅಪಿ ನು ಮೇ ಏತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪತಿರೂಪಂ ಅಭವಿಸ್ಸಾ”ತಿ ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ ಏತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಯಾ ಞಾತಂ ದಿಟ್ಠಂ ವಿದಿತಂ ಸಚ್ಛಿಕತಂ ಫಸ್ಸಿತಂ ಪಞ್ಞಾಯ – ‘ಇಧೇಕಚ್ಚಸ್ಸ ಏವರೂಪಂ ದುಕ್ಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಯತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತೀ’ತಿ, ತಸ್ಮಾಹಂ ‘ಏವರೂಪಂ ದುಕ್ಖಂ ವೇದನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಥಾ’ತಿ ವದಾಮಿ।

೧೮೦. “ಮಯಾ ಚೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞಾತಂ ಅಭವಿಸ್ಸ ಅದಿಟ್ಠಂ ಅವಿದಿತಂ ಅಸಚ್ಛಿಕತಂ ಅಫಸ್ಸಿತಂ ಪಞ್ಞಾಯ – ‘ಇಧೇಕಚ್ಚಸ್ಸ ಏವರೂಪಂ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಯತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತೀ’ತಿ, ಏವಾಹಂ ಅಜಾನನ್ತೋ ‘ಏವರೂಪಂ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವೇದನಂ ಪಜಹಥಾ’ತಿ ವದೇಯ್ಯಂ; ಅಪಿ ನು ಮೇ ಏತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪತಿರೂಪಂ ಅಭವಿಸ್ಸಾ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ ಏತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಯಾ ಞಾತಂ ದಿಟ್ಠಂ ವಿದಿತಂ ಸಚ್ಛಿಕತಂ ಫಸ್ಸಿತಂ ಪಞ್ಞಾಯ – ‘ಇಧೇಕಚ್ಚಸ್ಸ ಏವರೂಪಂ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಯತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತೀ’ತಿ, ತಸ್ಮಾಹಂ ‘ಏವರೂಪಂ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವೇದನಂ ಪಜಹಥಾ’ತಿ ವದಾಮಿ”। ಮಯಾ ಚೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞಾತಂ ಅಭವಿಸ್ಸ ಅದಿಟ್ಠಂ ಅವಿದಿತಂ ಅಸಚ್ಛಿಕತಂ ಅಫಸ್ಸಿತಂ ಪಞ್ಞಾಯ – ‘ಇಧೇಕಚ್ಚಸ್ಸ ಏವರೂಪಂ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಯತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತೀ’ತಿ, ಏವಾಹಂ ಅಜಾನನ್ತೋ ‘ಏವರೂಪಂ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವೇದನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಥಾ’ತಿ ವದೇಯ್ಯಂ; ಅಪಿ ನು ಮೇ ಏತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪತಿರೂಪಂ ಅಭವಿಸ್ಸಾ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ ಏತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಯಾ ಞಾತಂ ದಿಟ್ಠಂ ವಿದಿತಂ ಸಚ್ಛಿಕತಂ ಫಸ್ಸಿತಂ ಪಞ್ಞಾಯ – ‘ಇಧೇಕಚ್ಚಸ್ಸ ಏವರೂಪಂ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಯತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತೀ’ತಿ, ತಸ್ಮಾಹಂ ‘ಏವರೂಪಂ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವೇದನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಥಾ’ತಿ ವದಾಮಿ।

೧೮೧. “ನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಬ್ಬೇಸಂಯೇವ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ‘ಅಪ್ಪಮಾದೇನ ಕರಣೀಯ’ನ್ತಿ ವದಾಮಿ; ನ ಪನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಬ್ಬೇಸಂಯೇವ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ‘ನ ಅಪ್ಪಮಾದೇನ ಕರಣೀಯ’ನ್ತಿ ವದಾಮಿ। ಯೇ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಅರಹನ್ತೋ ಖೀಣಾಸವಾ ವುಸಿತವನ್ತೋ ಕತಕರಣೀಯಾ ಓಹಿತಭಾರಾ ಅನುಪ್ಪತ್ತಸದತ್ಥಾ ಪರಿಕ್ಖೀಣಭವಸಂಯೋಜನಾ ಸಮ್ಮದಞ್ಞಾ ವಿಮುತ್ತಾ, ತಥಾರೂಪಾನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ‘ನ ಅಪ್ಪಮಾದೇನ ಕರಣೀಯ’ನ್ತಿ ವದಾಮಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಕತಂ ತೇಸಂ ಅಪ್ಪಮಾದೇನ। ಅಭಬ್ಬಾ ತೇ ಪಮಜ್ಜಿತುಂ। ಯೇ ಚ ಖೋ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಸೇಕ್ಖಾ ಅಪ್ಪತ್ತಮಾನಸಾ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ಪತ್ಥಯಮಾನಾ ವಿಹರನ್ತಿ, ತಥಾರೂಪಾನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ‘ಅಪ್ಪಮಾದೇನ ಕರಣೀಯ’ನ್ತಿ ವದಾಮಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮಿಮೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಅನುಲೋಮಿಕಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವಮಾನಾ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೇ ಭಜಮಾನಾ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಸಮನ್ನಾನಯಮಾನಾ – ಯಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ ತದನುತ್ತರಂ – ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರೇಯ್ಯುನ್ತಿ! ಇಮಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಸಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅಪ್ಪಮಾದಫಲಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ‘ಅಪ್ಪಮಾದೇನ ಕರಣೀಯ’ನ್ತಿ ವದಾಮಿ।

೧೮೨. “ಸತ್ತಿಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಸತ್ತ? ಉಭತೋಭಾಗವಿಮುತ್ತೋ, ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತೋ, ಕಾಯಸಕ್ಖಿ, ದಿಟ್ಠಿಪ್ಪತ್ತೋ, ಸದ್ಧಾವಿಮುತ್ತೋ, ಧಮ್ಮಾನುಸಾರೀ, ಸದ್ಧಾನುಸಾರೀ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಉಭತೋಭಾಗವಿಮುತ್ತೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಯೇ ತೇ ಸನ್ತಾ ವಿಮೋಕ್ಖಾ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ರೂಪೇ ಆರುಪ್ಪಾ ತೇ ಕಾಯೇನ ಫುಸಿತ್ವಾ [ಫಸ್ಸಿತ್ವಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ವಿಹರತಿ ಪಞ್ಞಾಯ ಚಸ್ಸ ದಿಸ್ವಾ ಆಸವಾ ಪರಿಕ್ಖೀಣಾ ಹೋನ್ತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಉಭತೋಭಾಗವಿಮುತ್ತೋ ಇಮಸ್ಸ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ‘ನ ಅಪ್ಪಮಾದೇನ ಕರಣೀಯ’ನ್ತಿ ವದಾಮಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಕತಂ ತಸ್ಸ ಅಪ್ಪಮಾದೇನ। ಅಭಬ್ಬೋ ಸೋ ಪಮಜ್ಜಿತುಂ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಯೇ ತೇ ಸನ್ತಾ ವಿಮೋಕ್ಖಾ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ರೂಪೇ ಆರುಪ್ಪಾ ತೇ ನ ಕಾಯೇನ ಫುಸಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ, ಪಞ್ಞಾಯ ಚಸ್ಸ ದಿಸ್ವಾ ಆಸವಾ ಪರಿಕ್ಖೀಣಾ ಹೋನ್ತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತೋ। ಇಮಸ್ಸಪಿ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ‘ನ ಅಪ್ಪಮಾದೇನ ಕರಣೀಯ’ನ್ತಿ ವದಾಮಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಕತಂ ತಸ್ಸ ಅಪ್ಪಮಾದೇನ। ಅಭಬ್ಬೋ ಸೋ ಪಮಜ್ಜಿತುಂ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಕಾಯಸಕ್ಖಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಯೇ ತೇ ಸನ್ತಾ ವಿಮೋಕ್ಖಾ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ರೂಪೇ ಆರುಪ್ಪಾ ತೇ ಕಾಯೇನ ಫುಸಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ, ಪಞ್ಞಾಯ ಚಸ್ಸ ದಿಸ್ವಾ ಏಕಚ್ಚೇ ಆಸವಾ ಪರಿಕ್ಖೀಣಾ ಹೋನ್ತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಕಾಯಸಕ್ಖಿ। ಇಮಸ್ಸ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ‘ಅಪ್ಪಮಾದೇನ ಕರಣೀಯ’ನ್ತಿ ವದಾಮಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಅನುಲೋಮಿಕಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವಮಾನೋ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೇ ಭಜಮಾನೋ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಸಮನ್ನಾನಯಮಾನೋ - ಯಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ ತದನುತ್ತರಂ - ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರೇಯ್ಯಾತಿ! ಇಮಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪ್ಪಮಾದಫಲಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ‘ಅಪ್ಪಮಾದೇನ ಕರಣೀಯ’ನ್ತಿ ವದಾಮಿ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ದಿಟ್ಠಿಪ್ಪತ್ತೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಯೇ ತೇ ಸನ್ತಾ ವಿಮೋಕ್ಖಾ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ರೂಪೇ ಆರುಪ್ಪಾ ತೇ ನ ಕಾಯೇನ ಫುಸಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ, ಪಞ್ಞಾಯ ಚಸ್ಸ ದಿಸ್ವಾ ಏಕಚ್ಚೇ ಆಸವಾ ಪರಿಕ್ಖೀಣಾ ಹೋನ್ತಿ, ತಥಾಗತಪ್ಪವೇದಿತಾ ಚಸ್ಸ ಧಮ್ಮಾ ಪಞ್ಞಾಯ ವೋದಿಟ್ಠಾ ಹೋನ್ತಿ ವೋಚರಿತಾ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ದಿಟ್ಠಿಪ್ಪತ್ತೋ। ಇಮಸ್ಸಪಿ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ‘ಅಪ್ಪಮಾದೇನ ಕರಣೀಯ’ನ್ತಿ ವದಾಮಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಅನುಲೋಮಿಕಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವಮಾನೋ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೇ ಭಜಮಾನೋ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಸಮನ್ನಾನಯಮಾನೋ - ಯಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ ತದನುತ್ತರಂ - ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರೇಯ್ಯಾತಿ! ಇಮಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪ್ಪಮಾದಫಲಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ‘ಅಪ್ಪಮಾದೇನ ಕರಣೀಯ’ನ್ತಿ ವದಾಮಿ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಸದ್ಧಾವಿಮುತ್ತೋ। ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಯೇ ತೇ ಸನ್ತಾ ವಿಮೋಕ್ಖಾ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ರೂಪೇ ಆರುಪ್ಪಾ ತೇ ನ ಕಾಯೇನ ಫುಸಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ, ಪಞ್ಞಾಯ ಚಸ್ಸ ದಿಸ್ವಾ ಏಕಚ್ಚೇ ಆಸವಾ ಪರಿಕ್ಖೀಣಾ ಹೋನ್ತಿ, ತಥಾಗತೇ ಚಸ್ಸ ಸದ್ಧಾ ನಿವಿಟ್ಠಾ ಹೋತಿ ಮೂಲಜಾತಾ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಸದ್ಧಾವಿಮುತ್ತೋ। ಇಮಸ್ಸಪಿ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ‘ಅಪ್ಪಮಾದೇನ ಕರಣೀಯ’ನ್ತಿ ವದಾಮಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಅನುಲೋಮಿಕಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವಮಾನೋ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೇ ಭಜಮಾನೋ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಸಮನ್ನಾನಯಮಾನೋ - ಯಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ ತದನುತ್ತರಂ -

ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರೇಯ್ಯಾತಿ! ಇಮಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪ್ಪಮಾದಫಲಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ 'ಅಪ್ಪಮಾದೇನ ಕರಣೀಯ'ನ್ತಿ ವದಾಮಿ।

"ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಧಮ್ಮಾನುಸಾರೀ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಯೇ ತೇ ಸನ್ತಾ ವಿಮೋಕ್ಖಾ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ರೂಪೇ ಆರುಪ್ಪಾ ತೇ ನ ಕಾಯೇನ ಫುಸಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ, ಪಞ್ಞಾಯ ಚಸ್ಸ ದಿಸ್ವಾ ಏಕಚ್ಚೇ ಆಸವಾ ಪರಿಕ್ಖೀಣಾ [ದಿಸ್ವಾ ಆಸವಾ ಅಪರಿಕ್ಖೀಣಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಹೋನ್ತಿ, ತಥಾಗತಪ್ಪವೇದಿತಾ ಚಸ್ಸ ಧಮ್ಮಾ ಪಞ್ಞಾಯ ಮತ್ತಸೋ ನಿಜ್ಝಾನಂ ಖಮನ್ತಿ, ಅಪಿ ಚಸ್ಸ ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಹೋನ್ತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಧಮ್ಮಾನುಸಾರೀ। ಇಮಸ್ಸಪಿ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ 'ಅಪ್ಪಮಾದೇನ ಕರಣೀಯ'ನ್ತಿ ವದಾಮಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಅನುಲೋಮಿಕಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವಮಾನೋ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೇ ಭಜಮಾನೋ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಸಮನ್ನಾನಯಮಾನೋ - ಯಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ ತದನುತ್ತರಂ - ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರೇಯ್ಯಾತಿ ! ಇಮಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪ್ಪಮಾದಫಲಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ 'ಅಪ್ಪಮಾದೇನ ಕರಣೀಯ'ನ್ತಿ ವದಾಮಿ।

"ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಸದ್ಧಾನುಸಾರೀ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಯೇ ತೇ ಸನ್ತಾ ವಿಮೋಕ್ಖಾ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ರೂಪೇ ಆರುಪ್ಪಾ ತೇ ನ ಕಾಯೇನ ಫುಸಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ, ಪಞ್ಞಾಯ ಚಸ್ಸ ದಿಸ್ವಾ ಏಕಚ್ಚೇ ಆಸವಾ ಪರಿಕ್ಖೀಣಾ [ದಿಸ್ವಾ ಆಸವಾ ಅಪರಿಕ್ಖೀಣಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಹೋನ್ತಿ, ತಥಾಗತೇ ಚಸ್ಸ ಸದ್ಧಾಮತ್ತಂ ಹೋತಿ ಪೇಮಮತ್ತಂ, ಅಪಿ ಚಸ್ಸ ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಹೋನ್ತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಸದ್ಧಾನುಸಾರೀ। ಇಮಸ್ಸಪಿ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ 'ಅಪ್ಪಮಾದೇನ ಕರಣೀಯ'ನ್ತಿ ವದಾಮಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಅನುಲೋಮಿಕಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವಮಾನೋ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೇ ಭಜಮಾನೋ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಸಮನ್ನಾನಯಮಾನೋ - ಯಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ ತದನುತ್ತರಂ - ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರೇಯ್ಯಾತಿ! ಇಮಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪ್ಪಮಾದಫಲಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ 'ಅಪ್ಪಮಾದೇನ ಕರಣೀಯ'ನ್ತಿ ವದಾಮಿ।

೧೮೩. "ನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆದಿಕೇನೇವ ಅಞ್ಞಾರಾಧನಂ ವದಾಮಿ; ಅಪಿ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನುಪುಬ್ಬಸಿಕ್ಖಾ ಅನುಪುಬ್ಬಕಿರಿಯಾ ಅನುಪುಬ್ಬಪಟಿಪದಾ ಅಞ್ಞಾರಾಧನಾ ಹೋತಿ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನುಪುಬ್ಬಸಿಕ್ಖಾ ಅನುಪುಬ್ಬಕಿರಿಯಾ ಅನುಪುಬ್ಬಪಟಿಪದಾ ಅಞ್ಞಾರಾಧನಾ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದ್ಧಾಜಾತೋ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ, ಉಪಸಙ್ಕಮನ್ತೋ ಪಯಿರುಪಾಸತಿ, ಪಯಿರುಪಾಸನ್ತೋ ಸೋತಂ ಓದಹತಿ, ಓಹಿತಸೋತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಾತಿ, ಸುತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಧಾರೇತಿ, ಧತಾನಂ [ಧಾತಾನಂ (ಕ॰)] ಧಮ್ಮಾನಂ ಅತ್ಥಂ ಉಪಪರಿಕ್ಖತಿ, ಅತ್ಥಂ ಉಪಪರಿಕ್ಖತೋ ಧಮ್ಮಾ ನಿಜ್ಝಾನಂ ಖಮನ್ತಿ, ಧಮ್ಮನಿಜ್ಝಾನಕ್ಖನ್ತಿಯಾ ಸತಿ ಛನ್ದೋ ಜಾಯತಿ, ಛನ್ದಜಾತೋ ಉಸ್ಸಹತಿ, ಉಸ್ಸಾಹೇತ್ವಾ ತುಲೇತಿ, ತುಲಯಿತ್ವಾ ಪದಹತಿ, ಪಹಿತತ್ತೋ ಸಮಾನೋ ಕಾಯೇನ ಚೇವ ಪರಮಸಚ್ಚಂ ಸಚ್ಛಿಕರೋತಿ, ಪಞ್ಞಾಯ ಚ ನಂ ಅತಿವಿಜ್ಝ ಪಸ್ಸತಿ। ಸಾಪಿ ನಾಮ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದ್ಧಾ ನಾಹೋಸಿ; ತಮ್ಪಿ ನಾಮ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಸಙ್ಕಮನಂ ನಾಹೋಸಿ; ಸಾಪಿ ನಾಮ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಯಿರುಪಾಸನಾ ನಾಹೋಸಿ; ತಮ್ಪಿ ನಾಮ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೋತಾವಧಾನಂ ನಾಹೋಸಿ ; ತಮ್ಪಿ ನಾಮ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಸ್ಸವನಂ ನಾಹೋಸಿ; ಸಾಪಿ ನಾಮ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಧಾರಣಾ ನಾಹೋಸಿ; ಸಾಪಿ ನಾಮ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ಥೂಪಪರಿಕ್ಖಾ ನಾಹೋಸಿ; ಸಾಪಿ ನಾಮ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮನಿಜ್ಝಾನಕ್ಖನ್ತಿ ನಾಹೋಸಿ; ಸೋಪಿ ನಾಮ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛನ್ದೋ ನಾಹೋಸಿ; ಸೋಪಿ ನಾಮ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಸ್ಸಾಹೋ ನಾಹೋಸಿ; ಸಾಪಿ ನಾಮ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತುಲನಾ ನಾಹೋಸಿ; ತಮ್ಪಿ ನಾಮ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಧಾನಂ ನಾಹೋಸಿ। ವಿಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾತ್ಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪನ್ನಾತ್ಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ। ಕೀವ ದೂರೇವಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮೋಘಪುರಿಸಾ ಅಪಕ್ಕನ್ತಾ ಇಮಮ್ಹಾ ಧಮ್ಮವಿನಯಾ।

೧೮೪. “ಅತ್ಥಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುಪ್ಪದಂ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ ಯಸ್ಸುದ್ದಿಟ್ಠಸ್ಸ ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಪಞ್ಞಾಯತ್ಥಂ ಆಜಾನೇಯ್ಯ। ಉದ್ದಿಸಿಸ್ಸಾಮಿ ವೋ [ಉದ್ದಿಟ್ಠಸ್ಸಾಪಿ (ಕ॰)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಜಾನಿಸ್ಸಥ ಮೇ ತ”ನ್ತಿ? “ಕೇ ಚ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಕೇ ಚ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಞ್ಞಾತಾರೋ”ತಿ? ಯೋಪಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ಥಾ ಆಮಿಸಗರು ಆಮಿಸದಾಯಾದೋ ಆಮಿಸೇಹಿ ಸಂಸಟ್ಠೋ ವಿಹರತಿ ತಸ್ಸ ಪಾಯಂ ಏವರೂಪೀ ಪಣೋಪಣವಿಯಾ ನ ಉಪೇತಿ - ‘ಏವಞ್ಚ ನೋ ಅಸ್ಸ ಅಥ ನಂ ಕರೇಯ್ಯಾಮ, ನ ಚ ನೋ ಏವಮಸ್ಸ ನ ನಂ ಕರೇಯ್ಯಾಮಾ’ತಿ, ಕಿಂ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಂ ತಥಾಗತೋ ಸಬ್ಬಸೋ ಆಮಿಸೇಹಿ ವಿಸಂಸಟ್ಠೋ ವಿಹರತಿ। ಸದ್ಧಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾವಕಸ್ಸ ಸತ್ಥುಸಾಸನೇ ಪರಿಯೋಗಾಹಿಯ [ಪರಿಯೋಗಾಯ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰), ಪರಿಯೋಗಯ್ಹ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ವತ್ತತೋ ಅಯಮನುಧಮ್ಮೋ ಹೋತಿ - ‘ಸತ್ಥಾ ಭಗವಾ, ಸಾವಕೋಹಮಸ್ಮಿ; ಜಾನಾತಿ ಭಗವಾ, ನಾಹಂ ಜಾನಾಮೀ’ತಿ। ಸದ್ಧಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾವಕಸ್ಸ ಸತ್ಥುಸಾಸನೇ ಪರಿಯೋಗಾಹಿಯ ವತ್ತತೋ ರುಳ್ಹನೀಯಂ [ರುಮ್ಹನಿಯಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಸತ್ಥುಸಾಸನಂ ಹೋತಿ ಓಜವನ್ತಂ। ಸದ್ಧಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾವಕಸ್ಸ ಸತ್ಥುಸಾಸನೇ ಪರಿಯೋಗಾಹಿಯ ವತ್ತತೋ ಅಯಮನುಧಮ್ಮೋ ಹೋತಿ - ‘ಕಾಮಂ ತಚೋ ಚ ನ್ಹಾರು ಚ ಅಟ್ಠಿ ಚ ಅವಸಿಸ್ಸತು, ಸರೀರೇ ಉಪಸುಸ್ಸತು [ಉಪಸುಸ್ಸತು ಸರೀರೇ (ಸೀ॰), ಸರೀರೇ ಅವಸುಸ್ಸತು (ಕ॰)] ಮಂಸಲೋಹಿತಂ, ಯಂ ತಂ ಪುರಿಸಥಾಮೇನ ಪುರಿಸವೀರಿಯೇನ ಪುರಿಸಪರಕ್ಕಮೇನ ಪತ್ತಬ್ಬಂ ನ ತಂ ಅಪಾಪುಣಿತ್ವಾ ವೀರಿಯಸ್ಸ ಸಣ್ಠಾನಂ [ಸನ್ಠಾನಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ಭವಿಸ್ಸತೀ’ತಿ। ಸದ್ಧಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾವಕಸ್ಸ ಸತ್ಥುಸಾಸನೇ ಪರಿಯೋಗಾಹಿಯ ವತ್ತತೋ ದ್ವಿನ್ನಂ ಫಲಾನಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಫಲಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ - ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅಞ್ಞಾ, ಸತಿ ವಾ ಉಪಾದಿಸೇಸೇ ಅನಾಗಾಮಿತಾ”ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ಕೀಟಾಗಿರಿಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ದಸಮಂ।

ಭಿಕ್ಖುವಗ್ಗೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ ದುತಿಯೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಕುಞ್ಜರ-ರಾಹುಲ-ಸಸ್ಸತಲೋಕೋ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತೋ ಚ ಭದ್ದಾಲಿ-ನಾಮೋ।
ಖುದ್ದ-ದಿಜಾಥ-ಸಹಮ್ಪತಿಯಾಚಂ, ನಾಳಕ-ರಞ್ಞಿಕಿಟಾಗಿರಿನಾಮೋ॥

೩. ಪರಿಬ್ಬಾಜಕವಗ್ಗೋ

೧. ತೇವಿಜ್ಜವಚ್ಛಸುತ್ತಂ

೧೮೫. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ವೇಸಾಲಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಮಹಾವನೇ ಕೂಟಾಗಾರಸಾಲಾಯಂ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ವಚ್ಛಗೋತ್ತೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಏಕಪುಣ್ಡರೀಕೇ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾರಾಮೇ ಪಟಿವಸತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ವೇಸಾಲಿಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವತೋ ಏತದಹೋಸಿ – "ಅತಿಪ್ಪಗೋ ಖೋ ತಾವ ವೇಸಾಲಿಯಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತುಂ; ಯಂನೂನಾಹಂ ಯೇನ ಏಕಪುಣ್ಡರೀಕೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾರಾಮೋ ಯೇನ ವಚ್ಛಗೋತ್ತೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಯೇನ ಏಕಪುಣ್ಡರೀಕೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾರಾಮೋ ಯೇನ ವಚ್ಛಗೋತ್ತೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ವಚ್ಛಗೋತ್ತೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ। ದಿಸ್ವಾನ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಏತು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ। ಸ್ವಾಗತಂ [ಸಾಗತಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)], ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ। ಚಿರಸ್ಸಂ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಇಮಂ ಪರಿಯಾಯಮಕಾಸಿ ಯದಿದಂ ಇಧಾಗಮನಾಯ। ನಿಸೀದತು, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಇದಮಾಸನಂ ಪಞ್ಞತ್ತ"ನ್ತಿ। ನಿಸೀದಿ ಭಗವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ। ವಚ್ಛಗೋತ್ತೋಪಿ ಖೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಅಞ್ಞತರಂ ನೀಚಂ ಆಸನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ವಚ್ಛಗೋತ್ತೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಸುತಂ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ – 'ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಸಬ್ಬಞ್ಞೂ ಸಬ್ಬದಸ್ಸಾವೀ, ಅಪರಿಸೇ+ಸಂ ಞಾಣದಸ್ಸನಂ ಪಟಿಜಾನಾತಿ, ಚರತೋ ಚ ಮೇ ತಿಟ್ಠತೋ ಚ ಸುತ್ತಸ್ಸ ಚ ಜಾಗರಸ್ಸ ಚ ಸತತಂ ಸಮಿತಂ ಞಾಣದಸ್ಸನಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತ'ನ್ತಿ। ಯೇ ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಏವಮಾಹಂಸು – 'ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಸಬ್ಬಞ್ಞೂ ಸಬ್ಬದಸ್ಸಾವೀ, ಅಪರಿಸೇಸಂ ಞಾಣದಸ್ಸನಂ ಪಟಿಜಾನಾತಿ, ಚರತೋ ಚ ಮೇ ತಿಟ್ಠತೋ ಚ ಸುತ್ತಸ್ಸ ಚ ಜಾಗರಸ್ಸ ಚ ಸತತಂ ಸಮಿತಂ ಞಾಣದಸ್ಸನಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತ'ನ್ತಿ, ಕಚ್ಚಿ ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ವುತ್ತವಾದಿನೋ, ನ ಚ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭೂತೇನ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖನ್ತಿ, ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚಾನುಧಮ್ಮಂ ಬ್ಯಾಕರೋನ್ತಿ, ನ ಚ ಕೋಚಿ ಸಹಧಮ್ಮಿಕೋ ವಾದಾನುವಾದೋ ಗಾರಯ್ಹಂ ಠಾನಂ ಆಗಚ್ಛತೀ"ತಿ? "ಯೇ ತೇ, ವಚ್ಛ, ಏವಮಾಹಂಸು – 'ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಸಬ್ಬಞ್ಞೂ ಸಬ್ಬದಸ್ಸಾವೀ, ಅಪರಿಸೇಸಂ ಞಾಣದಸ್ಸನಂ ಪಟಿಜಾನಾತಿ, ಚರತೋ ಚ ಮೇ ತಿಟ್ಠತೋ ಚ ಸುತ್ತಸ್ಸ ಚ ಜಾಗರಸ್ಸ ಚ ಸತತಂ ಸಮಿತಂ ಞಾಣದಸ್ಸನಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತ'ನ್ತಿ, ನ ಮೇ ತೇ ವುತ್ತವಾದಿನೋ, ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖನ್ತಿ ಚ ಪನ ಮಂ ಅಸತಾ ಅಭೂತೇನಾ"ತಿ।

೧೮೬. "ಕಥಂ ಬ್ಯಾಕರಮಾನಾ ಪನ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ವುತ್ತವಾದಿನೋ ಚೇವ ಭಗವತೋ ಅಸ್ಸಾಮ, ನ ಚ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭೂತೇನ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖೇಯ್ಯಾಮ, ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚಾನುಧಮ್ಮಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಮ, ನ ಚ ಕೋಚಿ ಸಹಧಮ್ಮಿಕೋ ವಾದಾನುವಾದೋ ಗಾರಯ್ಹಂ ಠಾನಂ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾ"ತಿ?

"'ತೇವಿಜ್ಜೋ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ'ತಿ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಬ್ಯಾಕರಮಾನೋ ವುತ್ತವಾದೀ ಚೇವ ಮೇ ಅಸ್ಸ, ನ ಚ ಮಂ ಅಭೂತೇನ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚಾನುಧಮ್ಮಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ, ನ ಚ ಕೋಚಿ ಸಹಧಮ್ಮಿಕೋ ವಾದಾನುವಾದೋ ಗಾರಯ್ಹಂ ಠಾನಂ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ। ಅಹಞ್ಹಿ, ವಚ್ಛ, ಯಾವದೇವ ಆಕಙ್ಖಾಮಿ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರಾಮಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ – ಏಕಮ್ಪಿ ಜಾತಿಂ ದ್ವೇಪಿ ಜಾತಿಯೋ…ಪೇ॰… ಇತಿ ಸಾಕಾರಂ ಸಉದ್ದೇಸಂ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರಾಮಿ। ಅಹಞ್ಹಿ, ವಚ್ಛ, ಯಾವದೇವ ಆಕಙ್ಖಾಮಿ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಚವಮಾನೇ ಉಪಪಜ್ಜಮಾನೇ ಹೀನೇ ಪಣೀತೇ ಸುವಣ್ಣೇ ದುಬ್ಬಣ್ಣೇ ಸುಗತೇ ದುಗ್ಗತೇ…ಪೇ॰… ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನಾಮಿ। ಅಹಞ್ಹಿ, ವಚ್ಛ, ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮಿ।

"'ತೇವಿಜ್ಜೋ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ'ತಿ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಬ್ಯಾಕರಮಾನೋ ವುತ್ತವಾದೀ ಚೇವ ಮೇ ಅಸ್ಸ, ನ ಚ ಮಂ ಅಭೂತೇನ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚಾನುಧಮ್ಮಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ, ನ ಚ ಕೋಚಿ ಸಹಧಮ್ಮಿಕೋ ವಾದಾನುವಾದೋ ಗಾರಯ್ಹಂ ಠಾನಂ

ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾ"ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ವಚ್ಛಗೋತ್ತೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಕೋಚಿ ಗಿಹೀ ಗಿಹಿಸಂಯೋಜನಂ ಅಪ್ಪಹಾಯ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಕರೋ"ತಿ? "ನತ್ಥಿ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಕೋಚಿ ಗಿಹೀ ಗಿಹಿಸಂಯೋಜನಂ ಅಪ್ಪಹಾಯ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಕರೋ"ತಿ।

"ಅತ್ಥಿ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಕೋಚಿ ಗಿಹೀ ಗಿಹಿಸಂಯೋಜನಂ ಅಪ್ಪಹಾಯ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಸಗ್ಗೂಪಗೋ"ತಿ? "ನ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಏಕಂಯೇವ ಸತಂ ನ ದ್ವೇ ಸತಾನಿ ನ ತೀಣಿ ಸತಾನಿ ನ ಚತ್ತಾರಿ ಸತಾನಿ ನ ಪಞ್ಚ ಸತಾನಿ, ಅಥ ಖೋ ಭಿಯ್ಯೋವ ಯೇ ಗಿಹೀ ಗಿಹಿಸಂಯೋಜನಂ ಅಪ್ಪಹಾಯ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಸಗ್ಗೂಪಗಾ"ತಿ ["ಅತ್ಥಿ ಖೋ ವಚ್ಛ ಕೋಚಿ ಗಿಹೀ ಗಿಹಿಸಂಯೋಜನಂ ಅಪ್ಪಹಾಯ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಸಗ್ಗೂಪಗೋತಿ"। (ಕ॰)]।

"ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಕೋಚಿ ಆಜೀವಕೋ [ಆಜೀವಿಕೋ (ಕ॰)] ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಕರೋ"ತಿ? "ನತ್ಥಿ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಕೋಚಿ ಆಜೀವಕೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಕರೋ"ತಿ।

"ಅತ್ಥಿ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಕೋಚಿ ಆಜೀವಕೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಸಗ್ಗೂಪಗೋ"ತಿ? "ಇತೋ ಖೋ ಸೋ, ವಚ್ಛ, ಏಕನವುತೋ ಕಪ್ಪೋ [ಇತೋ ಕೋ ವಚ್ಛ ಏಕನವುತೇ ಕಪ್ಪೇ (ಕ॰)] ಯಮಹಂ ಅನುಸ್ಸರಾಮಿ, ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ ಕಞ್ಚಿ ಆಜೀವಕಂ ಸಗ್ಗೂಪಗಂ ಅಞ್ಞತ್ರ ಏಕೇನ; ಸೋಪಾಸಿ ಕಮ್ಮವಾದೀ ಕಿರಿಯವಾದೀ"ತಿ। "ಏವಂ ಸನ್ತೇ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಸುಞ್ಞಂ ಅದುಂ ತಿತ್ಥಾಯತನಂ ಅನ್ತಮಸೋ ಸಗ್ಗೂಪಗೇನಪೀ"ತಿ? "ಏವಂ, ವಚ್ಛ, ಸುಞ್ಞಂ ಅದುಂ ತಿತ್ಥಾಯತನಂ ಅನ್ತಮಸೋ ಸಗ್ಗೂಪಗೇನಪೀ"ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನೋ ವಚ್ಛಗೋತ್ತೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದೀತಿ।

ತೇವಿಜ್ಜವಚ್ಛಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಪಠಮಂ।

೨. ಅಗ್ಗಿವಚ್ಛಸುತ್ತಂ

೧೮೭. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ವಚ್ಛಗೋತ್ತೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ವಚ್ಛಗೋತ್ತೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ –

"ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, 'ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ'ನ್ತಿ – ಏವಂದಿಟ್ಠಿ [ಏವಂದಿಟ್ಠೀ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಭವಂ ಗೋತಮೋ"ತಿ? "ನ ಖೋ ಅಹಂ, ವಚ್ಛ, ಏವಂದಿಟ್ಠಿ – 'ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ'"ನ್ತಿ।

"ಕಿಂ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, 'ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ'ನ್ತಿ – ಏವಂದಿಟ್ಠಿ ಭವಂ ಗೋತಮೋ"ತಿ? "ನ ಖೋ ಅಹಂ, ವಚ್ಛ, ಏವಂದಿಟ್ಠಿ – 'ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ'"ನ್ತಿ।

"ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, 'ಅನ್ತವಾ ಲೋಕೋ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ'ನ್ತಿ – ಏವಂದಿಟ್ಠಿ ಭವಂ ಗೋತಮೋ"ತಿ? "ನ ಖೋ ಅಹಂ, ವಚ್ಛ, ಏವಂದಿಟ್ಠಿ – 'ಅನ್ತವಾ ಲೋಕೋ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ'"ನ್ತಿ।

“ಕಿಂ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ‘ಅನನ್ತವಾ ಲೋಕೋ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ’ನ್ತಿ – ಏವಂದಿಟ್ಠಿ ಭವಂ ಗೋತಮೋ”ತಿ? “ನ ಖೋ ಅಹಂ, ವಚ್ಛ, ಏವಂದಿಟ್ಠಿ – ‘ಅನನ್ತವಾ ಲೋಕೋ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ’”ನ್ತಿ।

“ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ‘ತಂ ಜೀವಂ ತಂ ಸರೀರಂ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ’ನ್ತಿ – ಏವಂದಿಟ್ಠಿ ಭವಂ ಗೋತಮೋ”ತಿ? “ನ ಖೋ ಅಹಂ, ವಚ್ಛ, ಏವಂದಿಟ್ಠಿ – ‘ತಂ ಜೀವಂ ತಂ ಸರೀರಂ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ’”ನ್ತಿ।

“ಕಿಂ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ‘ಅಞ್ಞಂ ಜೀವಂ ಅಞ್ಞಂ ಸರೀರಂ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ’ನ್ತಿ – ಏವಂದಿಟ್ಠಿ ಭವಂ ಗೋತಮೋ”ತಿ? “ನ ಖೋ ಅಹಂ, ವಚ್ಛ, ಏವಂದಿಟ್ಠಿ – ‘ಅಞ್ಞಂ ಜೀವಂ ಅಞ್ಞಂ ಸರೀರಂ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ’”ನ್ತಿ।

“ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ‘ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ’ನ್ತಿ – ಏವಂದಿಟ್ಠಿ ಭವಂ ಗೋತಮೋ”ತಿ? “ನ ಖೋ ಅಹಂ, ವಚ್ಛ, ಏವಂದಿಟ್ಠಿ – ‘ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ’”ನ್ತಿ।

“ಕಿಂ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ‘ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ’ನ್ತಿ – ಏವಂದಿಟ್ಠಿ ಭವಂ ಗೋತಮೋ”ತಿ? “ನ ಖೋ ಅಹಂ, ವಚ್ಛ, ಏವಂದಿಟ್ಠಿ – ‘ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ’”ನ್ತಿ।

“ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ‘ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ’ನ್ತಿ – ಏವಂದಿಟ್ಠಿ ಭವಂ ಗೋತಮೋ”ತಿ ? “ನ ಖೋ ಅಹಂ, ವಚ್ಛ, ಏವಂದಿಟ್ಠಿ – ‘ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ’”ನ್ತಿ।

“ಕಿಂ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ‘ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ’ನ್ತಿ – ಏವಂದಿಟ್ಠಿ ಭವಂ ಗೋತಮೋ”ತಿ? “ನ ಖೋ ಅಹಂ, ವಚ್ಛ, ಏವಂದಿಟ್ಠಿ – ‘ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ’”ನ್ತಿ।

೧೮೮. “‘ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞನ್ತಿ – ಏವಂದಿಟ್ಠಿ ಭವಂ ಗೋತಮೋ’ತಿ ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ‘ನ ಖೋ ಅಹಂ, ವಚ್ಛ, ಏವಂದಿಟ್ಠಿ – ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ’ನ್ತಿ ವದೇಸಿ [ಮೋಘಮಞ್ಞನ್ತಿತಿ ವದೇಸಿ (ಸೀ॰), ಮೋಘಮಞ್ಞನ್ತಿ ಇತಿ ವದೇಸಿ (?)]। ‘ಕಿಂ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞನ್ತಿ – ಏವಂದಿಟ್ಠಿ ಭವಂ ಗೋತಮೋ’ತಿ ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ‘ನ ಖೋ ಅಹಂ, ವಚ್ಛ , ಏವಂದಿಟ್ಠಿ – ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ’ನ್ತಿ ವದೇಸಿ। ‘ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅನ್ತವಾ ಲೋಕೋ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞನ್ತಿ – ಏವಂದಿಟ್ಠಿ ಭವಂ ಗೋತಮೋ’ತಿ ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ‘ನ ಖೋ ಅಹಂ, ವಚ್ಛ, ಏವಂದಿಟ್ಠಿ – ಅನ್ತವಾ ಲೋಕೋ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ’ನ್ತಿ ವದೇಸಿ। ‘ಕಿಂ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅನನ್ತವಾ ಲೋಕೋ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞನ್ತಿ – ಏವಂದಿಟ್ಠಿ ಭವಂ ಗೋತಮೋ’ತಿ ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ‘ನ ಖೋ ಅಹಂ, ವಚ್ಛ, ಏವಂದಿಟ್ಠಿ – ಅನನ್ತವಾ ಲೋಕೋ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ’ನ್ತಿ ವದೇಸಿ। ‘ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ತಂ ಜೀವಂ ತಂ ಸರೀರಂ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞನ್ತಿ – ಏವಂದಿಟ್ಠಿ ಭವಂ ಗೋತಮೋ’ತಿ ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ‘ನ ಖೋ ಅಹಂ, ವಚ್ಛ, ಏವಂದಿಟ್ಠಿ – ತಂ ಜೀವಂ ತಂ ಸರೀರಂ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ’ನ್ತಿ ವದೇಸಿ। ‘ಕಿಂ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಞ್ಞಂ ಜೀವಂ ಅಞ್ಞಂ ಸರೀರಂ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞನ್ತಿ – ಏವಂದಿಟ್ಠಿ ಭವಂ ಗೋತಮೋ’ತಿ ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ‘ನ ಖೋ ಅಹಂ, ವಚ್ಛ, ಏವಂದಿಟ್ಠಿ – ಅಞ್ಞಂ ಜೀವಂ ಅಞ್ಞಂ ಸರೀರಂ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ’ನ್ತಿ ವದೇಸಿ। ‘ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ,

ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞನ್ತಿ - ಏವಂದಿಟ್ಠಿ ಭವಂ ಗೋತಮೋ'ತಿ ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ 'ನ ಖೋ ಅಹಂ, ವಚ್ಛ, ಏವಂದಿಟ್ಠಿ - ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ'ನ್ತಿ ವದೇಸಿ।

"'ಕಿಂ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞನ್ತಿ - ಏವಂದಿಟ್ಠಿ ಭವಂ ಗೋತಮೋ'ತಿ ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ 'ನ ಖೋ ಅಹಂ, ವಚ್ಛ, ಏವಂದಿಟ್ಠಿ - ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ'ನ್ತಿ ವದೇಸಿ। 'ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞನ್ತಿ - ಏವಂದಿಟ್ಠಿ ಭವಂ ಗೋತಮೋ'ತಿ ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ 'ನ ಖೋ ಅಹಂ, ವಚ್ಛ, ಏವಂದಿಟ್ಠಿ - ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ'ನ್ತಿ ವದೇಸಿ। 'ಕಿಂ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞನ್ತಿ - ಏವಂದಿಟ್ಠಿ ಭವಂ ಗೋತಮೋ'ತಿ ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ 'ನ ಖೋ ಅಹಂ, ವಚ್ಛ, ಏವಂದಿಟ್ಠಿ - ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ'ನ್ತಿ ವದೇಸಿ।

"ಕಿಂ ಪನ ಭೋ ಗೋತಮೋ ಆದೀನವಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ಏವಂ ಇಮಾನಿ ಸಬ್ಬಸೋ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ ಅನುಪಗತೋ"ತಿ?

೧೮೯. "'ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ'ತಿ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ದಿಟ್ಠಿಗತಮೇತಂ ದಿಟ್ಠಿಗಹನಂ ದಿಟ್ಠಿಕನ್ತಾರೋ [ದಿಟ್ಠಿಕನ್ತಾರಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ದಿಟ್ಠಿವಿಸೂಕಂ ದಿಟ್ಠಿವಿಪ್ಫನ್ದಿತಂ ದಿಟ್ಠಿಸಂಯೋಜನಂ ಸದುಕ್ಖಂ ಸವಿಘಾತಂ ಸಉಪಾಯಾಸಂ ಸಪರಿಳಾಹಂ, ನ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ನ ವಿರಾಗಾಯ ನ ನಿರೋಧಾಯ ನ ಉಪಸಮಾಯ ನ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ನ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ । 'ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ'ತಿ ಖೋ, ವಚ್ಛ...ಪೇ॰... 'ಅನ್ತವಾ ಲೋಕೋ'ತಿ ಖೋ, ವಚ್ಛ...ಪೇ॰... 'ಅನನ್ತವಾ ಲೋಕೋ'ತಿ ಖೋ, ವಚ್ಛ...ಪೇ॰... 'ತಂ ಜೀವಂ ತಂ ಸರೀರ'ನ್ತಿ ಖೋ, ವಚ್ಛ...ಪೇ॰... 'ಅಞ್ಞಂ ಜೀವಂ ಅಞ್ಞಂ ಸರೀರ'ನ್ತಿ ಖೋ, ವಚ್ಛ...ಪೇ॰... 'ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ಖೋ, ವಚ್ಛ ...ಪೇ॰... 'ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ಖೋ, ವಚ್ಛ...ಪೇ॰... 'ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ಖೋ, ವಚ್ಛ...ಪೇ॰... 'ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ದಿಟ್ಠಿಗತಮೇತಂ ದಿಟ್ಠಿಗಹನಂ ದಿಟ್ಠಿಕನ್ತಾರೋ ದಿಟ್ಠಿವಿಸೂಕಂ ದಿಟ್ಠಿವಿಪ್ಫನ್ದಿತಂ ದಿಟ್ಠಿಸಂಯೋಜನಂ ಸದುಕ್ಖಂ ಸವಿಘಾತಂ ಸಉಪಾಯಾಸಂ ಸಪರಿಳಾಹಂ, ನ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ನ ವಿರಾಗಾಯ ನ ನಿರೋಧಾಯ ನ ಉಪಸಮಾಯ ನ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ನ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಇಮಂ ಖೋ ಅಹಂ, ವಚ್ಛ, ಆದೀನವಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ಏವಂ ಇಮಾನಿ ಸಬ್ಬಸೋ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ ಅನುಪಗತೋ"ತಿ।

"ಅತ್ಥಿ ಪನ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಕಿಞ್ಚಿ ದಿಟ್ಠಿಗತ"ನ್ತಿ? "ದಿಟ್ಠಿಗತನ್ತಿ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಅಪನೀತಮೇತಂ ತಥಾಗತಸ್ಸ। ದಿಟ್ಠಞ್ಹೇತಂ, ವಚ್ಛ, ತಥಾಗತೇನ - 'ಇತಿ ರೂಪಂ, ಇತಿ ರೂಪಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ, ಇತಿ ರೂಪಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ; ಇತಿ ವೇದನಾ, ಇತಿ ವೇದನಾಯ ಸಮುದಯೋ, ಇತಿ ವೇದನಾಯ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ; ಇತಿ ಸಞ್ಞಾ, ಇತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ಸಮುದಯೋ, ಇತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ; ಇತಿ ಸಙ್ಖಾರಾ, ಇತಿ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಸಮುದಯೋ, ಇತಿ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ; ಇತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಇತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ, ಇತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ'ತಿ। ತಸ್ಮಾ ತಥಾಗತೋ ಸಬ್ಬಮಞ್ಞಿತಾನಂ ಸಬ್ಬಮಥಿತಾನಂ ಸಬ್ಬಅಹಂಕಾರಮಮಂಕಾರಮಾನಾನುಸಯಾನಂ ಖಯಾ ವಿರಾಗಾ ನಿರೋಧಾ ಚಾಗಾ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾ ಅನುಪಾದಾ ವಿಮುತ್ತೋತಿ ವದಾಮೀ"ತಿ।

೧೯೦. "ಏವಂ ವಿಮುತ್ತಚಿತ್ತೋ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಭಿಕ್ಖು ಕುಹಿಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ"ತಿ? "ಉಪಪಜ್ಜತೀತಿ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ನ ಉಪೇತಿ"। "ತೇನ ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ನ ಉಪಪಜ್ಜತೀ"ತಿ? "ನ ಉಪಪಜ್ಜತೀತಿ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ನ ಉಪೇತಿ"। "ತೇನ ಹಿ, ಭೋ

ಗೋತಮ, ಉಪಪಜ್ಜತಿ ಚ ನ ಚ ಉಪಪಜ್ಜತೀ"ತಿ? "ಉಪಪಜ್ಜತಿ ಚ ನ ಚ ಉಪಪಜ್ಜತೀತಿ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ನ ಉಪೇತಿ"। "ತೇನ ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ನೇವ ಉಪಪಜ್ಜತಿ ನ ನ ಉಪಪಜ್ಜತೀ"ತಿ? "ನೇವ ಉಪಪಜ್ಜತಿ ನ ನ ಉಪಪಜ್ಜತೀತಿ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ನ ಉಪೇತಿ"।

"'ಏವಂ ವಿಮುತ್ತಚಿತ್ತೋ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಭಿಕ್ಖು ಕುಹಿಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ'ತಿ ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ 'ಉಪಪಜ್ಜತೀತಿ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ನ ಉಪೇತೀ'ತಿ ವದೇಸಿ। 'ತೇನ ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ನ ಉಪಪಜ್ಜತೀ'ತಿ ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ 'ನ ಉಪಪಜ್ಜತೀತಿ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ನ ಉಪೇತೀ'ತಿ ವದೇಸಿ। 'ತೇನ ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಉಪಪಜ್ಜತಿ ಚ ನ ಚ ಉಪಪಜ್ಜತೀ'ತಿ ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ 'ಉಪಪಜ್ಜತಿ ಚ ನ ಚ ಉಪಪಜ್ಜತೀತಿ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ನ ಉಪೇತೀ'ತಿ ವದೇಸಿ। 'ತೇನ ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ನೇವ ಉಪಪಜ್ಜತಿ ನ ನ ಉಪಪಜ್ಜತೀ'ತಿ ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ 'ನೇವ ಉಪಪಜ್ಜತಿ ನ ನ ಉಪಪಜ್ಜತೀತಿ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ನ ಉಪೇತೀ'ತಿ ವದೇಸಿ। ಏತ್ಥಾಹಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಞ್ಞಾಣಮಾಪಾದಿಂ, ಏತ್ಥ ಸಮ್ಮೋಹಮಾಪಾದಿಂ। ಯಾಪಿ ಮೇ ಏಸಾ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಪುರಿಮೇನ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪೇನ ಅಹು ಪಸಾದಮತ್ತಾ ಸಾಪಿ ಮೇ ಏತರಹಿ ಅನ್ತರಹಿತಾ"ತಿ। "ಅಲಞ್ಹಿ ತೇ, ವಚ್ಛ, ಅಞ್ಞಾಣಾಯ, ಅಲಂ ಸಮ್ಮೋಹಾಯ। ಗಮ್ಭೀರೋ ಹಾಯಂ, ವಚ್ಛ, ಧಮ್ಮೋ ದುದ್ದಸೋ ದುರನುಬೋಧೋ ಸನ್ತೋ ಪಣೀತೋ ಅತಕ್ಕಾವಚರೋ ನಿಪುಣೋ ಪಣ್ಡಿತವೇದನೀಯೋ। ಸೋ ತಯಾ ದುಜ್ಜಾನೋ ಅಞ್ಞದಿಟ್ಠಿಕೇನ ಅಞ್ಞಖನ್ತಿಕೇನ ಅಞ್ಞರುಚಿಕೇನ ಅಞ್ಞತ್ರಯೋಗೇನ [ಅಞ್ಞತ್ರಾಯೋಗೇನ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೧.೪೨೦)] ಅಞ್ಞತ್ರಾಚರಿಯಕೇನ" [ಅಞ್ಞತ್ಥಾಚರಿಯಕೇನ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]।

೧೯೧. "ತೇನ ಹಿ, ವಚ್ಛ, ತಞ್ಞೇವೇತ್ಥ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮಿ; ಯಥಾ ತೇ ಖಮೇಯ್ಯ ತಥಾ ನಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಸಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ವಚ್ಛ, ಸಚೇ ತೇ ಪುರತೋ ಅಗ್ಗಿ ಜಲೇಯ್ಯ, ಜಾನೇಯ್ಯಾಸಿ ತ್ವಂ – 'ಅಯಂ ಮೇ ಪುರತೋ ಅಗ್ಗಿ ಜಲತೀ'"ತಿ? "ಸಚೇ ಮೇ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಪುರತೋ ಅಗ್ಗಿ ಜಲೇಯ್ಯ, ಜಾನೇಯ್ಯಾಹಂ – 'ಅಯಂ ಮೇ ಪುರತೋ ಅಗ್ಗಿ ಜಲತೀ'"ತಿ।

"ಸಚೇ ಪನ ತಂ, ವಚ್ಛ, ಏವಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯ – 'ಯೋ ತೇ ಅಯಂ ಪುರತೋ ಅಗ್ಗಿ ಜಲತಿ ಅಯಂ ಅಗ್ಗಿ ಕಿಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಜಲತೀ'ತಿ, ಏವಂ ಪುಟ್ಠೋ ತ್ವಂ, ವಚ್ಛ, ಕಿನ್ತಿ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ? "ಸಚೇ ಮಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಏವಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯ – 'ಯೋ ತೇ ಅಯಂ ಪುರತೋ ಅಗ್ಗಿ ಜಲತಿ ಅಯಂ ಅಗ್ಗಿ ಕಿಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಜಲತೀ'ತಿ, ಏವಂ ಪುಟ್ಠೋ ಅಹಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಂ – 'ಯೋ ಮೇ ಅಯಂ ಪುರತೋ ಅಗ್ಗಿ ಜಲತಿ ಅಯಂ ಅಗ್ಗಿ ತಿಣಕಟ್ಠುಪಾದಾನಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಜಲತೀ'"ತಿ।

"ಸಚೇ ತೇ, ವಚ್ಛ, ಪುರತೋ ಸೋ ಅಗ್ಗಿ ನಿಬ್ಬಾಯೇಯ್ಯ, ಜಾನೇಯ್ಯಾಸಿ ತ್ವಂ – 'ಅಯಂ ಮೇ ಪುರತೋ ಅಗ್ಗಿ ನಿಬ್ಬುತೋ'"ತಿ? "ಸಚೇ ಮೇ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಪುರತೋ ಸೋ ಅಗ್ಗಿ ನಿಬ್ಬಾಯೇಯ್ಯ, ಜಾನೇಯ್ಯಾಹಂ – 'ಅಯಂ ಮೇ ಪುರತೋ ಅಗ್ಗಿ ನಿಬ್ಬುತೋ'"ತಿ।

"ಸಚೇ ಪನ ತಂ, ವಚ್ಛ, ಏವಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯ – 'ಯೋ ತೇ ಅಯಂ ಪುರತೋ ಅಗ್ಗಿ ನಿಬ್ಬುತೋ ಸೋ ಅಗ್ಗಿ ಇತೋ ಕತಮಂ ದಿಸಂ ಗತೋ – ಪುರತ್ಥಿಮಂ ವಾ ದಕ್ಖಿಣಂ ವಾ ಪಚ್ಛಿಮಂ ವಾ ಉತ್ತರಂ ವಾ'ತಿ, ಏವಂ ಪುಟ್ಠೋ ತ್ವಂ, ವಚ್ಛ, ಕಿನ್ತಿ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ? "ನ ಉಪೇತಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಯಞ್ಹಿ ಸೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಗ್ಗಿ ತಿಣಕಟ್ಠುಪಾದಾನಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಅಜಲಿ [ಜಲತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ತಸ್ಸ ಚ ಪರಿಯಾದಾನಾ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಚ ಅನುಪಹಾರಾ ಅನಾಹಾರೋ ನಿಬ್ಬುತೋ ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತೀ"ತಿ।

೧೯೨. "ಏವಮೇವ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಯೇನ ರೂಪೇನ ತಥಾಗತಂ ಪಞ್ಞಾಪಯಮಾನೋ ಪಞ್ಞಾಪೇಯ್ಯ ತಂ ರೂಪಂ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪಹೀನಂ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಂ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಂ ಅನಭಾವಂಕತಂ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಂ। ರೂಪಸಙ್ಖಯವಿಮುತ್ತೋ [ರೂಪಸಙ್ಖಾವಿಮುತ್ತೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰) ಏವಂ ವೇದನಾಸಙ್ಖಯಾದೀಸುಪಿ] ಖೋ, ವಚ್ಛ, ತಥಾಗತೋ ಗಮ್ಭೀರೋ ಅಪ್ಪಮೇಯ್ಯೋ ದುಪ್ಪರಿಯೋಗಾಳ್ಹೋ – ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಮಹಾಸಮುದ್ದೋ। ಉಪಪಜ್ಜತೀತಿ ನ ಉಪೇತಿ,

ನ ಉಪಪಜ್ಜತೀತಿ ನ ಉಪೇತಿ, ಉಪಪಜ್ಜತಿ ಚ ನ ಚ ಉಪಪಜ್ಜತೀತಿ ನ ಉಪೇತಿ, ನೇವ ಉಪಪಜ್ಜತಿ ನ ನ ಉಪಪಜ್ಜತೀತಿ ನ ಉಪೇತಿ।

"ಯಾಯ ವೇದನಾಯ ತಥಾಗತಂ ಪಞ್ಞಾಪಯಮಾನೋ ಪಞ್ಞಾಪೇಯ್ಯ ಸಾ ವೇದನಾ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪಹೀನಾ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಂಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ। ವೇದನಾಸಙ್ಖಯವಿಮುತ್ತೋ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ತಥಾಗತೋ ಗಮ್ಭೀರೋ ಅಪ್ಪಮೇಯ್ಯೋ ದುಪ್ಪರಿಯೋಗಾಳ್ಹೋ - ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಮಹಾಸಮುದ್ದೋ। ಉಪಪಜ್ಜತೀತಿ ನ ಉಪೇತಿ, ನ ಉಪಪಜ್ಜತೀತಿ ನ ಉಪೇತಿ, ಉಪಪಜ್ಜತಿ ಚ ನ ಚ ಉಪಪಜ್ಜತೀತಿ ನ ಉಪೇತಿ, ನೇವ ಉಪಪಜ್ಜತಿ ನ ನ ಉಪಪಜ್ಜತೀತಿ ನ ಉಪೇತಿ।

"ಯಾಯ ಸಞ್ಞಾಯ ತಥಾಗತಂ ಪಞ್ಞಾಪಯಮಾನೋ ಪಞ್ಞಾಪೇಯ್ಯ ಸಾ ಸಞ್ಞಾ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪಹೀನಾ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಂಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ। ಸಞ್ಞಾಸಙ್ಖಯವಿಮುತ್ತೋ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ತಥಾಗತೋ ಗಮ್ಭೀರೋ ಅಪ್ಪಮೇಯ್ಯೋ ದುಪ್ಪರಿಯೋಗಾಳ್ಹೋ - ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಮಹಾಸಮುದ್ದೋ। ಉಪಪಜ್ಜತೀತಿ ನ ಉಪೇತಿ, ನ ಉಪಪಜ್ಜತೀತಿ ನ ಉಪೇತಿ, ಉಪಪಜ್ಜತಿ ಚ ನ ಚ ಉಪಪಜ್ಜತೀತಿ ನ ಉಪೇತಿ, ನೇವ ಉಪಪಜ್ಜತಿ ನ ನ ಉಪಪಜ್ಜತೀತಿ ನ ಉಪೇತಿ।

"ಯೇಹಿ ಸಙ್ಖಾರೇಹಿ ತಥಾಗತಂ ಪಞ್ಞಾಪಯಮಾನೋ ಪಞ್ಞಾಪೇಯ್ಯ ತೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪಹೀನಾ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಂಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ। ಸಙ್ಖಾರಸಙ್ಖಯವಿಮುತ್ತೋ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ತಥಾಗತೋ ಗಮ್ಭೀರೋ ಅಪ್ಪಮೇಯ್ಯೋ ದುಪ್ಪರಿಯೋಗಾಳ್ಹೋ - ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಮಹಾಸಮುದ್ದೋ। ಉಪಪಜ್ಜತೀತಿ ನ ಉಪೇತಿ , ನ ಉಪಪಜ್ಜತೀತಿ ನ ಉಪೇತಿ, ಉಪಪಜ್ಜತಿ ಚ ನ ಚ ಉಪಪಜ್ಜತೀತಿ ನ ಉಪೇತಿ, ನೇವ ಉಪಪಜ್ಜತಿ ನ ನ ಉಪಪಜ್ಜತೀತಿ ನ ಉಪೇತಿ।

"ಯೇನ ವಿಞ್ಞಾಣೇನ ತಥಾಗತಂ ಪಞ್ಞಾಪಯಮಾನೋ ಪಞ್ಞಾಪೇಯ್ಯ ತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪಹೀನಂ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಂ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಂ ಅನಭಾವಂಕತಂ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಂ। ವಿಞ್ಞಾಣಸಙ್ಖಯವಿಮುತ್ತೋ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ತಥಾಗತೋ ಗಮ್ಭೀರೋ ಅಪ್ಪಮೇಯ್ಯೋ ದುಪ್ಪರಿಯೋಗಾಳ್ಹೋ - ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಮಹಾಸಮುದ್ದೋ। ಉಪಪಜ್ಜತೀತಿ ನ ಉಪೇತಿ, ನ ಉಪಪಜ್ಜತೀತಿ ನ ಉಪೇತಿ, ಉಪಪಜ್ಜತಿ ಚ ನ ಚ ಉಪಪಜ್ಜತೀತಿ ನ ಉಪೇತಿ, ನೇವ ಉಪಪಜ್ಜತಿ ನ ನ ಉಪಪಜ್ಜತೀತಿ ನ ಉಪೇತಿ"।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ವಚ್ಛಗೋತ್ತೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಗಾಮಸ್ಸ ವಾ ನಿಗಮಸ್ಸ ವಾ ಅವಿದೂರೇ ಮಹಾಸಾಲರುಕ್ಖೋ। ತಸ್ಸ ಅನಿಚ್ಚತಾ ಸಾಖಾಪಲಾಸಾ ಪಲುಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ [ಸಾಖಾಪಲಾಸಂ ಪಲುಜ್ಜೇಯ್ಯ], ತಚಪಪಟಿಕಾ ಪಲುಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ, ಫೇಗ್ಗೂ ಪಲುಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ [ಫೇಗ್ಗು ಪಲುಜ್ಜೇಯ್ಯ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]; ಸೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಅಪಗತಸಾಖಾಪಲಾಸೋ ಅಪಗತತಚಪಪಟಿಕೋ ಅಪಗತಫೇಗ್ಗುಕೋ ಸುದ್ಧೋ ಅಸ್ಸ, ಸಾರೇ ಪತಿಟ್ಠಿತೋ; ಏವಮೇವ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಪಾವಚನಂ ಅಪಗತಸಾಖಾಪಲಾಸಂ ಅಪಗತತಚಪಪಟಿಕಂ ಅಪಗತಫೇಗ್ಗುಕಂ ಸುದ್ಧಂ, ಸಾರೇ ಪತಿಟ್ಠಿತಂ। ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ...ಪೇ॰... ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ"ನ್ತಿ।

ಅಗ್ಗಿವಚ್ಛಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ದುತಿಯಂ।

೩. ಮಹಾವಚ್ಛಸುತ್ತಂ

೧೯೩. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ವೇಳುವನೇ ಕಲನ್ದಕನಿವಾಪೇ। ಅಥ ಖೋ ವಚ್ಛಗೋತ್ತೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ವಚ್ಛಗೋತ್ತೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ದೀಘರತ್ತಾಹಂ ಭೋತಾ ಗೋತಮೇನ ಸಹಕಥೀ। ಸಾಧು ಮೇ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಕುಸಲಾಕುಸಲಂ ದೇಸೇತೂ"ತಿ। "ಸಂಖಿತ್ತೇನಪಿ ಖೋ ತೇ ಅಹಂ, ವಚ್ಛ, ಕುಸಲಾಕುಸಲಂ ದೇಸೇಯ್ಯಂ, ವಿತ್ಥಾರೇನಪಿ ಖೋ ತೇ ಅಹಂ, ವಚ್ಛ, ಕುಸಲಾಕುಸಲಂ ದೇಸೇಯ್ಯಂ; ಅಪಿ ಚ ತೇ ಅಹಂ, ವಚ್ಛ, ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಕುಸಲಾಕುಸಲಂ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ। ತಂ ಸುಣಾಹಿ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಹಿ, ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭೋ"ತಿ ಖೋ ವಚ್ಛಗೋತ್ತೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

೧೯೪. "ಲೋಭೋ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಅಕುಸಲಂ, ಅಲೋಭೋ ಕುಸಲಂ; ದೋಸೋ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಅಕುಸಲಂ, ಅದೋಸೋ ಕುಸಲಂ; ಮೋಹೋ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಅಕುಸಲಂ, ಅಮೋಹೋ ಕುಸಲಂ। ಇತಿ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಇಮೇ ತಯೋ ಧಮ್ಮಾ ಅಕುಸಲಾ, ತಯೋ ಧಮ್ಮಾ ಕುಸಲಾ।

"ಪಾಣಾತಿಪಾತೋ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಅಕುಸಲಂ, ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ವೇರಮಣೀ ಕುಸಲಂ; ಅದಿನ್ನಾದಾನಂ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಅಕುಸಲಂ, ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ವೇರಮಣೀ ಕುಸಲಂ; ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೋ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಅಕುಸಲಂ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ವೇರಮಣೀ ಕುಸಲಂ; ಮುಸಾವಾದೋ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಅಕುಸಲಂ, ಮುಸಾವಾದಾ ವೇರಮಣೀ ಕುಸಲಂ; ಪಿಸುಣಾ ವಾಚಾ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಅಕುಸಲಂ , ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ವೇರಮಣೀ ಕುಸಲಂ; ಫರುಸಾ ವಾಚಾ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಅಕುಸಲಂ, ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ವೇರಮಣೀ ಕುಸಲಂ; ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪೋ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಅಕುಸಲಂ, ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ವೇರಮಣೀ ಕುಸಲಂ; ಅಭಿಜ್ಝಾ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಅಕುಸಲಂ, ಅನಭಿಜ್ಝಾ ಕುಸಲಂ; ಬ್ಯಾಪಾದೋ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಅಕುಸಲಂ, ಅಬ್ಯಾಪಾದೋ ಕುಸಲಂ; ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಅಕುಸಲಂ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಕುಸಲಂ। ಇತಿ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಇಮೇ ದಸ ಧಮ್ಮಾ ಅಕುಸಲಾ, ದಸ ಧಮ್ಮಾ ಕುಸಲಾ।

"ಯತೋ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ತಣ್ಹಾ ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಂಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ, ಸೋ ಹೋತಿ ಭಿಕ್ಖು ಅರಹಂ ಖೀಣಾಸವೋ ವುಸಿತವಾ ಕತಕರಣೀಯೋ ಓಹಿತಭಾರೋ ಅನುಪ್ಪತ್ತಸದತ್ಥೋ ಪರಿಕ್ಖೀಣಭವಸಂಯೋಜನೋ ಸಮ್ಮದಞ್ಞಾ ವಿಮುತ್ತೋ"ತಿ।

೧೯೫. "ತಿಟ್ಠತು ಭವಂ ಗೋತಮೋ। ಅತ್ಥಿ ಪನ ತೇ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಏಕಭಿಕ್ಖುಪಿ ಸಾವಕೋ ಯೋ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ [ಸಾವಕೋ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰) ಏವಮುಪರಿಪಿ] ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತೀ"ತಿ? "ನ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಏಕಂಯೇವ ಸತಂ ನ ದ್ವೇ ಸತಾನಿ ನ ತೀಣಿ ಸತಾನಿ ನ ಚತ್ತಾರಿ ಸತಾನಿ ನ ಪಞ್ಚ ಸತಾನಿ, ಅಥ ಖೋ ಭಿಯ್ಯೋವ ಯೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಮಮ ಸಾವಕಾ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತೀ"ತಿ।

"ತಿಟ್ಠತು ಭವಂ ಗೋತಮೋ, ತಿಟ್ಠನ್ತು ಭಿಕ್ಖೂ। ಅತ್ಥಿ ಪನ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಏಕಾ ಭಿಕ್ಖುನೀಪಿ ಸಾವಿಕಾ ಯಾ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತೀ"ತಿ? "ನ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಏಕಂಯೇವ ಸತಂ ನ ದ್ವೇ ಸತಾನಿ ನ ತೀಣಿ ಸತಾನಿ ನ ಚತ್ತಾರಿ ಸತಾನಿ ನ ಪಞ್ಚ ಸತಾನಿ, ಅಥ ಖೋ ಭಿಯ್ಯೋವ ಯಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಮಮ ಸಾವಿಕಾ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತೀ"ತಿ।

“ತಿಟ್ಠತು ಭವಂ ಗೋತಮೋ, ತಿಟ್ಠನ್ತು ಭಿಕ್ಖೂ, ತಿಟ್ಠನ್ತು ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ। ಅತ್ಥಿ ಪನ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಏಕುಪಾಸಕೋಪಿ ಸಾವಕೋ ಗಿಹೀ ಓದಾತವಸನೋ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಯೋ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಓಪಪಾತಿಕೋ ತತ್ಥ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಅನಾವತ್ತಿಧಮ್ಮೋ ತಸ್ಮಾ ಲೋಕಾ”ತಿ? “ನ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಏಕಂಯೇವ ಸತಂ ನ ದ್ವೇ ಸತಾನಿ ನ ತೀಣಿ ಸತಾನಿ ನ ಚತ್ತಾರಿ ಸತಾನಿ ನ ಪಞ್ಚ ಸತಾನಿ, ಅಥ ಖೋ ಭಿಯ್ಯೋವ ಯೇ ಉಪಾಸಕಾ ಮಮ ಸಾವಕಾ ಗಿಹೀ ಓದಾತವಸನಾ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿನೋ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ ತತ್ಥ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿನೋ ಅನಾವತ್ತಿಧಮ್ಮಾ ತಸ್ಮಾ ಲೋಕಾ”ತಿ।

“ತಿಟ್ಠತು ಭವಂ ಗೋತಮೋ, ತಿಟ್ಠನ್ತು ಭಿಕ್ಖೂ, ತಿಟ್ಠನ್ತು ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ, ತಿಟ್ಠನ್ತು ಉಪಾಸಕಾ ಗಿಹೀ ಓದಾತವಸನಾ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿನೋ। ಅತ್ಥಿ ಪನ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಏಕುಪಾಸಕೋಪಿ ಸಾವಕೋ ಗಿಹೀ ಓದಾತವಸನೋ ಕಾಮಭೋಗೀ ಸಾಸನಕರೋ ಓವಾದಪ್ಪಟಿಕರೋ ಯೋ ತಿಣ್ಣವಿಚಿಕಿಚ್ಛೋ ವಿಗತಕಥಂಕಥೋ ವೇಸಾರಜ್ಜಪ್ಪತ್ತೋ ಅಪರಪ್ಪಚ್ಚಯೋ ಸತ್ಥುಸಾಸನೇ ವಿಹರತೀ”ತಿ? “ನ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಏಕಂಯೇವ ಸತಂ ನ ದ್ವೇ ಸತಾನಿ ನ ತೀಣಿ ಸತಾನಿ ನ ಚತ್ತಾರಿ ಸತಾನಿ ನ ಪಞ್ಚ ಸತಾನಿ , ಅಥ ಖೋ ಭಿಯ್ಯೋವ ಯೇ ಉಪಾಸಕಾ ಮಮ ಸಾವಕಾ ಗಿಹೀ ಓದಾತವಸನಾ ಕಾಮಭೋಗಿನೋ ಸಾಸನಕರಾ ಓವಾದಪ್ಪಟಿಕರಾ ತಿಣ್ಣವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ವಿಗತಕಥಂಕಥಾ ವೇಸಾರಜ್ಜಪ್ಪತ್ತಾ ಅಪರಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಸತ್ಥುಸಾಸನೇ ವಿಹರನ್ತೀ”ತಿ।

“ತಿಟ್ಠತು ಭವಂ ಗೋತಮೋ, ತಿಟ್ಠನ್ತು ಭಿಕ್ಖೂ, ತಿಟ್ಠನ್ತು ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ, ತಿಟ್ಠನ್ತು ಉಪಾಸಕಾ ಗಿಹೀ ಓದಾತವಸನಾ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿನೋ, ತಿಟ್ಠನ್ತು ಉಪಾಸಕಾ ಗಿಹೀ ಓದಾತವಸನಾ ಕಾಮಭೋಗಿನೋ। ಅತ್ಥಿ ಪನ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಏಕುಪಾಸಿಕಾಪಿ ಸಾವಿಕಾ ಗಿಹಿನೀ ಓದಾತವಸನಾ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿನೀ ಯಾ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ ತತ್ಥ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿನೀ ಅನಾವತ್ತಿಧಮ್ಮಾ ತಸ್ಮಾ ಲೋಕಾ”ತಿ? “ನ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಏಕಂಯೇವ ಸತಂ ನ ದ್ವೇ ಸತಾನಿ ನ ತೀಣಿ ಸತಾನಿ ನ ಚತ್ತಾರಿ ಸತಾನಿ ನ ಪಞ್ಚ ಸತಾನಿ, ಅಥ ಖೋ ಭಿಯ್ಯೋವ ಯಾ ಉಪಾಸಿಕಾ ಮಮ ಸಾವಿಕಾ ಗಿಹಿನಿಯೋ ಓದಾತವಸನಾ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿನಿಯೋ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ ತತ್ಥ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿನಿಯೋ ಅನಾವತ್ತಿಧಮ್ಮಾ ತಸ್ಮಾ ಲೋಕಾ”ತಿ।

“ತಿಟ್ಠತು ಭವಂ ಗೋತಮೋ, ತಿಟ್ಠನ್ತು ಭಿಕ್ಖೂ, ತಿಟ್ಠನ್ತು ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ, ತಿಟ್ಠನ್ತು ಉಪಾಸಕಾ ಗಿಹೀ ಓದಾತವಸನಾ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿನೋ, ತಿಟ್ಠನ್ತು ಉಪಾಸಕಾ ಗಿಹೀ ಓದಾತವಸನಾ ಕಾಮಭೋಗಿನೋ, ತಿಟ್ಠನ್ತು ಉಪಾಸಿಕಾ ಗಿಹಿನಿಯೋ ಓದಾತವಸನಾ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿನಿಯೋ। ಅತ್ಥಿ ಪನ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಏಕುಪಾಸಿಕಾಪಿ ಸಾವಿಕಾ ಗಿಹಿನೀ ಓದಾತವಸನಾ ಕಾಮಭೋಗಿನೀ ಸಾಸನಕರಾ ಓವಾದಪ್ಪಟಿಕರಾ ಯಾ ತಿಣ್ಣವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ವಿಗತಕಥಂಕಥಾ ವೇಸಾರಜ್ಜಪ್ಪತ್ತಾ ಅಪರಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಸತ್ಥುಸಾಸನೇ ವಿಹರತೀ”ತಿ? “ನ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಏಕಂಯೇವ ಸತಂ ನ ದ್ವೇ ಸತಾನಿ ನ ತೀಣಿ ಸತಾನಿ ನ ಚತ್ತಾರಿ ಸತಾನಿ ನ ಪಞ್ಚ ಸತಾನಿ, ಅಥ ಖೋ ಭಿಯ್ಯೋವ ಯಾ ಉಪಾಸಿಕಾ ಮಮ ಸಾವಿಕಾ ಗಿಹಿನಿಯೋ ಓದಾತವಸನಾ ಕಾಮಭೋಗಿನಿಯೋ ಸಾಸನಕರಾ ಓವಾದಪ್ಪಟಿಕರಾ ತಿಣ್ಣವಿಚ್ಛಿಕಿಚ್ಛಾ ವಿಗತಕಥಂಕಥಾ ವೇಸಾರಜ್ಜಪ್ಪತ್ತಾ ಅಪರಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಸತ್ಥುಸಾಸನೇ ವಿಹರನ್ತೀ”ತಿ।

೧೯೭. “ಸಚೇ ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಭವಂಯೇವ ಗೋತಮೋ ಆರಾಧಕೋ ಅಭವಿಸ್ಸ, ನೋ ಚ ಖೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಆರಾಧಕಾ ಅಭವಿಸ್ಸಂಸು ; ಏವಮಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಅಪರಿಪೂರಂ ಅಭವಿಸ್ಸ ತೇನಙ್ಗೇನ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಭವಞ್ಚೇವ ಗೋತಮೋ ಆರಾಧಕೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಚ ಆರಾಧಕಾ; ಏವಮಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪರಿಪೂರಂ ತೇನಙ್ಗೇನ।

“ಸಚೇ ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಭವಞ್ಚೇವ ಗೋತಮೋ ಆರಾಧಕೋ ಅಭವಿಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖೂ ಚ ಆರಾಧಕಾ ಅಭವಿಸ್ಸಂಸು, ನೋ ಚ ಖೋ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಆರಾಧಿಕಾ ಅಭವಿಸ್ಸಂಸು; ಏವಮಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಅಪರಿಪೂರಂ ಅಭವಿಸ್ಸ

ತೇನಙ್ಗೇನ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಭವಞ್ಚೇವ ಗೋತಮೋ ಆರಾಧಕೋ, ಭಿಕ್ಖೂ ಚ ಆರಾಧಕಾ, ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಚ ಆರಾಧಿಕಾ; ಏವಮಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪರಿಪೂರಂ ತೇನಙ್ಗೇನ।

"ಸಚೇ ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಭವಞ್ಚೇವ ಗೋತಮೋ ಆರಾಧಕೋ ಅಭವಿಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖೂ ಚ ಆರಾಧಕಾ ಅಭವಿಸ್ಸಂಸು, ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಚ ಆರಾಧಿಕಾ ಅಭವಿಸ್ಸಂಸು, ನೋ ಚ ಖೋ ಉಪಾಸಕಾ ಗಿಹೀ ಓದಾತವಸನಾ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿನೋ ಆರಾಧಕಾ ಅಭವಿಸ್ಸಂಸು; ಏವಮಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಅಪರಿಪೂರಂ ಅಭವಿಸ್ಸ ತೇನಙ್ಗೇನ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಭವಞ್ಚೇವ ಗೋತಮೋ ಆರಾಧಕೋ, ಭಿಕ್ಖೂ ಚ ಆರಾಧಕಾ, ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಚ ಆರಾಧಿಕಾ, ಉಪಾಸಕಾ ಚ ಗಿಹೀ ಓದಾತವಸನಾ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿನೋ ಆರಾಧಕಾ; ಏವಮಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪರಿಪೂರಂ ತೇನಙ್ಗೇನ।

"ಸಚೇ ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಭವಞ್ಚೇವ ಗೋತಮೋ ಆರಾಧಕೋ ಅಭವಿಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖೂ ಚ ಆರಾಧಕಾ ಅಭವಿಸ್ಸಂಸು, ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಚ ಆರಾಧಿಕಾ ಅಭವಿಸ್ಸಂಸು, ಉಪಾಸಕಾ ಚ ಗಿಹೀ ಓದಾತವಸನಾ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿನೋ ಆರಾಧಕಾ ಅಭವಿಸ್ಸಂಸು, ನೋ ಚ ಖೋ ಉಪಾಸಕಾ ಗಿಹೀ ಓದಾತವಸನಾ ಕಾಮಭೋಗಿನೋ ಆರಾಧಕಾ ಅಭವಿಸ್ಸಂಸು; ಏವಮಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಅಪರಿಪೂರಂ ಅಭವಿಸ್ಸ ತೇನಙ್ಗೇನ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಭವಞ್ಚೇವ ಗೋತಮೋ ಆರಾಧಕೋ, ಭಿಕ್ಖೂ ಚ ಆರಾಧಕಾ, ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಚ ಆರಾಧಿಕಾ, ಉಪಾಸಕಾ ಚ ಗಿಹೀ ಓದಾತವಸನಾ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿನೋ ಆರಾಧಕಾ, ಉಪಾಸಕಾ ಚ ಗಿಹೀ ಓದಾತವಸನಾ ಕಾಮಭೋಗಿನೋ ಆರಾಧಕಾ; ಏವಮಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪರಿಪೂರಂ ತೇನಙ್ಗೇನ।

"ಸಚೇ ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಭವಞ್ಚೇವ ಗೋತಮೋ ಆರಾಧಕೋ ಅಭವಿಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖೂ ಚ ಆರಾಧಕಾ ಅಭವಿಸ್ಸಂಸು, ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಚ ಆರಾಧಿಕಾ ಅಭವಿಸ್ಸಂಸು, ಉಪಾಸಕಾ ಚ ಗಿಹೀ ಓದಾತವಸನಾ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿನೋ ಆರಾಧಕಾ ಅಭವಿಸ್ಸಂಸು, ಉಪಾಸಕಾ ಚ ಗಿಹೀ ಓದಾತವಸನಾ ಕಾಮಭೋಗಿನೋ ಆರಾಧಕಾ ಅಭವಿಸ್ಸಂಸು, ನೋ ಚ ಖೋ ಉಪಾಸಿಕಾ ಗಿಹಿನಿಯೋ ಓದಾತವಸನಾ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿನಿಯೋ ಆರಾಧಿಕಾ ಅಭವಿಸ್ಸಂಸು; ಏವಮಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಅಪರಿಪೂರಂ ಅಭವಿಸ್ಸ ತೇನಙ್ಗೇನ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಭವಞ್ಚೇವ ಗೋತಮೋ ಆರಾಧಕೋ, ಭಿಕ್ಖೂ ಚ ಆರಾಧಕಾ, ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಚ ಆರಾಧಿಕಾ, ಉಪಾಸಕಾ ಚ ಗಿಹೀ ಓದಾತವಸನಾ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿನೋ ಆರಾಧಕಾ, ಉಪಾಸಕಾ ಚ ಗಿಹೀ ಓದಾತವಸನಾ ಕಾಮಭೋಗಿನೋ ಆರಾಧಕಾ , ಉಪಾಸಿಕಾ ಚ ಗಿಹಿನಿಯೋ ಓದಾತವಸನಾ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿನಿಯೋ ಆರಾಧಿಕಾ; ಏವಮಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪರಿಪೂರಂ ತೇನಙ್ಗೇನ।

"ಸಚೇ ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಭವಞ್ಚೇವ ಗೋತಮೋ ಆರಾಧಕೋ ಅಭವಿಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖೂ ಚ ಆರಾಧಕಾ ಅಭವಿಸ್ಸಂಸು, ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಚ ಆರಾಧಿಕಾ ಅಭವಿಸ್ಸಂಸು, ಉಪಾಸಕಾ ಚ ಗಿಹೀ ಓದಾತವಸನಾ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿನೋ ಆರಾಧಕಾ ಅಭವಿಸ್ಸಂಸು, ಉಪಾಸಕಾ ಚ ಗಿಹೀ ಓದಾತವಸನಾ ಕಾಮಭೋಗಿನೋ ಆರಾಧಕಾ ಅಭವಿಸ್ಸಂಸು, ಉಪಾಸಿಕಾ ಚ ಗಿಹಿನಿಯೋ ಓದಾತವಸನಾ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿನಿಯೋ ಆರಾಧಿಕಾ ಅಭವಿಸ್ಸಂಸು, ನೋ ಚ ಖೋ ಉಪಾಸಿಕಾ ಗಿಹಿನಿಯೋ ಓದಾತವಸನಾ ಕಾಮಭೋಗಿನಿಯೋ ಆರಾಧಿಕಾ ಅಭವಿಸ್ಸಂಸು; ಏವಮಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಅಪರಿಪೂರಂ ಅಭವಿಸ್ಸ ತೇನಙ್ಗೇನ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಭವಞ್ಚೇವ ಗೋತಮೋ ಆರಾಧಕೋ, ಭಿಕ್ಖೂ ಚ ಆರಾಧಕಾ, ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಚ ಆರಾಧಿಕಾ, ಉಪಾಸಕಾ ಚ ಗಿಹೀ ಓದಾತವಸನಾ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿನೋ ಆರಾಧಕಾ, ಉಪಾಸಕಾ ಚ ಗಿಹೀ ಓದಾತವಸನಾ ಕಾಮಭೋಗಿನೋ ಆರಾಧಕಾ, ಉಪಾಸಿಕಾ ಚ ಗಿಹಿನಿಯೋ ಓದಾತವಸನಾ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿನಿಯೋ ಆರಾಧಿಕಾ, ಉಪಾಸಿಕಾ ಚ ಗಿಹಿನಿಯೋ ಓದಾತವಸನಾ ಕಾಮಭೋಗಿನಿಯೋ ಆರಾಧಿಕಾ; ಏವಮಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪರಿಪೂರಂ ತೇನಙ್ಗೇನ।

೧೯೭. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಗಙ್ಗಾ ನದೀ ಸಮುದ್ದನಿನ್ನಾ ಸಮುದ್ದಪೋಣಾ ಸಮುದ್ದಪಬ್ಭಾರಾ ಸಮುದ್ದಂ ಆಹಚ್ಚ ತಿಟ್ಠತಿ, ಏವಮೇವಾಯಂ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಪರಿಸಾ ಸಗಹಟ್ಠಪಬ್ಬಜಿತಾ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನಾ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣಾ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರಾ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಆಹಚ್ಚ ತಿಟ್ಠತಿ। ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ...ಪೇ॰... ಏಸಾಹಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛಾಮಿ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚ। ಲಭೇಯ್ಯಾಹಂ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ, ಲಭೇಯ್ಯಂ ಉಪಸಮ್ಪದ"ನ್ತಿ । "ಯೋ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಪುಬ್ಬೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಆಕಙ್ಖತಿ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ, ಆಕಙ್ಖತಿ ಉಪಸಮ್ಪದಂ, ಸೋ ಚತ್ತಾರೋ ಮಾಸೇ ಪರಿವಸತಿ। ಚತುನ್ನಂ ಮಾಸಾನಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ಆರದ್ಧಚಿತ್ತಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಬ್ಬಾಜೇನ್ತಿ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖುಭಾವಾಯ; ಅಪಿ ಚ ಮೇತ್ಥ ಪುಗ್ಗಲವೇಮತ್ತತಾ ವಿದಿತಾ"ತಿ। "ಸಚೇ, ಭನ್ತೇ, ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಪುಬ್ಬಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಆಕಙ್ಖನ್ತಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ, ಆಕಙ್ಖನ್ತಾ ಉಪಸಮ್ಪದಂ ಚತ್ತಾರೋ ಮಾಸೇ ಪರಿವಸನ್ತಿ, ಚತುನ್ನಂ ಮಾಸಾನಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ಆರದ್ಧಚಿತ್ತಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಬ್ಬಾಜೇನ್ತಿ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖುಭಾವಾಯ; ಅಹಂ ಚತ್ತಾರಿ ವಸ್ಸಾನಿ ಪರಿವಸಿಸ್ಸಾಮಿ। ಚತುನ್ನಂ ವಸ್ಸಾನಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ಆರದ್ಧಚಿತ್ತಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಬ್ಬಾಜೇನ್ತು ಉಪಸಮ್ಪಾದೇನ್ತು ಭಿಕ್ಖುಭಾವಾಯಾ"ತಿ। ಅಲತ್ಥ ಖೋ ವಚ್ಛಗೋತ್ತೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಅಲತ್ಥ ಉಪಸಮ್ಪದಂ।

ಅಚಿರೂಪಸಮ್ಪನ್ನೋ ಖೋ ಪನಾಯಸ್ಮಾ ವಚ್ಛಗೋತ್ತೋ ಅದ್ಧಮಾಸೂಪಸಮ್ಪನ್ನೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ವಚ್ಛಗೋತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಯಾವತಕಂ, ಭನ್ತೇ, ಸೇಖೇನ ಞಾಣೇನ ಸೇಖಾಯ ವಿಜ್ಜಾಯ ಪತ್ತಬ್ಬಂ, ಅನುಪ್ಪತ್ತಂ ತಂ ಮಯಾ; ಉತ್ತರಿ ಚ ಮೇ [ಉತ್ತರಿಂ ಮೇ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಭಗವಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತೂ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ ತ್ವಂ, ವಚ್ಛ, ದ್ವೇ ಧಮ್ಮೇ ಉತ್ತರಿ ಭಾವೇಹಿ - ಸಮಥಞ್ಚ ವಿಪಸ್ಸನಞ್ಚ। ಇಮೇ ಖೋ ತೇ, ವಚ್ಛ, ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ ಉತ್ತರಿ ಭಾವಿತಾ - ಸಮಥೋ ಚ ವಿಪಸ್ಸನಾ ಚ - ಅನೇಕಧಾತುಪಟಿವೇಧಾಯ ಸಂವತ್ತಿಸ್ಸನ್ತಿ।

೧೯೮. "ಸೋ ತ್ವಂ, ವಚ್ಛ, ಯಾವದೇವ [ಯಾವದೇ (ಪೀ॰)] ಆಕಙ್ಖಿಸ್ಸಸಿ - 'ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಇದ್ಧಿವಿಧಂ ಪಚ್ಚನುಭವೇಯ್ಯಂ - ಏಕೋಪಿ ಹುತ್ವಾ ಬಹುಧಾ ಅಸ್ಸಂ, ಬಹುಧಾಪಿ ಹುತ್ವಾ ಏಕೋ ಅಸ್ಸಂ; ಆವಿಭಾವಂ, ತಿರೋಭಾವಂ; ತಿರೋಕುಟ್ಟಂ ತಿರೋಪಾಕಾರಂ ತಿರೋಪಬ್ಬತಂ ಅಸಜ್ಜಮಾನೋ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯಂ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಆಕಾಸೇ; ಪಥವಿಯಾಪಿ ಉಮ್ಮುಜ್ಜನಿಮುಜ್ಜಂ ಕರೇಯ್ಯಂ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಉದಕೇ; ಉದಕೇಪಿ ಅಭಿಜ್ಜಮಾನೇ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯಂ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಪಥವಿಯಂ; ಆಕಾಸೇಪಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ ಕಮೇಯ್ಯಂ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಪಕ್ಖೀ ಸಕುಣೋ; ಇಮೇಪಿ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯೇ ಏವಂಮಹಿದ್ಧಿಕೇ ಏವಂಮಹಾನುಭಾವೇ ಪಾಣಿನಾ ಪರಿಮಸೇಯ್ಯಂ, ಪರಿಮಜ್ಜೇಯ್ಯಂ; ಯಾವಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾಪಿ ಕಾಯೇನ ವಸಂ ವತ್ತೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ, ತತ್ರ ತತ್ರೇವ ಸಕ್ಖಿಭಬ್ಬತಂ ಪಾಪುಣಿಸ್ಸಸಿ, ಸತಿ ಸತಿಆಯತನೇ।

"ಸೋ ತ್ವಂ, ವಚ್ಛ, ಯಾವದೇವ ಆಕಙ್ಖಿಸ್ಸಸಿ - 'ದಿಬ್ಬಾಯ ಸೋತಧಾತುಯಾ ವಿಸುದ್ಧಾಯ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಿಕಾಯ ಉಭೋ ಸದ್ದೇ ಸುಣೇಯ್ಯಂ - ದಿಬ್ಬೇ ಚ ಮಾನುಸೇ ಚ, ಯೇ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ಚಾ'ತಿ, ತತ್ರ ತತ್ರೇವ ಸಕ್ಖಿಭಬ್ಬತಂ ಪಾಪುಣಿಸ್ಸಸಿ, ಸತಿ ಸತಿಆಯತನೇ।

"ಸೋ ತ್ವಂ, ವಚ್ಛ, ಯಾವದೇವ ಆಕಙ್ಖಿಸ್ಸಸಿ - 'ಪರಸತ್ತಾನಂ ಪರಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಪಜಾನೇಯ್ಯಂ - ಸರಾಗಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಸರಾಗಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನೇಯ್ಯಂ, ವೀತರಾಗಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ವೀತರಾಗಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನೇಯ್ಯಂ; ಸದೋಸಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಸದೋಸಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನೇಯ್ಯಂ, ವೀತದೋಸಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ವೀತದೋಸಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನೇಯ್ಯಂ; ಸಮೋಹಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಸಮೋಹಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನೇಯ್ಯಂ, ವೀತಮೋಹಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ವೀತಮೋಹಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನೇಯ್ಯಂ; ಸಂಖಿತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಸಂಖಿತ್ತಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನೇಯ್ಯಂ, ವಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನೇಯ್ಯಂ; ಮಹಗ್ಗತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಮಹಗ್ಗತಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನೇಯ್ಯಂ, ಅಮಹಗ್ಗತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಅಮಹಗ್ಗತಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನೇಯ್ಯಂ; ಸಉತ್ತರಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಸಉತ್ತರಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ

ಪಜಾನೇಯ್ಯಂ, ಅನುತ್ತರಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಅನುತ್ತರಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನೇಯ್ಯಂ; ಸಮಾಹಿತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಹಿತಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನೇಯ್ಯಂ, ಅಸಮಾಹಿತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಅಸಮಾಹಿತಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನೇಯ್ಯಂ; ವಿಮುತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನೇಯ್ಯಂ, ಅವಿಮುತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಅವಿಮುತ್ತಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ, ತತ್ರ ತತ್ರೇವ ಸಕ್ಖಿಭಬ್ಬತಂ ಪಾಪುಣಿಸ್ಸಸಿ, ಸತಿ ಸತಿಆಯತನೇ।

"ಸೋ ತ್ವಂ, ವಚ್ಛ, ಯಾವದೇವ ಆಕಙ್ಖಿಸ್ಸಸಿ - 'ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರೇಯ್ಯಂ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಏಕಮ್ಪಿ ಜಾತಿಂ ದ್ವೇಪಿ ಜಾತಿಯೋ ತಿಸ್ಸೋಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಚತಸ್ಸೋಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಪಞ್ಚಪಿ ಜಾತಿಯೋ ದಸಪಿ ಜಾತಿಯೋ ವೀಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಯೋ ತಿಂಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಚತ್ತಾಲೀಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಜಾತಿಸತಮ್ಪಿ ಜಾತಿಸಹಸ್ಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಸತಸಹಸ್ಸಮ್ಪಿ; ಅನೇಕೇಪಿ ಸಂವಟ್ಟಕಪ್ಪೇ ಅನೇಕೇಪಿ ವಿವಟ್ಟಕಪ್ಪೇ ಅನೇಕೇಪಿ ಸಂವಟ್ಟವಿವಟ್ಟಕಪ್ಪೇ - ಅಮುತ್ರಾಸಿಂ ಏವಂನಾಮೋ ಏವಂಗೋತ್ತೋ ಏವಂವಣ್ಣೋ ಏವಮಾಹಾರೋ ಏವಂಸುಖದುಕ್ಖಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಏವಮಾಯುಪರಿಯನ್ತೋ, ಸೋ ತತೋ ಚುತೋ ಅಮುತ್ರ ಉದಪಾದಿಂ; ತತ್ರಾಪಾಸಿಂ ಏವಂನಾಮೋ ಏವಂಗೋತ್ತೋ ಏವಂವಣ್ಣೋ ಏವಮಾಹಾರೋ ಏವಂಸುಖದುಕ್ಖಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಏವಮಾಯುಪರಿಯನ್ತೋ, ಸೋ ತತೋ ಚುತೋ ಇಧೂಪಪನ್ನೋತಿ; ಇತಿ ಸಾಕಾರಂ ಸಉದ್ದೇಸಂ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ, ತತ್ರ ತತ್ರೇವ ಸಕ್ಖಿಭಬ್ಬತಂ ಪಾಪುಣಿಸ್ಸಸಿ, ಸತಿ ಸತಿಆಯತನೇ।

"ಸೋ ತ್ವಂ, ವಚ್ಛ, ಯಾವದೇವ ಆಕಙ್ಖಿಸ್ಸಸಿ - 'ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯಂ ಚವಮಾನೇ ಉಪಪಜ್ಜಮಾನೇ ಹೀನೇ ಪಣೀತೇ ಸುವಣ್ಣೇ ದುಬ್ಬಣ್ಣೇ ಸುಗತೇ ದುಗ್ಗತೇ ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನೇಯ್ಯಂ - ಇಮೇ ವತ ಭೋನ್ತೋ ಸತ್ತಾ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಅರಿಯಾನಂ ಉಪವಾದಕಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಮ್ಮಸಮಾದಾನಾ, ತೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪನ್ನಾ; ಇಮೇ ವಾ ಪನ ಭೋನ್ತೋ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸುಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ವಚೀಸುಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಮನೋಸುಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಅರಿಯಾನಂ ಅನುಪವಾದಕಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕಮ್ಮಸಮಾದಾನಾ, ತೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪನ್ನಾತಿ; ಇತಿ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯಂ ಚವಮಾನೇ ಉಪಪಜ್ಜಮಾನೇ ಹೀನೇ ಪಣೀತೇ ಸುವಣ್ಣೇ ದುಬ್ಬಣ್ಣೇ ಸುಗತೇ ದುಗ್ಗತೇ ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ, ತತ್ರ ತತ್ರೇವ ಸಕ್ಖಿಭಬ್ಬತಂ ಪಾಪುಣಿಸ್ಸಸಿ, ಸತಿ ಸತಿಆಯತನೇ।

"ಸೋ ತ್ವಂ, ವಚ್ಛ, ಯಾವದೇವ ಆಕಙ್ಖಿಸ್ಸಸಿ - 'ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ, ತತ್ರ ತತ್ರೇವ ಸಕ್ಖಿಭಬ್ಬತಂ ಪಾಪುಣಿಸ್ಸಸಿ, ಸತಿ ಸತಿಆಯತನೇ"ತಿ।

೧೯೯. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ವಚ್ಛಗೋತ್ತೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ವಚ್ಛಗೋತ್ತೋ ಏಕೋ ವೂಪಕಟ್ಠೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಆತಾಪೀ ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರನ್ತೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ - ಯಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ ತದನುತ್ತರಂ - ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿ। 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿ। ಅಞ್ಞತರೋ ಖೋ ಪನಾಯಸ್ಮಾ ವಚ್ಛಗೋತ್ತೋ ಅರಹತಂ ಅಹೋಸಿ।

೨೦೦. ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವನ್ತಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ವಚ್ಛಗೋತ್ತೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತೇ। ದಿಸ್ವಾನ ಯೇನ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ

ಏತದವೋಚ – “ಹನ್ದ! ಕಹಂ ಪನ ತುಮ್ಹೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಗಚ್ಛಥಾ”ತಿ? “ಭಗವನ್ತಂ ಖೋ ಮಯಂ, ಆವುಸೋ, ದಸ್ಸನಾಯ ಗಚ್ಛಾಮಾ”ತಿ । “ತೇನಹಾಯಸ್ಮನ್ತೋ ಮಮ ವಚನೇನ ಭಗವತೋ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದಥ, ಏವಞ್ಚ ವದೇಥ – ‘ವಚ್ಛಗೋತ್ತೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಭಗವತೋ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದತಿ, ಏವಞ್ಚ ವದೇತಿ – ಪರಿಚಿಣ್ಣೋ ಮೇ ಭಗವಾ, ಪರಿಚಿಣ್ಣೋ ಮೇ ಸುಗತೋ’”ತಿ। “ಏವಮಾವುಸೋ”ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತೋ ವಚ್ಛಗೋತ್ತಸ್ಸ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಅಥ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ – “ಆಯಸ್ಮಾ, ಭನ್ತೇ, ವಚ್ಛಗೋತ್ತೋ ಭಗವತೋ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದತಿ, ಏವಞ್ಚ ವದೇತಿ – ‘ಪರಿಚಿಣ್ಣೋ ಮೇ ಭಗವಾ, ಪರಿಚಿಣ್ಣೋ ಮೇ ಸುಗತೋ’”ತಿ। “ಪುಬ್ಬೇವ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಚ್ಛಗೋತ್ತೋ ಭಿಕ್ಖು ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ವಿದಿತೋ – ‘ತೇವಿಜ್ಜೋ ವಚ್ಛಗೋತ್ತೋ ಭಿಕ್ಖು ಮಹಿದ್ಧಿಕೋ ಮಹಾನುಭಾವೋ’ತಿ। ದೇವತಾಪಿ ಮೇ ಏತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇಸುಂ – ‘ತೇವಿಜ್ಜೋ, ಭನ್ತೇ, ವಚ್ಛಗೋತ್ತೋ ಭಿಕ್ಖು ಮಹಿದ್ಧಿಕೋ ಮಹಾನುಭಾವೋ’”ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ಮಹಾವಚ್ಛಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ತತಿಯಂ।

೪. ದೀಘನಖಸುತ್ತಂ

೨೦೧. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ಗಿಜ್ಝಕೂಟೇ ಪಬ್ಬತೇ ಸೂಕರಖತಾಯಂ। ಅಥ ಖೋ ದೀಘನಖೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತೋ ಖೋ ದೀಘನಖೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಅಹಞ್ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಏವಂವಾದೀ ಏವಂದಿಟ್ಠಿ – ‘ಸಬ್ಬಂ ಮೇ ನಕ್ಖಮತೀ’”ತಿ। “ಯಾಪಿ ಖೋ ತೇ ಏಸಾ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ದಿಟ್ಠಿ – ‘ಸಬ್ಬಂ ಮೇ ನಕ್ಖಮತೀ’ತಿ, ಏಸಾಪಿ ತೇ ದಿಟ್ಠಿ ನಕ್ಖಮತೀ”ತಿ? “ಏಸಾ ಚೇ [ಏಸಾಪಿ (ಕ॰)] ಮೇ, ಭೋ ಗೋತಮ, ದಿಟ್ಠಿ ಖಮೇಯ್ಯ, ತಂಪಸ್ಸ ತಾದಿಸಮೇವ, ತಂಪಸ್ಸ ತಾದಿಸಮೇವಾ”ತಿ। “ಅತೋ ಖೋ ತೇ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಬಹೂ ಹಿ ಬಹುತರಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಯೇ ಏವಮಾಹಂಸು – ‘ತಂಪಸ್ಸ ತಾದಿಸಮೇವ, ತಂಪಸ್ಸ ತಾದಿಸಮೇವಾ’ತಿ। ತೇ ತಞ್ಚೇವ ದಿಟ್ಠಿಂ ನಪ್ಪಜಹನ್ತಿ ಅಞ್ಞಞ್ಚ ದಿಟ್ಠಿಂ ಉಪಾದಿಯನ್ತಿ। ಅತೋ ಖೋ ತೇ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ತನೂ ಹಿ ತನುತರಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಯೇ ಏವಮಾಹಂಸು – ‘ತಂಪಸ್ಸ ತಾದಿಸಮೇವ, ತಂಪಸ್ಸ ತಾದಿಸಮೇವಾ’ತಿ। ತೇ ತಞ್ಚೇವ ದಿಟ್ಠಿಂ ಪಜಹನ್ತಿ ಅಞ್ಞಞ್ಚ ದಿಟ್ಠಿಂ ನ ಉಪಾದಿಯನ್ತಿ। ಸನ್ತಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂವಾದಿನೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿನೋ – ‘ಸಬ್ಬಂ ಮೇ ಖಮತೀ’ತಿ; ಸನ್ತಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂವಾದಿನೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿನೋ – ‘ಸಬ್ಬಂ ಮೇ ನಕ್ಖಮತೀ’ತಿ; ಸನ್ತಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ , ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂವಾದಿನೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿನೋ – ‘ಏಕಚ್ಚಂ ಮೇ ಖಮತಿ, ಏಕಚ್ಚಂ ಮೇ ನಕ್ಖಮತೀ’ತಿ। ತತ್ರಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಯೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂವಾದಿನೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿನೋ – ‘ಸಬ್ಬಂ ಮೇ ಖಮತೀ’ತಿ ತೇಸಮಯಂ ದಿಟ್ಠಿ ಸಾರಾಗಾಯ ಸನ್ತಿಕೇ, ಸಞ್ಞೋಗಾಯ ಸನ್ತಿಕೇ, ಅಭಿನನ್ದನಾಯ ಸನ್ತಿಕೇ ಅಜ್ಝೋಸಾನಾಯ ಸನ್ತಿಕೇ ಉಪಾದಾನಾಯ ಸನ್ತಿಕೇ; ತತ್ರಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ ಯೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂವಾದಿನೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿನೋ – ‘ಸಬ್ಬಂ ಮೇ ನಕ್ಖಮತೀ’ತಿ ತೇಸಮಯಂ ದಿಟ್ಠಿ ಅಸಾರಾಗಾಯ ಸನ್ತಿಕೇ, ಅಸಞ್ಞೋಗಾಯ ಸನ್ತಿಕೇ, ಅನಭಿನನ್ದನಾಯ ಸನ್ತಿಕೇ, ಅನಜ್ಝೋಸಾನಾಯ ಸನ್ತಿಕೇ, ಅನುಪಾದಾನಾಯ ಸನ್ತಿಕೇ”ತಿ।

೨೦೨. ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ದೀಘನಖೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಉಕ್ಕಂಸೇತಿ [ಉಕ್ಕಂಸತಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಮೇ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ, ಸಮುಕ್ಕಂಸೇತಿ [ಸಮ್ಪಹಂಸತಿ (ಕ॰)] ಮೇ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ದಿಟ್ಠಿಗತ”ನ್ತಿ। “ತತ್ರಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಯೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂವಾದಿನೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿನೋ – ‘ಏಕಚ್ಚಂ ಮೇ ಖಮತಿ, ಏಕಚ್ಚಂ ಮೇ ನಕ್ಖಮತೀ’ತಿ। ಯಾ ಹಿ ತೇಸಂ ಖಮತಿ ಸಾಯಂ ದಿಟ್ಠಿ ಸಾರಾಗಾಯ ಸನ್ತಿಕೇ, ಸಞ್ಞೋಗಾಯ ಸನ್ತಿಕೇ, ಅಭಿನನ್ದನಾಯ ಸನ್ತಿಕೇ, ಅಜ್ಝೋಸಾನಾಯ ಸನ್ತಿಕೇ,

ಉಪಾದಾನಾಯ ಸನ್ತಿಕೇ; ಯಾ ಹಿ ತೇಸಂ ನಕ್ಖಮತಿ ಸಾಯಂ ದಿಟ್ಠಿ ಅಸಾರಾಗಾಯ ಸನ್ತಿಕೇ, ಅಸಞ್ಞೋಗಾಯ ಸನ್ತಿಕೇ, ಅನಭಿನನ್ದನಾಯ ಸನ್ತಿಕೇ, ಅನಜ್ಝೋಸಾನಾಯ ಸನ್ತಿಕೇ, ಅನುಪಾದಾನಾಯ ಸನ್ತಿಕೇ। ತತ್ರಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಯೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂವಾದಿನೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿನೋ - 'ಸಬ್ಬಂ ಮೇ ಖಮತೀ'ತಿ ತತ್ಥ ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - 'ಯಾ ಖೋ ಮೇ ಅಯಂ ದಿಟ್ಠಿ - ಸಬ್ಬಂ ಮೇ ಖಮತೀತಿ, ಇಮಞ್ಚೇ ಅಹಂ ದಿಟ್ಠಿಂ ಥಾಮಸಾ ಪರಾಮಾಸಾ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ವೋಹರೇಯ್ಯಂ - ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞನ್ತಿ; ದ್ವೀಹಿ ಮೇ ಅಸ್ಸ ವಿಗ್ಗಹೋ - ಯೋ ಚಾಯಂ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಏವಂವಾದೀ ಏವಂದಿಟ್ಠಿ - ಸಬ್ಬಂ ಮೇ ನಕ್ಖಮತೀತಿ, ಯೋ ಚಾಯಂ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಏವಂವಾದೀ ಏವಂದಿಟ್ಠಿ - ಏಕಚ್ಚಂ ಮೇ ಖಮತಿ, ಏಕಚ್ಚಂ ಮೇ ನಕ್ಖಮತೀತಿ - ಇಮೇಹಿ ಅಸ್ಸ ದ್ವೀಹಿ ವಿಗ್ಗಹೋ। ಇತಿ ವಿಗ್ಗಹೇ ಸತಿ ವಿವಾದೋ, ವಿವಾದೇ ಸತಿ ವಿಘಾತೋ, ವಿಘಾತೇ ಸತಿ ವಿಹೇಸಾ'। ಇತಿ ಸೋ ವಿಗ್ಗಹಞ್ಚ ವಿವಾದಞ್ಚ ವಿಘಾತಞ್ಚ ವಿಹೇಸಞ್ಚ ಅತ್ತನಿ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ತಞ್ಚೇವ ದಿಟ್ಠಿಂ ಪಜಹತಿ ಅಞ್ಞಞ್ಚ ದಿಟ್ಠಿಂ ನ ಉಪಾದಿಯತಿ। ಏವಮೇತಾಸಂ ದಿಟ್ಠೀನಂ ಪಹಾನಂ ಹೋತಿ, ಏವಮೇತಾಸಂ ದಿಟ್ಠೀನಂ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೋ ಹೋತಿ।

೧೦೩. "ತತ್ರಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಯೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂವಾದಿನೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿನೋ - 'ಸಬ್ಬಂ ಮೇ ನಕ್ಖಮತೀ'ತಿ ತತ್ಥ ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - 'ಯಾ ಖೋ ಮೇ ಅಯಂ ದಿಟ್ಠಿ - ಸಬ್ಬಂ ಮೇ ನಕ್ಖಮತೀ'ತಿ, ಇಮಞ್ಚೇ ಅಹಂ ದಿಟ್ಠಿಂ ಥಾಮಸಾ ಪರಾಮಾಸಾ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ವೋಹರೇಯ್ಯಂ - ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞನ್ತಿ; ದ್ವೀಹಿ ಮೇ ಅಸ್ಸ ವಿಗ್ಗಹೋ - ಯೋ ಚಾಯಂ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಏವಂವಾದೀ ಏವಂದಿಟ್ಠಿ - ಸಬ್ಬಂ ಮೇ ಖಮತೀತಿ, ಯೋ ಚಾಯಂ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಏವಂವಾದೀ ಏವಂದಿಟ್ಠಿ - ಏಕಚ್ಚಂ ಮೇ ಖಮತಿ ಏಕಚ್ಚಂ ಮೇ ನಕ್ಖಮತೀತಿ - ಇಮೇಹಿ ಅಸ್ಸ ದ್ವೀಹಿ ವಿಗ್ಗಹೋ। ಇತಿ ವಿಗ್ಗಹೇ ಸತಿ ವಿವಾದೋ, ವಿವಾದೇ ಸತಿ ವಿಘಾತೋ, ವಿಘಾತೇ ಸತಿ ವಿಹೇಸಾ'। ಇತಿ ಸೋ ವಿಗ್ಗಹಞ್ಚ ವಿವಾದಞ್ಚ ವಿಘಾತಞ್ಚ ವಿಹೇಸಞ್ಚ ಅತ್ತನಿ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ತಞ್ಚೇವ ದಿಟ್ಠಿಂ ಪಜಹತಿ ಅಞ್ಞಞ್ಚ ದಿಟ್ಠಿಂ ನ ಉಪಾದಿಯತಿ। ಏವಮೇತಾಸಂ ದಿಟ್ಠೀನಂ ಪಹಾನಂ ಹೋತಿ, ಏವಮೇತಾಸಂ ದಿಟ್ಠೀನಂ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೋ ಹೋತಿ।

೧೦೪. "ತತ್ರಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಯೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂವಾದಿನೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿನೋ - 'ಏಕಚ್ಚಂ ಮೇ ಖಮತಿ, ಏಕಚ್ಚಂ ಮೇ ನಕ್ಖಮತೀ'ತಿ ತತ್ಥ ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - 'ಯಾ ಖೋ ಮೇ ಅಯಂ ದಿಟ್ಠಿ - ಏಕಚ್ಚಂ ಮೇ ಖಮತಿ, ಏಕಚ್ಚಂ ಮೇ ನಕ್ಖಮತೀತಿ, ಇಮಞ್ಚೇ ಅಹಂ ದಿಟ್ಠಿಂ ಥಾಮಸಾ ಪರಾಮಾಸಾ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ವೋಹರೇಯ್ಯಂ - ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞನ್ತಿ; ದ್ವೀಹಿ ಮೇ ಅಸ್ಸ ವಿಗ್ಗಹೋ - ಯೋ ಚಾಯಂ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಏವಂವಾದೀ ಏವಂದಿಟ್ಠಿ - ಸಬ್ಬಂ ಮೇ ಖಮತೀತಿ, ಯೋ ಚಾಯಂ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಏವಂವಾದೀ ಏವಂದಿಟ್ಠಿ - ಸಬ್ಬಂ ಮೇ ನಕ್ಖಮತೀತಿ - ಇಮೇಹಿ ಅಸ್ಸ ದ್ವೀಹಿ ವಿಗ್ಗಹೋ। ಇತಿ ವಿಗ್ಗಹೇ ಸತಿ ವಿವಾದೋ, ವಿವಾದೇ ಸತಿ ವಿಘಾತೋ, ವಿಘಾತೇ ಸತಿ ವಿಹೇಸಾ'। ಇತಿ ಸೋ ವಿಗ್ಗಹಞ್ಚ ವಿವಾದಞ್ಚ ವಿಘಾತಞ್ಚ ವಿಹೇಸಞ್ಚ ಅತ್ತನಿ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ತಞ್ಚೇವ ದಿಟ್ಠಿಂ ಪಜಹತಿ ಅಞ್ಞಞ್ಚ ದಿಟ್ಠಿಂ ನ ಉಪಾದಿಯತಿ। ಏವಮೇತಾಸಂ ದಿಟ್ಠೀನಂ ಪಹಾನಂ ಹೋತಿ, ಏವಮೇತಾಸಂ ದಿಟ್ಠೀನಂ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೋ ಹೋತಿ।

೧೦೫. "ಅಯಂ ಖೋ ಪನಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಕಾಯೋ ರೂಪೀ ಚಾತುಮಹಾಭೂತಿಕೋ [ಚಾತುಮ್ಮಹಾಭೂತಿಕೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ಮಾತಾಪೇತ್ತಿಕಸಮ್ಭವೋ ಓದನಕುಮ್ಮಾಸುಪಚಯೋ ಅನಿಚ್ಚುಚ್ಛಾದನಪರಿಮದ್ದನಭೇದನವಿದ್ಧಂಸನಧಮ್ಮೋ, ಅನಿಚ್ಚತೋ ದುಕ್ಖತೋ ರೋಗತೋ ಗಣ್ಡತೋ ಸಲ್ಲತೋ ಅಘತೋ ಆಬಾಧತೋ ಪರತೋ ಪಲೋಕತೋ ಸುಞ್ಞತೋ ಅನತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತಬ್ಬೋ । ತಸ್ಸಿಮಂ ಕಾಯಂ ಅನಿಚ್ಚತೋ ದುಕ್ಖತೋ ರೋಗತೋ ಗಣ್ಡತೋ ಸಲ್ಲತೋ ಅಘತೋ ಆಬಾಧತೋ ಪರತೋ ಪಲೋಕತೋ ಸುಞ್ಞತೋ ಅನತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತೋ ಯೋ ಕಾಯಸ್ಮಿಂ ಕಾಯಛನ್ದೋ ಕಾಯಸ್ನೇಹೋ ಕಾಯನ್ವಯತಾ ಸಾ ಪಹೀಯತಿ।

"ತಿಸ್ಸೋ ಖೋ ಇಮಾ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ವೇದನಾ - ಸುಖಾ ವೇದನಾ, ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ। ಯಸ್ಮಿಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಸಮಯೇ ಸುಖಂ ವೇದನಂ ವೇದೇತಿ , ನೇವ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ದುಕ್ಖಂ ವೇದನಂ ವೇದೇತಿ, ನ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವೇದನಂ ವೇದೇತಿ; ಸುಖಂಯೇವ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ವೇದನಂ ವೇದೇತಿ। ಯಸ್ಮಿಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಸಮಯೇ ದುಕ್ಖಂ ವೇದನಂ

ವೇದೇತಿ, ನೇವ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಸುಖಂ ವೇದನಂ ವೇದೇತಿ, ನ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವೇದನಂ ವೇದೇತಿ; ದುಕ್ಖಂಯೇವ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ವೇದನಂ ವೇದೇತಿ। ಯಸ್ಮಿಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಸಮಯೇ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವೇದನಂ ವೇದೇತಿ, ನೇವ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಸುಖಂ ವೇದನಂ ವೇದೇತಿ, ನ ದುಕ್ಖಂ ವೇದನಂ ವೇದೇತಿ; ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂಯೇವ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ವೇದನಂ ವೇದೇತಿ। ಸುಖಾಪಿ ಖೋ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ವೇದನಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ಸಙ್ಖತಾ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಾ ಖಯಧಮ್ಮಾ ವಯಧಮ್ಮಾ ವಿರಾಗಧಮ್ಮಾ ನಿರೋಧಧಮ್ಮಾ; ದುಕ್ಖಾಪಿ ಖೋ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ವೇದನಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ಸಙ್ಖತಾ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಾ ಖಯಧಮ್ಮಾ ವಯಧಮ್ಮಾ ವಿರಾಗಧಮ್ಮಾ ನಿರೋಧಧಮ್ಮಾ; ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾಪಿ ಖೋ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ವೇದನಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ಸಙ್ಖತಾ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಾ ಖಯಧಮ್ಮಾ ವಯಧಮ್ಮಾ ವಿರಾಗಧಮ್ಮಾ ನಿರೋಧಧಮ್ಮಾ। ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸುಖಾಯಪಿ ವೇದನಾಯ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ದುಕ್ಖಾಯಪಿ ವೇದನಾಯ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾಯಪಿ ವೇದನಾಯ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ ; ನಿಬ್ಬಿನ್ದಂ ವಿರಜ್ಜತಿ, ವಿರಾಗಾ ವಿಮುಚ್ಚತಿ। ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ, ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಏಂ ವಿಮುತ್ತಚಿತ್ತೋ ಖೋ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಭಿಕ್ಖು ನ ಕೇನಚಿ ಸಂವದತಿ, ನ ಕೇನಚಿ ವಿವದತಿ, ಯಞ್ಚ ಲೋಕೇ ವುತ್ತಂ ತೇನ ವೋಹರತಿ, ಅಪರಾಮಸ"ನ್ತಿ।

೨೦೬. ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಭಗವತೋ ಪಿಟ್ಠಿತೋ ಠಿತೋ ಹೋತಿ ಭಗವನ್ತಂ ಬೀಜಯಮಾನೋ [ವೀಜಯಮಾನೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)]। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – "ತೇಸಂ ತೇಸಂ ಕಿರ ನೋ ಭಗವಾ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಪಹಾನಮಾಹ, ತೇಸಂ ತೇಸಂ ಕಿರ ನೋ ಸುಗತೋ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಮಾಹಾ"ತಿ। ಇತಿ ಹಿದಂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತೋ ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚಿ। ದೀಘನಖಸ್ಸ ಪನ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಸ್ಸ ವಿರಜಂ ವೀತಮಲಂ ಧಮ್ಮಚಕ್ಖುಂ ಉದಪಾದಿ – "ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಮುದಯಧಮ್ಮಂ ಸಬ್ಬಂ ತಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮ"ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ದೀಘನಖೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮೋ ಪತ್ತಧಮ್ಮೋ ವಿದಿತಧಮ್ಮೋ ಪರಿಯೋಗಾಳ್ಹಧಮ್ಮೋ ತಿಣ್ಣವಿಚಿಕಿಚ್ಛೋ ವಿಗತಕಥಂಕಥೋ ವೇಸಾರಜ್ಜಪ್ಪತ್ತೋ ಅಪರಪ್ಪಚ್ಚಯೋ ಸತ್ಥುಸಾಸನೇ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ! ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ನಿಕ್ಕುಜ್ಜಿತಂ ವಾ ಉಕ್ಕುಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ ವಾ ವಿವರೇಯ್ಯ, ಮೂಳ್ಹಸ್ಸ ವಾ ಮಗ್ಗಂ ಆಚಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಅನ್ಧಕಾರೇ ವಾ ತೇಲಪಜ್ಜೋತಂ ಧಾರೇಯ್ಯ – ಚಕ್ಖುಮನ್ತೋ ರೂಪಾನಿ ದಕ್ಖನ್ತೀತಿ – ಏವಮೇವ ಖೋ ಭೋತಾ ಗೋತಮೇನ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಧಮ್ಮೋ ಪಕಾಸಿತೋ। ಏಸಾಹಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛಾಮಿ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚ। ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ"ನ್ತಿ।

ದೀಘನಖಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಮಾಗಣ್ಡಿಯಸುತ್ತಂ

೨೦೭. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಕುರೂಸು ವಿಹರತಿ ಕಮ್ಮಾಸಧಮ್ಮಂ ನಾಮ ಕುರೂನಂ ನಿಗಮೋ, ಭಾರದ್ವಾಜಗೋತ್ತಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಅಗ್ಯಾಗಾರೇ ತಿಣಸನ್ಥಾರಕೇ [ತಿಣಸನ್ಥರಕೇ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಕಮ್ಮಾಸಧಮ್ಮಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿ। ಕಮ್ಮಾಸಧಮ್ಮಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ ಯೇನ ಅಞ್ಞತರೋ ವನಸಣ್ಡೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ ದಿವಾವಿಹಾರಾಯ। ತಂ ವನಸಣ್ಡಂ ಅಜ್ಝೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ದಿವಾವಿಹಾರಂ ನಿಸೀದಿ। ಅಥ ಖೋ ಮಾಗಣ್ಡಿಯೋ [ಮಾಗನ್ದಿಯೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಜಙ್ಘಾವಿಹಾರಂ ಅನುಚಙ್ಕಮಮಾನೋ ಅನುವಿಚರಮಾನೋ ಯೇನ ಭಾರದ್ವಾಜಗೋತ್ತಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಅಗ್ಯಾಗಾರಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಮಾಗಣ್ಡಿಯೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಭಾರದ್ವಾಜಗೋತ್ತಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಅಗ್ಯಾಗಾರೇ ತಿಣಸನ್ಥಾರಕಂ ಪಞ್ಞತ್ತಂ। ದಿಸ್ವಾನ ಭಾರದ್ವಾಜಗೋತ್ತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಏತದವೋಚ – "ಕಸ್ಸ ನ್ವಯಂ ಭೋತೋ ಭಾರದ್ವಾಜಸ್ಸ ಅಗ್ಯಾಗಾರೇ ತಿಣಸನ್ಥಾರಕೋ ಪಞ್ಞತ್ತೋ, ಸಮಣಸೇಯ್ಯಾನುರೂಪಂ [ಸಮಣಸೇಯ್ಯಾರೂಪಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಮಞ್ಞೇ"ತಿ? "ಅತ್ಥಿ,

ಭೋ ಮಾಗಣ್ಡಿಯ, ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಸಕ್ಯಪುತ್ತೋ ಸಕ್ಯಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ। ತಂ ಖೋ ಪನ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಏವಂ ಕಲ್ಯಾಣೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗತೋ - 'ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸುಗತೋ ಲೋಕವಿದೂ ಅನುತ್ತರೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ'ತಿ। ತಸ್ಸೇಸಾ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸೇಯ್ಯಾ ಪಞ್ಞತ್ತಾ"ತಿ। "ದುದ್ದಿಟ್ಠಂ ವತ, ಭೋ ಭಾರದ್ವಾಜ, ಅದ್ದಸಾಮ; ದುದ್ದಿಟ್ಠಂ ವತ, ಭೋ ಭಾರದ್ವಾಜ, ಅದ್ದಸಾಮ! ಯೇ ಮಯಂ ತಸ್ಸ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಭೂನಹುನೋ [ಭೂನಹನಸ್ಸ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಸೇಯ್ಯಂ ಅದ್ದಸಾಮಾ"ತಿ। "ರಕ್ಖಸ್ಸೇತಂ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯ, ವಾಚಂ; ರಕ್ಖಸ್ಸೇತಂ , ಮಾಗಣ್ಡಿಯ, ವಾಚಂ। ಬಹೂ ಹಿ ತಸ್ಸ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಖತ್ತಿಯಪಣ್ಡಿತಾಪಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪಣ್ಡಿತಾಪಿ ಗಹಪತಿಪಣ್ಡಿತಾಪಿ ಸಮಣಪಣ್ಡಿತಾಪಿ ಅಭಿಪ್ಪಸನ್ನಾ ವಿನೀತಾ ಅರಿಯೇ ಞಾಯೇ ಧಮ್ಮೇ ಕುಸಲೇ"ತಿ। "ಸಮ್ಮುಖಾ ಚೇಪಿ ಮಯಂ, ಭೋ ಭಾರದ್ವಾಜ, ತಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯಾಮ, ಸಮ್ಮುಖಾಪಿ ನಂ ವದೇಯ್ಯಾಮ - 'ಭೂನಹು [ಭೂನಹನೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ'ತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಏವಞ್ಹಿ ನೋ ಸುತ್ತೇ ಓಚರತೀ"ತಿ। "ಸಚೇ ತಂ ಭೋತೋ ಮಾಗಣ್ಡಿಯಸ್ಸ ಅಗರು ಆರೋಚೇಯ್ಯಾಮಿ ತಂ [ಆರೋಚೇಯ್ಯಮೇತಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಆರೋಚೇಸ್ಸಾಮಿ ತಸ್ಸ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸಾ"ತಿ। "ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕೋ ಭವಂ ಭಾರದ್ವಾಜೋ ವುತ್ತೋವ ನಂ ವದೇಯ್ಯಾ"ತಿ।

೨೦೮. ಅಸ್ಸೋಸಿ ಖೋ ಭಗವಾ ದಿಬ್ಬಾಯ ಸೋತಧಾತುಯಾ ವಿಸುದ್ಧಾಯ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಿಕಾಯ ಭಾರದ್ವಾಜಗೋತ್ತಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಮಾಗಣ್ಡಿಯೇನ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಇಮಂ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪಂ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಯೇನ ಭಾರದ್ವಾಜಗೋತ್ತಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಅಗ್ಯಾಗಾರಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ನಿಸೀದಿ ಭಗವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ತಿಣಸನ್ಥಾರಕೇ। ಅಥ ಖೋ ಭಾರದ್ವಾಜಗೋತ್ತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಭಾರದ್ವಾಜಗೋತ್ತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - "ಅಹು ಪನ ತೇ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯೇನ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಇಮಂಯೇವ ತಿಣಸನ್ಥಾರಕಂ ಆರಬ್ಭ ಕೋಚಿದೇವ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪೋ"ತಿ? ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಭಾರದ್ವಾಜಗೋತ್ತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಸಂವಿಗ್ಗೋ ಲೋಮಹಟ್ಠಜಾತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಏತದೇವ ಖೋ ಪನ ಮಯಂ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಆರೋಚೇತುಕಾಮಾ। ಅಥ ಚ ಪನ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಅನಕ್ಖಾತಂಯೇವ ಅಕ್ಖಾಸೀ"ತಿ। ಅಯಞ್ಚ ಹಿ [ಅಯಞ್ಚ ಹಿದಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಭಗವತೋ ಭಾರದ್ವಾಜಗೋತ್ತೇನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಅನ್ತರಾಕಥಾ ವಿಪ್ಪಕತಾ ಹೋತಿ। ಅಥ ಖೋ ಮಾಗಣ್ಡಿಯೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಜಙ್ಘಾವಿಹಾರಂ ಅನುಚಙ್ಕಮಮಾನೋ ಅನುವಿಚರಮಾನೋ ಯೇನ ಭಾರದ್ವಾಜಗೋತ್ತಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಅಗ್ಯಾಗಾರಂ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಮಾಗಣ್ಡಿಯಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

೨೦೯. "ಚಕ್ಖುಂ ಖೋ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯ, ರೂಪಾರಾಮಂ ರೂಪರತಂ ರೂಪಸಮ್ಮುದಿತಂ। ತಂ ತಥಾಗತಸ್ಸ ದನ್ತಂ ಗುತ್ತಂ ರಕ್ಖಿತಂ ಸಂವುತಂ, ತಸ್ಸ ಚ ಸಂವರಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ। ಇದಂ ನು ತೇ ಏತಂ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯ, ಸನ್ಧಾಯ ಭಾಸಿತಂ - 'ಭೂನಹು ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ'"ತಿ? "ಏತದೇವ ಖೋ ಪನ ಮೇ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಸನ್ಧಾಯ ಭಾಸಿತಂ - 'ಭೂನಹು ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ'ತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಏವಞ್ಹಿ ನೋ ಸುತ್ತೇ ಓಚರತೀ"ತಿ। "ಸೋತಂ ಖೋ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯ, ಸದ್ದಾರಾಮಂ...ಪೇ॰... ಘಾನಂ .೨೦೨೮೩ ಖೋ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯ ಗನ್ಧಾರಾಮಂ... ಜಿವ್ಹಾ ಖೋ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯ, ರಸಾರಾಮಾ ರಸರತಾ ರಸಸಮ್ಮುದಿತಾ। ಸಾ ತಥಾಗತಸ್ಸ ದನ್ತಾ ಗುತ್ತಾ ರಕ್ಖಿತಾ ಸಂವುತಾ, ತಸ್ಸಾ ಚ ಸಂವರಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ। ಇದಂ ನು ತೇ ಏತಂ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯ, ಸನ್ಧಾಯ ಭಾಸಿತಂ - 'ಭೂನಹು ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ'"ತಿ? "ಏತದೇವ ಖೋ ಪನ ಮೇ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಸನ್ಧಾಯ ಭಾಸಿತಂ - 'ಭೂನಹು ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ'ತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಏವಞ್ಹಿ ನೋ ಸುತ್ತೇ ಓಚರತೀ"ತಿ। "ಕಾಯೋ ಖೋ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯ, ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾರಾಮೋ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬರತೋ...ಪೇ॰... ಮನೋ ಖೋ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯ, ಧಮ್ಮಾರಾಮೋ ಧಮ್ಮರತೋ ಧಮ್ಮಸಮ್ಮುದಿತೋ।

ಸೋ ತಥಾಗತಸ್ಸ ದನ್ತೋ ಗುತ್ತೋ ರಕ್ಖಿತೋ ಸಂವುತೋ, ತಸ್ಸ ಚ ಸಂವರಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ। ಇದಂ ನು ತೇ ಏತಂ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯ, ಸನ್ಧಾಯ ಭಾಸಿತಂ – 'ಭೂನಹು ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ'"ತಿ? "ಏತದೇವ ಖೋ ಪನ ಮೇ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಸನ್ಧಾಯ ಭಾಸಿತಂ – 'ಭೂನಹು ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ'ತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಏವಞ್ಹಿ ನೋ ಸುತ್ತೇ ಓಚರತೀ"ತಿ।

೨೧೦. "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯ – 'ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಹಿ ರೂಪೇಹಿ ಪರಿಚಾರಿತಪುಬ್ಬೋ ಅಸ್ಸ ಇಟ್ಠೇಹಿ ಕನ್ತೇಹಿ ಮನಾಪೇಹಿ ಪಿಯರೂಪೇಹಿ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತೇಹಿ ರಜನೀಯೇಹಿ, ಸೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ರೂಪಾನಂಯೇವ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ವಿದಿತ್ವಾ ರೂಪತಣ್ಹಂ ಪಹಾಯ ರೂಪಪರಿಳಾಹಂ ಪಟಿವಿನೋದೇತ್ವಾ ವಿಗತಪಿಪಾಸೋ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವೂಪಸನ್ತಚಿತ್ತೋ ವಿಹರೇಯ್ಯ। ಇಮಸ್ಸ ಪನ ತೇ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯ, ಕಿಮಸ್ಸ ವಚನೀಯ'"ನ್ತಿ? "ನ ಕಿಞ್ಚಿ, ಭೋ ಗೋತಮ"। "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯ – 'ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಹಿ ಸದ್ದೇಹಿ… ಪೇ॰… ಘಾನವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಹಿ ಗನ್ಧೇಹಿ… ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಹಿ ರಸೇಹಿ… ಕಾಯವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಹಿ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇಹಿ ಪರಿಚಾರಿತಪುಬ್ಬೋ ಅಸ್ಸ ಇಟ್ಠೇಹಿ ಕನ್ತೇಹಿ ಮನಾಪೇಹಿ ಪಿಯರೂಪೇಹಿ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತೇಹಿ ರಜನೀಯೇಹಿ, ಸೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾನಂಯೇವ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬತಣ್ಹಂ ಪಹಾಯ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಪರಿಳಾಹಂ ಪಟಿವಿನೋದೇತ್ವಾ ವಿಗತಪಿಪಾಸೋ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವೂಪಸನ್ತಚಿತ್ತೋ ವಿಹರೇಯ್ಯ। ಇಮಸ್ಸ ಪನ ತೇ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯ, ಕಿಮಸ್ಸ ವಚನೀಯ'"ನ್ತಿ? "ನ ಕಿಞ್ಚಿ, ಭೋ ಗೋತಮ"।

೨೧೧. "ಅಹಂ ಖೋ ಪನ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯ, ಪುಬ್ಬೇ ಅಗಾರಿಯಭೂತೋ ಸಮಾನೋ ಪಞ್ಚಹಿ ಕಾಮಗುಣೇಹಿ ಸಮಪ್ಪಿತೋ ಸಮಙ್ಗೀಭೂತೋ ಪರಿಚಾರೇಸಿಂ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಹಿ ರೂಪೇಹಿ ಇಟ್ಠೇಹಿ ಕನ್ತೇಹಿ ಮನಾಪೇಹಿ ಪಿಯರೂಪೇಹಿ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತೇಹಿ ರಜನೀಯೇಹಿ, ಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಹಿ ಸದ್ದೇಹಿ…ಪೇ॰… ಘಾನವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಹಿ ಗನ್ಧೇಹಿ… ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಹಿ ರಸೇಹಿ… ಕಾಯವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಹಿ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇಹಿ ಇಟ್ಠೇಹಿ ಕನ್ತೇಹಿ ಮನಾಪೇಹಿ ಪಿಯರೂಪೇಹಿ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತೇಹಿ ರಜನೀಯೇಹಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯ, ತಯೋ ಪಾಸಾದಾ ಅಹೇಸುಂ – ಏಕೋ ವಸ್ಸಿಕೋ, ಏಕೋ ಹೇಮನ್ತಿಕೋ, ಏಕೋ ಗಿಮ್ಹಿಕೋ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯ, ವಸ್ಸಿಕೇ ಪಾಸಾದೇ ವಸ್ಸಿಕೇ ಚತ್ತಾರೋ [ವಸ್ಸಿಕೇ ಪಾಸಾದೇ ಚತ್ತಾರೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಮಾಸೇ ನಿಪ್ಪುರಿಸೇಹಿ ತೂರಿಯೇಹಿ [ತುರಿಯೇಹಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಪರಿಚಾರಯಮಾನೋ [ಪರಿಚಾರಿಯಮಾನೋ (ಸಬ್ಬತ್ಥ)] ನ ಹೇಟ್ಠಾಪಾಸಾದಂ ಓರೋಹಾಮಿ। ಸೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಕಾಮಾನಂಯೇವ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಕಾಮತಣ್ಹಂ ಪಹಾಯ ಕಾಮಪರಿಳಾಹಂ ಪಟಿವಿನೋದೇತ್ವಾ ವಿಗತಪಿಪಾಸೋ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವೂಪಸನ್ತಚಿತ್ತೋ ವಿಹರಾಮಿ। ಸೋ ಅಞ್ಞೇ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಕಾಮೇಸು ಅವೀತರಾಗೇ ಕಾಮತಣ್ಹಾಹಿ ಖಜ್ಜಮಾನೇ ಕಾಮಪರಿಳಾಹೇನ ಪರಿಡಯ್ಹಮಾನೇ ಕಾಮೇ ಪಟಿಸೇವನ್ತೇ। ಸೋ ತೇಸಂ ನ ಪಿಹೇಮಿ, ನ ತತ್ಥ ಅಭಿರಮಾಮಿ । ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಯಾಹಯಂ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯ, ರತಿ, ಅಞ್ಞತ್ರೇವ ಕಾಮೇಹಿ ಅಞ್ಞತ್ರ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ – ಅಪಿ ದಿಬ್ಬಂ ಸುಖಂ ಸಮಧಿಗಯ್ಹ ತಿಟ್ಠತಿ – ತಾಯ ರತಿಯಾ ರಮಮಾನೋ ಹೀನಸ್ಸ ನ ಪಿಹೇಮಿ, ನ ತತ್ಥ ಅಭಿರಮಾಮಿ।

೨೧೨. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯ, ಗಹಪತಿ ವಾ ಗಹಪತಿಪುತ್ತೋ ವಾ ಅಡ್ಢೋ ಮಹದ್ಧನೋ ಮಹಾಭೋಗೋ ಪಞ್ಚಹಿ ಕಾಮಗುಣೇಹಿ ಸಮಪ್ಪಿತೋ ಸಮಙ್ಗೀಭೂತೋ ಪರಿಚಾರೇಯ್ಯ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಹಿ ರೂಪೇಹಿ…ಪೇ॰… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇಹಿ ಇಟ್ಠೇಹಿ ಕನ್ತೇಹಿ ಮನಾಪೇಹಿ ಪಿಯರೂಪೇಹಿ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತೇಹಿ ರಜನೀಯೇಹಿ। ಸೋ ಕಾಯೇನ ಸುಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ ವಾಚಾಯ ಸುಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ ಮನಸಾ ಸುಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ ದೇವಾನಂ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ। ಸೋ ತತ್ಥ ನನ್ದನೇ ವನೇ ಅಚ್ಛರಾಸಙ್ಘಪರಿವುತೋ ದಿಬ್ಬೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಕಾಮಗುಣೇಹಿ ಸಮಪ್ಪಿತೋ ಸಮಙ್ಗೀಭೂತೋ ಪರಿಚಾರೇಯ್ಯ। ಸೋ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಗಹಪತಿಂ ವಾ ಗಹಪತಿಪುತ್ತಂ ವಾ ಪಞ್ಚಹಿ ಕಾಮಗುಣೇಹಿ ಸಮಪ್ಪಿತಂ ಸಮಙ್ಗೀಭೂತಂ ಪರಿಚಾರಯಮಾನಂ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯ, ಅಪಿ ನು ಸೋ ದೇವಪುತ್ತೋ ನನ್ದನೇ ವನೇ ಅಚ್ಛರಾಸಙ್ಘಪರಿವುತೋ ದಿಬ್ಬೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಕಾಮಗುಣೇಹಿ ಸಮಪ್ಪಿತೋ ಸಮಙ್ಗೀಭೂತೋ ಪರಿಚಾರಯಮಾನೋ ಅಮುಸ್ಸ ಗಹಪತಿಸ್ಸ ವಾ ಗಹಪತಿಪುತ್ತಸ್ಸ ವಾ ಪಿಹೇಯ್ಯ, ಮಾನುಸಕಾನಂ ವಾ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಕಾಮಗುಣಾನಂ ಮಾನುಸಕೇಹಿ ವಾ ಕಾಮೇಹಿ ಆವಟ್ಟೇಯ್ಯಾ”ತಿ? “ನೋ ಹಿದಂ, ಭೋ ಗೋತಮ”। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಮಾನುಸಕೇಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಕಾಮೇಹಿ ದಿಬ್ಬಕಾಮಾ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರಾ ಚ ಪಣೀತತರಾ ಚಾ”ತಿ। “ಏವಮೇವ ಖೋ ಅಹಂ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯ, ಪುಬ್ಬೇ ಅಗಾರಿಯಭೂತೋ ಸಮಾನೋ ಪಞ್ಚಹಿ ಕಾಮಗುಣೇಹಿ ಸಮಪ್ಪಿತೋ ಸಮಙ್ಗೀಭೂತೋ ಪರಿಚಾರೇಸಿಂ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಹಿ ರೂಪೇಹಿ ಇಟ್ಠೇಹಿ ಕನ್ತೇಹಿ ಮನಾಪೇಹಿ ಪಿಯರೂಪೇಹಿ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತೇಹಿ ರಜನೀಯೇಹಿ, ಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಹಿ ಸದ್ದೇಹಿ…ಪೇ॰… ಘಾನವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಹಿ ಗನ್ಧೇಹಿ… ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಹಿ ರಸೇಹಿ… ಕಾಯವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಹಿ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇಹಿ ಇಟ್ಠೇಹಿ ಕನ್ತೇಹಿ ಮನಾಪೇಹಿ ಪಿಯರೂಪೇಹಿ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತೇಹಿ ರಜನೀಯೇಹಿ। ಸೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಕಾಮಾನಂಯೇವ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಕಾಮತಣ್ಹಂ ಪಹಾಯ ಕಾಮಪರಿಳಾಹಂ ಪಟಿವಿನೋದೇತ್ವಾ ವಿಗತಪಿಪಾಸೋ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವೂಪಸನ್ತಚಿತ್ತೋ ವಿಹರಾಮಿ। ಸೋ ಅಞ್ಞೇ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಕಾಮೇಸು ಅವೀತರಾಗೇ ಕಾಮತಣ್ಹಾಹಿ ಖಜ್ಜಮಾನೇ ಕಾಮಪರಿಳಾಹೇನ ಪರಿಡಯ್ಹಮಾನೇ ಕಾಮೇ ಪಟಿಸೇವನ್ತೇ, ಸೋ ತೇಸಂ ನ ಪಿಹೇಮಿ, ನ ತತ್ಥ ಅಭಿರಮಾಮಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಯಾಹಯಂ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯ, ರತಿ ಅಞ್ಞತ್ರೇವ ಕಾಮೇಹಿ ಅಞ್ಞತ್ರ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ - ಅಪಿ ದಿಬ್ಬಂ ಸುಖಂ ಸಮಧಿಗಯ್ಹ ತಿಟ್ಠತಿ - ತಾಯ ರತಿಯಾ ರಮಮಾನೋ ಹೀನಸ್ಸ ನ ಪಿಹೇಮಿ, ನ ತತ್ಥ ಅಭಿರಮಾಮಿ।

೨೧೩. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಮಾಗಣ್ಡಿಯ, ಕುಟ್ಠೀ ಪುರಿಸೋ ಅರುಗತ್ತೋ ಪಕ್ಕಗತ್ತೋ ಕಿಮೀಹಿ ಖಜ್ಜಮಾನೋ ನಖೇಹಿ ವಣಮುಖಾನಿ ವಿಪ್ಪತಚ್ಛಮಾನೋ ಅಙ್ಗಾರಕಾಸುಯಾ ಕಾಯಂ ಪರಿತಾಪೇಯ್ಯ। ತಸ್ಸ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಾ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಾ ಭಿಸಕ್ಕಂ ಸಲ್ಲಕತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇಯ್ಯುಂ। ತಸ್ಸ ಸೋ ಭಿಸಕ್ಕೋ ಸಲ್ಲಕತ್ತೋ ಭೇಸಜ್ಜಂ ಕರೇಯ್ಯ। ಸೋ ತಂ ಭೇಸಜ್ಜಂ ಆಗಮ್ಮ ಕುಟ್ಠೇಹಿ ಪರಿಮುಚ್ಚೇಯ್ಯ, ಅರೋಗೋ ಅಸ್ಸ ಸುಖೀ ಸೇರೀ ಸಯಂವಸೀ ಯೇನ ಕಾಮಂ ಗಮೋ। ಸೋ ಅಞ್ಞಂ ಕುಟ್ಠಿಂ ಪುರಿಸಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಅರುಗತ್ತಂ ಪಕ್ಕಗತ್ತಂ ಕಿಮೀಹಿ ಖಜ್ಜಮಾನಂ ನಖೇಹಿ ವಣಮುಖಾನಿ ವಿಪ್ಪತಚ್ಛಮಾನಂ ಅಙ್ಗಾರಕಾಸುಯಾ ಕಾಯಂ ಪರಿತಾಪೇನ್ತಂ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯ, ಅಪಿ ನು ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಅಮುಸ್ಸ ಕುಟ್ಠಿಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಪಿಹೇಯ್ಯ ಅಙ್ಗಾರಕಾಸುಯಾ ವಾ ಭೇಸಜ್ಜಂ ಪಟಿಸೇವನಾಯ ವಾ”ತಿ? “ನೋ ಹಿದಂ, ಭೋ ಗೋತಮ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ರೋಗೇ ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಸತಿ ಭೇಸಜ್ಜೇನ ಕರಣೀಯಂ ಹೋತಿ, ರೋಗೇ ಅಸತಿ ನ ಭೇಸಜ್ಜೇನ ಕರಣೀಯಂ ಹೋತೀ”ತಿ। “ಏವಮೇವ ಖೋ ಅಹಂ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯ, ಪುಬ್ಬೇ ಅಗಾರಿಯಭೂತೋ ಸಮಾನೋ ಪಞ್ಚಹಿ ಕಾಮಗುಣೇಹಿ ಸಮಪ್ಪಿತೋ ಸಮಙ್ಗೀಭೂತೋ ಪರಿಚಾರೇಸಿಂ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಹಿ ರೂಪೇಹಿ ಇಟ್ಠೇಹಿ ಕನ್ತೇಹಿ ಮನಾಪೇಹಿ ಪಿಯರೂಪೇಹಿ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತೇಹಿ ರಜನೀಯೇಹಿ, ಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಹಿ ಸದ್ದೇಹಿ…ಪೇ॰… ಘಾನವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಹಿ ಗನ್ಧೇಹಿ… ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಹಿ ರಸೇಹಿ… ಕಾಯವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಹಿ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇಹಿ ಇಟ್ಠೇಹಿ ಕನ್ತೇಹಿ ಮನಾಪೇಹಿ ಪಿಯರೂಪೇಹಿ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತೇಹಿ ರಜನೀಯೇಹಿ। ಸೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಕಾಮಾನಂಯೇವ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಕಾಮತಣ್ಹಂ ಪಹಾಯ ಕಾಮಪರಿಳಾಹಂ ಪಟಿವಿನೋದೇತ್ವಾ ವಿಗತಪಿಪಾಸೋ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವೂಪಸನ್ತಚಿತ್ತೋ ವಿಹರಾಮಿ। ಸೋ ಅಞ್ಞೇ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಕಾಮೇಸು ಅವೀತರಾಗೇ ಕಾಮತಣ್ಹಾಹಿ ಖಜ್ಜಮಾನೇ ಕಾಮಪರಿಳಾಹೇನ ಪರಿಡಯ್ಹಮಾನೇ ಕಾಮೇ ಪಟಿಸೇವನ್ತೇ। ಸೋ ತೇಸಂ ನ ಪಿಹೇಮಿ, ನ ತತ್ಥ ಅಭಿರಮಾಮಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಯಾಹಯಂ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯ, ರತಿ, ಅಞ್ಞತ್ರೇವ ಕಾಮೇಹಿ ಅಞ್ಞತ್ರ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ - ಅಪಿ ದಿಬ್ಬಂ ಸುಖಂ ಸಮಧಿಗಯ್ಹ ತಿಟ್ಠತಿ - ತಾಯ ರತಿಯಾ ರಮಮಾನೋ ಹೀನಸ್ಸ ನ ಪಿಹೇಮಿ, ನ ತತ್ಥ ಅಭಿರಮಾಮಿ।

೨೧೪. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಮಾಗಣ್ಡಿಯ, ಕುಟ್ಠೀ ಪುರಿಸೋ ಅರುಗತ್ತೋ ಪಕ್ಕಗತ್ತೋ ಕಿಮೀಹಿ ಖಜ್ಜಮಾನೋ ನಖೇಹಿ ವಣಮುಖಾನಿ ವಿಪ್ಪತಚ್ಛಮಾನೋ ಅಙ್ಗಾರಕಾಸುಯಾ ಕಾಯಂ ಪರಿತಾಪೇಯ್ಯ। ತಸ್ಸ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಾ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಾ ಭಿಸಕ್ಕಂ

ಸಲ್ಲಕತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇಯ್ಯುಂ। ತಸ್ಸ ಸೋ ಭಿಸಕ್ಕೋ ಸಲ್ಲಕತ್ತೋ ಭೇಸಜ್ಜಂ ಕರೇಯ್ಯ। ಸೋ ತಂ ಭೇಸಜ್ಜಂ ಆಗಮ್ಮ ಕುಟ್ಠೇಹಿ ಪರಿಮುಚ್ಚೇಯ್ಯ, ಅರೋಗೋ ಅಸ್ಸ ಸುಖೀ ಸೇರೀ ಸಯಂವಸೀ ಯೇನ ಕಾಮಂ ಗಮೋ। ತಮೇನಂ ದ್ವೇ ಬಲವನ್ತೋ ಪುರಿಸಾ ನಾನಾಬಾಹಾಸು ಗಹೇತ್ವಾ ಅಙ್ಗಾರಕಾಸುಂ ಉಪಕಡ್ಢೇಯ್ಯುಂ।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯ, ಅಪಿ ನು ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಇತಿ ಚಿತಿಚೇವ ಕಾಯಂ ಸನ್ನಾಮೇಯ್ಯಾ"ತಿ? "ಏವಂ, ಭೋ ಗೋತಮ"। "ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು"? "ಅಸು ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಗ್ಗಿ ದುಕ್ಖಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಚೇವ ಮಹಾಭಿತಾಪೋ ಚ ಮಹಾಪರಿಳಾಹೋ ಚಾ"ತಿ। "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯ, ಇದಾನೇವ ನು ಖೋ ಸೋ ಅಗ್ಗಿ ದುಕ್ಖಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಚೇವ ಮಹಾಭಿತಾಪೋ ಚ ಮಹಾಪರಿಳಾಹೋ ಚ ಉದಾಹು ಪುಬ್ಬೇಪಿ ಸೋ ಅಗ್ಗಿ ದುಕ್ಖಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಚೇವ ಮಹಾಭಿತಾಪೋ ಚ ಮಹಾಪರಿಳಾಹೋ ಚಾ"ತಿ ? "ಇದಾನಿ ಚೇವ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಸೋ ಅಗ್ಗಿ ದುಕ್ಖಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಚೇವ ಮಹಾಭಿತಾಪೋ ಚ ಮಹಾಪರಿಳಾಹೋ ಚ, ಪುಬ್ಬೇಪಿ ಸೋ ಅಗ್ಗಿ ದುಕ್ಖಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಚೇವ ಮಹಾಭಿತಾಪೋ ಚ ಮಹಾಪರಿಳಾಹೋ ಚ। ಅಸು ಚ [ಅಸು ಹಿ ಚ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)], ಭೋ ಗೋತಮ, ಕುಟ್ಠೀ ಪುರಿಸೋ ಅರುಗತ್ತೋ ಪಕ್ಕಗತ್ತೋ ಕಿಮೀಹಿ ಖಜ್ಜಮಾನೋ ನಖೇಹಿ ವಣಮುಖಾನಿ ವಿಪ್ಪತಚ್ಛಮಾನೋ ಉಪಹತಿನ್ದ್ರಿಯೋ ದುಕ್ಖಸಮ್ಫಸ್ಸೇಯೇವ ಅಗ್ಗಿಸ್ಮಿಂ ಸುಖಮಿತಿ ವಿಪರೀತಸಞ್ಞಂ ಪಚ್ಚಲತ್ಥಾ"ತಿ। "ಏವಮೇವ ಖೋ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯ, ಅತೀತಮ್ಪಿ ಅದ್ಧಾನಂ ಕಾಮಾ ದುಕ್ಖಸಮ್ಫಸ್ಸಾ ಚೇವ ಮಹಾಭಿತಾಪಾ ಚ ಮಹಾಪರಿಳಾಹಾ ಚ, ಅನಾಗತಮ್ಪಿ ಅದ್ಧಾನಂ ಕಾಮಾ ದುಕ್ಖಸಮ್ಫಸ್ಸಾ ಚೇವ ಮಹಾಭಿತಾಪಾ ಚ ಮಹಾಪರಿಳಾಹಾ ಚ, ಏತರಹಿಪಿ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅದ್ಧಾನಂ ಕಾಮಾ ದುಕ್ಖಸಮ್ಫಸ್ಸಾ ಚೇವ ಮಹಾಭಿತಾಪಾ ಚ ಮಹಾಪರಿಳಾಹಾ ಚ। ಇಮೇ ಚ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯ, ಸತ್ತಾ ಕಾಮೇಸು ಅವೀತರಾಗಾ ಕಾಮತಣ್ಹಾಹಿ ಖಜ್ಜಮಾನಾ ಕಾಮಪರಿಳಾಹೇನ ಪರಿಡಯ್ಹಮಾನಾ ಉಪಹತಿನ್ದ್ರಿಯಾ ದುಕ್ಖಸಮ್ಫಸ್ಸೇಸುಯೇವ ಕಾಮೇಸು ಸುಖಮಿತಿ ವಿಪರೀತಸಞ್ಞಂ ಪಚ್ಚಲತ್ಥುಂ।

೨೧೫. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯ, ಕುಟ್ಠೀ ಪುರಿಸೋ ಅರುಗತ್ತೋ ಪಕ್ಕಗತ್ತೋ ಕಿಮೀಹಿ ಖಜ್ಜಮಾನೋ ನಖೇಹಿ ವಣಮುಖಾನಿ ವಿಪ್ಪತಚ್ಛಮಾನೋ ಅಙ್ಗಾರಕಾಸುಯಾ ಕಾಯಂ ಪರಿತಾಪೇತಿ। ಯಥಾ ಯಥಾ ಖೋ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯ, ಅಸು ಕುಟ್ಠೀ ಪುರಿಸೋ ಅರುಗತ್ತೋ ಪಕ್ಕಗತ್ತೋ ಕಿಮೀಹಿ ಖಜ್ಜಮಾನೋ ನಖೇಹಿ ವಣಮುಖಾನಿ ವಿಪ್ಪತಚ್ಛಮಾನೋ ಅಙ್ಗಾರಕಾಸುಯಾ ಕಾಯಂ ಪರಿತಾಪೇತಿ ತಥಾ ತಥಾ'ಸ್ಸ [ತಥಾ ತಥಾ ತಸ್ಸೇವ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ತಾನಿ ವಣಮುಖಾನಿ ಅಸುಚಿತರಾನಿ ಚೇವ ಹೋನ್ತಿ ದುಗ್ಗನ್ಧತರಾನಿ ಚ ಪೂತಿಕತರಾನಿ ಚ , ಹೋತಿ ಚೇವ ಕಾಚಿ ಸಾತಮತ್ತಾ ಅಸ್ಸಾದಮತ್ತಾ - ಯದಿದಂ ವಣಮುಖಾನಂ ಕಣ್ಡೂವನಹೇತು; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯ, ಸತ್ತಾ ಕಾಮೇಸು ಅವೀತರಾಗಾ ಕಾಮತಣ್ಹಾಹಿ ಖಜ್ಜಮಾನಾ ಕಾಮಪರಿಳಾಹೇನ ಚ ಪರಿಡಯ್ಹಮಾನಾ ಕಾಮೇ ಪಟಿಸೇವನ್ತಿ। ಯಥಾ ಯಥಾ ಖೋ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯ, ಸತ್ತಾ ಕಾಮೇಸು ಅವೀತರಾಗಾ ಕಾಮತಣ್ಹಾಹಿ ಖಜ್ಜಮಾನಾ ಕಾಮಪರಿಳಾಹೇನ ಚ ಪರಿಡಯ್ಹಮಾನಾ ಕಾಮೇ ಪಟಿಸೇವನ್ತಿ ತಥಾ ತಥಾ ತೇಸಂ ತೇಸಂ ಸತ್ತಾನಂ ಕಾಮತಣ್ಹಾ ಚೇವ ಪವಡ್ಢತಿ, ಕಾಮಪರಿಳಾಹೇನ ಚ ಪರಿಡಯ್ಹನ್ತಿ, ಹೋತಿ ಚೇವ ಸಾತಮತ್ತಾ ಅಸ್ಸಾದಮತ್ತಾ - ಯದಿದಂ ಪಞ್ಚಕಾಮಗುಣೇ ಪಟಿಚ್ಚ।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯ, ಅಪಿ ನು ತೇ ದಿಟ್ಠೋ ವಾ ಸುತೋ ವಾ ರಾಜಾ ವಾ ರಾಜಮಹಾಮತ್ತೋ ವಾ ಪಞ್ಚಹಿ ಕಾಮಗುಣೇಹಿ ಸಮಪ್ಪಿತೋ ಸಮಙ್ಗೀಭೂತೋ ಪರಿಚಾರಯಮಾನೋ ಕಾಮತಣ್ಹಂ ಅಪ್ಪಹಾಯ ಕಾಮಪರಿಳಾಹಂ ಅಪ್ಪಟಿವಿನೋದೇತ್ವಾ ವಿಗತಪಿಪಾಸೋ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವೂಪಸನ್ತಚಿತ್ತೋ ವಿಹಾಸಿ ವಾ ವಿಹರತಿ ವಾ ವಿಹರಿಸ್ಸತಿ ವಾ"ತಿ ? "ನೋ ಹಿದಂ, ಭೋ ಗೋತಮ"। "ಸಾಧು, ಮಾಗಣ್ಡಿಯ! ಮಯಾಪಿ ಖೋ ಏತಂ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯ, ನೇವ ದಿಟ್ಠಂ ನ ಸುತಂ ರಾಜಾ ವಾ ರಾಜಮಹಾಮತ್ತೋ ವಾ ಪಞ್ಚಹಿ ಕಾಮಗುಣೇಹಿ ಸಮಪ್ಪಿತೋ ಸಮಙ್ಗೀಭೂತೋ ಪರಿಚಾರಯಮಾನೋ ಕಾಮತಣ್ಹಂ ಅಪ್ಪಹಾಯ ಕಾಮಪರಿಳಾಹಂ ಅಪ್ಪಟಿವಿನೋದೇತ್ವಾ ವಿಗತಪಿಪಾಸೋ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವೂಪಸನ್ತಚಿತ್ತೋ ವಿಹಾಸಿ ವಾ ವಿಹರತಿ ವಾ ವಿಹರಿಸ್ಸತಿ ವಾ। ಅಥ ಖೋ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯ, ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ವಿಗತಪಿಪಾಸಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವೂಪಸನ್ತಚಿತ್ತಾ ವಿಹಾಸುಂ ವಾ ವಿಹರನ್ತಿ ವಾ ವಿಹರಿಸ್ಸನ್ತಿ ವಾ ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಕಾಮಾನಂಯೇವ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ

ಯಥಾಭೂತಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಕಾಮತಣ್ಹಂ ಪಹಾಯ ಕಾಮಪರಿಳಾಹಂ ಪಟಿವಿನೋದೇತ್ವಾ ವಿಗತಪಿಪಾಸಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವೂಪಸನ್ತಚಿತ್ತಾ ವಿಹಾಸುಂ ವಾ ವಿಹರನ್ತಿ ವಾ ವಿಹರಿಸ್ಸನ್ತಿ ವಾ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ತಾಯಂ ವೇಲಾಯಂ ಇಮಂ ಉದಾನಂ ಉದಾನೇಸಿ -

"ಆರೋಗ್ಯಪರಮಾ ಲಾಭಾ, ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪರಮಂ ಸುಖಂ।
ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಚ ಮಗ್ಗಾನಂ, ಖೇಮಂ ಅಮತಗಾಮಿನ"ನ್ತಿ॥

೨೧೬. ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಬ್ಭುತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ! ಯಾವ ಸುಭಾಸಿತಂ ಚಿದಂ ಭೋತಾ ಗೋತಮೇನ - 'ಆರೋಗ್ಯಪರಮಾ ಲಾಭಾ, ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪರಮಂ ಸುಖ'ನ್ತಿ। ಮಯಾಪಿ ಖೋ ಏತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಸುತಂ ಪುಬ್ಬಕಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಆಚರಿಯಪಾಚರಿಯಾನಂ ಭಾಸಮಾನಾನಂ - 'ಆರೋಗ್ಯಪರಮಾ ಲಾಭಾ, ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪರಮಂ ಸುಖ'ನ್ತಿ; ತಯಿದಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಸಮೇತೀ"ತಿ। "ಯಂ ಪನ ತೇ ಏತಂ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯ, ಸುತಂ ಪುಬ್ಬಕಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಆಚರಿಯಪಾಚರಿಯಾನಂ ಭಾಸಮಾನಾನಂ - 'ಆರೋಗ್ಯಪರಮಾ ಲಾಭಾ, ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪರಮಂ ಸುಖ'ನ್ತಿ, ಕತಮಂ ತಂ ಆರೋಗ್ಯಂ, ಕತಮಂ ತಂ ನಿಬ್ಬಾನ"ನ್ತಿ? ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಸಕಾನೇವ ಸುದಂ ಗತ್ತಾನಿ ಪಾಣಿನಾ ಅನೋಮಜ್ಜತಿ - "ಇದನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಆರೋಗ್ಯಂ, ಇದನ್ತಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ। ಅಹಞ್ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಏತರಹಿ ಅರೋಗೋ ಸುಖೀ, ನ ಮಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಆಬಾಧತೀ"ತಿ।

೨೧೭. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯ, ಜಚ್ಚನ್ಧೋ ಪುರಿಸೋ; ಸೋ ನ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕಾನಿ ರೂಪಾನಿ, ನ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ನೀಲಕಾನಿ ರೂಪಾನಿ, ನ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಪೀತಕಾನಿ ರೂಪಾನಿ, ನ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಲೋಹಿತಕಾನಿ ರೂಪಾನಿ, ನ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಮಞ್ಜಿಟ್ಠಕಾನಿ [ಮಞ್ಜೇಟ್ಠಿಕಾನಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰), ಮಞ್ಜೇಟ್ಠಕಾನಿ (ಕ॰)] ರೂಪಾನಿ, ನ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಸಮವಿಸಮಂ, ನ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ತಾರಕರೂಪಾನಿ, ನ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯೇ। ಸೋ ಸುಣೇಯ್ಯ ಚಕ್ಖುಮತೋ ಭಾಸಮಾನಸ್ಸ - 'ಛೇಕಂ ವತ, ಭೋ , ಓದಾತಂ ವತ್ಥಂ ಅಭಿರೂಪಂ ನಿಮ್ಮಲಂ ಸುಚೀ'ತಿ! ಸೋ ಓದಾತಪರಿಯೇಸನಂ ಚರೇಯ್ಯ। ತಮೇನಂ ಅಞ್ಞತರೋ ಪುರಿಸೋ ತೇಲಮಲಿಕತೇನ ಸಾಹುಳಿಚೀರೇನ [ತೇಲಮಸಿಕತೇನ ಸಾಹುಳಚೀವರೇನ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ವಞ್ಚೇಯ್ಯ - 'ಇದಂ ತೇ, ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಓದಾತಂ ವತ್ಥಂ ಅಭಿರೂಪಂ ನಿಮ್ಮಲಂ ಸುಚೀ'ತಿ। ಸೋ ತಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ, ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಪಾರುಪೇಯ್ಯ, ಪಾರುಪೇತ್ವಾ ಅತ್ತಮನೋ ಅತ್ತಮನವಾಚಂ ನಿಚ್ಛಾರೇಯ್ಯ - 'ಛೇಕಂ ವತ, ಭೋ, ಓದಾತಂ ವತ್ಥಂ ಅಭಿರೂಪಂ ನಿಮ್ಮಲಂ ಸುಚೀ'ತಿ!

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯ, ಅಪಿ ನು ಸೋ ಜಚ್ಚನ್ಧೋ ಪುರಿಸೋ ಜಾನನ್ತೋ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ಅಮುಂ ತೇಲಮಲಿಕತಂ ಸಾಹುಳಿಚೀರಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ, ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಪಾರುಪೇಯ್ಯ, ಪಾರುಪೇತ್ವಾ ಅತ್ತಮನೋ ಅತ್ತಮನವಾಚಂ ನಿಚ್ಛಾರೇಯ್ಯ - 'ಛೇಕಂ ವತ, ಭೋ, ಓದಾತಂ ವತ್ಥಂ ಅಭಿರೂಪಂ ನಿಮ್ಮಲಂ ಸುಚೀ'ತಿ ಉದಾಹು ಚಕ್ಖುಮತೋ ಸದ್ಧಾಯಾ"ತಿ? "ಅಜಾನನ್ತೋ ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಪಸ್ಸನ್ತೋ ಸೋ ಜಚ್ಚನ್ಧೋ ಪುರಿಸೋ ಅಮುಂ ತೇಲಮಲಿಕತಂ ಸಾಹುಳಿಚೀರಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ, ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಪಾರುಪೇಯ್ಯ, ಪಾರುಪೇತ್ವಾ ಅತ್ತಮನೋ ಅತ್ತಮನವಾಚಂ ನಿಚ್ಛಾರೇಯ್ಯ - 'ಛೇಕಂ ವತ, ಭೋ, ಓದಾತಂ ವತ್ಥಂ ಅಭಿರೂಪಂ ನಿಮ್ಮಲಂ ಸುಚೀ'ತಿ, ಚಕ್ಖುಮತೋ ಸದ್ಧಾಯಾ"ತಿ। "ಏವಮೇವ ಖೋ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯ, ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಅನ್ಧಾ ಅಚಕ್ಖುಕಾ ಅಜಾನನ್ತಾ ಆರೋಗ್ಯಂ, ಅಪಸ್ಸನ್ತಾ ನಿಬ್ಬಾನಂ , ಅಥ ಚ ಪನಿಮಂ ಗಾಥಂ ಭಾಸನ್ತಿ - 'ಆರೋಗ್ಯಪರಮಾ ಲಾಭಾ, ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪರಮಂ ಸುಖ'ನ್ತಿ। ಪುಬ್ಬಕೇಹೇಸಾ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯ, ಅರಹನ್ತೇಹಿ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇಹಿ ಗಾಥಾ ಭಾಸಿತಾ -

'ಆರೋಗ್ಯಪರಮಾ ಲಾಭಾ, ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪರಮಂ ಸುಖಂ।
ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಚ ಮಗ್ಗಾನಂ, ಖೇಮಂ ಅಮತಗಾಮಿನ'ನ್ತಿ॥

೨೧೮. “ಸಾ ಏತರಹಿ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಪುಥುಜ್ಜನಗಾಥಾ [ಪುಥುಜ್ಜನಗತಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)]। ಅಯಂ ಖೋ ಪನ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯ, ಕಾಯೋ ರೋಗಭೂತೋ ಗಣ್ಡಭೂತೋ ಸಲ್ಲಭೂತೋ ಅಘಭೂತೋ ಆಬಾಧಭೂತೋ, ಸೋ ತ್ವಂ ಇಮಂ ಕಾಯಂ ರೋಗಭೂತಂ ಗಣ್ಡಭೂತಂ ಸಲ್ಲಭೂತಂ ಅಘಭೂತಂ ಆಬಾಧಭೂತಂ - ‘ಇದನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಆರೋಗ್ಯಂ, ಇದನ್ತಂ ನಿಬ್ಬಾನ’ನ್ತಿ ವದೇಸಿ। ತಞ್ಹಿ ತೇ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯ, ಅರಿಯಂ ಚಕ್ಖುಂ ನತ್ಥಿ ಯೇನ ತ್ವಂ ಅರಿಯೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ಆರೋಗ್ಯಂ ಜಾನೇಯ್ಯಾಸಿ, ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯಾಸೀ”ತಿ। “ಏವಂ ಪಸನ್ನೋ ಅಹಂ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ! ಪಹೋತಿ ಮೇ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ತಥಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತುಂ ಯಥಾಹಂ ಆರೋಗ್ಯಂ ಜಾನೇಯ್ಯಂ, ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ”ನ್ತಿ।

೨೧೯. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಮಾಗಣ್ಡಿಯ, ಜಚ್ಚನ್ಧೋ ಪುರಿಸೋ; ಸೋ ನ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕಾನಿ ರೂಪಾನಿ, ನ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ನೀಲಕಾನಿ ರೂಪಾನಿ, ನ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಪೀತಕಾನಿ ರೂಪಾನಿ, ನ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಲೋಹಿತಕಾನಿ ರೂಪಾನಿ, ನ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಮಞ್ಜಿಟ್ಠಕಾನಿ ರೂಪಾನಿ, ನ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಸಮವಿಸಮಂ, ನ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ತಾರಕರೂಪಾನಿ, ನ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯೇ। ತಸ್ಸ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಾ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಾ ಭಿಸಕ್ಕಂ ಸಲ್ಲಕತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇಯ್ಯುಂ। ತಸ್ಸ ಸೋ ಭಿಸಕ್ಕೋ ಸಲ್ಲಕತ್ತೋ ಭೇಸಜ್ಜಂ ಕರೇಯ್ಯ। ಸೋ ತಂ ಭೇಸಜ್ಜಂ ಆಗಮ್ಮ ನ ಚಕ್ಖೂನಿ ಉಪ್ಪಾದೇಯ್ಯ, ನ ಚಕ್ಖೂನಿ ವಿಸೋಧೇಯ್ಯ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯ, ನನು ಸೋ ವೇಜ್ಜೋ ಯಾವದೇವ ಕಿಲಮಥಸ್ಸ ವಿಘಾತಸ್ಸ ಭಾಗೀ ಅಸ್ಸಾ”ತಿ? “ಏವಂ, ಭೋ ಗೋತಮ”। “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯ, ಅಹಞ್ಚೇ ತೇ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಯ್ಯಂ - ‘ಇದನ್ತಂ ಆರೋಗ್ಯಂ, ಇದನ್ತಂ ನಿಬ್ಬಾನ’ನ್ತಿ, ಸೋ ತ್ವಂ ಆರೋಗ್ಯಂ ನ ಜಾನೇಯ್ಯಾಸಿ, ನಿಬ್ಬಾನಂ ನ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯಾಸಿ। ಸೋ ಮಮಸ್ಸ ಕಿಲಮಥೋ, ಸಾ ಮಮಸ್ಸ ವಿಹೇಸಾ”ತಿ। “ಏವಂ ಪಸನ್ನೋ ಅಹಂ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ। ಪಹೋತಿ ಮೇ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ತಥಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತುಂ ಯಥಾಹಂ ಆರೋಗ್ಯಂ ಜಾನೇಯ್ಯಂ, ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ”ನ್ತಿ।

೨೨೦. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯ, ಜಚ್ಚನ್ಧೋ ಪುರಿಸೋ; ಸೋ ನ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕಾನಿ ರೂಪಾನಿ, ನ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ನೀಲಕಾನಿ ರೂಪಾನಿ, ನ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಪೀತಕಾನಿ ರೂಪಾನಿ, ನ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಲೋಹಿತಕಾನಿ ರೂಪಾನಿ, ನ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಮಞ್ಜಿಟ್ಠಕಾನಿ ರೂಪಾನಿ, ನ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಸಮವಿಸಮಂ, ನ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ತಾರಕರೂಪಾನಿ, ನ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯೇ। ಸೋ ಸುಣೇಯ್ಯ ಚಕ್ಖುಮತೋ ಭಾಸಮಾನಸ್ಸ - ‘ಛೇಕಂ ವತ, ಭೋ, ಓದಾತಂ ವತ್ಥಂ ಅಭಿರೂಪಂ ನಿಮ್ಮಲಂ ಸುಚೀ’ತಿ! ಸೋ ಓದಾತಪರಿಯೇಸನಂ ಚರೇಯ್ಯ। ತಮೇನಂ ಅಞ್ಞತರೋ ಪುರಿಸೋ ತೇಲಮಲಿಕತೇನ ಸಾಹುಳಿಚೀರೇನ ವಞ್ಚೇಯ್ಯ - ‘ಇದಂ ತೇ, ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಓದಾತಂ ವತ್ಥಂ ಅಭಿರೂಪಂ ನಿಮ್ಮಲಂ ಸುಚೀ’ತಿ। ಸೋ ತಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ, ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಪಾರುಪೇಯ್ಯ। ತಸ್ಸ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಾ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಾ ಭಿಸಕ್ಕಂ ಸಲ್ಲಕತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇಯ್ಯುಂ। ತಸ್ಸ ಸೋ ಭಿಸಕ್ಕೋ ಸಲ್ಲಕತ್ತೋ ಭೇಸಜ್ಜಂ ಕರೇಯ್ಯ - ಉದ್ಧಂವಿರೇಚನಂ ಅಧೋವಿರೇಚನಂ ಅಞ್ಜನಂ ಪಚ್ಚಞ್ಜನಂ ನತ್ಥುಕಮ್ಮಂ। ಸೋ ತಂ ಭೇಸಜ್ಜಂ ಆಗಮ್ಮ ಚಕ್ಖೂನಿ ಉಪ್ಪಾದೇಯ್ಯ, ಚಕ್ಖೂನಿ ವಿಸೋಧೇಯ್ಯ। ತಸ್ಸ ಸಹ ಚಕ್ಖುಪ್ಪಾದಾ ಯೋ ಅಮುಸ್ಮಿಂ ತೇಲಮಲಿಕತೇ ಸಾಹುಳಿಚೀರೇ ಛನ್ದರಾಗೋ ಸೋ ಪಹೀಯೇಥ। ತಞ್ಚ ನಂ ಪುರಿಸಂ ಅಮಿತ್ತತೋಪಿ ದಹೇಯ್ಯ, ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕತೋಪಿ ದಹೇಯ್ಯ, ಅಪಿ ಚ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ - ‘ದೀಘರತ್ತಂ ವತ, ಭೋ, ಅಹಂ ಇಮಿನಾ ಪುರಿಸೇನ ತೇಲಮಲಿಕತೇನ ಸಾಹುಳಿಚೀರೇನ ನಿಕತೋ ವಞ್ಚಿತೋ ಪಲುದ್ಧೋ - ಇದಂ ತೇ, ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಓದಾತಂ ವತ್ಥಂ ಅಭಿರೂಪಂ ನಿಮ್ಮಲಂ ಸುಚೀ’ತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯ, ಅಹಞ್ಚೇ ತೇ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಯ್ಯಂ - ‘ಇದನ್ತಂ ಆರೋಗ್ಯಂ, ಇದನ್ತಂ ನಿಬ್ಬಾನ’ನ್ತಿ। ಸೋ ತ್ವಂ ಆರೋಗ್ಯಂ ಜಾನೇಯ್ಯಾಸಿ, ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯಾಸಿ। ತಸ್ಸ ತೇ ಸಹ ಚಕ್ಖುಪ್ಪಾದಾ ಯೋ ಪಞ್ಚಸುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇಸು ಛನ್ದರಾಗೋ ಸೋ ಪಹೀಯೇಥ; ಅಪಿ ಚ ತೇ ಏವಮಸ್ಸ - ‘ದೀಘರತ್ತಂ ವತ, ಭೋ, ಅಹಂ ಇಮಿನಾ ಚಿತ್ತೇನ ನಿಕತೋ ವಞ್ಚಿತೋ ಪಲುದ್ಧೋ [ಪಲದ್ಧೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)]। ಅಹಞ್ಹಿ ರೂಪಂಯೇವ ಉಪಾದಿಯಮಾನೋ ಉಪಾದಿಯಿಂ, ವೇದನಂಯೇವ ಉಪಾದಿಯಮಾನೋ ಉಪಾದಿಯಿಂ, ಸಞ್ಞಂಯೇವ ಉಪಾದಿಯಮಾನೋ ಉಪಾದಿಯಿಂ, ಸಙ್ಖಾರೇಯೇವ ಉಪಾದಿಯಮಾನೋ ಉಪಾದಿಯಿಂ, ವಿಞ್ಞಾಣಂಯೇವ ಉಪಾದಿಯಮಾನೋ ಉಪಾದಿಯಿಂ। ತಸ್ಸ ಮೇ ಉಪಾದಾನಪಚ್ಚಯಾ ಭವೋ, ಭವಪಚ್ಚಯಾ ಜಾತಿ, ಜಾತಿಪಚ್ಚಯಾ ಜರಾಮರಣಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ಸಮ್ಭವನ್ತಿ; ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ

ಹೋತೀ’’ತಿ। ‘‘ಏವಂ ಪಸನ್ನೋ ಅಹಂ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ! ಪಹೋತಿ ಮೇ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ತಥಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತುಂ ಯಥಾಹಂ ಇಮಮ್ಹಾ ಆಸನಾ ಅನನ್ಧೋ ವುಟ್ಠಹೇಯ್ಯ’’ನ್ತಿ।

೨೧೧. ‘‘ತೇನ ಹಿ ತ್ವಂ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯ, ಸಪ್ಪುರಿಸೇ ಭಜೇಯ್ಯಾಸಿ। ಯತೋ ಖೋ ತ್ವಂ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯ, ಸಪ್ಪುರಿಸೇ ಭಜಿಸ್ಸಸಿ ತತೋ ತ್ವಂ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯ, ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಸೋಸ್ಸಸಿ; ಯತೋ ಖೋ ತ್ವಂ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯ, ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಸೋಸ್ಸಸಿ ತತೋ ತ್ವಂ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯ, ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿಸ್ಸಸಿ; ಯತೋ ಖೋ ತ್ವಂ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯ, ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿಸ್ಸಸಿ ತತೋ ತ್ವಂ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯ, ಸಾಮಂಯೇವ ಞಸ್ಸಸಿ, ಸಾಮಂ ದಕ್ಖಿಸ್ಸಸಿ - ಇಮೇ ರೋಗಾ ಗಣ್ಡಾ ಸಲ್ಲಾ; ಇಧ ರೋಗಾ ಗಣ್ಡಾ ಸಲ್ಲಾ ಅಪರಿಸೇಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ಮೇ ಉಪಾದಾನನಿರೋಧಾ ಭವನಿರೋಧೋ, ಭವನಿರೋಧಾ ಜಾತಿನಿರೋಧೋ, ಜಾತಿನಿರೋಧಾ ಜರಾಮರಣಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ; ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತೀ’’ತಿ।

೨೧೨. ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - ‘‘ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ! ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ನಿಕ್ಕುಜ್ಜಿತಂ ವಾ ಉಕ್ಕುಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ ವಾ ವಿವರೇಯ್ಯ, ಮೂಳ್ಹಸ್ಸ ವಾ ಮಗ್ಗಂ ಆಚಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಅನ್ಧಕಾರೇ ವಾ ತೇಲಪಜ್ಜೋತಂ ಧಾರೇಯ್ಯ - ಚಕ್ಖುಮನ್ತೋ ರೂಪಾನಿ ದಕ್ಖನ್ತೀತಿ; ಏವಮೇವಂ ಭೋತಾ ಗೋತಮೇನ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಧಮ್ಮೋ ಪಕಾಸಿತೋ। ಏಸಾಹಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛಾಮಿ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚ । ಲಭೇಯ್ಯಾಹಂ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ, ಲಭೇಯ್ಯಂ ಉಪಸಮ್ಪದ’’ನ್ತಿ। ‘‘ಯೋ ಖೋ, ಮಾಗಣ್ಡಿಯ, ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಪುಬ್ಬೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಆಕಙ್ಖತಿ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ, ಆಕಙ್ಖತಿ ಉಪಸಮ್ಪದಂ, ಸೋ ಚತ್ತಾರೋ ಮಾಸೇ ಪರಿವಸತಿ; ಚತುನ್ನಂ ಮಾಸಾನಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ಆರದ್ಧಚಿತ್ತಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಬ್ಬಾಜೇನ್ತಿ , ಉಪಸಮ್ಪಾದೇನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖುಭಾವಾಯ। ಅಪಿ ಚ ಮೇತ್ಥ ಪುಗ್ಗಲವೇಮತ್ತತಾ ವಿದಿತಾ’’ತಿ। ‘‘ಸಚೇ, ಭನ್ತೇ, ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಪುಬ್ಬಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಆಕಙ್ಖನ್ತಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ, ಆಕಙ್ಖನ್ತಾ ಉಪಸಮ್ಪದಂ ಚತ್ತಾರೋ ಮಾಸೇ ಪರಿವಸನ್ತಿ, ಚತುನ್ನಂ ಮಾಸಾನಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ಆರದ್ಧಚಿತ್ತಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಬ್ಬಾಜೇನ್ತಿ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖುಭಾವಾಯ; ಅಹಂ ಚತ್ತಾರಿ ವಸ್ಸಾನಿ ಪರಿವಸಿಸ್ಸಾಮಿ, ಚತುನ್ನಂ ವಸ್ಸಾನಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ಆರದ್ಧಚಿತ್ತಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಬ್ಬಾಜೇನ್ತು, ಉಪಸಮ್ಪಾದೇನ್ತು ಭಿಕ್ಖುಭಾವಾಯಾ’’ತಿ । ಅಲತ್ಥ ಖೋ ಮಾಗಣ್ಡಿಯೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ, ಅಲತ್ಥ ಉಪಸಮ್ಪದಂ। ಅಚಿರೂಪಸಮ್ಪನ್ನೋ ಖೋ ಪನಾಯಸ್ಮಾ ಮಾಗಣ್ಡಿಯೋ ಏಕೋ ವೂಪಕಟ್ಠೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಆತಾಪೀ ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರನ್ತೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ - ಯಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ ತದನುತ್ತರಂ - ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿ। ‘ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ’ತಿ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿ। ಅಞ್ಞತರೋ ಖೋ ಪನಾಯಸ್ಮಾ ಮಾಗಣ್ಡಿಯೋ ಅರಹತಂ ಅಹೋಸೀತಿ।

ಮಾಗಣ್ಡಿಯಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಸನ್ದಕಸುತ್ತಂ

೨೧೩. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಕೋಸಮ್ಬಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಘೋಸಿತಾರಾಮೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಸನ್ದಕೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಪಿಲಕ್ಖಗುಹಾಯಂ ಪಟಿವಸತಿ ಮಹತಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಪರಿಸಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಪಞ್ಚಮತ್ತೇಹಿ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಸತೇಹಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - ‘‘ಆಯಾಮಾವುಸೋ, ಯೇನ ದೇವಕತಸೋಬ್ಭೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮ ಗುಹಾದಸ್ಸನಾಯಾ’’ತಿ। ‘‘ಏವಮಾವುಸೋ’’ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಸಮ್ಬಹುಲೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಯೇನ ದೇವಕತಸೋಬ್ಭೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಸನ್ದಕೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಮಹತಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಪರಿಸಾಯ

ಸದ್ಧಿಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ಉನ್ನಾದಿನಿಯಾ ಉಚ್ಚಾಸದ್ದಮಹಾಸದ್ದಾಯ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ತಿರಚ್ಛಾನಕಥಂ ಕಥೇನ್ತಿಯಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ರಾಜಕಥಂ ಚೋರಕಥಂ ಮಹಾಮತ್ತಕಥಂ ಸೇನಾಕಥಂ ಭಯಕಥಂ ಯುದ್ಧಕಥಂ ಅನ್ನಕಥಂ ಪಾನಕಥಂ ವತ್ಥಕಥಂ ಸಯನಕಥಂ ಮಾಲಾಕಥಂ ಗನ್ಧಕಥಂ ಞಾತಿಕಥಂ ಯಾನಕಥಂ ಗಾಮಕಥಂ ನಿಗಮಕಥಂ ನಗರಕಥಂ ಜನಪದಕಥಂ ಇತ್ಥಿಕಥಂ ಸೂರಕಥಂ ವಿಸಿಖಾಕಥಂ ಕುಮ್ಭಟ್ಠಾನಕಥಂ ಪುಬ್ಬಪೇತಕಥಂ ನಾನತ್ತಕಥಂ ಲೋಕಕ್ಖಾಯಿಕಂ ಸಮುದ್ದಕ್ಖಾಯಿಕಂ ಇತಿಭವಾಭವಕಥಂ ಇತಿ ವಾ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಸನ್ದಕೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ। ದಿಸ್ವಾನ ಸಕಂ ಪರಿಸಂ ಸಣ್ಠಾಪೇಸಿ - "ಅಪ್ಪಸದ್ದಾ ಭೋನ್ತೋ ಹೋನ್ತು, ಮಾ ಭೋನ್ತೋ ಸದ್ದಮಕತ್ಥ; ಅಯಂ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸಾವಕೋ ಆಗಚ್ಛತಿ ಸಮಣೋ ಆನನ್ದೋ। ಯಾವತಾ ಖೋ ಪನ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸಾವಕಾ ಕೋಸಮ್ಬಿಯಂ ಪಟಿವಸನ್ತಿ, ಅಯಂ ತೇಸಂ ಅಞ್ಞತರೋ ಸಮಣೋ ಆನನ್ದೋ। ಅಪ್ಪಸದ್ದಕಾಮಾ ಖೋ ಪನ ತೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಅಪ್ಪಸದ್ದವಿನೀತಾ ಅಪ್ಪಸದ್ದಸ್ಸ ವಣ್ಣವಾದಿನೋ; ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಅಪ್ಪಸದ್ದಂ ಪರಿಸಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯಾ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ತೇ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೇಸುಂ।

೨೨೪. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಯೇನ ಸನ್ದಕೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ। ಅಥ ಖೋ ಸನ್ದಕೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಏತದವೋಚ - "ಏತು ಖೋ ಭವಂ ಆನನ್ದೋ, ಸ್ವಾಗತಂ ಭೋತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ। ಚಿರಸ್ಸಂ ಖೋ ಭವಂ ಆನನ್ದೋ ಇಮಂ ಪರಿಯಾಯಮಕಾಸಿ ಯದಿದಂ ಇಧಾಗಮನಾಯ। ನಿಸೀದತು ಭವಂ ಆನನ್ದೋ, ಇದಮಾಸನಂ ಪಞ್ಞತ್ತ"ನ್ತಿ। ನಿಸೀದಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ। ಸನ್ದಕೋಪಿ ಖೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಅಞ್ಞತರಂ ನೀಚಂ ಆಸನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಸನ್ದಕಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಏತದವೋಚ - "ಕಾಯನುತ್ಥ, ಸನ್ದಕ, ಏತರಹಿ ಕಥಾಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ, ಕಾ ಚ ಪನ ವೋ ಅನ್ತರಾಕಥಾ ವಿಪ್ಪಕತಾ"ತಿ? "ತಿಟ್ಠತೇಸಾ, ಭೋ ಆನನ್ದ, ಕಥಾ ಯಾಯ ಮಯಂ ಏತರಹಿ ಕಥಾಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ। ನೇಸಾ ಭೋತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಕಥಾ ದುಲ್ಲಭಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಪಚ್ಛಾಪಿ ಸವನಾಯ। ಸಾಧು ವತ ಭವನ್ತಂಯೇವ ಆನನ್ದಂ ಪಟಿಭಾತು ಸಕೇ ಆಚರಿಯಕೇ ಧಮ್ಮೀಕಥಾ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ, ಸನ್ದಕ, ಸುಣಾಹಿ , ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಹಿ, ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಂ ಭೋ"ತಿ ಖೋ ಸನ್ದಕೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಏತದವೋಚ - "ಚತ್ತಾರೋಮೇ , ಸನ್ದಕ, ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಅಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸಾ ಅಕ್ಖಾತಾ ಚತ್ತಾರಿ ಚ ಅನಸ್ಸಾಸಿಕಾನಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಾನಿ ಅಕ್ಖಾತಾನಿ, ಯತ್ಥ ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸೋ ಸಸಕ್ಕಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ನ ವಸೇಯ್ಯ, ವಸನ್ತೋ ಚ [ವಸನ್ತೋ ವಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰) ಏವಮುಪರಿಪಿ ಅನಾರಾಧನಪಕ್ಖೇ] ನಾರಾಧೇಯ್ಯ ಞಾಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಕುಸಲ"ನ್ತಿ। "ಕತಮೇ ಪನ ತೇ, ಭೋ ಆನನ್ದ, ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಚತ್ತಾರೋ ಅಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸಾ ಅಕ್ಖಾತಾ, ಯತ್ಥ ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸೋ ಸಸಕ್ಕಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ನ ವಸೇಯ್ಯ, ವಸನ್ತೋ ಚ ನಾರಾಧೇಯ್ಯ ಞಾಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಕುಸಲ"ನ್ತಿ?

೨೨೫. "ಇಧ, ಸನ್ದಕ, ಏಕಚ್ಚೋ ಸತ್ಥಾ ಏವಂವಾದೀ ಹೋತಿ ಏವಂದಿಟ್ಠಿ - 'ನತ್ಥಿ ದಿನ್ನಂ, ನತ್ಥಿ ಯಿಟ್ಠಂ, ನತ್ಥಿ ಹುತಂ, ನತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ, ನತ್ಥಿ ಅಯಂ ಲೋಕೋ, ನತ್ಥಿ ಪರೋಲೋಕೋ, ನತ್ಥಿ ಮಾತಾ, ನತ್ಥಿ ಪಿತಾ, ನತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ, ನತ್ಥಿ ಲೋಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಮ್ಮಗ್ಗತಾ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪನ್ನಾ ಯೇ ಇಮಞ್ಚ ಲೋಕಂ ಪರಞ್ಚ ಲೋಕಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದೇನ್ತಿ। ಚಾತುಮಹಾಭೂತಿಕೋ ಅಯಂ ಪುರಿಸೋ ಯದಾ ಕಾಲಙ್ಕರೋತಿ, ಪಥವೀ ಪಥವೀಕಾಯಂ ಅನುಪೇತಿ ಅನುಪಗಚ್ಛತಿ, ಆಪೋ ಆಪೋಕಾಯಂ ಅನುಪೇತಿ ಅನುಪಗಚ್ಛತಿ, ತೇಜೋ ತೇಜೋಕಾಯಂ ಅನುಪೇತಿ ಅನುಪಗಚ್ಛತಿ, ವಾಯೋ ವಾಯೋಕಾಯಂ ಅನುಪೇತಿ ಅನುಪಗಚ್ಛತಿ , ಆಕಾಸಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಸಙ್ಕಮನ್ತಿ। ಆಸನ್ದಿಪಞ್ಚಮಾ ಪುರಿಸಾ ಮತಂ ಆದಾಯ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಯಾವಾಳಾಹನಾ ಪದಾನಿ ಪಞ್ಞಾಯನ್ತಿ। ಕಾಪೋತಕಾನಿ ಅಟ್ಠೀನಿ ಭವನ್ತಿ। ಭಸ್ಸನ್ತಾ ಆಹುತಿಯೋ; ದತ್ತುಪಞ್ಞತ್ತಂ ಯದಿದಂ ದಾನಂ। ತೇಸಂ ತುಚ್ಛಾ ಮುಸಾ ವಿಲಾಪೋ ಯೇ ಕೇಚಿ ಅತ್ಥಿಕವಾದಂ ವದನ್ತಿ। ಬಾಲೇ ಚ ಪಣ್ಡಿತೇ ಚ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಉಚ್ಛಿಜ್ಜನ್ತಿ ವಿನಸ್ಸನ್ತಿ ನ ಹೋನ್ತಿ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ।

“ತತ್ರ , ಸನ್ದಕ, ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - ‘ಅಯಂ ಖೋ ಭವಂ ಸತ್ಥಾ ಏವಂವಾದೀ ಏವಂದಿಟ್ಠಿ - ನತ್ಥಿ ದಿನ್ನಂ, ನತ್ಥಿ ಯಿಟ್ಠಂ, ನತ್ಥಿ ಹುತಂ, ನತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ, ನತ್ಥಿ ಅಯಂ ಲೋಕೋ, ನತ್ಥಿ ಪರೋಲೋಕೋ, ನತ್ಥಿ ಮಾತಾ, ನತ್ಥಿ ಪಿತಾ, ನತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ, ನತ್ಥಿ ಲೋಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಮ್ಮಗ್ಗತಾ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪನ್ನಾ ಯೇ ಇಮಞ್ಚ ಲೋಕಂ ಪರಞ್ಚ ಲೋಕಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದೇನ್ತಿ। ಚಾತುಮಹಾಭೂತಿಕೋ ಅಯಂ ಪುರಿಸೋ ಯದಾ ಕಾಲಙ್ಕರೋತಿ, ಪಥವೀ ಪಥವೀಕಾಯಂ ಅನುಪೇತಿ ಅನುಪಗಚ್ಛತಿ, ಆಪೋ ಆಪೋಕಾಯಂ ಅನುಪೇತಿ ಅನುಪಗಚ್ಛತಿ, ತೇಜೋ ತೇಜೋಕಾಯಂ ಅನುಪೇತಿ ಅನುಪಗಚ್ಛತಿ, ವಾಯೋ ವಾಯೋಕಾಯಂ ಅನುಪೇತಿ ಅನುಪಗಚ್ಛತಿ, ಆಕಾಸಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಸಙ್ಕಮನ್ತಿ। ಆಸನ್ದಿಪಞ್ಚಮಾ ಪುರಿಸಾ ಮತಂ ಆದಾಯ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಯಾವಾಳಾಹನಾ ಪದಾನಿ ಪಞ್ಞಾಯನ್ತಿ। ಕಾಪೋತಕಾನಿ ಅಟ್ಠೀನಿ ಭವನ್ತಿ। ಭಸ್ಸನ್ತಾ ಆಹುತಿಯೋ; ದತ್ತುಪಞ್ಞತ್ತಂ ಯದಿದಂ ದಾನಂ। ತೇಸಂ ತುಚ್ಛಾ ಮುಸಾ ವಿಲಾಪೋ ಯೇ ಕೇಚಿ ಅತ್ಥಿಕವಾದಂ ವದನ್ತಿ। ಬಾಲೇ ಚ ಪಣ್ಡಿತೇ ಚ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಉಚ್ಛಿಜ್ಜನ್ತಿ ವಿನಸ್ಸನ್ತಿ ನ ಹೋನ್ತಿ ಪರಂ ಮರಣಾ’ತಿ। ಸಚೇ ಇಮಸ್ಸ ಭೋತೋ ಸತ್ಥುನೋ ಸಚ್ಚಂ ವಚನಂ, ಅಕತೇನ ಮೇ ಏತ್ಥ ಕತಂ, ಅವುಸಿತೇನ ಮೇ ಏತ್ಥ ವುಸಿತಂ। ಉಭೋಪಿ ಮಯಂ ಏತ್ಥ ಸಮಸಮಾ ಸಾಮಞ್ಞಂ ಪತ್ತಾ, ಯೋ ಚಾಹಂ ನ ವದಾಮಿ ‘ಉಭೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಉಚ್ಛಿಜ್ಜಿಸ್ಸಾಮ, ವಿನಸ್ಸಿಸ್ಸಾಮ, ನ ಭವಿಸ್ಸಾಮ ಪರಂ ಮರಣಾ’ತಿ। ಅತಿರೇಕಂ ಖೋ ಪನಿಮಸ್ಸ ಭೋತೋ ಸತ್ಥುನೋ ನಗ್ಗಿಯಂ ಮುಣ್ಡಿಯಂ ಉಕ್ಕುಟಿಕಪ್ಪಧಾನಂ ಕೇಸಮಸ್ಸುಲೋಚನಂ ಯೋಹಂ ಪುತ್ತಸಮ್ಬಾಧಸಯನಂ [ಪುತ್ತಸಮ್ಬಾಧವಸನಂ (ಸೀ॰)] ಅಜ್ಝಾವಸನ್ತೋ ಕಾಸಿಕಚನ್ದನಂ ಪಚ್ಚನುಭೋನ್ತೋ ಮಾಲಾಗನ್ಧವಿಲೇಪನಂ ಧಾರೇನ್ತೋ ಜಾತರೂಪರಜತಂ ಸಾದಿಯನ್ತೋ ಇಮಿನಾ ಭೋತಾ ಸತ್ಥಾರಾ ಸಮಸಮಗತಿಕೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ। ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯಂ ಸೋಹಂ ಕಿಂ ಜಾನನ್ತೋ ಕಿಂ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸತ್ಥರಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿಸ್ಸಾಮಿ? ‘ಸೋ ಅಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸೋ ಅಯ’ನ್ತಿ - ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ತಸ್ಮಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಾ ನಿಬ್ಬಿಜ್ಜ ಪಕ್ಕಮತಿ [ನಿಬ್ಬಿಜ್ಜಾಪಕ್ಕಮತಿ (ಸೀ॰)]। ಅಯಂ ಖೋ, ಸನ್ದಕ, ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಪಠಮೋ ಅಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸೋ ಅಕ್ಖಾತೋ ಯತ್ಥ ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸೋ ಸಸಕ್ಕಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ನ ವಸೇಯ್ಯ, ವಸನ್ತೋ ಚ ನಾರಾಧೇಯ್ಯ ಞಾಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಕುಸಲಂ।

೨೨೬. “ಪುನ ಚಪರಂ, ಸನ್ದಕ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಸತ್ಥಾ ಏವಂವಾದೀ ಹೋತಿ ಏವಂದಿಟ್ಠಿ - ‘ಕರೋತೋ ಕಾರಯತೋ ಛಿನ್ದತೋ ಛೇದಾಪಯತೋ ಪಚತೋ ಪಾಚಾಪಯತೋ ಸೋಚಯತೋ ಸೋಚಾಪಯತೋ ಕಿಲಮತೋ ಕಿಲಮಾಪಯತೋ ಫನ್ದತೋ ಫನ್ದಾಪಯತೋ ಪಾಣಮತಿಪಾತಯತೋ ಅದಿನ್ನಂ ಆದಿಯತೋ ಸನ್ಧಿಂ ಛಿನ್ದತೋ ನಿಲ್ಲೋಪಂ ಹರತೋ ಏಕಾಗಾರಿಕಂ ಕರೋತೋ ಪರಿಪನ್ಥೇ ತಿಟ್ಠತೋ ಪರದಾರಂ ಗಚ್ಛತೋ ಮುಸಾ ಭಣತೋ ಕರೋತೋ ನ ಕರೀಯತಿ ಪಾಪಂ। ಖುರಪರಿಯನ್ತೇನ ಚೇಪಿ ಚಕ್ಕೇನ ಯೋ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಪಥವಿಯಾ ಪಾಣೇ ಏಕಂ ಮಂಸಖಲಂ ಏಕಂ ಮಂಸಪುಞ್ಜಂ ಕರೇಯ್ಯ, ನತ್ಥಿ ತತೋನಿದಾನಂ ಪಾಪಂ, ನತ್ಥಿ ಪಾಪಸ್ಸ ಆಗಮೋ। ದಕ್ಖಿಣಞ್ಚೇಪಿ ಗಙ್ಗಾಯ ತೀರಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಹನನ್ತೋ ಘಾತೇನ್ತೋ ಛಿನ್ದನ್ತೋ ಛೇದಾಪೇನ್ತೋ ಪಚನ್ತೋ ಪಚಾಪೇನ್ತೋ, ನತ್ಥಿ ತತೋನಿದಾನಂ ಪಾಪಂ, ನತ್ಥಿ ಪಾಪಸ್ಸ ಆಗಮೋ। ಉತ್ತರಞ್ಚೇಪಿ ಗಙ್ಗಾಯ ತೀರಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ದದನ್ತೋ ದಾಪೇನ್ತೋ ಯಜನ್ತೋ ಯಜಾಪೇನ್ತೋ, ನತ್ಥಿ ತತೋನಿದಾನಂ ಪುಞ್ಞಂ, ನತ್ಥಿ ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಆಗಮೋ। ದಾನೇನ ದಮೇನ ಸಂಯಮೇನ ಸಚ್ಚವಜ್ಜೇನ ನತ್ಥಿ ಪುಞ್ಞಂ, ನತ್ಥಿ ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಆಗಮೋ’ತಿ।

“ತತ್ರ, ಸನ್ದಕ, ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - ‘ಅಯಂ ಖೋ ಭವಂ ಸತ್ಥಾ ಏವಂವಾದೀ ಏವಂದಿಟ್ಠಿ - ಕರೋತೋ ಕಾರಯತೋ ಛಿನ್ದತೋ ಛೇದಾಪಯತೋ ಪಚತೋ ಪಾಚಾಪಯತೋ ಸೋಚತೋ ಸೋಚಾಪಯತೋ ಕಿಲಮತೋ ಕಿಲಮಾಪಯತೋ ಫನ್ದತೋ ಫನ್ದಾಪಯತೋ ಪಾಣಮತಿಪಾತಯತೋ ಅದಿನ್ನಂ ಆದಿಯತೋ ಸನ್ಧಿಂ ಛಿನ್ದತೋ ನಿಲ್ಲೋಪಂ ಹರತೋ ಏಕಾಗಾರಿಕಂ ಕರೋತೋ ಪರಿಪನ್ಥೇ ತಿಟ್ಠತೋ ಪರದಾರಂ ಗಚ್ಛತೋ ಮುಸಾ ಭಣತೋ ಕರೋತೋ ನ ಕರೀಯತಿ ಪಾಪಂ ಖುರಪರಿಯನ್ತೇನ ಚೇಪಿ ಚಕ್ಕೇನ ಯೋ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಪಥವಿಯಾ ಪಾಣೇ ಏಕಂ ಮಂಸಖಲಂ ಏಕಂ ಮಂಸಪುಞ್ಜಂ ಕರೇಯ್ಯ, ನತ್ಥಿ ತತೋನಿದಾನಂ ಪಾಪಂ, ನತ್ಥಿ ಪಾಪಸ್ಸ ಆಗಮೋ। ದಕ್ಖಿಣಞ್ಚೇಪಿ ಗಙ್ಗಾಯ ತೀರಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಹನನ್ತೋ ಘಾತೇನ್ತೋ

ಭಿನ್ದನ್ತೋ ಭೇದಾಪೇನ್ತೋ ಪಚನ್ತೋ ಪಚಾಪೇನ್ತೋ, ನತ್ಥಿ ತತೋನಿದಾನಂ ಪಾಪಂ, ನತ್ಥಿ ಪಾಪಸ್ಸ ಆಗಮೋ। ಉತ್ತರಞ್ಚೇಪಿ ಗಙ್ಗಾಯ ತೀರಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ದದನ್ತೋ ದಾಪೇನ್ತೋ ಯಜನ್ತೋ ಯಜಾಪೇನ್ತೋ, ನತ್ಥಿ ತತೋನಿದಾನಂ ಪುಞ್ಞಂ, ನತ್ಥಿ ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಆಗಮೋ। ದಾನೇನ ದಮೇನ ಸಂಯಮೇನ ಸಚ್ಚವಜ್ಜೇನ ನತ್ಥಿ ಪುಞ್ಞಂ, ನತ್ಥಿ ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಆಗಮೋ'ತಿ। ಸಚೇ ಇಮಸ್ಸ ಭೋತೋ ಸತ್ಥುನೋ ಸಚ್ಚಂ ವಚನಂ, ಅಕತೇನ ಮೇ ಏತ್ಥ ಕತಂ, ಅವುಸಿತೇನ ಮೇ ಏತ್ಥ ವುಸಿತಂ। ಉಭೋಪಿ ಮಯಂ ಏತ್ಥ ಸಮಸಮಾ ಸಾಮಞ್ಞಂ ಪತ್ತಾ, ಯೋ ಚಾಹಂ ನ ವದಾಮಿ 'ಉಭಿನ್ನಂ ಕುರುತಂ ನ ಕರೀಯತಿ ಪಾಪ'ನ್ತಿ। ಅತಿರೇಕಂ ಖೋ ಪನಿಮಸ್ಸ ಭೋತೋ ಸತ್ಥುನೋ ನಗ್ಗಿಯಂ ಮುಣ್ಡಿಯಂ ಉಕ್ಕುಟಿಕಪ್ಪಧಾನಂ ಕೇಸಮಸ್ಸುಲೋಚನಂ ಯೋಹಂ ಪುತ್ತಸಮ್ಬಾಧಸಯನಂ ಅಜ್ಝಾವಸನ್ತೋ ಕಾಸಿಕಚನ್ದನಂ ಪಚ್ಚನುಭೋನ್ತೋ ಮಾಲಾಗನ್ಧವಿಲೇಪನಂ ಧಾರೇನ್ತೋ ಜಾತರೂಪರಜತಂ ಸಾದಿಯನ್ತೋ ಇಮಿನಾ ಭೋತಾ ಸತ್ಥಾರಾ ಸಮಸಮಗತಿಕೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ। ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯಂ ಸೋಹಂ ಕಿಂ ಜಾನನ್ತೋ ಕಿಂ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸತ್ಥರಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿಸ್ಸಾಮಿ? 'ಸೋ ಅಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸೋ ಅಯ'ನ್ತಿ ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ತಸ್ಮಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಾ ನಿಬ್ಬಿಜ್ಜ ಪಕ್ಕಮತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಸನ್ದಕ, ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ದುತಿಯೋ ಅಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸೋ ಅಕ್ಖಾತೋ ಯತ್ಥ ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸೋ ಸಸಕ್ಕಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ನ ವಸೇಯ್ಯ, ವಸನ್ತೋ ಚ ನಾರಾಧೇಯ್ಯ ಞಾಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಕುಸಲಂ।

೨೨೮. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಸನ್ದಕ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಸತ್ಥಾ ಏವಂವಾದೀ ಹೋತಿ ಏವಂದಿಟ್ಠಿ - 'ನತ್ಥಿ ಹೇತು, ನತ್ಥಿ ಪಚ್ಚಯೋ ಸತ್ತಾನಂ ಸಂಕಿಲೇಸಾಯ; ಅಹೇತೂ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಸತ್ತಾ ಸಂಕಿಲಿಸ್ಸನ್ತಿ; ನತ್ಥಿ ಹೇತು, ನತ್ಥಿ ಪಚ್ಚಯೋ ಸತ್ತಾನಂ ವಿಸುದ್ಧಿಯಾ; ಅಹೇತೂ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಸತ್ತಾ ವಿಸುಜ್ಝನ್ತಿ; ನತ್ಥಿ ಬಲಂ, ನತ್ಥಿ ವೀರಿಯಂ, ನತ್ಥಿ ಪುರಿಸಥಾಮೋ , ನತ್ಥಿ ಪುರಿಸಪರಕ್ಕಮೋ; ಸಬ್ಬೇ ಸತ್ತಾ ಸಬ್ಬೇ ಪಾಣಾ ಸಬ್ಬೇ ಭೂತಾ ಸಬ್ಬೇ ಜೀವಾ ಅವಸಾ ಅಬಲಾ ಅವೀರಿಯಾ ನಿಯತಿಸಙ್ಗತಿಭಾವಪರಿಣತಾ ಛಸ್ವೇವಾಭಿಜಾತೀಸು ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇನ್ತೀ'ತಿ।

"ತತ್ರ, ಸನ್ದಕ, ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - 'ಅಯಂ ಖೋ ಭವಂ ಸತ್ಥಾ ಏವಂವಾದೀ ಏವಂದಿಟ್ಠಿ - ನತ್ಥಿ ಹೇತು, ನತ್ಥಿ ಪಚ್ಚಯೋ ಸತ್ತಾನಂ ಸಂಕಿಲೇಸಾಯ, ಅಹೇತೂ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಸತ್ತಾ ಸಂಕಿಲಿಸ್ಸನ್ತಿ। ನತ್ಥಿ ಹೇತು ನತ್ಥಿ ಪಚ್ಚಯೋ ಸತ್ತಾನಂ ವಿಸುದ್ಧಿಯಾ, ಅಹೇತೂ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಸತ್ತಾ ವಿಸುಜ್ಝನ್ತಿ। ನತ್ಥಿ ಬಲಂ, ನತ್ಥಿ ವೀರಿಯಂ, ನತ್ಥಿ ಪುರಿಸಥಾಮೋ, ನತ್ಥಿ ಪುರಿಸಪರಕ್ಕಮೋ, ಸಬ್ಬೇ ಸತ್ತಾ ಸಬ್ಬೇ ಪಾಣಾ ಸಬ್ಬೇ ಭೂತಾ ಸಬ್ಬೇ ಜೀವಾ ಅವಸಾ ಅಬಲಾ ಅವೀರಿಯಾ ನಿಯತಿಸಙ್ಗತಿಭಾವಪರಿಣತಾ ಛಸ್ವೇವಾಭಿಜಾತೀಸು ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇನ್ತೀ'ತಿ। ಸಚೇ ಇಮಸ್ಸ ಭೋತೋ ಸತ್ಥುನೋ ಸಚ್ಚಂ ವಚನಂ, ಅಕತೇನ ಮೇ ಏತ್ಥ ಕತಂ, ಅವುಸಿತೇನ ಮೇ ಏತ್ಥ ವುಸಿತಂ। ಉಭೋಪಿ ಮಯಂ ಏತ್ಥ ಸಮಸಮಾ ಸಾಮಞ್ಞಂ ಪತ್ತಾ, ಯೋ ಚಾಹಂ ನ ವದಾಮಿ 'ಉಭೋ ಅಹೇತೂ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ವಿಸುಜ್ಝಿಸ್ಸಾಮಾ'ತಿ। ಅತಿರೇಕಂ ಖೋ ಪನಿಮಸ್ಸ ಭೋತೋ ಸತ್ಥುನೋ ನಗ್ಗಿಯಂ ಮುಣ್ಡಿಯಂ ಉಕ್ಕುಟಿಕಪ್ಪಧಾನಂ ಕೇಸಮಸ್ಸುಲೋಚನಂ ಯೋಹಂ ಪುತ್ತಸಮ್ಬಾಧಸಯನಂ ಅಜ್ಝಾವಸನ್ತೋ ಕಾಸಿಕಚನ್ದನಂ ಪಚ್ಚನುಭೋನ್ತೋ ಮಾಲಾಗನ್ಧವಿಲೇಪನಂ ಧಾರೇನ್ತೋ ಜಾತರೂಪರಜತಂ ಸಾದಿಯನ್ತೋ ಇಮಿನಾ ಭೋತಾ ಸತ್ಥಾರಾ ಸಮಸಮಗತಿಕೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ। ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯಂ ಸೋಹಂ ಕಿಂ ಜಾನನ್ತೋ ಕಿಂ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸತ್ಥರಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿಸ್ಸಾಮಿ? 'ಸೋ ಅಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸೋ ಅಯ'ನ್ತಿ - ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ತಸ್ಮಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಾ ನಿಬ್ಬಿಜ್ಜ ಪಕ್ಕಮತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಸನ್ದಕ, ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ತತಿಯೋ ಅಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸೋ ಅಕ್ಖಾತೋ ಯತ್ಥ ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸೋ ಸಸಕ್ಕಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ನ ವಸೇಯ್ಯ, ವಸನ್ತೋ ಚ ನಾರಾಧೇಯ್ಯ ಞಾಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಕುಸಲಂ।

೨೨೯. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಸನ್ದಕ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಸತ್ಥಾ ಏವಂವಾದೀ ಹೋತಿ ಏವಂದಿಟ್ಠಿ - 'ಸತ್ತಿಮೇ ಕಾಯಾ ಅಕಟಾ ಅಕಟವಿಧಾ ಅನಿಮ್ಮಿತಾ ಅನಿಮ್ಮಾತಾ ವಞ್ಝಾ ಕೂಟಟ್ಠಾ ಏಸಿಕಟ್ಠಾಯಿಟ್ಠಿತಾ, ತೇ ನ ಇಞ್ಜನ್ತಿ ನ ವಿಪರಿಣಮನ್ತಿ ನ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಬಾಧೇನ್ತಿ ನಾಲಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ಸುಖಾಯ ವಾ ದುಕ್ಖಾಯ ವಾ ಸುಖದುಕ್ಖಾಯ ವಾ। ಕತಮೇ ಸತ್ತ? ಪಥವೀಕಾಯೋ ಆಪೋಕಾಯೋ ತೇಜೋಕಾಯೋ ವಾಯೋಕಾಯೋ ಸುಖೇ ದುಕ್ಖೇ ಜೀವೇ ಸತ್ತಮೇ - ಇಮೇ ಸತ್ತಕಾಯಾ ಅಕಟಾ ಅಕಟವಿಧಾ ಅನಿಮ್ಮಿತಾ

ಅನಿಮ್ಮಾತಾ ವಞ್ಝಾ ಕೂಟಟ್ಠಾ ಏಸಿಕಟ್ಠಾಯಿಟ್ಠಿತಾ। ತೇ ನ ಇಞ್ಜನ್ತಿ ನ ವಿಪರಿಣಮನ್ತಿ ನ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಬಾಧೇನ್ತಿ। ನಾಲಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ಸುಖಾಯ ವಾ ದುಕ್ಖಾಯ ವಾ ಸುಖದುಕ್ಖಾಯ ವಾ। ತತ್ಥ ನತ್ಥಿ ಹನ್ತಾ ವಾ ಘಾತೇತಾ ವಾ ಸೋತಾ ವಾ ಸಾವೇತಾ ವಾ ವಿಞ್ಞಾತಾ ವಾ ವಿಞ್ಞಾಪೇತಾ ವಾ। ಯೋಪಿ ತಿಣ್ಹೇನ ಸತ್ಥೇನ ಸೀಸಂ ಛಿನ್ದತಿ, ನ ಕೋಚಿ ಕಞ್ಚಿ [ಕಿಞ್ಚಿ (ಕ॰)] ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇತಿ। ಸತ್ತನ್ನಂತ್ವೇವ ಕಾಯಾನಮನ್ತರೇನ ಸತ್ಥಂ ವಿವರಮನುಪತತಿ। ಚುದ್ದಸ ಖೋ ಪನಿಮಾನಿ ಯೋನಿಪಮುಖಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ ಸಟ್ಠಿ ಚ ಸತಾನಿ ಛ ಚ ಸತಾನಿ ಪಞ್ಚ ಚ ಕಮ್ಮುನೋ ಸತಾನಿ ಪಞ್ಚ ಚ ಕಮ್ಮಾನಿ ತೀಣಿ ಚ ಕಮ್ಮಾನಿ, ಕಮ್ಮೇ ಚ ಅಡ್ಢಕಮ್ಮೇ ಚ, ದ್ವಟ್ಠಿಪಟಿಪದಾ, ದ್ವಟ್ಠನ್ತರಕಪ್ಪಾ, ಛಳಾಭಿಜಾತಿಯೋ, ಅಟ್ಠ ಪುರಿಸಭೂಮಿಯೋ, ಏಕೂನಪಞ್ಞಾಸ ಆಜೀವಕಸತೇ, ಏಕೂನಪಞ್ಞಾಸ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಸತೇ, ಏಕೂನಪಞ್ಞಾಸ ನಾಗಾವಾಸಸತೇ, ವೀಸೇ ಇನ್ದ್ರಿಯಸತೇ, ತಿಂಸೇ ನಿರಯಸತೇ, ಛತ್ತಿಂಸ ರಜೋಧಾತುಯೋ, ಸತ್ತ ಸಞ್ಞೀಗಬ್ಭಾ, ಸತ್ತ ಅಸಞ್ಞೀಗಬ್ಭಾ, ಸತ್ತ ನಿಗಣ್ಠಿಗಬ್ಭಾ, ಸತ್ತ ದೇವಾ, ಸತ್ತ ಮಾನುಸಾ, ಸತ್ತ ಪೇಸಾಚಾ, ಸತ್ತ ಸರಾ, ಸತ್ತ ಪವುಟಾ, ಸತ್ತ ಪಪಾತಾ, ಸತ್ತ ಪಪಾತಸತಾನಿ, ಸತ್ತ ಸುಪಿನಾ, ಸತ್ತ ಸುಪಿನಸತಾನಿ, ಚುಲ್ಲಾಸೀತಿ [ಚೂಳಾಸೀತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಮಹಾಕಪ್ಪಿನೋ [ಮಹಾಕಪ್ಪುನೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ, ಯಾನಿ ಬಾಲೇ ಚ ಪಣ್ಡಿತೇ ಚ ಸನ್ಧಾವಿತ್ವಾ ಸಂಸರಿತ್ವಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ। ತತ್ಥ ನತ್ಥಿ ಇಮಿನಾಹಂ ಸೀಲೇನ ವಾ ವತೇನ ವಾ ತಪೇನ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೇನ ವಾ ಅಪರಿಪಕ್ಕಂ ವಾ ಕಮ್ಮಂ ಪರಿಪಾಚೇಸ್ಸಾಮಿ, ಪರಿಪಕ್ಕಂ ವಾ ಕಮ್ಮಂ ಫುಸ್ಸ ಫುಸ್ಸ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ। ಹೇವಂ ನತ್ಥಿ ದೋಣಮಿತೇ ಸುಖದುಕ್ಖೇ ಪರಿಯನ್ತಕತೇ ಸಂಸಾರೇ, ನತ್ಥಿ ಹಾಯನವಡ್ಢನೇ, ನತ್ಥಿ ಉಕ್ಕಂಸಾವಕಂಸೇ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಸುತ್ತಗುಳೇ ಖಿತ್ತೇ ನಿಬ್ಬೇಠಿಯಮಾನಮೇವ ಪಲೇತಿ, ಏವಮೇವ ಬಾಲೇ ಚ ಪಣ್ಡಿತೇ ಚ ಸನ್ಧಾವಿತ್ವಾ ಸಂಸರಿತ್ವಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತೀ'ತಿ।

"ತತ್ರ, ಸನ್ದಕ, ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – 'ಅಯಂ ಖೋ ಭವಂ ಸತ್ಥಾ ಏವಂವಾದೀ ಏವಂದಿಟ್ಠಿ – ಸತ್ತಿಮೇ ಕಾಯಾ ಅಕಟಾ ಅಕಟವಿಧಾ ಅನಿಮ್ಮಿತಾ ಅನಿಮ್ಮಾತಾ ವಞ್ಝಾ ಕೂಟಟ್ಠಾ ಏಸಿಕಟ್ಠಾಯಿಟ್ಠಿತಾ। ತೇ ನ ಇಞ್ಜನ್ತಿ ನ ವಿಪರಿಣಮನ್ತಿ ನ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಬಾಧೇನ್ತಿ। ನಾಲಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ಸುಖಾಯ ವಾ ದುಕ್ಖಾಯ ವಾ ಸುಖದುಕ್ಖಾಯ ವಾ। ಕತಮೇ ಸತ್ತ ? ಪಥವೀಕಾಯೋ ಆಪೋಕಾಯೋ ತೇಜೋಕಾಯೋ ವಾಯೋಕಾಯೋ ಸುಖೇ ದುಕ್ಖೇ ಜೀವೇ ಸತ್ತಮೇ – ಇಮೇ ಸತ್ತ ಕಾಯಾ ಅಕಟಾ ಅಕಟವಿಧಾ ಅನಿಮ್ಮಿತಾ ಅನಿಮ್ಮಾತಾ ವಞ್ಝಾ ಕೂಟಟ್ಠಾ ಏಸಿಕಟ್ಠಾಯಿಟ್ಠಿತಾ। ತೇ ನ ಇಞ್ಜನ್ತಿ ನ ವಿಪರಿಣಮನ್ತಿ ನ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಬಾಧೇನ್ತಿ। ನಾಲಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ಸುಖಾಯ ವಾ ದುಕ್ಖಾಯ ವಾ ಸುಖದುಕ್ಖಾಯ ವಾ। ತತ್ಥ ನತ್ಥಿ ಹನ್ತಾ ವಾ ಘಾತೇತಾ ವಾ ಸೋತಾ ವಾ ಸಾವೇತಾ ವಾ ವಿಞ್ಞಾತಾ ವಾ ವಿಞ್ಞಾಪೇತಾ ವಾ। ಯೋಪಿ ತಿಣ್ಹೇನ ಸತ್ಥೇನ ಸೀಸಂ ಛಿನ್ದತಿ, ನ ಕೋಚಿ ಕಞ್ಚಿ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇತಿ । ಸತ್ತನ್ನಂತ್ವೇವ ಕಾಯಾನಮನ್ತರೇನ ಸತ್ಥಂ ವಿವರಮನುಪತತಿ। ಚುದ್ದಸ ಖೋ ಪನಿಮಾನಿ ಯೋನಿಪಮುಖಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ ಸಟ್ಠಿ ಚ ಸತಾನಿ ಛ ಚ ಸತಾನಿ ಪಞ್ಚ ಚ ಕಮ್ಮುನೋ ಸತಾನಿ ಪಞ್ಚ ಚ ಕಮ್ಮಾನಿ ತೀಣಿ ಚ ಕಮ್ಮಾನಿ, ಕಮ್ಮೇ ಚ ಅಡ್ಢಕಮ್ಮೇ ಚ, ದ್ವಟ್ಠಿಪಟಿಪದಾ, ದ್ವಟ್ಠನ್ತರಕಪ್ಪಾ, ಛಳಾಭಿಜಾತಿಯೋ, ಅಟ್ಠ ಪುರಿಸಭೂಮಿಯೋ, ಏಕೂನಪಞ್ಞಾಸ ಆಜೀವಕಸತೇ, ಏಕೂನಪಞ್ಞಾಸ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಸತೇ, ಏಕೂನಪಞ್ಞಾಸ ನಾಗಾವಾಸಸತೇ, ವೀಸೇ ಇನ್ದ್ರಿಯಸತೇ, ತಿಂಸೇ ನಿರಯಸತೇ, ಛತ್ತಿಂಸ ರಜೋಧಾತುಯೋ, ಸತ್ತ ಸಞ್ಞೀಗಬ್ಭಾ, ಸತ್ತ ಅಸಞ್ಞೀಗಬ್ಭಾ, ಸತ್ತ ನಿಗಣ್ಠಿಗಬ್ಭಾ, ಸತ್ತ ದೇವಾ, ಸತ್ತ ಮಾನುಸಾ, ಸತ್ತ ಪೇಸಾಚಾ, ಸತ್ತ ಸರಾ, ಸತ್ತ ಪವುಟಾ, ಸತ್ತ ಪಪಾತಾ, ಸತ್ತ ಪಪಾತಸತಾನಿ, ಸತ್ತ ಸುಪಿನಾ, ಸತ್ತ ಸುಪಿನಸತಾನಿ, ಚುಲ್ಲಾಸೀತಿ ಮಹಾಕಪ್ಪಿನೋ ಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ, ಯಾನಿ ಬಾಲೇ ಚ ಪಣ್ಡಿತೇ ಚ ಸನ್ಧಾವಿತ್ವಾ ಸಂಸರಿತ್ವಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ। ತತ್ಥ ನತ್ಥಿ ಇಮಿನಾಹಂ ಸೀಲೇನ ವಾ ವತೇನ ವಾ ತಪೇನ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೇನ ವಾ ಅಪರಿಪಕ್ಕಂ ವಾ ಕಮ್ಮಂ ಪರಿಪಾಚೇಸ್ಸಾಮಿ, ಪರಿಪಕ್ಕಂ ವಾ ಕಮ್ಮಂ ಫುಸ್ಸ ಫುಸ್ಸ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ, ಹೇವಂ ನತ್ಥಿ ದೋಣಮಿತೇ ಸುಖದುಕ್ಖೇ ಪರಿಯನ್ತಕತೇ ಸಂಸಾರೇ, ನತ್ಥಿ ಹಾಯನವಡ್ಢನೇ, ನತ್ಥಿ ಉಕ್ಕಂಸಾವಕಂಸೇ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಸುತ್ತಗುಳೇ ಖಿತ್ತೇ ನಿಬ್ಬೇಠಿಯಮಾನಮೇವ ಪಲೇತಿ, ಏವಮೇವ ಬಾಲೇ ಚ ಪಣ್ಡಿತೇ ಚ ಸನ್ಧಾವಿತ್ವಾ ಸಂಸರಿತ್ವಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತೀ'ತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಇಮಸ್ಸ ಭೋತೋ ಸತ್ಥುನೋ ಸಚ್ಚಂ ವಚನಂ, ಅಕತೇನ ಮೇ ಏತ್ಥ ಕತಂ, ಅವುಸಿತೇನ ಮೇ ಏತ್ಥ ವುಸಿತಂ। ಉಭೋಪಿ ಮಯಂ ಏತ್ಥ ಸಮಸಮಾ ಸಾಮಞ್ಞಂ ಪತ್ತಾ, ಯೋ ಚಾಹಂ ನ ವದಾಮಿ। 'ಉಭೋ ಸನ್ಧಾವಿತ್ವಾ ಸಂಸರಿತ್ವಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾ'ತಿ।

ಅತಿರೇಕಂ ಖೋ ಪನಿಮಸ್ಸ ಭೋತೋ ಸತ್ಥುನೋ ನಗ್ಗಿಯಂ ಮುಣ್ಡಿಯಂ ಉಕ್ಕುಟಿಕಪ್ಪಧಾನಂ ಕೇಸಮಸ್ಸುಲೋಚನಂ ಯೋಹಂ ಪುತ್ತಸಮ್ಬಾಧಸಯನಂ ಅಜ್ಝಾವಸನ್ತೋ ಕಾಸಿಕಚನ್ದನಂ ಪಚ್ಚನುಭೋನ್ತೋ ಮಾಲಾಗನ್ಧವಿಲೇಪನಂ ಧಾರೇನ್ತೋ ಜಾತರೂಪರಜತಂ ಸಾದಿಯನ್ತೋ ಇಮಿನಾ ಭೋತಾ ಸತ್ಥಾರಾ ಸಮಸಮಗತಿಕೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ। ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯಂ ಸೋಹಂ ಕಿಂ ಜಾನನ್ತೋ ಕಿಂ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸತ್ಥರಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿಸ್ಸಾಮಿ? 'ಸೋ ಅಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸೋ ಅಯ'ನ್ತಿ - ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ತಸ್ಮಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಾ ನಿಬ್ಬಿಜ್ಜ ಪಕ್ಕಮತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಸನ್ದಕ, ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಚತುತ್ಥೋ ಅಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸೋ ಅಕ್ಖಾತೋ ಯತ್ಥ ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸೋ ಸಸಕ್ಕಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ನ ವಸೇಯ್ಯ, ವಸನ್ತೋ ಚ ನಾರಾಧೇಯ್ಯ ಞಾಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಕುಸಲಂ।

"ಇಮೇ ಖೋ ತೇ, ಸನ್ದಕ, ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಚತ್ತಾರೋ ಅಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸಾ ಅಕ್ಖಾತಾ ಯತ್ಥ ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸೋ ಸಸಕ್ಕಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ನ ವಸೇಯ್ಯ, ವಸನ್ತೋ ಚ ನಾರಾಧೇಯ್ಯ ಞಾಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಕುಸಲ"ನ್ತಿ।

"ಅಚ್ಛರಿಯಂ , ಭೋ ಆನನ್ದ, ಅಬ್ಭುತಂ, ಭೋ ಆನನ್ದ! ಯಾವಞ್ಚಿದಂ ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಚತ್ತಾರೋ ಅಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸಾವ ಸಮಾನಾ 'ಅಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸಾ'ತಿ ಅಕ್ಖಾತಾ ಯತ್ಥ ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸೋ ಸಸಕ್ಕಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ನ ವಸೇಯ್ಯ, ವಸನ್ತೋ ಚ ನಾರಾಧೇಯ್ಯ ಞಾಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಕುಸಲನ್ತಿ। ಕತಮಾನಿ ಪನ ತಾನಿ, ಭೋ ಆನನ್ದ, ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಚತ್ತಾರಿ ಅನಸ್ಸಾಸಿಕಾನಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಾನಿ ಅಕ್ಖಾತಾನಿ ಯತ್ಥ ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸೋ ಸಸಕ್ಕಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ನ ವಸೇಯ್ಯ, ವಸನ್ತೋ ಚ ನಾರಾಧೇಯ್ಯ ಞಾಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಕುಸಲ"ನ್ತಿ?

೨೨೯. "ಇಧ, ಸನ್ದಕ, ಏಕಚ್ಚೋ ಸತ್ಥಾ ಸಬ್ಬಞ್ಞೂ ಸಬ್ಬದಸ್ಸಾವೀ ಅಪರಿಸೇಸಂ ಞಾಣದಸ್ಸನಂ ಪಟಿಜಾನಾತಿ - 'ಚರತೋ ಚ ಮೇ ತಿಟ್ಠತೋ ಚ ಸುತ್ತಸ್ಸ ಚ ಜಾಗರಸ್ಸ ಚ ಸತತಂ ಸಮಿತಂ ಞಾಣದಸ್ಸನಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತ'ನ್ತಿ। ಸೋ ಸುಞ್ಞಮ್ಪಿ ಅಗಾರಂ ಪವಿಸತಿ, ಪಿಣ್ಡಮ್ಪಿ ನ ಲಭತಿ, ಕುಕ್ಕುರೋಪಿ ಡಂಸತಿ, ಚಣ್ಡೇನಪಿ ಹತ್ಥಿನಾ ಸಮಾಗಚ್ಛತಿ, ಚಣ್ಡೇನಪಿ ಅಸ್ಸೇನ ಸಮಾಗಚ್ಛತಿ, ಚಣ್ಡೇನಪಿ ಗೋಣೇನ ಸಮಾಗಚ್ಛತಿ, ಇತ್ಥಿಯಾಪಿ ಪುರಿಸಸ್ಸಪಿ ನಾಮಮ್ಪಿ ಗೋತ್ತಮ್ಪಿ ಪುಚ್ಛತಿ, ಗಾಮಸ್ಸಪಿ ನಿಗಮಸ್ಸಪಿ ನಾಮಮ್ಪಿ ಮಗ್ಗಮ್ಪಿ ಪುಚ್ಛತಿ। ಸೋ 'ಕಿಮಿದ'ನ್ತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ 'ಸುಞ್ಞಂ ಮೇ ಅಗಾರಂ ಪವಿಸಿತಬ್ಬಂ ಅಹೋಸಿ', ತೇನ ಪಾವಿಸಿಂ; 'ಪಿಣ್ಡಮ್ಪಿ ಅಲದ್ಧಬ್ಬಂ ಅಹೋಸಿ', ತೇನ ನಾಲತ್ಥಂ ; 'ಕುಕ್ಕುರೇನ ಡಂಸಿತಬ್ಬಂ ಅಹೋಸಿ', ತೇನಮ್ಹಿ [ತೇನ (ಕ॰), ತೇನಾಸಿಂ (?)] ದಟ್ಠೋ; 'ಚಣ್ಡೇನ ಹತ್ಥಿನಾ ಸಮಾಗನ್ತಬ್ಬಂ ಅಹೋಸಿ', ತೇನ ಸಮಾಗಮಿಂ; 'ಚಣ್ಡೇನ ಅಸ್ಸೇನ ಸಮಾಗನ್ತಬ್ಬಂ ಅಹೋಸಿ', ತೇನ ಸಮಾಗಮಿಂ; 'ಚಣ್ಡೇನ ಗೋಣೇನ ಸಮಾಗನ್ತಬ್ಬಂ ಅಹೋಸಿ', ತೇನ ಸಮಾಗಮಿಂ; 'ಇತ್ಥಿಯಾಪಿ ಪುರಿಸಸ್ಸಪಿ ನಾಮಮ್ಪಿ ಗೋತ್ತಮ್ಪಿ ಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬಂ ಅಹೋಸಿ', ತೇನ ಪುಚ್ಛಿಂ; 'ಗಾಮಸ್ಸಪಿ ನಿಗಮಸ್ಸಪಿ ನಾಮಮ್ಪಿ ಮಗ್ಗಮ್ಪಿ ಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬಂ ಅಹೋಸಿ', ತೇನ ಪುಚ್ಛಿನ್ತಿ। ತತ್ರ, ಸನ್ದಕ, ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - 'ಅಯಂ ಖೋ ಭವಂ ಸತ್ಥಾ ಸಬ್ಬಞ್ಞೂ ಸಬ್ಬದಸ್ಸಾವೀ ಅಪರಿಸೇಸಂ ಞಾಣದಸ್ಸನಂ ಪಟಿಜಾನಾತಿ...ಪೇ॰... 'ಗಾಮಸ್ಸಪಿ ನಿಗಮಸ್ಸಪಿ ನಾಮಮ್ಪಿ ಮಗ್ಗಮ್ಪಿ ಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬಂ ಅಹೋಸಿ, ತೇನ ಪುಚ್ಛಿ'ನ್ತಿ । ಸೋ 'ಅನಸ್ಸಾಸಿಕಂ ಇದಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯ'ನ್ತಿ - ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ತಸ್ಮಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಾ ನಿಬ್ಬಿಜ್ಜ ಪಕ್ಕಮತಿ। ಇದಂ ಖೋ, ಸನ್ದಕ, ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಪಠಮಂ ಅನಸ್ಸಾಸಿಕಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಅಕ್ಖಾತಂ ಯತ್ಥ ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸೋ ಸಸಕ್ಕಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ನ ವಸೇಯ್ಯ, ವಸನ್ತೋ ಚ ನಾರಾಧೇಯ್ಯ ಞಾಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಕುಸಲಂ।

೨೩೦. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಸನ್ದಕ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಸತ್ಥಾ ಅನುಸ್ಸವಿಕೋ ಹೋತಿ ಅನುಸ್ಸವಸಚ್ಚೋ। ಸೋ ಅನುಸ್ಸವೇನ ಇತಿಹಿತಿಹಪರಮ್ಪರಾಯ ಪಿಟಕಸಮ್ಪದಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ। ಅನುಸ್ಸವಿಕಸ್ಸ ಖೋ ಪನ, ಸನ್ದಕ , ಸತ್ಥುನೋ ಅನುಸ್ಸವಸಚ್ಚಸ್ಸ ಸುಸ್ಸುತಮ್ಪಿ ಹೋತಿ ದುಸ್ಸುತಮ್ಪಿ ಹೋತಿ ತಥಾಪಿ ಹೋತಿ ಅಞ್ಞಥಾಪಿ ಹೋತಿ। ತತ್ರ, ಸನ್ದಕ, ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - 'ಅಯಂ ಖೋ ಭವಂ ಸತ್ಥಾ ಅನುಸ್ಸವಿಕೋ ಅನುಸ್ಸವಸಚ್ಚೋ ಸೋ ಅನುಸ್ಸವೇನ ಇತಿಹಿತಿಹಪರಮ್ಪರಾಯ ಪಿಟಕಸಮ್ಪದಾಯ

ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ। ಅನುಸ್ಸವಿಕಸ್ಸ ಖೋ ಪನ ಸತ್ಥುನೋ ಅನುಸ್ಸವಸಚ್ಚಸ್ಸ ಸುಸ್ಸುತಮ್ಪಿ ಹೋತಿ ದುಸ್ಸುತಮ್ಪಿ ಹೋತಿ ತಥಾಪಿ ಹೋತಿ ಅಞ್ಞಥಾಪಿ ಹೋತಿ'। ಸೋ 'ಅನಸ್ಸಾಸಿಕಂ ಇದಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯ'ನ್ತಿ – ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ತಸ್ಮಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಾ ನಿಬ್ಬಿಜ್ಜ ಪಕ್ಕಮತಿ। ಇದಂ ಖೋ, ಸನ್ದಕ, ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ದುತಿಯಂ ಅನಸ್ಸಾಸಿಕಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಅಕ್ಖಾತಂ ಯತ್ಥ ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸೋ ಸಸಕ್ಕಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ನ ವಸೇಯ್ಯ, ವಸನ್ತೋ ಚ ನಾರಾಧೇಯ್ಯ ಞಾಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಕುಸಲಂ।

೨೨೦. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಸನ್ದಕ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಸತ್ಥಾ ತಕ್ಕೀ ಹೋತಿ ವೀಮಂಸೀ। ಸೋ ತಕ್ಕಪರಿಯಾಹತಂ ವೀಮಂಸಾನುಚರಿತಂ ಸಯಂಪಟಿಭಾನಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ। ತಕ್ಕಿಸ್ಸ ಖೋ ಪನ, ಸನ್ದಕ, ಸತ್ಥುನೋ ವೀಮಂಸಿಸ್ಸ ಸುತಕ್ಕಿತಮ್ಪಿ ಹೋತಿ ದುತ್ತಕ್ಕಿತಮ್ಪಿ ಹೋತಿ ತಥಾಪಿ ಹೋತಿ ಅಞ್ಞಥಾಪಿ ಹೋತಿ। ತತ್ರ, ಸನ್ದಕ, ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – 'ಅಯಂ ಖೋ ಭವಂ ಸತ್ಥಾ ತಕ್ಕೀ ವೀಮಂಸೀ। ಸೋ ತಕ್ಕಪರಿಯಾಹತಂ ವೀಮಂಸಾನುಚರಿತಂ ಸಯಂಪಟಿಭಾನಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ। ತಕ್ಕಿಸ್ಸ ಖೋ ಪನ ಸತ್ಥುನೋ ವೀಮಂಸಿಸ್ಸ ಸುತಕ್ಕಿತಮ್ಪಿ ಹೋತಿ ದುತ್ತಕ್ಕಿತಮ್ಪಿ ಹೋತಿ ತಥಾಪಿ ಹೋತಿ ಅಞ್ಞಥಾಪಿ ಹೋತಿ'। ಸೋ 'ಅನಸ್ಸಾಸಿಕಂ ಇದಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯ'ನ್ತಿ – ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ತಸ್ಮಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಾ ನಿಬ್ಬಿಜ್ಜ ಪಕ್ಕಮತಿ। ಇದಂ ಖೋ, ಸನ್ದಕ, ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ತತಿಯಂ ಅನಸ್ಸಾಸಿಕಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಅಕ್ಖಾತಂ ಯತ್ಥ ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸೋ ಸಸಕ್ಕಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ನ ವಸೇಯ್ಯ, ವಸನ್ತೋ ಚ ನಾರಾಧೇಯ್ಯ ಞಾಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಕುಸಲಂ।

೨೨೧. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಸನ್ದಕ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಸತ್ಥಾ ಮನ್ದೋ ಹೋತಿ ಮೋಮೂಹೋ। ಸೋ ಮನ್ದತ್ತಾ ಮೋಮೂಹತ್ತಾ ತತ್ಥ ತತ್ಥ [ತಥಾ ತಥಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಪಞ್ಹಂ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ವಾಚಾವಿಕ್ಖೇಪಂ ಆಪಜ್ಜತಿ ಅಮರಾವಿಕ್ಖೇಪಂ – 'ಏವನ್ತಿಪಿ [ಏವಮ್ಪಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಮೇ ನೋ, ತಥಾತಿಪಿ [ತಥಾಪಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಮೇ ನೋ, ಅಞ್ಞಥಾತಿಪಿ [ಅಞ್ಞಥಾಪಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰) ( ) ಸಬ್ಬತ್ಥ ನತ್ಥಿ] ಮೇ ನೋ, ನೋತಿಪಿ ಮೇ ನೋ, ನೋ ನೋತಿಪಿ ಮೇ ನೋ'ತಿ। ತತ್ರ, ಸನ್ದಕ, ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – 'ಅಯಂ ಖೋ ಭವಂ ಸತ್ಥಾ ಮನ್ದೋ ಮೋಮೂಹೋ। ಸೋ ಮನ್ದತ್ತಾ ಮೋಮೂಹತ್ತಾ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಪಞ್ಹಂ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ವಾಚಾವಿಕ್ಖೇಪಂ ಆಪಜ್ಜತಿ ಅಮರಾವಿಕ್ಖೇಪಂ – ಏವನ್ತಿಪಿ ಮೇ ನೋ, ತಥಾತಿಪಿ ಮೇ ನೋ, ಅಞ್ಞಥಾತಿಪಿ ಮೇ ನೋ, ನೋತಿಪಿ ಮೇ ನೋ, ನೋ ನೋತಿಪಿ ಮೇ ನೋ'ತಿ। ಸೋ 'ಅನಸ್ಸಾಸಿಕಂ ಇದಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯ'ನ್ತಿ – ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ತಸ್ಮಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಾ ನಿಬ್ಬಿಜ್ಜ ಪಕ್ಕಮತಿ। ಇದಂ ಖೋ, ಸನ್ದಕ, ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಚತುತ್ಥಂ ಅನಸ್ಸಾಸಿಕಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಅಕ್ಖಾತಂ ಯತ್ಥ ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸೋ ಸಸಕ್ಕಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ನ ವಸೇಯ್ಯ, ವಸನ್ತೋ ಚ ನಾರಾಧೇಯ್ಯ ಞಾಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಕುಸಲಂ।

"ಇಮಾನಿ ಖೋ, (ತಾನಿ ಸನ್ದಕ, ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಚತ್ತಾರಿ ಅನಸ್ಸಾಸಿಕಾನಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಾನಿ ಅಕ್ಖಾತಾನಿ ಯತ್ಥ ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸೋ ಸಸಕ್ಕಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ನ ವಸೇಯ್ಯ, ವಸನ್ತೋ ಚ ನಾರಾಧೇಯ್ಯ ಞಾಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಕುಸಲ"ನ್ತಿ।

"ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಭೋ ಆನನ್ದ, ಅಬ್ಭುತಂ, ಭೋ ಆನನ್ದ! ಯಾವಞ್ಚಿದಂ ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಚತ್ತಾರಿ ಅನಸ್ಸಾಸಿಕಾನೇವ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಾನಿ ಅನಸ್ಸಾಸಿಕಾನಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಾನೀತಿ ಅಕ್ಖಾತಾನಿ ಯತ್ಥ ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸೋ ಸಸಕ್ಕಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ನ ವಸೇಯ್ಯ, ವಸನ್ತೋ ಚ ನಾರಾಧೇಯ್ಯ ಞಾಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಕುಸಲಂ। ಸೋ ಪನ, ಭೋ ಆನನ್ದ, ಸತ್ಥಾ ಕಿಂ ವಾದೀ ಕಿಂ ಅಕ್ಖಾಯೀ ಯತ್ಥ ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸೋ ಸಸಕ್ಕಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವಸೇಯ್ಯ, ವಸನ್ತೋ ಚ ಆರಾಧೇಯ್ಯ ಞಾಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಕುಸಲ"ನ್ತಿ।

೨೨೨. "ಇಧ, ಸನ್ದಕ, ತಥಾಗತೋ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸುಗತೋ ಲೋಕವಿದೂ ಅನುತ್ತರೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ...ಪೇ॰... [ವಿತ್ಥಾರೋ ಮ॰ ನಿ॰

೨.೯-೧೦ ಕನ್ದರಕಸುತ್ತೇ] ಸೋ ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ನೀವರಣೇ ಪಹಾಯ ಚೇತಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಪಞ್ಞಾಯ ದುಬ್ಬಲೀಕರಣೇ ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಯಸ್ಮಿಂ ಖೋ [ಯಸ್ಮಿಂ ಖೋ ಪನ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)], ಸನ್ದಕ, ಸತ್ಥರಿ ಸಾವಕೋ ಏವರೂಪಂ ಉಳಾರವಿಸೇಸಂ ಅಧಿಗಚ್ಛತಿ ತತ್ಥ ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸೋ ಸಸಕ್ಕಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವಸೇಯ್ಯ, ವಸನ್ತೋ ಚ ಆರಾಧೇಯ್ಯ ಞಾಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಕುಸಲಂ।

‘‘ಪುನ ಚಪರಂ, ಸನ್ದಕ, ಭಿಕ್ಖು ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ…ಪೇ॰.. ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಯಸ್ಮಿಂ ಖೋ, ಸನ್ದಕ, ಸತ್ಥರಿ ಸಾವಕೋ ಏವರೂಪಂ ಉಳಾರವಿಸೇಸಂ ಅಧಿಗಚ್ಛತಿ ತತ್ಥ ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸೋ ಸಸಕ್ಕಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವಸೇಯ್ಯ, ವಸನ್ತೋ ಚ ಆರಾಧೇಯ್ಯ ಞಾಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಕುಸಲಂ।

‘‘ಪುನ ಚಪರಂ, ಸನ್ದಕ, ಭಿಕ್ಖು ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಚ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಯಸ್ಮಿಂ ಖೋ, ಸನ್ದಕ, ಸತ್ಥರಿ ಸಾವಕೋ ಏವರೂಪಂ ಉಳಾರವಿಸೇಸಂ ಅಧಿಗಚ್ಛತಿ ತತ್ಥ ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸೋ ಸಸಕ್ಕಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವಸೇಯ್ಯ, ವಸನ್ತೋ ಚ ಆರಾಧೇಯ್ಯ ಞಾಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಕುಸಲಂ।

‘‘ಪುನ ಚಪರಂ, ಸನ್ದಕ, ಭಿಕ್ಖು ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ…ಪೇ॰… ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಯಸ್ಮಿಂ ಖೋ, ಸನ್ದಕ, ಸತ್ಥರಿ ಸಾವಕೋ ಏವರೂಪಂ ಉಳಾರವಿಸೇಸಂ ಅಧಿಗಚ್ಛತಿ ತತ್ಥ ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸೋ ಸಸಕ್ಕಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವಸೇಯ್ಯ, ವಸನ್ತೋ ಚ ಆರಾಧೇಯ್ಯ ಞಾಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಕುಸಲಂ।

‘‘ಸೋ ಏವಂ ಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ಪರಿಸುದ್ಧೇ ಪರಿಯೋದಾತೇ ಅನಙ್ಗಣೇ ವಿಗತೂಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಮುದುಭೂತೇ ಕಮ್ಮನಿಯೇ ಠಿತೇ ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತೇ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಾನುಸ್ಸತಿಞಾಣಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇತಿ। ಸೋ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಏಕಮ್ಪಿ ಜಾತಿಂ ದ್ವೇಪಿ ಜಾತಿಯೋ…ಪೇ॰… ಇತಿ ಸಾಕಾರಂ ಸಉದ್ದೇಸಂ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ। ಯಸ್ಮಿಂ ಖೋ, ಸನ್ದಕ, ಸತ್ಥರಿ ಸಾವಕೋ ಏವರೂಪಂ ಉಳಾರವಿಸೇಸಂ ಅಧಿಗಚ್ಛತಿ ತತ್ಥ ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸೋ ಸಸಕ್ಕಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವಸೇಯ್ಯ, ವಸನ್ತೋ ಚ ಆರಾಧೇಯ್ಯ ಞಾಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಕುಸಲಂ।

‘‘ಸೋ ಏವಂ ಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ಪರಿಸುದ್ಧೇ ಪರಿಯೋದಾತೇ ಅನಙ್ಗಣೇ ವಿಗತೂಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಮುದುಭೂತೇ ಕಮ್ಮನಿಯೇ ಠಿತೇ ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತೇ ಸತ್ತಾನಂ ಚುತೂಪಪಾತಞಾಣಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇತಿ। ಸೋ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸತಿ ಚವಮಾನೇ ಉಪಪಜ್ಜಮಾನೇ ಹೀನೇ ಪಣೀತೇ ಸುವಣ್ಣೇ ದುಬ್ಬಣ್ಣೇ ಸುಗತೇ ದುಗ್ಗತೇ…ಪೇ॰… ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನಾತಿ। ಯಸ್ಮಿಂ ಖೋ, ಸನ್ದಕ, ಸತ್ಥರಿ ಸಾವಕೋ ಏವರೂಪಂ ಉಳಾರವಿಸೇಸಂ ಅಧಿಗಚ್ಛತಿ ತತ್ಥ ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸೋ ಸಸಕ್ಕಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವಸೇಯ್ಯ, ವಸನ್ತೋ ಚ ಆರಾಧೇಯ್ಯ ಞಾಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಕುಸಲಂ।

‘‘ಸೋ ಏವಂ ಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ಪರಿಸುದ್ಧೇ ಪರಿಯೋದಾತೇ ಅನಙ್ಗಣೇ ವಿಗತೂಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಮುದುಭೂತೇ ಕಮ್ಮನಿಯೇ ಠಿತೇ ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತೇ ಆಸವಾನಂ ಖಯಞಾಣಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇತಿ। ಸೋ ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ; ‘ಇಮೇ ಆಸವಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಅಯಂ ಆಸವಸಮುದಯೋ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಅಯಂ ಆಸವನಿರೋಧೋ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಅಯಂ ಆಸವನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಜಾನತೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸತೋ ಕಾಮಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ಭವಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ಅವಿಜ್ಜಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ। ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। ‘ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಯಸ್ಮಿಂ ಖೋ,

ಸನ್ದಕ, ಸತ್ಥರಿ ಸಾವಕೋ ಏವರೂಪಂ ಉಳಾರವಿಸೇಸಂ ಅಧಿಗಚ್ಛತಿ ತತ್ಥ ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸೋ ಸಸಕ್ಕಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವಸೇಯ್ಯ, ವಸನ್ತೋ ಚ ಆರಾಧೇಯ್ಯ ಞಾಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಕುಸಲ''ನ್ತಿ।

೨೩೪. ''ಯೋ ಪನ ಸೋ, ಭೋ ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಹಂ ಖೀಣಾಸವೋ ವುಸಿತವಾ ಕತಕರಣೀಯೋ ಓಹಿತಭಾರೋ ಅನುಪ್ಪತ್ತಸದತ್ಥೋ ಪರಿಕ್ಖೀಣಭವಸಂಯೋಜನೋ ಸಮ್ಮದಞ್ಞಾ ವಿಮುತ್ತೋ ಪರಿಭುಞ್ಜೇಯ್ಯ ಸೋ ಕಾಮೇ''ತಿ? ''ಯೋ ಸೋ, ಸನ್ದಕ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಹಂ ಖೀಣಾಸವೋ ವುಸಿತವಾ ಕತಕರಣೀಯೋ ಓಹಿತಭಾರೋ ಅನುಪ್ಪತ್ತಸದತ್ಥೋ ಪರಿಕ್ಖೀಣಭವಸಂಯೋಜನೋ ಸಮ್ಮದಞ್ಞಾ ವಿಮುತ್ತೋ ಅಭಬ್ಬೋ ಸೋ ಪಞ್ಚಟ್ಠಾನಾನಿ ಅಜ್ಝಾಚರಿತುಂ। ಅಭಬ್ಬೋ ಖೀಣಾಸವೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಞ್ಚಿಚ್ಚ ಪಾಣಂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇತುಂ, ಅಭಬ್ಬೋ ಖೀಣಾಸವೋ ಭಿಕ್ಖು ಅದಿನ್ನಂ ಥೇಯ್ಯಸಙ್ಖಾತಂ ಆದಾತುಂ, ಅಭಬ್ಬೋ ಖೀಣಾಸವೋ ಭಿಕ್ಖು ಮೇಥುನಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಸೇವೇತುಂ, ಅಭಬ್ಬೋ ಖೀಣಾಸವೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಪಜಾನಮುಸಾ ಭಾಸಿತುಂ, ಅಭಬ್ಬೋ ಖೀಣಾಸವೋ ಭಿಕ್ಖು ಸನ್ನಿಧಿಕಾರಕಂ ಕಾಮೇ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಪುಬ್ಬೇ ಅಗಾರಿಯಭೂತೋ। ಯೋ ಸೋ, ಸನ್ದಕ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಹಂ ಖೀಣಾಸವೋ ವುಸಿತವಾ ಕತಕರಣೀಯೋ ಓಹಿತಭಾರೋ ಅನುಪ್ಪತ್ತಸದತ್ಥೋ ಪರಿಕ್ಖೀಣಭವಸಂಯೋಜನೋ ಸಮ್ಮದಞ್ಞಾ ವಿಮುತ್ತೋ ಅಭಬ್ಬೋ ಸೋ ಇಮಾನಿ ಪಞ್ಚಟ್ಠಾನಾನಿ ಅಜ್ಝಾಚರಿತು''ನ್ತಿ।

೨೩೫. ''ಯೋ ಪನ ಸೋ, ಭೋ ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಹಂ ಖೀಣಾಸವೋ ವುಸಿತವಾ ಕತಕರಣೀಯೋ ಓಹಿತಭಾರೋ ಅನುಪ್ಪತ್ತಸದತ್ಥೋ ಪರಿಕ್ಖೀಣಭವಸಂಯೋಜನೋ ಸಮ್ಮದಞ್ಞಾ ವಿಮುತ್ತೋ ತಸ್ಸ ಚರತೋ ಚೇವ ತಿಟ್ಠತೋ ಚ ಸುತ್ತಸ್ಸ ಚ ಜಾಗರಸ್ಸ ಚ ಸತತಂ ಸಮಿತಂ ಞಾಣದಸ್ಸನಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಂ – 'ಖೀಣಾ ಮೇ ಆಸವಾ'''ತಿ? ''ತೇನ ಹಿ, ಸನ್ದಕ, ಉಪಮಂ ತೇ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ; ಉಪಮಾಯಪಿಧೇಕಚ್ಚೇ ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸಾ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನನ್ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಸನ್ದಕ, ಪುರಿಸಸ್ಸ ಹತ್ಥಪಾದಾ ಛಿನ್ನಾ; ತಸ್ಸ ಚರತೋ ಚೇವ ತಿಟ್ಠತೋ ಚ ಸುತ್ತಸ್ಸ ಚ ಜಾಗರಸ್ಸ ಚ ಸತತಂ ಸಮಿತಂ (ಜಾನಾತಿ – 'ಛಿನ್ನಾ ಮೇ ಹತ್ಥಪಾದಾ'ತಿ, ಉದಾಹು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಜಾನಾತಿ – 'ಛಿನ್ನಾ ಮೇ ಹತ್ಥಪಾದಾ'''ತಿ? ''ನ ಖೋ, ಭೋ ಆನನ್ದ, ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಸತತಂ ಸಮಿತಂ ಜಾನಾತಿ – 'ಛಿನ್ನಾ ಮೇ ಹತ್ಥಪಾದಾ' ತಿ।) [(ಛಿನ್ನಾವ ಹತ್ಥಪಾದಾ,) (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಪನ ನಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಜಾನಾತಿ – 'ಛಿನ್ನಾ ಮೇ ಹತ್ಥಪಾದಾ'''ತಿ। ''ಏವಮೇವ ಖೋ, ಸನ್ದಕ, ಯೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಅರಹಂ ಖೀಣಾಸವೋ ವುಸಿತವಾ ಕತಕರಣೀಯೋ ಓಹಿತಭಾರೋ ಅನುಪ್ಪತ್ತಸದತ್ಥೋ ಪರಿಕ್ಖೀಣಭವಸಂಯೋಜನೋ ಸಮ್ಮದಞ್ಞಾ ವಿಮುತ್ತೋ ತಸ್ಸ ಚರತೋ ಚೇವ ತಿಟ್ಠತೋ ಚ ಸುತ್ತಸ್ಸ ಚ ಜಾಗರಸ್ಸ ಚ ಸತತಂ ಸಮಿತಂ (ಞಾಣದಸ್ಸನಂ ನ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಂ – 'ಖೀಣಾ ಮೇ ಆಸವಾ'ತಿ;) [(ಖೀಣಾವ ಆಸವಾ,) (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಪನ ನಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಜಾನಾತಿ – 'ಖೀಣಾ ಮೇ ಆಸವಾ'''ತಿ।

೨೩೬. ''ಕೀವಬಹುಕಾ ಪನ, ಭೋ ಆನನ್ದ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ನಿಯ್ಯಾತಾರೋ''ತಿ? ''ನ ಖೋ, ಸನ್ದಕ, ಏಕಂಯೇವ ಸತಂ ನ ದ್ವೇ ಸತಾನಿ ನ ತೀಣಿ ಸತಾನಿ ನ ಚತ್ತಾರಿ ಸತಾನಿ ನ ಪಞ್ಚ ಸತಾನಿ, ಅಥ ಖೋ ಭಿಯ್ಯೋವ ಯೇ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ನಿಯ್ಯಾತಾರೋ''ತಿ। ''ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಭೋ ಆನನ್ದ, ಅಬ್ಭುತಂ, ಭೋ ಆನನ್ದ! ನ ಚ ನಾಮ ಸಧಮ್ಮೋಕ್ಕಂಸನಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಪರಧಮ್ಮವಮ್ಭನಾ, ಆಯತನೇ ಚ ಧಮ್ಮದೇಸನಾ ತಾವ ಬಹುಕಾ ಚ ನಿಯ್ಯಾತಾರೋ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಇಮೇ ಪನಾಜೀವಕಾ ಪುತ್ತಮತಾಯ ಪುತ್ತಾ ಅತ್ತಾನಞ್ಚೇವ ಉಕ್ಕಂಸೇನ್ತಿ, ಪರೇ ಚ ವಮ್ಭೇನ್ತಿ ತಯೋ ಚೇವ ನಿಯ್ಯಾತಾರೋ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ – ನನ್ದಂ ವಚ್ಛಂ, ಕಿಸಂ ಸಂಕಿಚ್ಚಂ, ಮಕ್ಖಲಿಂ ಗೋಸಾಲ''ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಸನ್ದಕೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಸಕಂ ಪರಿಸಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – ''ಚರನ್ತು ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣೇ ಗೋತಮೇ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸೋ। ನ ದಾನಿ ಸುಕರಂ ಅಮ್ಹೇಹಿ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇ ಪರಿಚ್ಚಜಿತು''ನ್ತಿ। ಇತಿ ಹಿದಂ ಸನ್ದಕೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಸಕಂ ಪರಿಸಂ ಉಯ್ಯೋಜೇಸಿ ಭಗವತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೇತಿ।

ಸನ್ದಕಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಮಹಾಸಕುಲುದಾಯಿಸುತ್ತಂ

೨೩೭. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ವೇಳುವನೇ ಕಲನ್ದಕನಿವಾಪೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಅಭಿಞ್ಞಾತಾ ಅಭಿಞ್ಞಾತಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಮೋರನಿವಾಪೇ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾರಾಮೇ ಪಟಿವಸನ್ತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ – ಅನ್ನಭಾರೋ ವರಧರೋ ಸಕುಲುದಾಯೀ ಚ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಅಞ್ಞೇ ಚ ಅಭಿಞ್ಞಾತಾ ಅಭಿಞ್ಞಾತಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ರಾಜಗಹಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವತೋ ಏತದಹೋಸಿ – "ಅತಿಪ್ಪಗೋ ಖೋ ತಾವ ರಾಜಗಹೇ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತುಂ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಯೇನ ಮೋರನಿವಾಪೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾರಾಮೋ ಯೇನ ಸಕುಲುದಾಯೀ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಯೇನ ಮೋರನಿವಾಪೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾರಾಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಸಕುಲುದಾಯೀ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಮಹತಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಪರಿಸಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ಉನ್ನಾದಿನಿಯಾ ಉಚ್ಚಾಸದ್ದಮಹಾಸದ್ದಾಯ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ತಿರಚ್ಛಾನಕಥಂ ಕಥೇನ್ತಿಯಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ – ರಾಜಕಥಂ ಚೋರಕಥಂ ಮಹಾಮತ್ತಕಥಂ ಸೇನಾಕಥಂ ಭಯಕಥಂ ಯುದ್ಧಕಥಂ ಅನ್ನಕಥಂ ಪಾನಕಥಂ ವತ್ಥಕಥಂ ಸಯನಕಥಂ ಮಾಲಾಕಥಂ ಗನ್ಧಕಥಂ ಞಾತಿಕಥಂ ಯಾನಕಥಂ ಗಾಮಕಥಂ ನಿಗಮಕಥಂ ನಗರಕಥಂ ಜನಪದಕಥಂ ಇತ್ಥಿಕಥಂ ಸೂರಕಥಂ ವಿಸಿಖಾಕಥಂ ಕುಮ್ಭಟ್ಠಾನಕಥಂ ಪುಬ್ಬಪೇತಕಥಂ ನಾನತ್ತಕಥಂ ಲೋಕಕ್ಖಾಯಿಕಂ ಸಮುದ್ದಕ್ಖಾಯಿಕಂ ಇತಿಭವಾಭವಕಥಂ ಇತಿ ವಾ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಸಕುಲುದಾಯೀ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ। ದಿಸ್ವಾನ ಸಕಂ ಪರಿಸಂ ಸಣ್ಠಾಪೇತಿ – "ಅಪ್ಪಸದ್ದಾ ಭೋನ್ತೋ ಹೋನ್ತು; ಮಾ ಭೋನ್ತೋ ಸದ್ದಮಕತ್ಥ। ಅಯಂ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಆಗಚ್ಛತಿ; ಅಪ್ಪಸದ್ದಕಾಮೋ ಖೋ ಪನ ಸೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಅಪ್ಪಸದ್ದಸ್ಸ ವಣ್ಣವಾದೀ। ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಅಪ್ಪಸದ್ದಂ ಪರಿಸಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯಾ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ತೇ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೇಸುಂ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಯೇನ ಸಕುಲುದಾಯೀ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ। ಅಥ ಖೋ ಸಕುಲುದಾಯೀ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಏತು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ। ಸ್ವಾಗತಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ। ಚಿರಸ್ಸಂ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಇಮಂ ಪರಿಯಾಯಮಕಾಸಿ ಯದಿದಂ ಇಧಾಗಮನಾಯ। ನಿಸೀದತು, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ; ಇದಮಾಸನಂ ಪಞ್ಞತ್ತ"ನ್ತಿ। ನಿಸೀದಿ ಭಗವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ। ಸಕುಲುದಾಯೀಪಿ ಖೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಅಞ್ಞತರಂ ನೀಚಂ ಆಸನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಸಕುಲುದಾಯಿಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

೨೩೮. "ಕಾಯನುತ್ಥ , ಉದಾಯಿ, ಏತರಹಿ ಕಥಾಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ, ಕಾ ಚ ಪನ ವೋ ಅನ್ತರಾಕಥಾ ವಿಪ್ಪಕತಾ"ತಿ? "ತಿಟ್ಠತೇಸಾ, ಭನ್ತೇ, ಕಥಾ ಯಾಯ ಮಯಂ ಏತರಹಿ ಕಥಾಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ। ನೇಸಾ, ಭನ್ತೇ, ಕಥಾ ಭಗವತೋ ದುಲ್ಲಭಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಪಚ್ಛಾಪಿ ಸವನಾಯ। ಪುರಿಮಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ದಿವಸಾನಿ ಪುರಿಮತರಾನಿ ನಾನಾತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಕುತೂಹಲಸಾಲಾಯಂ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾನಂ ಸನ್ನಿಪತಿತಾನಂ ಅಯಮನ್ತರಾಕಥಾ ಉದಪಾದಿ – 'ಲಾಭಾ ವತ, ಭೋ, ಅಙ್ಗಮಗಧಾನಂ, ಸುಲದ್ಧಲಾಭಾ ವತ, ಭೋ, ಅಙ್ಗಮಗಧಾನಂ! ತತ್ರಿಮೇ [ಯತ್ಥಿಮೇ (ಸೀ॰)] ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಙ್ಘಿನೋ ಗಣಿನೋ ಗಣಾಚರಿಯಾ ಞಾತಾ ಯಸಸ್ಸಿನೋ ತಿತ್ಥಕರಾ ಸಾಧುಸಮ್ಮತಾ ಬಹುಜನಸ್ಸ ರಾಜಗಹಂ ವಸ್ಸಾವಾಸಂ ಓಸಟಾ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಪೂರಣೋ ಕಸ್ಸಪೋ ಸಙ್ಘೀ ಚೇವ ಗಣೀ ಚ ಗಣಾಚರಿಯೋ ಚ ಞಾತೋ ಯಸಸ್ಸೀ ತಿತ್ಥಕರೋ ಸಾಧುಸಮ್ಮತೋ ಬಹುಜನಸ್ಸ; ಸೋಪಿ ರಾಜಗಹಂ ವಸ್ಸಾವಾಸಂ ಓಸಟೋ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಮಕ್ಖಲಿ ಗೋಸಾಲೋ...ಪೇ॰... ಅಜಿತೋ ಕೇಸಕಮ್ಬಲೋ... ಪಕುಧೋ ಕಚ್ಚಾಯನೋ... ಸಞ್ಚಯೋ ಬೇಲಟ್ಠಪುತ್ತೋ... ನಿಗಣ್ಠೋ ನಾಟಪುತ್ತೋ ಸಙ್ಘೀ ಚೇವ ಗಣೀ ಚ ಗಣಾಚರಿಯೋ ಚ ಞಾತೋ ಯಸಸ್ಸೀ ತಿತ್ಥಕರೋ ಸಾಧುಸಮ್ಮತೋ ಬಹುಜನಸ್ಸ; ಸೋಪಿ ರಾಜಗಹಂ ವಸ್ಸಾವಾಸಂ ಓಸಟೋ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಸಙ್ಘೀ ಚೇವ ಗಣೀ ಚ ಗಣಾಚರಿಯೋ ಚ ಞಾತೋ ಯಸಸ್ಸೀ ತಿತ್ಥಕರೋ ಸಾಧುಸಮ್ಮತೋ ಬಹುಜನಸ್ಸ; ಸೋಪಿ ರಾಜಗಹಂ ವಸ್ಸಾವಾಸಂ ಓಸಟೋ। ಕೋ ನು ಖೋ ಇಮೇಸಂ ಭವತಂ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಸಙ್ಘೀನಂ ಗಣೀನಂ ಗಣಾಚರಿಯಾನಂ ಞಾತಾನಂ ಯಸಸ್ಸೀನಂ ತಿತ್ಥಕರಾನಂ ಸಾಧುಸಮ್ಮತಾನಂ ಬಹುಜನಸ್ಸ ಸಾವಕಾನಂ ಸಕ್ಕತೋ ಗರುಕತೋ

ಮಾನಿತೋ ಪೂಜಿತೋ, ಕಞ್ಚ ಪನ ಸಾವಕಾ ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ [ಗರುಕತ್ವಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರನ್ತೀ'''ತಿ?

೨೩೯. ''ತತ್ರೇಕಚ್ಚೇ ಏವಮಾಹಂಸು – 'ಅಯಂ ಖೋ ಪೂರಣೋ ಕಸ್ಸಪೋ ಸಙ್ಘೀ ಚೇವ ಗಣೀ ಚ ಗಣಾಚರಿಯೋ ಚ ಞಾತೋ ಯಸಸ್ಸೀ ತಿತ್ಥಕರೋ ಸಾಧುಸಮ್ಮತೋ ಬಹುಜನಸ್ಸ; ಸೋ ಚ ಖೋ ಸಾವಕಾನಂ ನ ಸಕ್ಕತೋ ನ ಗರುಕತೋ ನ ಮಾನಿತೋ ನ ಪೂಜಿತೋ, ನ ಚ ಪನ ಪೂರಣಂ ಕಸ್ಸಪಂ ಸಾವಕಾ ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರನ್ತಿ। ಭೂತಪುಬ್ಬಂ ಪೂರಣೋ ಕಸ್ಸಪೋ ಅನೇಕಸತಾಯ ಪರಿಸಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ। ತತ್ರಞ್ಞತರೋ ಪೂರಣಸ್ಸ ಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ಸಾವಕೋ ಸದ್ದಮಕಾಸಿ – ''ಮಾ ಭೋನ್ತೋ ಪೂರಣಂ ಕಸ್ಸಪಂ ಏತಮತ್ಥಂ ಪುಚ್ಛಿತ್ಥ; ನೇಸೋ ಏತಂ ಜಾನಾತಿ; ಮಯಮೇತಂ ಜಾನಾಮ, ಅಮ್ಹೇ ಏತಮತ್ಥಂ ಪುಚ್ಛಥ; ಮಯಮೇತಂ ಭವನ್ತಾನಂ ಬ್ಯಾಕರಿಸ್ಸಾಮಾ''ತಿ। ಭೂತಪುಬ್ಬಂ ಪೂರಣೋ ಕಸ್ಸಪೋ ಬಾಹಾ ಪಗ್ಗಯ್ಹ ಕನ್ದನ್ತೋ ನ ಲಭತಿ – ''ಅಪ್ಪಸದ್ದಾ ಭೋನ್ತೋ ಹೋನ್ತು, ಮಾ ಭೋನ್ತೋ ಸದ್ದಮಕತ್ಥ। ನೇತೇ, ಭವನ್ತೇ, ಪುಚ್ಛನ್ತಿ, ಅಮ್ಹೇ ಏತೇ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ; ಮಯಮೇತೇಸಂ ಬ್ಯಾಕರಿಸ್ಸಾಮಾ''ತಿ। ಬಹೂ ಖೋ ಪನ ಪೂರಣಸ್ಸ ಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ಸಾವಕಾ ವಾದಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಅಪಕ್ಕನ್ತಾ – ''ನ ತ್ವಂ ಇಮಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ ಆಜಾನಾಸಿ, ಅಹಂ ಇಮಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ ಆಜಾನಾಮಿ , ಕಿಂ ತ್ವಂ ಇಮಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ ಆಜಾನಿಸ್ಸಸಿ? ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪನ್ನೋ ತ್ವಮಸಿ, ಅಹಮಸ್ಮಿ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪನ್ನೋ, ಸಹಿತಂ ಮೇ, ಅಸಹಿತಂ ತೇ, ಪುರೇವಚನೀಯಂ ಪಚ್ಛಾ ಅವಚ, ಪಚ್ಛಾವಚನೀಯಂ ಪುರೇ ಅವಚ, ಅಧಿಚಿಣ್ಣಂ ತೇ ವಿಪರಾವತ್ತಂ, ಆರೋಪಿತೋ ತೇ ವಾದೋ, ನಿಗ್ಗಹಿತೋಸಿ, ಚರ ವಾದಪ್ಪಮೋಕ್ಖಾಯ, ನಿಬ್ಬೇಠೇಹಿ ವಾ ಸಚೇ ಪಹೋಸೀ''ತಿ। ಇತಿ ಪೂರಣೋ ಕಸ್ಸಪೋ ಸಾವಕಾನಂ ನ ಸಕ್ಕತೋ ನ ಗರುಕತೋ ನ ಮಾನಿತೋ ನ ಪೂಜಿತೋ, ನ ಚ ಪನ ಪೂರಣಂ ಕಸ್ಸಪಂ ಸಾವಕಾ ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರನ್ತಿ। ಅಕ್ಕುಟ್ಠೋ ಚ ಪನ ಪೂರಣೋ ಕಸ್ಸಪೋ ಧಮ್ಮಕ್ಕೋಸೇನಾ'''ತಿ।

''ಏಕಚ್ಚೇ ಏವಮಾಹಂಸು – 'ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಮಕ್ಖಲಿ ಗೋಸಾಲೋ...ಪೇ॰... ಅಜಿತೋ ಕೇಸಕಮ್ಬಲೋ... ಪಕುಧೋ ಕಚ್ಚಾಯನೋ... ಸಞ್ಜಯೋ ಬೇಲಟ್ಠಪುತ್ತೋ... ನಿಗಣ್ಠೋ ನಾಟಪುತ್ತೋ ಸಙ್ಘೀ ಚೇವ ಗಣೀ ಚ ಗಣಾಚರಿಯೋ ಚ ಞಾತೋ ಯಸಸ್ಸೀ ತಿತ್ಥಕರೋ ಸಾಧುಸಮ್ಮತೋ ಬಹುಜನಸ್ಸ; ಸೋ ಚ ಖೋ ಸಾವಕಾನಂ ನ ಸಕ್ಕತೋ ನ ಗರುಕತೋ ನ ಮಾನಿತೋ ನ ಪೂಜಿತೋ, ನ ಚ ಪನ ನಿಗಣ್ಠಂ ನಾಟಪುತ್ತಂ ಸಾವಕಾ ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರನ್ತಿ। ಭೂತಪುಬ್ಬಂ ನಿಗಣ್ಠೋ ನಾಟಪುತ್ತೋ ಅನೇಕಸತಾಯ ಪರಿಸಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ। ತತ್ರಞ್ಞತರೋ ನಿಗಣ್ಠಸ್ಸ ನಾಟಪುತ್ತಸ್ಸ ಸಾವಕೋ ಸದ್ದಮಕಾಸಿ – ಮಾ ಭೋನ್ತೋ ನಿಗಣ್ಠಂ ನಾಟಪುತ್ತಂ ಏತಮತ್ಥಂ ಪುಚ್ಛಿತ್ಥ; ನೇಸೋ ಏತಂ ಜಾನಾತಿ; ಮಯಮೇತಂ ಜಾನಾಮ, ಅಮ್ಹೇ ಏತಮತ್ಥಂ ಪುಚ್ಛಥ; ಮಯಮೇತಂ ಭವನ್ತಾನಂ ಬ್ಯಾಕರಿಸ್ಸಾಮಾತಿ। ಭೂತಪುಬ್ಬಂ ನಿಗಣ್ಠೋ ನಾಟಪುತ್ತೋ ಬಾಹಾ ಪಗ್ಗಯ್ಹ ಕನ್ದನ್ತೋ ನ ಲಭತಿ – ''ಅಪ್ಪಸದ್ದಾ ಭೋನ್ತೋ ಹೋನ್ತು, ಮಾ ಭೋನ್ತೋ ಸದ್ದಮಕತ್ಥ। ನೇತೇ ಭವನ್ತೇ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ, ಅಮ್ಹೇ ಏತೇ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ; ಮಯಮೇತೇಸಂ ಬ್ಯಾಕರಿಸ್ಸಾಮಾ''ತಿ। ಬಹೂ ಖೋ ಪನ ನಿಗಣ್ಠಸ್ಸ ನಾಟಪುತ್ತಸ್ಸ ಸಾವಕಾ ವಾದಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಅಪಕ್ಕನ್ತಾ – ''ನ ತ್ವಂ ಇಮಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ ಆಜಾನಾಸಿ, ಅಹಂ ಇಮಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ ಆಜಾನಾಮಿ। ಕಿಂ ತ್ವಂ ಇಮಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ ಆಜಾನಿಸ್ಸಸಿ? ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪನ್ನೋ ತ್ವಮಸಿ। ಅಹಮಸ್ಮಿ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪನ್ನೋ। ಸಹಿತಂ ಮೇ ಅಸಹಿತಂ ತೇ, ಪುರೇವಚನೀಯಂ ಪಚ್ಛಾ ಅವಚ, ಪಚ್ಛಾವಚನೀಯಂ ಪುರೇ ಅವಚ, ಅಧಿಚಿಣ್ಣಂ ತೇ ವಿಪರಾವತ್ತಂ, ಆರೋಪಿತೋ ತೇ ವಾದೋ, ನಿಗ್ಗಹಿತೋಸಿ, ಚರ ವಾದಪ್ಪಮೋಕ್ಖಾಯ, ನಿಬ್ಬೇಠೇಹಿ ವಾ ಸಚೇ ಪಹೋಸೀ''ತಿ। ಇತಿ ನಿಗಣ್ಠೋ ನಾಟಪುತ್ತೋ ಸಾವಕಾನಂ ನ ಸಕ್ಕತೋ ನ ಗರುಕತೋ ನ ಮಾನಿತೋ ನ ಪೂಜಿತೋ, ನ ಚ ಪನ ನಿಗಣ್ಠಂ ನಾಟಪುತ್ತಂ ಸಾವಕಾ ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರನ್ತಿ। ಅಕ್ಕುಟ್ಠೋ ಚ ಪನ ನಿಗಣ್ಠೋ ನಾಟಪುತ್ತೋ ಧಮ್ಮಕ್ಕೋಸೇನಾ'''ತಿ।

೨೪೦. ''ಏಕಚ್ಚೇ ಏವಮಾಹಂಸು – 'ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಸಙ್ಘೀ ಚೇವ ಗಣೀ ಚ ಗಣಾಚರಿಯೋ ಚ ಞಾತೋ ಯಸಸ್ಸೀ ತಿತ್ಥಕರೋ ಸಾಧುಸಮ್ಮತೋ ಬಹುಜನಸ್ಸ; ಸೋ ಚ ಖೋ ಸಾವಕಾನಂ ಸಕ್ಕತೋ ಗರುಕತೋ ಮಾನಿತೋ ಪೂಜಿತೋ, ಸಮಣಞ್ಚ ಪನ ಗೋತಮಂ ಸಾವಕಾ ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರನ್ತಿ। ಭೂತಪುಬ್ಬಂ ಸಮಣೋ

ಗೋತಮೋ ಅನೇಕಸತಾಯ ಪರಿಸಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ। ತತ್ರಞ್ಞತರೋ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸಾವಕೋ ಉಕ್ಕಾಸಿ। ತಮೇನಾಞ್ಞತರೋ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಜಣ್ಣುಕೇನ [ಜಣ್ಣುಕೇ (ಸೀ॰)] ಘಟ್ಟೇಸಿ – ''ಅಪ್ಪಸದ್ದೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಹೋತು, ಮಾಯಸ್ಮಾ ಸದ್ದಮಕಾಸಿ, ಸತ್ಥಾ ನೋ ಭಗವಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸೀ''ತಿ। ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಅನೇಕಸತಾಯ ಪರಿಸಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ, ನೇವ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸಾವಕಾನಂ ಖಿಪಿತಸದ್ದೋ ವಾ ಹೋತಿ ಉಕ್ಕಾಸಿತಸದ್ದೋ ವಾ। ತಮೇನಂ ಮಹಾಜನಕಾಯೋ ಪಚ್ಚಾಸೀಸಮಾನರೂಪೋ [ಪಚ್ಚಾಸಿಂ ಸಮಾನರೂಪೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತೋ ಹೋತಿ – ''ಯಂ ನೋ ಭಗವಾ ಧಮ್ಮಂ ಭಾಸಿಸ್ಸತಿ ತಂ ನೋ ಸೋಸ್ಸಾಮಾ''ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಪುರಿಸೋ ಚಾತುಮ್ಮಹಾಪಥೇ ಖುದ್ದಮಧುಂ [ಖುದ್ದಂ ಮಧುಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಅನೇಲಕಂ ಪೀಳೇಯ್ಯ [ಉಪ್ಪೀಳೇಯ್ಯ (ಸೀ॰)]। ತಮೇನಂ ಮಹಾಜನಕಾಯೋ ಪಚ್ಚಾಸೀಸಮಾನರೂಪೋ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತೋ ಅಸ್ಸ। ಏವಮೇವ ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಅನೇಕಸತಾಯ ಪರಿಸಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ, ನೇವ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸಾವಕಾನಂ ಖಿಪಿತಸದ್ದೋ ವಾ ಹೋತಿ ಉಕ್ಕಾಸಿತಸದ್ದೋ ವಾ। ತಮೇನಂ ಮಹಾಜನಕಾಯೋ ಪಚ್ಚಾಸೀಸಮಾನರೂಪೋ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತೋ ಹೋತಿ – ''ಯಂ ನೋ ಭಗವಾ ಧಮ್ಮಂ ಭಾಸಿಸ್ಸತಿ ತಂ ನೋ ಸೋಸ್ಸಾಮಾ''ತಿ। ಯೇಪಿ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸಾವಕಾ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಹಿ ಸಮ್ಪಯೋಜೇತ್ವಾ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತನ್ತಿ ತೇಪಿ ಸತ್ಥು ಚೇವ ವಣ್ಣವಾದಿನೋ ಹೋನ್ತಿ, ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣವಾದಿನೋ ಹೋನ್ತಿ, ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣವಾದಿನೋ ಹೋನ್ತಿ, ಅತ್ತಗರಹಿನೋಯೇವ ಹೋನ್ತಿ ಅನಞ್ಞಗರಹಿನೋ, ''ಮಯಮೇವಮ್ಹಾ ಅಲಕ್ಖಿಕಾ ಮಯಂ ಅಪ್ಪಪುಞ್ಞಾ ತೇ ಮಯಂ ಏವಂ ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೇ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ನಾಸಕ್ಖಿಮ್ಹಾ ಯಾವಜೀವಂ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿತು''ನ್ತಿ। ತೇ ಆರಾಮಿಕಭೂತಾ ವಾ ಉಪಾಸಕಭೂತಾ ವಾ ಪಞ್ಚಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಸಮಾದಾಯ ವತ್ತನ್ತಿ। ಇತಿ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಸಾವಕಾನಂ ಸಕ್ಕತೋ ಗರುಕತೋ ಮಾನಿತೋ ಪೂಜಿತೋ, ಸಮಣಞ್ಚ ಪನ ಗೋತಮಂ ಸಾವಕಾ ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರನ್ತೀ'''ತಿ।

೨೪೧. ''ಕತಿ ಪನ ತ್ವಂ, ಉದಾಯಿ, ಮಯಿ ಧಮ್ಮೇ ಸಮನುಪಸ್ಸಸಿ, ಯೇಹಿ ಮಮಂ [ಮಮ (ಸಬ್ಬತ್ಥ)] ಸಾವಕಾ ಸಕ್ಕರೋನ್ತಿ ಗರುಂ ಕರೋನ್ತಿ [ಗರುಕರೋನ್ತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಮಾನೇನ್ತಿ ಪೂಜೇನ್ತಿ, ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರನ್ತೀ''ತಿ? ''ಪಞ್ಚ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಿ ಧಮ್ಮೇ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ ಯೇಹಿ ಭಗವನ್ತಂ ಸಾವಕಾ ಸಕ್ಕರೋನ್ತಿ ಗರುಂ ಕರೋನ್ತಿ ಮಾನೇನ್ತಿ ಪೂಜೇನ್ತಿ, ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಭಗವಾ ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಅಪ್ಪಾಹಾರೋ, ಅಪ್ಪಾಹಾರತಾಯ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ। ಯಮ್ಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಅಪ್ಪಾಹಾರೋ, ಅಪ್ಪಾಹಾರತಾಯ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ ಇಮಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಿ ಪಠಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ ಯೇನ ಭಗವನ್ತಂ ಸಾವಕಾ ಸಕ್ಕರೋನ್ತಿ ಗರುಂ ಕರೋನ್ತಿ ಮಾನೇನ್ತಿ ಪೂಜೇನ್ತಿ, ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರನ್ತಿ।

''ಪುನ ಚಪರಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಇತರೀತರೇನ ಚೀವರೇನ, ಇತರೀತರಚೀವರಸನ್ತುಟ್ಠಿಯಾ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ। ಯಮ್ಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಇತರೀತರೇನ ಚೀವರೇನ, ಇತರೀತರಚೀವರಸನ್ತುಟ್ಠಿಯಾ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ, ಇಮಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಿ ದುತಿಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ ಯೇನ ಭಗವನ್ತಂ ಸಾವಕಾ ಸಕ್ಕರೋನ್ತಿ ಗರುಂ ಕರೋನ್ತಿ ಮಾನೇನ್ತಿ ಪೂಜೇನ್ತಿ, ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರನ್ತಿ।

''ಪುನ ಚಪರಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಇತರೀತರೇನ ಪಿಣ್ಡಪಾತೇನ, ಇತರೀತರಪಿಣ್ಡಪಾತಸನ್ತುಟ್ಠಿಯಾ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ। ಯಮ್ಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಇತರೀತರೇನ ಪಿಣ್ಡಪಾತೇನ, ಇತರೀತರಪಿಣ್ಡಪಾತಸನ್ತುಟ್ಠಿಯಾ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ, ಇಮಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಿ ತತಿಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ ಯೇನ ಭಗವನ್ತಂ ಸಾವಕಾ ಸಕ್ಕರೋನ್ತಿ ಗರುಂ ಕರೋನ್ತಿ ಮಾನೇನ್ತಿ ಪೂಜೇನ್ತಿ, ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರನ್ತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಇತರೀತರೇನ ಸೇನಾಸನೇನ, ಇತರೀತರಸೇನಾಸನಸನ್ತುಟ್ಠಿಯಾ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ। ಯಮ್ಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಇತರೀತರೇನ ಸೇನಾಸನೇನ, ಇತರೀತರಸೇನಾಸನಸನ್ತುಟ್ಠಿಯಾ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ, ಇಮಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಿ ಚತುತ್ಥಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ ಯೇನ ಭಗವನ್ತಂ ಸಾವಕಾ ಸಕ್ಕರೋನ್ತಿ ಗರುಂ ಕರೋನ್ತಿ ಮಾನೇನ್ತಿ ಪೂಜೇನ್ತಿ, ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರನ್ತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಪವಿವಿತ್ತೋ, ಪವಿವೇಕಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ । ಯಮ್ಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಪವಿವಿತ್ತೋ, ಪವಿವೇಕಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ, ಇಮಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಿ ಪಞ್ಚಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ ಯೇನ ಭಗವನ್ತಂ ಸಾವಕಾ ಸಕ್ಕರೋನ್ತಿ ಗರುಂ ಕರೋನ್ತಿ ಮಾನೇನ್ತಿ ಪೂಜೇನ್ತಿ, ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರನ್ತಿ।

“ಇಮೇ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಿ ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ ಯೇಹಿ ಭಗವನ್ತಂ ಸಾವಕಾ ಸಕ್ಕರೋನ್ತಿ ಗರುಂ ಕರೋನ್ತಿ ಮಾನೇನ್ತಿ ಪೂಜೇನ್ತಿ, ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರನ್ತೀ”ತಿ।

೨೪೨. “‘ಅಪ್ಪಾಹಾರೋ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ, ಅಪ್ಪಾಹಾರತಾಯ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ’ತಿ, ಇತಿ ಚೇ ಮಂ, ಉದಾಯಿ, ಸಾವಕಾ ಸಕ್ಕರೇಯ್ಯುಂ ಗರುಂ ಕರೇಯ್ಯುಂ ಮಾನೇಯ್ಯುಂ ಪೂಜೇಯ್ಯುಂ, ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರೇಯ್ಯುಂ, ಸನ್ತಿ ಖೋ ಪನ ಮೇ, ಉದಾಯಿ, ಸಾವಕಾ ಕೋಸಕಾಹಾರಾಪಿ ಅಡ್ಢಕೋಸಕಾಹಾರಾಪಿ ಬೇಲುವಾಹಾರಾಪಿ ಅಡ್ಢಬೇಲುವಾಹಾರಾಪಿ। ಅಹಂ ಖೋ ಪನ, ಉದಾಯಿ, ಅಪ್ಪೇಕದಾ ಇಮಿನಾ ಪತ್ತೇನ ಸಮತಿತ್ತಿಕಮ್ಪಿ ಭುಞ್ಜಾಮಿ ಭಿಯ್ಯೋಪಿ ಭುಞ್ಜಾಮಿ। ‘ಅಪ್ಪಾಹಾರೋ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ, ಅಪ್ಪಾಹಾರತಾಯ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ’ತಿ, ಇತಿ ಚೇ ಮಂ, ಉದಾಯಿ, ಸಾವಕಾ ಸಕ್ಕರೇಯ್ಯುಂ ಗರುಂ ಕರೇಯ್ಯುಂ ಮಾನೇಯ್ಯುಂ ಪೂಜೇಯ್ಯುಂ, ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರೇಯ್ಯುಂ, ಯೇ ತೇ, ಉದಾಯಿ, ಮಮ ಸಾವಕಾ ಕೋಸಕಾಹಾರಾಪಿ ಅಡ್ಢಕೋಸಕಾಹಾರಾಪಿ ಬೇಲುವಾಹಾರಾಪಿ ಅಡ್ಢಬೇಲುವಾಹಾರಾಪಿ ನ ಮಂ ತೇ ಇಮಿನಾ ಧಮ್ಮೇನ ಸಕ್ಕರೇಯ್ಯುಂ ಗರುಂ ಕರೇಯ್ಯುಂ ಮಾನೇಯ್ಯುಂ ಪೂಜೇಯ್ಯುಂ, ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರೇಯ್ಯುಂ।

“‘ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಇತರೀತರೇನ ಚೀವರೇನ, ಇತರೀತರಚೀವರಸನ್ತುಟ್ಠಿಯಾ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ’ತಿ, ಇತಿ ಚೇ ಮಂ, ಉದಾಯಿ, ಸಾವಕಾ ಸಕ್ಕರೇಯ್ಯುಂ ಗರುಂ ಕರೇಯ್ಯುಂ ಮಾನೇಯ್ಯುಂ ಪೂಜೇಯ್ಯುಂ, ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರೇಯ್ಯುಂ, ಸನ್ತಿ ಖೋ ಪನ ಮೇ, ಉದಾಯಿ, ಸಾವಕಾ ಪಂಸುಕೂಲಿಕಾ ಲೂಖಚೀವರಧರಾ ತೇ ಸುಸಾನಾ ವಾ ಸಙ್ಕಾರಕೂಟಾ ವಾ ಪಾಪಣಿಕಾ ವಾ ನನ್ತಕಾನಿ [ಪಾಪಣಿಕಾನಿ ವಾ ನನ್ತಕಾನಿ ವಾ (ಸೀ॰)] ಉಚ್ಚಿನಿತ್ವಾ [ಉಚ್ಚಿನ್ದಿತ್ವಾ (ಕ॰)] ಸಙ್ಘಾಟಿಂ ಕರಿತ್ವಾ ಧಾರೇನ್ತಿ। ಅಹಂ ಖೋ ಪನುದಾಯಿ, ಅಪ್ಪೇಕದಾ ಗಹಪತಿಚೀವರಾನಿ ಧಾರೇಮಿ ದಳ್ಹಾನಿ ಸತ್ಥಲೂಖಾನಿ ಅಲಾಬುಲೋಮಸಾನಿ। ‘ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಇತರೀತರೇನ ಚೀವರೇನ, ಇತರೀತರಚೀವರಸನ್ತುಟ್ಠಿಯಾ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ’ತಿ, ಇತಿ ಚೇ ಮಂ, ಉದಾಯಿ, ಸಾವಕಾ ಸಕ್ಕರೇಯ್ಯುಂ ಗರುಂ ಕರೇಯ್ಯುಂ ಮಾನೇಯ್ಯುಂ ಪೂಜೇಯ್ಯುಂ, ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರೇಯ್ಯುಂ, ಯೇ ತೇ, ಉದಾಯಿ, ಮಮ ಸಾವಕಾ ಪಂಸುಕೂಲಿಕಾ ಲೂಖಚೀವರಧರಾ ತೇ ಸುಸಾನಾ ವಾ ಸಙ್ಕಾರಕೂಟಾ ವಾ ಪಾಪಣಿಕಾ ವಾ ನನ್ತಕಾನಿ ಉಚ್ಚಿನಿತ್ವಾ ಸಙ್ಘಾಟಿಂ ಕರಿತ್ವಾ ಧಾರೇನ್ತಿ, ನ ಮಂ ತೇ ಇಮಿನಾ ಧಮ್ಮೇನ ಸಕ್ಕರೇಯ್ಯುಂ ಗರುಂ ಕರೇಯ್ಯುಂ ಮಾನೇಯ್ಯುಂ ಪೂಜೇಯ್ಯುಂ, ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರೇಯ್ಯುಂ।

“‘ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಇತರೀತರೇನ ಪಿಣ್ಡಪಾತೇನ, ಇತರೀತರಪಿಣ್ಡಪಾತಸನ್ತುಟ್ಠಿಯಾ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ’ತಿ, ಇತಿ ಚೇ ಮಂ, ಉದಾಯಿ, ಸಾವಕಾ ಸಕ್ಕರೇಯ್ಯುಂ ಗರುಂ ಕರೇಯ್ಯುಂ ಮಾನೇಯ್ಯುಂ ಪೂಜೇಯ್ಯುಂ, ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರೇಯ್ಯುಂ, ಸನ್ತಿ ಖೋ ಪನ ಮೇ, ಉದಾಯಿ, ಸಾವಕಾ ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕಾ ಸಪದಾನಚಾರಿನೋ ಉಞ್ಛಾಸಕೇ ವತೇ ರತಾ, ತೇ ಅನ್ತರಘರಂ ಪವಿಟ್ಠಾ ಸಮಾನಾ ಆಸನೇನಪಿ ನಿಮನ್ತಿಯಮಾನಾ ನ ಸಾದಿಯನ್ತಿ। ಅಹಂ ಖೋ ಪನುದಾಯಿ, ಅಪ್ಪೇಕದಾ ನಿಮನ್ತನೇಪಿ [ನಿಮನ್ತನಸ್ಸಾಪಿ (ಕ॰)] ಭುಞ್ಜಾಮಿ ಸಾಲೀನಂ ಓದನಂ ವಿಚಿತಕಾಳಕಂ ಅನೇಕಸೂಪಂ ಅನೇಕಬ್ಯಞ್ಜನಂ। ‘ಸನ್ತುಟ್ಠೋ

ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಇತರೀತರೇನ ಪಿಣ್ಡಪಾತೇನ, ಇತರೀತರಪಿಣ್ಡಪಾತಸನ್ತುಟ್ಠಿಯಾ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ'ತಿ, ಇತಿ ಚೇ ಮಂ, ಉದಾಯಿ, ಸಾವಕಾ ಸಕ್ಕರೇಯ್ಯುಂ ಗರುಂ ಕರೇಯ್ಯುಂ ಮಾನೇಯ್ಯುಂ ಪೂಜೇಯ್ಯುಂ, ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರೇಯ್ಯುಂ, ಯೇ ತೇ, ಉದಾಯಿ, ಮಮ ಸಾವಕಾ ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕಾ ಸಪದಾನಚಾರಿನೋ ಉಞ್ಛಾಸಕೇ ವತೇ ರತಾ ತೇ ಅನ್ತರಘರಂ ಪವಿಟ್ಠಾ ಸಮಾನಾ ಆಸನೇನಪಿ ನಿಮನ್ತಿಯಮಾನಾ ನ ಸಾದಿಯನ್ತಿ, ನ ಮಂ ತೇ ಇಮಿನಾ ಧಮ್ಮೇನ ಸಕ್ಕರೇಯ್ಯುಂ ಗರುಂ ಕರೇಯ್ಯುಂ ಮಾನೇಯ್ಯುಂ ಪೂಜೇಯ್ಯುಂ, ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರೇಯ್ಯುಂ।

"'ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಇತರೀತರೇನ ಸೇನಾಸನೇನ, ಇತರೀತರಸೇನಾಸನಸನ್ತುಟ್ಠಿಯಾ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ'ತಿ, ಇತಿ ಚೇ ಮಂ, ಉದಾಯಿ, ಸಾವಕಾ ಸಕ್ಕರೇಯ್ಯುಂ ಗರುಂ ಕರೇಯ್ಯುಂ ಮಾನೇಯ್ಯುಂ ಪೂಜೇಯ್ಯುಂ, ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರೇಯ್ಯುಂ, ಸನ್ತಿ ಖೋ ಪನ ಮೇ, ಉದಾಯಿ, ಸಾವಕಾ ರುಕ್ಖಮೂಲಿಕಾ ಅಬ್ಭೋಕಾಸಿಕಾ, ತೇ ಅಟ್ಠಮಾಸೇ ಛನ್ನಂ ನ ಉಪೇನ್ತಿ। ಅಹಂ ಖೋ ಪನುದಾಯಿ, ಅಪ್ಪೇಕದಾ ಕೂಟಾಗಾರೇಸುಪಿ ವಿಹರಾಮಿ ಉಲ್ಲಿತ್ತಾವಲಿತ್ತೇಸು ನಿವಾತೇಸು ಫುಸಿತಗ್ಗಳೇಸು [ಫುಸ್ಸಿತಗ್ಗಳೇಸು (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಪಿಹಿತವಾತಪಾನೇಸು। 'ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಇತರೀತರೇನ ಸೇನಾಸನೇನ, ಇತರೀತರಸೇನಾಸನಸನ್ತುಟ್ಠಿಯಾ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ'ತಿ, ಇತಿ ಚೇ ಮಂ, ಉದಾಯಿ, ಸಾವಕಾ ಸಕ್ಕರೇಯ್ಯುಂ ಗರುಂ ಕರೇಯ್ಯುಂ ಮಾನೇಯ್ಯುಂ ಪೂಜೇಯ್ಯುಂ, ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರೇಯ್ಯುಂ, ಯೇ ತೇ, ಉದಾಯಿ, ಮಮ ಸಾವಕಾ ರುಕ್ಖಮೂಲಿಕಾ ಅಬ್ಭೋಕಾಸಿಕಾ ತೇ ಅಟ್ಠಮಾಸೇ ಛನ್ನಂ ನ ಉಪೇನ್ತಿ, ನ ಮಂ ತೇ ಇಮಿನಾ ಧಮ್ಮೇನ ಸಕ್ಕರೇಯ್ಯುಂ ಗರುಂ ಕರೇಯ್ಯುಂ ಮಾನೇಯ್ಯುಂ ಪೂಜೇಯ್ಯುಂ, ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರೇಯ್ಯುಂ।

"'ಪವಿವಿತ್ತೋ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ, ಪವಿವೇಕಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ'ತಿ, ಇತಿ ಚೇ ಮಂ, ಉದಾಯಿ, ಸಾವಕಾ ಸಕ್ಕರೇಯ್ಯುಂ ಗರುಂ ಕರೇಯ್ಯುಂ ಮಾನೇಯ್ಯುಂ ಪೂಜೇಯ್ಯುಂ, ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರೇಯ್ಯುಂ, ಸನ್ತಿ ಖೋ ಪನ ಮೇ, ಉದಾಯಿ, ಸಾವಕಾ ಆರಞ್ಞಿಕಾ ಪನ್ತಸೇನಾಸನಾ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಅಜ್ಝೋಗಾಹೇತ್ವಾ ವಿಹರನ್ತಿ, ತೇ ಅನ್ವದ್ಧಮಾಸಂ ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ಓಸರನ್ತಿ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸಾಯ। ಅಹಂ ಖೋ ಪನುದಾಯಿ, ಅಪ್ಪೇಕದಾ ಆಕಿಣ್ಣೋ ವಿಹರಾಮಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಭಿಕ್ಖುನೀಹಿ ಉಪಾಸಕೇಹಿ ಉಪಾಸಿಕಾಹಿ ರಞ್ಞಾ ರಾಜಮಹಾಮತ್ತೇಹಿ ತಿತ್ಥಿಯೇಹಿ ತಿತ್ಥಿಯಸಾವಕೇಹಿ। 'ಪವಿವಿತ್ತೋ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ, ಪವಿವೇಕಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ'ತಿ, ಇತಿ ಚೇ ಮಂ, ಉದಾಯಿ, ಸಾವಕಾ ಸಕ್ಕರೇಯ್ಯುಂ ಗರುಂ ಕರೇಯ್ಯುಂ ಮಾನೇಯ್ಯುಂ ಪೂಜೇಯ್ಯುಂ, ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರೇಯ್ಯುಂ, ಯೇ ತೇ, ಉದಾಯಿ, ಮಮ ಸಾವಕಾ ಆರಞ್ಞಕಾ ಪನ್ತಸೇನಾಸನಾ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಅಜ್ಝೋಗಾಹೇತ್ವಾ ವಿಹರನ್ತಿ ತೇ ಅನ್ವದ್ಧಮಾಸಂ ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ಓಸರನ್ತಿ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸಾಯ, ನ ಮಂ ತೇ ಇಮಿನಾ ಧಮ್ಮೇನ ಸಕ್ಕರೇಯ್ಯುಂ ಗರುಂ ಕರೇಯ್ಯುಂ ಮಾನೇಯ್ಯುಂ ಪೂಜೇಯ್ಯುಂ, ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರೇಯ್ಯುಂ।

"ಇತಿ ಖೋ, ಉದಾಯಿ, ನ ಮಮಂ ಸಾವಕಾ ಇಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಕ್ಕರೋನ್ತಿ ಗರುಂ ಕರೋನ್ತಿ ಮಾನೇನ್ತಿ ಪೂಜೇನ್ತಿ, ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರನ್ತಿ।

೨೪೩. "ಅತ್ಥಿ ಖೋ, ಉದಾಯಿ, ಅಞ್ಞೇ ಚ ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾ ಯೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಮಮಂ ಸಾವಕಾ ಸಕ್ಕರೋನ್ತಿ ಗರುಂ ಕರೋನ್ತಿ ಮಾನೇನ್ತಿ ಪೂಜೇನ್ತಿ , ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಇಧುದಾಯಿ, ಮಮಂ ಸಾವಕಾ ಅಧಿಸೀಲೇ ಸಮ್ಭಾವೇನ್ತಿ – 'ಸೀಲವಾ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಪರಮೇನ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ'ತಿ। ಯಮ್ಪುದಾಯಿ [ಯಮುದಾಯಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)], ಮಮಂ ಸಾವಕಾ ಅಧಿಸೀಲೇ ಸಮ್ಭಾವೇನ್ತಿ – 'ಸೀಲವಾ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಪರಮೇನ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ'ತಿ, ಅಯಂ ಖೋ, ಉದಾಯಿ , ಪಠಮೋ ಧಮ್ಮೋ ಯೇನ ಮಮಂ ಸಾವಕಾ ಸಕ್ಕರೋನ್ತಿ ಗರುಂ ಕರೋನ್ತಿ ಮಾನೇನ್ತಿ ಪೂಜೇನ್ತಿ, ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರನ್ತಿ।

೨೪೪. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಉದಾಯಿ, ಮಮಂ ಸಾವಕಾ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತೇ ಞಾಣದಸ್ಸನೇ ಸಮ್ಭಾವೇನ್ತಿ - 'ಜಾನಂಯೇವಾಹ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ - ಜಾನಾಮೀತಿ, ಪಸ್ಸಂಯೇವಾಹ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ - ಪಸ್ಸಾಮೀತಿ; ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ನೋ ಅನಭಿಞ್ಞಾಯ; ಸನಿದಾನಂ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ನೋ ಅನಿದಾನಂ; ಸಪ್ಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ನೋ ಅಪ್ಪಾಟಿಹಾರಿಯ'ನ್ತಿ। ಯಮ್ಪುದಾಯಿ, ಮಮಂ ಸಾವಕಾ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತೇ ಞಾಣದಸ್ಸನೇ ಸಮ್ಭಾವೇನ್ತಿ - 'ಜಾನಂಯೇವಾಹ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ - ಜಾನಾಮೀತಿ, ಪಸ್ಸಂಯೇವಾಹ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ - ಪಸ್ಸಾಮೀತಿ; ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ನೋ ಅನಭಿಞ್ಞಾಯ; ಸನಿದಾನಂ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ನೋ ಅನಿದಾನಂ; ಸಪ್ಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ನೋ ಅಪ್ಪಾಟಿಹಾರಿಯ'ನ್ತಿ, ಅಯಂ ಖೋ, ಉದಾಯಿ, ದುತಿಯೋ ಧಮ್ಮೋ ಯೇನ ಮಮಂ ಸಾವಕಾ ಸಕ್ಕರೋನ್ತಿ ಗರುಂ ಕರೋನ್ತಿ ಮಾನೇನ್ತಿ ಪೂಜೇನ್ತಿ, ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರನ್ತಿ।

೨೪೫. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಉದಾಯಿ, ಮಮಂ ಸಾವಕಾ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಯ ಸಮ್ಭಾವೇನ್ತಿ - 'ಪಞ್ಞವಾ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಪರಮೇನ ಪಞ್ಞಾಕ್ಖನ್ಧೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ; ತಂ ವತ ಅನಾಗತಂ ವಾದಪಥಂ ನ ದಕ್ಖತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಂ ವಾ ಪರಪ್ಪವಾದಂ ನ ಸಹಧಮ್ಮೇನ ಸುನಿಗ್ಗಹಿತಂ ನಿಗ್ಗಣ್ಹಿಸ್ಸತೀತಿ - ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ'। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಉದಾಯಿ, ಅಪಿ ನು ಮೇ ಸಾವಕಾ ಏವಂ ಜಾನನ್ತಾ ಏವಂ ಪಸ್ಸನ್ತಾ ಅನ್ತರನ್ತರಾ ಕಥಂ ಓಪಾತೇಯ್ಯು"ನ್ತಿ?

"ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ನ ಖೋ ಪನಾಹಂ, ಉದಾಯಿ, ಸಾವಕೇಸು ಅನುಸಾಸನಿಂ ಪಚ್ಚಾಸೀಸಾಮಿ [ಪಚ್ಚಾಸಿಂಸಾಮಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]; ಅಞ್ಞದತ್ಥು ಮಮಯೇವ ಸಾವಕಾ ಅನುಸಾಸನಿಂ ಪಚ್ಚಾಸೀಸನ್ತಿ।

"ಯಮ್ಪುದಾಯಿ, ಮಮಂ ಸಾವಕಾ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಯ ಸಮ್ಭಾವೇನ್ತಿ - 'ಪಞ್ಞವಾ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಪರಮೇನ ಪಞ್ಞಾಕ್ಖನ್ಧೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ; ತಂ ವತ ಅನಾಗತಂ ವಾದಪಥಂ ನ ದಕ್ಖತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಂ ವಾ ಪರಪ್ಪವಾದಂ ನ ಸಹಧಮ್ಮೇನ ನಿಗ್ಗಹಿತಂ ನಿಗ್ಗಣ್ಹಿಸ್ಸತೀತಿ - ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ'। ಅಯಂ ಖೋ, ಉದಾಯಿ, ತತಿಯೋ ಧಮ್ಮೋ ಯೇನ ಮಮಂ ಸಾವಕಾ ಸಕ್ಕರೋನ್ತಿ ಗರುಂ ಕರೋನ್ತಿ ಮಾನೇನ್ತಿ ಪೂಜೇನ್ತಿ, ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರನ್ತಿ।

೨೪೬. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಉದಾಯಿ, ಮಮ ಸಾವಕಾ ಯೇನ ದುಕ್ಖೇನ ದುಕ್ಖೋತಿಣ್ಣಾ ದುಕ್ಖಪರೇತಾ ತೇ ಮಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ದುಕ್ಖಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ, ತೇಸಾಹಂ ದುಕ್ಖಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಪುಟ್ಠೋ ಬ್ಯಾಕರೋಮಿ, ತೇಸಾಹಂ ಚಿತ್ತಂ ಆರಾಧೇಮಿ ಪಞ್ಹಸ್ಸ ವೇಯ್ಯಾಕರಣೇನ; ತೇ ಮಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯಂ... ದುಕ್ಖನಿರೋಧಂ... ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ, ತೇಸಾಹಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಪುಟ್ಠೋ ಬ್ಯಾಕರೋಮಿ , ತೇಸಾಹಂ ಚಿತ್ತಂ ಆರಾಧೇಮಿ ಪಞ್ಹಸ್ಸ ವೇಯ್ಯಾಕರಣೇನ। ಯಮ್ಪುದಾಯಿ, ಮಮ ಸಾವಕಾ ಯೇನ ದುಕ್ಖೇನ ದುಕ್ಖೋತಿಣ್ಣಾ ದುಕ್ಖಪರೇತಾ ತೇ ಮಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ದುಕ್ಖಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ, ತೇಸಾಹಂ ದುಕ್ಖಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಪುಟ್ಠೋ ಬ್ಯಾಕರೋಮಿ, ತೇಸಾಹಂ ಚಿತ್ತಂ ಆರಾಧೇಮಿ ಪಞ್ಹಸ್ಸ ವೇಯ್ಯಾಕರಣೇನ। ತೇ ಮಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯಂ ... ದುಕ್ಖನಿರೋಧಂ... ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ। ತೇಸಾಹಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಪುಟ್ಠೋ ಬ್ಯಾಕರೋಮಿ। ತೇಸಾಹಂ ಚಿತ್ತಂ ಆರಾಧೇಮಿ ಪಞ್ಹಸ್ಸ ವೇಯ್ಯಾಕರಣೇನ। ಅಯಂ ಖೋ, ಉದಾಯಿ, ಚತುತ್ಥೋ ಧಮ್ಮೋ ಯೇನ ಮಮಂ ಸಾವಕಾ ಸಕ್ಕರೋನ್ತಿ ಗರುಂ ಕರೋನ್ತಿ ಮಾನೇನ್ತಿ ಪೂಜೇನ್ತಿ, ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರನ್ತಿ।

೨೪೭. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಉದಾಯಿ, ಅಕ್ಖಾತಾ ಮಯಾ ಸಾವಕಾನಂ ಪಟಿಪದಾ, ಯಥಾಪಟಿಪನ್ನಾ ಮೇ ಸಾವಕಾ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಭಾವೇನ್ತಿ। ಇಧುದಾಯಿ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ ವಿನೇಯ್ಯ

ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ವೇದನಾಸು ವೇದನಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ... ಚಿತ್ತೇ ಚಿತ್ತಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ... ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ತತ್ರ ಚ ಪನ ಮೇ ಸಾವಕಾ ಬಹೂ ಅಭಿಞ್ಞಾವೋಸಾನಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಉದಾಯಿ, ಅಕ್ಖಾತಾ ಮಯಾ ಸಾವಕಾನಂ ಪಟಿಪದಾ, ಯಥಾಪಟಿಪನ್ನಾ ಮೇ ಸಾವಕಾ ಚತ್ತಾರೋ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನೇ ಭಾವೇನ್ತಿ। ಇಧುದಾಯಿ , ಭಿಕ್ಖು ಅನುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅನುಪ್ಪಾದಾಯ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ, ವಾಯಮತಿ, ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ, ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ, ಪದಹತಿ; ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ, ವಾಯಮತಿ, ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ, ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ, ಪದಹತಿ; ಅನುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪ್ಪಾದಾಯ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ, ವಾಯಮತಿ, ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ, ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ, ಪದಹತಿ; ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಠಿತಿಯಾ ಅಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ, ವಾಯಮತಿ, ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ, ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ, ಪದಹತಿ। ತತ್ರ ಚ ಪನ ಮೇ ಸಾವಕಾ ಬಹೂ ಅಭಿಞ್ಞಾವೋಸಾನಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಉದಾಯಿ, ಅಕ್ಖಾತಾ ಮಯಾ ಸಾವಕಾನಂ ಪಟಿಪದಾ, ಯಥಾಪಟಿಪನ್ನಾ ಮೇ ಸಾವಕಾ ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದೇ ಭಾವೇನ್ತಿ। ಇಧುದಾಯಿ, ಭಿಕ್ಖು ಛನ್ದಸಮಾಧಿಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ, ವೀರಿಯಸಮಾಧಿಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ, ಚಿತ್ತಸಮಾಧಿಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ, ವೀಮಂಸಾಸಮಾಧಿಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ। ತತ್ರ ಚ ಪನ ಮೇ ಸಾವಕಾ ಬಹೂ ಅಭಿಞ್ಞಾವೋಸಾನಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಉದಾಯಿ, ಅಕ್ಖಾತಾ ಮಯಾ ಸಾವಕಾನಂ ಪಟಿಪದಾ, ಯಥಾಪಟಿಪನ್ನಾ ಮೇ ಸಾವಕಾ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಭಾವೇನ್ತಿ। ಇಧುದಾಯಿ , ಭಿಕ್ಖು ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಭಾವೇತಿ ಉಪಸಮಗಾಮಿಂ ಸಮ್ಬೋಧಗಾಮಿಂ; ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಭಾವೇತಿ...ಪೇ॰... ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಭಾವೇತಿ... ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಭಾವೇತಿ... ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಭಾವೇತಿ ಉಪಸಮಗಾಮಿಂ ಸಮ್ಬೋಧಗಾಮಿಂ। ತತ್ರ ಚ ಪನ ಮೇ ಸಾವಕಾ ಬಹೂ ಅಭಿಞ್ಞಾವೋಸಾನಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಉದಾಯಿ, ಅಕ್ಖಾತಾ ಮಯಾ ಸಾವಕಾನಂ ಪಟಿಪದಾ, ಯಥಾಪಟಿಪನ್ನಾ ಮೇ ಸಾವಕಾ ಪಞ್ಚ ಬಲಾನಿ ಭಾವೇನ್ತಿ। ಇಧುದಾಯಿ, ಭಿಕ್ಖು ಸದ್ಧಾಬಲಂ ಭಾವೇತಿ ಉಪಸಮಗಾಮಿಂ ಸಮ್ಬೋಧಗಾಮಿಂ; ವೀರಿಯಬಲಂ ಭಾವೇತಿ...ಪೇ॰... ಸತಿಬಲಂ ಭಾವೇತಿ... ಸಮಾಧಿಬಲಂ ಭಾವೇತಿ... ಪಞ್ಞಾಬಲಂ ಭಾವೇತಿ ಉಪಸಮಗಾಮಿಂ ಸಮ್ಬೋಧಗಾಮಿಂ। ತತ್ರ ಚ ಪನ ಮೇ ಸಾವಕಾ ಬಹೂ ಅಭಿಞ್ಞಾವೋಸಾನಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಉದಾಯಿ, ಅಕ್ಖಾತಾ ಮಯಾ ಸಾವಕಾನಂ ಪಟಿಪದಾ, ಯಥಾಪಟಿಪನ್ನಾ ಮೇ ಸಾವಕಾ ಸತ್ತಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಭಾವೇನ್ತಿ। ಇಧುದಾಯಿ, ಭಿಕ್ಖು ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ; ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ...ಪೇ॰... ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ... ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ... ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ... ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ... ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ತತ್ರ ಚ ಪನ ಮೇ ಸಾವಕಾ ಬಹೂ ಅಭಿಞ್ಞಾವೋಸಾನಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಉದಾಯಿ, ಅಕ್ಖಾತಾ ಮಯಾ ಸಾವಕಾನಂ ಪಟಿಪದಾ, ಯಥಾಪಟಿಪನ್ನಾ ಮೇ ಸಾವಕಾ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತಿ। ಇಧುದಾಯಿ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತಿ, ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪಂ ಭಾವೇತಿ, ಸಮ್ಮಾವಾಚಂ ಭಾವೇತಿ ,

ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತಂ ಭಾವೇತಿ, ಸಮ್ಮಾಆಜೀವಂ ಭಾವೇತಿ, ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮಂ ಭಾವೇತಿ, ಸಮ್ಮಾಸತಿಂ ಭಾವೇತಿ, ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇತಿ। ತತ್ರ ಚ ಪನ ಮೇ ಸಾವಕಾ ಬಹೂ ಅಭಿಞ್ಞಾವೋಸಾನಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಿ।

೨೪೮. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಉದಾಯಿ, ಅಕ್ಖಾತಾ ಮಯಾ ಸಾವಕಾನಂ ಪಟಿಪದಾ, ಯಥಾಪಟಿಪನ್ನಾ ಮೇ ಸಾವಕಾ ಅಟ್ಠ ವಿಮೋಕ್ಖೇ ಭಾವೇನ್ತಿ। ರೂಪೀ ರೂಪಾನಿ ಪಸ್ಸತಿ, ಅಯಂ ಪಠಮೋ ವಿಮೋಕ್ಖೋ; ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅರೂಪಸಞ್ಞೀ ಬಹಿದ್ಧಾ ರೂಪಾನಿ ಪಸ್ಸತಿ, ಅಯಂ ದುತಿಯೋ ವಿಮೋಕ್ಖೋ; ಸುಭನ್ತೇವ ಅಧಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಅಯಂ ತತಿಯೋ ವಿಮೋಕ್ಖೋ; ಸಬ್ಬಸೋ ರೂಪಸಞ್ಞಾನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾ ಪಟಿಘಸಞ್ಞಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ ನಾನತ್ತಸಞ್ಞಾನಂ ಅಮನಸಿಕಾರಾ 'ಅನನ್ತೋ ಆಕಾಸೋ'ತಿ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ಅಯಂ ಚತುತ್ಥೋ ವಿಮೋಕ್ಖೋ; ಸಬ್ಬಸೋ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ 'ಅನನ್ತಂ ವಿಞ್ಞಾಣ'ನ್ತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ಅಯಂ ಪಞ್ಚಮೋ ವಿಮೋಕ್ಖೋ; ಸಬ್ಬಸೋ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ 'ನತ್ಥಿ ಕಿಞ್ಚೀ'ತಿ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ಅಯಂ ಛಟ್ಠೋ ವಿಮೋಕ್ಖೋ; ಸಬ್ಬಸೋ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ಅಯಂ ಸತ್ತಮೋ ವಿಮೋಕ್ಖೋ; ಸಬ್ಬಸೋ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ಅಯಂ ಅಟ್ಠಮೋ ವಿಮೋಕ್ಖೋ। ತತ್ರ ಚ ಪನ ಮೇ ಸಾವಕಾ ಬಹೂ ಅಭಿಞ್ಞಾವೋಸಾನಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಿ।

೨೪೯. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಉದಾಯಿ, ಅಕ್ಖಾತಾ ಮಯಾ ಸಾವಕಾನಂ ಪಟಿಪದಾ, ಯಥಾಪಟಿಪನ್ನಾ ಮೇ ಸಾವಕಾ ಅಟ್ಠ ಅಭಿಭಾಯತನಾನಿ ಭಾವೇನ್ತಿ। ಅಜ್ಝತ್ತಂ ರೂಪಸಞ್ಞೀ ಏಕೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ರೂಪಾನಿ ಪಸ್ಸತಿ ಪರಿತ್ತಾನಿ ಸುವಣ್ಣದುಬ್ಬಣ್ಣಾನಿ। 'ತಾನಿ ಅಭಿಭುಯ್ಯ ಜಾನಾಮಿ, ಪಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಏವಂ ಸಞ್ಞೀ ಹೋತಿ। ಇದಂ ಪಠಮಂ ಅಭಿಭಾಯತನಂ।

"ಅಜ್ಝತ್ತಂ ರೂಪಸಞ್ಞೀ ಏಕೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ರೂಪಾನಿ ಪಸ್ಸತಿ ಅಪ್ಪಮಾಣಾನಿ ಸುವಣ್ಣದುಬ್ಬಣ್ಣಾನಿ। 'ತಾನಿ ಅಭಿಭುಯ್ಯ ಜಾನಾಮಿ, ಪಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಏವಂ ಸಞ್ಞೀ ಹೋತಿ। ಇದಂ ದುತಿಯಂ ಅಭಿಭಾಯತನಂ।

"ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅರೂಪಸಞ್ಞೀ ಏಕೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ರೂಪಾನಿ ಪಸ್ಸತಿ ಪರಿತ್ತಾನಿ ಸುವಣ್ಣದುಬ್ಬಣ್ಣಾನಿ। 'ತಾನಿ ಅಭಿಭುಯ್ಯ ಜಾನಾಮಿ, ಪಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಏವಂ ಸಞ್ಞೀ ಹೋತಿ। ಇದಂ ತತಿಯಂ ಅಭಿಭಾಯತನಂ।

"ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅರೂಪಸಞ್ಞೀ ಏಕೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ರೂಪಾನಿ ಪಸ್ಸತಿ ಅಪ್ಪಮಾಣಾನಿ ಸುವಣ್ಣದುಬ್ಬಣ್ಣಾನಿ। 'ತಾನಿ ಅಭಿಭುಯ್ಯ ಜಾನಾಮಿ, ಪಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಏವಂ ಸಞ್ಞೀ ಹೋತಿ। ಇದಂ ಚತುತ್ಥಂ ಅಭಿಭಾಯತನಂ।

"ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅರೂಪಸಞ್ಞೀ ಏಕೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ರೂಪಾನಿ ಪಸ್ಸತಿ ನೀಲಾನಿ ನೀಲವಣ್ಣಾನಿ ನೀಲನಿದಸ್ಸನಾನಿ ನೀಲನಿಭಾಸಾನಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಉಮಾಪುಪ್ಫಂ ನೀಲಂ ನೀಲವಣ್ಣಂ ನೀಲನಿದಸ್ಸನಂ ನೀಲನಿಭಾಸಂ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ವಾ ಪನ ತಂ ವತ್ಥಂ ಬಾರಾಣಸೇಯ್ಯಕಂ ಉಭತೋಭಾಗವಿಮಟ್ಠಂ ನೀಲಂ ನೀಲವಣ್ಣಂ ನೀಲನಿದಸ್ಸನಂ ನೀಲನಿಭಾಸಂ; ಏವಮೇವ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅರೂಪಸಞ್ಞೀ ಏಕೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ರೂಪಾನಿ ಪಸ್ಸತಿ ನೀಲಾನಿ ನೀಲವಣ್ಣಾನಿ ನೀಲನಿದಸ್ಸನಾನಿ ನೀಲನಿಭಾಸಾನಿ। 'ತಾನಿ ಅಭಿಭುಯ್ಯ ಜಾನಾಮಿ, ಪಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಏವಂ ಸಞ್ಞೀ ಹೋತಿ। ಇದಂ ಪಞ್ಚಮಂ ಅಭಿಭಾಯತನಂ ।

"ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅರೂಪಸಞ್ಞೀ ಏಕೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ರೂಪಾನಿ ಪಸ್ಸತಿ ಪೀತಾನಿ ಪೀತವಣ್ಣಾನಿ ಪೀತನಿದಸ್ಸನಾನಿ ಪೀತನಿಭಾಸಾನಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಕಣಿಕಾರಪುಪ್ಫಂ ಪೀತಂ ಪೀತವಣ್ಣಂ ಪೀತನಿದಸ್ಸನಂ ಪೀತನಿಭಾಸಂ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ವಾ ಪನ ತಂ ವತ್ಥಂ ಬಾರಾಣಸೇಯ್ಯಕಂ ಉಭತೋಭಾಗವಿಮಟ್ಠಂ ಪೀತಂ ಪೀತವಣ್ಣಂ ಪೀತನಿದಸ್ಸನಂ ಪೀತನಿಭಾಸಂ; ಏವಮೇವ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅರೂಪಸಞ್ಞೀ ಏಕೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ರೂಪಾನಿ ಪಸ್ಸತಿ ಪೀತಾನಿ ಪೀತವಣ್ಣಾನಿ ಪೀತನಿದಸ್ಸನಾನಿ ಪೀತನಿಭಾಸಾನಿ। 'ತಾನಿ ಅಭಿಭುಯ್ಯ ಜಾನಾಮಿ, ಪಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಏವಂ ಸಞ್ಞೀ ಹೋತಿ। ಇದಂ ಛಟ್ಠಂ ಅಭಿಭಾಯತನಂ।

“ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅರೂಪಸಞ್ಞೀ ಏಕೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ರೂಪಾನಿ ಪಸ್ಸತಿ ಲೋಹಿತಕಾನಿ ಲೋಹಿತಕವಣ್ಣಾನಿ ಲೋಹಿತಕನಿದಸ್ಸನಾನಿ ಲೋಹಿತಕನಿಭಾಸಾನಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಬನ್ಧುಜೀವಕಪುಪ್ಫಂ ಲೋಹಿತಕಂ ಲೋಹಿತಕವಣ್ಣಂ ಲೋಹಿತಕನಿದಸ್ಸನಂ ಲೋಹಿತಕನಿಭಾಸಂ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ವಾ ಪನ ತಂ ವತ್ಥಂ ಬಾರಾಣಸೇಯ್ಯಕಂ ಉಭತೋಭಾಗವಿಮಟ್ಠಂ ಲೋಹಿತಕಂ ಲೋಹಿತಕವಣ್ಣಂ ಲೋಹಿತಕನಿದಸ್ಸನಂ ಲೋಹಿತಕನಿಭಾಸಂ; ಏವಮೇವ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅರೂಪಸಞ್ಞೀ ಏಕೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ರೂಪಾನಿ ಪಸ್ಸತಿ ಲೋಹಿತಕಾನಿ ಲೋಹಿತಕವಣ್ಣಾನಿ ಲೋಹಿತಕನಿದಸ್ಸನಾನಿ ಲೋಹಿತಕನಿಭಾಸಾನಿ। ‘ತಾನಿ ಅಭಿಭುಯ್ಯ ಜಾನಾಮಿ, ಪಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಏವಂ ಸಞ್ಞೀ ಹೋತಿ। ಇದಂ ಸತ್ತಮಂ ಅಭಿಭಾಯತನಂ।

“ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅರೂಪಸಞ್ಞೀ ಏಕೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ರೂಪಾನಿ ಪಸ್ಸತಿ ಓದಾತಾನಿ ಓದಾತವಣ್ಣಾನಿ ಓದಾತನಿದಸ್ಸನಾನಿ ಓದಾತನಿಭಾಸಾನಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಓಸಧಿತಾರಕಾ ಓದಾತಾ ಓದಾತವಣ್ಣಾ ಓದಾತನಿದಸ್ಸನಾ ಓದಾತನಿಭಾಸಾ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ವಾ ಪನ ತಂ ವತ್ಥಂ ಬಾರಾಣಸೇಯ್ಯಕಂ ಉಭತೋಭಾಗವಿಮಟ್ಠಂ ಓದಾತಂ ಓದಾತವಣ್ಣಂ ಓದಾತನಿದಸ್ಸನಂ ಓದಾತನಿಭಾಸಂ; ಏವಮೇವ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅರೂಪಸಞ್ಞೀ ಏಕೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ರೂಪಾನಿ ಪಸ್ಸತಿ ಓದಾತಾನಿ ಓದಾತವಣ್ಣಾನಿ ಓದಾತನಿದಸ್ಸನಾನಿ ಓದಾತನಿಭಾಸಾನಿ । ‘ತಾನಿ ಅಭಿಭುಯ್ಯ ಜಾನಾಮಿ , ಪಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಏವಂಸಞ್ಞೀ ಹೋತಿ। ಇದಂ ಅಟ್ಠಮಂ ಅಭಿಭಾಯತನಂ। ತತ್ರ ಚ ಪನ ಮೇ ಸಾವಕಾ ಬಹೂ ಅಭಿಞ್ಞಾವೋಸಾನಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಿ।

೨೫೦. “ಪುನ ಚಪರಂ, ಉದಾಯಿ, ಅಕ್ಖಾತಾ ಮಯಾ ಸಾವಕಾನಂ ಪಟಿಪದಾ, ಯಥಾಪಟಿಪನ್ನಾ ಮೇ ಸಾವಕಾ ದಸ ಕಸಿಣಾಯತನಾನಿ ಭಾವೇನ್ತಿ। ಪಥವೀಕಸಿಣಮೇಕೋ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ ಉದ್ಧಮಧೋ ತಿರಿಯಂ ಅದ್ವಯಂ ಅಪ್ಪಮಾಣಂ; ಆಪೋಕಸಿಣಮೇಕೋ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ…ಪೇ॰… ತೇಜೋಕಸಿಣಮೇಕೋ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ… ವಾಯೋಕಸಿಣಮೇಕೋ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ… ನೀಲಕಸಿಣಮೇಕೋ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ… ಪೀತಕಸಿಣಮೇಕೋ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ… ಲೋಹಿತಕಸಿಣಮೇಕೋ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ… ಓದಾತಕಸಿಣಮೇಕೋ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ… ಆಕಾಸಕಸಿಣಮೇಕೋ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ … ವಿಞ್ಞಾಣಕಸಿಣಮೇಕೋ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ ಉದ್ಧಮಧೋ ತಿರಿಯಂ ಅದ್ವಯಂ ಅಪ್ಪಮಾಣಂ। ತತ್ರ ಚ ಪನ ಮೇ ಸಾವಕಾ ಬಹೂ ಅಭಿಞ್ಞಾವೋಸಾನಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಿ।

೨೫೧. “ಪುನ ಚಪರಂ, ಉದಾಯಿ, ಅಕ್ಖಾತಾ ಮಯಾ ಸಾವಕಾನಂ ಪಟಿಪದಾ, ಯಥಾಪಟಿಪನ್ನಾ ಮೇ ಸಾವಕಾ ಚತ್ತಾರಿ ಝಾನಾನಿ ಭಾವೇನ್ತಿ। ಇಧುದಾಯಿ, ಭಿಕ್ಖು ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ವಿವೇಕಜೇನ ಪೀತಿಸುಖೇನ ಅಭಿಸನ್ದೇತಿ ಪರಿಸನ್ದೇತಿ ಪರಿಪೂರೇತಿ ಪರಿಪ್ಫರತಿ, ನಾಸ್ಸ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಬ್ಬಾವತೋ ಕಾಯಸ್ಸ ವಿವೇಕಜೇನ ಪೀತಿಸುಖೇನ ಅಪ್ಫುಟಂ ಹೋತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಉದಾಯಿ, ದಕ್ಖೋ ನ್ಹಾಪಕೋ [ನಹಾಪಕೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ವಾ ನ್ಹಾಪಕನ್ತೇವಾಸೀ ವಾ ಕಂಸಥಾಲೇ ನ್ಹಾನೀಯಚುಣ್ಣಾನಿ [ನಹಾನೀಯಚುಣ್ಣಾನಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಆಕಿರಿತ್ವಾ ಉದಕೇನ ಪರಿಪ್ಫೋಸಕಂ ಪರಿಪ್ಫೋಸಕಂ ಸನ್ನೇಯ್ಯ, ಸಾಯಂ ನ್ಹಾನೀಯಪಿಣ್ಡಿ [ಸಾಸ್ಸ ನಹಾನೀಯಪಿಣ್ಡೀ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಸ್ನೇಹಾನುಗತಾ ಸ್ನೇಹಪರೇತೋ ಸನ್ತರಬಾಹಿರಾ ಫುಟಾ ಸ್ನೇಹೇನ ನ ಚ ಪಗ್ಘರಿಣೀ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಉದಾಯಿ, ಭಿಕ್ಖು ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ವಿವೇಕಜೇನ ಪೀತಿಸುಖೇನ ಅಭಿಸನ್ದೇತಿ ಪರಿಸನ್ದೇತಿ ಪರಿಪೂರೇತಿ ಪರಿಪ್ಫರತಿ, ನಾಸ್ಸ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಬ್ಬಾವತೋ ಕಾಯಸ್ಸ ವಿವೇಕಜೇನ ಪೀತಿಸುಖೇನ ಅಪ್ಫುಟಂ ಹೋತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಉದಾಯಿ, ಭಿಕ್ಖು ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ…ಪೇ॰… ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ಸಮಾಧಿಜೇನ ಪೀತಿಸುಖೇನ ಅಭಿಸನ್ದೇತಿ ಪರಿಸನ್ದೇತಿ ಪರಿಪೂರೇತಿ ಪರಿಪ್ಫರತಿ, ನಾಸ್ಸ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಬ್ಬಾವತೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಸಮಾಧಿಜೇನ ಪೀತಿಸುಖೇನ ಅಪ್ಫುಟಂ ಹೋತಿ । ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಉದಾಯಿ, ಉದಕರಹದೋ ಗಮ್ಭೀರೋ ಉಬ್ಭಿದೋದಕೋ [ಉಬ್ಭಿತೋದಕೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)]। ತಸ್ಸ ನೇವಸ್ಸ ಪುರತ್ಥಿಮಾಯ ದಿಸಾಯ ಉದಕಸ್ಸ ಆಯಮುಖಂ , ನ ಪಚ್ಛಿಮಾಯ ದಿಸಾಯ ಉದಕಸ್ಸ ಆಯಮುಖಂ, ನ ಉತ್ತರಾಯ ದಿಸಾಯ ಉದಕಸ್ಸ ಆಯಮುಖಂ, ನ ದಕ್ಖಿಣಾಯ ದಿಸಾಯ ಉದಕಸ್ಸ ಆಯಮುಖಂ, ದೇವೋ ಚ ನ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಸಮ್ಮಾ ಧಾರಂ ಅನುಪ್ಪವೇಚ್ಛೇಯ್ಯ; ಅಥ ಖೋ

ತಮ್ಹಾವ ಉದಕರಹದಾ ಸೀತಾ ವಾರಿಧಾರಾ ಉಬ್ಭಿಜ್ಜಿತ್ವಾ ತಮೇವ ಉದಕರಹದಂ ಸೀತೇನ ವಾರಿನಾ ಅಭಿಸನ್ದೇಯ್ಯ ಪರಿಸನ್ದೇಯ್ಯ ಪರಿಪೂರೇಯ್ಯ ಪರಿಪ್ಫರೇಯ್ಯ, ನಾಸ್ಸ [ನ ನೇಸಂ (ಸೀ॰)] ಕಿಞ್ಚಿ ಸಬ್ಬಾವತೋ ಉದಕರಹದಸ್ಸ ಸೀತೇನ ವಾರಿನಾ ಅಪ್ಫುಟಂ ಅಸ್ಸ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಉದಾಯಿ, ಭಿಕ್ಖು ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ಸಮಾಧಿಜೇನ ಪೀತಿಸುಖೇನ ಅಭಿಸನ್ದೇತಿ ಪರಿಸನ್ದೇತಿ ಪರಿಪೂರೇತಿ ಪರಿಪ್ಫರತಿ, ನಾಸ್ಸ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಬ್ಬಾವತೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಸಮಾಧಿಜೇನ ಪೀತಿಸುಖೇನ ಅಪ್ಫುಟಂ ಹೋತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಉದಾಯಿ, ಭಿಕ್ಖು ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ...ಪೇ॰... ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ನಿಪ್ಪೀತಿಕೇನ ಸುಖೇನ ಅಭಿಸನ್ದೇತಿ ಪರಿಸನ್ದೇತಿ ಪರಿಪೂರೇತಿ ಪರಿಪ್ಫರತಿ, ನಾಸ್ಸ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಬ್ಬಾವತೋ ಕಾಯಸ್ಸ ನಿಪ್ಪೀತಿಕೇನ ಸುಖೇನ ಅಪ್ಫುಟಂ ಹೋತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಉದಾಯಿ, ಉಪ್ಪಲಿನಿಯಂ ವಾ ಪದುಮಿನಿಯಂ ವಾ ಪುಣ್ಡರೀಕಿನಿಯಂ ವಾ ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚಾನಿ ಉಪ್ಪಲಾನಿ ವಾ ಪದುಮಾನಿ ವಾ ಪುಣ್ಡರೀಕಾನಿ ವಾ ಉದಕೇ ಜಾತಾನಿ ಉದಕೇ ಸಂವಡ್ಢಾನಿ ಉದಕಾನುಗ್ಗತಾನಿ ಅನ್ತೋ ನಿಮುಗ್ಗಪೋಸೀನಿ, ತಾನಿ ಯಾವ ಚಗ್ಗಾ ಯಾವ ಚ ಮೂಲಾ ಸೀತೇನ ವಾರಿನಾ ಅಭಿಸನ್ನಾನಿ ಪರಿಸನ್ನಾನಿ ಪರಿಪೂರಾನಿ ಪರಿಪ್ಫುಟಾನಿ, ನಾಸ್ಸ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಬ್ಬಾವತಂ, ಉಪ್ಪಲಾನಂ ವಾ ಪದುಮಾನಂ ವಾ ಪುಣ್ಡರೀಕಾನಂ ವಾ ಸೀತೇನ ವಾರಿನಾ ಅಪ್ಫುಟಂ ಅಸ್ಸ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಉದಾಯಿ, ಭಿಕ್ಖು ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ನಿಪ್ಪೀತಿಕೇನ ಸುಖೇನ ಅಭಿಸನ್ದೇತಿ ಪರಿಸನ್ದೇತಿ ಪರಿಪೂರೇತಿ ಪರಿಪ್ಫರತಿ, ನಾಸ್ಸ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಬ್ಬಾವತೋ ಕಾಯಸ್ಸ ನಿಪ್ಪೀತಿಕೇನ ಸುಖೇನ ಅಪ್ಫುಟಂ ಹೋತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಉದಾಯಿ, ಭಿಕ್ಖು ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ಪುಬ್ಬೇವ ಸೋಮನಸ್ಸದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ಪರಿಸುದ್ಧೇನ ಚೇತಸಾ ಪರಿಯೋದಾತೇನ ಫರಿತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ, ನಾಸ್ಸ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಬ್ಬಾವತೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಪರಿಸುದ್ಧೇನ ಚೇತಸಾ ಪರಿಯೋದಾತೇನ ಅಪ್ಫುಟಂ ಹೋತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಉದಾಯಿ, ಪುರಿಸೋ ಓದಾತೇನ ವತ್ಥೇನ ಸಸೀಸಂ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನೋ ಅಸ್ಸ, ನಾಸ್ಸ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಬ್ಬಾವತೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಓದಾತೇನ ವತ್ಥೇನ ಅಪ್ಫುಟಂ ಅಸ್ಸ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಉದಾಯಿ, ಭಿಕ್ಖು ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ಪರಿಸುದ್ಧೇನ ಚೇತಸಾ ಪರಿಯೋದಾತೇನ ಫರಿತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ, ನಾಸ್ಸ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಬ್ಬಾವತೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಪರಿಸುದ್ಧೇನ ಚೇತಸಾ ಪರಿಯೋದಾತೇನ ಅಪ್ಫುಟಂ ಹೋತಿ। ತತ್ರ ಚ ಪನ ಮೇ ಸಾವಕಾ ಬಹೂ ಅಭಿಞ್ಞಾವೋಸಾನಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಿ।

೨೫೨. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಉದಾಯಿ, ಅಕ್ಖಾತಾ ಮಯಾ ಸಾವಕಾನಂ ಪಟಿಪದಾ, ಯಥಾಪಟಿಪನ್ನಾ ಮೇ ಸಾವಕಾ ಏವಂ ಪಜಾನನ್ತಿ – 'ಅಯಂ ಖೋ ಮೇ ಕಾಯೋ ರೂಪೀ ಚಾತುಮಹಾಭೂತಿಕೋ ಮಾತಾಪೇತ್ತಿಕಸಮ್ಭವೋ ಓದನಕುಮ್ಮಾಸೂಪಚಯೋ ಅನಿಚ್ಚುಚ್ಛಾದನಪರಿಮದ್ದನಭೇದನವಿದ್ಧಂಸನಧಮ್ಮೋ; ಇದಞ್ಚ ಪನ ಮೇ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಏತ್ಥ ಸಿತಂ ಏತ್ಥ ಪಟಿಬದ್ಧಂ'। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಉದಾಯಿ, ಮಣಿ ವೇಳುರಿಯೋ ಸುಭೋ ಜಾತಿಮಾ ಅಟ್ಠಂಸೋ ಸುಪರಿಕಮ್ಮಕತೋ ಅಚ್ಛೋ ವಿಪ್ಪಸನ್ನೋ ಸಬ್ಬಾಕಾರಸಮ್ಪನ್ನೋ; ತತ್ರಿದಂ ಸುತ್ತಂ ಆವುತಂ ನೀಲಂ ವಾ ಪೀತಂ ವಾ ಲೋಹಿತಂ ವಾ ಓದಾತಂ ವಾ ಪಣ್ಡುಸುತ್ತಂ ವಾ। ತಮೇನಂ ಚಕ್ಖುಮಾ ಪುರಿಸೋ ಹತ್ಥೇ ಕರಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖೇಯ್ಯ – 'ಅಯಂ ಖೋ ಮಣಿ ವೇಳುರಿಯೋ ಸುಭೋ ಜಾತಿಮಾ ಅಟ್ಠಂಸೋ ಸುಪರಿಕಮ್ಮಕತೋ ಅಚ್ಛೋ ವಿಪ್ಪಸನ್ನೋ ಸಬ್ಬಾಕಾರಸಮ್ಪನ್ನೋ; ತತ್ರಿದಂ ಸುತ್ತಂ ಆವುತಂ ನೀಲಂ ವಾ ಪೀತಂ ವಾ ಲೋಹಿತಂ ವಾ ಓದಾತಂ ವಾ ಪಣ್ಡುಸುತ್ತಂ ವಾ'ತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಉದಾಯಿ, ಅಕ್ಖಾತಾ ಮಯಾ ಸಾವಕಾನಂ ಪಟಿಪದಾ, ಯಥಾಪಟಿಪನ್ನಾ ಮೇ ಸಾವಕಾ ಏವಂ ಪಜಾನನ್ತಿ – 'ಅಯಂ ಖೋ ಮೇ ಕಾಯೋ ರೂಪೀ ಚಾತುಮಹಾಭೂತಿಕೋ ಮಾತಾಪೇತ್ತಿಕಸಮ್ಭವೋ ಓದನಕುಮ್ಮಾಸೂಪಚಯೋ ಅನಿಚ್ಚುಚ್ಛಾದನಪರಿಮದ್ದನಭೇದನವಿದ್ಧಂಸನಧಮ್ಮೋ; ಇದಞ್ಚ ಪನ ಮೇ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಏತ್ಥ ಸಿತಂ ಏತ್ಥ ಪಟಿಬದ್ಧ'ನ್ತಿ। ತತ್ರ ಚ ಪನ ಮೇ ಸಾವಕಾ ಬಹೂ ಅಭಿಞ್ಞಾವೋಸಾನಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಿ।

೨೫೩. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಉದಾಯಿ, ಅಕ್ಖಾತಾ ಮಯಾ ಸಾವಕಾನಂ ಪಟಿಪದಾ, ಯಥಾಪಟಿಪನ್ನಾ ಮೇ ಸಾವಕಾ ಇಮಮ್ಹಾ ಕಾಯಾ ಅಞ್ಞಂ ಕಾಯಂ ಅಭಿನಿಮ್ಮಿನನ್ತಿ ರೂಪಿಂ ಮನೋಮಯಂ ಸಬ್ಬಙ್ಗಪಚ್ಚಙ್ಗಿಂ ಅಹೀನಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಉದಾಯಿ,

ಪುರಿಸೋ ಮುಞ್ಜಮ್ಹಾ ಈಸಿಕಂ ಪಬ್ಬಾಹೇಯ್ಯ; ತಸ್ಸ ಏವಮಸ್ಸ - ‘ಅಯಂ ಮುಞ್ಜೋ, ಅಯಂ ಈಸಿಕಾ; ಅಞ್ಞೋ ಮುಞ್ಜೋ, ಅಞ್ಞಾ ಈಸಿಕಾ; ಮುಞ್ಜಮ್ಹಾತ್ವೇವ ಈಸಿಕಾ ಪಬ್ಬಾಳ್ಹಾ’ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾ ವಾ ಪನುದಾಯಿ, ಪುರಿಸೋ ಅಸಿಂ ಕೋಸಿಯಾ ಪಬ್ಬಾಹೇಯ್ಯ; ತಸ್ಸ ಏವಮಸ್ಸ - ‘ಅಯಂ ಅಸಿ, ಅಯಂ ಕೋಸಿ; ಅಞ್ಞೋ ಅಸಿ ಅಞ್ಞಾ ಕೋಸಿ; ಕೋಸಿಯಾತ್ವೇವ ಅಸಿ ಪಬ್ಬಾಳ್ಹೋ’ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾ ವಾ, ಪನುದಾಯಿ , ಪುರಿಸೋ ಅಹಿಂ ಕರಣ್ಡಾ ಉದ್ಧರೇಯ್ಯ; ತಸ್ಸ ಏವಮಸ್ಸ - ‘ಅಯಂ ಅಹಿ, ಅಯಂ ಕರಣ್ಡೋ; ಅಞ್ಞೋ ಅಹಿ, ಅಞ್ಞೋ ಕರಣ್ಡೋ; ಕರಣ್ಡಾತ್ವೇವ ಅಹಿ ಉಬ್ಭತೋ’ತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಉದಾಯಿ, ಅಕ್ಖಾತಾ ಮಯಾ ಸಾವಕಾನಂ ಪಟಿಪದಾ, ಯಥಾಪಟಿಪನ್ನಾ ಮೇ ಸಾವಕಾ ಇಮಮ್ಹಾ ಕಾಯಾ ಅಞ್ಞಂ ಕಾಯಂ ಅಭಿನಿಮ್ಮಿನನ್ತಿ ರೂಪಿಂ ಮನೋಮಯಂ ಸಬ್ಬಙ್ಗಪಚ್ಚಙ್ಗಿಂ ಅಹೀನಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ತತ್ರ ಚ ಪನ ಮೇ ಸಾವಕಾ ಬಹೂ ಅಭಿಞ್ಞಾವೋಸಾನಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಿ।

೨೩೪. “ಪುನ ಚಪರಂ, ಉದಾಯಿ, ಅಕ್ಖಾತಾ ಮಯಾ ಸಾವಕಾನಂ ಪಟಿಪದಾ, ಯಥಾಪಟಿಪನ್ನಾ ಮೇ ಸಾವಕಾ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಇದ್ಧಿವಿಧಂ ಪಚ್ಚನುಭೋನ್ತಿ - ಏಕೋಪಿ ಹುತ್ವಾ ಬಹುಧಾ ಹೋನ್ತಿ, ಬಹುಧಾಪಿ ಹುತ್ವಾ ಏಕೋ ಹೋತಿ; ಆವಿಭಾವಂ, ತಿರೋಭಾವಂ; ತಿರೋಕುಟ್ಟಂ ತಿರೋಪಾಕಾರಂ ತಿರೋಪಬ್ಬತಂ ಅಸಜ್ಜಮಾನಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಆಕಾಸೇ; ಪಥವಿಯಾಪಿ ಉಮ್ಮುಜ್ಜನಿಮುಜ್ಜಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಉದಕೇ; ಉದಕೇಪಿ ಅಭಿಜ್ಜಮಾನೇ [ಅಭಿಜ್ಜಮಾನಾ (ಕ॰)] ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಪಥವಿಯಂ; ಆಕಾಸೇಪಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ ಕಮನ್ತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಪಕ್ಖೀ ಸಕುಣೋ; ಇಮೇಪಿ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯೇ ಏವಂಮಹಿದ್ಧಿಕೇ ಏವಂಮಹಾನುಭಾವೇ ಪಾಣಿನಾ ಪರಿಮಸನ್ತಿ ಪರಿಮಜ್ಜನ್ತಿ, ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾಪಿ ಕಾಯೇನ ವಸಂ ವತ್ತೇನ್ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಉದಾಯಿ, ದಕ್ಖೋ ಕುಮ್ಭಕಾರೋ ವಾ ಕುಮ್ಭಕಾರನ್ತೇವಾಸೀ ವಾ ಸುಪರಿಕಮ್ಮಕತಾಯ ಮತ್ತಿಕಾಯ ಯಂ ಯದೇವ ಭಾಜನವಿಕತಿಂ ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ ತಂ ತದೇವ ಕರೇಯ್ಯ ಅಭಿನಿಪ್ಫಾದೇಯ್ಯ; ಸೇಯ್ಯಥಾ ವಾ ಪನುದಾಯಿ, ದಕ್ಖೋ ದನ್ತಕಾರೋ ವಾ ದನ್ತಕಾರನ್ತೇವಾಸೀ ವಾ ಸುಪರಿಕಮ್ಮಕತಸ್ಮಿಂ ದನ್ತಸ್ಮಿಂ ಯಂ ಯದೇವ ದನ್ತವಿಕತಿಂ ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ ತಂ ತದೇವ ಕರೇಯ್ಯ ಅಭಿನಿಪ್ಫಾದೇಯ್ಯ; ಸೇಯ್ಯಥಾ ವಾ ಪನುದಾಯಿ, ದಕ್ಖೋ ಸುವಣ್ಣಕಾರೋ ವಾ ಸುವಣ್ಣಕಾರನ್ತೇವಾಸೀ ವಾ ಸುಪರಿಕಮ್ಮಕತಸ್ಮಿಂ ಸುವಣ್ಣಸ್ಮಿಂ ಯಂ ಯದೇವ ಸುವಣ್ಣವಿಕತಿಂ ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ ತಂ ತದೇವ ಕರೇಯ್ಯ ಅಭಿನಿಪ್ಫಾದೇಯ್ಯ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಉದಾಯಿ, ಅಕ್ಖಾತಾ ಮಯಾ ಸಾವಕಾನಂ ಪಟಿಪದಾ, ಯಥಾಪಟಿಪನ್ನಾ ಮೇ ಸಾವಕಾ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಇದ್ಧಿವಿಧಂ ಪಚ್ಚನುಭೋನ್ತಿ - ಏಕೋಪಿ ಹುತ್ವಾ ಬಹುಧಾ ಹೋನ್ತಿ, ಬಹುಧಾಪಿ ಹುತ್ವಾ ಏಕೋ ಹೋತಿ; ಆವಿಭಾವಂ, ತಿರೋಭಾವಂ; ತಿರೋಕುಟ್ಟಂ ತಿರೋಪಾಕಾರಂ ತಿರೋಪಬ್ಬತಂ ಅಸಜ್ಜಮಾನಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಆಕಾಸೇ; ಪಥವಿಯಾಪಿ ಉಮ್ಮುಜ್ಜನಿಮುಜ್ಜಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಉದಕೇ; ಉದಕೇಪಿ ಅಭಿಜ್ಜಮಾನೇ ಗಚ್ಛನ್ತಿ , ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಪಥವಿಯಂ; ಆಕಾಸೇಪಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ ಕಮನ್ತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಪಕ್ಖೀ ಸಕುಣೋ; ಇಮೇಪಿ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯೇ ಏವಂಮಹಿದ್ಧಿಕೇ ಏವಂಮಹಾನುಭಾವೇ ಪಾಣಿನಾ ಪರಿಮಸನ್ತಿ ಪರಿಮಜ್ಜನ್ತಿ, ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾಪಿ ಕಾಯೇನ ವಸಂ ವತ್ತೇನ್ತಿ। ತತ್ರ ಚ ಪನ ಮೇ ಸಾವಕಾ ಬಹೂ ಅಭಿಞ್ಞಾವೋಸಾನಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಿ।

೨೩೫. “ಪುನ ಚಪರಂ, ಉದಾಯಿ, ಅಕ್ಖಾತಾ ಮಯಾ ಸಾವಕಾನಂ ಪಟಿಪದಾ, ಯಥಾಪಟಿಪನ್ನಾ ಮೇ ಸಾವಕಾ ದಿಬ್ಬಾಯ ಸೋತಧಾತುಯಾ ವಿಸುದ್ಧಾಯ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಿಕಾಯ ಉಭೋ ಸದ್ದೇ ಸುಣನ್ತಿ - ದಿಬ್ಬೇ ಚ ಮಾನುಸೇ ಚ, ಯೇ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ಚ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಉದಾಯಿ, ಬಲವಾ ಸಙ್ಖಧಮೋ ಅಪ್ಪಕಸಿರೇನೇವ ಚಾತುದ್ದಿಸಾ ವಿಞ್ಞಾಪೇಯ್ಯ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಉದಾಯಿ, ಅಕ್ಖಾತಾ ಮಯಾ ಸಾವಕಾನಂ ಪಟಿಪದಾ, ಯಥಾಪಟಿಪನ್ನಾ ಮೇ ಸಾವಕಾ ದಿಬ್ಬಾಯ ಸೋತಧಾತುಯಾ ವಿಸುದ್ಧಾಯ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಿಕಾಯ ಉಭೋ ಸದ್ದೇ ಸುಣನ್ತಿ - ದಿಬ್ಬೇ ಚ ಮಾನುಸೇ ಚ, ಯೇ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ಚ। ತತ್ರ ಚ ಪನ ಮೇ ಸಾವಕಾ ಬಹೂ ಅಭಿಞ್ಞಾವೋಸಾನಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಿ।

೨೩೬. “ಪುನ ಚಪರಂ, ಉದಾಯಿ, ಅಕ್ಖಾತಾ ಮಯಾ ಸಾವಕಾನಂ ಪಟಿಪದಾ, ಯಥಾಪಟಿಪನ್ನಾ ಮೇ ಸಾವಕಾ ಪರಸತ್ತಾನಂ ಪರಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಪಜಾನನ್ತಿ - ಸರಾಗಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ‘ಸರಾಗಂ ಚಿತ್ತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನನ್ತಿ, ವೀತರಾಗಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ‘ವೀತರಾಗಂ ಚಿತ್ತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನನ್ತಿ; ಸದೋಸಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ‘ಸದೋಸಂ ಚಿತ್ತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನನ್ತಿ, ವೀತದೋಸಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ‘ವೀತದೋಸಂ ಚಿತ್ತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನನ್ತಿ; ಸಮೋಹಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ‘ಸಮೋಹಂ ಚಿತ್ತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನನ್ತಿ, ವೀತಮೋಹಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ

‘ವೀತಮೋಹಂ ಚಿತ್ತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನನ್ತಿ; ಸಂಖಿತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ‘ಸಙ್ಖಿತ್ತಂ ಚಿತ್ತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನನ್ತಿ, ವಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ‘ವಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಚಿತ್ತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನನ್ತಿ; ಮಹಗ್ಗತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ‘ಮಹಗ್ಗತಂ ಚಿತ್ತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನನ್ತಿ, ಅಮಹಗ್ಗತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ‘ಅಮಹಗ್ಗತಂ ಚಿತ್ತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನನ್ತಿ; ಸಉತ್ತರಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ‘ಸಉತ್ತರಂ ಚಿತ್ತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನನ್ತಿ, ಅನುತ್ತರಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ‘ಅನುತ್ತರಂ ಚಿತ್ತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನನ್ತಿ; ಸಮಾಹಿತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ‘ಸಮಾಹಿತಂ ಚಿತ್ತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನನ್ತಿ, ಅಸಮಾಹಿತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ‘ಅಸಮಾಹಿತಂ ಚಿತ್ತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನನ್ತಿ; ವಿಮುತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ‘ವಿಮುತ್ತಂ ಚಿತ್ತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನನ್ತಿ, ಅವಿಮುತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ‘ಅವಿಮುತ್ತಂ ಚಿತ್ತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನನ್ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಉದಾಯಿ, ಇತ್ಥೀ ವಾ ಪುರಿಸೋ ವಾ ದಹರೋ ಯುವಾ ಮಣ್ಡನಕಜಾತಿಕೋ ಆದಾಸೇ ವಾ ಪರಿಸುದ್ಧೇ ಪರಿಯೋದಾತೇ ಅಚ್ಛೇ ವಾ ಉದಕಪತ್ತೇ ಸಕಂ ಮುಖನಿಮಿತ್ತಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಸಕಣಿಕಂ ವಾ ‘ಸಕಣಿಕ’ನ್ತಿ [ಸಕಣಿಕಙ್ಗಂ ವಾ ಸಕಣಿಕಙ್ಗನ್ತಿ (ಸೀ॰)] ಜಾನೇಯ್ಯ , ಅಕಣಿಕಂ ವಾ ‘ಅಕಣಿಕ’ನ್ತಿ [ಅಕಣಿಕಙ್ಗಂ ವಾ ಅಕಣಿಕಙ್ಗನ್ತಿ (ಸೀ॰)] ಜಾನೇಯ್ಯ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಉದಾಯಿ, ಅಕ್ಖಾತಾ ಮಯಾ ಸಾವಕಾನಂ ಪಟಿಪದಾ, ಯಥಾಪಟಿಪನ್ನಾ ಮೇ ಸಾವಕಾ ಪರಸತ್ತಾನಂ ಪರಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಪಜಾನನ್ತಿ - ಸರಾಗಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ‘ಸರಾಗಂ ಚಿತ್ತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನನ್ತಿ, ವೀತರಾಗಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ…ಪೇ॰… ಸದೋಸಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ವೀತದೋಸಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ಸಮೋಹಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ವೀತಮೋಹಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ಸಙ್ಖಿತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ವಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ಮಹಗ್ಗತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ಅಮಹಗ್ಗತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ಸಉತ್ತರಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ಅನುತ್ತರಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ಸಮಾಹಿತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ಅಸಮಾಹಿತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ವಿಮುತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ಅವಿಮುತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ‘ಅವಿಮುತ್ತಂ ಚಿತ್ತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನನ್ತಿ। ತತ್ರ ಚ ಪನ ಮೇ ಸಾವಕಾ ಬಹೂ ಅಭಿಞ್ಞಾವೋಸಾನಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಿ।

೨೫೭. “ಪುನ ಚಪರಂ, ಉದಾಯಿ, ಅಕ್ಖಾತಾ ಮಯಾ ಸಾವಕಾನಂ ಪಟಿಪದಾ, ಯಥಾಪಟಿಪನ್ನಾ ಮೇ ಸಾವಕಾ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರನ್ತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಏಕಮ್ಪಿ ಜಾತಿಂ ದ್ವೇಪಿ ಜಾತಿಯೋ ತಿಸ್ಸೋಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಚತಸ್ಸೋಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಪಞ್ಚಪಿ ಜಾತಿಯೋ ದಸಪಿ ಜಾತಿಯೋ ವೀಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಯೋ ತಿಂಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಚತ್ತಾಲೀಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಜಾತಿಸತಮ್ಪಿ ಜಾತಿಸಹಸ್ಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಸತಸಹಸ್ಸಮ್ಪಿ, ಅನೇಕೇಪಿ ಸಂವಟ್ಟಕಪ್ಪೇ ಅನೇಕೇಪಿ ವಿವಟ್ಟಕಪ್ಪೇ ಅನೇಕೇಪಿ ಸಂವಟ್ಟವಿವಟ್ಟಕಪ್ಪೇ - ‘ಅಮುತ್ರಾಸಿಂ ಏವಂನಾಮೋ ಏವಂಗೋತ್ತೋ ಏವಂವಣ್ಣೋ ಏವಮಾಹಾರೋ ಏವಂಸುಖದುಕ್ಖಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಏವಮಾಯುಪರಿಯನ್ತೋ, ಸೋ ತತೋ ಚುತೋ ಅಮುತ್ರ ಉದಪಾದಿಂ; ತತ್ರಾಪಾಸಿಂ ಏವಂನಾಮೋ ಏವಂಗೋತ್ತೋ ಏವಂವಣ್ಣೋ ಏವಮಾಹಾರೋ ಏವಂಸುಖದುಕ್ಖಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಏವಮಾಯುಪರಿಯನ್ತೋ, ಸೋ ತತೋ ಚುತೋ ಇಧೂಪಪನ್ನೋ’ತಿ। ಇತಿ ಸಾಕಾರಂ ಸಉದ್ದೇಸಂ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಉದಾಯಿ, ಪುರಿಸೋ ಸಕಮ್ಹಾ ಗಾಮಾ ಅಞ್ಞಂ ಗಾಮಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ತಮ್ಹಾಪಿ ಗಾಮಾ ಅಞ್ಞಂ ಗಾಮಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ; ಸೋ ತಮ್ಹಾ ಗಾಮಾ ಸಕಂಯೇವ ಗಾಮಂ ಪಚ್ಚಾಗಚ್ಛೇಯ್ಯ; ತಸ್ಸ ಏವಮಸ್ಸ - ‘ಅಹಂ ಖೋ ಸಕಮ್ಹಾ ಗಾಮಾ ಅಞ್ಞಂ ಗಾಮಂ ಅಗಚ್ಛಿಂ, ತತ್ರ ಏವಂ ಅಟ್ಠಾಸಿಂ ಏವಂ ನಿಸೀದಿಂ ಏವಂ ಅಭಾಸಿಂ ಏವಂ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೋಸಿಂ; ತಮ್ಹಾಪಿ ಗಾಮಾ ಅಮುಂ ಗಾಮಂ ಅಗಚ್ಛಿಂ, ತತ್ರಾಪಿ ಏವಂ ಅಟ್ಠಾಸಿಂ ಏವಂ ನಿಸೀದಿಂ ಏವಂ ಅಭಾಸಿಂ ಏವಂ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೋಸಿಂ, ಸೋಮ್ಹಿ ತಮ್ಹಾ ಗಾಮಾ ಸಕಂಯೇವ ಗಾಮಂ ಪಚ್ಚಾಗತೋ’ತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಉದಾಯಿ, ಅಕ್ಖಾತಾ ಮಯಾ ಸಾವಕಾನಂ ಪಟಿಪದಾ, ಯಥಾಪಟಿಪನ್ನಾ ಮೇ ಸಾವಕಾ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರನ್ತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಏಕಮ್ಪಿ ಜಾತಿಂ…ಪೇ॰… ಇತಿ ಸಾಕಾರಂ ಸಉದ್ದೇಸಂ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರನ್ತಿ। ತತ್ರ ಚ ಪನ ಮೇ ಸಾವಕಾ ಬಹೂ ಅಭಿಞ್ಞಾವೋಸಾನಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಿ।

೨೫೮. “ಪುನ ಚಪರಂ, ಉದಾಯಿ, ಅಕ್ಖಾತಾ ಮಯಾ ಸಾವಕಾನಂ ಪಟಿಪದಾ, ಯಥಾಪಟಿಪನ್ನಾ ಮೇ ಸಾವಕಾ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸನ್ತಿ ಚವಮಾನೇ ಉಪಪಜ್ಜಮಾನೇ ಹೀನೇ ಪಣೀತೇ ಸುವಣ್ಣೇ ದುಬ್ಬಣ್ಣೇ ಸುಗತೇ ದುಗ್ಗತೇ ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನನ್ತಿ - ‘ಇಮೇ ವತ ಭೋನ್ತೋ ಸತ್ತಾ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಅರಿಯಾನಂ ಉಪವಾದಕಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಮ್ಮಸಮಾದಾನಾ, ತೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪನ್ನಾ;

ಇಮೇ ವಾ ಪನ ಭೋನ್ತೋ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸುಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ವಚೀಸುಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಮನೋಸುಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಅರಿಯಾನಂ ಅನುಪವಾದಕಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕಮ್ಮಸಮಾದಾನಾ, ತೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪನ್ನಾ'ತಿ। ಇತಿ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸನ್ತಿ ಚವಮಾನೇ ಉಪಪಜ್ಜಮಾನೇ ಹೀನೇ ಪಣೀತೇ ಸುವಣ್ಣೇ ದುಬ್ಬಣ್ಣೇ ಸುಗತೇ ದುಗ್ಗತೇ ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನನ್ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಉದಾಯಿ, ದ್ವೇ ಅಗಾರಾ ಸದ್ವಾರಾ [ಸನ್ನದ್ವಾರಾ (ಕ॰)]। ತತ್ರ ಚಕ್ಖುಮಾ ಪುರಿಸೋ ಮಜ್ಝೇ ಠಿತೋ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಮನುಸ್ಸೇ ಗೇಹಂ ಪವಿಸನ್ತೇಪಿ ನಿಕ್ಖಮನ್ತೇಪಿ ಅನುಚಙ್ಕಮನ್ತೇಪಿ ಅನುವಿಚರನ್ತೇಪಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಉದಾಯಿ, ಅಕ್ಖಾತಾ ಮಯಾ ಸಾವಕಾನಂ ಪಟಿಪದಾ, ಯಥಾಪಟಿಪನ್ನಾ ಮೇ ಸಾವಕಾ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸನ್ತಿ ಚವಮಾನೇ ಉಪಪಜ್ಜಮಾನೇ ಹೀನೇ ಪಣೀತೇ ಸುವಣ್ಣೇ ದುಬ್ಬಣ್ಣೇ ಸುಗತೇ ದುಗ್ಗತೇ ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನನ್ತಿ...ಪೇ॰... ತತ್ರ ಚ ಪನ ಮೇ ಸಾವಕಾ ಬಹೂ ಅಭಿಞ್ಞಾವೋಸಾನಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಿ।

೨೫೯. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಉದಾಯಿ, ಅಕ್ಖಾತಾ ಮಯಾ ಸಾವಕಾನಂ ಪಟಿಪದಾ, ಯಥಾಪಟಿಪನ್ನಾ ಮೇ ಸಾವಕಾ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಉದಾಯಿ, ಪಬ್ಬತಸಙ್ಖೇಪೇ ಉದಕರಹದೋ ಅಚ್ಛೋ ವಿಪ್ಪಸನ್ನೋ ಅನಾವಿಲೋ, ತತ್ಥ ಚಕ್ಖುಮಾ ಪುರಿಸೋ ತೀರೇ ಠಿತೋ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಸಿಪ್ಪಿಸಮ್ಬುಕಮ್ಪಿ [ಸಿಪ್ಪಿಕಸಮ್ಬುಕಮ್ಪಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಸಕ್ಖರಕಠಲಮ್ಪಿ ಮಚ್ಛಗುಮ್ಬಮ್ಪಿ ಚರನ್ತಮ್ಪಿ ತಿಟ್ಠನ್ತಮ್ಪಿ। ತಸ್ಸ ಏವಮಸ್ಸ – 'ಅಯಂ ಖೋ ಉದಕರಹದೋ ಅಚ್ಛೋ ವಿಪ್ಪಸನ್ನೋ ಅನಾವಿಲೋ, ತತ್ರಿಮೇ ಸಿಪ್ಪಿಸಮ್ಬುಕಾಪಿ ಸಕ್ಖರಕಠಲಾಪಿ ಮಚ್ಛಗುಮ್ಬಾಪಿ ಚರನ್ತಿಪಿ ತಿಟ್ಠನ್ತಿಪೀ'ತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಉದಾಯಿ, ಅಕ್ಖಾತಾ ಮಯಾ ಸಾವಕಾನಂ ಪಟಿಪದಾ, ಯಥಾಪಟಿಪನ್ನಾ ಮೇ ಸಾವಕಾ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತಿ। ತತ್ರ ಚ ಪನ ಮೇ ಸಾವಕಾ ಬಹೂ ಅಭಿಞ್ಞಾವೋಸಾನಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಉದಾಯಿ, ಪಞ್ಚಮೋ ಧಮ್ಮೋ ಯೇನ ಮಮ ಸಾವಕಾ ಸಕ್ಕರೋನ್ತಿ ಗರುಂ ಕರೋನ್ತಿ ಮಾನೇನ್ತಿ ಪೂಜೇನ್ತಿ, ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರನ್ತಿ।

"ಇಮೇ ಖೋ, ಉದಾಯಿ, ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾ ಯೇಹಿ ಮಮಂ ಸಾವಕಾ ಸಕ್ಕರೋನ್ತಿ ಗರುಂ ಕರೋನ್ತಿ ಮಾನೇನ್ತಿ ಪೂಜೇನ್ತಿ, ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರನ್ತೀ"ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನೋ ಸಕುಲುದಾಯೀ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದೀತಿ।

ಮಹಾಸಕುಲುದಾಯಿಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಸಮಣಮುಣ್ಡಿಕಸುತ್ತಂ

೨೬೦. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಉಗ್ಗಾಹಮಾನೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಸಮಣಮುಣ್ಡಿಕಾಪುತ್ತೋ [ಸಮಣಮಣ್ಡಿಕಾಪುತ್ತೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಸಮಯಪ್ಪವಾದಕೇ ತಿನ್ದುಕಾಚೀರೇ ಏಕಸಾಲಕೇ ಮಲ್ಲಿಕಾಯ ಆರಾಮೇ ಪಟಿವಸತಿ ಮಹತಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಪರಿಸಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಪಞ್ಚಮತ್ತೇಹಿ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಸತೇಹಿ। ಅಥ ಖೋ ಪಞ್ಚಕಙ್ಗೋ ಥಪತಿ ಸಾವತ್ಥಿಯಾ ನಿಕ್ಖಮಿ ದಿವಾ ದಿವಸ್ಸ ಭಗವನ್ತಂ ದಸ್ಸನಾಯ। ಅಥ ಖೋ ಪಞ್ಚಕಙ್ಗಸ್ಸ ಥಪತಿಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – "ಅಕಾಲೋ ಖೋ ತಾವ ಭಗವನ್ತಂ ದಸ್ಸನಾಯ; ಪಟಿಸಲ್ಲೀನೋ ಭಗವಾ। ಮನೋಭಾವನಿಯಾನಮ್ಪಿ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅಸಮಯೋ ದಸ್ಸನಾಯ; ಪಟಿಸಲ್ಲೀನಾ ಮನೋಭಾವನಿಯಾ ಭಿಕ್ಖೂ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಯೇನ ಸಮಯಪ್ಪವಾದಕೋ ತಿನ್ದುಕಾಚೀರೋ ಏಕಸಾಲಕೋ ಮಲ್ಲಿಕಾಯ ಆರಾಮೋ ಯೇನ ಉಗ್ಗಾಹಮಾನೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ

ಸಮಣಮುಣ್ಡಿಕಾಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಪಞ್ಚಕಙ್ಗೋ ಥಪತಿ ಯೇನ ಸಮಯಪ್ಪವಾದಕೋ ತಿನ್ದುಕಾಚೀರೋ ಏಕಸಾಲಕೋ ಮಲ್ಲಿಕಾಯ ಆರಾಮೋ ಯೇನ ಉಗ್ಗಾಹಮಾನೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಸಮಣಮುಣ್ಡಿಕಾಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ।

ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಉಗ್ಗಾಹಮಾನೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಸಮಣಮುಣ್ಡಿಕಾಪುತ್ತೋ ಮಹತಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಪರಿಸಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ಉನ್ನಾದಿನಿಯಾ ಉಚ್ಚಾಸದ್ದಮಹಾಸದ್ದಾಯ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ತಿರಚ್ಛಾನಕಥಂ ಕಥೇನ್ತಿಯಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ರಾಜಕಥಂ ಚೋರಕಥಂ ಮಹಾಮತ್ತಕಥಂ ಸೇನಾಕಥಂ ಭಯಕಥಂ ಯುದ್ಧಕಥಂ ಅನ್ನಕಥಂ ಪಾನಕಥಂ ವತ್ಥಕಥಂ ಸಯನಕಥಂ ಮಾಲಾಕಥಂ ಗನ್ಧಕಥಂ ಞಾತಿಕಥಂ ಯಾನಕಥಂ ಗಾಮಕಥಂ ನಿಗಮಕಥಂ ನಗರಕಥಂ ಜನಪದಕಥಂ ಇತ್ಥಿಕಥಂ ಸೂರಕಥಂ ವಿಸಿಖಾಕಥಂ ಕುಮ್ಭಟ್ಠಾನಕಥಂ ಪುಬ್ಬಪೇತಕಥಂ ನಾನತ್ತಕಥಂ ಲೋಕಕ್ಖಾಯಿಕಂ ಸಮುದ್ದಕ್ಖಾಯಿಕಂ ಇತಿಭವಾಭವಕಥಂ ಇತಿ ವಾ।

ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಉಗ್ಗಾಹಮಾನೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಸಮಣಮುಣ್ಡಿಕಾಪುತ್ತೋ ಪಞ್ಚಕಙ್ಗಂ ಥಪತಿಂ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ। ದಿಸ್ವಾನ ಸಕಂ ಪರಿಸಂ ಸಣ್ಠಾಪೇಸಿ - "ಅಪ್ಪಸದ್ದಾ ಭೋನ್ತೋ ಹೋನ್ತು, ಮಾ ಭೋನ್ತೋ ಸದ್ದಮಕತ್ಥ; ಅಯಂ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸಾವಕೋ ಆಗಚ್ಛತಿ ಪಞ್ಚಕಙ್ಗೋ ಥಪತಿ। ಯಾವತಾ ಖೋ ಪನ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸಾವಕಾ ಗಿಹೀ ಓದಾತವಸನಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಪಟಿವಸನ್ತಿ ಅಯಂ ತೇಸಂ ಅಞ್ಞತರೋ ಪಞ್ಚಕಙ್ಗೋ ಥಪತಿ। ಅಪ್ಪಸದ್ದಕಾಮಾ ಖೋ ಪನ ತೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಅಪ್ಪಸದ್ದವಿನೀತಾ ಅಪ್ಪಸದ್ದಸ್ಸ ವಣ್ಣವಾದಿನೋ; ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಅಪ್ಪಸದ್ದಂ ಪರಿಸಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯಾ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ತೇ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೇಸುಂ।

೨೬೧. ಅಥ ಖೋ ಪಞ್ಚಕಙ್ಗೋ ಥಪತಿ ಯೇನ ಉಗ್ಗಾಹಮಾನೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಸಮಣಮುಣ್ಡಿಕಾಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಉಗ್ಗಾಹಮಾನೇನ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೇನ ಸಮಣಮುಣ್ಡಿಕಾಪುತ್ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ । ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಪಞ್ಚಕಙ್ಗಂ ಥಪತಿಂ ಉಗ್ಗಾಹಮಾನೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಸಮಣಮುಣ್ಡಿಕಾಪುತ್ತೋ ಏತದವೋಚ - "ಚತೂಹಿ ಖೋ ಅಹಂ, ಗಹಪತಿ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಂ ಪಞ್ಞಪೇಮಿ ಸಮ್ಪನ್ನಕುಸಲಂ ಪರಮಕುಸಲಂ ಉತ್ತಮಪತ್ತಿಪತ್ತಂ ಸಮಣಂ ಅಯೋಜ್ಝಂ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಇಧ, ಗಹಪತಿ, ನ ಕಾಯೇನ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ, ನ ಪಾಪಕಂ ವಾಚಂ ಭಾಸತಿ, ನ ಪಾಪಕಂ ಸಙ್ಕಪ್ಪಂ ಸಙ್ಕಪ್ಪೇತಿ, ನ ಪಾಪಕಂ ಆಜೀವಂ ಆಜೀವತಿ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ ಅಹಂ, ಗಹಪತಿ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಂ ಪಞ್ಞಪೇಮಿ ಸಮ್ಪನ್ನಕುಸಲಂ ಪರಮಕುಸಲಂ ಉತ್ತಮಪತ್ತಿಪತ್ತಂ ಸಮಣಂ ಅಯೋಜ್ಝ"ನ್ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಪಞ್ಚಕಙ್ಗೋ ಥಪತಿ ಉಗ್ಗಾಹಮಾನಸ್ಸ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಸ್ಸ ಸಮಣಮುಣ್ಡಿಕಾಪುತ್ತಸ್ಸ ಭಾಸಿತಂ ನೇವ ಅಭಿನನ್ದಿ ನಪ್ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿ। ಅನಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅಪ್ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ - "ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಏತಸ್ಸ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಪಞ್ಚಕಙ್ಗೋ ಥಪತಿ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಪಞ್ಚಕಙ್ಗೋ ಥಪತಿ ಯಾವತಕೋ ಅಹೋಸಿ ಉಗ್ಗಾಹಮಾನೇನ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೇನ ಸಮಣಮುಣ್ಡಿಕಾಪುತ್ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪೋ ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಭಗವತೋ ಆರೋಚೇಸಿ।

೨೬೨. ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಭಗವಾ ಪಞ್ಚಕಙ್ಗಂ ಥಪತಿಂ ಏತದವೋಚ - "ಏವಂ ಸನ್ತೇ ಖೋ, ಥಪತಿ, ದಹರೋ ಕುಮಾರೋ ಮನ್ದೋ ಉತ್ತಾನಸೇಯ್ಯಕೋ ಸಮ್ಪನ್ನಕುಸಲೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಪರಮಕುಸಲೋ ಉತ್ತಮಪತ್ತಿಪತ್ತೋ ಸಮಣೋ ಅಯೋಜ್ಝೋ, ಯಥಾ ಉಗ್ಗಾಹಮಾನಸ್ಸ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಸ್ಸ ಸಮಣಮುಣ್ಡಿಕಾಪುತ್ತಸ್ಸ ವಚನಂ। ದಹರಸ್ಸ ಹಿ, ಥಪತಿ, ಕುಮಾರಸ್ಸ ಮನ್ದಸ್ಸ ಉತ್ತಾನಸೇಯ್ಯಕಸ್ಸ ಕಾಯೋತಿಪಿ ನ ಹೋತಿ, ಕುತೋ ಪನ ಕಾಯೇನ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಕರಿಸ್ಸತಿ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಫನ್ದಿತಮತ್ತಾ! ದಹರಸ್ಸ ಹಿ, ಥಪತಿ, ಕುಮಾರಸ್ಸ ಮನ್ದಸ್ಸ ಉತ್ತಾನಸೇಯ್ಯಕಸ್ಸ ವಾಚಾತಿಪಿ ನ ಹೋತಿ, ಕುತೋ ಪನ ಪಾಪಕಂ ವಾಚಂ ಭಾಸಿಸ್ಸತಿ, ಅಞ್ಞತ್ರ ರೋದಿತಮತ್ತಾ !

ದಹರಸ್ಸ ಹಿ, ಥಪತಿ, ಕುಮಾರಸ್ಸ ಮನ್ದಸ್ಸ ಉತ್ತಾನಸೇಯ್ಯಕಸ್ಸ ಸಙ್ಕಪ್ಪೋತಿಪಿ ನ ಹೋತಿ, ಕುತೋ ಪನ ಪಾಪಕಂ ಸಙ್ಕಪ್ಪಂ ಸಙ್ಕಪ್ಪಿಸ್ಸತಿ, ಅಞ್ಞತ್ರ ವಿಕೂಜಿತಮತ್ತಾ [ವಿಕುಜ್ಜಿತಮತ್ತಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]! ದಹರಸ್ಸ ಹಿ, ಥಪತಿ, ಕುಮಾರಸ್ಸ ಮನ್ದಸ್ಸ ಉತ್ತಾನಸೇಯ್ಯಕಸ್ಸ ಆಜೀವೋತಿಪಿ ನ ಹೋತಿ, ಕುತೋ ಪನ ಪಾಪಕಂ ಆಜೀವಂ ಆಜೀವಿಸ್ಸತಿ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಮಾತುಥಞ್ಞಾ! ಏವಂ ಸನ್ತೇ ಖೋ, ಥಪತಿ, ದಹರೋ ಕುಮಾರೋ ಮನ್ದೋ ಉತ್ತಾನಸೇಯ್ಯಕೋ ಸಮ್ಪನ್ನಕುಸಲೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಪರಮಕುಸಲೋ ಉತ್ತಮಪತ್ತಿಪತ್ತೋ ಸಮಣೋ ಅಯೋಜ್ಝೋ, ಯಥಾ ಉಗ್ಗಾಹಮಾನಸ್ಸ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಸ್ಸ ಸಮಣಮುಣ್ಡಿಕಾಪುತ್ತಸ್ಸ ವಚನಂ।

೨೬೩. "ಚತೂಹಿ ಖೋ ಅಹಂ, ಥಪತಿ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಂ ಪಞ್ಞಪೇಮಿ ನ ಚೇವ ಸಮ್ಪನ್ನಕುಸಲಂ ನ ಪರಮಕುಸಲಂ ನ ಉತ್ತಮಪತ್ತಿಪತ್ತಂ ಸಮಣಂ ಅಯೋಜ್ಝಂ, ಅಪಿ ಚಿಮಂ ದಹರಂ ಕುಮಾರಂ ಮನ್ದಂ ಉತ್ತಾನಸೇಯ್ಯಕಂ ಸಮಧಿಗಯ್ಹ ತಿಟ್ಠತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಇಧ, ಥಪತಿ, ನ ಕಾಯೇನ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ, ನ ಪಾಪಕಂ ವಾಚಂ ಭಾಸತಿ, ನ ಪಾಪಕಂ ಸಙ್ಕಪ್ಪಂ ಸಙ್ಕಪ್ಪೇತಿ, ನ ಪಾಪಕಂ ಆಜೀವಂ ಆಜೀವತಿ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ ಅಹಂ, ಥಪತಿ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಂ ಪಞ್ಞಪೇಮಿ ನ ಚೇವ ಸಮ್ಪನ್ನಕುಸಲಂ ನ ಪರಮಕುಸಲಂ ನ ಉತ್ತಮಪತ್ತಿಪತ್ತಂ ಸಮಣಂ ಅಯೋಜ್ಝಂ, ಅಪಿ ಚಿಮಂ ದಹರಂ ಕುಮಾರಂ ಮನ್ದಂ ಉತ್ತಾನಸೇಯ್ಯಕಂ ಸಮಧಿಗಯ್ಹ ತಿಟ್ಠತಿ।

"ದಸಹಿ ಖೋ ಅಹಂ, ಥಪತಿ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಂ ಪಞ್ಞಪೇಮಿ ಸಮ್ಪನ್ನಕುಸಲಂ ಪರಮಕುಸಲಂ ಉತ್ತಮಪತ್ತಿಪತ್ತಂ ಸಮಣಂ ಅಯೋಜ್ಝಂ। ಇಮೇ ಅಕುಸಲಾ ಸೀಲಾ; ತಮಹಂ [ಕಹಂ (ಸೀ॰), ತಹಂ (ಪೀ॰)], ಥಪತಿ, ವೇದಿತಬ್ಬನ್ತಿ ವದಾಮಿ। ಇತೋಸಮುಟ್ಠಾನಾ ಅಕುಸಲಾ ಸೀಲಾ; ತಮಹಂ, ಥಪತಿ, ವೇದಿತಬ್ಬನ್ತಿ ವದಾಮಿ। ಇಧ ಅಕುಸಲಾ ಸೀಲಾ ಅಪರಿಸೇಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ; ತಮಹಂ, ಥಪತಿ, ವೇದಿತಬ್ಬನ್ತಿ ವದಾಮಿ। ಏವಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಅಕುಸಲಾನಂ ಸೀಲಾನಂ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ; ತಮಹಂ, ಥಪತಿ, ವೇದಿತಬ್ಬನ್ತಿ ವದಾಮಿ।

"ಇಮೇ ಕುಸಲಾ ಸೀಲಾ; ತಮಹಂ, ಥಪತಿ, ವೇದಿತಬ್ಬನ್ತಿ ವದಾಮಿ। ಇತೋಸಮುಟ್ಠಾನಾ ಕುಸಲಾ ಸೀಲಾ; ತಮಹಂ, ಥಪತಿ, ವೇದಿತಬ್ಬನ್ತಿ ವದಾಮಿ। ಇಧ ಕುಸಲಾ ಸೀಲಾ ಅಪರಿಸೇಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ; ತಮಹಂ, ಥಪತಿ, ವೇದಿತಬ್ಬನ್ತಿ ವದಾಮಿ। ಏವಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಕುಸಲಾನಂ ಸೀಲಾನಂ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ; ತಮಹಂ, ಥಪತಿ, ವೇದಿತಬ್ಬನ್ತಿ ವದಾಮಿ।

"ಇಮೇ ಅಕುಸಲಾ ಸಙ್ಕಪ್ಪಾ; ತಮಹಂ, ಥಪತಿ, ವೇದಿತಬ್ಬನ್ತಿ ವದಾಮಿ। ಇತೋಸಮುಟ್ಠಾನಾ ಅಕುಸಲಾ ಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ; ತಮಹಂ, ಥಪತಿ, ವೇದಿತಬ್ಬನ್ತಿ ವದಾಮಿ। ಇಧ ಅಕುಸಲಾ ಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ಅಪರಿಸೇಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ; ತಮಹಂ, ಥಪತಿ, ವೇದಿತಬ್ಬನ್ತಿ ವದಾಮಿ। ಏವಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಅಕುಸಲಾನಂ ಸಙ್ಕಪ್ಪಾನಂ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ; ತಮಹಂ, ಥಪತಿ, ವೇದಿತಬ್ಬನ್ತಿ ವದಾಮಿ।

"ಇಮೇ ಕುಸಲಾ ಸಙ್ಕಪ್ಪಾ; ತಮಹಂ, ಥಪತಿ, ವೇದಿತಬ್ಬನ್ತಿ ವದಾಮಿ। ಇತೋಸಮುಟ್ಠಾನಾ ಕುಸಲಾ ಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ; ತಮಹಂ, ಥಪತಿ, ವೇದಿತಬ್ಬನ್ತಿ ವದಾಮಿ। ಇಧ ಕುಸಲಾ ಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ಅಪರಿಸೇಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ; ತಮಹಂ, ಥಪತಿ, ವೇದಿತಬ್ಬನ್ತಿ ವದಾಮಿ। ಏವಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಕುಸಲಾನಂ ಸಙ್ಕಪ್ಪಾನಂ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ; ತಮಹಂ, ಥಪತಿ, ವೇದಿತಬ್ಬನ್ತಿ ವದಾಮಿ।

೨೬೪. "ಕತಮೇ ಚ, ಥಪತಿ, ಅಕುಸಲಾ ಸೀಲಾ? ಅಕುಸಲಂ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಂ ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಪಾಪಕೋ ಆಜೀವೋ - ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಥಪತಿ, ಅಕುಸಲಾ ಸೀಲಾ।

"ಇಮೇ ಚ, ಥಪತಿ, ಅಕುಸಲಾ ಸೀಲಾ ಕಿಂಸಮುಟ್ಠಾನಾ? ಸಮುಟ್ಠಾನಮ್ಪಿ ನೇಸಂ ವುತ್ತಂ। 'ಚಿತ್ತಸಮುಟ್ಠಾನಾ'ತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ। ಕತಮಂ ಚಿತ್ತಂ? ಚಿತ್ತಮ್ಪಿ ಹಿ ಬಹುಂ ಅನೇಕವಿಧಂ ನಾನಪ್ಪಕಾರಕಂ। ಯಂ ಚಿತ್ತಂ ಸರಾಗಂ ಸದೋಸಂ ಸಮೋಹಂ, ಇತೋಸಮುಟ್ಠಾನಾ ಅಕುಸಲಾ ಸೀಲಾ।

“ಇಮೇ ಚ, ಥಪತಿ, ಅಕುಸಲಾ ಸೀಲಾ ಕುಹಿಂ ಅಪರಿಸೇಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ? ನಿರೋಧೋಪಿ ನೇಸಂ ವುತ್ತೋ। ಇಧ, ಥಪತಿ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಂ ಪಹಾಯ ಕಾಯಸುಚರಿತಂ ಭಾವೇತಿ, ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಂ ಪಹಾಯ ವಚೀಸುಚರಿತಂ ಭಾವೇತಿ, ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಂ ಪಹಾಯ ಮನೋಸುಚರಿತಂ ಭಾವೇತಿ, ಮಿಚ್ಛಾಜೀವಂ ಪಹಾಯ ಸಮ್ಮಾಜೀವೇನ ಜೀವಿತಂ ಕಪ್ಪೇತಿ - ಏತ್ಥೇತೇ ಅಕುಸಲಾ ಸೀಲಾ ಅಪರಿಸೇಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ।

“ಕಥಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ, ಥಪತಿ, ಅಕುಸಲಾನಂ ಸೀಲಾನಂ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಥಪತಿ, ಭಿಕ್ಖು ಅನುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅನುಪ್ಪಾದಾಯ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ ವಾಯಮತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ; ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ ವಾಯಮತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ; ಅನುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪ್ಪಾದಾಯ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ ವಾಯಮತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ; ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಠಿತಿಯಾ ಅಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ ವಾಯಮತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ। ಏವಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಖೋ, ಥಪತಿ, ಅಕುಸಲಾನಂ ಸೀಲಾನಂ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ।

೨೬೫. “ಕತಮೇ ಚ, ಥಪತಿ, ಕುಸಲಾ ಸೀಲಾ? ಕುಸಲಂ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ಕುಸಲಂ ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಆಜೀವಪರಿಸುದ್ಧಮ್ಪಿ ಖೋ ಅಹಂ, ಥಪತಿ, ಸೀಲಸ್ಮಿಂ ವದಾಮಿ। ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಥಪತಿ, ಕುಸಲಾ ಸೀಲಾ।

“ಇಮೇ ಚ, ಥಪತಿ, ಕುಸಲಾ ಸೀಲಾ ಕಿಂಸಮುಟ್ಠಾನಾ? ಸಮುಟ್ಠಾನಮ್ಪಿ ನೇಸಂ ವುತ್ತಂ। ‘ಚಿತ್ತಸಮುಟ್ಠಾನಾ’ತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ। ಕತಮಂ ಚಿತ್ತಂ? ಚಿತ್ತಮ್ಪಿ ಹಿ ಬಹುಂ ಅನೇಕವಿಧಂ ನಾನಪ್ಪಕಾರಕಂ। ಯಂ ಚಿತ್ತಂ ವೀತರಾಗಂ ವೀತದೋಸಂ ವೀತಮೋಹಂ, ಇತೋಸಮುಟ್ಠಾನಾ ಕುಸಲಾ ಸೀಲಾ।

“ಇಮೇ ಚ, ಥಪತಿ, ಕುಸಲಾ ಸೀಲಾ ಕುಹಿಂ ಅಪರಿಸೇಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ? ನಿರೋಧೋಪಿ ನೇಸಂ ವುತ್ತೋ। ಇಧ, ಥಪತಿ, ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲವಾ ಹೋತಿ ನೋ ಚ ಸೀಲಮಯೋ, ತಞ್ಚ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ; ಯತ್ಥಸ್ಸ ತೇ ಕುಸಲಾ ಸೀಲಾ ಅಪರಿಸೇಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ।

“ಕಥಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಚ, ಥಪತಿ, ಕುಸಲಾನಂ ಸೀಲಾನಂ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಥಪತಿ, ಭಿಕ್ಖು ಅನುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅನುಪ್ಪಾದಾಯ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ ವಾಯಮತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ ; ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ…ಪೇ॰… ಅನುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪ್ಪಾದಾಯ…ಪೇ॰… ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಠಿತಿಯಾ ಅಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ ವಾಯಮತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ। ಏವಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಖೋ, ಥಪತಿ, ಕುಸಲಾನಂ ಸೀಲಾನಂ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ।

೨೬೬. “ಕತಮೇ ಚ, ಥಪತಿ, ಅಕುಸಲಾ ಸಙ್ಕಪ್ಪಾ? ಕಾಮಸಙ್ಕಪ್ಪೋ, ಬ್ಯಾಪಾದಸಙ್ಕಪ್ಪೋ, ವಿಹಿಂಸಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ - ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಥಪತಿ, ಅಕುಸಲಾ ಸಙ್ಕಪ್ಪಾ।

“ಇಮೇ ಚ, ಥಪತಿ, ಅಕುಸಲಾ ಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ಕಿಂಸಮುಟ್ಠಾನಾ? ಸಮುಟ್ಠಾನಮ್ಪಿ ನೇಸಂ ವುತ್ತಂ। ‘ಸಞ್ಞಾಸಮುಟ್ಠಾನಾ’ತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ। ಕತಮಾ ಸಞ್ಞಾ? ಸಞ್ಞಾಪಿ ಹಿ ಬಹೂ ಅನೇಕವಿಧಾ ನಾನಪ್ಪಕಾರಕಾ। ಕಾಮಸಞ್ಞಾ, ಬ್ಯಾಪಾದಸಞ್ಞಾ, ವಿಹಿಂಸಾಸಞ್ಞಾ - ಇತೋಸಮುಟ್ಠಾನಾ ಅಕುಸಲಾ ಸಙ್ಕಪ್ಪಾ।

“ಇಮೇ ಚ, ಥಪತಿ, ಅಕುಸಲಾ ಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ಕುಹಿಂ ಅಪರಿಸೇಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ? ನಿರೋಧೋಪಿ ನೇಸಂ ವುತ್ತೋ। ಇಧ, ಥಪತಿ, ಭಿಕ್ಖು ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ…ಪೇ॰… ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ; ಏತ್ಥೇತೇ ಅಕುಸಲಾ ಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ಅಪರಿಸೇಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ।

“ಕಥಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಚ, ಥಪತಿ, ಅಕುಸಲಾನಂ ಸಙ್ಕಪ್ಪಾನಂ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಥಪತಿ, ಭಿಕ್ಖು ಅನುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅನುಪ್ಪಾದಾಯ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ ವಾಯಮತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ; ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ…ಪೇ॰… ಅನುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪ್ಪಾದಾಯ…ಪೇ॰… ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಠಿತಿಯಾ ಅಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ ವಾಯಮತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ। ಏವಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಖೋ, ಥಪತಿ, ಅಕುಸಲಾನಂ ಸಙ್ಕಪ್ಪಾನಂ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ।

೨೬೭. “ಕತಮೇ ಚ, ಥಪತಿ, ಕುಸಲಾ ಸಙ್ಕಪ್ಪಾ? ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸಙ್ಕಪ್ಪೋ, ಅಬ್ಯಾಪಾದಸಙ್ಕಪ್ಪೋ, ಅವಿಹಿಂಸಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ - ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಥಪತಿ, ಕುಸಲಾ ಸಙ್ಕಪ್ಪಾ।

“ಇಮೇ ಚ, ಥಪತಿ, ಕುಸಲಾ ಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ಕಿಂಸಮುಟ್ಠಾನಾ? ಸಮುಟ್ಠಾನಮ್ಪಿ ನೇಸಂ ವುತ್ತಂ। ‘ಸಞ್ಞಾಸಮುಟ್ಠಾನಾ’ತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ। ಕತಮಾ ಸಞ್ಞಾ? ಸಞ್ಞಾಪಿ ಹಿ ಬಹೂ ಅನೇಕವಿಧಾ ನಾನಪ್ಪಕಾರಕಾ। ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸಞ್ಞಾ, ಅಬ್ಯಾಪಾದಸಞ್ಞಾ, ಅವಿಹಿಂಸಾಸಞ್ಞಾ - ಇತೋಸಮುಟ್ಠಾನಾ ಕುಸಲಾ ಸಙ್ಕಪ್ಪಾ।

“ಇಮೇ ಚ, ಥಪತಿ, ಕುಸಲಾ ಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ಕುಹಿಂ ಅಪರಿಸೇಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ? ನಿರೋಧೋಪಿ ನೇಸಂ ವುತ್ತೋ। ಇಧ, ಥಪತಿ, ಭಿಕ್ಖು ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ…ಪೇ॰… ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ; ಏತ್ಥೇತೇ ಕುಸಲಾ ಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ಅಪರಿಸೇಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ।

“ಕಥಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಚ, ಥಪತಿ, ಕುಸಲಾನಂ ಸಙ್ಕಪ್ಪಾನಂ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಥಪತಿ, ಭಿಕ್ಖು ಅನುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅನುಪ್ಪಾದಾಯ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ ವಾಯಮತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ; ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ…ಪೇ॰… ಅನುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪ್ಪಾದಾಯ…ಪೇ॰… ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಠಿತಿಯಾ ಅಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ ವಾಯಮತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ। ಏವಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಖೋ, ಥಪತಿ, ಕುಸಲಾನಂ ಸಙ್ಕಪ್ಪಾನಂ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ।

೨೬೮. “ಕತಮೇಹಿ ಚಾಹಂ, ಥಪತಿ, ದಸಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಂ ಪಞ್ಞಪೇಮಿ ಸಮ್ಪನ್ನಕುಸಲಂ ಪರಮಕುಸಲಂ ಉತ್ತಮಪತ್ತಿಪತ್ತಂ ಸಮಣಂ ಅಯೋಜ್ಝಂ? ಇಧ, ಥಪತಿ, ಭಿಕ್ಖು ಅಸೇಖಾಯ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಅಸೇಖೇನ ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಅಸೇಖಾಯ ಸಮ್ಮಾವಾಚಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಅಸೇಖೇನ ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಅಸೇಖೇನ ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಅಸೇಖೇನ ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಅಸೇಖಾಯ ಸಮ್ಮಾಸತಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಅಸೇಖೇನ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿನಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಅಸೇಖೇನ ಸಮ್ಮಾಞಾಣೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಅಸೇಖಾಯ ಸಮ್ಮಾವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ ಅಹಂ, ಥಪತಿ, ದಸಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಂ ಪಞ್ಞಪೇಮಿ ಸಮ್ಪನ್ನಕುಸಲಂ ಪರಮಕುಸಲಂ ಉತ್ತಮಪತ್ತಿಪತ್ತಂ ಸಮಣಂ ಅಯೋಜ್ಝ”ನ್ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನೋ ಪಞ್ಚಕಙ್ಗೋ ಥಪತಿ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದೀತಿ।

ಸಮಣಮುಣ್ಡಿಕಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಚೂಳಸಕುಲುದಾಯಿಸುತ್ತಂ

೨೬೯. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ವೇಳುವನೇ ಕಲನ್ದಕನಿವಾಪೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಸಕುಲುದಾಯೀ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಮೋರನಿವಾಪೇ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾರಾಮೇ ಪಟಿವಸತಿ ಮಹತಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಪರಿಸಾಯ ಸದ್ಧಿಂ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ರಾಜಗಹಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವತೋ ಏತದಹೋಸಿ – "ಅತಿಪ್ಪಗೋ ಖೋ ತಾವ ರಾಜಗಹೇ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತುಂ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಯೇನ ಮೋರನಿವಾಪೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾರಾಮೋ ಯೇನ ಸಕುಲುದಾಯೀ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಯೇನ ಮೋರನಿವಾಪೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾರಾಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ।

ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಸಕುಲುದಾಯೀ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಮಹತಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಪರಿಸಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ಉನ್ನಾದಿನಿಯಾ ಉಚ್ಚಾಸದ್ದಮಹಾಸದ್ದಾಯ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ತಿರಚ್ಛಾನಕಥಂ ಕಥೇನ್ತಿಯಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ – ರಾಜಕಥಂ ಚೋರಕಥಂ ಮಹಾಮತ್ತಕಥಂ ಸೇನಾಕಥಂ ಭಯಕಥಂ ಯುದ್ಧಕಥಂ ಅನ್ನಕಥಂ ಪಾನಕಥಂ ವತ್ಥಕಥಂ ಸಯನಕಥಂ ಮಾಲಾಕಥಂ ಗನ್ಧಕಥಂ ಞಾತಿಕಥಂ ಯಾನಕಥಂ ಗಾಮಕಥಂ ನಿಗಮಕಥಂ ನಗರಕಥಂ ಜನಪದಕಥಂ ಇತ್ಥಿಕಥಂ ಸೂರಕಥಂ ವಿಸಿಖಾಕಥಂ ಕುಮ್ಭಟ್ಠಾನಕಥಂ ಪುಬ್ಬಪೇತಕಥಂ ನಾನತ್ತಕಥಂ ಲೋಕಕ್ಖಾಯಿಕಂ ಸಮುದ್ದಕ್ಖಾಯಿಕಂ ಇತಿಭವಾಭವಕಥಂ ಇತಿ ವಾ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಸಕುಲುದಾಯೀ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ। ದಿಸ್ವಾನ ಸಕಂ ಪರಿಸಂ ಸಣ್ಠಾಪೇಸಿ – "ಅಪ್ಪಸದ್ದಾ ಭೋನ್ತೋ ಹೋನ್ತು, ಮಾ ಭೋನ್ತೋ ಸದ್ದಮಕತ್ಥ। ಅಯಂ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಆಗಚ್ಛತಿ; ಅಪ್ಪಸದ್ದಕಾಮೋ ಖೋ ಪನ ಸೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಅಪ್ಪಸದ್ದಸ್ಸ ವಣ್ಣವಾದೀ। ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಅಪ್ಪಸದ್ದಂ ಪರಿಸಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯಾ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ತೇ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೇಸುಂ ।

೨೭೦. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಯೇನ ಸಕುಲುದಾಯೀ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ। ಅಥ ಖೋ ಸಕುಲುದಾಯೀ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಏತು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ। ಸ್ವಾಗತಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ। ಚಿರಸ್ಸಂ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಇಮಂ ಪರಿಯಾಯಮಕಾಸಿ ಯದಿದಂ ಇಧಾಗಮನಾಯ। ನಿಸೀದತು, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ; ಇದಮಾಸನಂ ಪಞ್ಞತ್ತ"ನ್ತಿ। ನಿಸೀದಿ ಭಗವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ। ಸಕುಲುದಾಯೀಪಿ ಖೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಅಞ್ಞತರಂ ನೀಚಂ ಆಸನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಸಕುಲುದಾಯಿಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ – "ಕಾಯ ನುತ್ಥ, ಉದಾಯಿ, ಏತರಹಿ ಕಥಾಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ, ಕಾ ಚ ಪನ ವೋ ಅನ್ತರಾಕಥಾ ವಿಪ್ಪಕತಾ"ತಿ? "ತಿಟ್ಠತೇಸಾ, ಭನ್ತೇ, ಕಥಾ ಯಾಯ ಮಯಂ ಏತರಹಿ ಕಥಾಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ। ನೇಸಾ, ಭನ್ತೇ, ಕಥಾ ಭಗವತೋ ದುಲ್ಲಭಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಪಚ್ಛಾಪಿ ಸವನಾಯ। ಯದಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಇಮಂ ಪರಿಸಂ ಅನುಪಸಙ್ಕನ್ತೋ ಹೋಮಿ ಅಥಾಯಂ ಪರಿಸಾ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ತಿರಚ್ಛಾನಕಥಂ ಕಥೇನ್ತೀ ನಿಸಿನ್ನಾ ಹೋತಿ; ಯದಾ ಚ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಇಮಂ ಪರಿಸಂ ಉಪಸಙ್ಕನ್ತೋ ಹೋಮಿ ಅಥಾಯಂ ಪರಿಸಾ ಮಮಞ್ಞೇವ ಮುಖಂ ಉಲ್ಲೋಕೇನ್ತೀ ನಿಸಿನ್ನಾ ಹೋತಿ – 'ಯಂ ನೋ ಸಮಣೋ ಉದಾಯೀ ಧಮ್ಮಂ ಭಾಸಿಸ್ಸತಿ ತಂ [ತಂ ನೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಸೋಸ್ಸಾಮಾ'ತಿ; ಯದಾ ಪನ , ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಇಮಂ ಪರಿಸಂ ಉಪಸಙ್ಕನ್ತೋ ಹೋತಿ ಅಥಾಹಞ್ಚೇವ ಅಯಞ್ಚ ಪರಿಸಾ ಭಗವತೋ ಮುಖಂ ಉಲ್ಲೋಕೇನ್ತಾ [ಓಲೋಕೇನ್ತೀ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ನಿಸಿನ್ನಾ ಹೋಮ – 'ಯಂ ನೋ ಭಗವಾ ಧಮ್ಮಂ ಭಾಸಿಸ್ಸತಿ ತಂ ಸೋಸ್ಸಾಮಾ'"ತಿ।

೨೭೧. "ತೇನಹುದಾಯಿ, ತಂಯೇವೇತ್ಥ ಪಟಿಭಾತು ಯಥಾ ಮಂ ಪಟಿಭಾಸೇಯ್ಯಾ"ಸಿ। "ಪುರಿಮಾನಿ , ಭನ್ತೇ, ದಿವಸಾನಿ ಪುರಿಮತರಾನಿ ಸಬ್ಬಞ್ಞೂ ಸಬ್ಬದಸ್ಸಾವೀ ಅಪರಿಸೇಸಂ ಞಾಣದಸ್ಸನಂ ಪಟಿಜಾನಮಾನೋ 'ಚರತೋ ಚ ಮೇ ತಿಟ್ಠತೋ ಚ ಸುತ್ತಸ್ಸ

ಚ ಜಾಗರಸ್ಸ ಚ ಸತತಂ ಸಮಿತಂ ಞಾಣದಸ್ಸನಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತ'ನ್ತಿ। ಸೋ ಮಯಾ [ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತ"ನ್ತಿ ಮಯಾ (?)] ಪುಬ್ಬನ್ತಂ ಆರಬ್ಭ ಪಞ್ಹಂ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ಅಞ್ಞೇನಞ್ಞಂ ಪಟಿಚರಿ, ಬಹಿದ್ಧಾ ಕಥಂ ಅಪನಾಮೇಸಿ, ಕೋಪಞ್ಚ ದೋಸಞ್ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಞ್ಚ ಪಾತ್ವಾಕಾಸಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಂಯೇವ ಆರಬ್ಭ ಸತಿ ಉದಪಾದಿ - 'ಅಹೋ ನೂನ ಭಗವಾ, ಅಹೋ ನೂನ ಸುಗತೋ! ಯೋ ಇಮೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸುಕುಸಲೋ'"ತಿ। "ಕೋ ಪನ ಸೋ, ಉದಾಯಿ, ಸಬ್ಬಞ್ಞೂ ಸಬ್ಬದಸ್ಸಾವೀ ಅಪರಿಸೇಸಂ ಞಾಣದಸ್ಸನಂ ಪಟಿಜಾನಮಾನೋ 'ಚರತೋ ಚ ಮೇ ತಿಟ್ಠತೋ ಚ ಸುತ್ತಸ್ಸ ಚ ಜಾಗರಸ್ಸ ಚ ಸತತಂ ಸಮಿತಂ ಞಾಣದಸ್ಸನಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತ'ನ್ತಿ, ಯೋ ತಯಾ ಪುಬ್ಬನ್ತಂ ಆರಬ್ಭ ಪಞ್ಹಂ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ಅಞ್ಞೇನಞ್ಞಂ ಪಟಿಚರಿ, ಬಹಿದ್ಧಾ ಕಥಂ ಅಪನಾಮೇಸಿ ಕೋಪಞ್ಚ ದೋಸಞ್ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಞ್ಚ ಪಾತ್ವಾಕಾಸೀ"ತಿ? 'ನಿಗಣ್ಠೋ, ಭನ್ತೇ, ನಾಟಪುತ್ತೋ'ತಿ।

"ಯೋ ಖೋ, ಉದಾಯಿ, ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರೇಯ್ಯ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಏಕಮ್ಪಿ ಜಾತಿಂ ದ್ವೇಪಿ ಜಾತಿಯೋ...ಪೇ॰... ಇತಿ ಸಾಕಾರಂ ಸಉದ್ದೇಸಂ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರೇಯ್ಯ, ಸೋ ವಾ ಮಂ ಪುಬ್ಬನ್ತಂ ಆರಬ್ಭ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯ, ತಂ ವಾಹಂ ಪುಬ್ಬನ್ತಂ ಆರಬ್ಭ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಂ; ಸೋ ವಾ ಮೇ ಪುಬ್ಬನ್ತಂ ಆರಬ್ಭ ಪಞ್ಹಸ್ಸ ವೇಯ್ಯಾಕರಣೇನ ಚಿತ್ತಂ ಆರಾಧೇಯ್ಯ, ತಸ್ಸ ವಾಹಂ ಪುಬ್ಬನ್ತಂ ಆರಬ್ಭ ಪಞ್ಹಸ್ಸ ವೇಯ್ಯಾಕರಣೇನ ಚಿತ್ತಂ ಆರಾಧೇಯ್ಯಂ।

"ಯೋ [ಸೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಖೋ, ಉದಾಯಿ, ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಚವಮಾನೇ ಉಪಪಜ್ಜಮಾನೇ ಹೀನೇ ಪಣೀತೇ ಸುವಣ್ಣೇ ದುಬ್ಬಣ್ಣೇ ಸುಗತೇ ದುಗ್ಗತೇ ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನೇಯ್ಯ, ಸೋ ವಾ ಮಂ ಅಪರನ್ತಂ ಆರಬ್ಭ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯ, ತಂ ವಾಹಂ ಅಪರನ್ತಂ ಆರಬ್ಭ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಂ; ಸೋ ವಾ ಮೇ ಅಪರನ್ತಂ ಆರಬ್ಭ ಪಞ್ಹಸ್ಸ ವೇಯ್ಯಾಕರಣೇನ ಚಿತ್ತಂ ಆರಾಧೇಯ್ಯ, ತಸ್ಸ ವಾಹಂ ಅಪರನ್ತಂ ಆರಬ್ಭ ಪಞ್ಹಸ್ಸ ವೇಯ್ಯಾಕರಣೇನ ಚಿತ್ತಂ ಆರಾಧೇಯ್ಯಂ।

"ಅಪಿ ಚ, ಉದಾಯಿ, ತಿಟ್ಠತು ಪುಬ್ಬನ್ತೋ, ತಿಟ್ಠತು ಅಪರನ್ತೋ। ಧಮ್ಮಂ ತೇ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ - ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ಇದಂ ಹೋತಿ, ಇಮಸ್ಸುಪ್ಪಾದಾ ಇದಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ; ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ಇದಂ ನ ಹೋತಿ, ಇಮಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ಇದಂ ನಿರುಜ್ಝತೀ"ತಿ।

"ಅಹಞ್ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಯಾವತಕಮ್ಪಿ ಮೇ ಇಮಿನಾ ಅತ್ತಭಾವೇನ ಪಚ್ಚನುಭೂತಂ ತಮ್ಪಿ ನಪ್ಪಹೋಮಿ ಸಾಕಾರಂ ಸಉದ್ದೇಸಂ ಅನುಸ್ಸರಿತುಂ, ಕುತೋ ಪನಾಹಂ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರಿಸ್ಸಾಮಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಏಕಮ್ಪಿ ಜಾತಿಂ ದ್ವೇಪಿ ಜಾತಿಯೋ...ಪೇ॰... ಇತಿ ಸಾಕಾರಂ ಸಉದ್ದೇಸಂ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರಿಸ್ಸಾಮಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಭಗವಾ? ಅಹಞ್ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಏತರಹಿ ಪಂಸುಪಿಸಾಚಕಮ್ಪಿ ನ ಪಸ್ಸಾಮಿ, ಕುತೋ ಪನಾಹಂ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸಾಮಿ ಚವಮಾನೇ ಉಪಪಜ್ಜಮಾನೇ ಹೀನೇ ಪಣೀತೇ ಸುವಣ್ಣೇ ದುಬ್ಬಣ್ಣೇ ಸುಗತೇ ದುಗ್ಗತೇ ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನಿಸ್ಸಾಮಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಭಗವಾ? ಯಂ ಪನ ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಏವಮಾಹ - 'ಅಪಿ ಚ, ಉದಾಯಿ, ತಿಟ್ಠತು ಪುಬ್ಬನ್ತೋ, ತಿಟ್ಠತು ಅಪರನ್ತೋ; ಧಮ್ಮಂ ತೇ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ - ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ಇದಂ ಹೋತಿ, ಇಮಸ್ಸುಪ್ಪಾದಾ ಇದಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ; ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ಇದಂ ನ ಹೋತಿ, ಇಮಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ಇದಂ ನಿರುಜ್ಝತೀ'ತಿ ತಞ್ಚ ಪನ ಮೇ ಭಿಯ್ಯೋಸೋಮತ್ತಾಯ ನ ಪಕ್ಖಾಯತಿ। ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಸಕೇ ಆಚರಿಯಕೇ ಭಗವತೋ ಚಿತ್ತಂ ಆರಾಧೇಯ್ಯಂ ಪಞ್ಹಸ್ಸ ವೇಯ್ಯಾಕರಣೇನಾ"ತಿ।

೨೭೨. "ಕಿನ್ತಿ ಪನ ತೇ, ಉದಾಯಿ, ಸಕೇ ಆಚರಿಯಕೇ ಹೋತೀ"ತಿ? "ಅಮ್ಹಾಕಂ, ಭನ್ತೇ, ಸಕೇ ಆಚರಿಯಕೇ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಅಯಂ ಪರಮೋ ವಣ್ಣೋ, ಅಯಂ ಪರಮೋ ವಣ್ಣೋ'"ತಿ।

"ಯಂ ಪನ ತೇ ಏತಂ, ಉದಾಯಿ, ಸಕೇ ಆಚರಿಯಕೇ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಅಯಂ ಪರಮೋ ವಣ್ಣೋ, ಅಯಂ ಪರಮೋ ವಣ್ಣೋ'ತಿ, ಕತಮೋ ಸೋ ಪರಮೋ ವಣ್ಣೋ"ತಿ? "ಯಸ್ಮಾ, ಭನ್ತೇ, ವಣ್ಣಾ ಅಞ್ಞೋ ವಣ್ಣೋ ಉತ್ತರಿತರೋ ವಾ ಪಣೀತತರೋ ವಾ

ನತ್ಥಿ ಸೋ ಪರಮೋ ವಣ್ಣೋ"ತಿ।

"ಕತಮೋ ಪನ ಸೋ ಪರಮೋ ವಣ್ಣೋ ಯಸ್ಮಾ ವಣ್ಣಾ ಅಞ್ಞೋ ವಣ್ಣೋ ಉತ್ತರಿತರೋ ವಾ ಪಣೀತತರೋ ವಾ ನತ್ಥೀ"ತಿ? "ಯಸ್ಮಾ , ಭನ್ತೇ, ವಣ್ಣಾ ಅಞ್ಞೋ ವಣ್ಣೋ ಉತ್ತರಿತರೋ ವಾ ಪಣೀತತರೋ ವಾ ನತ್ಥಿ ಸೋ ಪರಮೋ ವಣ್ಣೋ"ತಿ।

"ದೀಘಾಪಿ ಖೋ ತೇ ಏಸಾ, ಉದಾಯಿ, ಫರೇಯ್ಯ - 'ಯಸ್ಮಾ, ಭನ್ತೇ, ವಣ್ಣಾ ಅಞ್ಞೋ ವಣ್ಣೋ ಉತ್ತರಿತರೋ ವಾ ಪಣೀತತರೋ ವಾ ನತ್ಥಿ ಸೋ ಪರಮೋ ವಣ್ಣೋ'ತಿ ವದೇಸಿ, ತಞ್ಚ ವಣ್ಣಂ ನ ಪಞ್ಞಪೇಸಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಉದಾಯಿ, ಪುರಿಸೋ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ಅಹಂ ಯಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಜನಪದೇ ಜನಪದಕಲ್ಯಾಣೀ ತಂ ಇಚ್ಛಾಮಿ, ತಂ ಕಾಮೇಮೀ'ತಿ। ತಮೇನಂ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯುಂ - 'ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಯಂ ತ್ವಂ ಜನಪದಕಲ್ಯಾಣಿಂ ಇಚ್ಛಸಿ ಕಾಮೇಸಿ, ಜಾನಾಸಿ ತಂ ಜನಪದಕಲ್ಯಾಣಿಂ - ಖತ್ತಿಯೀ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ವಾ ವೇಸ್ಸೀ ವಾ ಸುದ್ದೀ ವಾ"ತಿ? ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ 'ನೋ'ತಿ ವದೇಯ್ಯ। ತಮೇನಂ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯುಂ - 'ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಯಂ ತ್ವಂ ಜನಪದಕಲ್ಯಾಣಿಂ ಇಚ್ಛಸಿ ಕಾಮೇಸಿ, ಜಾನಾಸಿ ತಂ ಜನಪದಕಲ್ಯಾಣಿಂ - ಏವಂನಾಮಾ ಏವಂಗೋತ್ತಾತಿ ವಾತಿ...ಪೇ॰... ದೀಘಾ ವಾ ರಸ್ಸಾ ವಾ ಮಜ್ಝಿಮಾ ವಾ ಕಾಳೀ ವಾ ಸಾಮಾ ವಾ ಮಙ್ಗುರಚ್ಛವೀ ವಾತಿ... ಅಮುಕಸ್ಮಿಂ ಗಾಮೇ ವಾ ನಿಗಮೇ ವಾ ನಗರೇ ವಾ'ತಿ? ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ 'ನೋ'ತಿ ವದೇಯ್ಯ। ತಮೇನಂ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯುಂ - 'ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಯಂ ತ್ವಂ ನ ಜಾನಾಸಿ ನ ಪಸ್ಸಸಿ, ತಂ ತ್ವಂ ಇಚ್ಛಸಿ ಕಾಮೇಸೀ"'ತಿ? ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ 'ಆಮಾ'ತಿ ವದೇಯ್ಯ।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಉದಾಯಿ - ನನು ಏವಂ ಸನ್ತೇ, ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಅಪ್ಪಾಟಿಹೀರಕತಂ ಭಾಸಿತಂ ಸಮ್ಪಜ್ಜತೀ"ತಿ? "ಅದ್ಧಾ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಸನ್ತೇ ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಅಪ್ಪಾಟಿಹೀರಕತಂ ಭಾಸಿತಂ ಸಮ್ಪಜ್ಜತೀ"ತಿ।

"ಏವಮೇವ ಖೋ ತ್ವಂ, ಉದಾಯಿ, 'ಯಸ್ಮಾ, ಭನ್ತೇ, ವಣ್ಣಾ ಅಞ್ಞೋ ವಣ್ಣೋ ಉತ್ತರಿತರೋ ವಾ ಪಣೀತತರೋ ವಾ ನತ್ಥಿ ಸೋ ಪರಮೋ ವಣ್ಣೋ'ತಿ ವದೇಸಿ, ತಞ್ಚ ವಣ್ಣಂ ನ ಪಞ್ಞಪೇಸೀ"ತಿ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಮಣಿ ವೇಳುರಿಯೋ ಸುಭೋ ಜಾತಿಮಾ ಅಟ್ಠಂಸೋ ಸುಪರಿಕಮ್ಮಕತೋ ಪಣ್ಡುಕಮ್ಬಲೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಭಾಸತೇ ಚ ತಪತೇ ಚ ವಿರೋಚತಿ ಚ, ಏವಂ ವಣ್ಣೋ ಅತ್ತಾ ಹೋತಿ ಅರೋಗೋ ಪರಂ ಮರಣಾ"ತಿ।

೧೭೩. "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಉದಾಯಿ, ಯೋ ವಾ ಮಣಿ ವೇಳುರಿಯೋ ಸುಭೋ ಜಾತಿಮಾ ಅಟ್ಠಂಸೋ ಸುಪರಿಕಮ್ಮಕತೋ ಪಣ್ಡುಕಮ್ಬಲೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಭಾಸತೇ ಚ ತಪತೇ ಚ ವಿರೋಚತಿ ಚ, ಯೋ ವಾ ರತ್ತನ್ಧಕಾರತಿಮಿಸಾಯ ಕಿಮಿ ಖಜ್ಜೋಪನಕೋ - ಇಮೇಸಂ ಉಭಿನ್ನಂ ವಣ್ಣಾನಂ ಕತಮೋ ವಣ್ಣೋ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರೋ ಚ ಪಣೀತತರೋ ಚಾ"ತಿ? "ಯ್ವಾಯಂ, ಭನ್ತೇ, ರತ್ತನ್ಧಕಾರತಿಮಿಸಾಯ ಕಿಮಿ ಖಜ್ಜೋಪನಕೋ - ಅಯಂ ಇಮೇಸಂ ಉಭಿನ್ನಂ ವಣ್ಣಾನಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರೋ ಚ ಪಣೀತತರೋ ಚಾ"ತಿ।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಉದಾಯಿ, ಯೋ ವಾ ರತ್ತನ್ಧಕಾರತಿಮಿಸಾಯ ಕಿಮಿ ಖಜ್ಜೋಪನಕೋ, ಯೋ ವಾ ರತ್ತನ್ಧಕಾರತಿಮಿಸಾಯ ತೇಲಪ್ಪದೀಪೋ - ಇಮೇಸಂ ಉಭಿನ್ನಂ ವಣ್ಣಾನಂ ಕತಮೋ ವಣ್ಣೋ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರೋ ಚ ಪಣೀತತರೋ ಚಾ"ತಿ? "ಯ್ವಾಯಂ, ಭನ್ತೇ, ರತ್ತನ್ಧಕಾರತಿಮಿಸಾಯ ತೇಲಪ್ಪದೀಪೋ - ಅಯಂ ಇಮೇಸಂ ಉಭಿನ್ನಂ ವಣ್ಣಾನಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರೋ ಚ ಪಣೀತತರೋ ಚಾ"ತಿ।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಉದಾಯಿ, ಯೋ ವಾ ರತ್ತನ್ಧಕಾರತಿಮಿಸಾಯ ತೇಲಪ್ಪದೀಪೋ, ಯೋ ವಾ ರತ್ತನ್ಧಕಾರತಿಮಿಸಾಯ ಮಹಾಅಗ್ಗಿಕ್ಖನ್ಧೋ - ಇಮೇಸಂ ಉಭಿನ್ನಂ ವಣ್ಣಾನಂ ಕತಮೋ ವಣ್ಣೋ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರೋ ಚ ಪಣೀತತರೋ ಚಾ"ತಿ? "ಯ್ವಾಯಂ, ಭನ್ತೇ, ರತ್ತನ್ಧಕಾರತಿಮಿಸಾಯ ಮಹಾಅಗ್ಗಿಕ್ಖನ್ಧೋ - ಅಯಂ ಇಮೇಸಂ ಉಭಿನ್ನಂ ವಣ್ಣಾನಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರೋ ಚ ಪಣೀತತರೋ ಚಾ"ತಿ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಉದಾಯಿ, ಯೋ ವಾ ರತ್ತನ್ಧಕಾರತಿಮಿಸಾಯ ಮಹಾಅಗ್ಗಿಕ್ಖನ್ಧೋ, ಯಾ ವಾ ರತ್ತಿಯಾ ಪಚ್ಚೂಸಸಮಯಂ ವಿದ್ಧೇ ವಿಗತವಲಾಹಕೇ ದೇವೇ ಓಸಧಿತಾರಕಾ - ಇಮೇಸಂ ಉಭಿನ್ನಂ ವಣ್ಣಾನಂ ಕತಮೋ ವಣ್ಣೋ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರೋ ಚ ಪಣೀತತರೋ ಚಾ”ತಿ? “ಯ್ವಾಯಂ, ಭನ್ತೇ, ರತ್ತಿಯಾ ಪಚ್ಚೂಸಸಮಯಂ ವಿದ್ಧೇ ವಿಗತವಲಾಹಕೇ ದೇವೇ ಓಸಧಿತಾರಕಾ - ಅಯಂ ಇಮೇಸಂ ಉಭಿನ್ನಂ ವಣ್ಣಾನಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರೋ ಚ ಪಣೀತತರೋ ಚಾ”ತಿ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಉದಾಯಿ, ಯಾ ವಾ ರತ್ತಿಯಾ ಪಚ್ಚೂಸಸಮಯಂ ವಿದ್ಧೇ ವಿಗತವಲಾಹಕೇ ದೇವೇ ಓಸಧಿತಾರಕಾ, ಯೋ ವಾ ತದಹುಪೋಸಥೇ ಪನ್ನರಸೇ ವಿದ್ಧೇ ವಿಗತವಲಾಹಕೇ ದೇವೇ ಅಭಿದೋ [ಅಭಿದೇ (ಕ॰ ಸೀ॰), ಅಭಿದೋಸಂ (ಕ॰) ಅಭಿದೋತಿ ಅಭಿಸದ್ದೇನ ಸಮಾನತ್ಥನಿಪಾತಪದಂ (ಛಕ್ಕಙ್ಗುತ್ತರಟೀಕಾ ಮಹಾವಗ್ಗ ಅಟ್ಠಮಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ)] ಅಡ್ಢರತ್ತಸಮಯಂ ಚನ್ದೋ - ಇಮೇಸಂ ಉಭಿನ್ನಂ ವಣ್ಣಾನಂ ಕತಮೋ ವಣ್ಣೋ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರೋ ಚ ಪಣೀತತರೋ ಚಾ”ತಿ? “ಯ್ವಾಯಂ, ಭನ್ತೇ, ತದಹುಪೋಸಥೇ ಪನ್ನರಸೇ ವಿದ್ಧೇ ವಿಗತವಲಾಹಕೇ ದೇವೇ ಅಭಿದೋ ಅಡ್ಢರತ್ತಸಮಯಂ ಚನ್ದೋ - ಅಯಂ ಇಮೇಸಂ ಉಭಿನ್ನಂ ವಣ್ಣಾನಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರೋ ಚ ಪಣೀತತರೋ ಚಾ”ತಿ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಉದಾಯಿ, ಯೋ ವಾ ತದಹುಪೋಸಥೇ ಪನ್ನರಸೇ ವಿದ್ಧೇ ವಿಗತವಲಾಹಕೇ ದೇವೇ ಅಭಿದೋ ಅಡ್ಢರತ್ತಸಮಯಂ ಚನ್ದೋ, ಯೋ ವಾ ವಸ್ಸಾನಂ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಮಾಸೇ ಸರದಸಮಯೇ ವಿದ್ಧೇ ವಿಗತವಲಾಹಕೇ ದೇವೇ ಅಭಿದೋ ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕಸಮಯಂ ಸೂರಿಯೋ - ಇಮೇಸಂ ಉಭಿನ್ನಂ ವಣ್ಣಾನಂ ಕತಮೋ ವಣ್ಣೋ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರೋ ಚ ಪಣೀತತರೋ ಚಾ”ತಿ? “ಯ್ವಾಯಂ, ಭನ್ತೇ, ವಸ್ಸಾನಂ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಮಾಸೇ ಸರದಸಮಯೇ ವಿದ್ಧೇ ವಿಗತವಲಾಹಕೇ ದೇವೇ ಅಭಿದೋ ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕಸಮಯಂ ಸೂರಿಯೋ - ಅಯಂ ಇಮೇಸಂ ಉಭಿನ್ನಂ ವಣ್ಣಾನಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರೋ ಚ ಪಣೀತತರೋ ಚಾ”ತಿ।

“ಅತೋ ಖೋ ತೇ, ಉದಾಯಿ, ಬಹೂ ಹಿ ಬಹುತರಾ ದೇವಾ ಯೇ ಇಮೇಸಂ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾನಂ ಆಭಾ ನಾನುಭೋನ್ತಿ, ತ್ಯಾಹಂ ಪಜಾನಾಮಿ। ಅಥ ಚ ಪನಾಹಂ ನ ವದಾಮಿ - ‘ಯಸ್ಮಾ ವಣ್ಣಾ ಅಞ್ಞೋ ವಣ್ಣೋ ಉತ್ತರಿತರೋ ವಾ ಪಣೀತತರೋ ವಾ ನತ್ಥೀ’ತಿ। ಅಥ ಚ ಪನ ತ್ವಂ, ಉದಾಯಿ, ‘ಯ್ವಾಯಂ ವಣ್ಣೋ ಕಿಮಿನಾ ಖಜ್ಜೋಪನಕೇನ ನಿಹೀನತರೋ [ಹೀನತರೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಚ ಪತಿಕಿಟ್ಠತರೋ ಚ ಸೋ ಪರಮೋ ವಣ್ಣೋ’ತಿ ವದೇಸಿ, ತಞ್ಚ ವಣ್ಣಂ ನ ಪಞ್ಞಪೇಸೀ”ತಿ। “ಅಚ್ಛಿದಂ [ಅಚ್ಛರ (ಕ॰), ಅಚ್ಛಿದ (?)] ಭಗವಾ ಕಥಂ, ಅಚ್ಛಿದಂ ಸುಗತೋ ಕಥ”ನ್ತಿ!

“ಕಿಂ ಪನ ತ್ವಂ, ಉದಾಯಿ, ಏವಂ ವದೇಸಿ - ‘ಅಚ್ಛಿದಂ ಭಗವಾ ಕಥಂ, ಅಚ್ಛಿದಂ ಸುಗತೋ ಕಥಂ’”ತಿ? “ಅಮ್ಹಾಕಂ, ಭನ್ತೇ, ಸಕೇ ಆಚರಿಯಕೇ ಏವಂ ಹೋತಿ - ‘ಅಯಂ ಪರಮೋ ವಣ್ಣೋ, ಅಯಂ ಪರಮೋ ವಣ್ಣೋ’ತಿ। ತೇ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಸಕೇ ಆಚರಿಯಕೇ ಸಮನುಯುಞ್ಜಿಯಮಾನಾ ಸಮನುಗ್ಗಾಹಿಯಮಾನಾ ಸಮನುಭಾಸಿಯಮಾನಾ ರಿತ್ತಾ ತುಚ್ಛಾ ಅಪರದ್ಧಾ”ತಿ।

೨೭೪. “ಕಿಂ ಪನುದಾಯಿ, ಅತ್ಥಿ ಏಕನ್ತಸುಖೋ ಲೋಕೋ, ಅತ್ಥಿ ಆಕಾರವತೀ ಪಟಿಪದಾ ಏಕನ್ತಸುಖಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯಾ”ತಿ? “ಅಮ್ಹಾಕಂ, ಭನ್ತೇ, ಸಕೇ ಆಚರಿಯಕೇ ಏವಂ ಹೋತಿ - ‘ಅತ್ಥಿ ಏಕನ್ತಸುಖೋ ಲೋಕೋ, ಅತ್ಥಿ ಆಕಾರವತೀ ಪಟಿಪದಾ ಏಕನ್ತಸುಖಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯಾ’”ತಿ।

“ಕತಮಾ ಪನ ಸಾ, ಉದಾಯಿ, ಆಕಾರವತೀ ಪಟಿಪದಾ ಏಕನ್ತಸುಖಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯಾ”ತಿ? “ಇಧ, ಭನ್ತೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತಂ ಪಹಾಯ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾನಂ ಪಹಾಯ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಂ ಪಹಾಯ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಮುಸಾವಾದಂ ಪಹಾಯ ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಅಞ್ಞತರಂ ವಾ ಪನ ತಪೋಗುಣಂ ಸಮಾದಾಯ ವತ್ತತಿ। ಅಯಂ ಖೋ ಸಾ, ಭನ್ತೇ, ಆಕಾರವತೀ ಪಟಿಪದಾ ಏಕನ್ತಸುಖಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯಾ”ತಿ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಉದಾಯಿ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಪಾಣಾತಿಪಾತಂ ಪಹಾಯ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಏಕನ್ತಸುಖೀ ವಾ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಅತ್ತಾ ಹೋತಿ ಸುಖದುಕ್ಖೀ ವಾ”ತಿ? “ಸುಖದುಕ್ಖೀ, ಭನ್ತೇ”।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಉದಾಯಿ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಅದಿನ್ನಾದಾನಂ ಪಹಾಯ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಏಕನ್ತಸುಖೀ ವಾ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಅತ್ತಾ ಹೋತಿ ಸುಖದುಕ್ಖೀ ವಾ”ತಿ? “ಸುಖದುಕ್ಖೀ, ಭನ್ತೇ”।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಉದಾಯಿ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಂ ಪಹಾಯ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಏಕನ್ತಸುಖೀ ವಾ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಅತ್ತಾ ಹೋತಿ ಸುಖದುಕ್ಖೀ ವಾ”ತಿ? “ಸುಖದುಕ್ಖೀ, ಭನ್ತೇ”।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಉದಾಯಿ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಮುಸಾವಾದಂ ಪಹಾಯ ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಏಕನ್ತಸುಖೀ ವಾ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಅತ್ತಾ ಹೋತಿ ಸುಖದುಕ್ಖೀ ವಾ”ತಿ? “ಸುಖದುಕ್ಖೀ, ಭನ್ತೇ”।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಉದಾಯಿ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಅಞ್ಞತರಂ ತಪೋಗುಣಂ ಸಮಾದಾಯ ವತ್ತತಿ, ಏಕನ್ತಸುಖೀ ವಾ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಅತ್ತಾ ಹೋತಿ ಸುಖದುಕ್ಖೀ ವಾ”ತಿ? “ಸುಖದುಕ್ಖೀ, ಭನ್ತೇ”।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಉದಾಯಿ, ಅಪಿ ನು ಖೋ ವೋಕಿಣ್ಣಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಟಿಪದಂ ಆಗಮ್ಮ ಏಕನ್ತಸುಖಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾ ಹೋತೀ”ತಿ [ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯಾತಿ (ಕ॰)]? “ಅಚ್ಛಿದಂ ಭಗವಾ ಕಥಂ, ಅಚ್ಛಿದಂ ಸುಗತೋ ಕಥ”ನ್ತಿ!

“ಕಿಂ ಪನ ತ್ವಂ, ಉದಾಯಿ, ವದೇಸಿ – ‘ಅಚ್ಛಿದಂ ಭಗವಾ ಕಥಂ, ಅಚ್ಛಿದಂ ಸುಗತೋ ಕಥಂ’”ತಿ? “ಅಮ್ಹಾಕಂ, ಭನ್ತೇ, ಸಕೇ ಆಚರಿಯಕೇ ಏವಂ ಹೋತಿ – ‘ಅತ್ಥಿ ಏಕನ್ತಸುಖೋ ಲೋಕೋ, ಅತ್ಥಿ ಆಕಾರವತೀ ಪಟಿಪದಾ ಏಕನ್ತಸುಖಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯಾ’ತಿ। ತೇ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಸಕೇ ಆಚರಿಯಕೇ ಸಮನುಯುಞ್ಜಿಯಮಾನಾ ಸಮನುಗ್ಗಾಹಿಯಮಾನಾ ಸಮನುಭಾಸಿಯಮಾನಾ ರಿತ್ತಾ ತುಚ್ಛಾ ಅಪರದ್ಧಾ”ತಿ [ಅಪರದ್ಧಾ (ಸೀ॰), ಅಪರದ್ಧಾಪಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]।

೨೭೫. “ಕಿಂ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಅತ್ಥಿ ಏಕನ್ತಸುಖೋ ಲೋಕೋ, ಅತ್ಥಿ ಆಕಾರವತೀ ಪಟಿಪದಾ ಏಕನ್ತಸುಖಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯಾ”ತಿ? “ಅತ್ಥಿ ಖೋ, ಉದಾಯಿ, ಏಕನ್ತಸುಖೋ ಲೋಕೋ, ಅತ್ಥಿ ಆಕಾರವತೀ ಪಟಿಪದಾ ಏಕನ್ತಸುಖಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯಾ”ತಿ।

“ಕತಮಾ ಪನ ಸಾ, ಭನ್ತೇ, ಆಕಾರವತೀ ಪಟಿಪದಾ ಏಕನ್ತಸುಖಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯಾ”ತಿ? “ಇಧುದಾಯಿ, ಭಿಕ್ಖು ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ…ಪೇ॰… ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ; ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ… ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ; ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ… ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ – ಅಯಂ ಖೋ ಸಾ, ಉದಾಯಿ, ಆಕಾರವತೀ ಪಟಿಪದಾ ಏಕನ್ತಸುಖಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯಾ”ತಿ।

“ನ [ಕಿಂ ನು (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಖೋ ಸಾ, ಭನ್ತೇ, ಆಕಾರವತೀ ಪಟಿಪದಾ ಏಕನ್ತಸುಖಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ, ಸಚ್ಛಿಕತೋ ಹಿಸ್ಸ, ಭನ್ತೇ, ಏತ್ತಾವತಾ ಏಕನ್ತಸುಖೋ ಲೋಕೋ ಹೋತೀ”ತಿ। “ನ ಖ್ವಾಸ್ಸ, ಉದಾಯಿ, ಏತ್ತಾವತಾ ಏಕನ್ತಸುಖೋ ಲೋಕೋ ಸಚ್ಛಿಕತೋ ಹೋತಿ; ಆಕಾರವತೀತ್ವೇವ ಸಾ ಪಟಿಪದಾ ಏಕನ್ತಸುಖಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯಾ”ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಸಕುಲುದಾಯಿಸ್ಸ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಸ್ಸ ಪರಿಸಾ ಉನ್ನಾದಿನೀ ಉಚ್ಚಾಸದ್ದಮಹಾಸದ್ದಾ ಅಹೋಸಿ – “ಏತ್ಥ ಮಯಂ ಅನಸ್ಸಾಮ ಸಾಚರಿಯಕಾ, ಏತ್ಥ ಮಯಂ ಅನಸ್ಸಾಮ [ಪನಸ್ಸಾಮ (ಸೀ॰)] ಸಾಚರಿಯಕಾ! ನ ಮಯಂ ಇತೋ ಭಿಯ್ಯೋ ಉತ್ತರಿತರಂ ಪಜಾನಾಮಾ”ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಸಕುಲುದಾಯೀ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ತೇ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೇ ಅಪ್ಪಸದ್ದೇ ಕತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಕಿತ್ತಾವತಾ ಪನಾಸ್ಸ, ಭನ್ತೇ, ಏಕನ್ತಸುಖೋ ಲೋಕೋ ಸಚ್ಛಿಕತೋ ಹೋತೀ"ತಿ? "ಇಧುದಾಯಿ, ಭಿಕ್ಖು ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ...ಪೇ॰... ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ... ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಯಾ ತಾ ದೇವತಾ ಏಕನ್ತಸುಖಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪನ್ನಾ ತಾಹಿ ದೇವತಾಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ಸಲ್ಲಪತಿ ಸಾಕಚ್ಛಂ ಸಮಾಪಜ್ಜತಿ। ಏತ್ತಾವತಾ ಖ್ವಾಸ್ಸ, ಉದಾಯಿ, ಏಕನ್ತಸುಖೋ ಲೋಕೋ ಸಚ್ಛಿಕತೋ ಹೋತೀ"ತಿ।

೧೭೯. "ಏತಸ್ಸ ನೂನ, ಭನ್ತೇ, ಏಕನ್ತಸುಖಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಹೇತು ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತೀ"ತಿ? "ನ ಖೋ, ಉದಾಯಿ, ಏಕನ್ತಸುಖಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಹೇತು ಭಿಕ್ಖೂ ಮಯಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಿ। ಅತ್ಥಿ ಖೋ, ಉದಾಯಿ , ಅಞ್ಞೇವ ಧಮ್ಮಾ ಉತ್ತರಿತರಾ ಚ ಪಣೀತತರಾ ಚ ಯೇಸಂ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಹೇತು ಭಿಕ್ಖೂ ಮಯಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತೀ"ತಿ।

"ಕತಮೇ ಪನ ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ ಉತ್ತರಿತರಾ ಚ ಪಣೀತತರಾ ಚ ಯೇಸಂ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಹೇತು ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತೀ"ತಿ? "ಇಧುದಾಯಿ, ತಥಾಗತೋ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸುಗತೋ ಲೋಕವಿದೂ ಅನುತ್ತರೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ...ಪೇ॰... ಸೋ ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ನೀವರಣೇ ಪಹಾಯ ಚೇತಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಪಞ್ಞಾಯ ದುಬ್ಬಲೀಕರಣೇ ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ...ಪೇ॰... ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಉದಾಯಿ, ಧಮ್ಮೋ ಉತ್ತರಿತರೋ ಚ ಪಣೀತತರೋ ಚ ಯಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಹೇತು ಭಿಕ್ಖೂ ಮಯಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಿ"।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಉದಾಯಿ, ಭಿಕ್ಖು ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ...ಪೇ॰... ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ... ತತಿಯಂ ಝಾನಂ... ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಉದಾಯಿ, ಧಮ್ಮೋ ಉತ್ತರಿತರೋ ಚ ಪಣೀತತರೋ ಚ ಯಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಹೇತು ಭಿಕ್ಖೂ ಮಯಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಿ।

"ಸೋ ಏವಂ ಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ಪರಿಸುದ್ಧೇ ಪರಿಯೋದಾತೇ ಅನಙ್ಗಣೇ ವಿಗತೂಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಮುದುಭೂತೇ ಕಮ್ಮನಿಯೇ ಠಿತೇ ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತೇ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಾನುಸ್ಸತಿಞಾಣಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇತಿ। ಸೋ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಏಕಮ್ಪಿ ಜಾತಿಂ ದ್ವೇಪಿ ಜಾತಿಯೋ...ಪೇ॰... ಇತಿ ಸಾಕಾರಂ ಸಉದ್ದೇಸಂ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಉದಾಯಿ, ಧಮ್ಮೋ ಉತ್ತರಿತರೋ ಚ ಪಣೀತತರೋ ಚ ಯಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಹೇತು ಭಿಕ್ಖೂ ಮಯಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಿ।

"ಸೋ ಏವಂ ಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ಪರಿಸುದ್ಧೇ ಪರಿಯೋದಾತೇ ಅನಙ್ಗಣೇ ವಿಗತೂಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಮುದುಭೂತೇ ಕಮ್ಮನಿಯೇ ಠಿತೇ ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತೇ ಸತ್ತಾನಂ ಚುತೂಪಪಾತಞಾಣಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇತಿ। ಸೋ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸತಿ ಚವಮಾನೇ ಉಪಪಜ್ಜಮಾನೇ ಹೀನೇ ಪಣೀತೇ ಸುವಣ್ಣೇ ದುಬ್ಬಣ್ಣೇ ಸುಗತೇ ದುಗ್ಗತೇ...ಪೇ॰... ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನಾತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಉದಾಯಿ, ಧಮ್ಮೋ ಉತ್ತರಿತರೋ ಚ ಪಣೀತತರೋ ಚ ಯಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಹೇತು ಭಿಕ್ಖೂ ಮಯಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಿ।

"ಸೋ ಏವಂ ಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ಪರಿಸುದ್ಧೇ ಪರಿಯೋದಾತೇ ಅನಙ್ಗಣೇ ವಿಗತೂಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಮುದುಭೂತೇ ಕಮ್ಮನಿಯೇ ಠಿತೇ ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತೇ ಆಸವಾನಂ ಖಯಞಾಣಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇತಿ । ಸೋ 'ಇದಂ ದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ'ತಿ...ಪೇ॰... 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ'ತಿ... 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ'ತಿ... 'ಇಮೇ ಆಸವಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, 'ಅಯಂ ಆಸವಸಮುದಯೋ'ತಿ... 'ಅಯಂ ಆಸವನಿರೋಧೋ'ತಿ... 'ಅಯಂ ಆಸವನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಜಾನತೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸತೋ ಕಾಮಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ಭವಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ಅವಿಜ್ಜಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ। ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ

ಹೋತಿ। ‘ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಉದಾಯಿ, ಧಮ್ಮೋ ಉತ್ತರಿತರೋ ಚ ಪಣೀತತರೋ ಚ ಯಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಹೇತು ಭಿಕ್ಖೂ ಮಯಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಉದಾಯಿ, ಧಮ್ಮಾ ಉತ್ತರಿತರಾ ಚ ಪಣೀತತರಾ ಚ ಯೇಸಂ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಹೇತು ಭಿಕ್ಖೂ ಮಯಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತೀ”ತಿ।

೨೭೭. ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಸಕುಲುದಾಯೀ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭನ್ತೇ , ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭನ್ತೇ! ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭನ್ತೇ, ನಿಕ್ಕುಜ್ಜಿತಂ ವಾ ಉಕ್ಕುಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ ವಾ ವಿವರೇಯ್ಯ, ಮೂಳ್ಹಸ್ಸ ವಾ ಮಗ್ಗಂ ಆಚಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಅನ್ಧಕಾರೇ ವಾ ತೇಲಪಜ್ಜೋತಂ ಧಾರೇಯ್ಯ – ‘ಚಕ್ಖುಮನ್ತೋ ರೂಪಾನಿ ದಕ್ಖನ್ತೀ’ತಿ; ಏವಮೇವಂ ಭಗವತಾ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಧಮ್ಮೋ ಪಕಾಸಿತೋ। ಏಸಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛಾಮಿ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚ। ಲಭೇಯ್ಯಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ, ಲಭೇಯ್ಯಂ ಉಪಸಮ್ಪದ”ನ್ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಸಕುಲುದಾಯಿಸ್ಸ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಸ್ಸ ಪರಿಸಾ ಸಕುಲುದಾಯಿಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಂ ಏತದವೋಚುಂ – “ಮಾ ಭವಂ, ಉದಾಯಿ, ಸಮಣೇ ಗೋತಮೇ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿ; ಮಾ ಭವಂ, ಉದಾಯಿ, ಆಚರಿಯೋ ಹುತ್ವಾ ಅನ್ತೇವಾಸೀವಾಸಂ ವಸಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಉದಕಮಣಿಕೋ [ಮಣಿಕೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಹುತ್ವಾ ಉದಞ್ಚನಿಕೋ [ಉದ್ದೇಕನಿಕೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಅಸ್ಸ, ಏವಂ ಸಮ್ಪದಮಿದಂ [ಏವಂ ಸಮ್ಪದಮೇತಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಭೋತೋ ಉದಾಯಿಸ್ಸ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಮಾ ಭವಂ, ಉದಾಯಿ, ಸಮಣೇ ಗೋತಮೇ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿ; ಮಾ ಭವಂ, ಉದಾಯಿ, ಆಚರಿಯೋ ಹುತ್ವಾ ಅನ್ತೇವಾಸೀವಾಸಂ ವಸೀ”ತಿ। ಇತಿ ಹಿದಂ ಸಕುಲುದಾಯಿಸ್ಸ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಸ್ಸ ಪರಿಸಾ ಸಕುಲುದಾಯಿಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಂ ಅನ್ತರಾಯಮಕಾಸಿ ಭಗವತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೇತಿ।

ಚೂಳಸಕುಲುದಾಯಿಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ನವಮಂ।

೧೦. ವೇಖನಸಸುತ್ತಂ

೨೭೮. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ವೇಖನಸೋ [ವೇಖನಸ್ಸೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತೋ ಖೋ ವೇಖನಸೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಉದಾನಂ ಉದಾನೇಸಿ – “ಅಯಂ ಪರಮೋ ವಣ್ಣೋ, ಅಯಂ ಪರಮೋ ವಣ್ಣೋ”ತಿ।

“ಕಿಂ ಪನ ತ್ವಂ, ಕಚ್ಚಾನ, ಏವಂ ವದೇಸಿ – ‘ಅಯಂ ಪರಮೋ ವಣ್ಣೋ, ಅಯಂ ಪರಮೋ ವಣ್ಣೋ’ತಿ? ಕತಮೋ, ಕಚ್ಚಾನ, ಸೋ ಪರಮೋ ವಣ್ಣೋ”ತಿ?

“ಯಸ್ಮಾ, ಭೋ ಗೋತಮ, ವಣ್ಣಾ ಅಞ್ಞೋ ವಣ್ಣೋ ಉತ್ತರಿತರೋ ವಾ ಪಣೀತತರೋ ವಾ ನತ್ಥಿ ಸೋ ಪರಮೋ ವಣ್ಣೋ”ತಿ।

“ಕತಮೋ ಪನ ಸೋ, ಕಚ್ಚಾನ, ವಣ್ಣೋ ಯಸ್ಮಾ ವಣ್ಣಾ ಅಞ್ಞೋ ವಣ್ಣೋ ಉತ್ತರಿತರೋ ವಾ ಪಣೀತತರೋ ವಾ ನತ್ಥೀ”ತಿ?

“ಯಸ್ಮಾ, ಭೋ ಗೋತಮ, ವಣ್ಣಾ ಅಞ್ಞೋ ವಣ್ಣೋ ಉತ್ತರಿತರೋ ವಾ ಪಣೀತತರೋ ವಾ ನತ್ಥಿ ಸೋ ಪರಮೋ ವಣ್ಣೋ”ತಿ।

“ದೀಘಾಪಿ ಖೋ ತೇ ಏಸಾ, ಕಚ್ಚಾನ, ಫರೇಯ್ಯ – ‘ಯಸ್ಮಾ, ಭೋ ಗೋತಮ, ವಣ್ಣಾ ಅಞ್ಞೋ ವಣ್ಣೋ ಉತ್ತರಿತರೋ ವಾ ಪಣೀತತರೋ ವಾ ನತ್ಥಿ ಸೋ ಪರಮೋ ವಣ್ಣೋ’ತಿ ವದೇಸಿ, ತಞ್ಚ ವಣ್ಣಂ ನ ಪಞ್ಞಪೇಸಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಕಚ್ಚಾನ, ಪುರಿಸೋ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ – ‘ಅಹಂ ಯಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಜನಪದೇ ಜನಪದಕಲ್ಯಾಣೀ, ತಂ ಇಚ್ಛಾಮಿ ತಂ ಕಾಮೇಮೀ’ತಿ। ತಮೇನಂ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯುಂ

– ‘ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಯಂ ತ್ವಂ ಜನಪದಕಲ್ಯಾಣಿಂ ಇಚ್ಛಸಿ ಕಾಮೇಸಿ, ಜಾನಾಸಿ ತಂ ಜನಪದಕಲ್ಯಾಣಿಂ – ಖತ್ತಿಯೀ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ವಾ ವೇಸ್ಸೀ ವಾ ಸುದ್ದೀ ವಾ’ತಿ? ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ‘ನೋ’ತಿ ವದೇಯ್ಯ। ತಮೇನಂ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯುಂ – ‘ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಯಂ ತ್ವಂ ಜನಪದಕಲ್ಯಾಣಿಂ ಇಚ್ಛಸಿ ಕಾಮೇಸಿ, ಜಾನಾಸಿ ತಂ ಜನಪದಕಲ್ಯಾಣಿಂ ‘ಏವಂನಾಮಾ ಏವಂಗೋತ್ತಾತಿ ವಾತಿ…ಪೇ॰… ದೀಘಾ ವಾ ರಸ್ಸಾ ವಾ ಮಜ್ಝಿಮಾ ವಾ ಕಾಳೀ ವಾ ಸಾಮಾ ವಾ ಮಙ್ಗುರಚ್ಛವೀ ವಾತಿ… ಅಮುಕಸ್ಮಿಂ ಗಾಮೇ ವಾ ನಿಗಮೇ ವಾ ನಗರೇ ವಾ’ತಿ? ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ‘ನೋ’ತಿ ವದೇಯ್ಯ। ತಮೇನಂ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯುಂ – ‘ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಯಂ ತ್ವಂ ನ ಜಾನಾಸಿ ನ ಪಸ್ಸಸಿ, ತಂ ತ್ವಂ ಇಚ್ಛಸಿ ಕಾಮೇಸೀ’’’ತಿ? ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ‘ಆಮಾ’ತಿ ವದೇಯ್ಯ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಕಚ್ಚಾನ, ನನು ಏವಂ ಸನ್ತೇ ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಅಪ್ಪಾಟಿಹೀರಕತಂ ಭಾಸಿತಂ ಸಮ್ಪಜ್ಜತೀ”ತಿ? “ಅದ್ಧಾ ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಏವಂ ಸನ್ತೇ ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಅಪ್ಪಾಟಿಹೀರಕತಂ ಭಾಸಿತಂ ಸಮ್ಪಜ್ಜತೀ”ತಿ। “ಏವಮೇವ ಖೋ ತ್ವಂ, ಕಚ್ಚಾನ, ‘ಯಸ್ಮಾ, ಭೋ ಗೋತಮ, ವಣ್ಣಾ ಅಞ್ಞೋ ವಣ್ಣೋ ಉತ್ತರಿತರೋ ವಾ ಪಣೀತತರೋ ವಾ ನತ್ಥಿ ಸೋ ಪರಮೋ ವಣ್ಣೋ’ತಿ ವದೇಸಿ; ತಞ್ಚ ವಣ್ಣಂ ನ ಪಞ್ಞಪೇಸೀ”ತಿ। “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಮಣಿ ವೇಳುರಿಯೋ ಸುಭೋ ಜಾತಿಮಾ ಅಟ್ಠಂಸೋ ಸುಪರಿಕಮ್ಮಕತೋ ಪಣ್ಡುಕಮ್ಬಲೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಭಾಸತೇ ಚ ತಪತೇ ಚ ವಿರೋಚತಿ ಚ, ಏವಂ ವಣ್ಣೋ ಅತ್ತಾ ಹೋತಿ ಅರೋಗೋ ಪರಂ ಮರಣಾ”ತಿ।

೧೭೬. “ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಕಚ್ಚಾನ, ಯೋ ವಾ ಮಣಿ ವೇಳುರಿಯೋ ಸುಭೋ ಜಾತಿಮಾ ಅಟ್ಠಂಸೋ ಸುಪರಿಕಮ್ಮಕತೋ ಪಣ್ಡುಕಮ್ಬಲೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಭಾಸತೇ ಚ ತಪತೇ ಚ ವಿರೋಚತಿ ಚ, ಯೋ ವಾ ರತ್ತನ್ಧಕಾರತಿಮಿಸಾಯ ಕಿಮಿ ಖಜ್ಜೋಪನಕೋ ಇಮೇಸಂ ಉಭಿನ್ನಂ ವಣ್ಣಾನಂ ಕತಮೋ ವಣ್ಣೋ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರೋ ಚ ಪಣೀತತರೋ ಚಾ”ತಿ? “ಯ್ವಾಯಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ರತ್ತನ್ಧಕಾರತಿಮಿಸಾಯ ಕಿಮಿ ಖಜ್ಜೋಪನಕೋ, ಅಯಂ ಇಮೇಸಂ ಉಭಿನ್ನಂ ವಣ್ಣಾನಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರೋ ಚ ಪಣೀತತರೋ ಚಾ”ತಿ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಕಚ್ಚಾನ, ಯೋ ವಾ ರತ್ತನ್ಧಕಾರತಿಮಿಸಾಯ ಕಿಮಿ ಖಜ್ಜೋಪನಕೋ, ಯೋ ವಾ ರತ್ತನ್ಧಕಾರತಿಮಿಸಾಯ ತೇಲಪ್ಪದೀಪೋ, ಇಮೇಸಂ ಉಭಿನ್ನಂ ವಣ್ಣಾನಂ ಕತಮೋ ವಣ್ಣೋ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರೋ ಚ ಪಣೀತತರೋ ಚಾ”ತಿ? “ಯ್ವಾಯಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ರತ್ತನ್ಧಕಾರತಿಮಿಸಾಯ ತೇಲಪ್ಪದೀಪೋ, ಅಯಂ ಇಮೇಸಂ ಉಭಿನ್ನಂ ವಣ್ಣಾನಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರೋ ಚ ಪಣೀತತರೋ ಚಾ”ತಿ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಕಚ್ಚಾನ, ಯೋ ವಾ ರತ್ತನ್ಧಕಾರತಿಮಿಸಾಯ ತೇಲಪ್ಪದೀಪೋ, ಯೋ ವಾ ರತ್ತನ್ಧಕಾರತಿಮಿಸಾಯ ಮಹಾಅಗ್ಗಿಕ್ಖನ್ಧೋ, ಇಮೇಸಂ ಉಭಿನ್ನಂ ವಣ್ಣಾನಂ ಕತಮೋ ವಣ್ಣೋ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರೋ ಚ ಪಣೀತತರೋ ಚಾ”ತಿ? “ಯ್ವಾಯಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ರತ್ತನ್ಧಕಾರತಿಮಿಸಾಯ ಮಹಾಅಗ್ಗಿಕ್ಖನ್ಧೋ, ಅಯಂ ಇಮೇಸಂ ಉಭಿನ್ನಂ ವಣ್ಣಾನಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರೋ ಚ ಪಣೀತತರೋ ಚಾ”ತಿ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಕಚ್ಚಾನ, ಯೋ ವಾ ರತ್ತನ್ಧಕಾರತಿಮಿಸಾಯ ಮಹಾಅಗ್ಗಿಕ್ಖನ್ಧೋ, ಯಾ ವಾ ರತ್ತಿಯಾ ಪಚ್ಚೂಸಸಮಯಂ ವಿದ್ಧೇ ವಿಗತವಲಾಹಕೇ ದೇವೇ ಓಸಧಿತಾರಕಾ, ಇಮೇಸಂ ಉಭಿನ್ನಂ ವಣ್ಣಾನಂ ಕತಮೋ ವಣ್ಣೋ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರೋ ಚ ಪಣೀತತರೋ ಚಾ”ತಿ? “ಯ್ವಾಯಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ರತ್ತಿಯಾ ಪಚ್ಚೂಸಸಮಯಂ ವಿದ್ಧೇ ವಿಗತವಲಾಹಕೇ ದೇವೇ ಓಸಧಿತಾರಕಾ, ಅಯಂ ಇಮೇಸಂ ಉಭಿನ್ನಂ ವಣ್ಣಾನಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರೋ ಚ ಪಣೀತತರೋ ಚಾ”ತಿ। “ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಕಚ್ಚಾನ, ಯಾ ವಾ ರತ್ತಿಯಾ ಪಚ್ಚೂಸಸಮಯಂ ವಿದ್ಧೇ ವಿಗತವಲಾಹಕೇ ದೇವೇ ಓಸಧಿತಾರಕಾ, ಯೋ ವಾ ತದಹುಪೋಸಥೇ ಪನ್ನರಸೇ ವಿದ್ಧೇ ವಿಗತವಲಾಹಕೇ ದೇವೇ ಅಭಿದೋ ಅಡ್ಢರತ್ತಸಮಯಂ ಚನ್ದೋ, ಇಮೇಸಂ ಉಭಿನ್ನಂ ವಣ್ಣಾನಂ ಕತಮೋ ವಣ್ಣೋ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರೋ ಚ ಪಣೀತತರೋ ಚಾ”ತಿ? “ಯ್ವಾಯಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ತದಹುಪೋಸಥೇ ಪನ್ನರಸೇ ವಿದ್ಧೇ ವಿಗತವಲಾಹಕೇ ದೇವೇ ಅಭಿದೋ ಅಡ್ಢರತ್ತಸಮಯಂ ಚನ್ದೋ, ಅಯಂ ಇಮೇಸಂ ಉಭಿನ್ನಂ ವಣ್ಣಾನಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರೋ ಚ ಪಣೀತತರೋ ಚಾ”ತಿ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಕಚ್ಚಾನ, ಯೋ ವಾ ತದಹುಪೋಸಥೇ ಪನ್ನರಸೇ ವಿದ್ಧೇ ವಿಗತವಲಾಹಕೇ ದೇವೇ ಅಭಿದೋ ಅಡ್ಢರತ್ತಸಮಯಂ ಚನ್ದೋ, ಯೋ ವಾ ವಸ್ಸಾನಂ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಮಾಸೇ ಸರದಸಮಯೇ ವಿದ್ಧೇ ವಿಗತವಲಾಹಕೇ ದೇವೇ ಅಭಿದೋ ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕಸಮಯಂ ಸೂರಿಯೋ, ಇಮೇಸಂ ಉಭಿನ್ನಂ ವಣ್ಣಾನಂ ಕತಮೋ ವಣ್ಣೋ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರೋ ಚ ಪಣೀತತರೋ ಚಾ”ತಿ? “ಯ್ವಾಯಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ವಸ್ಸಾನಂ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಮಾಸೇ ಸರದಸಮಯೇ ವಿದ್ಧೇ ವಿಗತವಲಾಹಕೇ ದೇವೇ ಅಭಿದೋ ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕಸಮಯಂ ಸೂರಿಯೋ - ಅಯಂ ಇಮೇಸಂ ಉಭಿನ್ನಂ ವಣ್ಣಾನಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರೋ ಚ ಪಣೀತತರೋ ಚಾ”ತಿ। “ಅತೋ ಖೋ ತೇ, ಕಚ್ಚಾನ, ಬಹೂ ಹಿ ಬಹುತರಾ ದೇವಾ ಯೇ ಇಮೇಸಂ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾನಂ ಆಭಾ ನಾನುಭೋನ್ತಿ, ತ್ಯಾಹಂ ಪಜಾನಾಮಿ। ಅಥ ಚ ಪನಾಹಂ ನ ವದಾಮಿ - ‘ಯಸ್ಮಾ ವಣ್ಣಾ ಅಞ್ಞೋ ವಣ್ಣೋ ಉತ್ತರಿತರೋ ಚ ಪಣೀತತರೋ ಚ ನತ್ಥೀ’ತಿ। ಅಥ ಚ ಪನ ತ್ವಂ, ಕಚ್ಚಾನ, ‘ಯ್ವಾಯಂ ವಣ್ಣೋ ಕಿಮಿನಾ ಖಜ್ಜೋಪನಕೇನ ನಿಹೀನತರೋ ಚ ಪತಿಕಿಟ್ಠತರೋ ಚ ಸೋ ಪರಮೋ ವಣ್ಣೋ’ತಿ ವದೇಸಿ; ತಞ್ಚ ವಣ್ಣಂ ನ ಪಞ್ಞಪೇಸಿ”।

೨೮೦. “ಪಞ್ಚ ಖೋ ಇಮೇ, ಕಚ್ಚಾನ, ಕಾಮಗುಣಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರೂಪಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ, ಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಸದ್ದಾ...ಪೇ॰... ಘಾನವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಗನ್ಧಾ... ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರಸಾ... ಕಾಯವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ - ಇಮೇ ಖೋ, ಕಚ್ಚಾನ, ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣಾ। ಯಂ ಖೋ, ಕಚ್ಚಾನ, ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣೇ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ಕಾಮಸುಖಂ। ಇತಿ ಕಾಮೇಹಿ ಕಾಮಸುಖಂ, ಕಾಮಸುಖಾ ಕಾಮಗ್ಗಸುಖಂ ತತ್ಥ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತೀ”ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ವೇಖನಸೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಬ್ಭುತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ! ಯಾವ ಸುಭಾಸಿತಂ ಚಿದಂ ಭೋತಾ ಗೋತಮೇನ - ‘ಕಾಮೇಹಿ ಕಾಮಸುಖಂ, ಕಾಮಸುಖಾ ಕಾಮಗ್ಗಸುಖಂ ತತ್ಥ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತೀ’ತಿ। (‘ಕಾಮೇಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಕಾಮಸುಖಂ, ಕಾಮಸುಖಾ ಕಾಮಗ್ಗಸುಖಂ, ತತ್ಥ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತೀ’ತಿ) [( ) ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಪೋತ್ಥಕೇಸು ನತ್ಥಿ] - “ದುಜ್ಜಾನಂ ಖೋ ಏತಂ, ಕಚ್ಚಾನ, ತಯಾ ಅಞ್ಞದಿಟ್ಠಿಕೇನ ಅಞ್ಞಖನ್ತಿಕೇನ ಅಞ್ಞರುಚಿಕೇನ ಅಞ್ಞತ್ರಯೋಗೇನ ಅಞ್ಞತ್ರಾಚರಿಯಕೇನ - ಕಾಮಾ [ಕಾಮಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ವಾ ಕಾಮಸುಖಂ ವಾ ಕಾಮಗ್ಗಸುಖಂ ವಾ। ಯೇ ಖೋ ತೇ, ಕಚ್ಚಾನ, ಭಿಕ್ಖೂ ಅರಹನ್ತೋ ಖೀಣಾಸವಾ ವುಸಿತವನ್ತೋ ಕತಕರಣೀಯಾ ಓಹಿತಭಾರಾ ಅನುಪ್ಪತ್ತಸದತ್ಥಾ ಪರಿಕ್ಖೀಣಭವಸಂಯೋಜನಾ ಸಮ್ಮದಞ್ಞಾ ವಿಮುತ್ತಾ ತೇ ಖೋ ಏತಂ ಜಾನೇಯ್ಯುಂ - ಕಾಮಾ ವಾ ಕಾಮಸುಖಂ ವಾ ಕಾಮಗ್ಗಸುಖಂ ವಾ”ತಿ।

೨೮೧. ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ವೇಖನಸೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಕುಪಿತೋ ಅನತ್ತಮನೋ ಭಗವನ್ತಂಯೇವ ಖುಂಸೇನ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂಯೇವ ವಮ್ಭೇನ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂಯೇವ ವದಮಾನೋ “ಸಮಣೋ [ಸಮಣೋ ಚ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಗೋತಮೋ ಪಾಪಿತೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಏವಮೇವ ಪನಿಧೇಕಚ್ಚೇ [ಪನಿಧೇಕೇ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಪನಿಮೇಕೇ (ಉಪರಿಸುಭಸುತ್ತೇ)] ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಜಾನನ್ತಾ ಪುಬ್ಬನ್ತಂ, ಅಪಸ್ಸನ್ತಾ ಅಪರನ್ತಂ ಅಥ ಚ ಪನ ‘ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ - ಪಜಾನಾಮಾ’ತಿ - ಪಟಿಜಾನನ್ತಿ [ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಟಿಜಾನನ್ತಿ (ಪೀ॰)]। ತೇಸಮಿದಂ ಭಾಸಿತಂ ಹಸ್ಸಕಂಯೇವ ಸಮ್ಪಜ್ಜತಿ, ನಾಮಕಂಯೇವ ಸಮ್ಪಜ್ಜತಿ, ರಿತ್ತಕಂಯೇವ ಸಮ್ಪಜ್ಜತಿ, ತುಚ್ಛಕಂಯೇವ ಸಮ್ಪಜ್ಜತೀ”ತಿ। “ಯೇ ಖೋ ತೇ, ಕಚ್ಚಾನ, ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಜಾನನ್ತಾ ಪುಬ್ಬನ್ತಂ , ಅಪಸ್ಸನ್ತಾ ಅಪರನ್ತಂ, ‘ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ - ಪಜಾನಾಮಾ’ತಿ - ಪಟಿಜಾನನ್ತಿ; ತೇಸಂ ಸೋಯೇವ [ತೇಸಂ ತೇಸಾಯಂ (ಸೀ॰), ತೇಸಂಯೇವ ಸೋ (?)] ಸಹಧಮ್ಮಿಕೋ ನಿಗ್ಗಹೋ ಹೋತಿ। ಅಪಿ ಚ, ಕಚ್ಚಾನ, ತಿಟ್ಠತು ಪುಬ್ಬನ್ತೋ, ತಿಟ್ಠತು ಅಪರನ್ತೋ। ಏತು ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸೋ ಅಸಠೋ ಅಮಾಯಾವೀ ಉಜುಜಾತಿಕೋ, ಅಹಮನುಸಾಸಾಮಿ ಅಹಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಮಿ। ಯಥಾನುಸಿಟ್ಠಂ ತಥಾ ಪಟಿಪಜ್ಜಮಾನೋ [ಯಥಾನುಸಿಟ್ಠಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಮಾನೋ (?)] ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಸಾಮಞ್ಞೇವ ಞಸ್ಸತಿ ಸಾಮಂ ದಕ್ಖಿತಿ - ಏವಂ ಕಿರ ಸಮ್ಮಾ [ಏವಂ ಕಿರಾಯಸ್ಮಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಬನ್ಧನಾ ವಿಪ್ಪಮೋಕ್ಖೋ ಹೋತಿ, ಯದಿದಂ ಅವಿಜ್ಜಾ ಬನ್ಧನಾ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಕಚ್ಚಾನ,

ದಹರೋ ಕುಮಾರೋ ಮನ್ದೋ ಉತ್ತಾನಸೇಯ್ಯಕೋ ಕಣ್ಠಪಞ್ಚಮೇಹಿ ಬನ್ಧನೇಹಿ ಬದ್ಧೋ ಅಸ್ಸ ಸುತ್ತಬನ್ಧನೇಹಿ; ತಸ್ಸ ವುದ್ಧಿಮನ್ವಾಯ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಪರಿಪಾಕಮನ್ವಾಯ ತಾನಿ ಬನ್ಧನಾನಿ ಮುಚ್ಚೇಯ್ಯುಂ; ಸೋ ಮೋಕ್ಖೋಮ್ಹೀತಿ ಖೋ ಜಾನೇಯ್ಯ ನೋ ಚ ಬನ್ಧನಂ । ಏವಮೇವ ಖೋ, ಕಚ್ಚಾನ, ಏತು ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸೋ ಅಸಠೋ ಅಮಾಯಾವೀ ಉಜುಜಾತಿಕೋ, ಅಹಮನುಸಾಸಾಮಿ, ಅಹಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಮಿ; ಯಥಾನುಸಿಟ್ಠಂ ತಥಾ ಪಟಿಪಜ್ಜಮಾನೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಸಾಮಞ್ಞೇ ಞಸ್ಸತಿ , ಸಾಮಂ ದಕ್ಖಿತಿ - 'ಏವಂ ಕಿರ ಸಮ್ಮಾ ಬನ್ಧನಾ ವಿಪ್ಪಮೋಕ್ಖೋ ಹೋತಿ, ಯದಿದಂ ಅವಿಜ್ಜಾ ಬನ್ಧನಾ'"ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ವೇಖನಸೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ...ಪೇ॰... ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ"ನ್ತಿ।

ವೇಖನಸಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ದಸಮಂ।

ಪರಿಬ್ಬಾಜಕವಗ್ಗೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ ತತಿಯೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಪುಣ್ಡರೀ-ಅಗ್ಗಿಸಹ-ಕಥಿನಾಮೋ, ದೀಘನಖೋ ಪುನ ಭಾರದ್ವಾಜಗೋತ್ತೋ।
ಸನ್ದಕಉದಾಯಿಮುಣ್ಡಿಕಪುತ್ತೋ, ಮಣಿಕೋ ತಥಾಕಚ್ಚಾನೋ ವರವಗ್ಗೋ॥

೪. ರಾಜವಗ್ಗೋ

೧. ಘಟಿಕಾರಸುತ್ತಂ

೨೮೨. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಕೋಸಲೇಸು ಚಾರಿಕಂ ಚರತಿ ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಮಗ್ಗಾ ಓಕ್ಕಮ್ಮ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ಪದೇಸೇ ಸಿತಂ ಪಾತ್ವಾಕಾಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – "ಕೋ ನು ಖೋ ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಭಗವತೋ ಸಿತಸ್ಸ ಪಾತುಕಮ್ಮಾಯ? ನ ಅಕಾರಣೇನ [ನ ಅಕಾರಣೇ (ಸೀ॰)] ತಥಾಗತಾ ಸಿತಂ ಪಾತುಕರೋನ್ತೀ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಏಕಂಸಂ ಚೀವರಂ [ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಕತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನಞ್ಜಲಿಂ ಪಣಾಮೇತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಭಗವತೋ ಸಿತಸ್ಸ ಪಾತುಕಮ್ಮಾಯ? ನ ಅಕಾರಣೇನ ತಥಾಗತಾ ಸಿತಂ ಪಾತುಕರೋನ್ತೀ"ತಿ। "ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ಆನನ್ದ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪದೇಸೇ ವೇಗಳಿಙ್ಗಂ [ವೇಹಲಿಙ್ಗಂ (ಸೀ॰), ವೇಭಲಿಗಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ವೇಭಲಿಙ್ಗಂ (ಪೀ॰)] ನಾಮ ಗಾಮನಿಗಮೋ ಅಹೋಸಿ ಇದ್ಧೋ ಚೇವ ಫೀತೋ ಚ ಬಹುಜನೋ ಆಕಿಣ್ಣಮನುಸ್ಸೋ। ವೇಗಳಿಙ್ಗಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಗಾಮನಿಗಮಂ ಕಸ್ಸಪೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹಾಸಿ। ಇಧ ಸುದಂ, ಆನನ್ದ, ಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಆರಾಮೋ ಅಹೋಸಿ। ಇಧ ಸುದಂ, ಆನನ್ದ, ಕಸ್ಸಪೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ನಿಸಿನ್ನಕೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಓವದತೀ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಚತುಗ್ಗುಣಂ ಸಙ್ಘಾಟಿಂ ಪಞ್ಞಪೇತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ತೇನ ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ನಿಸೀದತು ಏತ್ಥ। ಅಯಂ ಭೂಮಿಪದೇಸೋ ದ್ವೀಹಿ ಅರಹನ್ತೇಹಿ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇಹಿ ಪರಿಭುತ್ತೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। ನಿಸೀದಿ ಭಗವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ। ನಿಸಜ್ಜ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ –

"ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ಆನನ್ದ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪದೇಸೇ ವೇಗಳಿಙ್ಗಂ ನಾಮ ಗಾಮನಿಗಮೋ ಅಹೋಸಿ ಇದ್ಧೋ ಚೇವ ಫೀತೋ ಚ ಬಹುಜನೋ ಆಕಿಣ್ಣಮನುಸ್ಸೋ। ವೇಗಳಿಙ್ಗಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಗಾಮನಿಗಮಂ ಕಸ್ಸಪೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹಾಸಿ। ಇಧ ಸುದಂ, ಆನನ್ದ, ಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಆರಾಮೋ ಅಹೋಸಿ। ಇಧ ಸುದಂ, ಆನನ್ದ, ಕಸ್ಸಪೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ನಿಸಿನ್ನಕೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಓವದತಿ।

೨೮೩. "ವೇಗಳಿಙ್ಗೇ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಗಾಮನಿಗಮೇ ಘಟಿಕಾರೋ [ಘಟೀಕಾರೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ನಾಮ ಕುಮ್ಭಕಾರೋ ಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಉಪಟ್ಠಾಕೋ ಅಹೋಸಿ ಅಗ್ಗುಪಟ್ಠಾಕೋ। ಘಟಿಕಾರಸ್ಸ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಕುಮ್ಭಕಾರಸ್ಸ ಜೋತಿಪಾಲೋ ನಾಮ ಮಾಣವೋ ಸಹಾಯೋ ಅಹೋಸಿ ಪಿಯಸಹಾಯೋ। ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಘಟಿಕಾರೋ ಕುಮ್ಭಕಾರೋ ಜೋತಿಪಾಲಂ ಮಾಣವಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – 'ಆಯಾಮ, ಸಮ್ಮ ಜೋತಿಪಾಲ, ಕಸ್ಸಪಂ ಭಗವನ್ತಂ ಅರಹನ್ತಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮ। ಸಾಧುಸಮ್ಮತಞ್ಹಿ ಮೇ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ದಸ್ಸನಂ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸಾ'ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಆನನ್ದ, ಜೋತಿಪಾಲೋ ಮಾಣವೋ ಘಟಿಕಾರಂ ಕುಮ್ಭಕಾರಂ ಏತದವೋಚ – 'ಅಲಂ, ಸಮ್ಮ ಘಟಿಕಾರ। ಕಿಂ ಪನ ತೇನ ಮುಣ್ಡಕೇನ ಸಮಣಕೇನ ದಿಟ್ಠೇನಾ'ತಿ? ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ...ಪೇ॰... ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಘಟಿಕಾರೋ ಕುಮ್ಭಕಾರೋ ಜೋತಿಪಾಲಂ ಮಾಣವಂ ಏತದವೋಚ – 'ಆಯಾಮ, ಸಮ್ಮ ಜೋತಿಪಾಲ, ಕಸ್ಸಪಂ ಭಗವನ್ತಂ ಅರಹನ್ತಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮ। ಸಾಧುಸಮ್ಮತಞ್ಹಿ ಮೇ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ದಸ್ಸನಂ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸಾ'ತಿ। ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಜೋತಿಪಾಲೋ ಮಾಣವೋ ಘಟಿಕಾರಂ ಕುಮ್ಭಕಾರಂ ಏತದವೋಚ – 'ಅಲಂ, ಸಮ್ಮ ಘಟಿಕಾರ। ಕಿಂ ಪನ ತೇನ ಮುಣ್ಡಕೇನ ಸಮಣಕೇನ ದಿಟ್ಠೇನಾ'ತಿ? 'ತೇನ ಹಿ, ಸಮ್ಮ ಜೋತಿಪಾಲ, ಸೋತ್ತಿಸಿನಾನಿಂ [ಸೋತ್ತಿಂ ಸಿನಾನಿಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಸೋತ್ತಿಸಿನಾನಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಆದಾಯ [ಆಹರ (ಕ॰)] ನದಿಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮ ಸಿನಾಯಿತು'ನ್ತಿ। 'ಏವಂ ಸಮ್ಮಾ'ತಿ ಖೋ,

ಆನನ್ದ, ಜೋತಿಪಾಲೋ ಮಾಣವೋ ಘಟಿಕಾರಸ್ಸ ಕುಮ್ಭಕಾರಸ್ಸ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಘಟಿಕಾರೋ ಚ ಕುಮ್ಭಕಾರೋ ಜೋತಿಪಾಲೋ ಚ ಮಾಣವೋ ಸೋತ್ತಿಸಿನಾನಿಂ ಆದಾಯ ನದಿಂ ಅಗಮಂಸು ಸಿನಾಯಿತುಂ'।

೨೮೪. "ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಘಟಿಕಾರೋ ಕುಮ್ಭಕಾರೋ ಜೋತಿಪಾಲಂ ಮಾಣವಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - 'ಅಯಂ, ಸಮ್ಮ ಜೋತಿಪಾಲ, ಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಅವಿದೂರೇ ಆರಾಮೋ। ಆಯಾಮ, ಸಮ್ಮ ಜೋತಿಪಾಲ, ಕಸ್ಸಪಂ ಭಗವನ್ತಂ ಅರಹನ್ತಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮ। ಸಾಧುಸಮ್ಮತಞ್ಹಿ ಮೇ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ದಸ್ಸನಂ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸಾ'ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಆನನ್ದ, ಜೋತಿಪಾಲೋ ಮಾಣವೋ ಘಟಿಕಾರಂ ಕುಮ್ಭಕಾರಂ ಏತದವೋಚ - 'ಅಲಂ, ಸಮ್ಮ ಘಟಿಕಾರ। ಕಿಂ ಪನ ತೇನ ಮುಣ್ಡಕೇನ ಸಮಣಕೇನ ದಿಟ್ಠೇನಾ'ತಿ? ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ... ಪೇ॰... ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಘಟಿಕಾರೋ ಕುಮ್ಭಕಾರೋ ಜೋತಿಪಾಲಂ ಮಾಣವಂ ಏತದವೋಚ - 'ಅಯಂ, ಸಮ್ಮ ಜೋತಿಪಾಲ, ಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಅವಿದೂರೇ ಆರಾಮೋ। ಆಯಾಮ, ಸಮ್ಮ ಜೋತಿಪಾಲ, ಕಸ್ಸಪಂ ಭಗವನ್ತಂ ಅರಹನ್ತಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮ। ಸಾಧುಸಮ್ಮತಞ್ಹಿ ಮೇ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ದಸ್ಸನಂ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸಾ'ತಿ। ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಜೋತಿಪಾಲೋ ಮಾಣವೋ ಘಟಿಕಾರಂ ಕುಮ್ಭಕಾರಂ ಏತದವೋಚ - 'ಅಲಂ, ಸಮ್ಮ ಘಟಿಕಾರ। ಕಿಂ ಪನ ತೇನ ಮುಣ್ಡಕೇನ ಸಮಣಕೇನ ದಿಟ್ಠೇನಾ'ತಿ? ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಘಟಿಕಾರೋ ಕುಮ್ಭಕಾರೋ ಜೋತಿಪಾಲಂ ಮಾಣವಂ ಓವಟ್ಟಿಕಾಯಂ ಪರಾಮಸಿತ್ವಾ ಏತದವೋಚ - 'ಅಯಂ, ಸಮ್ಮ ಜೋತಿಪಾಲ, ಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಅವಿದೂರೇ ಆರಾಮೋ। ಆಯಾಮ, ಸಮ್ಮ ಜೋತಿಪಾಲ, ಕಸ್ಸಪಂ ಭಗವನ್ತಂ ಅರಹನ್ತಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮ। ಸಾಧುಸಮ್ಮತಞ್ಹಿ ಮೇ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ದಸ್ಸನಂ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸಾ'ತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಜೋತಿಪಾಲೋ ಮಾಣವೋ ಓವಟ್ಟಿಕಂ ವಿನಿವಟ್ಟೇತ್ವಾ [ವಿನಿವೇಠೇತ್ವಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಘಟಿಕಾರಂ ಕುಮ್ಭಕಾರಂ ಏತದವೋಚ - 'ಅಲಂ, ಸಮ್ಮ ಘಟಿಕಾರ। ಕಿಂ ಪನ ತೇನ ಮುಣ್ಡಕೇನ ಸಮಣಕೇನ ದಿಟ್ಠೇನಾ'ತಿ? ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಘಟಿಕಾರೋ ಕುಮ್ಭಕಾರೋ ಜೋತಿಪಾಲಂ ಮಾಣವಂ ಸೀಸಂನ್ಹಾತಂ [ಸಸೀಸಂ ನಹಾತಂ (ಸೀ॰), ಸೀಸನ್ಹಾತಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಕೇಸೇಸು ಪರಾಮಸಿತ್ವಾ ಏತದವೋಚ - 'ಅಯಂ, ಸಮ್ಮ ಜೋತಿಪಾಲ, ಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಅವಿದೂರೇ ಆರಾಮೋ। ಆಯಾಮ, ಸಮ್ಮ ಜೋತಿಪಾಲ, ಕಸ್ಸಪಂ ಭಗವನ್ತಂ ಅರಹನ್ತಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮ । ಸಾಧುಸಮ್ಮತಞ್ಹಿ ಮೇ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ದಸ್ಸನಂ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸಾ'ತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಜೋತಿಪಾಲಸ್ಸ ಮಾಣವಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - 'ಅಚ್ಛರಿಯಂ ವತ, ಭೋ, ಅಬ್ಭುತಂ ವತ, ಭೋ! ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮಾಯಂ ಘಟಿಕಾರೋ ಕುಮ್ಭಕಾರೋ ಇತ್ತರಜಚ್ಚೋ ಸಮಾನೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸೀಸಂನ್ಹಾತಾನಂ ಕೇಸೇಸು ಪರಾಮಸಿತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞಿಸ್ಸತಿ; ನ ವತಿದಂ ಕಿರ ಓರಕಂ ಮಞ್ಞೇ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ; ಘಟಿಕಾರಂ ಕುಮ್ಭಕಾರಂ ಏತದವೋಚ - 'ಯಾವತಾದೋಹಿಪಿ [ಯಾವೇತದೋಹಿಪಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)], ಸಮ್ಮ ಘಟಿಕಾರಾ'ತಿ? 'ಯಾವತಾದೋಹಿಪಿ, ಸಮ್ಮ ಜೋತಿಪಾಲ। ತಥಾ ಹಿ ಪನ ಮೇ ಸಾಧುಸಮ್ಮತಂ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ದಸ್ಸನಂ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸಾ'ತಿ। 'ತೇನ ಹಿ, ಸಮ್ಮ ಘಟಿಕಾರ, ಮುಞ್ಚ; ಗಮಿಸ್ಸಾಮಾ'ತಿ।

೨೮೫. "ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಘಟಿಕಾರೋ ಚ ಕುಮ್ಭಕಾರೋ ಜೋತಿಪಾಲೋ ಚ ಮಾಣವೋ ಯೇನ ಕಸ್ಸಪೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಘಟಿಕಾರೋ ಕುಮ್ಭಕಾರೋ ಕಸ್ಸಪಂ ಭಗವನ್ತಂ ಅರಹನ್ತಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಜೋತಿಪಾಲೋ ಪನ ಮಾಣವೋ ಕಸ್ಸಪೇನ ಭಗವತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಘಟಿಕಾರೋ ಕುಮ್ಭಕಾರೋ ಕಸ್ಸಪಂ ಭಗವನ್ತಂ ಅರಹನ್ತಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಏತದವೋಚ - 'ಅಯಂ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಜೋತಿಪಾಲೋ ಮಾಣವೋ ಸಹಾಯೋ ಪಿಯಸಹಾಯೋ। ಇಮಸ್ಸ ಭಗವಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತೂ'ತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಕಸ್ಸಪೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಘಟಿಕಾರಞ್ಚ ಕುಮ್ಭಕಾರಂ ಜೋತಿಪಾಲಞ್ಚ ಮಾಣವಂ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ

ಸನ್ದಸ್ಸೇಸಿ ಸಮಾದಪೇಸಿ ಸಮುತ್ತೇಜೇಸಿ ಸಮ್ಪಹಂಸೇಸಿ। ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಘಟಿಕಾರೋ ಚ ಕುಮ್ಭಕಾರೋ ಜೋತಿಪಾಲೋ ಚ ಮಾಣವೋ ಕಸ್ಸಪೇನ ಭಗವತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸಿತಾ ಸಮಾದಪಿತಾ ಸಮುತ್ತೇಜಿತಾ ಸಮ್ಪಹಂಸಿತಾ ಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಕಸ್ಸಪಂ ಭಗವನ್ತಂ ಅರಹನ್ತಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಮಿಂಸು।

೨೮೯. "ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಜೋತಿಪಾಲೋ ಮಾಣವೋ ಘಟಿಕಾರಂ ಕುಮ್ಭಕಾರಂ ಏತದವೋಚ – 'ಇಮಂ ನು ತ್ವಂ, ಸಮ್ಮ ಘಟಿಕಾರ, ಧಮ್ಮಂ ಸುಣನ್ತೋ ಅಥ ಚ ಪನ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ನ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಸೀ'ತಿ? 'ನನು ಮಂ, ಸಮ್ಮ ಜೋತಿಪಾಲ, ಜಾನಾಸಿ, ಅನ್ಧೇ ಜಿಣ್ಣೇ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಪೋಸೇಮೀ'ತಿ? 'ತೇನ ಹಿ, ಸಮ್ಮ ಘಟಿಕಾರ, ಅಹಂ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಘಟಿಕಾರೋ ಚ ಕುಮ್ಭಕಾರೋ ಜೋತಿಪಾಲೋ ಚ ಮಾಣವೋ ಯೇನ ಕಸ್ಸಪೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಕಸ್ಸಪಂ ಭಗವನ್ತಂ ಅರಹನ್ತಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಘಟಿಕಾರೋ ಕುಮ್ಭಕಾರೋ ಕಸ್ಸಪಂ ಭಗವನ್ತಂ ಅರಹನ್ತಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಏತದವೋಚ – 'ಅಯಂ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಜೋತಿಪಾಲೋ ಮಾಣವೋ ಸಹಾಯೋ ಪಿಯಸಹಾಯೋ। ಇಮಂ ಭಗವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇತೂ'ತಿ। ಅಲತ್ಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಜೋತಿಪಾಲೋ ಮಾಣವೋ ಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ, ಅಲತ್ಥ ಉಪಸಮ್ಪದಂ।

೨೯೦. "ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಕಸ್ಸಪೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಅಚಿರೂಪಸಮ್ಪನ್ನೇ ಜೋತಿಪಾಲೇ ಮಾಣವೇ ಅಡ್ಢಮಾಸುಪಸಮ್ಪನ್ನೇ ವೇಗಳಿಙ್ಗೇ ಯಥಾಭಿರನ್ತಂ ವಿಹರಿತ್ವಾ ಯೇನ ಬಾರಾಣಸೀ ತೇನ ಚಾರಿಕಂ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ ಯೇನ ಬಾರಾಣಸೀ ತದವಸರಿ। ತತ್ರ ಸುದಂ, ಆನನ್ದ, ಕಸ್ಸಪೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಇಸಿಪತನೇ ಮಿಗದಾಯೇ । ಅಸ್ಸೋಸಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಕಿಕೀ ಕಾಸಿರಾಜಾ – 'ಕಸ್ಸಪೋ ಕಿರ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಇಸಿಪತನೇ ಮಿಗದಾಯೇ'ತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಕಿಕೀ ಕಾಸಿರಾಜಾ ಭದ್ರಾನಿ ಭದ್ರಾನಿ ಯಾನಾನಿ ಯೋಜಾಪೇತ್ವಾ ಭದ್ರಂ [ಭದ್ರಂ ಭದ್ರಂ (ಕ॰)] ಯಾನಂ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ಭದ್ರೇಹಿ ಭದ್ರೇಹಿ ಯಾನೇಹಿ ಬಾರಾಣಸಿಯಾ ನಿಯ್ಯಾಸಿ ಮಹಚ್ಚರಾಜಾನುಭಾವೇನ [ಮಹಚ್ಚಾ ರಾಜಾನುಭಾವೇನ (ಸೀ॰), ಮಹತಾ ರಾಜಾನುಭಾವೇನ (ಪೀ॰)] ಕಸ್ಸಪಂ ಭಗವನ್ತಂ ಅರಹನ್ತಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ದಸ್ಸನಾಯ। ಯಾವತಿಕಾ ಯಾನಸ್ಸ ಭೂಮಿ ಯಾನೇನ ಗನ್ತ್ವಾ ಯಾನಾ ಪಚ್ಚೋರೋಹಿತ್ವಾ ಪತ್ತಿಕೋವ ಯೇನ ಕಸ್ಸಪೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಕಸ್ಸಪಂ ಭಗವನ್ತಂ ಅರಹನ್ತಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಕಿಕಿಂ ಕಾಸಿರಾಜಾನಂ ಕಸ್ಸಪೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸೇಸಿ ಸಮಾದಪೇಸಿ ಸಮುತ್ತೇಜೇಸಿ ಸಮ್ಪಹಂಸೇಸಿ। ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಕಿಕೀ ಕಾಸಿರಾಜಾ ಕಸ್ಸಪೇನ ಭಗವತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸಿತೋ ಸಮಾದಪಿತೋ ಸಮುತ್ತೇಜಿತೋ ಸಮ್ಪಹಂಸಿತೋ ಕಸ್ಸಪಂ ಭಗವನ್ತಂ ಅರಹನ್ತಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಏತದವೋಚ – 'ಅಧಿವಾಸೇತು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಸ್ವಾತನಾಯ ಭತ್ತಂ ಸದ್ಧಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನಾ'ತಿ। ಅಧಿವಾಸೇಸಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಕಸ್ಸಪೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇನ। ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಕಿಕೀ ಕಾಸಿರಾಜಾ ಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಅಧಿವಾಸನಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಕಸ್ಸಪಂ ಭಗವನ್ತಂ ಅರಹನ್ತಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಕಿಕೀ ಕಾಸಿರಾಜಾ ತಸ್ಸಾ ರತ್ತಿಯಾ ಅಚ್ಚಯೇನ ಸಕೇ ನಿವೇಸನೇ ಪಣೀತಂ ಖಾದನೀಯಂ ಭೋಜನೀಯಂ ಪಟಿಯಾದಾಪೇತ್ವಾ ಪಣ್ಡುಪುಟಕಸ್ಸ [ಪಣ್ಡುಮುಟೀಕಸ್ಸ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಪಣ್ಡುಮುದಿಕಸ್ಸ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಸಾಲಿನೋ ವಿಗತಕಾಳಕಂ ಅನೇಕಸೂಪಂ ಅನೇಕಬ್ಯಞ್ಜನಂ, ಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಕಾಲಂ ಆರೋಚಾಪೇಸಿ – 'ಕಾಲೋ, ಭನ್ತೇ, ನಿಟ್ಠಿತಂ ಭತ್ತ'ನ್ತಿ।

೨೮೮. "ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಕಸ್ಸಪೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಯೇನ ಕಿಕಿಸ್ಸ ಕಾಸಿರಞ್ಞೋ ನಿವೇಸನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ ಸದ್ಧಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ। ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಕಿಕೀ ಕಾಸಿರಾಜಾ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪಣೀತೇನ ಖಾದನೀಯೇನ ಭೋಜನೀಯೇನ ಸಹತ್ಥಾ ಸನ್ತಪ್ಪೇಸಿ ಸಮ್ಪವಾರೇಸಿ। ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಕಿಕೀ ಕಾಸಿರಾಜಾ ಕಸ್ಸಪಂ ಭಗವನ್ತಂ ಅರಹನ್ತಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಭುತ್ತಾವಿಂ ಓನೀತಪತ್ತಪಾಣಿಂ ಅಞ್ಞತರಂ ನೀಚಂ ಆಸನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಕಿಕೀ ಕಾಸಿರಾಜಾ ಕಸ್ಸಪಂ ಭಗವನ್ತಂ ಅರಹನ್ತಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಏತದವೋಚ - 'ಅಧಿವಾಸೇತು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ವಸ್ಸಾವಾಸಂ; ಏವರೂಪಂ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। 'ಅಲಂ, ಮಹಾರಾಜ। ಅಧಿವುತ್ಥೋ ಮೇ ವಸ್ಸಾವಾಸೋ'ತಿ। ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ... ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಕಿಕೀ ಕಾಸಿರಾಜಾ ಕಸ್ಸಪಂ ಭಗವನ್ತಂ ಅರಹನ್ತಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಏತದವೋಚ - 'ಅಧಿವಾಸೇತು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ವಸ್ಸಾವಾಸಂ; ಏವರೂಪಂ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। 'ಅಲಂ, ಮಹಾರಾಜ। ಅಧಿವುತ್ಥೋ ಮೇ ವಸ್ಸಾವಾಸೋ'ತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಕಿಕಿಸ್ಸ ಕಾಸಿರಞ್ಞೋ 'ನ ಮೇ ಕಸ್ಸಪೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಅಧಿವಾಸೇತಿ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ವಸ್ಸಾವಾಸ'ನ್ತಿ ಅಹುದೇವ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ , ಅಹು ದೋಮನಸ್ಸಂ। ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಕಿಕೀ ಕಾಸಿರಾಜಾ ಕಸ್ಸಪಂ ಭಗವನ್ತಂ ಅರಹನ್ತಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಏತದವೋಚ - 'ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಅಞ್ಞೋ ಕೋಚಿ ಮಯಾ ಉಪಟ್ಠಾಕತರೋ'ತಿ?

"'ಅತ್ಥಿ, ಮಹಾರಾಜ, ವೇಗಳಿಙ್ಗಂ ನಾಮ ಗಾಮನಿಗಮೋ। ತತ್ಥ ಘಟಿಕಾರೋ ನಾಮ ಕುಮ್ಭಕಾರೋ; ಸೋ ಮೇ ಉಪಟ್ಠಾಕೋ ಅಗ್ಗುಪಟ್ಠಾಕೋ। ತುಯ್ಹಂ ಖೋ ಪನ, ಮಹಾರಾಜ, ನ ಮೇ ಕಸ್ಸಪೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಅಧಿವಾಸೇತಿ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ವಸ್ಸಾವಾಸನ್ತಿ ಅತ್ಥೇವ [ಅತ್ಥಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ, ಅತ್ಥಿ ದೋಮನಸ್ಸಂ। ತಯಿದಂ ಘಟಿಕಾರಸ್ಸ ಕುಮ್ಭಕಾರಸ್ಸ [ಘಟಿಕಾರೇ ಕುಮ್ಭಕಾರೇ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ನತ್ಥಿ ಚ ನ ಚ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಘಟಿಕಾರೋ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಕುಮ್ಭಕಾರೋ ಬುದ್ಧಂ ಸರಣಂ ಗತೋ, ಧಮ್ಮಂ ಸರಣಂ ಗತೋ, ಸಙ್ಘಂ ಸರಣಂ ಗತೋ। ಘಟಿಕಾರೋ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಕುಮ್ಭಕಾರೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ, ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತೋ, ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೋ, ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ। ಘಟಿಕಾರೋ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಕುಮ್ಭಕಾರೋ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಸಙ್ಘೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। ಘಟಿಕಾರೋ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಕುಮ್ಭಕಾರೋ ದುಕ್ಖೇ ನಿಕ್ಕಙ್ಖೋ, ದುಕ್ಖಸಮುದಯೇ ನಿಕ್ಕಙ್ಖೋ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧೇ ನಿಕ್ಕಙ್ಖೋ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯ ನಿಕ್ಕಙ್ಖೋ। ಘಟಿಕಾರೋ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಕುಮ್ಭಕಾರೋ ಏಕಭತ್ತಿಕೋ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಸೀಲವಾ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮೋ। ಘಟಿಕಾರೋ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಕುಮ್ಭಕಾರೋ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಮಣಿಸುವಣ್ಣೋ ಅಪೇತಜಾತರೂಪರಜತೋ । ಘಟಿಕಾರೋ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಕುಮ್ಭಕಾರೋ ಪನ್ನಮುಸಲೋ ನ ಸಹತ್ಥಾ ಪಥವಿಂ ಖಣತಿ [ಕುಮ್ಭಕಾರೋ ನ ಮುಸಲೇನ ನ ಸಹತ್ಥಾ ಪಠವಿಂ ಖಣತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰), ಕುಮ್ಭಕಾರೋ ನ ಮುಸಲೇನ ಸಹತ್ಥಾ ಪಥವಿಞ್ಚ ಖಣತಿ (ಕ॰)]। ಯಂ ಹೋತಿ ಕೂಲಪಲುಗ್ಗಂ ವಾ ಮೂಸಿಕುಕ್ಕರೋ [ಮೂಸಿಕುಕ್ಕುರೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ವಾ ತಂ ಕಾಜೇನ ಆಹರಿತ್ವಾ ಭಾಜನಂ ಕರಿತ್ವಾ ಏವಮಾಹ - "ಏತ್ಥ ಯೋ ಇಚ್ಛತಿ ತಣ್ಡುಲಪಟಿಭಸ್ತಾನಿ [ತಣ್ಡುಲ ಪಭಿವತ್ತಾನಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ವಾ ಮುಗ್ಗಪಟಿಭಸ್ತಾನಿ ವಾ ಕಳಾಯಪಟಿಭಸ್ತಾನಿ ವಾ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಯಂ ಇಚ್ಛತಿ ತಂ ಹರತೂ"ತಿ। ಘಟಿಕಾರೋ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಕುಮ್ಭಕಾರೋ ಅನ್ಧೇ ಜಿಣ್ಣೇ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಪೋಸೇತಿ। ಘಟಿಕಾರೋ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಕುಮ್ಭಕಾರೋ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಓಪಪಾತಿಕೋ ತತ್ಥ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಅನಾವತ್ತಿಧಮ್ಮೋ ತಸ್ಮಾ ಲೋಕಾ।

೨೮೯. "'ಏಕಮಿದಾಹಂ , ಮಹಾರಾಜ, ಸಮಯಂ ವೇಗಳಿಙ್ಗೇ ನಾಮ ಗಾಮನಿಗಮೇ ವಿಹರಾಮಿ। ಅಥ ಖ್ವಾಹಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಯೇನ ಘಟಿಕಾರಸ್ಸ ಕುಮ್ಭಕಾರಸ್ಸ ಮಾತಾಪಿತರೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಘಟಿಕಾರಸ್ಸ ಕುಮ್ಭಕಾರಸ್ಸ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಏತದವೋಚಂ - "ಹನ್ದ, ಕೋ ನು ಖೋ ಅಯಂ ಭಗ್ಗವೋ

ಗತೋ"ತಿ? "ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ಖೋ ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಉಪಟ್ಠಾಕೋ ಅನ್ತೋಕುಮ್ಭಿಯಾ ಓದನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಿಯೋಗಾ ಸೂಪಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಾ"ತಿ। ಅಥ ಖ್ವಾಹಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಕುಮ್ಭಿಯಾ ಓದನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಿಯೋಗಾ ಸೂಪಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕಮಿಂ [ಪಕ್ಕಾಮಿಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]। ಅಥ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಘಟಿಕಾರೋ ಕುಮ್ಭಕಾರೋ ಯೇನ ಮಾತಾಪಿತರೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಏತದವೋಚ – "ಕೋ ಕುಮ್ಭಿಯಾ ಓದನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಿಯೋಗಾ ಸೂಪಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕನ್ತೋ"ತಿ? "ಕಸ್ಸಪೋ, ತಾತ, ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಕುಮ್ಭಿಯಾ ಓದನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಿಯೋಗಾ ಸೂಪಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕನ್ತೋ"ತಿ? ಅಥ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಘಟಿಕಾರಸ್ಸ ಕುಮ್ಭಕಾರಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – "ಲಾಭಾ ವತ ಮೇ, ಸುಲದ್ಧಂ ವತ ಮೇ, ಯಸ್ಸ ಮೇ ಕಸ್ಸಪೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಏವಂ ಅಭಿವಿಸ್ಸತ್ಥೋ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಘಟಿಕಾರಂ ಕುಮ್ಭಕಾರಂ ಅಡ್ಢಮಾಸಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ನ ವಿಜಹತಿ [ನ ವಿಜಹಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)], ಸತ್ತಾಹಂ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ।

೨೯೦. "'ಏಕಮಿದಾಹಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಸಮಯಂ ತತ್ಥೇವ ವೇಗಳಿಙ್ಗೇ ನಾಮ ಗಾಮನಿಗಮೇ ವಿಹರಾಮಿ। ಅಥ ಖ್ವಾಹಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಯೇನ ಘಟಿಕಾರಸ್ಸ ಕುಮ್ಭಕಾರಸ್ಸ ಮಾತಾಪಿತರೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಘಟಿಕಾರಸ್ಸ ಕುಮ್ಭಕಾರಸ್ಸ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಏತದವೋಚಂ – "ಹನ್ದ, ಕೋ ನು ಖೋ ಅಯಂ ಭಗ್ಗವೋ ಗತೋ"ತಿ? "ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ಖೋ ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಉಪಟ್ಠಾಕೋ ಅನ್ತೋ ಕಳೋಪಿಯಾ ಕುಮ್ಮಾಸಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಿಯೋಗಾ ಸೂಪಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಾ"ತಿ। ಅಥ ಖ್ವಾಹಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಕಳೋಪಿಯಾ ಕುಮ್ಮಾಸಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಿಯೋಗಾ ಸೂಪಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕಮಿಂ। ಅಥ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಘಟಿಕಾರೋ ಕುಮ್ಭಕಾರೋ ಯೇನ ಮಾತಾಪಿತರೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಏತದವೋಚ – "ಕೋ ಕಳೋಪಿಯಾ ಕುಮ್ಮಾಸಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಿಯೋಗಾ ಸೂಪಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕನ್ತೋ"ತಿ? "ಕಸ್ಸಪೋ, ತಾತ, ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಕಳೋಪಿಯಾ ಕುಮ್ಮಾಸಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಿಯೋಗಾ ಸೂಪಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕನ್ತೋ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಘಟಿಕಾರಸ್ಸ ಕುಮ್ಭಕಾರಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – "ಲಾಭಾ ವತ ಮೇ, ಸುಲದ್ಧಂ ವತ ಮೇ, ಯಸ್ಸ ಮೇ ಕಸ್ಸಪೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಏವಂ ಅಭಿವಿಸ್ಸತ್ಥೋ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಘಟಿಕಾರಂ ಕುಮ್ಭಕಾರಂ ಅಡ್ಢಮಾಸಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ನ ವಿಜಹತಿ, ಸತ್ತಾಹಂ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ।

೨೯೧. "'ಏಕಮಿದಾಹಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಸಮಯಂ ತತ್ಥೇವ ವೇಗಳಿಙ್ಗೇ ನಾಮ ಗಾಮನಿಗಮೇ ವಿಹರಾಮಿ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಕುಟಿ [ಗನ್ಧಕುಟಿ (ಸೀ॰)] ಓವಸ್ಸತಿ। ಅಥ ಖ್ವಾಹಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿಂ – "ಗಚ್ಛಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಘಟಿಕಾರಸ್ಸ ಕುಮ್ಭಕಾರಸ್ಸ ನಿವೇಸನೇ ತಿಣಂ ಜಾನಾಥಾ"ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಮಹಾರಾಜ, ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಮಂ ಏತದವೋಚುಂ – "ನತ್ಥಿ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಘಟಿಕಾರಸ್ಸ ಕುಮ್ಭಕಾರಸ್ಸ ನಿವೇಸನೇ ತಿಣಂ, ಅತ್ಥಿ ಚ ಖ್ವಾಸ್ಸ ಆವೇಸನೇ [ಆವೇಸನಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ತಿಣಚ್ಛದನ" [ನವಚ್ಛದನಂ (ಸೀ॰)] ನ್ತಿ। "ಗಚ್ಛಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಘಟಿಕಾರಸ್ಸ ಕುಮ್ಭಕಾರಸ್ಸ ಆವೇಸನಂ ಉತ್ತಿಣಂ ಕರೋಥಾ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ತೇ, ಮಹಾರಾಜ, ಭಿಕ್ಖೂ ಘಟಿಕಾರಸ್ಸ ಕುಮ್ಭಕಾರಸ್ಸ ಆವೇಸನಂ ಉತ್ತಿಣಮಕಂಸು। ಅಥ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಘಟಿಕಾರಸ್ಸ ಕುಮ್ಭಕಾರಸ್ಸ ಮಾತಾಪಿತರೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಏತದವೋಚುಂ – "ಕೇ ಆವೇಸನಂ ಉತ್ತಿಣಂ ಕರೋನ್ತೀ"ತಿ? "ಭಿಕ್ಖೂ, ಭಗಿನಿ, ಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಕುಟಿ ಓವಸ್ಸತೀ"ತಿ। "ಹರಥ, ಭನ್ತೇ, ಹರಥ, ಭದ್ರಮುಖಾ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಘಟಿಕಾರೋ ಕುಮ್ಭಕಾರೋ ಯೇನ ಮಾತಾಪಿತರೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಏತದವೋಚ – "ಕೇ ಆವೇಸನಂ ಉತ್ತಿಣಮಕಂಸೂ"ತಿ? "ಭಿಕ್ಖೂ, ತಾತ, ಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ಕಿರ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಕುಟಿ ಓವಸ್ಸತೀ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಘಟಿಕಾರಸ್ಸ ಕುಮ್ಭಕಾರಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – "ಲಾಭಾ ವತ ಮೇ, ಸುಲದ್ಧಂ ವತ ಮೇ, ಯಸ್ಸ ಮೇ ಕಸ್ಸಪೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಏವಂ ಅಭಿವಿಸ್ಸತ್ಥೋ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ ಘಟಿಕಾರಂ ಕುಮ್ಭಕಾರಂ ಅಡ್ಢಮಾಸಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ನ ವಿಜಹತಿ, ಸತ್ತಾಹಂ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ। ಅಥ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಆವೇಸನಂ ಸಬ್ಬನ್ತಂ ತೇಮಾಸಂ

ಆಕಾಸಚ್ಛದನಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ, ನ ದೇವೋತಿವಸ್ಸಿ [ನ ಚಾತಿವಸ್ಸಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]। ಏವರೂಪೋ ಚ, ಮಹಾರಾಜ, ಘಟಿಕಾರೋ ಕುಮ್ಭಕಾರೋ'ತಿ। 'ಲಾಭಾ, ಭನ್ತೇ, ಘಟಿಕಾರಸ್ಸ ಕುಮ್ಭಕಾರಸ್ಸ, ಸುಲದ್ಧಾ, ಭನ್ತೇ, ಘಟಿಕಾರಸ್ಸ ಕುಮ್ಭಕಾರಸ್ಸ ಯಸ್ಸ ಭಗವಾ ಏವಂ ಅಭಿವಿಸ್ಸತ್ಥೋ'"ತಿ।

೨೯೨. "ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಕಿಕೀ ಕಾಸಿರಾಜಾ ಘಟಿಕಾರಸ್ಸ ಕುಮ್ಭಕಾರಸ್ಸ ಪಞ್ಚಮತ್ತಾನಿ ತಣ್ಡುಲವಾಹಸತಾನಿ ಪಾಹೇಸಿ ಪಣ್ಡುಪುಟಕಸ್ಸ ಸಾಲಿನೋ ತದುಪಿಯಞ್ಚ ಸೂಪೇಯ್ಯಂ। ಅಥ ಖೋ ತೇ, ಆನನ್ದ, ರಾಜಪುರಿಸಾ ಘಟಿಕಾರಂ ಕುಮ್ಭಕಾರಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏತದವೋಚುಂ - 'ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಪಞ್ಚಮತ್ತಾನಿ ತಣ್ಡುಲವಾಹಸತಾನಿ ಕಿಕಿನಾ ಕಾಸಿರಾಜೇನ ಪಹಿತಾನಿ ಪಣ್ಡುಪುಟಕಸ್ಸ ಸಾಲಿನೋ ತದುಪಿಯಞ್ಚ ಸೂಪೇಯ್ಯಂ। ತಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಥಾ'ತಿ [ಪತಿಗ್ಗಣ್ಹಾತೂತಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತೂತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)]। 'ರಾಜಾ ಖೋ ಬಹುಕಿಚ್ಚೋ ಬಹುಕರಣೀಯೋ। ಅಲಂ ಮೇ! ರಞ್ಞೋವ ಹೋತೂ'ತಿ। ಸಿಯಾ ಖೋ ಪನ ತೇ, ಆನನ್ದ, ಏವಮಸ್ಸ - 'ಅಞ್ಞೋ ನೂನ ತೇನ ಸಮಯೇನ ಜೋತಿಪಾಲೋ ಮಾಣವೋ ಅಹೋಸೀ'ತಿ। ನ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಆನನ್ದ, ಏವಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಅಹಂ ತೇನ ಸಮಯೇನ ಜೋತಿಪಾಲೋ ಮಾಣವೋ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದೀತಿ।

ಘಟಿಕಾರಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಪಠಮಂ।

೨. ರಟ್ಠಪಾಲಸುತ್ತಂ

೨೯೩. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಕುರೂಸು ಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಯೇನ ಥುಲ್ಲಕೋಟ್ಠಿಕಂ [ಥೂಲಕೋಟ್ಠಿಕಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ನಾಮ ಕುರೂನಂ ನಿಗಮೋ ತದವಸರಿ। ಅಸ್ಸೋಸುಂ ಖೋ ಥುಲ್ಲಕೋಟ್ಠಿಕಾ [ಥೂಲಕೋಟ್ಠಿತಕಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ - "ಸಮಣೋ ಖಲು, ಭೋ, ಗೋತಮೋ ಸಕ್ಯಪುತ್ತೋ ಸಕ್ಯಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಕುರೂಸು ಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಥುಲ್ಲಕೋಟ್ಠಿಕಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ। ತಂ ಖೋ ಪನ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಏವಂ ಕಲ್ಯಾಣೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗತೋ - 'ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸುಗತೋ ಲೋಕವಿದೂ ಅನುತ್ತರೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ'ತಿ। ಸೋ ಇಮಂ ಲೋಕಂ ಸದೇವಕಂ ಸಮಾರಕಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಕಂ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಂ ಪಜಂ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದೇತಿ। ಸೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಂ ಮಜ್ಝೇಕಲ್ಯಾಣಂ ಪರಿಯೋಸಾನಕಲ್ಯಾಣಂ ಸಾತ್ಥಂ ಸಬ್ಯಞ್ಜನಂ, ಕೇವಲಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಕಾಸೇತಿ। ಸಾಧು ಖೋ ಪನ ತಥಾರೂಪಾನಂ ಅರಹತಂ ದಸ್ಸನಂ ಹೋತೀ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಥುಲ್ಲಕೋಟ್ಠಿಕಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು; ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿಂಸು, ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು; ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನಞ್ಜಲಿಂ ಪಣಾಮೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು; ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ನಾಮಗೋತ್ತಂ ಸಾವೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು; ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ತುಣ್ಹೀಭೂತಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೇ ಖೋ ಥುಲ್ಲಕೋಟ್ಠಿಕೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕೇ ಭಗವಾ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸೇಸಿ ಸಮಾದಪೇಸಿ ಸಮುತ್ತೇಜೇಸಿ ಸಮ್ಪಹಂಸೇಸಿ।

೨೯೪. ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ರಟ್ಠಪಾಲೋ ನಾಮ ಕುಲಪುತ್ತೋ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಥುಲ್ಲಕೋಟ್ಠಿಕೇ ಅಗ್ಗಕುಲಸ್ಸ [ಅಗ್ಗಕುಲಿಕಸ್ಸ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಪುತ್ತೋ ತಿಸ್ಸಂ ಪರಿಸಾಯಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಅಥ ಖೋ ರಟ್ಠಪಾಲಸ್ಸ ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - "ಯಥಾ ಯಥಾ ಖ್ವಾಹಂ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಮಿ [ಯಥಾ ಯಥಾ ಖೋ ಭಗವಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ (ಸೀ॰)], ನಯಿದಂ ಸುಕರಂ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಾ ಏಕನ್ತಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಏಕನ್ತಪರಿಸುದ್ಧಂ ಸಙ್ಖಲಿಖಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ

ಚರಿತುಂ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಥುಲ್ಲಕೋಟ್ಠಿಕಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸಿತಾ ಸಮಾದಪಿತಾ ಸಮುತ್ತೇಜಿತಾ ಸಮ್ಪಹಂಸಿತಾ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಮಿಂಸು। ಅಥ ಖೋ ರಟ್ಠಪಾಲೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತೇಸು ಥುಲ್ಲಕೋಟ್ಠಿಕೇಸು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕೇಸು ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ರಟ್ಠಪಾಲೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಯಥಾ ಯಥಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಮಿ, ನಯಿದಂ ಸುಕರಂ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಾ ಏಕನ್ತಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಏಕನ್ತಪರಿಸುದ್ಧಂ ಸಙ್ಖಲಿಖಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿತುಂ। ಇಚ್ಛಾಮಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತುಂ। ಲಭೇಯ್ಯಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ, ಲಭೇಯ್ಯಂ ಉಪಸಮ್ಪದಂ। ಪಬ್ಬಾಜೇತು ಮಂ ಭಗವಾ"ತಿ [ಏತ್ಥ "ಲಭೇಯ್ಯಾಹಂ...ಪೇ॰... ಉಪಸಮ್ಪದಂ"ತಿ ವಾಕ್ಯದ್ವಯಂ ಸಬ್ಬೇಸುಪಿ ಮೂಲಪೋತ್ಥಕೇಸು ದಿಸ್ಸತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಪಾಳಿಯಂ ಪನ ಸುದಿನ್ನಭಾಣವಾರೇ ಏತಂ ನತ್ಥಿ। "ಪಬ್ಬಾಜೇತು ಮಂ ಭಗವಾ"ತಿ ಇದಂ ಪನ ವಾಕ್ಯಂ ಮರಮ್ಮಪೋತ್ಥಕೇ ಯೇವ ದಿಸ್ಸತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಪಾಳಿಯಞ್ಚ ತದೇವ ಅತ್ಥಿ]। "ಅನುಞ್ಞಾತೋಸಿ ಪನ ತ್ವಂ, ರಟ್ಠಪಾಲ, ಮಾತಾಪಿತೂಹಿ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯಾ"ತಿ? "ನ ಖೋಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಅನುಞ್ಞಾತೋ ಮಾತಾಪಿತೂಹಿ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯಾ"ತಿ। "ನ ಖೋ, ರಟ್ಠಪಾಲ, ತಥಾಗತಾ ಅನನುಞ್ಞಾತಂ ಮಾತಾಪಿತೂಹಿ ಪುತ್ತಂ ಪಬ್ಬಾಜೇನ್ತೀ"ತಿ। "ಸ್ವಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ತಥಾ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ ಯಥಾ ಮಂ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಅನುಜಾನಿಸ್ಸನ್ತಿ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯಾ"ತಿ।

೨೯೫. ಅಥ ಖೋ ರಟ್ಠಪಾಲೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಯೇನ ಮಾತಾಪಿತರೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಏತದವೋಚ - "ಅಮ್ಮತಾತಾ, ಯಥಾ ಯಥಾಹಂ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಮಿ, ನಯಿದಂ ಸುಕರಂ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಾ ಏಕನ್ತಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಏಕನ್ತಪರಿಸುದ್ಧಂ ಸಙ್ಖಲಿಖಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿತುಂ। ಇಚ್ಛಾಮಹಂ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತುಂ। ಅನುಜಾನಾಥ ಮಂ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯಾ"ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ರಟ್ಠಪಾಲಸ್ಸ ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ಮಾತಾಪಿತರೋ ರಟ್ಠಪಾಲಂ ಕುಲಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ - "ತ್ವಂ ಖೋಸಿ, ತಾತ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಏಕಪುತ್ತಕೋ ಪಿಯೋ ಮನಾಪೋ ಸುಖೇಧಿತೋ ಸುಖಪರಿಭತೋ [ಸುಖಪರಿಹತೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰) (ಏಹಿ ತ್ವಂ ತಾತ ರಟ್ಠಪಾಲ ಭುಞ್ಜ ಚ ಪಿವ ಚ ಪರಿಚಾರೇ ಹಿ ಚ, ಭುಞ್ಜನ್ತೋ ಪಿವನ್ತೋ ಪರಿಚಾರೇನ್ತೋ ಕಾಮೇ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತೋ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕರೋನ್ತೋ ಅಭಿರಮಸ್ಸು, ನ ತಂ ಮಯಂ ಅನುಜಾನಾಮ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ,) ಸಬ್ಬತ್ಥ ದಿಸ್ಸತಿ, ಸುದಿನ್ನಕಣ್ಡೇ ಪನ ನತ್ಥಿ, ಅಟ್ಠಕಥಾಸುಪಿ ನ ದಸ್ಸಿತಂ]। ನ ತ್ವಂ, ತಾತ ರಟ್ಠಪಾಲ , ಕಸ್ಸಚಿ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಜಾನಾಸಿ। ಮರಣೇನಪಿ ತೇ ಮಯಂ ಅಕಾಮಕಾ ವಿನಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮ। ಕಿಂ ಪನ ಮಯಂ ತಂ ಜೀವನ್ತಂ ಅನುಜಾನಿಸ್ಸಾಮ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯಾ"ತಿ? ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ರಟ್ಠಪಾಲೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ...ಪೇ॰... ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ರಟ್ಠಪಾಲೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಏತದವೋಚ - "ಅಮ್ಮತಾತಾ, ಯಥಾ ಯಥಾಹಂ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಮಿ, ನಯಿದಂ ಸುಕರಂ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಾ ಏಕನ್ತಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಏಕನ್ತಪರಿಸುದ್ಧಂ ಸಙ್ಖಲಿಖಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿತುಂ। ಇಚ್ಛಾಮಹಂ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತುಂ। ಅನುಜಾನಾಥ ಮಂ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯಾ"ತಿ। ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ರಟ್ಠಪಾಲಸ್ಸ ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ಮಾತಾಪಿತರೋ ರಟ್ಠಪಾಲಂ ಕುಲಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ - "ತ್ವಂ ಖೋಸಿ, ತಾತ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಏಕಪುತ್ತಕೋ ಪಿಯೋ ಮನಾಪೋ ಸುಖೇಧಿತೋ ಸುಖಪರಿಭತೋ। ನ ತ್ವಂ, ತಾತ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಕಸ್ಸಚಿ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಜಾನಾಸಿ। ಮರಣೇನಪಿ ತೇ ಮಯಂ ಅಕಾಮಕಾ ವಿನಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮ। ಕಿಂ ಪನ ಮಯಂ ತಂ ಜೀವನ್ತಂ ಅನುಜಾನಿಸ್ಸಾಮ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯಾ"ತಿ?

೧೯೭. ಅಥ ಖೋ ರಟ್ಠಪಾಲೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ – "ನ ಮಂ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಅನುಜಾನನ್ತಿ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯಾ"ತಿ ತತ್ಥೇವ ಅನನ್ತರಹಿತಾಯ ಭೂಮಿಯಾ ನಿಪಜ್ಜಿ – "ಇಧೇವ ಮೇ ಮರಣಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ ವಾ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ರಟ್ಠಪಾಲೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಏಕಮ್ಪಿ ಭತ್ತಂ ನ ಭುಞ್ಜಿ, ದ್ವೇಪಿ ಭತ್ತಾನಿ ನ ಭುಞ್ಜಿ, ತೀಣಿಪಿ ಭತ್ತಾನಿ ನ ಭುಞ್ಜಿ, ಚತ್ತಾರಿಪಿ ಭತ್ತಾನಿ ನ ಭುಞ್ಜಿ, ಪಞ್ಚಪಿ ಭತ್ತಾನಿ ನ ಭುಞ್ಜಿ, ಛಪಿ ಭತ್ತಾನಿ ನ ಭುಞ್ಜಿ, ಸತ್ತಪಿ ಭತ್ತಾನಿ ನ ಭುಞ್ಜಿ। ಅಥ ಖೋ ರಟ್ಠಪಾಲಸ್ಸ ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ಮಾತಾಪಿತರೋ ರಟ್ಠಪಾಲಂ ಕುಲಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ – "ತ್ವಂ ಖೋಸಿ, ತಾತ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಏಕಪುತ್ತಕೋ ಪಿಯೋ ಮನಾಪೋ ಸುಖೇಧಿತೋ ಸುಖಪರಿಭತೋ। ನ ತ್ವಂ, ತಾತ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಕಸ್ಸಚಿ, ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಜಾನಾಸಿ ["ಮರಣೇನಪಿ ತೇ…ಪೇ॰… ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯಾ"ತಿ ವಾಕ್ಯದ್ವಯಂ ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಪೋತ್ಥಕೇಸು ದುತಿಯಟ್ಠಾನೇ ಯೇವ ದಿಸ್ಸತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಪಾಳಿಯಂ ಪನ ಪಠಮಟ್ಠಾನೇ ಯೇವ ದಿಸ್ಸತಿ। ತಸ್ಮಾ ಇಧ ದುತಿಯಟ್ಠಾನೇ ಪುನಾಗತಂ ಅಧಿಕಂ ವಿಯ ದಿಸ್ಸತಿ]। ಮರಣೇನಪಿ ತೇ ಮಯಂ ಅಕಾಮಕಾ ವಿನಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮ। ಕಿಂ ಪನ ಮಯಂ ತಂ ಜೀವನ್ತಂ ಅನುಜಾನಿಸ್ಸಾಮ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ। ಉಟ್ಠೇಹಿ, ತಾತ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಭುಞ್ಜ ಚ ಪಿವ ಚ ಪರಿಚಾರೇಹಿ ಚ; ಭುಞ್ಜನ್ತೋ ಪಿವನ್ತೋ ಪರಿಚಾರೇನ್ತೋ ಕಾಮೇ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತೋ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕರೋನ್ತೋ ಅಭಿರಮಸ್ಸು। ನ ತಂ ಮಯಂ ಅನುಜಾನಾಮ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ ["ಮರಣೇನಪಿ ತೇ… ಪೇ॰… ಪಬ್ಬಜಾಯಾ"ತಿ ವಾಕ್ಯದ್ವಯಂ ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಪೋತ್ಥಕೇಸು ದುತಿಯಟ್ಠಾನೇ ಯೇವ ದಿಸ್ಸತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಪಾಳಿಯಂ ಪನ ಪಠಮಟ್ಠಾನೇ ಯೇವ ದಿಸ್ಸತಿ। ತಸ್ಮಾ ಇಧ ದುತಿಯಟ್ಠಾನೇ ಪುನಾಗತಂ ಅಧಿಕಂ ವಿಯ ದಿಸ್ಸತಿ]। ಮರಣೇನಪಿ ತೇ ಮಯಂ ಅಕಾಮಕಾ ವಿನಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮ। ಕಿಂ ಪನ ಮಯಂ ತಂ ಜೀವನ್ತಂ ಅನುಜಾನಿಸ್ಸಾಮ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯಾ"ತಿ? ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ರಟ್ಠಪಾಲೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೋಸಿ। ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ರಟ್ಠಪಾಲಸ್ಸ ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ಮಾತಾಪಿತರೋ ರಟ್ಠಪಾಲಂ ಕುಲಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ…ಪೇ॰… ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ರಟ್ಠಪಾಲೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೋಸಿ। ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ರಟ್ಠಪಾಲಸ್ಸ ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ಮಾತಾಪಿತರೋ ರಟ್ಠಪಾಲಂ ಕುಲಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ – "ತ್ವಂ ಖೋಸಿ, ತಾತ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಏಕಪುತ್ತಕೋ ಪಿಯೋ ಮನಾಪೋ ಸುಖೇಧಿತೋ ಸುಖಪರಿಭತೋ। ನ ತ್ವಂ, ತಾತ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಕಸ್ಸಚಿ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಜಾನಾಸಿ। ಮರಣೇನಪಿ ತೇ ಮಯಂ ಅಕಾಮಕಾ ವಿನಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮ, ಕಿಂ ಪನ ಮಯಂ ತಂ ಜೀವನ್ತಂ ಅನುಜಾನಿಸ್ಸಾಮ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ। ಉಟ್ಠೇಹಿ, ತಾತ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಭುಞ್ಜ ಚ ಪಿವ ಚ ಪರಿಚಾರೇಹಿ ಚ; ಭುಞ್ಜನ್ತೋ ಪಿವನ್ತೋ ಪರಿಚಾರೇನ್ತೋ ಕಾಮೇ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತೋ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕರೋನ್ತೋ ಅಭಿರಮಸ್ಸು। ನ ತಂ ಮಯಂ ಅನುಜಾನಾಮ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ। ಮರಣೇನಪಿ ತೇ ಮಯಂ ಅಕಾಮಕಾ ವಿನಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮ । ಕಿಂ ಪನ ಮಯಂ ತಂ ಜೀವನ್ತಂ ಅನುಜಾನಿಸ್ಸಾಮ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯಾ"ತಿ? ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ರಟ್ಠಪಾಲೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೋಸಿ।

೧೯೮. ಅಥ ಖೋ ರಟ್ಠಪಾಲಸ್ಸ ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ಸಹಾಯಕಾ ಯೇನ ರಟ್ಠಪಾಲೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ರಟ್ಠಪಾಲಂ ಕುಲಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ – "ತ್ವಂ ಖೋಸಿ [ತ್ವಂ ಖೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)], ಸಮ್ಮ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಏಕಪುತ್ತಕೋ ಪಿಯೋ ಮನಾಪೋ ಸುಖೇಧಿತೋ ಸುಖಪರಿಭತೋ। ನ ತ್ವಂ, ಸಮ್ಮ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಕಸ್ಸಚಿ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಜಾನಾಸಿ। ಮರಣೇನಪಿ ತೇ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಅಕಾಮಕಾ ವಿನಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಕಿಂ ಪನ ತೇ ತಂ ಜೀವನ್ತಂ ಅನುಜಾನಿಸ್ಸನ್ತಿ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ। ಉಟ್ಠೇಹಿ, ಸಮ್ಮ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಭುಞ್ಜ ಚ ಪಿವ ಚ ಪರಿಚಾರೇಹಿ ಚ; ಭುಞ್ಜನ್ತೋ ಪಿವನ್ತೋ ಪರಿಚಾರೇನ್ತೋ ಕಾಮೇ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತೋ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕರೋನ್ತೋ ಅಭಿರಮಸ್ಸು। ನ ತಂ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಅನುಜಾನಿಸ್ಸನ್ತಿ [ಅನುಜಾನನ್ತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ। ಮರಣೇನಪಿ ತೇ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಅಕಾಮಕಾ ವಿನಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಕಿಂ ಪನ ತೇ ತಂ ಜೀವನ್ತಂ ಅನುಜಾನಿಸ್ಸನ್ತಿ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯಾ"ತಿ? ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ರಟ್ಠಪಾಲೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೋಸಿ। ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ… ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ರಟ್ಠಪಾಲಸ್ಸ ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ಸಹಾಯಕಾ ರಟ್ಠಪಾಲಂ ಕುಲಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ – "ತ್ವಂ ಖೋಸಿ, ಸಮ್ಮ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಏಕಪುತ್ತಕೋ ಪಿಯೋ ಮನಾಪೋ ಸುಖೇಧಿತೋ ಸುಖಪರಿಭತೋ, ನ ತ್ವಂ, ಸಮ್ಮ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಕಸ್ಸಚಿ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಜಾನಾಸಿ, ಮರಣೇನಪಿ ತೇ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಅಕಾಮಕಾ ವಿನಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಕಿಂ ಪನ ತೇ ತಂ ಜೀವನ್ತಂ ಅನುಜಾನಿಸ್ಸನ್ತಿ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ? ಉಟ್ಠೇಹಿ,

ಸಮ್ಮ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಭುಞ್ಜ ಚ ಪಿವ ಚ ಪರಿಚಾರೇಹಿ ಚ, ಭುಞ್ಜನ್ತೋ ಪಿವನ್ತೋ ಪರಿಚಾರೇನ್ತೋ ಕಾಮೇ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತೋ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕರೋನ್ತೋ ಅಭಿರಮಸ್ಸು। ನ ತಂ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಅನುಜಾನಿಸ್ಸನ್ತಿ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ, ಮರಣೇನಪಿ ತೇ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಅಕಾಮಕಾ ವಿನಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಕಿಂ ಪನ ತೇ ತಂ ಜೀವನ್ತಂ ಅನುಜಾನಿಸ್ಸನ್ತಿ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯಾ"ತಿ? ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ರಟ್ಠಪಾಲೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೋಸಿ।

೨೯೮. ಅಥ ಖೋ ರಟ್ಠಪಾಲಸ್ಸ ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ಸಹಾಯಕಾ ಯೇನ ರಟ್ಠಪಾಲಸ್ಸ ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ಮಾತಾಪಿತರೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ರಟ್ಠಪಾಲಸ್ಸ ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಏತದವೋಚುಂ - "ಅಮ್ಮತಾತಾ, ಏಸೋ ರಟ್ಠಪಾಲೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ತತ್ಥೇವ ಅನನ್ತರಹಿತಾಯ ಭೂಮಿಯಾ ನಿಪನ್ನೋ - 'ಇಧೇವ ಮೇ ಮರಣಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ ವಾ'ತಿ। ಸಚೇ ತುಮ್ಹೇ ರಟ್ಠಪಾಲಂ ಕುಲಪುತ್ತಂ ನಾನುಜಾನಿಸ್ಸಥ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ, ತತ್ಥೇವ [ತತ್ಥೇವಸ್ಸ (ಸೀ॰)] ಮರಣಂ ಆಗಮಿಸ್ಸತಿ। ಸಚೇ ಪನ ತುಮ್ಹೇ ರಟ್ಠಪಾಲಂ ಕುಲಪುತ್ತಂ ಅನುಜಾನಿಸ್ಸಥ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ, ಪಬ್ಬಜಿತಮ್ಪಿ ನಂ ದಕ್ಖಿಸ್ಸಥ। ಸಚೇ ರಟ್ಠಪಾಲೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ನಾಭಿರಮಿಸ್ಸತಿ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ, ಕಾ ತಸ್ಸ [ಕಾ ಚಸ್ಸ (ಸೀ॰)] ಅಞ್ಞಾ ಗತಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ? ಇಧೇವ ಪಚ್ಚಾಗಮಿಸ್ಸತಿ। ಅನುಜಾನಾಥ ರಟ್ಠಪಾಲಂ ಕುಲಪುತ್ತಂ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯಾ"ತಿ। "ಅನುಜಾನಾಮ, ತಾತಾ, ರಟ್ಠಪಾಲಂ ಕುಲಪುತ್ತಂ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ। ಪಬ್ಬಜಿತೇನ ಚ ಪನ [ಪನ ತೇ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಮಾತಾಪಿತರೋ ಉದ್ದಸ್ಸೇತಬ್ಬಾ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ರಟ್ಠಪಾಲಸ್ಸ ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ಸಹಾಯಕಾ ಯೇನ ರಟ್ಠಪಾಲೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ರಟ್ಠಪಾಲಂ ಕುಲಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ - "ಉಟ್ಠೇಹಿ, ಸಮ್ಮ ರಟ್ಠಪಾಲ ["ತ್ವಂ ಖೋಸಿ ಸಮ್ಮ ರಟ್ಠಪಾಲ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಏಕಪುತ್ತಕೋ ಪಿಯೋ ಮನಾಪೋ ಸುಖೇಧಿತೋ ಸುಖಪರಿಹತೋ, ನ ತ್ವಂ ಸಮ್ಮ ರಟ್ಠಪಾಲ ಕಸ್ಸಚಿ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಜಾನಾಸಿ, ಉಟ್ಠೇಹಿ ಸಮ್ಮ ರಟ್ಠಪಾಲ ಭುಞ್ಜ ಚ ಪಿವ ಚ ಪರಿಚಾರೇಹಿ ಚ, ಭುಞ್ಜನ್ತೋ ಪಿವನ್ತೋ ಪರಿಚಾರೇನ್ತೋ ಕಾಮೇ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತೋ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕರೋನ್ತೋ ಅಭಿರಮಸ್ಸು, (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)], ಅನುಞ್ಞಾತೋಸಿ ಮಾತಾಪಿತೂಹಿ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ। ಪಬ್ಬಜಿತೇನ ಚ ಪನ ತೇ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಉದ್ದಸ್ಸೇತಬ್ಬಾ"ತಿ।

೨೯೯. ಅಥ ಖೋ ರಟ್ಠಪಾಲೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಬಲಂ ಗಾಹೇತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ರಟ್ಠಪಾಲೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಅನುಞ್ಞಾತೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಮಾತಾಪಿತೂಹಿ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ। ಪಬ್ಬಾಜೇತು ಮಂ ಭಗವಾ"ತಿ। ಅಲತ್ಥ ಖೋ ರಟ್ಠಪಾಲೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ, ಅಲತ್ಥ ಉಪಸಮ್ಪದಂ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಅಚಿರೂಪಸಮ್ಪನ್ನೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೇ ರಟ್ಠಪಾಲೇ ಅಡ್ಢಮಾಸೂಪಸಮ್ಪನ್ನೇ ಥುಲ್ಲಕೋಟ್ಠಿಕೇ ಯಥಾಭಿರನ್ತಂ ವಿಹರಿತ್ವಾ ಯೇನ ಸಾವತ್ಥಿ ತೇನ ಚಾರಿಕಂ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ ಯೇನ ಸಾವತ್ಥಿ ತದವಸರಿ। ತತ್ರ ಸುದಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ರಟ್ಠಪಾಲೋ ಏಕೋ ವೂಪಕಟ್ಠೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಆತಾಪೀ ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರನ್ತೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ - ಯಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ ತದನುತ್ತರಂ - ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿ। 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿ। ಅಞ್ಞತರೋ ಖೋ ಪನಾಯಸ್ಮಾ ರಟ್ಠಪಾಲೋ ಅರಹತಂ ಅಹೋಸಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ರಟ್ಠಪಾಲೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ರಟ್ಠಪಾಲೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಇಚ್ಛಾಮಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಮಾತಾಪಿತರೋ ಉದ್ದಸ್ಸೇತುಂ, ಸಚೇ ಮಂ ಭಗವಾ ಅನುಜಾನಾತೀ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ರಟ್ಠಪಾಲಸ್ಸ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ [ಚೇತೋಪರಿವಿತಕ್ಕಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಮನಸಾಕಾಸಿ। ಯಥಾ [ಯದಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಭಗವಾ ಅಞ್ಞಾಸಿ - "ಅಭಬ್ಬೋ ಖೋ

ರಟ್ಠಪಾಲೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತಿತು’’ನ್ತಿ, ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ರಟ್ಠಪಾಲಂ ಏತದವೋಚ – ‘‘ಯಸ್ಸದಾನಿ ತ್ವಂ, ರಟ್ಠಪಾಲ, ಕಾಲಂ ಮಞ್ಞಸೀ’’ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ರಟ್ಠಪಾಲೋ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಸೇನಾಸನಂ ಸಂಸಾಮೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಯೇನ ಥುಲ್ಲಕೋಟ್ಠಿಕಂ ತೇನ ಚಾರಿಕಂ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ ಯೇನ ಥುಲ್ಲಕೋಟ್ಠಿಕೋ ತದವಸರಿ। ತತ್ರ ಸುದಂ ಆಯಸ್ಮಾ ರಟ್ಠಪಾಲೋ ಥುಲ್ಲಕೋಟ್ಠಿಕೇ ವಿಹರತಿ ರಞ್ಞೋ ಕೋರಬ್ಯಸ್ಸ ಮಿಗಚೀರೇ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ರಟ್ಠಪಾಲೋ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಥುಲ್ಲಕೋಟ್ಠಿಕಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿ। ಥುಲ್ಲಕೋಟ್ಠಿಕೇ ಸಪದಾನಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಮಾನೋ ಯೇನ ಸಕಪಿತು ನಿವೇಸನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮತೋ ರಟ್ಠಪಾಲಸ್ಸ ಪಿತಾ ಮಜ್ಝಿಮಾಯ ದ್ವಾರಸಾಲಾಯ ಉಲ್ಲಿಖಾಪೇತಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ರಟ್ಠಪಾಲಸ್ಸ ಪಿತಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ರಟ್ಠಪಾಲಂ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ। ದಿಸ್ವಾನ ಏತದವೋಚ – ‘‘ಇಮೇಹಿ ಮುಣ್ಡಕೇಹಿ ಸಮಣಕೇಹಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಏಕಪುತ್ತಕೋ ಪಿಯೋ ಮನಾಪೋ ಪಬ್ಬಾಜಿತೋ’’ತಿ । ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ರಟ್ಠಪಾಲೋ ಸಕಪಿತು ನಿವೇಸನೇ ನೇವ ದಾನಂ ಅಲತ್ಥ ನ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ; ಅಞ್ಞದತ್ಥು ಅಕ್ಕೋಸಮೇವ ಅಲತ್ಥ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮತೋ ರಟ್ಠಪಾಲಸ್ಸ ಞಾತಿದಾಸೀ ಆಭಿದೋಸಿಕಂ ಕುಮ್ಮಾಸಂ ಛಡ್ಡೇತುಕಾಮಾ ಹೋತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ರಟ್ಠಪಾಲೋ ತಂ ಞಾತಿದಾಸಿಂ ಏತದವೋಚ – ‘‘ಸಚೇತಂ, ಭಗಿನಿ, ಛಡ್ಡನೀಯಧಮ್ಮಂ, ಇಧ ಮೇ ಪತ್ತೇ ಆಕಿರಾ’’ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ರಟ್ಠಪಾಲಸ್ಸ ಞಾತಿದಾಸೀ ತಂ ಆಭಿದೋಸಿಕಂ ಕುಮ್ಮಾಸಂ ಆಯಸ್ಮತೋ ರಟ್ಠಪಾಲಸ್ಸ ಪತ್ತೇ ಆಕಿರನ್ತೀ ಹತ್ಥಾನಞ್ಚ ಪಾದಾನಞ್ಚ ಸರಸ್ಸ ಚ ನಿಮಿತ್ತಂ ಅಗ್ಗಹೇಸಿ।

೩೦೦. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ರಟ್ಠಪಾಲಸ್ಸ ಞಾತಿದಾಸೀ ಯೇನಾಯಸ್ಮತೋ ರಟ್ಠಪಾಲಸ್ಸ ಮಾತಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ರಟ್ಠಪಾಲಸ್ಸ ಮಾತರಂ ಏತದವೋಚ – ‘‘ಯಗ್ಘೇಯ್ಯೇ, ಜಾನೇಯ್ಯಾಸಿ – ‘ಅಯ್ಯಪುತ್ತೋ ರಟ್ಠಪಾಲೋ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ’’’ತಿ। ‘‘ಸಚೇ, ಜೇ, ಸಚ್ಚಂ ಭಣಸಿ, ಅದಾಸಿಂ ತಂ ಕರೋಮೀ’’ತಿ [ಸಚ್ಚಂ ವದಸಿ, ಅದಾಸೀ ಭವಸೀತಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಸಚ್ಚಂ ವದಸಿ, ಅದಾಸೀ ಭವಿಸ್ಸಸಿ (ಕ॰)]। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ರಟ್ಠಪಾಲಸ್ಸ ಮಾತಾ ಯೇನಾಯಸ್ಮತೋ ರಟ್ಠಪಾಲಸ್ಸ ಪಿತಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ರಟ್ಠಪಾಲಸ್ಸ ಪಿತರಂ ಏತದವೋಚ – ‘‘ಯಗ್ಘೇ, ಗಹಪತಿ, ಜಾನೇಯ್ಯಾಸಿ – ‘ರಟ್ಠಪಾಲೋ ಕಿರ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ’’’ತಿ? ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ರಟ್ಠಪಾಲೋ ತಂ ಆಭಿದೋಸಿಕಂ ಕುಮ್ಮಾಸಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಕುಟ್ಟಮೂಲಂ [ಕುಡ್ಡಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ನಿಸ್ಸಾಯ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ರಟ್ಠಪಾಲಸ್ಸ ಪಿತಾ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ರಟ್ಠಪಾಲೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ರಟ್ಠಪಾಲಂ ಏತದವೋಚ – ‘‘ಅತ್ಥಿ ನಾಮ, ತಾತ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಆಭಿದೋಸಿಕಂ ಕುಮ್ಮಾಸಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಸಿ? ನನು, ತಾತ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಸಕಂ ಗೇಹಂ ಗನ್ತಬ್ಬ’’ನ್ತಿ? ‘‘ಕುತೋ ನೋ, ಗಹಪತಿ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಗೇಹಂ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ? ಅನಗಾರಾ ಮಯಂ, ಗಹಪತಿ। ಅಗಮಮ್ಹ ಖೋ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಗೇಹಂ, ತತ್ಥ ನೇವ ದಾನಂ ಅಲತ್ಥಮ್ಹ ನ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ; ಅಞ್ಞದತ್ಥು ಅಕ್ಕೋಸಮೇವ ಅಲತ್ಥಮ್ಹಾ’’ತಿ। ‘‘ಏಹಿ, ತಾತ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಘರಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಾ’’ತಿ। ‘‘ಅಲಂ, ಗಹಪತಿ, ಕತಂ ಮೇ ಅಜ್ಜ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಂ’’। ‘‘ತೇನ ಹಿ, ತಾತ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಅಧಿವಾಸೇಹಿ ಸ್ವಾತನಾಯ ಭತ್ತ’’ನ್ತಿ। ಅಧಿವಾಸೇಸಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ರಟ್ಠಪಾಲೋ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇನ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ರಟ್ಠಪಾಲಸ್ಸ ಪಿತಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ರಟ್ಠಪಾಲಸ್ಸ ಅಧಿವಾಸನಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಯೇನ ಸಕಂ ನಿವೇಸನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಹನ್ತಂ ಹಿರಞ್ಞಸುವಣ್ಣಸ್ಸ ಪುಞ್ಜಂ ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ಕಿಲಞ್ಜೇಹಿ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ರಟ್ಠಪಾಲಸ್ಸ ಪುರಾಣದುತಿಯಿಕಾ ಆಮನ್ತೇಸಿ – ‘‘ಏಥ ತುಮ್ಹೇ, ವಧುಯೋ, ಯೇನ ಅಲಙ್ಕಾರೇನ ಅಲಙ್ಕತಾ ಪುಬ್ಬೇ ರಟ್ಠಪಾಲಸ್ಸ ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ಪಿಯಾ ಹೋಥ ಮನಾಪಾ ತೇನ ಅಲಙ್ಕಾರೇನ ಅಲಙ್ಕರೋಥಾ’’ತಿ।

೩೦೧. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ರಟ್ಠಪಾಲಸ್ಸ ಪಿತಾ ತಸ್ಸಾ ರತ್ತಿಯಾ ಅಚ್ಚಯೇನ ಸಕೇ ನಿವೇಸನೇ ಪಣೀತಂ ಖಾದನೀಯಂ ಭೋಜನೀಯಂ ಪಟಿಯಾದಾಪೇತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ರಟ್ಠಪಾಲಸ್ಸ ಕಾಲಂ ಆರೋಚೇಸಿ – ‘‘ಕಾಲೋ, ತಾತ ರಟ್ಠಪಾಲ, ನಿಟ್ಠಿತಂ ಭತ್ತ’’ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ರಟ್ಠಪಾಲೋ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಯೇನ ಸಕಪಿತು ನಿವೇಸನಂ

ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ರಟ್ಠಪಾಲಸ್ಸ ಪಿತಾ ತಂ ಹಿರಞ್ಞಸುವಣ್ಣಸ್ಸ ಪುಞ್ಜಂ ವಿವರಾಪೇತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ರಟ್ಠಪಾಲಂ ಏತದವೋಚ – "ಇದಂ ತೇ, ತಾತ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಮಾತು ಮತ್ತಿಕಂ ಧನಂ, ಅಞ್ಞಂ ಪೇತ್ತಿಕಂ, ಅಞ್ಞಂ ಪಿತಾಮಹಂ। ಸಕ್ಕಾ, ತಾತ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಭೋಗೇ ಚ ಭುಞ್ಜಿತುಂ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಚ ಕಾತುಂ। ಏಹಿ ತ್ವಂ, ತಾತ ರಟ್ಠಪಾಲ [ರಟ್ಠಪಾಲ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ (ಸಬ್ಬತ್ಥ)] , ಹೀನಾಯಾವತ್ತಿತ್ವಾ ಭೋಗೇ ಚ ಭುಞ್ಜಸ್ಸು ಪುಞ್ಞಾನಿ ಚ ಕರೋಹೀ"ತಿ। "ಸಚೇ ಮೇ ತ್ವಂ, ಗಹಪತಿ, ವಚನಂ ಕರೇಯ್ಯಾಸಿ, ಇಮಂ ಹಿರಞ್ಞಸುವಣ್ಣಸ್ಸ ಪುಞ್ಜಂ ಸಕಟೇ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ನಿಬ್ಬಾಹಾಪೇತ್ವಾ ಮಜ್ಝೇಗಙ್ಗಾಯ ನದಿಯಾ ಸೋತೇ ಓಪಿಲಾಪೇಯ್ಯಾಸಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಯೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತಿ ಹಿ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ತತೋನಿದಾನಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ರಟ್ಠಪಾಲಸ್ಸ ಪುರಾಣದುತಿಯಿಕಾ ಪಚ್ಚೇಕಂ ಪಾದೇಸು ಗಹೇತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ರಟ್ಠಪಾಲಂ ಏತದವೋಚುಂ – "ಕೀದಿಸಾ ನಾಮ ತಾ, ಅಯ್ಯಪುತ್ತ, ಅಚ್ಛರಾಯೋ ಯಾಸಂ ತ್ವಂ ಹೇತು ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಸೀ"ತಿ? "ನ ಖೋ ಮಯಂ, ಭಗಿನೀ, ಅಚ್ಛರಾನಂ ಹೇತು ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಾಮಾ"ತಿ। "ಭಗಿನಿವಾದೇನ ನೋ ಅಯ್ಯಪುತ್ತೋ ರಟ್ಠಪಾಲೋ ಸಮುದಾಚರತೀ"ತಿ ತಾ ತತ್ಥೇವ ಮುಚ್ಛಿತಾ ಪಪತಿಂಸು। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ರಟ್ಠಪಾಲೋ ಪಿತರಂ ಏತದವೋಚ – "ಸಚೇ, ಗಹಪತಿ, ಭೋಜನಂ ದಾತಬ್ಬಂ, ದೇಥ; ಮಾ ನೋ ವಿಹೇಠೇಥಾ"ತಿ। "ಭುಞ್ಜ, ತಾತ ರಟ್ಠಪಾಲ, ನಿಟ್ಠಿತಂ ಭತ್ತ"ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ರಟ್ಠಪಾಲಸ್ಸ ಪಿತಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ರಟ್ಠಪಾಲಂ ಪಣೀತೇನ ಖಾದನೀಯೇನ ಭೋಜನೀಯೇನ ಸಹತ್ಥಾ ಸನ್ತಪ್ಪೇಸಿ ಸಮ್ಪವಾರೇಸಿ।

೩೦೧. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ರಟ್ಠಪಾಲೋ ಭುತ್ತಾವೀ ಓನೀತಪತ್ತಪಾಣೀ ಠಿತಕೋವ ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ –

"ಪಸ್ಸ ಚಿತ್ತೀಕತಂ ಬಿಮ್ಬಂ, ಅರುಕಾಯಂ ಸಮುಸ್ಸಿತಂ।
ಆತುರಂ ಬಹುಸಙ್ಕಪ್ಪಂ, ಯಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ಧುವಂ ಠಿತಿ॥

"ಪಸ್ಸ ಚಿತ್ತೀಕತಂ ರೂಪಂ, ಮಣಿನಾ ಕುಣ್ಡಲೇನ ಚ।
ಅಟ್ಠಿ ತಚೇನ ಓನದ್ಧಂ, ಸಹ ವತ್ಥೇಭಿ ಸೋಭತಿ॥

"ಅಲತ್ತಕಕತಾ ಪಾದಾ, ಮುಖಂ ಚುಣ್ಣಕಮಕ್ಖಿತಂ।
ಅಲಂ ಬಾಲಸ್ಸ ಮೋಹಾಯ, ನೋ ಚ ಪಾರಗವೇಸಿನೋ॥

"ಅಟ್ಠಾಪದಕತಾ ಕೇಸಾ, ನೇತ್ತಾ ಅಞ್ಜನಮಕ್ಖಿತಾ।
ಅಲಂ ಬಾಲಸ್ಸ ಮೋಹಾಯ, ನೋ ಚ ಪಾರಗವೇಸಿನೋ॥

"ಅಞ್ಜನೀವ ನವಾ [ಅಞ್ಜನೀವಣ್ಣವಾ (ಕ॰)] ಚಿತ್ತಾ, ಪೂತಿಕಾಯೋ ಅಲಙ್ಕತೋ।
ಅಲಂ ಬಾಲಸ್ಸ ಮೋಹಾಯ, ನೋ ಚ ಪಾರಗವೇಸಿನೋ॥

"ಓದಹಿ ಮಿಗವೋ ಪಾಸಂ, ನಾಸದಾ ವಾಕರಂ ಮಿಗೋ।
ಭುತ್ವಾ ನಿವಾಪಂ ಗಚ್ಛಾಮ [ಗಚ್ಛಾಮಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)], ಕನ್ದನ್ತೇ ಮಿಗಬನ್ಧಕೇ"ತಿ॥

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ರಟ್ಠಪಾಲೋ ಠಿತಕೋವ ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಭಾಸಿತ್ವಾ ಯೇನ ರಞ್ಞೋ ಕೋರಬ್ಯಸ್ಸ ಮಿಗಚೀರಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ದಿವಾವಿಹಾರಂ ನಿಸೀದಿ।

೩೦೨. ಅಥ ಖೋ ರಾಜಾ ಕೋರಬ್ಯೋ ಮಿಗವಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಸೋಧೇಹಿ, ಸಮ್ಮ ಮಿಗವ, ಮಿಗಚೀರಂ ಉಯ್ಯಾನಭೂಮಿಂ; ಗಚ್ಛಾಮ ಸುಭೂಮಿಂ ದಸ್ಸನಾಯಾ"ತಿ। "ಏವಂ, ದೇವಾ"ತಿ ಖೋ ಮಿಗವೋ ರಞ್ಞೋ ಕೋರಬ್ಯಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ

ಮಿಗಚೀರಂ ಸೋಧೇನ್ತೋ ಅದ್ದಸ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ರಟ್ಠಪಾಲಂ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ದಿವಾವಿಹಾರಂ ನಿಸಿನ್ನಂ। ದಿಸ್ವಾನ ಯೇನ ರಾಜಾ ಕೋರಬ್ಯೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ಕೋರಬ್ಯಂ ಏತದವೋಚ - "ಸುದ್ಧಂ ಖೋ ತೇ, ದೇವ, ಮಿಗಚೀರಂ। ಅತ್ಥಿ ಚೇತ್ಥ ರಟ್ಠಪಾಲೋ ನಾಮ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ಥುಲ್ಲಕೋಟ್ಠಿಕೇ ಅಗ್ಗಕುಲಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ ಯಸ್ಸ ತ್ವಂ ಅಭಿಣ್ಹಂ ಕಿತ್ತಯಮಾನೋ ಅಹೋಸಿ, ಸೋ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ದಿವಾವಿಹಾರಂ ನಿಸಿನ್ನೋ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ, ಸಮ್ಮ ಮಿಗವ, ಅಲಂ ದಾನಜ್ಜ ಉಯ್ಯಾನಭೂಮಿಯಾ। ತಮೇವ ದಾನಿ ಮಯಂ ಭವನ್ತಂ ರಟ್ಠಪಾಲಂ ಪಯಿರುಪಾಸಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ರಾಜಾ ಕೋರಬ್ಯೋ "ಯಂ ತತ್ಥ ಖಾದನೀಯಂ ಭೋಜನೀಯಂ ಪಟಿಯತ್ತಂ ತಂ ಸಬ್ಬಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಥಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಭದ್ರಾನಿ ಭದ್ರಾನಿ ಯಾನಾನಿ ಯೋಜಾಪೇತ್ವಾ ಭದ್ರಂ ಯಾನಂ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ಭದ್ರೇಹಿ ಭದ್ರೇಹಿ ಯಾನೇಹಿ ಥುಲ್ಲಕೋಟ್ಠಿಕಮ್ಹಾ ನಿಯ್ಯಾಸಿ ಮಹಚ್ಚರಾಜಾನುಭಾವೇನ [ಮಹಚ್ಚಾ ರಾಜಾನುಭಾವೇನ (ಸೀ॰)] ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ರಟ್ಠಪಾಲಂ ದಸ್ಸನಾಯ। ಯಾವತಿಕಾ ಯಾನಸ್ಸ ಭೂಮಿ ಯಾನೇನ ಗನ್ತ್ವಾ ಯಾನಾ ಪಚ್ಚೋರೋಹಿತ್ವಾ ಪತ್ತಿಕೋವ ಉಸ್ಸಟಾಯ ಉಸ್ಸಟಾಯ ಪರಿಸಾಯ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ರಟ್ಠಪಾಲೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ರಟ್ಠಪಾಲೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತೋ ಖೋ ರಾಜಾ ಕೋರಬ್ಯೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ರಟ್ಠಪಾಲಂ ಏತದವೋಚ - "ಇಧ ಭವಂ ರಟ್ಠಪಾಲ ಹತ್ಥತ್ಥರೇ [ಕಟ್ಠತ್ಥರೇ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ನಿಸೀದತೂ"ತಿ। "ಅಲಂ, ಮಹಾರಾಜ, ನಿಸೀದ ತ್ವಂ; ನಿಸಿನ್ನೋ ಅಹಂ ಸಕೇ ಆಸನೇ"ತಿ। ನಿಸೀದಿ ರಾಜಾ ಕೋರಬ್ಯೋ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ। ನಿಸಜ್ಜ ಖೋ ರಾಜಾ ಕೋರಬ್ಯೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ರಟ್ಠಪಾಲಂ ಏತದವೋಚ -

೩೦೪. "ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಭೋ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಪಾರಿಜುಞ್ಞಾನಿ ಯೇಹಿ ಪಾರಿಜುಞ್ಞೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಇಧೇಕಚ್ಚೇ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ಜರಾಪಾರಿಜುಞ್ಞಂ, ಬ್ಯಾಧಿಪಾರಿಜುಞ್ಞಂ, ಭೋಗಪಾರಿಜುಞ್ಞಂ, ಞಾತಿಪಾರಿಜುಞ್ಞಂ। ಕತಮಞ್ಚ, ಭೋ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಜರಾಪಾರಿಜುಞ್ಞಂ? ಇಧ, ಭೋ ರಟ್ಠಪಾಲ , ಏಕಚ್ಚೋ ಜಿಣ್ಣೋ ಹೋತಿ ವುಡ್ಢೋ ಮಹಲ್ಲಕೋ ಅದ್ಧಗತೋ ವಯೋಅನುಪ್ಪತ್ತೋ। ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - 'ಅಹಂ ಖೋಮ್ಹಿ ಏತರಹಿ ಜಿಣ್ಣೋ ವುಡ್ಢೋ ಮಹಲ್ಲಕೋ ಅದ್ಧಗತೋ ವಯೋಅನುಪ್ಪತ್ತೋ। ನ ಖೋ ಪನ ಮಯಾ ಸುಕರಂ ಅನಧಿಗತಂ ವಾ ಭೋಗಂ ಅಧಿಗನ್ತುಂ ಅಧಿಗತಂ ವಾ ಭೋಗಂ ಫಾತಿಂ ಕಾತುಂ [ಫಾತಿಕತ್ತುಂ (ಸೀ॰)]। ಯಂನೂನಾಹಂ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ಸೋ ತೇನ ಜರಾಪಾರಿಜುಞ್ಞೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜತಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭೋ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಜರಾಪಾರಿಜುಞ್ಞಂ। ಭವಂ ಖೋ ಪನ ರಟ್ಠಪಾಲೋ ಏತರಹಿ ದಹರೋ ಯುವಾ ಸುಸುಕಾಳಕೇಸೋ ಭದ್ರೇನ ಯೋಬ್ಬನೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಪಠಮೇನ ವಯಸಾ। ತಂ ಭೋತೋ ರಟ್ಠಪಾಲಸ್ಸ ಜರಾಪಾರಿಜುಞ್ಞಂ ನತ್ಥಿ। ಕಿಂ ಭವಂ ರಟ್ಠಪಾಲೋ ಞತ್ವಾ ವಾ ದಿಸ್ವಾ ವಾ ಸುತ್ವಾ ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ?

"ಕತಮಞ್ಚ, ಭೋ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಬ್ಯಾಧಿಪಾರಿಜುಞ್ಞಂ? ಇಧ, ಭೋ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಏಕಚ್ಚೋ ಆಬಾಧಿಕೋ ಹೋತಿ ದುಕ್ಖಿತೋ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನೋ। ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - 'ಅಹಂ ಖೋಮ್ಹಿ ಏತರಹಿ ಆಬಾಧಿಕೋ ದುಕ್ಖಿತೋ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನೋ। ನ ಖೋ ಪನ ಮಯಾ ಸುಕರಂ ಅನಧಿಗತಂ ವಾ ಭೋಗಂ ಅಧಿಗನ್ತುಂ ಅಧಿಗತಂ ವಾ ಭೋಗಂ ಫಾತಿಂ ಕಾತುಂ । ಯಂನೂನಾಹಂ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ಸೋ ತೇನ ಬ್ಯಾಧಿಪಾರಿಜುಞ್ಞೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜತಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭೋ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಬ್ಯಾಧಿಪಾರಿಜುಞ್ಞಂ। ಭವಂ ಖೋ ಪನ ರಟ್ಠಪಾಲೋ ಏತರಹಿ ಅಪ್ಪಾಬಾಧೋ ಅಪ್ಪಾತಙ್ಕೋ ಸಮವೇಪಾಕಿನಿಯಾ ಗಹಣಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ನಾತಿಸೀತಾಯ ನಾಚ್ಚುಣ್ಹಾಯ। ತಂ ಭೋತೋ ರಟ್ಠಪಾಲಸ್ಸ ಬ್ಯಾಧಿಪಾರಿಜುಞ್ಞಂ ನತ್ಥಿ। ಕಿಂ ಭವಂ ರಟ್ಠಪಾಲೋ ಞತ್ವಾ ವಾ ದಿಸ್ವಾ ವಾ ಸುತ್ವಾ ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ?

“ಕತಮಞ್ಚ , ಭೋ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಭೋಗಪಾರಿಜುಞ್ಞಂ? ಇಧ, ಭೋ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಏಕಚ್ಚೋ ಅಡ್ಢೋ ಹೋತಿ ಮಹದ್ಧನೋ ಮಹಾಭೋಗೋ। ತಸ್ಸ ತೇ ಭೋಗಾ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - ‘ಅಹಂ ಖೋ ಪುಬ್ಬೇ ಅಡ್ಢೋ ಅಹೋಸಿಂ ಮಹದ್ಧನೋ ಮಹಾಭೋಗೋ। ತಸ್ಸ ಮೇ ತೇ ಭೋಗಾ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗತಾ। ನ ಖೋ ಪನ ಮಯಾ ಸುಕರಂ ಅನಧಿಗತಂ ವಾ ಭೋಗಂ ಅಧಿಗನ್ತುಂ ಅಧಿಗತಂ ವಾ ಭೋಗಂ ಫಾತಿಂ ಕಾತುಂ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ಸೋ ತೇನ ಭೋಗಪಾರಿಜುಞ್ಞೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜತಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭೋ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಭೋಗಪಾರಿಜುಞ್ಞಂ। ಭವಂ ಖೋ ಪನ ರಟ್ಠಪಾಲೋ ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ಥುಲ್ಲಕೋಟ್ಠಿಕೇ ಅಗ್ಗಕುಲಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ। ತಂ ಭೋತೋ ರಟ್ಠಪಾಲಸ್ಸ ಭೋಗಪಾರಿಜುಞ್ಞಂ ನತ್ಥಿ। ಕಿಂ ಭವಂ ರಟ್ಠಪಾಲೋ ಞತ್ವಾ ವಾ ದಿಸ್ವಾ ವಾ ಸುತ್ವಾ ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ?

“ಕತಮಞ್ಚ , ಭೋ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಞಾತಿಪಾರಿಜುಞ್ಞಂ? ಇಧ, ಭೋ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಏಕಚ್ಚಸ್ಸ ಬಹೂ ಹೋನ್ತಿ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಾ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಾ। ತಸ್ಸ ತೇ ಞಾತಕಾ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - ‘ಮಮಂ ಖೋ ಪುಬ್ಬೇ ಬಹೂ ಅಹೇಸುಂ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಾ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಾ। ತಸ್ಸ ಮೇ ತೇ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗತಾ। ನ ಖೋ ಪನ ಮಯಾ ಸುಕರಂ ಅನಧಿಗತಂ ವಾ ಭೋಗಂ ಅಧಿಗನ್ತುಂ ಅಧಿಗತಂ ವಾ ಭೋಗಂ ಫಾತಿಂ ಕಾತುಂ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ಸೋ ತೇನ ಞಾತಿಪಾರಿಜುಞ್ಞೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜತಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭೋ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಞಾತಿಪಾರಿಜುಞ್ಞಂ। ಭೋತೋ ಖೋ ಪನ ರಟ್ಠಪಾಲಸ್ಸ ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ಥುಲ್ಲಕೋಟ್ಠಿಕೇ ಬಹೂ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಾ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಾ। ತಂ ಭೋತೋ ರಟ್ಠಪಾಲಸ್ಸ ಞಾತಿಪಾರಿಜುಞ್ಞಂ ನತ್ಥಿ। ಕಿಂ ಭವಂ ರಟ್ಠಪಾಲೋ ಞತ್ವಾ ವಾ ದಿಸ್ವಾ ವಾ ಸುತ್ವಾ ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ?

“ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭೋ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಚತ್ತಾರಿ ಪಾರಿಜುಞ್ಞಾನಿ, ಯೇಹಿ ಪಾರಿಜುಞ್ಞೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಇಧೇಕಚ್ಚೇ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ। ತಾನಿ ಭೋತೋ ರಟ್ಠಪಾಲಸ್ಸ ನತ್ಥಿ। ಕಿಂ ಭವಂ ರಟ್ಠಪಾಲೋ ಞತ್ವಾ ವಾ ದಿಸ್ವಾ ವಾ ಸುತ್ವಾ ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ”ತಿ?

೩೦೫. “ಅತ್ಥಿ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಚತ್ತಾರೋ ಧಮ್ಮುದ್ದೇಸಾ ಉದ್ದಿಟ್ಠಾ, ಯೇ ಅಹಂ [ಯಮಹಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಞತ್ವಾ ಚ ದಿಸ್ವಾ ಚ ಸುತ್ವಾ ಚ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ‘ಉಪನಿಯ್ಯತಿ ಲೋಕೋ ಅದ್ಧುವೋ’ತಿ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಪಠಮೋ ಧಮ್ಮುದ್ದೇಸೋ ಉದ್ದಿಟ್ಠೋ, ಯಮಹಂ ಞತ್ವಾ ಚ ದಿಸ್ವಾ ಸುತ್ವಾ ಚ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ। ‘ಅತಾಣೋ ಲೋಕೋ ಅನಭಿಸ್ಸರೋ’ತಿ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ದುತಿಯೋ ಧಮ್ಮುದ್ದೇಸೋ ಉದ್ದಿಟ್ಠೋ, ಯಮಹಂ ಞತ್ವಾ ಚ ದಿಸ್ವಾ ಸುತ್ವಾ ಚ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ। ‘ಅಸ್ಸಕೋ ಲೋಕೋ, ಸಬ್ಬಂ ಪಹಾಯ ಗಮನೀಯ’ನ್ತಿ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ತತಿಯೋ ಧಮ್ಮುದ್ದೇಸೋ ಉದ್ದಿಟ್ಠೋ, ಯಮಹಂ ಞತ್ವಾ ಚ ದಿಸ್ವಾ ಸುತ್ವಾ ಚ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ। ‘ಊನೋ ಲೋಕೋ ಅತಿತ್ತೋ ತಣ್ಹಾದಾಸೋ’ತಿ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಚತುತ್ಥೋ ಧಮ್ಮುದ್ದೇಸೋ ಉದ್ದಿಟ್ಠೋ, ಯಮಹಂ ಞತ್ವಾ ಚ ದಿಸ್ವಾ ಸುತ್ವಾ ಚ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ। ಇಮೇ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಚತ್ತಾರೋ ಧಮ್ಮುದ್ದೇಸಾ ಉದ್ದಿಟ್ಠಾ, ಯೇ ಅಹಂ ಞತ್ವಾ ಚ ದಿಸ್ವಾ ಸುತ್ವಾ ಚ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ”ತಿ।

೩೦೬. ‘‘‘ಉಪನಿಯ್ಯತಿ ಲೋಕೋ ಅದ್ಧುವೋ’ತಿ – ಭವಂ ರಟ್ಠಪಾಲೋ ಆಹ। ಇಮಸ್ಸ , ಭೋ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಕಥಂ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ’’ತಿ? ‘‘ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಮಹಾರಾಜ, ತ್ವಂ ವೀಸತಿವಸ್ಸುದ್ದೇಸಿಕೋಪಿ ಪಣ್ಣವೀಸತಿವಸ್ಸುದ್ದೇಸಿಕೋಪಿ ಹತ್ಥಿಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಕತಾವೀ ಅಸ್ಸಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಕತಾವೀ ರಥಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಕತಾವೀ ಧನುಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಕತಾವೀ ಥರುಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಕತಾವೀ ಊರುಬಲೀ ಬಾಹುಬಲೀ ಅಲಮತ್ತೋ ಸಙ್ಗಾಮಾವಚರೋ’’ತಿ? ‘‘ಅಹೋಸಿಂ ಅಹಂ, ಭೋ ರಟ್ಠಪಾಲ, ವೀಸತಿವಸ್ಸುದ್ದೇಸಿಕೋಪಿ ಪಣ್ಣವೀಸತಿವಸ್ಸುದ್ದೇಸಿಕೋಪಿ ಹತ್ಥಿಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಕತಾವೀ ಅಸ್ಸಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಕತಾವೀ ರಥಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಕತಾವೀ ಧನುಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಕತಾವೀ ಥರುಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಕತಾವೀ ಊರುಬಲೀ ಬಾಹುಬಲೀ ಅಲಮತ್ತೋ ಸಙ್ಗಾಮಾವಚರೋ। ಅಪ್ಪೇಕದಾಹಂ, ಭೋ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಇದ್ಧಿಮಾವ ಮಞ್ಞೇ ನ [ಇದ್ಧಿಮಾ ಮಞ್ಞೇ ನ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಇದ್ಧಿಮಾ ಚ ಮಞ್ಞೇ (ಸೀ॰), ನ ವಿಯ ಮಞ್ಞೇ (ಕ॰)] ಅತ್ತನೋ ಬಲೇನ ಸಮಸಮಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮೀ’’ತಿ। ‘‘ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಏವಮೇವ ತ್ವಂ ಏತರಹಿ ಊರುಬಲೀ ಬಾಹುಬಲೀ ಅಲಮತ್ತೋ ಸಙ್ಗಾಮಾವಚರೋ’’ತಿ? ‘‘ನೋ ಹಿದಂ, ಭೋ ರಟ್ಠಪಾಲ। ಏತರಹಿ ಜಿಣ್ಣೋ ವುಡ್ಢೋ ಮಹಲ್ಲಕೋ ಅದ್ಧಗತೋ ವಯೋಅನುಪ್ಪತ್ತೋ ಆಸೀತಿಕೋ ಮೇ ವಯೋ ವತ್ತತಿ। ಅಪ್ಪೇಕದಾಹಂ, ಭೋ ರಟ್ಠಪಾಲ, ‘ಇಧ ಪಾದಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಅಞ್ಞೇನೇವ ಪಾದಂ ಕರೋಮೀ’’ತಿ। ‘‘ಇದಂ ಖೋ ತಂ, ಮಹಾರಾಜ, ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಸನ್ಧಾಯ ಭಾಸಿತಂ – ‘ಉಪನಿಯ್ಯತಿ ಲೋಕೋ ಅದ್ಧುವೋ’ತಿ, ಯಮಹಂ ಞತ್ವಾ ಚ ದಿಸ್ವಾ ಸುತ್ವಾ ಚ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ’’ತಿ। ‘‘ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಭೋ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಅಬ್ಭುತಂ, ಭೋ ರಟ್ಠಪಾಲ! ಯಾವ ಸುಭಾಸಿತಂ ಚಿದಂ ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ – ‘ಉಪನಿಯ್ಯತಿ ಲೋಕೋ ಅದ್ಧುವೋ’ತಿ। ಉಪನಿಯ್ಯತಿ ಹಿ , ಭೋ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಲೋಕೋ ಅದ್ಧುವೋ।

‘‘ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತೇ ಖೋ, ಭೋ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ರಾಜಕುಲೇ ಹತ್ಥಿಕಾಯಾಪಿ ಅಸ್ಸಕಾಯಾಪಿ ರಥಕಾಯಾಪಿ ಪತ್ತಿಕಾಯಾಪಿ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಆಪದಾಸು ಪರಿಯೋಧಾಯ ವತ್ತಿಸ್ಸನ್ತಿ। ‘ಅತಾಣೋ ಲೋಕೋ ಅನಭಿಸ್ಸರೋ’ತಿ – ಭವಂ ರಟ್ಠಪಾಲೋ ಆಹ। ಇಮಸ್ಸ ಪನ, ಭೋ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಕಥಂ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ’’ತಿ? ‘‘ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಅತ್ಥಿ ತೇ ಕೋಚಿ ಅನುಸಾಯಿಕೋ ಆಬಾಧೋ’’ತಿ? ‘‘ಅತ್ಥಿ ಮೇ, ಭೋ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಅನುಸಾಯಿಕೋ ಆಬಾಧೋ। ಅಪ್ಪೇಕದಾ ಮಂ, ಭೋ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಾ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಾ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ಠಿತಾ ಹೋನ್ತಿ – ‘ಇದಾನಿ ರಾಜಾ ಕೋರಬ್ಯೋ ಕಾಲಂ ಕರಿಸ್ಸತಿ, ಇದಾನಿ ರಾಜಾ ಕೋರಬ್ಯೋ ಕಾಲಂ ಕರಿಸ್ಸತೀ’’’ತಿ। ‘‘ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಲಭಸಿ ತ್ವಂ ತೇ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚೇ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತೇ – ‘ಆಯನ್ತು ಮೇ ಭೋನ್ತೋ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಾ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಾ, ಸಬ್ಬೇವ ಸನ್ತಾ ಇಮಂ ವೇದನಂ ಸಂವಿಭಜಥ, ಯಥಾಹಂ ಲಹುಕತರಿಕಂ ವೇದನಂ ವೇದಿಯೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ – ಉದಾಹು ತ್ವಂಯೇವ ತಂ ವೇದನಂ ವೇದಿಯಸೀ’’ತಿ? ‘‘ನಾಹಂ, ಭೋ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಲಭಾಮಿ ತೇ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚೇ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತೇ – ‘ಆಯನ್ತು ಮೇ ಭೋನ್ತೋ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಾ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಾ, ಸಬ್ಬೇವ ಸನ್ತಾ ಇಮಂ ವೇದನಂ ಸಂವಿಭಜಥ, ಯಥಾಹಂ ಲಹುಕತರಿಕಂ ವೇದನಂ ವೇದಿಯೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಅಹಮೇವ ತಂ ವೇದನಂ ವೇದಿಯಾಮೀ’’ತಿ। ‘‘ಇದಂ ಖೋ ತಂ, ಮಹಾರಾಜ, ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಸನ್ಧಾಯ ಭಾಸಿತಂ – ‘ಅತಾಣೋ ಲೋಕೋ ಅನಭಿಸ್ಸರೋ’ತಿ, ಯಮಹಂ ಞತ್ವಾ ಚ ದಿಸ್ವಾ ಸುತ್ವಾ ಚ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ’’ತಿ। ‘‘ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಭೋ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಅಬ್ಭುತಂ, ಭೋ ರಟ್ಠಪಾಲ! ಯಾವ ಸುಭಾಸಿತಂ ಚಿದಂ ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ – ‘ಅತಾಣೋ ಲೋಕೋ ಅನಭಿಸ್ಸರೋ’ತಿ। ಅತಾಣೋ ಹಿ, ಭೋ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಲೋಕೋ ಅನಭಿಸ್ಸರೋ।

‘‘ಸಂವಿಜ್ಜತಿ ಖೋ, ಭೋ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ರಾಜಕುಲೇ ಪಹೂತಂ ಹಿರಞ್ಞಸುವಣ್ಣಂ ಭೂಮಿಗತಞ್ಚ ವೇಹಾಸಗತಞ್ಚ। ‘ಅಸ್ಸಕೋ ಲೋಕೋ, ಸಬ್ಬಂ ಪಹಾಯ ಗಮನೀಯ’ನ್ತಿ – ಭವಂ ರಟ್ಠಪಾಲೋ ಆಹ। ಇಮಸ್ಸ ಪನ, ಭೋ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಕಥಂ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ’’ತಿ? ‘‘ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಯಥಾ ತ್ವಂ ಏತರಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಕಾಮಗುಣೇಹಿ ಸಮಪ್ಪಿತೋ ಸಮಙ್ಗೀಭೂತೋ ಪರಿಚಾರೇಸಿ, ಲಚ್ಛಸಿ ತ್ವಂ ಪರತ್ಥಾಪಿ – ‘ಏವಮೇವಾಹಂ ಇಮೇಹೇವ ಪಞ್ಚಹಿ ಕಾಮಗುಣೇಹಿ ಸಮಪ್ಪಿತೋ

ಸಮಙ್ಗೀಭೂತೋ ಪರಿಚಾರೇಮೀ'ತಿ, ಉದಾಹು ಅಞ್ಞೇ ಇಮಂ ಭೋಗಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತಿ, ತ್ವಂ ಪನ ಯಥಾಕಮ್ಮಂ ಗಮಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ? "ಯಥಾಹಂ, ಭೋ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಏತರಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಕಾಮಗುಣೇಹಿ ಸಮಪ್ಪಿತೋ ಸಮಙ್ಗೀಭೂತೋ ಪರಿಚಾರೇಮಿ, ನಾಹಂ ಲಬ್ಭಾಮಿ ಪರತ್ಥಾಪಿ - 'ಏವಮೇವ ಇಮೇಹೇವ ಪಞ್ಚಹಿ ಕಾಮಗುಣೇಹಿ ಸಮಪ್ಪಿತೋ ಸಮಙ್ಗೀಭೂತೋ ಪರಿಚಾರೇಮೀ'ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞೇ ಇಮಂ ಭೋಗಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತಿ; ಅಹಂ ಪನ ಯಥಾಕಮ್ಮಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಇದಂ ಖೋ ತಂ, ಮಹಾರಾಜ, ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಸನ್ಧಾಯ ಭಾಸಿತಂ - 'ಅಸ್ಸಕೋ ಲೋಕೋ, ಸಬ್ಬಂ ಪಹಾಯ ಗಮನೀಯ'ನ್ತಿ, ಯಮಹಂ ಞತ್ವಾ ಚ ದಿಸ್ವಾ ಚ ಸುತ್ವಾ ಚ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ"ತಿ। "ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಭೋ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಅಬ್ಭುತಂ, ಭೋ ರಟ್ಠಪಾಲ! ಯಾವ ಸುಭಾಸಿತಂ ಚಿದಂ ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ - 'ಅಸ್ಸಕೋ ಲೋಕೋ , ಸಬ್ಬಂ ಪಹಾಯ ಗಮನೀಯ'ನ್ತಿ । ಅಸ್ಸಕೋ ಹಿ, ಭೋ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಲೋಕೋ ಸಬ್ಬಂ ಪಹಾಯ ಗಮನೀಯಂ।

"'ಊನೋ ಲೋಕೋ ಅತಿತ್ತೋ ತಣ್ಹಾದಾಸೋ'ತಿ - ಭವಂ ರಟ್ಠಪಾಲೋ ಆಹ। ಇಮಸ್ಸ, ಭೋ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಕಥಂ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ"ತಿ? "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಫೀತಂ ಕುರುಂ ಅಜ್ಝಾವಸಸೀ"ತಿ? "ಏವಂ, ಭೋ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಫೀತಂ ಕುರುಂ ಅಜ್ಝಾವಸಾಮೀ"ತಿ। "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಇಧ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಪುರತ್ಥಿಮಾಯ ದಿಸಾಯ ಸದ್ಧಾಯಿಕೋ ಪಚ್ಚಯಿಕೋ। ಸೋ ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ಯಗ್ಘೇ, ಮಹಾರಾಜ, ಜಾನೇಯ್ಯಾಸಿ, ಅಹಂ ಆಗಚ್ಛಾಮಿ ಪುರತ್ಥಿಮಾಯ ದಿಸಾಯ? ತತ್ಥದ್ದಸಂ ಮಹನ್ತಂ ಜನಪದಂ ಇದ್ಧಞ್ಚೇವ ಫೀತಞ್ಚ ಬಹುಜನಂ ಆಕಿಣ್ಣಮನುಸ್ಸಂ। ಬಹೂ ತತ್ಥ ಹತ್ಥಿಕಾಯಾ ಅಸ್ಸಕಾಯಾ ರಥಕಾಯಾ ಪತ್ತಿಕಾಯಾ; ಬಹು ತತ್ಥ ಧನಧಞ್ಞಂ [ದನ್ತಾಜಿನಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]; ಬಹು ತತ್ಥ ಹಿರಞ್ಞಸುವಣ್ಣಂ ಅಕತಞ್ಚೇವ ಕತಞ್ಚ; ಬಹು ತತ್ಥ ಇತ್ಥಿಪರಿಗ್ಗಹೋ। ಸಕ್ಕಾ ಚ ತಾವತಕೇನೇವ ಬಲಮತ್ತೇನ [ಬಲತ್ಥೇನ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰), ಬಹಲತ್ಥೇನ (ಕ॰)] ಅಭಿವಿಜಿನಿತುಂ। ಅಭಿವಿಜಿನ, ಮಹಾರಾಜಾ'ತಿ, ಕಿನ್ತಿ ನಂ ಕರೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ? "ತಮ್ಪಿ ಮಯಂ, ಭೋ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಅಭಿವಿಜಿಯ ಅಜ್ಝಾವಸೇಯ್ಯಾಮಾ"ತಿ। "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಇಧ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಪಚ್ಛಿಮಾಯ ದಿಸಾಯ... ಉತ್ತರಾಯ ದಿಸಾಯ... ದಕ್ಖಿಣಾಯ ದಿಸಾಯ... ಪರಸಮುದ್ದತೋ ಸದ್ಧಾಯಿಕೋ ಪಚ್ಚಯಿಕೋ। ಸೋ ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ಯಗ್ಘೇ, ಮಹಾರಾಜ, ಜಾನೇಯ್ಯಾಸಿ, ಅಹಂ ಆಗಚ್ಛಾಮಿ ಪರಸಮುದ್ದತೋ? ತತ್ಥದ್ದಸಂ ಮಹನ್ತಂ ಜನಪದಂ ಇದ್ಧಞ್ಚೇವ ಫೀತಞ್ಚ ಬಹುಜನಂ ಆಕಿಣ್ಣಮನುಸ್ಸಂ। ಬಹೂ ತತ್ಥ ಹತ್ಥಿಕಾಯಾ ಅಸ್ಸಕಾಯಾ ರಥಕಾಯಾ ಪತ್ತಿಕಾಯಾ; ಬಹು ತತ್ಥ ಧನಧಞ್ಞಂ; ಬಹು ತತ್ಥ ಹಿರಞ್ಞಸುವಣ್ಣಂ ಅಕತಞ್ಚೇವ ಕತಞ್ಚ; ಬಹು ತತ್ಥ ಇತ್ಥಿಪರಿಗ್ಗಹೋ। ಸಕ್ಕಾ ಚ ತಾವತಕೇನೇವ ಬಲಮತ್ತೇನ ಅಭಿವಿಜಿನಿತುಂ। ಅಭಿವಿಜಿನ, ಮಹಾರಾಜಾ'ತಿ, ಕಿನ್ತಿ ನಂ ಕರೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ? "ತಮ್ಪಿ ಮಯಂ, ಭೋ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಅಭಿವಿಜಿಯ ಅಜ್ಝಾವಸೇಯ್ಯಾಮಾ"ತಿ। "ಇದಂ ಖೋ ತಂ, ಮಹಾರಾಜ, ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಸನ್ಧಾಯ ಭಾಸಿತಂ - 'ಊನೋ ಲೋಕೋ ಅತಿತ್ತೋ ತಣ್ಹಾದಾಸೋ'ತಿ, ಯಮಹಂ ಞತ್ವಾ ಚ ದಿಸ್ವಾ ಸುತ್ವಾ ಚ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ"ತಿ। "ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಭೋ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಅಬ್ಭುತಂ, ಭೋ ರಟ್ಠಪಾಲ! ಯಾವ ಸುಭಾಸಿತಂ ಚಿದಂ ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ - 'ಊನೋ ಲೋಕೋ ಅತಿತ್ತೋ ತಣ್ಹಾದಾಸೋ'ತಿ। ಊನೋ ಹಿ, ಭೋ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಲೋಕೋ ಅತಿತ್ತೋ ತಣ್ಹಾದಾಸೋ"ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಆಯಸ್ಮಾ ರಟ್ಠಪಾಲೋ। ಇದಂ ವತ್ವಾ ಅಥಾಪರಂ ಏತದವೋಚ -

೩೦೭. "ಪಸ್ಸಾಮಿ ಲೋಕೇ ಸಧನೇ ಮನುಸ್ಸೇ,

ಲದ್ಧಾನ ವಿತ್ತಂ ನ ದದನ್ತಿ ಮೋಹಾ।
ಲುದ್ಧಾ ಧನಂ [ಲದ್ಧಾ ಧನಂ (ಕ॰)] ಸನ್ನಿಚಯಂ ಕರೋನ್ತಿ,
ಭಿಯ್ಯೋವ ಕಾಮೇ ಅಭಿಪತ್ಥಯನ್ತಿ॥

“ರಾಜಾ ಪಸಯ್ಹ ಪಥವಿಂ ವಿಜಿತ್ವಾ,
ಸಸಾಗರನ್ತಂ ಮಹಿಮಾವಸನ್ತೋ [ಮಹಿಯಾ ವಸನ್ತೋ (ಸೀ॰ ಕ॰)]।
ಓರಂ ಸಮುದ್ದಸ್ಸ ಅತಿತ್ತರೂಪೋ,
ಪಾರಂ ಸಮುದ್ದಸ್ಸಪಿ ಪತ್ಥಯೇಥ॥

“ರಾಜಾ ಚ ಅಞ್ಞೇ ಚ ಬಹೂ ಮನುಸ್ಸಾ,
ಅವೀತತಣ್ಹಾ [ಅತಿತ್ತತಣ್ಹಾ (ಕ॰)] ಮರಣಂ ಉಪೇನ್ತಿ।
ಊನಾವ ಹುತ್ವಾನ ಜಹನ್ತಿ ದೇಹಂ,
ಕಾಮೇಹಿ ಲೋಕಮ್ಹಿ ನ ಹತ್ಥಿ ತಿತ್ತಿ॥

“ಕನ್ದನ್ತಿ ನಂ ಞಾತೀ ಪಕಿರಿಯ ಕೇಸೇ,
ಅಹೋವತಾ ನೋ ಅಮರಾತಿ ಚಾಹು।
ವತ್ಥೇನ ನಂ ಪಾರುತಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ,
ಚಿತಂ ಸಮಾದಾಯ [ಸಮಾಧಾಯ (ಸೀ॰)] ತತೋಡಹನ್ತಿ॥

“ಸೋ ಡಯ್ಹತಿ ಸೂಲೇಹಿ ತುಜ್ಜಮಾನೋ,
ಏಕೇನ ವತ್ಥೇನ ಪಹಾಯ ಭೋಗೇ।
ನ ಮೀಯಮಾನಸ್ಸ ಭವನ್ತಿ ತಾಣಾ,
ಞಾತೀಧ ಮಿತ್ತಾ ಅಥ ವಾ ಸಹಾಯಾ॥

“ದಾಯಾದಕಾ ತಸ್ಸ ಧನಂ ಹರನ್ತಿ,
ಸತ್ತೋ ಪನ ಗಚ್ಛತಿ ಯೇನ ಕಮ್ಮಂ।
ನ ಮೀಯಮಾನಂ ಧನಮನ್ವೇತಿ ಕಿಞ್ಚಿ,
ಪುತ್ತಾ ಚ ದಾರಾ ಚ ಧನಞ್ಚ ರಟ್ಠಂ॥

“ನ ದೀಘಮಾಯುಂ ಲಭತೇ ಧನೇನ, ನ ಚಾಪಿ ವಿತ್ತೇನ ಜರಂ ವಿಹನ್ತಿ।
ಅಪ್ಪಂ ಹಿದಂ ಜೀವಿತಮಾಹು ಧೀರಾ, ಅಸಸ್ಸತಂ ವಿಪ್ಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ॥

“ಅಡ್ಢಾ ದಲಿದ್ದಾ ಚ ಫುಸನ್ತಿ ಫಸ್ಸಂ,
ಬಾಲೋ ಚ ಧೀರೋ ಚ ತಥೇವ ಫುಟ್ಠೋ।
ಬಾಲೋ ಚ ಬಾಲ್ಯಾ ವಧಿತೋವ ಸೇತಿ,
ಧೀರೋ ಚ [ಧೀರೋವ (ಕ॰)] ನ ವೇಧತಿ ಫಸ್ಸಫುಟ್ಠೋ॥

“ತಸ್ಮಾ ಹಿ ಪಞ್ಞಾವ ಧನೇನ ಸೇಯ್ಯೋ,
ಯಾಯ ವೋಸಾನಮಿಧಾಧಿಗಚ್ಛತಿ।
ಅಬ್ಯೋಸಿತತ್ತಾ [ಅಸೋಸಿತತ್ತಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಹಿ ಭವಾಭವೇಸು,
ಪಾಪಾನಿ ಕಮ್ಮಾನಿ ಕರೋನ್ತಿ ಮೋಹಾ॥

“ಉಪೇತಿ ಗಬ್ಭಞ್ಚ ಪರಞ್ಚ ಲೋಕಂ,
ಸಂಸಾರಮಾಪಜ್ಜ ಪರಮ್ಪರಾಯ।
ತಸ್ಸಪ್ಪಪಞ್ಞೋ ಅಭಿಸದ್ದಹನ್ತೋ,
ಉಪೇತಿ ಗಬ್ಭಞ್ಚ ಪರಞ್ಚ ಲೋಕಂ॥

“ಚೋರೋ ಯಥಾ ಸನ್ಧಿಮುಖೇ ಗಹಿತೋ,
ಸಕಮ್ಮುನಾ ಹಞ್ಞತಿ ಪಾಪಧಮ್ಮೋ।
ಏವಂ ಪಜಾ ಪೇಚ್ಚ ಪರಮ್ಹಿ ಲೋಕೇ,
ಸಕಮ್ಮುನಾ ಹಞ್ಞತಿ ಪಾಪಧಮ್ಮೋ॥

“ಕಾಮಾಹಿ ಚಿತ್ರಾ ಮಧುರಾ ಮನೋರಮಾ,
ವಿರೂಪರೂಪೇನ ಮಥೇನ್ತಿ ಚಿತ್ತಂ।
ಆದೀನವಂ ಕಾಮಗುಣೇಸು ದಿಸ್ವಾ,
ತಸ್ಮಾ ಅಹಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋಮ್ಹಿ ರಾಜ॥

“ದುಮಪ್ಫಲಾನೇವ ಪತನ್ತಿ ಮಾಣವಾ,
ದಹರಾ ಚ ವುಡ್ಢಾ ಚ ಸರೀರಭೇದಾ।
ಏತಮ್ಪಿ ದಿಸ್ವಾ [ಏವಮ್ಪಿ ದಿಸ್ವಾ (ಸೀ॰), ಏತಂ ವಿದಿತ್ವಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಪಬ್ಬಜಿತೋಮ್ಹಿ ರಾಜ,
ಅಪಣ್ಣಕಂ ಸಾಮಞ್ಞಮೇವ ಸೇಯ್ಯೋ”ತಿ॥

ರಟ್ಠಪಾಲಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ದುತಿಯಂ।

೩. ಮಘದೇವಸುತ್ತಂ

೩೦೮. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಮಿಥಿಲಾಯಂ ವಿಹರತಿ ಮಘದೇವಅಮ್ಬವನೇ [ಮಖಾದೇವಅಮ್ಬವನೇ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಮಗ್ಘದೇವಅಮ್ಬವನೇ (ಕ॰)]। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ಪದೇಸೇ ಸಿತಂ ಪಾತ್ವಾಕಾಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – “ಕೋ ನು ಖೋ ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಭಗವತೋ ಸಿತಸ್ಸ ಪಾತುಕಮ್ಮಾಯ? ನ ಅಕಾರಣೇನ ತಥಾಗತಾ ಸಿತಂ ಪಾತುಕರೋನ್ತೀ”ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಏಕಂಸಂ ಚೀವರಂ ಕತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನಞ್ಜಲಿಂ ಪಣಾಮೇತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಭಗವತೋ ಸಿತಸ್ಸ ಪಾತುಕಮ್ಮಾಯ? ನ ಅಕಾರಣೇನ ತಥಾಗತಾ ಸಿತಂ ಪಾತುಕರೋನ್ತೀ”ತಿ। “ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ಆನನ್ದ, ಇಮಿಸ್ಸಾಯೇವ ಮಿಥಿಲಾಯಂ ರಾಜಾ ಅಹೋಸಿ ಮಘದೇವೋ ನಾಮ ಧಮ್ಮಿಕೋ ಧಮ್ಮರಾಜಾ ಧಮ್ಮೇ ಠಿತೋ ಮಹಾರಾಜಾ; ಧಮ್ಮಂ ಚರತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕೇಸು ನೇಗಮೇಸು ಚೇವ ಜಾನಪದೇಸು ಚ; ಉಪೋಸಥಞ್ಚ ಉಪವಸತಿ ಚಾತುದ್ದಸಿಂ ಪಞ್ಚದಸಿಂ ಅಟ್ಠಮಿಞ್ಚ ಪಕ್ಖಸ್ಸ। ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ರಾಜಾ ಮಘದೇವೋ ಬಹೂನಂ ವಸ್ಸಾನಂ ಬಹೂನಂ ವಸ್ಸಸತಾನಂ ಬಹೂನಂ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ಕಪ್ಪಕಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – ‘ಯದಾ ಮೇ, ಸಮ್ಮ ಕಪ್ಪಕ, ಪಸ್ಸೇಯ್ಯಾಸಿ ಸಿರಸ್ಮಿಂ ಪಲಿತಾನಿ ಜಾತಾನಿ, ಅಥ ಮೇ ಆರೋಚೇಯ್ಯಾಸೀ’ತಿ। ‘ಏವಂ, ದೇವಾ’ತಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಕಪ್ಪಕೋ ರಞ್ಞೋ ಮಘದೇವಸ್ಸ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಕಪ್ಪಕೋ ಬಹೂನಂ ವಸ್ಸಾನಂ ಬಹೂನಂ ವಸ್ಸಸತಾನಂ ಬಹೂನಂ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ರಞ್ಞೋ ಮಘದೇವಸ್ಸ ಸಿರಸ್ಮಿಂ ಪಲಿತಾನಿ ಜಾತಾನಿ। ದಿಸ್ವಾನ ರಾಜಾನಂ ಮಘದೇವಂ ಏತದವೋಚ – ‘ಪಾತುಭೂತಾ ಖೋ ದೇವಸ್ಸ ದೇವದೂತಾ, ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ಸಿರಸ್ಮಿಂ ಪಲಿತಾನಿ ಜಾತಾನೀ’ತಿ। ‘ತೇನ ಹಿ, ಸಮ್ಮ ಕಪ್ಪಕ, ತಾನಿ ಪಲಿತಾನಿ ಸಾಧುಕಂ ಸಣ್ಡಾಸೇನ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ಮಮ

ಅಞ್ಜಲಿಸ್ಮಿಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಹೀ’ತಿ। ‘ಏವಂ, ದೇವಾ’ತಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಕಪ್ಪಕೋ ರಞ್ಞೋ ಮಘದೇವಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ತಾನಿ ಪಲಿತಾನಿ ಸಾಧುಕಂ ಸಣ್ಡಾಸೇನ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಮಘದೇವಸ್ಸ ಅಞ್ಜಲಿಸ್ಮಿಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಸಿ।

೩೦೯. “ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ರಾಜಾ ಮಘದೇವೋ ಕಪ್ಪಕಸ್ಸ ಗಾಮವರಂ ದತ್ವಾ ಜೇಟ್ಠಪುತ್ತಂ ಕುಮಾರಂ ಆಮನ್ತಾಪೇತ್ವಾ ಏತದವೋಚ – ‘ಪಾತುಭೂತಾ ಖೋ ಮೇ, ತಾತ ಕುಮಾರ, ದೇವದೂತಾ; ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ಸಿರಸ್ಮಿಂ ಪಲಿತಾನಿ ಜಾತಾನಿ; ಭುತ್ತಾ ಖೋ ಪನ ಮೇ ಮಾನುಸಕಾ ಕಾಮಾ; ಸಮಯೋ ದಿಬ್ಬೇ ಕಾಮೇ ಪರಿಯೇಸಿತುಂ। ಏಹಿ ತ್ವಂ, ತಾತ ಕುಮಾರ, ಇಮಂ ರಜ್ಜಂ ಪಟಿಪಜ್ಜ। ಅಹಂ ಪನ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮಿ। ತೇನ ಹಿ, ತಾತ ಕುಮಾರ, ಯದಾ ತ್ವಮ್ಪಿ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯಾಸಿ ಸಿರಸ್ಮಿಂ ಪಲಿತಾನಿ ಜಾತಾನಿ, ಅಥ ಕಪ್ಪಕಸ್ಸ ಗಾಮವರಂ ದತ್ವಾ ಜೇಟ್ಠಪುತ್ತಂ ಕುಮಾರಂ ಸಾಧುಕಂ ರಜ್ಜೇ ಸಮನುಸಾಸಿತ್ವಾ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜೇಯ್ಯಾಸಿ। ಯೇನ ಮೇ ಇದಂ ಕಲ್ಯಾಣಂ ವತ್ತಂ ನಿಹಿತಂ ಅನುಪ್ಪವತ್ತೇಯ್ಯಾಸಿ, ಮಾ ಖೋ ಮೇ ತ್ವಂ ಅನ್ತಿಮಪುರಿಸೋ ಅಹೋಸಿ। ಯಸ್ಮಿಂ ಖೋ, ತಾತ ಕುಮಾರ, ಪುರಿಸಯುಗೇ ವತ್ತಮಾನೇ ಏವರೂಪಸ್ಸ ಕಲ್ಯಾಣಸ್ಸ ವತ್ತಸ್ಸ ಸಮುಚ್ಛೇದೋ ಹೋತಿ ಸೋ ತೇಸಂ ಅನ್ತಿಮಪುರಿಸೋ ಹೋತಿ। ತಂ ತಾಹಂ, ತಾತ ಕುಮಾರ, ಏವಂ ವದಾಮಿ – ಯೇನ ಮೇ ಇದಂ ಕಲ್ಯಾಣಂ ವತ್ತಂ ನಿಹಿತಂ ಅನುಪ್ಪವತ್ತೇಯ್ಯಾಸಿ, ಮಾ ಖೋ ಮೇ ತ್ವಂ ಅನ್ತಿಮಪುರಿಸೋ ಅಹೋಸೀ’ತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ರಾಜಾ ಮಘದೇವೋ ಕಪ್ಪಕಸ್ಸ ಗಾಮವರಂ ದತ್ವಾ ಜೇಟ್ಠಪುತ್ತಂ ಕುಮಾರಂ ಸಾಧುಕಂ ರಜ್ಜೇ ಸಮನುಸಾಸಿತ್ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ಮಘದೇವಅಮ್ಬವನೇ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿ। ಸೋ ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹಾಸಿ, ತಥಾ ದುತಿಯಂ, ತಥಾ ತತಿಯಂ, ತಥಾ ಚತುತ್ಥಂ; ಇತಿ ಉದ್ಧಮಧೋ ತಿರಿಯಂ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಬ್ಬತ್ತತಾಯ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝೇನ [ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಝೇನ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰), ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜೇನ (ಕ॰)] ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹಾಸಿ। ಕರುಣಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ… ಮುದಿತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ… ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹಾಸಿ, ತಥಾ ದುತಿಯಂ, ತಥಾ ತತಿಯಂ, ತಥಾ ಚತುತ್ಥಂ; ಇತಿ ಉದ್ಧಮಧೋ ತಿರಿಯಂ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಬ್ಬತ್ತತಾಯ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝೇನ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹಾಸಿ।

“ರಾಜಾ ಖೋ ಪನಾನನ್ದ, ಮಘದೇವೋ ಚತುರಾಸೀತಿವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಕುಮಾರಕೀಳಿತಂ ಕೀಳಿ, ಚತುರಾಸೀತಿವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಓಪರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಸಿ, ಚತುರಾಸೀತಿವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಸಿ, ಚತುರಾಸೀತಿವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ಮಘದೇವಅಮ್ಬವನೇ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಮಚರಿ। ಸೋ ಚತ್ತಾರೋ ಬ್ರಹ್ಮವಿಹಾರೇ ಭಾವೇತ್ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೂಪಗೋ ಅಹೋಸಿ।

೩೧೦. “ಅಥ ಖೋ ರಞ್ಞೋ, ಆನನ್ದ, ಮಘದೇವಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ ಬಹೂನಂ ವಸ್ಸಾನಂ ಬಹೂನಂ ವಸ್ಸಸತಾನಂ ಬಹೂನಂ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ಕಪ್ಪಕಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – ‘ಯದಾ ಮೇ, ಸಮ್ಮ ಕಪ್ಪಕ, ಪಸ್ಸೇಯ್ಯಾಸಿ ಸಿರಸ್ಮಿಂ ಪಲಿತಾನಿ ಜಾತಾನಿ, ಅಥ ಖೋ ಆರೋಚೇಯ್ಯಾಸೀ’ತಿ। ‘ಏವಂ, ದೇವಾ’ತಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಕಪ್ಪಕೋ ರಞ್ಞೋ ಮಘದೇವಸ್ಸ ಪುತ್ತಸ್ಸ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಕಪ್ಪಕೋ ಬಹೂನಂ ವಸ್ಸಾನಂ ಬಹೂನಂ ವಸ್ಸಸತಾನಂ ಬಹೂನಂ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ರಞ್ಞೋ ಮಘದೇವಸ್ಸ ಪುತ್ತಸ್ಸ ಸಿರಸ್ಮಿಂ ಪಲಿತಾನಿ ಜಾತಾನಿ। ದಿಸ್ವಾನ ರಞ್ಞೋ ಮಘದೇವಸ್ಸ ಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ – ‘ಪಾತುಭೂತಾ ಖೋ ದೇವಸ್ಸ ದೇವದೂತಾ; ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ಸಿರಸ್ಮಿಂ ಪಲಿತಾನಿ ಜಾತಾನೀ’ತಿ। ‘ತೇನ ಹಿ, ಸಮ್ಮ ಕಪ್ಪಕ, ತಾನಿ ಪಲಿತಾನಿ ಸಾಧುಕಂ ಸಣ್ಡಾಸೇನ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ಮಮ ಅಞ್ಜಲಿಸ್ಮಿಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಹೀ’ತಿ। ‘ಏವಂ, ದೇವಾ’ತಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಕಪ್ಪಕೋ ರಞ್ಞೋ ಮಘದೇವಸ್ಸ ಪುತ್ತಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ತಾನಿ ಪಲಿತಾನಿ ಸಾಧುಕಂ ಸಣ್ಡಾಸೇನ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಮಘದೇವಸ್ಸ ಪುತ್ತಸ್ಸ ಅಞ್ಜಲಿಸ್ಮಿಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಸಿ।

“ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ರಞ್ಞೋ ಮಘದೇವಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ ಕಪ್ಪಕಸ್ಸ ಗಾಮವರಂ ದತ್ವಾ ಜೇಟ್ಠಪುತ್ತಂ ಕುಮಾರಂ ಆಮನ್ತಾಪೇತ್ವಾ ಏತದವೋಚ – ‘ಪಾತುಭೂತಾ ಖೋ, ಮೇ, ತಾತ ಕುಮಾರ, ದೇವದೂತಾ; ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ಸಿರಸ್ಮಿಂ ಪಲಿತಾನಿ ಜಾತಾನಿ; ಭುತ್ತಾ ಖೋ ಪನ ಮೇ ಮಾನುಸಕಾ ಕಾಮಾ; ಸಮಯೋ ದಿಬ್ಬೇ ಕಾಮೇ ಪರಿಯೇಸಿತುಂ। ಏಹಿ ತ್ವಂ, ತಾತ ಕುಮಾರ, ಇಮಂ ರಜ್ಜಂ ಪಟಿಪಜ್ಜ। ಅಹಂ ಪನ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮಿ। ತೇನ ಹಿ, ತಾತ ಕುಮಾರ, ಯದಾ ತ್ವಮ್ಪಿ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯಾಸಿ ಸಿರಸ್ಮಿಂ ಪಲಿತಾನಿ ಜಾತಾನಿ, ಅಥ ಕಪ್ಪಕಸ್ಸ ಗಾಮವರಂ ದತ್ವಾ ಜೇಟ್ಠಪುತ್ತಂ ಕುಮಾರಂ ಸಾಧುಕಂ ರಜ್ಜೇ ಸಮನುಸಾಸಿತ್ವಾ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜೇಯ್ಯಾಸಿ। ಯೇನ ಮೇ ಇದಂ ಕಲ್ಯಾಣಂ ವತ್ತಂ ನಿಹಿತಂ ಅನುಪ್ಪವತ್ತೇಯ್ಯಾಸಿ, ಮಾ ಖೋ ಮೇ ತ್ವಂ ಅನ್ತಿಮಪುರಿಸೋ ಅಹೋಸಿ। ಯಸ್ಮಿಂ ಖೋ, ತಾತ ಕುಮಾರ, ಪುರಿಸಯುಗೇ ವತ್ತಮಾನೇ ಏವರೂಪಸ್ಸ ಕಲ್ಯಾಣಸ್ಸ ವತ್ತಸ್ಸ ಸಮುಚ್ಛೇದೋ ಹೋತಿ ಸೋ ತೇಸಂ ಅನ್ತಿಮಪುರಿಸೋ ಹೋತಿ। ತಂ ತಾಹಂ, ತಾತ ಕುಮಾರ, ಏವಂ ವದಾಮಿ – ಯೇನ ಮೇ ಇದಂ ಕಲ್ಯಾಣಂ ವತ್ತಂ ನಿಹಿತಂ ಅನುಪ್ಪವತ್ತೇಯ್ಯಾಸಿ, ಮಾ ಖೋ ಮೇ ತ್ವಂ ಅನ್ತಿಮಪುರಿಸೋ ಅಹೋಸೀ’ತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ರಞ್ಞೋ ಮಘದೇವಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ ಕಪ್ಪಕಸ್ಸ ಗಾಮವರಂ ದತ್ವಾ ಜೇಟ್ಠಪುತ್ತಂ ಕುಮಾರಂ ಸಾಧುಕಂ ರಜ್ಜೇ ಸಮನುಸಾಸಿತ್ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ಮಘದೇವಅಮ್ಬವನೇ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿ। ಸೋ ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹಾಸಿ, ತಥಾ ದುತಿಯಂ, ತಥಾ ತತಿಯಂ, ತಥಾ ಚತುತ್ಥಂ; ಇತಿ ಉದ್ಧಮಧೋ ತಿರಿಯಂ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಬ್ಬತ್ತತಾಯ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝೇನ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹಾಸಿ। ಕರುಣಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ… ಮುದಿತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ… ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹಾಸಿ, ತಥಾ ದುತಿಯಂ, ತಥಾ ತತಿಯಂ, ತಥಾ ಚತುತ್ಥಂ; ಇತಿ ಉದ್ಧಮಧೋ ತಿರಿಯಂ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಬ್ಬತ್ತತಾಯ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝೇನ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹಾಸಿ। ರಞ್ಞೋ ಖೋ ಪನಾನನ್ದ, ಮಘದೇವಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ ಚತುರಾಸೀತಿವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಕುಮಾರಕೀಳಿತಂ ಕೀಳಿ, ಚತುರಾಸೀತಿವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಓಪರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಸಿ, ಚತುರಾಸೀತಿವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಸಿ, ಚತುರಾಸೀತಿವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ಮಘದೇವಅಮ್ಬವನೇ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಮಚರಿ। ಸೋ ಚತ್ತಾರೋ ಬ್ರಹ್ಮವಿಹಾರೇ ಭಾವೇತ್ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೂಪಗೋ ಅಹೋಸಿ।

೩೧೧. “ರಞ್ಞೋ ಖೋ ಪನಾನನ್ದ, ಮಘದೇವಸ್ಸ ಪುತ್ತಪಪುತ್ತಕಾ ತಸ್ಸ ಪರಮ್ಪರಾ ಚತುರಾಸೀತಿರಾಜಸಹಸ್ಸಾನಿ [ಚತುರಾಸೀತಿಖತ್ತಿಯಸಹಸ್ಸಾನಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಚತುರಾಸೀತಿಸಹಸ್ಸಾನಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ಮಘದೇವಅಮ್ಬವನೇ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿಂಸು। ತೇ ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರಿಂಸು, ತಥಾ ದುತಿಯಂ, ತಥಾ ತತಿಯಂ, ತಥಾ ಚತುತ್ಥಂ; ಇತಿ ಉದ್ಧಮಧೋ ತಿರಿಯಂ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಬ್ಬತ್ತತಾಯ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝೇನ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರಿಂಸು। ಕರುಣಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ… ಮುದಿತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ… ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರಿಂಸು, ತಥಾ ದುತಿಯಂ, ತಥಾ ತತಿಯಂ, ತಥಾ ಚತುತ್ಥಂ; ಇತಿ ಉದ್ಧಮಧೋ ತಿರಿಯಂ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಬ್ಬತ್ತತಾಯ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝೇನ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರಿಂಸು। ಚತುರಾಸೀತಿವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಕುಮಾರಕೀಳಿತಂ ಕೀಳಿಂಸು, ಚತುರಾಸೀತಿವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಓಪರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಸುಂ, ಚತುರಾಸೀತಿವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಸುಂ, ಚತುರಾಸೀತಿವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ಮಘದೇವಅಮ್ಬವನೇ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಮಚರಿಂಸು। ತೇ ಚತ್ತಾರೋ ಬ್ರಹ್ಮವಿಹಾರೇ ಭಾವೇತ್ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೂಪಗಾ ಅಹೇಸುಂ। ನಿಮಿ ತೇಸಂ ರಾಜಾ [ರಾಜಾನಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಪಚ್ಛಿಮಕೋ

ಅಹೋಸಿ ಧಮ್ಮಿಕೋ ಧಮ್ಮರಾಜಾ ಧಮ್ಮೇ ಠಿತೋ ಮಹಾರಾಜಾ; ಧಮ್ಮಂ ಚರತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕೇಸು ನೇಗಮೇಸು ಚೇವ ಜಾನಪದೇಸು ಚ; ಉಪೋಸಥಞ್ಚ ಉಪವಸತಿ ಚಾತುದ್ದಸಿಂ ಪಞ್ಚದಸಿಂ ಅಟ್ಠಮಿಞ್ಚ ಪಕ್ಖಸ್ಸ।

೩೧೧. "ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ಆನನ್ದ, ದೇವಾನಂ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ಸುಧಮ್ಮಾಯಂ ಸಭಾಯಂ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾನಂ ಸನ್ನಿಪತಿತಾನಂ ಅಯಮನ್ತರಾಕಥಾ ಉದಪಾದಿ – 'ಲಾಭಾ ವತ, ಭೋ, ವಿದೇಹಾನಂ, ಸುಲದ್ಧಂ ವತ, ಭೋ, ವಿದೇಹಾನಂ, ಯೇಸಂ ನಿಮಿ ರಾಜಾ ಧಮ್ಮಿಕೋ ಧಮ್ಮರಾಜಾ ಧಮ್ಮೇ ಠಿತೋ ಮಹಾರಾಜಾ; ಧಮ್ಮಂ ಚರತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕೇಸು ನೇಗಮೇಸು ಚೇವ ಜಾನಪದೇಸು ಚ; ಉಪೋಸಥಞ್ಚ ಉಪವಸತಿ ಚಾತುದ್ದಸಿಂ ಪಞ್ಚದಸಿಂ ಅಟ್ಠಮಿಞ್ಚ ಪಕ್ಖಸ್ಸಾ'ತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ದೇವೇ ತಾವತಿಂಸೇ ಆಮನ್ತೇಸಿ – 'ಇಚ್ಛೇಯ್ಯಾಥ ನೋ ತುಮ್ಹೇ, ಮಾರಿಸಾ, ನಿಮಿಂ ರಾಜಾನಂ ದಟ್ಠು'ನ್ತಿ? 'ಇಚ್ಛಾಮ ಮಯಂ, ಮಾರಿಸ, ನಿಮಿಂ ರಾಜಾನಂ ದಟ್ಠು'ನ್ತಿ। ತೇನ ಖೋ ಪನ, ಆನನ್ದ, ಸಮಯೇನ ನಿಮಿ ರಾಜಾ ತದಹುಪೋಸಥೇ ಪನ್ನರಸೇ ಸೀಸಂನ್ಹಾತೋ [ಸಸೀಸಂ ನಹಾತೋ (ಸೀ॰), ಸೀಸನ್ಹಾತೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಉಪೋಸಥಿಕೋ ಉಪರಿಪಾಸಾದವರಗತೋ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ – ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ಸಮಿಞ್ಜಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಪಸಾರೇಯ್ಯ, ಪಸಾರಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಸಮಿಞ್ಜೇಯ್ಯ, ಏವಮೇವ – ದೇವೇಸು ತಾವತಿಂಸೇಸು ಅನ್ತರಹಿತೋ ನಿಮಿಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಪಮುಖೇ ಪಾತುರಹೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ನಿಮಿಂ ರಾಜಾನಂ ಏತದವೋಚ – 'ಲಾಭಾ ತೇ, ಮಹಾರಾಜ, ಸುಲದ್ಧಂ ತೇ, ಮಹಾರಾಜ। ದೇವಾ, ಮಹಾರಾಜ, ತಾವತಿಂಸಾ ಸುಧಮ್ಮಾಯಂ ಸಭಾಯಂ ಕಿತ್ತಯಮಾನರೂಪಾ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ – "ಲಾಭಾ ವತ, ಭೋ, ವಿದೇಹಾನಂ, ಸುಲದ್ಧಂ ವತ, ಭೋ, ವಿದೇಹಾನಂ, ಯೇಸಂ ನಿಮಿ ರಾಜಾ ಧಮ್ಮಿಕೋ ಧಮ್ಮರಾಜಾ ಧಮ್ಮೇ ಠಿತೋ ಮಹಾರಾಜಾ; ಧಮ್ಮಂ ಚರತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕೇಸು ನೇಗಮೇಸು ಚೇವ ಜಾನಪದೇಸು ಚ; ಉಪೋಸಥಞ್ಚ ಉಪವಸತಿ ಚಾತುದ್ದಸಿಂ ಪಞ್ಚದಸಿಂ ಅಟ್ಠಮಿಞ್ಚ ಪಕ್ಖಸ್ಸಾ"ತಿ। ದೇವಾ ತೇ, ಮಹಾರಾಜ, ತಾವತಿಂಸಾ ದಸ್ಸನಕಾಮಾ। ತಸ್ಸ ತೇ ಅಹಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಸಹಸ್ಸಯುತ್ತಂ ಆಜಞ್ಞರಥಂ ಪಹಿಣಿಸ್ಸಾಮಿ; ಅಭಿರುಹೇಯ್ಯಾಸಿ, ಮಹಾರಾಜ, ದಿಬ್ಬಂ ಯಾನಂ ಅವಿಕಮ್ಪಮಾನೋ'ತಿ। ಅಧಿವಾಸೇಸಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ನಿಮಿ ರಾಜಾ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇನ।

೩೧೨. "ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ನಿಮಿಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಅಧಿವಾಸನಂ ವಿದಿತ್ವಾ – ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ಸಮಿಞ್ಜಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಪಸಾರೇಯ್ಯ, ಪಸಾರಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಸಮಿಞ್ಜೇಯ್ಯ, ಏವಮೇವ – ನಿಮಿಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಪಮುಖೇ ಅನ್ತರಹಿತೋ ದೇವೇಸು ತಾವತಿಂಸೇಸು ಪಾತುರಹೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಮಾತಲಿಂ ಸಙ್ಗಾಹಕಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – 'ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಸಮ್ಮ ಮಾತಲಿ, ಸಹಸ್ಸಯುತ್ತಂ ಆಜಞ್ಞರಥಂ ಯೋಜೇತ್ವಾ ನಿಮಿಂ ರಾಜಾನಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಂ ವದೇಹಿ – ಅಯಂ ತೇ, ಮಹಾರಾಜ, ಸಹಸ್ಸಯುತ್ತೋ ಆಜಞ್ಞರಥೋ ಸಕ್ಕೇನ ದೇವಾನಮಿನ್ದೇನ ಪೇಸಿತೋ; ಅಭಿರುಹೇಯ್ಯಾಸಿ, ಮಹಾರಾಜ, ದಿಬ್ಬಂ ಯಾನಂ ಅವಿಕಮ್ಪಮಾನೋ'ತಿ। 'ಏವಂ, ಭದ್ದನ್ತವಾ'ತಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಮಾತಲಿ ಸಙ್ಗಾಹಕೋ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ದೇವಾನಮಿನ್ದಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಸಹಸ್ಸಯುತ್ತಂ ಆಜಞ್ಞರಥಂ ಯೋಜೇತ್ವಾ ನಿಮಿಂ ರಾಜಾನಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏತದವೋಚ – 'ಅಯಂ ತೇ, ಮಹಾರಾಜ, ಸಹಸ್ಸಯುತ್ತೋ ಆಜಞ್ಞರಥೋ ಸಕ್ಕೇನ ದೇವಾನಮಿನ್ದೇನ ಪೇಸಿತೋ; ಅಭಿರುಹ, ಮಹಾರಾಜ, ದಿಬ್ಬಂ ಯಾನಂ ಅವಿಕಮ್ಪಮಾನೋ। ಅಪಿ ಚ, ಮಹಾರಾಜ, ಕತಮೇನ ತಂ ನೇಮಿ, ಯೇನ ವಾ ಪಾಪಕಮ್ಮಾ ಪಾಪಕಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ವಿಪಾಕಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇನ್ತಿ, ಯೇನ ವಾ ಕಲ್ಯಾಣಕಮ್ಮಾ ಕಲ್ಯಾಣಕಮ್ಮಾನಂ ವಿಪಾಕಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇನ್ತೀ'ತಿ? 'ಉಭಯೇನೇವ ಮಂ, ಮಾತಲಿ, ನೇಹೀ'ತಿ। ಸಮ್ಪವೇಸೇಸಿ [ಸಮ್ಪಾಪೇಸಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಮಾತಲಿ, ಸಙ್ಗಾಹಕೋ ನಿಮಿಂ ರಾಜಾನಂ ಸುಧಮ್ಮಂ ಸಭಂ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ನಿಮಿಂ ರಾಜಾನಂ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ। ದಿಸ್ವಾನ ನಿಮಿಂ ರಾಜಾನಂ ಏತದವೋಚ – 'ಏಹಿ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ। ಸ್ವಾಗತಂ, ಮಹಾರಾಜ। ದೇವಾ ತೇ ದಸ್ಸನಕಾಮಾ, ಮಹಾರಾಜ, ತಾವತಿಂಸಾ ಸುಧಮ್ಮಾಯಂ ಸಭಾಯಂ ಕಿತ್ತಯಮಾನರೂಪಾ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ – "ಲಾಭಾ ವತ, ಭೋ, ವಿದೇಹಾನಂ, ಸುಲದ್ಧಂ ವತ, ಭೋ, ವಿದೇಹಾನಂ, ಯೇಸಂ ನಿಮಿ ರಾಜಾ ಧಮ್ಮಿಕೋ ಧಮ್ಮರಾಜಾ ಧಮ್ಮೇ ಠಿತೋ ಮಹಾರಾಜಾ; ಧಮ್ಮಂ ಚರತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕೇಸು ನೇಗಮೇಸು ಚೇವ ಜಾನಪದೇಸು ಚ; ಉಪೋಸಥಞ್ಚ ಉಪವಸತಿ

ಚಾತುದ್ದಸಿಂ ಪಞ್ಚದಸಿಂ ಅಟ್ಠಮಿಞ್ಚ ಪಕ್ಖಸ್ಸಾ”ತಿ। ದೇವಾ ತೇ, ಮಹಾರಾಜ, ತಾವತಿಂಸಾ ದಸ್ಸನಕಾಮಾ । ಅಭಿರಮ, ಮಹಾರಾಜ, ದೇವೇಸು ದೇವಾನುಭಾವೇನಾ’ತಿ। ‘ಅಲಂ, ಮಾರಿಸ, ತತ್ಥೇವ ಮಂ ಮಿಥಿಲಂ ಪಟಿನೇತು। ತಥಾಹಂ ಧಮ್ಮಂ ಚರಿಸ್ಸಾಮಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕೇಸು ನೇಗಮೇಸು ಚೇವ ಜಾನಪದೇಸು ಚ; ಉಪೋಸಥಞ್ಚ ಉಪವಸಾಮಿ ಚಾತುದ್ದಸಿಂ ಪಞ್ಚದಸಿಂ ಅಟ್ಠಮಿಞ್ಚ ಪಕ್ಖಸ್ಸಾ’ತಿ।

೩೧೪. “ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಮಾತಲಿಂ ಸಙ್ಗಾಹಕಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - ‘ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಸಮ್ಮ ಮಾತಲಿ, ಸಹಸ್ಸಯುತ್ತಂ ಆಜಞ್ಞರಥಂ ಯೋಜೇತ್ವಾ ನಿಮಿಂ ರಾಜಾನಂ ತತ್ಥೇವ ಮಿಥಿಲಂ ಪಟಿನೇಹೀ’ತಿ। ‘ಏವಂ, ಭದ್ದನ್ತವಾ’ತಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಮಾತಲಿ ಸಙ್ಗಾಹಕೋ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ದೇವಾನಮಿನ್ದಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಸಹಸ್ಸಯುತ್ತಂ ಆಜಞ್ಞರಥಂ ಯೋಜೇತ್ವಾ ನಿಮಿಂ ರಾಜಾನಂ ತತ್ಥೇವ ಮಿಥಿಲಂ ಪಟಿನೇಸಿ। ತತ್ರ ಸುದಂ, ಆನನ್ದ, ನಿಮಿ ರಾಜಾ ಧಮ್ಮಂ ಚರತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕೇಸು ನೇಗಮೇಸು ಚೇವ ಜಾನಪದೇಸು ಚ, ಉಪೋಸಥಞ್ಚ ಉಪವಸತಿ ಚಾತುದ್ದಸಿಂ ಪಞ್ಚದಸಿಂ ಅಟ್ಠಮಿಞ್ಚ ಪಕ್ಖಸ್ಸಾತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ನಿಮಿ ರಾಜಾ ಬಹೂನಂ ವಸ್ಸಾನಂ ಬಹೂನಂ ವಸ್ಸಸತಾನಂ ಬಹೂನಂ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ಕಪ್ಪಕಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - ‘ಯದಾ ಮೇ, ಸಮ್ಮ ಕಪ್ಪಕ, ಪಸ್ಸೇಯ್ಯಾಸಿ ಸಿರಸ್ಮಿಂ ಪಲಿತಾನಿ ಜಾತಾನಿ, ಅಥ ಮೇ ಆರೋಚೇಯ್ಯಾಸೀ’ತಿ। ‘ಏವಂ, ದೇವಾ’ತಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಕಪ್ಪಕೋ ನಿಮಿಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಕಪ್ಪಕೋ ಬಹೂನಂ ವಸ್ಸಾನಂ ಬಹೂನಂ ವಸ್ಸಸತಾನಂ ಬಹೂನಂ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ನಿಮಿಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಸಿರಸ್ಮಿಂ ಪಲಿತಾನಿ ಜಾತಾನಿ। ದಿಸ್ವಾನ ನಿಮಿಂ ರಾಜಾನಂ ಏತದವೋಚ - ‘ಪಾತುಭೂತಾ ಖೋ ದೇವಸ್ಸ ದೇವದೂತಾ; ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ಸಿರಸ್ಮಿಂ ಪಲಿತಾನಿ ಜಾತಾನೀ’ತಿ। ‘ತೇನ ಹಿ, ಸಮ್ಮ ಕಪ್ಪಕ, ತಾನಿ ಪಲಿತಾನಿ ಸಾಧುಕಂ ಸಣ್ಡಾಸೇನ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ಮಮ ಅಞ್ಜಲಿಸ್ಮಿಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಹೀ’ತಿ। ‘ಏವಂ, ದೇವಾ’ತಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಕಪ್ಪಕೋ ನಿಮಿಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ತಾನಿ ಪಲಿತಾನಿ ಸಾಧುಕಂ ಸಣ್ಡಾಸೇನ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ನಿಮಿಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಅಞ್ಜಲಿಸ್ಮಿಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಸಿ। ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ನಿಮಿ ರಾಜಾ ಕಪ್ಪಕಸ್ಸ ಗಾಮವರಂ ದತ್ವಾ ಜೇಟ್ಠಪುತ್ತಂ ಕುಮಾರಂ ಆಮನ್ತಾಪೇತ್ವಾ ಏತದವೋಚ - ‘ಪಾತುಭೂತಾ ಖೋ ಮೇ, ತಾತ ಕುಮಾರ, ದೇವದೂತಾ; ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ಸಿರಸ್ಮಿಂ ಪಲಿತಾನಿ ಜಾತಾನಿ; ಭುತ್ತಾ ಖೋ ಪನ ಮೇ ಮಾನುಸಕಾ ಕಾಮಾ; ಸಮಯೋ ದಿಬ್ಬೇ ಕಾಮೇ ಪರಿಯೇಸಿತುಂ। ಏಹಿ ತ್ವಂ, ತಾತ ಕುಮಾರ, ಇಮಂ ರಜ್ಜಂ ಪಟಿಪಜ್ಜ। ಅಹಂ ಪನ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮಿ। ತೇನ ಹಿ, ತಾತ ಕುಮಾರ, ಯದಾ ತ್ವಮ್ಪಿ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯಾಸಿ ಸಿರಸ್ಮಿಂ ಪಲಿತಾನಿ ಜಾತಾನಿ, ಅಥ ಕಪ್ಪಕಸ್ಸ ಗಾಮವರಂ ದತ್ವಾ ಜೇಟ್ಠಪುತ್ತಂ ಕುಮಾರಂ ಸಾಧುಕಂ ರಜ್ಜೇ ಸಮನುಸಾಸಿತ್ವಾ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜೇಯ್ಯಾಸಿ। ಯೇನ ಮೇ ಇದಂ ಕಲ್ಯಾಣಂ ವತ್ತಂ ನಿಹಿತಂ ಅನುಪ್ಪವತ್ತೇಯ್ಯಾಸಿ, ಮಾ ಖೋ ಮೇ ತ್ವಂ ಅನ್ತಿಮಪುರಿಸೋ ಅಹೋಸಿ। ಯಸ್ಮಿಂ ಖೋ, ತಾತ ಕುಮಾರ, ಪುರಿಸಯುಗೇ ವತ್ತಮಾನೇ ಏವರೂಪಸ್ಸ ಕಲ್ಯಾಣಸ್ಸ ವತ್ತಸ್ಸ ಸಮುಚ್ಛೇದೋ ಹೋತಿ ಸೋ ತೇಸಂ ಅನ್ತಿಮಪುರಿಸೋ ಹೋತಿ। ತಂ ತಾಹಂ, ತಾತ ಕುಮಾರ, ಏವಂ ವದಾಮಿ - ‘ಯೇನ ಮೇ ಇದಂ ಕಲ್ಯಾಣಂ ವತ್ತಂ ನಿಹಿತಂ ಅನುಪ್ಪವತ್ತೇಯ್ಯಾಸಿ, ಮಾ ಖೋ ಮೇ ತ್ವಂ ಅನ್ತಿಮಪುರಿಸೋ ಅಹೋಸೀ’ತಿ।

೩೧೫. “ಅಥ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ನಿಮಿ ರಾಜಾ ಕಪ್ಪಕಸ್ಸ ಗಾಮವರಂ ದತ್ವಾ ಜೇಟ್ಠಪುತ್ತಂ ಕುಮಾರಂ ಸಾಧುಕಂ ರಜ್ಜೇ ಸಮನುಸಾಸಿತ್ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ಮಘದೇವಅಮ್ಬವನೇ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿ। ಸೋ ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹಾಸಿ, ತಥಾ ದುತಿಯಂ , ತಥಾ ತತಿಯಂ, ತಥಾ ಚತುತ್ಥಂ; ಇತಿ ಉದ್ಧಮಧೋ ತಿರಿಯಂ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಬ್ಬತ್ತತಾಯ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝೇನ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹಾಸಿ। ಕರುಣಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ... ಮುದಿತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ... ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹಾಸಿ, ತಥಾ ದುತಿಯಂ, ತಥಾ ತತಿಯಂ, ತಥಾ ಚತುತ್ಥಂ; ಇತಿ ಉದ್ಧಮಧೋ ತಿರಿಯಂ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಬ್ಬತ್ತತಾಯ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝೇನ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹಾಸಿ। ನಿಮಿ ಖೋ, ಪನಾನನ್ದ, ರಾಜಾ

ಚತುರಾಸೀತಿವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಕುಮಾರಕೀಳಿತಂ ಕೀಳಿ, ಚತುರಾಸೀತಿವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಓಪರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಸಿ, ಚತುರಾಸೀತಿವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಸಿ, ಚತುರಾಸೀತಿವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ಮಘದೇವಅಮ್ಬವನೇ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಮಚರಿ। ಸೋ ಚತ್ತಾರೋ ಬ್ರಹ್ಮವಿಹಾರೇ ಭಾವೇತ್ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೂಪಗೋ ಅಹೋಸಿ। ನಿಮಿಸ್ಸ ಖೋ ಪನಾನನ್ದ , ರಞ್ಞೋ ಕಳಾರಜನಕೋ ನಾಮ ಪುತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ। ನ ಸೋ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿ। ಸೋ ತಂ ಕಲ್ಯಾಣಂ ವತ್ತಂ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ದಿ। ಸೋ ತೇಸಂ ಅನ್ತಿಮಪುರಿಸೋ ಅಹೋಸಿ।

೩೧೬. "ಸಿಯಾ ಖೋ ಪನ ತೇ, ಆನನ್ದ, ಏವಮಸ್ಸ - 'ಅಞ್ಞೋ ನೂನ ತೇನ ಸಮಯೇನ ರಾಜಾ ಮಘದೇವೋ ಅಹೋಸಿ, ಯೇನ ತಂ ಕಲ್ಯಾಣಂ ವತ್ತಂ ನಿಹಿತ'ನ್ತಿ [ಯೋ ತಂ ಕಲ್ಯಾಣಂ ವತ್ತಂ ನಿಹಿನೀತಿ (ಸೀ॰)]। ನ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಆನನ್ದ, ಏವಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಅಹಂ ತೇನ ಸಮಯೇನ ರಾಜಾ ಮಘದೇವೋ ಅಹೋಸಿಂ। (ಅಹಂ ತಂ ಕಲ್ಯಾಣಂ ವತ್ತಂ ನಿಹಿನಿಂ,) [( ) ನತ್ಥಿ (ಕ॰)] ಮಯಾ ತಂ ಕಲ್ಯಾಣಂ ವತ್ತಂ ನಿಹಿತಂ; ಪಚ್ಛಿಮಾ ಜನತಾ ಅನುಪ್ಪವತ್ತೇಸಿ। ತಂ ಖೋ ಪನಾನನ್ದ, ಕಲ್ಯಾಣಂ ವತ್ತಂ ನ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ನ ವಿರಾಗಾಯ ನ ನಿರೋಧಾಯ ನ ಉಪಸಮಾಯ ನ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ನ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ, ಯಾವದೇವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೂಪಪತ್ತಿಯಾ। ಇದಂ ಖೋ ಪನಾನನ್ದ, ಏತರಹಿ ಮಯಾ ಕಲ್ಯಾಣಂ ವತ್ತಂ ನಿಹಿತಂ ಏಕನ್ತನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಉಪಸಮಾಯ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಕತಮಞ್ಚಾನನ್ದ, ಏತರಹಿ ಮಯಾ ಕಲ್ಯಾಣಂ ವತ್ತಂ ನಿಹಿತಂ ಏಕನ್ತನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಉಪಸಮಾಯ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ? ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ, ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ, ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ, ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ, ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ, ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ , ಸಮ್ಮಾಸತಿ, ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। ಇದಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಏತರಹಿ ಮಯಾ ಕಲ್ಯಾಣಂ ವತ್ತಂ ನಿಹಿತಂ ಏಕನ್ತನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಉಪಸಮಾಯ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ತಂ ವೋ ಅಹಂ, ಆನನ್ದ, ಏವಂ ವದಾಮಿ - 'ಯೇನ ಮೇ ಇದಂ ಕಲ್ಯಾಣಂ ವತ್ತಂ ನಿಹಿತಂ ಅನುಪ್ಪವತ್ತೇಯ್ಯಾಥ, ಮಾ ಖೋ ಮೇ ತುಮ್ಹೇ ಅನ್ತಿಮಪುರಿಸಾ ಅಹುವತ್ಥ'। ಯಸ್ಮಿಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಪುರಿಸಯುಗೇ ವತ್ತಮಾನೇ ಏವರೂಪಸ್ಸ ಕಲ್ಯಾಣಸ್ಸ ವತ್ತಸ್ಸ ಸಮುಚ್ಛೇದೋ ಹೋತಿ ಸೋ ತೇಸಂ ಅನ್ತಿಮಪುರಿಸೋ ಹೋತಿ। ತಂ ವೋ ಅಹಂ, ಆನನ್ದ, ಏವಂ ವದಾಮಿ - 'ಯೇನ ಮೇ ಇದಂ ಕಲ್ಯಾಣಂ ವತ್ತಂ ನಿಹಿತಂ ಅನುಪ್ಪವತ್ತೇಯ್ಯಾಥ, ಮಾ ಖೋ ಮೇ ತುಮ್ಹೇ ಅನ್ತಿಮಪುರಿಸಾ ಅಹುವತ್ಥಾ'"ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದೀತಿ।

ಮಘದೇವಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ತತಿಯಂ।

೪. ಮಧುರಸುತ್ತಂ

೩೧೭. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ಮಧುರಾಯಂ ವಿಹರತಿ ಗುನ್ದಾವನೇ। ಅಸ್ಸೋಸಿ ಖೋ ರಾಜಾ ಮಾಧುರೋ ಅವನ್ತಿಪುತ್ತೋ - "ಸಮಣೋ ಖಲು, ಭೋ, ಕಚ್ಚಾನೋ ಮಧುರಾಯಂ [ಮಥುರಾಯಂ (ಟೀಕಾ)] ವಿಹರತಿ ಗುನ್ದಾವನೇ। ತಂ ಖೋ ಪನ ಭವನ್ತಂ ಕಚ್ಚಾನಂ ಏವಂ ಕಲ್ಯಾಣೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗತೋ - 'ಪಣ್ಡಿತೋ ವಿಯತ್ತೋ ಮೇಧಾವೀ ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಚಿತ್ತಕಥೀ ಕಲ್ಯಾಣಪಟಿಭಾನೋ ವುದ್ಧೋ ಚೇವ ಅರಹಾ ಚ'। ಸಾಧು ಖೋ ಪನ ತಥಾರೂಪಾನಂ ಅರಹತಂ ದಸ್ಸನಂ ಹೋತೀ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ರಾಜಾ ಮಾಧುರೋ ಅವನ್ತಿಪುತ್ತೋ ಭದ್ರಾನಿ ಭದ್ರಾನಿ ಯಾನಾನಿ ಯೋಜಾಪೇತ್ವಾ ಭದ್ರಂ ಯಾನಂ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ಭದ್ರೇಹಿ ಭದ್ರೇಹಿ ಯಾನೇಹಿ ಮಧುರಾಯ ನಿಯ್ಯಾಸಿ ಮಹಚ್ಚರಾಜಾನುಭಾವೇನ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನಂ ದಸ್ಸನಾಯ। ಯಾವತಿಕಾ ಯಾನಸ್ಸ ಭೂಮಿ ಯಾನೇನ ಗನ್ತ್ವಾ ಯಾನಾ ಪಚ್ಚೋರೋಹಿತ್ವಾ ಪತ್ತಿಕೋವ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ರಾಜಾ ಮಾಧುರೋ

ಅವನ್ತಿಪುತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನಂ ಏತದವೋಚ - “ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ, ಭೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಏವಮಾಹಂಸು - ‘ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋವ ಸೇಟ್ಠೋ ವಣ್ಣೋ, ಹೀನೋ ಅಞ್ಞೋ ವಣ್ಣೋ; ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋವ ಸುಕ್ಕೋ ವಣ್ಣೋ, ಕಣ್ಹೋ ಅಞ್ಞೋ ವಣ್ಣೋ; ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾವ ಸುಜ್ಝನ್ತಿ, ನೋ ಅಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ; ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾವ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಪುತ್ತಾ ಓರಸಾ ಮುಖತೋ ಜಾತಾ ಬ್ರಹ್ಮಜಾ ಬ್ರಹ್ಮನಿಮ್ಮಿತಾ ಬ್ರಹ್ಮದಾಯಾದಾ’ತಿ। ಇಧ ಭವಂ ಕಚ್ಚಾನೋ ಕಿಮಕ್ಖಾಯೀ”ತಿ? “ಘೋಸೋಯೇವ ಖೋ ಏಸೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಲೋಕಸ್ಮಿಂ - ‘ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋವ ಸೇಟ್ಠೋ ವಣ್ಣೋ, ಹೀನೋ ಅಞ್ಞೋ ವಣ್ಣೋ; ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋವ ಸುಕ್ಕೋ ವಣ್ಣೋ, ಕಣ್ಹೋ ಅಞ್ಞೋ ವಣ್ಣೋ; ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾವ ಸುಜ್ಝನ್ತಿ, ನೋ ಅಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ; ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾವ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಪುತ್ತಾ ಓರಸಾ ಮುಖತೋ ಜಾತಾ ಬ್ರಹ್ಮಜಾ ಬ್ರಹ್ಮನಿಮ್ಮಿತಾ ಬ್ರಹ್ಮದಾಯಾದಾ’ತಿ। ತದಮಿನಾಪೇತಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಪರಿಯಾಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ ಯಥಾ ಘೋಸೋಯೇವೇಸೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ - ‘ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋವ ಸೇಟ್ಠೋ ವಣ್ಣೋ, ಹೀನೋ ಅಞ್ಞೋ ವಣ್ಣೋ…ಪೇ॰… ಬ್ರಹ್ಮದಾಯಾದಾ’”ತಿ।

೩೧೮. “ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಖತ್ತಿಯಸ್ಸ ಚೇಪಿ ಇಜ್ಝೇಯ್ಯ ಧನೇನ ವಾ ಧಞ್ಞೇನ ವಾ ರಜತೇನ ವಾ ಜಾತರೂಪೇನ ವಾ ಖತ್ತಿಯೋಪಿಸ್ಸಾಸ್ಸ ಪುಬ್ಬುಟ್ಠಾಯೀ ಪಚ್ಛಾನಿಪಾತೀ ಕಿಂಕಾರಪಟಿಸ್ಸಾವೀ ಮನಾಪಚಾರೀ ಪಿಯವಾದೀ… ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಪಿಸ್ಸಾಸ್ಸ… ವೇಸ್ಸೋಪಿಸ್ಸಾಸ್ಸ… ಸುದ್ದೋಪಿಸ್ಸಾಸ್ಸ ಪುಬ್ಬುಟ್ಠಾಯೀ ಪಚ್ಛಾನಿಪಾತೀ ಕಿಂಕಾರಪಟಿಸ್ಸಾವೀ ಮನಾಪಚಾರೀ ಪಿಯವಾದೀ”ತಿ? “ಖತ್ತಿಯಸ್ಸ ಚೇಪಿ, ಭೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಇಜ್ಝೇಯ್ಯ ಧನೇನ ವಾ ಧಞ್ಞೇನ ವಾ ರಜತೇನ ವಾ ಜಾತರೂಪೇನ ವಾ ಖತ್ತಿಯೋಪಿಸ್ಸಾಸ್ಸ ಪುಬ್ಬುಟ್ಠಾಯೀ ಪಚ್ಛಾನಿಪಾತೀ ಕಿಂಕಾರಪಟಿಸ್ಸಾವೀ ಮನಾಪಚಾರೀ ಪಿಯವಾದೀ… ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಪಿಸ್ಸಾಸ್ಸ… ವೇಸ್ಸೋಪಿಸ್ಸಾಸ್ಸ… ಸುದ್ದೋಪಿಸ್ಸಾಸ್ಸ ಪುಬ್ಬುಟ್ಠಾಯೀ ಪಚ್ಛಾನಿಪಾತೀ ಕಿಂಕಾರಪಟಿಸ್ಸಾವೀ ಮನಾಪಚಾರೀ ಪಿಯವಾದೀ”ತಿ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಚೇಪಿ ಇಜ್ಝೇಯ್ಯ ಧನೇನ ವಾ ಧಞ್ಞೇನ ವಾ ರಜತೇನ ವಾ ಜಾತರೂಪೇನ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಪಿಸ್ಸಾಸ್ಸ ಪುಬ್ಬುಟ್ಠಾಯೀ ಪಚ್ಛಾನಿಪಾತೀ ಕಿಂಕಾರಪಟಿಸ್ಸಾವೀ ಮನಾಪಚಾರೀ ಪಿಯವಾದೀ… ವೇಸ್ಸೋಪಿಸ್ಸಾಸ್ಸ… ಸುದ್ದೋಪಿಸ್ಸಾಸ್ಸ … ಖತ್ತಿಯೋಪಿಸ್ಸಾಸ್ಸ ಪುಬ್ಬುಟ್ಠಾಯೀ ಪಚ್ಛಾನಿಪಾತೀ ಕಿಂಕಾರಪಟಿಸ್ಸಾವೀ ಮನಾಪಚಾರೀ ಪಿಯವಾದೀ”ತಿ? “ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಚೇಪಿ, ಭೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಇಜ್ಝೇಯ್ಯ ಧನೇನ ವಾ ಧಞ್ಞೇನ ವಾ ರಜತೇನ ವಾ ಜಾತರೂಪೇನ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಪಿಸ್ಸಾಸ್ಸ ಪುಬ್ಬುಟ್ಠಾಯೀ ಪಚ್ಛಾನಿಪಾತೀ ಕಿಂಕಾರಪಟಿಸ್ಸಾವೀ ಮನಾಪಚಾರೀ ಪಿಯವಾದೀ… ವೇಸ್ಸೋಪಿಸ್ಸಾಸ್ಸ… ಸುದ್ದೋಪಿಸ್ಸಾಸ್ಸ … ಖತ್ತಿಯೋಪಿಸ್ಸಾಸ್ಸ ಪುಬ್ಬುಟ್ಠಾಯೀ ಪಚ್ಛಾನಿಪಾತೀ ಕಿಂಕಾರಪಟಿಸ್ಸಾವೀ ಮನಾಪಚಾರೀ ಪಿಯವಾದೀ”ತಿ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಮಹಾರಾಜ, ವೇಸ್ಸಸ್ಸ ಚೇಪಿ ಇಜ್ಝೇಯ್ಯ ಧನೇನ ವಾ ಧಞ್ಞೇನ ವಾ ರಜತೇನ ವಾ ಜಾತರೂಪೇನ ವಾ ವೇಸ್ಸೋಪಿಸ್ಸಾಸ್ಸ ಪುಬ್ಬುಟ್ಠಾಯೀ ಪಚ್ಛಾನಿಪಾತೀ ಕಿಂಕಾರಪಟಿಸ್ಸಾವೀ ಮನಾಪಚಾರೀ ಪಿಯವಾದೀ… ಸುದ್ದೋಪಿಸ್ಸಾಸ್ಸ… ಖತ್ತಿಯೋಪಿಸ್ಸಾಸ್ಸ… ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಪಿಸ್ಸಾಸ್ಸ ಪುಬ್ಬುಟ್ಠಾಯೀ ಪಚ್ಛಾನಿಪಾತೀ ಕಿಂಕಾರಪಟಿಸ್ಸಾವೀ ಮನಾಪಚಾರೀ ಪಿಯವಾದೀ”ತಿ? “ವೇಸ್ಸಸ್ಸ ಚೇಪಿ, ಭೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಇಜ್ಝೇಯ್ಯ ಧನೇನ ವಾ ಧಞ್ಞೇನ ವಾ ರಜತೇನ ವಾ ಜಾತರೂಪೇನ ವಾ ವೇಸ್ಸೋಪಿಸ್ಸಾಸ್ಸ ಪುಬ್ಬುಟ್ಠಾಯೀ ಪಚ್ಛಾನಿಪಾತೀ ಕಿಂಕಾರಪಟಿಸ್ಸಾವೀ ಮನಾಪಚಾರೀ ಪಿಯವಾದೀ… ಸುದ್ದೋಪಿಸ್ಸಾಸ್ಸ… ಖತ್ತಿಯೋಪಿಸ್ಸಾಸ್ಸ… ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಪಿಸ್ಸಾಸ್ಸ ಪುಬ್ಬುಟ್ಠಾಯೀ ಪಚ್ಛಾನಿಪಾತೀ ಕಿಂಕಾರಪಟಿಸ್ಸಾವೀ ಮನಾಪಚಾರೀ ಪಿಯವಾದೀ”ತಿ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಸುದ್ದಸ್ಸ ಚೇಪಿ ಇಜ್ಝೇಯ್ಯ ಧನೇನ ವಾ ಧಞ್ಞೇನ ವಾ ರಜತೇನ ವಾ ಜಾತರೂಪೇನ ವಾ ಸುದ್ದೋಪಿಸ್ಸಾಸ್ಸ ಪುಬ್ಬುಟ್ಠಾಯೀ ಪಚ್ಛಾನಿಪಾತೀ ಕಿಂಕಾರಪಟಿಸ್ಸಾವೀ ಮನಾಪಚಾರೀ ಪಿಯವಾದೀ… ಖತ್ತಿಯೋಪಿಸ್ಸಾಸ್ಸ… ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಪಿಸ್ಸಾಸ್ಸ… ವೇಸ್ಸೋಪಿಸ್ಸಾಸ್ಸ ಪುಬ್ಬುಟ್ಠಾಯೀ ಪಚ್ಛಾನಿಪಾತೀ ಕಿಂಕಾರಪಟಿಸ್ಸಾವೀ ಮನಾಪಚಾರೀ ಪಿಯವಾದೀ”ತಿ? “ಸುದ್ದಸ್ಸ ಚೇಪಿ, ಭೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಇಜ್ಝೇಯ್ಯ ಧನೇನ ವಾ ಧಞ್ಞೇನ ವಾ ರಜತೇನ ವಾ ಜಾತರೂಪೇನ ವಾ ಸುದ್ದೋಪಿಸ್ಸಾಸ್ಸ ಪುಬ್ಬುಟ್ಠಾಯೀ ಪಚ್ಛಾನಿಪಾತೀ ಕಿಂಕಾರಪಟಿಸ್ಸಾವೀ ಮನಾಪಚಾರೀ ಪಿಯವಾದೀತಿ… ಖತ್ತಿಯೋಪಿಸ್ಸಾಸ್ಸ… ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಪಿಸ್ಸಾಸ್ಸ… ವೇಸ್ಸೋಪಿಸ್ಸಾಸ್ಸ ಪುಬ್ಬುಟ್ಠಾಯೀ ಪಚ್ಛಾನಿಪಾತೀ ಕಿಂಕಾರಪಟಿಸ್ಸಾವೀ ಮನಾಪಚಾರೀ ಪಿಯವಾದೀ”ತಿ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಯದಿ ಏವಂ ಸನ್ತೇ, ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ವಣ್ಣಾ ಸಮಸಮಾ ಹೋನ್ತಿ ನೋ ವಾ? ಕಥಂ ವಾ ತೇ ಏತ್ಥ ಹೋತೀ”ತಿ? “ಅದ್ಧಾ ಖೋ, ಭೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಏವಂ ಸನ್ತೇ, ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ವಣ್ಣಾ ಸಮಸಮಾ ಹೋನ್ತಿ। ನೇಸಂ [ನಾಸಂ (ಸೀ॰), ನಾಹಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಏತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಿ ನಾನಾಕರಣಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। “ಇಮಿನಾಪಿ ಖೋ ಏತಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಪರಿಯಾಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ ಯಥಾ ಘೋಸೋ ಯೇವೇಸೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ - ‘ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋವ ಸೇಟ್ಠೋ ವಣ್ಣೋ, ಹೀನೋ ಅಞ್ಞೋ ವಣ್ಣೋ…ಪೇ॰… ಬ್ರಹ್ಮದಾಯಾದಾ’”ತಿ।

೩೧೯. “ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಇಧಸ್ಸ ಖತ್ತಿಯೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೀ ಮುಸಾವಾದೀ ಪಿಸುಣವಾಚೋ ಫರುಸವಾಚೋ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪೀ ಅಭಿಜ್ಝಾಲು ಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತೋ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ [ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠೀ (ಸಬ್ಬತ್ಥ)] ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ ನೋ ವಾ? ಕಥಂ ವಾ ತೇ ಏತ್ಥ ಹೋತೀ”ತಿ? “ಖತ್ತಿಯೋಪಿ ಹಿ, ಭೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೀ ಮುಸಾವಾದೀ ಪಿಸುಣವಾಚೋ ಫರುಸವಾಚೋ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪೀ ಅಭಿಜ್ಝಾಲು ಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತೋ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ। ಏವಂ ಮೇ ಏತ್ಥ ಹೋತಿ, ಏವಞ್ಚ ಪನ ಮೇ ಏತಂ ಅರಹತಂ ಸುತ”ನ್ತಿ।

“ಸಾಧು ಸಾಧು, ಮಹಾರಾಜ! ಸಾಧು ಖೋ ತೇ ಏತಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಏವಂ ಹೋತಿ, ಸಾಧು ಚ ಪನ ತೇ ಏತಂ ಅರಹತಂ ಸುತಂ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಇಧಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ…ಪೇ॰… ಇಧಸ್ಸ ವೇಸ್ಸೋ…ಪೇ॰… ಇಧಸ್ಸ ಸುದ್ದೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ…ಪೇ॰… ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ ನೋ ವಾ? ಕಥಂ ವಾ ತೇ ಏತ್ಥ ಹೋತೀ”ತಿ? “ಸುದ್ದೋಪಿ ಹಿ, ಭೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ…ಪೇ॰… ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ। ಏವಂ ಮೇ ಏತ್ಥ ಹೋತಿ, ಏವಞ್ಚ ಪನ ಮೇ ಏತಂ ಅರಹತಂ ಸುತ”ನ್ತಿ।

“ಸಾಧು ಸಾಧು, ಮಹಾರಾಜ! ಸಾಧು ಖೋ ತೇ ಏತಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಏವಂ ಹೋತಿ, ಸಾಧು ಚ ಪನ ತೇ ಏತಂ ಅರಹತಂ ಸುತಂ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಯದಿ ಏವಂ ಸನ್ತೇ, ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ವಣ್ಣಾ ಸಮಸಮಾ ಹೋನ್ತಿ ನೋ ವಾ? ಕಥಂ ವಾ ತೇ ಏತ್ಥ ಹೋತೀ”ತಿ? “ಅದ್ಧಾ ಖೋ, ಭೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಏವಂ ಸನ್ತೇ, ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ವಣ್ಣಾ ಸಮಸಮಾ ಹೋನ್ತಿ। ನೇಸಂ ಏತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಿ ನಾನಾಕರಣಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। “ಇಮಿನಾಪಿ ಖೋ ಏತಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಪರಿಯಾಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ ಯಥಾ ಘೋಸೋ ಯೇವೇಸೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ - ‘ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋವ ಸೇಟ್ಠೋ ವಣ್ಣೋ, ಹೀನೋ ಅಞ್ಞೋ ವಣ್ಣೋ…ಪೇ॰… ಬ್ರಹ್ಮದಾಯಾದಾ’”ತಿ।

೩೨೦. “ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಇಧಸ್ಸ ಖತ್ತಿಯೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ, ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತೋ, ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೋ, ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ, ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ, ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ಪಟಿವಿರತೋ, ಅನಭಿಜ್ಝಾಲು ಅಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ [ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠೀ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ ನೋ ವಾ? ಕಥಂ ವಾ ತೇ ಏತ್ಥ ಹೋತೀ”ತಿ? “ಖತ್ತಿಯೋಪಿ ಹಿ, ಭೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ, ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತೋ, ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೋ, ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ, ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ, ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ಪಟಿವಿರತೋ, ಅನಭಿಜ್ಝಾಲು ಅಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ। ಏವಂ ಮೇ ಏತ್ಥ ಹೋತಿ, ಏವಞ್ಚ ಪನ ಮೇ ಏತಂ ಅರಹತಂ ಸುತ”ನ್ತಿ।

“ಸಾಧು ಸಾಧು, ಮಹಾರಾಜ! ಸಾಧು ಖೋ ತೇ ಏತಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಏವಂ ಹೋತಿ, ಸಾಧು ಚ ಪನ ತೇ ಏತಂ ಅರಹತಂ ಸುತಂ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಇಧಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ, ಇಧಸ್ಸ ವೇಸ್ಸೋ, ಇಧಸ್ಸ ಸುದ್ದೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ

ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ ನೋ ವಾ? ಕಥಂ ವಾ ತೇ ಏತ್ಥ ಹೋತೀ"ತಿ? "ಸುದ್ದೋಪಿ ಹಿ, ಭೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ, ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ। ಏವಂ ಮೇ ಏತ್ಥ ಹೋತಿ, ಏವಞ್ಚ ಪನ ಮೇ ಏತಂ ಅರಹತಂ ಸುತ"ನ್ತಿ।

"ಸಾಧು ಸಾಧು, ಮಹಾರಾಜ! ಸಾಧು ಖೋ ತೇ ಏತಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಏವಂ ಹೋತಿ, ಸಾಧು ಚ ಪನ ತೇ ಏತಂ ಅರಹತಂ ಸುತಂ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಯದಿ ಏವಂ ಸನ್ತೇ, ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ವಣ್ಣಾ ಸಮಸಮಾ ಹೋನ್ತಿ ನೋ ವಾ? ಕಥಂ ವಾ ತೇ ಏತ್ಥ ಹೋತೀ"ತಿ? "ಅದ್ಧಾ ಖೋ, ಭೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಏವಂ ಸನ್ತೇ, ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ವಣ್ಣಾ ಸಮಸಮಾ ಹೋನ್ತಿ। ನೇಸಂ ಏತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಿ ನಾನಾಕರಣಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ । "ಇಮಿನಾಪಿ ಖೋ ಏತಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಪರಿಯಾಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ ಯಥಾ ಘೋಸೋ ಯೇವೇಸೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ - 'ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋವ ಸೇಟ್ಠೋ ವಣ್ಣೋ, ಹೀನೋ ಅಞ್ಞೋ ವಣ್ಣೋ…ಪೇ॰… ಬ್ರಹ್ಮದಾಯಾದಾ'"ತಿ।

೩೨೧. "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಇಧ ಖತ್ತಿಯೋ ಸನ್ಧಿಂ ವಾ ಛಿನ್ದೇಯ್ಯ, ನಿಲ್ಲೋಪಂ ವಾ ಹರೇಯ್ಯ, ಏಕಾಗಾರಿಕಂ ವಾ ಕರೇಯ್ಯ, ಪರಿಪನ್ಥೇ ವಾ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ, ಪರದಾರಂ ವಾ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ತಞ್ಚೇ ತೇ ಪುರಿಸಾ ಗಹೇತ್ವಾ ದಸ್ಸೇಯ್ಯುಂ - 'ಅಯಂ ತೇ, ದೇವ, ಚೋರೋ ಆಗುಚಾರೀ। ಇಮಸ್ಸ ಯಂ ಇಚ್ಛಸಿ ತಂ ದಣ್ಡಂ ಪಣೇಹೀ'ತಿ। ಕಿನ್ತಿ ನಂ ಕರೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ? "ಘಾತೇಯ್ಯಾಮ ವಾ, ಭೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಜಾಪೇಯ್ಯಾಮ ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇಯ್ಯಾಮ ವಾ ಯಥಾಪಚ್ಚಯಂ ವಾ ಕರೇಯ್ಯಾಮ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಯಾ ಹಿಸ್ಸ , ಭೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಪುಬ್ಬೇ 'ಖತ್ತಿಯೋ'ತಿ ಸಮಞ್ಞಾ ಸಾಸ್ಸ ಅನ್ತರಹಿತಾ; ಚೋರೋತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ [ಸಙ್ಖಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಗಚ್ಛತೀ"ತಿ।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಇಧ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ, ಇಧ ವೇಸ್ಸೋ, ಇಧ ಸುದ್ದೋ ಸನ್ಧಿಂ ವಾ ಛಿನ್ದೇಯ್ಯ, ನಿಲ್ಲೋಪಂ ವಾ ಹರೇಯ್ಯ, ಏಕಾಗಾರಿಕಂ ವಾ ಕರೇಯ್ಯ, ಪರಿಪನ್ಥೇ ವಾ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ, ಪರದಾರಂ ವಾ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ತಞ್ಚೇ ತೇ ಪುರಿಸಾ ಗಹೇತ್ವಾ ದಸ್ಸೇಯ್ಯುಂ - 'ಅಯಂ ತೇ, ದೇವ, ಚೋರೋ ಆಗುಚಾರೀ। ಇಮಸ್ಸ ಯಂ ಇಚ್ಛಸಿ ತಂ ದಣ್ಡಂ ಪಣೇಹೀ'ತಿ। ಕಿನ್ತಿ ನಂ ಕರೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ? "ಘಾತೇಯ್ಯಾಮ ವಾ, ಭೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಜಾಪೇಯ್ಯಾಮ ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇಯ್ಯಾಮ ವಾ ಯಥಾಪಚ್ಚಯಂ ವಾ ಕರೇಯ್ಯಾಮ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಯಾ ಹಿಸ್ಸ, ಭೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಪುಬ್ಬೇ 'ಸುದ್ದೋ'ತಿ ಸಮಞ್ಞಾ ಸಾಸ್ಸ ಅನ್ತರಹಿತಾ; ಚೋರೋತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತೀ"ತಿ।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಯದಿ ಏವಂ ಸನ್ತೇ, ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ವಣ್ಣಾ ಸಮಸಮಾ ಹೋನ್ತಿ ನೋ ವಾ? ಕಥಂ ವಾ ತೇ ಏತ್ಥ ಹೋತೀ"ತಿ? "ಅದ್ಧಾ ಖೋ, ಭೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಏವಂ ಸನ್ತೇ, ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ವಣ್ಣಾ ಸಮಸಮಾ ಹೋನ್ತಿ। ನೇಸಂ ಏತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಿ ನಾನಾಕರಣಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಇಮಿನಾಪಿ ಖೋ ಏತಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಪರಿಯಾಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ ಯಥಾ ಘೋಸೋ ಯೇವೇಸೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ - 'ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋವ ಸೇಟ್ಠೋ ವಣ್ಣೋ, ಹೀನೋ ಅಞ್ಞೋ ವಣ್ಣೋ…ಪೇ॰… ಬ್ರಹ್ಮದಾಯಾದಾ'"ತಿ।

೩೨೨. "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಇಧ ಖತ್ತಿಯೋ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಅಸ್ಸ ವಿರತೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ, ವಿರತೋ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ, ವಿರತೋ ಮುಸಾವಾದಾ, ರತ್ತೂಪರತೋ, ಏಕಭತ್ತಿಕೋ, ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ, ಸೀಲವಾ, ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮೋ? ಕಿನ್ತಿ ನಂ ಕರೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ? "ಅಭಿವಾದೇಯ್ಯಾಮ ವಾ [ಪಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೧.೧೮೪, ೧೮೭ ಸಾಮಞ್ಞಫಲೇ)], ಭೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಪಚ್ಚುಟ್ಠೇಯ್ಯಾಮ ವಾ ಆಸನೇನ ವಾ ನಿಮನ್ತೇಯ್ಯಾಮ ಅಭಿನಿಮನ್ತೇಯ್ಯಾಮ ವಾ ನಂ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರೇಹಿ ಧಮ್ಮಿಕಂ ವಾ ಅಸ್ಸ ರಕ್ಖಾವರಣಗುತ್ತಿಂ ಸಂವಿದಹೇಯ್ಯಾಮ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಯಾ ಹಿಸ್ಸ, ಭೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಪುಬ್ಬೇ 'ಖತ್ತಿಯೋ'ತಿ ಸಮಞ್ಞಾ ಸಾಸ್ಸ ಅನ್ತರಹಿತಾ; ಸಮಣೋತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತೀ"ತಿ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಇಧ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ, ಇಧ ವೇಸ್ಸೋ, ಇಧ ಸುದ್ದೋ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಅಸ್ಸ ವಿರತೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ, ವಿರತೋ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ವಿರತೋ ಮುಸಾವಾದಾ, ರತ್ತೂಪರತೋ, ಏಕಭತ್ತಿಕೋ, ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ, ಸೀಲವಾ, ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮೋ? ಕಿನ್ತಿ ನಂ ಕರೇಯ್ಯಾಸೀ”ತಿ? “ಅಭಿವಾದೇಯ್ಯಾಮ ವಾ, ಭೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಪಚ್ಚುಟ್ಠೇಯ್ಯಾಮ ವಾ ಆಸನೇನ ವಾ ನಿಮನ್ತೇಯ್ಯಾಮ ಅಭಿನಿಮನ್ತೇಯ್ಯಾಮ ವಾ ನಂ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರೇಹಿ ಧಮ್ಮಿಕಂ ವಾ ಅಸ್ಸ ರಕ್ಖಾವರಣಗುತ್ತಿಂ ಸಂವಿದಹೇಯ್ಯಾಮ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಯಾ ಹಿಸ್ಸ, ಭೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಪುಬ್ಬೇ ‘ಸುದ್ದೋ’ತಿ ಸಮಞ್ಞಾ ಸಾಸ್ಸ ಅನ್ತರಹಿತಾ; ಸಮಣೋತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತೀ”ತಿ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಯದಿ ಏವಂ ಸನ್ತೇ, ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ವಣ್ಣಾ ಸಮಸಮಾ ಹೋನ್ತಿ ನೋ ವಾ? ಕಥಂ ವಾ ತೇ ಏತ್ಥ ಹೋತೀ”ತಿ? “ಅದ್ಧಾ ಖೋ, ಭೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಏವಂ ಸನ್ತೇ, ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ವಣ್ಣಾ ಸಮಸಮಾ ಹೋನ್ತಿ। ನೇಸಂ ಏತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಿ ನಾನಾಕರಣಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। “ಇಮಿನಾಪಿ ಖೋ ಏತಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಪರಿಯಾಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ ಯಥಾ ಘೋಸೋ ಯೇವೇಸೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ - ‘ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋವ ಸೇಟ್ಠೋ ವಣ್ಣೋ, ಹೀನೋ ಅಞ್ಞೋ ವಣ್ಣೋ; ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋವ ಸುಕ್ಕೋ ವಣ್ಣೋ, ಕಣ್ಹೋ ಅಞ್ಞೋ ವಣ್ಣೋ; ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾವ ಸುಜ್ಝನ್ತಿ, ನೋ ಅಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ; ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾವ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಪುತ್ತಾ ಓರಸಾ ಮುಖತೋ ಜಾತಾ ಬ್ರಹ್ಮಜಾ ಬ್ರಹ್ಮನಿಮ್ಮಿತಾ ಬ್ರಹ್ಮದಾಯಾದಾ’”ತಿ।

೩೧೩. ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ರಾಜಾ ಮಾಧುರೋ ಅವನ್ತಿಪುತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನಂ ಏತದವೋಚ - “ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಕಚ್ಚಾನ! ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭೋ ಕಚ್ಚಾನ, ನಿಕ್ಕುಜ್ಜಿತಂ ವಾ ಉಕ್ಕುಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ ವಾ ವಿವರೇಯ್ಯ, ಮೂಳ್ಹಸ್ಸ ವಾ ಮಗ್ಗಂ ಆಚಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಅನ್ಧಕಾರೇ ವಾ ತೇಲಪಜ್ಜೋತಂ ಧಾರೇಯ್ಯ - ‘ಚಕ್ಖುಮನ್ತೋ ರೂಪಾನಿ ದಕ್ಖನ್ತೀ’ತಿ; ಏವಮೇವಂ ಭೋತಾ ಕಚ್ಚಾನೇನ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಧಮ್ಮೋ ಪಕಾಸಿತೋ। ಏಸಾಹಂ ಭವನ್ತಂ ಕಚ್ಚಾನಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛಾಮಿ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚ । ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ ಭವಂ ಕಚ್ಚಾನೋ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ”ನ್ತಿ। “ಮಾ ಖೋ ಮಂ ತ್ವಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಸರಣಂ ಅಗಮಾಸಿ। ತಮೇವ ತ್ವಂ [ತಮೇತಂ ತ್ವಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ತಮೇತಂ (ಕ॰)] ಭಗವನ್ತಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛ ಯಮಹಂ ಸರಣಂ ಗತೋ”ತಿ। “ಕಹಂ ಪನ, ಭೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಏತರಹಿ ಸೋ ಭಗವಾ ವಿಹರತಿ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ”ತಿ? “ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಏತರಹಿ ಸೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ”ತಿ। “ಸಚೇಪಿ ಮಯಂ, ಭೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಸುಣೇಯ್ಯಾಮ ತಂ ಭಗವನ್ತಂ ದಸಸು ಯೋಜನೇಸು, ದಸಪಿ ಮಯಂ ಯೋಜನಾನಿ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾಮ ತಂ ಭಗವನ್ತಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಅರಹನ್ತಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ। ಸಚೇಪಿ ಮಯಂ, ಭೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಸುಣೇಯ್ಯಾಮ ತಂ ಭಗವನ್ತಂ ವೀಸತಿಯಾ ಯೋಜನೇಸು, ತಿಂಸಾಯ ಯೋಜನೇಸು, ಚತ್ತಾರೀಸಾಯ ಯೋಜನೇಸು, ಪಞ್ಞಾಸಾಯ ಯೋಜನೇಸು, ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪಿ ಮಯಂ ಯೋಜನಾನಿ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾಮ ತಂ ಭಗವನ್ತಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಅರಹನ್ತಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ। ಯೋಜನಸತೇ ಚೇಪಿ ಮಯಂ ಭೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಸುಣೇಯ್ಯಾಮ ತಂ ಭಗವನ್ತಂ, ಯೋಜನಸತಮ್ಪಿ ಮಯಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾಮ ತಂ ಭಗವನ್ತಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಅರಹನ್ತಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ। ಯತೋ ಚ, ಭೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ ಸೋ ಭಗವಾ, ಪರಿನಿಬ್ಬುತಮ್ಪಿ ಮಯಂ ಭಗವನ್ತಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛಾಮ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚ। ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ ಭವಂ ಕಚ್ಚಾನೋ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ”ನ್ತಿ।

ಮಧುರಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಬೋಧಿರಾಜಕುಮಾರಸುತ್ತಂ

೩೨೪. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಭಗ್ಗೇಸು ವಿಹರತಿ ಸುಸುಮಾರಗಿರೇ ಭೇಸಕಳಾವನೇ ಮಿಗದಾಯೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಬೋಧಿಸ್ಸ ರಾಜಕುಮಾರಸ್ಸ ಕೋಕನದೋ [ಕೋಕನುದೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ನಾಮ ಪಾಸಾದೋ ಅಚಿರಕಾರಿತೋ ಹೋತಿ ಅನಜ್ಝಾವುಟ್ಠೋ ಸಮಣೇನ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ವಾ ಕೇನಚಿ ವಾ ಮನುಸ್ಸಭೂತೇನ। ಅಥ ಖೋ ಬೋಧಿ

ರಾಜಕುಮಾರೋ ಸಞ್ಜಿಕಾಪುತ್ತಂ ಮಾಣವಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಸಮ್ಮ ಸಞ್ಜಿಕಾಪುತ್ತ, ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಮ ವಚನೇನ ಭಗವತೋ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದ, ಅಪ್ಪಾಬಾಧಂ ಅಪ್ಪಾತಙ್ಕಂ ಲಹುಟ್ಠಾನಂ ಬಲಂ ಫಾಸುವಿಹಾರಂ ಪುಚ್ಛ – 'ಬೋಧಿ, ಭನ್ತೇ, ರಾಜಕುಮಾರೋ ಭಗವತೋ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದತಿ, ಅಪ್ಪಾಬಾಧಂ ಅಪ್ಪಾತಙ್ಕಂ ಲಹುಟ್ಠಾನಂ ಬಲಂ ಫಾಸುವಿಹಾರಂ ಪುಚ್ಛತೀ'ತಿ। ಏವಞ್ಚ ವದೇಹಿ – 'ಅಧಿವಾಸೇತು ಕಿರ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಬೋಧಿಸ್ಸ ರಾಜಕುಮಾರಸ್ಸ ಸ್ವಾತನಾಯ ಭತ್ತಂ ಸದ್ಧಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನಾ'"ತಿ। "ಏವಂ, ಭೋ"ತಿ ಖೋ ಸಞ್ಜಿಕಾಪುತ್ತೋ ಮಾಣವೋ ಬೋಧಿಸ್ಸ ರಾಜಕುಮಾರಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸಞ್ಜಿಕಾಪುತ್ತೋ ಮಾಣವೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಬೋಧಿ ಖೋ [ಬೋಧಿ ಭೋ ಗೋತಮ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ರಾಜಕುಮಾರೋ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದತಿ, ಅಪ್ಪಾಬಾಧಂ ಅಪ್ಪಾತಙ್ಕಂ ಲಹುಟ್ಠಾನಂ ಬಲಂ ಫಾಸುವಿಹಾರಂ ಪುಚ್ಛತಿ। ಏವಞ್ಚ ವದೇತಿ – 'ಅಧಿವಾಸೇತು ಕಿರ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಬೋಧಿಸ್ಸ ರಾಜಕುಮಾರಸ್ಸ ಸ್ವಾತನಾಯ ಭತ್ತಂ ಸದ್ಧಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನಾ'"ತಿ। ಅಧಿವಾಸೇಸಿ ಭಗವಾ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇನ। ಅಥ ಖೋ ಸಞ್ಜಿಕಾಪುತ್ತೋ ಮಾಣವೋ ಭಗವತೋ ಅಧಿವಾಸನಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಯೇನ ಬೋಧಿ ರಾಜಕುಮಾರೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಬೋಧಿಂ ರಾಜಕುಮಾರಂ ಏತದವೋಚ – "ಅವೋಚುಮ್ಹ ಭೋತೋ ವಚನೇನ ತಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ – 'ಬೋಧಿ ಖೋ ರಾಜಕುಮಾರೋ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದತಿ, ಅಪ್ಪಾಬಾಧಂ ಅಪ್ಪಾತಙ್ಕಂ ಲಹುಟ್ಠಾನಂ ಬಲಂ ಫಾಸುವಿಹಾರಂ ಪುಚ್ಛತಿ। ಏವಞ್ಚ ವದೇತಿ – ಅಧಿವಾಸೇತು ಕಿರ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಬೋಧಿಸ್ಸ ರಾಜಕುಮಾರಸ್ಸ ಸ್ವಾತನಾಯ ಭತ್ತಂ ಸದ್ಧಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನಾ'ತಿ। ಅಧಿವುಟ್ಠಞ್ಚ ಪನ ಸಮಣೇನ ಗೋತಮೇನಾ"ತಿ।

೩೨೫. ಅಥ ಖೋ ಬೋಧಿ ರಾಜಕುಮಾರೋ ತಸ್ಸಾ ರತ್ತಿಯಾ ಅಚ್ಚಯೇನ ಸಕೇ ನಿವೇಸನೇ ಪಣೀತಂ ಖಾದನೀಯಂ ಭೋಜನೀಯಂ ಪಟಿಯಾದಾಪೇತ್ವಾ, ಕೋಕನದಞ್ಚ ಪಾಸಾದಂ ಓದಾತೇಹಿ ದುಸ್ಸೇಹಿ ಸನ್ಥರಾಪೇತ್ವಾ ಯಾವ ಪಚ್ಛಿಮಸೋಪಾನಕಳೇವರಾ [ಕಳೇಬರಾ (ಸೀ॰)], ಸಞ್ಜಿಕಾಪುತ್ತಂ ಮಾಣವಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಸಮ್ಮ ಸಞ್ಜಿಕಾಪುತ್ತ, ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತೋ ಕಾಲಂ ಆರೋಚೇಹಿ – 'ಕಾಲೋ, ಭನ್ತೇ, ನಿಟ್ಠಿತಂ ಭತ್ತ'"ನ್ತಿ। "ಏವಂ, ಭೋ"ತಿ ಖೋ ಸಞ್ಜಿಕಾಪುತ್ತೋ ಮಾಣವೋ ಬೋಧಿಸ್ಸ ರಾಜಕುಮಾರಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತೋ ಕಾಲಂ ಆರೋಚೇಸಿ – "ಕಾಲೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ನಿಟ್ಠಿತಂ ಭತ್ತ"ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಯೇನ ಬೋಧಿಸ್ಸ ರಾಜಕುಮಾರಸ್ಸ ನಿವೇಸನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಬೋಧಿ ರಾಜಕುಮಾರೋ ಬಹಿದ್ವಾರಕೋಟ್ಠಕೇ ಠಿತೋ ಹೋತಿ ಭಗವನ್ತಂ ಆಗಮಯಮಾನೋ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಬೋಧಿ ರಾಜಕುಮಾರೋ ಭಗವನ್ತಂ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ। ದಿಸ್ವಾನ ಪಚ್ಚುಗ್ಗನ್ತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪುರಕ್ಖತ್ವಾ ಯೇನ ಕೋಕನದೋ ಪಾಸಾದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಪಚ್ಛಿಮಂ ಸೋಪಾನಕಳೇವರಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಬೋಧಿ ರಾಜಕುಮಾರೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಅಭಿರುಹತು [ಅಭಿರೂಹತು (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰) ಅಕ್ಕಮತು (ಚೂಳವ॰ ೨೬೮)], ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ದುಸ್ಸಾನಿ, ಅಭಿರುಹತು ಸುಗತೋ ದುಸ್ಸಾನಿ; ಯಂ ಮಮ ಅಸ್ಸ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯಾ"ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಭಗವಾ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೋಸಿ। ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ...ಪೇ॰... ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಬೋಧಿ ರಾಜಕುಮಾರೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಅಭಿರುಹತು, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ। ದುಸ್ಸಾನಿ, ಅಭಿರುಹತು ಸುಗತೋ ದುಸ್ಸಾನಿ; ಯಂ ಮಮ ಅಸ್ಸ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯಾ"ತಿ।

೩೨೬. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಅಪಲೋಕೇಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಬೋಧಿಂ ರಾಜಕುಮಾರಂ ಏತದವೋಚ – "ಸಂಹರತು, ರಾಜಕುಮಾರ, ದುಸ್ಸಾನಿ; ನ ಭಗವಾ ಚೇಲಪಟಿಕಂ [ಚೇಲಪತ್ತಿಕಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಅಕ್ಕಮಿಸ್ಸತಿ। ಪಚ್ಛಿಮಂ ಜನತಂ ತಥಾಗತೋ ಅನುಕಮ್ಪತೀ"ತಿ [ಅಪಲೋಕೇತೀತಿ (ಸಬ್ಬತ್ಥ)]। ಅಥ ಖೋ ಬೋಧಿ ರಾಜಕುಮಾರೋ ದುಸ್ಸಾನಿ ಸಂಹರಾಪೇತ್ವಾ ಉಪರಿಕೋಕನದಪಾಸಾದೇ [ಉಪರಿಕೋಕನದೇ ಪಾಸಾದೇ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ವಿನಯೇಚ), ಉಪರಿಕೋಕನದೇ (ಸ್ಯಾ॰

ಕಂ॰)] ಆಸನಾನಿ ಪಞ್ಞಪೇಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಕೋಕನದಂ ಪಾಸಾದಂ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ ಸದ್ಧಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ। ಅಥ ಖೋ ಬೋಧಿ ರಾಜಕುಮಾರೋ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪಣೀತೇನ ಖಾದನೀಯೇನ ಭೋಜನೀಯೇನ ಸಹತ್ಥಾ ಸನ್ತಪ್ಪೇಸಿ ಸಮ್ಪವಾರೇಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಬೋಧಿ ರಾಜಕುಮಾರೋ ಭಗವನ್ತಂ ಭುತ್ತಾವಿಂ ಓನೀತಪತ್ತಪಾಣಿಂ ಅಞ್ಞತರಂ ನೀಚಂ ಆಸನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಬೋಧಿ ರಾಜಕುಮಾರೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಮಯ್ಹಂ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಹೋತಿ – 'ನ ಖೋ ಸುಖೇನ ಸುಖಂ ಅಧಿಗನ್ತಬ್ಬಂ, ದುಕ್ಖೇನ ಖೋ ಸುಖಂ ಅಧಿಗನ್ತಬ್ಬ'"ನ್ತಿ।

೩೨೬. "ಮಯ್ಹಮ್ಪಿ ಖೋ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಪುಬ್ಬೇವ ಸಮ್ಬೋಧಾ ಅನಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸೇವ ಸತೋ ಏತದಹೋಸಿ – 'ನ ಖೋ ಸುಖೇನ ಸುಖಂ ಅಧಿಗನ್ತಬ್ಬಂ, ದುಕ್ಖೇನ ಖೋ ಸುಖಂ ಅಧಿಗನ್ತಬ್ಬ'ನ್ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ದಹರೋವ ಸಮಾನೋ ಸುಸುಕಾಳಕೇಸೋ ಭದ್ರೇನ ಯೋಬ್ಬನೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಪಠಮೇನ ವಯಸಾ ಅಕಾಮಕಾನಂ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಅಸ್ಸುಮುಖಾನಂ ರುದನ್ತಾನಂ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿಂ। ಸೋ ಏವಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಸಮಾನೋ ಕಿಂಕುಸಲಗವೇಸೀ [ಕಿಂಕುಸಲಂಗವೇಸೀ (ಕಂ॰)] ಅನುತ್ತರಂ ಸನ್ತಿವರಪದಂ ಪರಿಯೇಸಮಾನೋ ಯೇನ ಆಳಾರೋ ಕಾಲಾಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಳಾರಂ ಕಾಲಾಮಂ ಏತದವೋಚಂ – 'ಇಚ್ಛಾಮಹಂ, ಆವುಸೋ ಕಾಲಾಮ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿತು'ನ್ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಆಳಾರೋ ಕಾಲಾಮೋ ಮಂ ಏತದವೋಚ – 'ವಿಹರತಾಯಸ್ಮಾ, ತಾದಿಸೋ ಅಯಂ ಧಮ್ಮೋ ಯತ್ಥ ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಸಕಂ ಆಚರಿಯಕಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರೇಯ್ಯಾ'ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಯಾಪುಣಿಂ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ತಾವತಕೇನೇವ ಓಟ್ಠಪಹತಮತ್ತೇನ ಲಪಿತಲಾಪನಮತ್ತೇನ ಞಾಣವಾದಞ್ಚ ವದಾಮಿ, ಥೇರವಾದಞ್ಚ ಜಾನಾಮಿ ಪಸ್ಸಾಮೀತಿ ಚ ಪಟಿಜಾನಾಮಿ, ಅಹಞ್ಚೇವ ಅಞ್ಞೇ ಚ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಏತದಹೋಸಿ – 'ನ ಖೋ ಆಳಾರೋ ಕಾಲಾಮೋ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಕೇವಲಂ ಸದ್ಧಾಮತ್ತಕೇನ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮೀತಿ ಪವೇದೇತಿ; ಅದ್ಧಾ ಆಳಾರೋ ಕಾಲಾಮೋ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಜಾನಂ ಪಸ್ಸಂ ವಿಹರತೀ'ತಿ।

"ಅಥ ಖ್ವಾಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಯೇನ ಆಳಾರೋ ಕಾಲಾಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಳಾರಂ ಕಾಲಾಮಂ ಏತದವೋಚಂ – 'ಕಿತ್ತಾವತಾ ನೋ, ಆವುಸೋ ಕಾಲಾಮ, ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮೀತಿ ಪವೇದೇಸೀ'ತಿ [ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ಪವೇದೇಸೀತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]? ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಆಳಾರೋ ಕಾಲಾಮೋ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಪವೇದೇಸಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಏತದಹೋಸಿ – 'ನ ಖೋ ಆಳಾರಸ್ಸೇವ ಕಾಲಾಮಸ್ಸ ಅತ್ಥಿ ಸದ್ಧಾ, ಮಯ್ಹಂಪತ್ಥಿ ಸದ್ಧಾ; ನ ಖೋ ಆಳಾರಸ್ಸೇವ ಕಾಲಾಮಸ್ಸ ಅತ್ಥಿ ವೀರಿಯಂ…ಪೇ॰… ಸತಿ… ಸಮಾಧಿ… ಪಞ್ಞಾ, ಮಯ್ಹಂಪತ್ಥಿ ಪಞ್ಞಾ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಆಳಾರೋ ಕಾಲಾಮೋ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮೀತಿ ಪವೇದೇತಿ ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ಪದಹೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿಂ। ಅಥ ಖ್ವಾಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಯೇನ ಆಳಾರೋ ಕಾಲಾಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಳಾರಂ ಕಾಲಾಮಂ ಏತದವೋಚಂ – 'ಏತ್ತಾವತಾ ನೋ, ಆವುಸೋ ಕಾಲಾಮ, ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ಪವೇದೇಸೀ'ತಿ? 'ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ ಅಹಂ, ಆವುಸೋ, ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ಪವೇದೇಮೀ'ತಿ। 'ಅಹಮ್ಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಏತ್ತಾವತಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮೀ'ತಿ। 'ಲಾಭಾ ನೋ, ಆವುಸೋ, ಸುಲದ್ಧಂ ನೋ, ಆವುಸೋ, ಯೇ ಮಯಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ತಾದಿಸಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಂ ಪಸ್ಸಾಮ । ಇತಿ ಯಾಹಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ಪವೇದೇಮಿ, ತಂ ತ್ವಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಸಿ। ಯಂ ತ್ವಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಸಿ, ತಮಹಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ಪವೇದೇಮಿ। ಇತಿ ಯಾಹಂ ಧಮ್ಮಂ ಜಾನಾಮಿ ತಂ ತ್ವಂ

ಧಮ್ಮಂ ಜಾನಾಸಿ; ಯಂ ತ್ವಂ ಧಮ್ಮಂ ಜಾನಾಸಿ ತಮಹಂ ಧಮ್ಮಂ ಜಾನಾಮಿ। ಇತಿ ಯಾದಿಸೋ ಅಹಂ, ತಾದಿಸೋ ತುವಂ; ಯಾದಿಸೋ ತುವಂ ತಾದಿಸೋ ಅಹಂ। ಏಹಿ ದಾನಿ, ಆವುಸೋ, ಉಭೋವ ಸನ್ತಾ ಇಮಂ ಗಣಂ ಪರಿಹರಾಮಾ'ತಿ। ಇತಿ ಖೋ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಆಳಾರೋ ಕಾಲಾಮೋ ಆಚರಿಯೋ ಮೇ ಸಮಾನೋ (ಅತ್ತನೋ) [( ) ನತ್ಥಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಅನ್ತೇವಾಸಿಂ ಮಂ ಸಮಾನಂ ಅತ್ತನಾ [ಅತ್ತನೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಸಮಸಮಂ ಠಪೇಸಿ, ಉಳಾರಾಯ ಚ ಮಂ ಪೂಜಾಯ ಪೂಜೇಸಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಏತದಹೋಸಿ – 'ನಾಯಂ ಧಮ್ಮೋ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ನ ವಿರಾಗಾಯ ನ ನಿರೋಧಾಯ ನ ಉಪಸಮಾಯ ನ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ನ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ, ಯಾವದೇವ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನೂಪಪತ್ತಿಯಾ'ತಿ । ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಅನಲಙ್ಕರಿತ್ವಾ ತಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮಾ ನಿಬ್ಬಿಜ್ಜ ಅಪಕ್ಕಮಿಂ।

೩೨೮. "ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಕಿಂಕುಸಲಗವೇಸೀ ಅನುತ್ತರಂ ಸನ್ತಿವರಪದಂ ಪರಿಯೇಸಮಾನೋ ಯೇನ ಉದಕೋ [ಉದ್ದಕೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ರಾಮಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಉದಕಂ ರಾಮಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚಂ – 'ಇಚ್ಛಾಮಹಂ, ಆವುಸೋ [ಆವುಸೋ ರಾಮ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰) ಪಸ್ಸ ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೭೮ ಪಾಸರಾಸಿಸುತ್ತೇ], ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿತು'ನ್ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಉದಕೋ ರಾಮಪುತ್ತೋ ಮಂ ಏತದವೋಚ – 'ವಿಹರತಾಯಸ್ಮಾ, ತಾದಿಸೋ ಅಯಂ ಧಮ್ಮೋ ಯತ್ಥ ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಸಕಂ ಆಚರಿಯಕಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರೇಯ್ಯಾ'ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಯಾಪುಣಿಂ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ತಾವತಕೇನೇವ ಓಟ್ಠಪಹತಮತ್ತೇನ ಲಪಿತಲಾಪನಮತ್ತೇನ ಞಾಣವಾದಞ್ಚ ವದಾಮಿ, ಥೇರವಾದಞ್ಚ ಜಾನಾಮಿ ಪಸ್ಸಾಮೀತಿ ಚ ಪಟಿಜಾನಾಮಿ, ಅಹಞ್ಚೇವ ಅಞ್ಞೇ ಚ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಏತದಹೋಸಿ – 'ನ ಖೋ ರಾಮೋ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಕೇವಲಂ ಸದ್ಧಾಮತ್ತಕೇನ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮೀತಿ ಪವೇದೇಸಿ; ಅದ್ಧಾ ರಾಮೋ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಜಾನಂ ಪಸ್ಸಂ ವಿಹಾಸೀ'ತಿ। ಅಥ ಖ್ವಾಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಯೇನ ಉದಕೋ ರಾಮಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಉದಕಂ ರಾಮಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚಂ – 'ಕಿತ್ತಾವತಾ ನೋ, ಆವುಸೋ, ರಾಮೋ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮೀತಿ ಪವೇದೇಸೀ'ತಿ? ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಉದಕೋ ರಾಮಪುತ್ತೋ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಪವೇದೇಸಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಏತದಹೋಸಿ – 'ನ ಖೋ ರಾಮಸ್ಸೇವ ಅಹೋಸಿ ಸದ್ಧಾ, ಮಯ್ಹಂಪತ್ಥಿ ಸದ್ಧಾ; ನ ಖೋ ರಾಮಸ್ಸೇವ ಅಹೋಸಿ ವೀರಿಯಂ…ಪೇ॰… ಸತಿ… ಸಮಾಧಿ… ಪಞ್ಞಾ, ಮಯ್ಹಂಪತ್ಥಿ ಪಞ್ಞಾ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಯಂ ಧಮ್ಮಂ ರಾಮೋ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮೀತಿ ಪವೇದೇತಿ ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ಪದಹೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿಂ।

"ಅಥ ಖ್ವಾಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಯೇನ ಉದಕೋ ರಾಮಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಉದಕಂ ರಾಮಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚಂ – 'ಏತ್ತಾವತಾ ನೋ, ಆವುಸೋ, ರಾಮೋ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ಪವೇದೇಸೀ'ತಿ? 'ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ರಾಮೋ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ಪವೇದೇಸೀ'ತಿ। 'ಅಹಮ್ಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಏತ್ತಾವತಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮೀ'ತಿ। 'ಲಾಭಾ ನೋ, ಆವುಸೋ, ಸುಲದ್ಧಂ ನೋ, ಆವುಸೋ, ಯೇ ಮಯಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ತಾದಿಸಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಂ ಪಸ್ಸಾಮ। ಇತಿ ಯಂ ಧಮ್ಮಂ ರಾಮೋ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ಪವೇದೇಸಿ ತಂ ತ್ವಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಸಿ। ಯಂ ತ್ವಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಸಿ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ರಾಮೋ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ಪವೇದೇಸಿ। ಇತಿ ಯಂ ಧಮ್ಮಂ ರಾಮೋ ಅಭಿಞ್ಞಾಸಿ ತಂ ತ್ವಂ ಧಮ್ಮಂ ಜಾನಾಸಿ; ಯಂ ತ್ವಂ ಧಮ್ಮಂ ಜಾನಾಸಿ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ರಾಮೋ ಅಭಿಞ್ಞಾಸಿ। ಇತಿ ಯಾದಿಸೋ ರಾಮೋ ಅಹೋಸಿ ತಾದಿಸೋ ತುವಂ, ಯಾದಿಸೋ ತುವಂ ತಾದಿಸೋ ರಾಮೋ ಅಹೋಸಿ। ಏಹಿ ದಾನಿ, ಆವುಸೋ, ತುವಂ ಇಮಂ ಗಣಂ ಪರಿಹರಾ'ತಿ। ಇತಿ ಖೋ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಉದಕೋ ರಾಮಪುತ್ತೋ

ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಮೇ ಸಮಾನೋ ಆಚರಿಯಟ್ಠಾನೇ ಮಂ ಠಪೇಸಿ, ಉಳಾರಾಯ ಚ ಮಂ ಪೂಜಾಯ ಪೂಜೇಸಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಏತದಹೋಸಿ - 'ನಾಯಂ ಧಮ್ಮೋ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ನ ವಿರಾಗಾಯ ನ ನಿರೋಧಾಯ ನ ಉಪಸಮಾಯ ನ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ನ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ, ಯಾವದೇವ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನೂಪಪತ್ತಿಯಾ'ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಅನಲಙ್ಕರಿತ್ವಾ ತಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮಾ ನಿಬ್ಬಿಜ್ಜ ಅಪಕ್ಕಮಿಂ।

೩೧೯. "ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಕಿಂಕುಸಲಗವೇಸೀ ಅನುತ್ತರಂ ಸನ್ತಿವರಪದಂ ಪರಿಯೇಸಮಾನೋ, ಮಗಧೇಸು ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ, ಯೇನ ಉರುವೇಲಾ ಸೇನಾನಿಗಮೋ ತದವಸರಿಂ। ತತ್ಥದ್ದಸಂ ರಮಣೀಯಂ ಭೂಮಿಭಾಗಂ, ಪಾಸಾದಿಕಞ್ಚ ವನಸಣ್ಡಂ, ನದಿಞ್ಚ ಸನ್ದನ್ತಿಂ ಸೇತಕಂ ಸುಪತಿತ್ಥಂ, ರಮಣೀಯಂ ಸಮನ್ತಾ ಚ ಗೋಚರಗಾಮಂ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಏತದಹೋಸಿ - 'ರಮಣೀಯೋ ವತ, ಭೋ, ಭೂಮಿಭಾಗೋ, ಪಾಸಾದಿಕೋ ಚ ವನಸಣ್ಡೋ, ನದೀ ಚ ಸನ್ದನ್ತೀ ಸೇತಕಾ ಸುಪತಿತ್ಥಾ , ರಮಣೀಯಾ ಸಮನ್ತಾ [ಸಾಮನ್ತಾ (?) ಪುರಿಮಪಿಟ್ಠೇಪಿ] ಚ ಗೋಚರಗಾಮೋ। ಅಲಂ ವತಿದಂ ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ಪಧಾನತ್ಥಿಕಸ್ಸ ಪಧಾನಾಯಾ'ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ತತ್ಥೇವ ನಿಸೀದಿಂ - 'ಅಲಮಿದಂ ಪಧಾನಾಯಾ'ತಿ। ಅಪಿಸ್ಸು ಮಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ತಿಸ್ಸೋ ಉಪಮಾ ಪಟಿಭಂಸು ಅನಚ್ಛರಿಯಾ ಪುಬ್ಬೇ ಅಸ್ಸುತಪುಬ್ಬಾ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಅಲ್ಲಂ ಕಟ್ಠಂ ಸಸ್ನೇಹಂ ಉದಕೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಂ। ಅಥ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಉತ್ತರಾರಣಿಂ ಆದಾಯ - 'ಅಗ್ಗಿಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇಸ್ಸಾಮಿ, ತೇಜೋ ಪಾತುಕರಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಅಪಿ ನು ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಅಮುಂ ಅಲ್ಲಂ ಕಟ್ಠಂ ಸಸ್ನೇಹಂ ಉದಕೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಉತ್ತರಾರಣಿಂ ಆದಾಯ ಅಭಿಮನ್ಥೇನ್ತೋ [ಅಭಿಮತ್ಥೇನ್ತೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಅಗ್ಗಿಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇಯ್ಯ, ತೇಜೋ ಪಾತುಕರೇಯ್ಯಾ"ತಿ? "ನೋ ಹಿದಂ, ಭನ್ತೇ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅದುಞ್ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಅಲ್ಲಂ ಕಟ್ಠಂ ಸಸ್ನೇಹಂ ತಞ್ಚ ಪನ ಉದಕೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಂ, ಯಾವದೇವ ಚ ಪನ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಕಿಲಮಥಸ್ಸ ವಿಘಾತಸ್ಸ ಭಾಗೀ ಅಸ್ಸಾ"ತಿ। "ಏವಮೇವ ಖೋ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಕಾಯೇನ ಚೇವ ಚಿತ್ತೇನ ಚ ಕಾಮೇಹಿ ಅವೂಪಕಟ್ಠಾ ವಿಹರನ್ತಿ, ಯೋ ಚ ನೇಸಂ ಕಾಮೇಸು ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ ಕಾಮಸ್ನೇಹೋ ಕಾಮಮುಚ್ಛಾ ಕಾಮಪಿಪಾಸಾ ಕಾಮಪರಿಳಾಹೋ ಸೋ ಚ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ನ ಸುಪ್ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ, ನ ಸುಪ್ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧೋ। ಓಪಕ್ಕಮಿಕಾ ಚೇಪಿ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಖರಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಯನ್ತಿ, ಅಭಬ್ಬಾವ ತೇ ಞಾಣಾಯ ದಸ್ಸನಾಯ ಅನುತ್ತರಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ। ನೋ ಚೇಪಿ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಓಪಕ್ಕಮಿಕಾ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಖರಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಯನ್ತಿ, ಅಭಬ್ಬಾವ ತೇ ಞಾಣಾಯ ದಸ್ಸನಾಯ ಅನುತ್ತರಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ। ಅಯಂ ಖೋ ಮಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಪಠಮಾ ಉಪಮಾ ಪಟಿಭಾಸಿ ಅನಚ್ಛರಿಯಾ ಪುಬ್ಬೇ ಅಸ್ಸುತಪುಬ್ಬಾ।

೩೨೦. "ಅಪರಾಪಿ ಖೋ ಮಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ದುತಿಯಾ ಉಪಮಾ ಪಟಿಭಾಸಿ ಅನಚ್ಛರಿಯಾ ಪುಬ್ಬೇ ಅಸ್ಸುತಪುಬ್ಬಾ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಅಲ್ಲಂ ಕಟ್ಠಂ ಸಸ್ನೇಹಂ ಆರಕಾ ಉದಕಾ ಥಲೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಂ। ಅಥ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಉತ್ತರಾರಣಿಂ ಆದಾಯ - 'ಅಗ್ಗಿಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇಸ್ಸಾಮಿ, ತೇಜೋ ಪಾತುಕರಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಅಪಿ ನು ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಅಮುಂ ಅಲ್ಲಂ ಕಟ್ಠಂ ಸಸ್ನೇಹಂ ಆರಕಾ ಉದಕಾ ಥಲೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಉತ್ತರಾರಣಿಂ ಆದಾಯ ಅಭಿಮನ್ಥೇನ್ತೋ ಅಗ್ಗಿಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇಯ್ಯ , ತೇಜೋ ಪಾತುಕರೇಯ್ಯಾ"ತಿ? "ನೋ ಹಿದಂ, ಭನ್ತೇ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅದುಞ್ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಅಲ್ಲಂ ಕಟ್ಠಂ ಸಸ್ನೇಹಂ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಆರಕಾ ಉದಕಾ ಥಲೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಂ, ಯಾವದೇವ ಚ ಪನ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಕಿಲಮಥಸ್ಸ ವಿಘಾತಸ್ಸ ಭಾಗೀ ಅಸ್ಸಾ"ತಿ। "ಏವಮೇವ ಖೋ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಕಾಯೇನ ಚೇವ ಚಿತ್ತೇನ ಚ ಕಾಮೇಹಿ ವೂಪಕಟ್ಠಾ ವಿಹರನ್ತಿ, ಯೋ ಚ ನೇಸಂ ಕಾಮೇಸು ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ ಕಾಮಸ್ನೇಹೋ ಕಾಮಮುಚ್ಛಾ ಕಾಮಪಿಪಾಸಾ ಕಾಮಪರಿಳಾಹೋ ಸೋ ಚ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ನ ಸುಪ್ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ, ನ ಸುಪ್ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧೋ। ಓಪಕ್ಕಮಿಕಾ ಚೇಪಿ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಖರಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಯನ್ತಿ, ಅಭಬ್ಬಾವ ತೇ ಞಾಣಾಯ ದಸ್ಸನಾಯ ಅನುತ್ತರಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ। ನೋ ಚೇಪಿ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಓಪಕ್ಕಮಿಕಾ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಖರಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಯನ್ತಿ, ಅಭಬ್ಬಾವ ತೇ ಞಾಣಾಯ

ದಸ್ಸನಾಯ ಅನುತ್ತರಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ। ಅಯಂ ಖೋ ಮಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ದುತಿಯಾ ಉಪಮಾ ಪಟಿಭಾಸಿ ಅನಚ್ಛರಿಯಾ ಪುಬ್ಬೇ ಅಸ್ಸುತಪುಬ್ಬಾ।

೩೩೧. "ಅಪರಾಪಿ ಖೋ ಮಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ತತಿಯಾ ಉಪಮಾ ಪಟಿಭಾಸಿ ಅನಚ್ಛರಿಯಾ ಪುಬ್ಬೇ ಅಸ್ಸುತಪುಬ್ಬಾ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಸುಕ್ಖಂ ಕಟ್ಠಂ ಕೋಳಾಪಂ ಆರಕಾ ಉದಕಾ ಥಲೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಂ। ಅಥ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಉತ್ತರಾರಣಿಂ ಆದಾಯ – 'ಅಗ್ಗಿಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇಸ್ಸಾಮಿ, ತೇಜೋ ಪಾತುಕರಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಅಪಿ ನು ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಅಮುಂ ಸುಕ್ಖಂ ಕಟ್ಠಂ ಕೋಳಾಪಂ ಆರಕಾ ಉದಕಾ ಥಲೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಉತ್ತರಾರಣಿಂ ಆದಾಯ ಅಭಿಮನ್ಥೇನ್ತೋ ಅಗ್ಗಿಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇಯ್ಯ, ತೇಜೋ ಪಾತುಕರೇಯ್ಯಾ"ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅದುಞ್ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಸುಕ್ಖಂ ಕಟ್ಠಂ ಕೋಳಾಪಂ, ತಞ್ಚ ಪನ ಆರಕಾ ಉದಕಾ ಥಲೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತ"ನ್ತಿ। "ಏವಮೇವ ಖೋ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಕಾಯೇನ ಚೇವ ಚಿತ್ತೇನ ಚ ಕಾಮೇಹಿ ವೂಪಕಟ್ಠಾ ವಿಹರನ್ತಿ, ಯೋ ಚ ನೇಸಂ ಕಾಮೇಸು ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ ಕಾಮಸ್ನೇಹೋ ಕಾಮಮುಚ್ಛಾ ಕಾಮಪಿಪಾಸಾ ಕಾಮಪರಿಳಾಹೋ ಸೋ ಚ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಪ್ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ ಸುಪ್ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧೋ। ಓಪಕ್ಕಮಿಕಾ ಚೇಪಿ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಖರಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಯನ್ತಿ, ಭಬ್ಬಾವ ತೇ ಞಾಣಾಯ ದಸ್ಸನಾಯ ಅನುತ್ತರಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ। ನೋ ಚೇಪಿ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಓಪಕ್ಕಮಿಕಾ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಖರಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಯನ್ತಿ, ಭಬ್ಬಾವ ತೇ ಞಾಣಾಯ ದಸ್ಸನಾಯ ಅನುತ್ತರಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ। ಅಯಂ ಖೋ ಮಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ತತಿಯಾ ಉಪಮಾ ಪಟಿಭಾಸಿ ಅನಚ್ಛರಿಯಾ ಪುಬ್ಬೇ ಅಸ್ಸುತಪುಬ್ಬಾ। ಇಮಾ ಖೋ ಮಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ತಿಸ್ಸೋ ಉಪಮಾ ಪಟಿಭಂಸು ಅನಚ್ಛರಿಯಾ ಪುಬ್ಬೇ ಅಸ್ಸುತಪುಬ್ಬಾ।

೩೩೨. "ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಏತದಹೋಸಿ – 'ಯಂನೂನಾಹಂ ದನ್ತೇಭಿದನ್ತಮಾಧಾಯ [ಪಸ್ಸ ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೨೦ ವಿತಕ್ಕಸಣ್ಠಾನಸುತ್ತೇ], ಜಿವ್ಹಾಯ ತಾಲುಂ ಆಹಚ್ಚ, ಚೇತಸಾ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿಗ್ಗಣ್ಹೇಯ್ಯಂ ಅಭಿನಿಪ್ಪೀಳೇಯ್ಯಂ ಅಭಿಸನ್ತಾಪೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ದನ್ತೇಭಿದನ್ತಮಾಧಾಯ, ಜಿವ್ಹಾಯ ತಾಲುಂ ಆಹಚ್ಚ, ಚೇತಸಾ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿಗ್ಗಣ್ಹಾಮಿ ಅಭಿನಿಪ್ಪೀಳೇಮಿ ಅಭಿಸನ್ತಾಪೇಮಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ದನ್ತೇಭಿದನ್ತಮಾಧಾಯ, ಜಿವ್ಹಾಯ ತಾಲುಂ ಆಹಚ್ಚ, ಚೇತಸಾ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿಗ್ಗಣ್ಹತೋ ಅಭಿನಿಪ್ಪೀಳಯತೋ ಅಭಿಸನ್ತಾಪಯತೋ ಕಚ್ಛೇಹಿ ಸೇದಾ ಮುಚ್ಚನ್ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ದುಬ್ಬಲತರಂ ಪುರಿಸಂ ಸೀಸೇ ವಾ ಗಹೇತ್ವಾ ಖನ್ಧೇ ವಾ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಭಿನಿಗ್ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ ಅಭಿನಿಪ್ಪೀಳೇಯ್ಯ ಅಭಿಸನ್ತಾಪೇಯ್ಯ; ಏವಮೇವ ಖೋ ಮೇ, ರಾಜಕುಮಾರ, ದನ್ತೇಭಿದನ್ತಮಾಧಾಯ, ಜಿವ್ಹಾಯ ತಾಲುಂ ಆಹಚ್ಚ, ಚೇತಸಾ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿಗ್ಗಣ್ಹತೋ ಅಭಿನಿಪ್ಪೀಳಯತೋ ಅಭಿಸನ್ತಾಪಯತೋ ಕಚ್ಛೇಹಿ ಸೇದಾ ಮುಚ್ಚನ್ತಿ। ಆರದ್ಧಂ ಖೋ ಪನ ಮೇ, ರಾಜಕುಮಾರ, ವೀರಿಯಂ ಹೋತಿ ಅಸಲ್ಲೀನಂ, ಉಪಟ್ಠಿತಾ ಸತಿ ಅಸಮ್ಮುಟ್ಠಾ, ಸಾರದ್ಧೋ ಚ ಪನ ಮೇ ಕಾಯೋ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧೋ, ತೇನೇವ ದುಕ್ಖಪ್ಪಧಾನೇನ ಪಧಾನಾಭಿತುನ್ನಸ್ಸ ಸತೋ।

೩೩೩. "ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಏತದಹೋಸಿ – 'ಯಂನೂನಾಹಂ ಅಪ್ಪಾಣಕಂಯೇವ ಝಾನಂ ಝಾಯೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಮುಖತೋ ಚ ನಾಸತೋ ಚ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇ ಉಪರುನ್ಧಿಂ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಮುಖತೋ ಚ ನಾಸತೋ ಚ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇಸು ಉಪರುದ್ಧೇಸು ಕಣ್ಣಸೋತೇಹಿ ವಾತಾನಂ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಾನಂ ಅಧಿಮತ್ತೋ ಸದ್ದೋ ಹೋತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಕಮ್ಮಾರಗಗ್ಗರಿಯಾ ಧಮಮಾನಾಯ ಅಧಿಮತ್ತೋ ಸದ್ದೋ ಹೋತಿ, ಏವಮೇವ ಖೋ ಮೇ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಮುಖತೋ ಚ ನಾಸತೋ ಚ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇಸು ಉಪರುದ್ಧೇಸು ಕಣ್ಣಸೋತೇಹಿ ವಾತಾನಂ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಾನಂ ಅಧಿಮತ್ತೋ ಸದ್ದೋ ಹೋತಿ। ಆರದ್ಧಂ ಖೋ ಪನ ಮೇ, ರಾಜಕುಮಾರ, ವೀರಿಯಂ ಹೋತಿ ಅಸಲ್ಲೀನಂ, ಉಪಟ್ಠಿತಾ ಸತಿ ಅಸಮ್ಮುಟ್ಠಾ, ಸಾರದ್ಧೋ ಚ ಪನ ಮೇ ಕಾಯೋ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧೋ, ತೇನೇವ ದುಕ್ಖಪ್ಪಧಾನೇನ ಪಧಾನಾಭಿತುನ್ನಸ್ಸ ಸತೋ।

“ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಏತದಹೋಸಿ – ‘ಯಂನೂನಾಹಂ ಅಪ್ಪಾಣಕಂಯೇವ ಝಾನಂ ಝಾಯೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಮುಖತೋ ಚ ನಾಸತೋ ಚ ಕಣ್ಣತೋ ಚ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇ ಉಪರುನ್ಧಿಂ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಮುಖತೋ ಚ ನಾಸತೋ ಚ ಕಣ್ಣತೋ ಚ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇಸು ಉಪರುದ್ಧೇಸು ಅಧಿಮತ್ತಾ ವಾತಾ ಮುದ್ಧನಿ ಊಹನನ್ತಿ [ಊಹನ್ತಿ (ಸೀ॰), ಓಹನನ್ತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಉಹನನ್ತಿ (ಕ॰)]। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ತಿಣ್ಹೇನ ಸಿಖರೇನ ಮುದ್ಧನಿ ಅಭಿಮತ್ಥೇಯ್ಯ [ಮುದ್ಧಾನಂ ಅಭಿಮನ್ಥೇಯ್ಯ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಮುದ್ಧಾನಂ ಅಭಿಮತ್ಥೇಯ್ಯ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)], ಏವಮೇವ ಖೋ ಮೇ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಮುಖತೋ ಚ ನಾಸತೋ ಚ ಕಣ್ಣತೋ ಚ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇಸು ಉಪರುದ್ಧೇಸು ಅಧಿಮತ್ತಾ ವಾತಾ ಮುದ್ಧನಿ ಊಹನನ್ತಿ। ಆರದ್ಧಂ ಖೋ ಪನ ಮೇ, ರಾಜಕುಮಾರ, ವೀರಿಯಂ ಹೋತಿ ಅಸಲ್ಲೀನಂ, ಉಪಟ್ಠಿತಾ ಸತಿ ಅಸಮ್ಮುಟ್ಠಾ, ಸಾರದ್ಧೋ ಚ ಪನ ಮೇ ಕಾಯೋ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧೋ, ತೇನೇವ ದುಕ್ಖಪ್ಪಧಾನೇನ ಪಧಾನಾಭಿತುನ್ನಸ್ಸ ಸತೋ।

“ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಏತದಹೋಸಿ – ‘ಯಂನೂನಾಹಂ ಅಪ್ಪಾಣಕಂಯೇವ ಝಾನಂ ಝಾಯೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಮುಖತೋ ಚ ನಾಸತೋ ಚ ಕಣ್ಣತೋ ಚ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇ ಉಪರುನ್ಧಿಂ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಮುಖತೋ ಚ ನಾಸತೋ ಚ ಕಣ್ಣತೋ ಚ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇಸು ಉಪರುದ್ಧೇಸು ಅಧಿಮತ್ತಾ ಸೀಸೇ ಸೀಸವೇದನಾ ಹೋನ್ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ದಳ್ಹೇನ ವರತ್ತಕ್ಖಣ್ಡೇನ [ವರತ್ತಕಬನ್ಧನೇನ (ಸೀ॰)] ಸೀಸೇ ಸೀಸವೇಠಂ ದದೇಯ್ಯ; ಏವಮೇವ ಖೋ ಮೇ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಮುಖತೋ ಚ ನಾಸತೋ ಚ ಕಣ್ಣತೋ ಚ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇಸು ಉಪರುದ್ಧೇಸು ಅಧಿಮತ್ತಾ ಸೀಸೇ ಸೀಸವೇದನಾ ಹೋನ್ತಿ। ಆರದ್ಧಂ ಖೋ ಪನ ಮೇ, ರಾಜಕುಮಾರ, ವೀರಿಯಂ ಹೋತಿ ಅಸಲ್ಲೀನಂ, ಉಪಟ್ಠಿತಾ ಸತಿ ಅಸಮ್ಮುಟ್ಠಾ, ಸಾರದ್ಧೋ ಚ ಪನ ಮೇ ಕಾಯೋ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧೋ, ತೇನೇವ ದುಕ್ಖಪ್ಪಧಾನೇನ ಪಧಾನಾಭಿತುನ್ನಸ್ಸ ಸತೋ।

“ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಏತದಹೋಸಿ – ‘ಯಂನೂನಾಹಂ ಅಪ್ಪಾಣಕಂಯೇವ ಝಾನಂ ಝಾಯೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಮುಖತೋ ಚ ನಾಸತೋ ಚ ಕಣ್ಣತೋ ಚ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇ ಉಪರುನ್ಧಿಂ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಮುಖತೋ ಚ ನಾಸತೋ ಚ ಕಣ್ಣತೋ ಚ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇಸು ಉಪರುದ್ಧೇಸು ಅಧಿಮತ್ತಾ ವಾತಾ ಕುಚ್ಛಿಂ ಪರಿಕನ್ತನ್ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ರಾಜಕುಮಾರ, ದಕ್ಖೋ ಗೋಘಾತಕೋ ವಾ ಗೋಘಾತಕನ್ತೇವಾಸೀ ವಾ ತಿಣ್ಹೇನ ಗೋವಿಕನ್ತನೇನ ಕುಚ್ಛಿಂ ಪರಿಕನ್ತೇಯ್ಯ, ಏವಮೇವ ಖೋ ಮೇ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಮುಖತೋ ಚ ನಾಸತೋ ಚ ಕಣ್ಣತೋ ಚ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇಸು ಉಪರುದ್ಧೇಸು ಅಧಿಮತ್ತಾ , ವಾತಾ ಕುಚ್ಛಿಂ ಪರಿಕನ್ತನ್ತಿ। ಆರದ್ಧಂ ಖೋ ಪನ ಮೇ, ರಾಜಕುಮಾರ, ವೀರಿಯಂ ಹೋತಿ ಅಸಲ್ಲೀನಂ, ಉಪಟ್ಠಿತಾ ಸತಿ ಅಸಮ್ಮುಟ್ಠಾ, ಸಾರದ್ಧೋ ಚ ಪನ ಮೇ ಕಾಯೋ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧೋ, ತೇನೇವ ದುಕ್ಖಪ್ಪಧಾನೇನ ಪಧಾನಾಭಿತುನ್ನಸ್ಸ ಸತೋ।

“ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಏತದಹೋಸಿ – ‘ಯಂನೂನಾಹಂ ಅಪ್ಪಾಣಕಂಯೇವ ಝಾನಂ ಝಾಯೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಮುಖತೋ ಚ ನಾಸತೋ ಚ ಕಣ್ಣತೋ ಚ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇ ಉಪರುನ್ಧಿಂ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಮುಖತೋ ಚ ನಾಸತೋ ಚ ಕಣ್ಣತೋ ಚ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇಸು ಉಪರುದ್ಧೇಸು ಅಧಿಮತ್ತೋ ಕಾಯಸ್ಮಿಂ ಡಾಹೋ ಹೋತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ರಾಜಕುಮಾರ, ದ್ವೇ ಬಲವನ್ತೋ ಪುರಿಸಾ ದುಬ್ಬಲತರಂ ಪುರಿಸಂ ನಾನಾಬಾಹಾಸು ಗಹೇತ್ವಾ ಅಙ್ಗಾರಕಾಸುಯಾ ಸನ್ತಾಪೇಯ್ಯುಂ ಸಮ್ಪರಿತಾಪೇಯ್ಯುಂ, ಏವಮೇವ ಖೋ ಮೇ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಮುಖತೋ ಚ ನಾಸತೋ ಚ ಕಣ್ಣತೋ ಚ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇಸು ಉಪರುದ್ಧೇಸು ಅಧಿಮತ್ತೋ ಕಾಯಸ್ಮಿಂ ಡಾಹೋ ಹೋತಿ। ಆರದ್ಧಂ ಖೋ ಪನ ಮೇ, ರಾಜಕುಮಾರ, ವೀರಿಯಂ ಹೋತಿ ಅಸಲ್ಲೀನಂ, ಉಪಟ್ಠಿತಾ ಸತಿ ಅಸಮ್ಮುಟ್ಠಾ, ಸಾರದ್ಧೋ ಚ ಪನ ಮೇ ಕಾಯೋ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧೋ, ತೇನೇವ ದುಕ್ಖಪ್ಪಧಾನೇನ ಪಧಾನಾಭಿತುನ್ನಸ್ಸ ಸತೋ।

“ಅಪಿಸ್ಸು ಮಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ದೇವತಾ ದಿಸ್ವಾ ಏವಮಾಹಂಸು - ‘ಕಾಲಙ್ಕತೋ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ’ತಿ। ಏಕಚ್ಚಾ ದೇವತಾ ಏವಮಾಹಂಸು - ‘ನ ಕಾಲಙ್ಕತೋ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ, ಅಪಿ ಚ ಕಾಲಙ್ಕರೋತೀ’ತಿ। ಏಕಚ್ಚಾ ದೇವತಾ ಏವಮಾಹಂಸು - ‘ನ ಕಾಲಙ್ಕತೋ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ, ನಾಪಿ ಕಾಲಙ್ಕರೋತಿ । ಅರಹಂ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ। ವಿಹಾರೋತ್ವೇವ ಸೋ [ವಿಹಾರೋತ್ವೇವೇಸೋ (ಸೀ॰)] ಅರಹತೋ ಏವರೂಪೋ ಹೋತೀ’ತಿ [ವಿಹಾರೋತ್ವೇವೇಸೋ ಅರಹತೋ”ತಿ (?)]।

೩೩೪. “ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಯಂನೂನಾಹಂ ಸಬ್ಬಸೋ ಆಹಾರುಪಚ್ಛೇದಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಮಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ದೇವತಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏತದವೋಚುಂ - ‘ಮಾ ಖೋ ತ್ವಂ, ಮಾರಿಸ, ಸಬ್ಬಸೋ ಆಹಾರುಪಚ್ಛೇದಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜಿ। ಸಚೇ ಖೋ ತ್ವಂ, ಮಾರಿಸ, ಸಬ್ಬಸೋ ಆಹಾರುಪಚ್ಛೇದಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜಿಸ್ಸಸಿ, ತಸ್ಸ ತೇ ಮಯಂ ದಿಬ್ಬಂ ಓಜಂ ಲೋಮಕೂಪೇಹಿ ಅಜ್ಝೋಹಾರೇಸ್ಸಾಮ [ಅಜ್ಝೋಹರಿಸ್ಸಾಮ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)], ತಾಯ ತ್ವಂ ಯಾಪೇಸ್ಸಸೀ’ತಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಅಹಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನ ಸಬ್ಬಸೋ ಅಜಜ್ಜಿತಂ [ಅಜದ್ಧುಕಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಜದ್ಧುಕಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಪಟಿಜಾನೇಯ್ಯಂ। ಇಮಾ ಚ ಮೇ ದೇವತಾ ದಿಬ್ಬಂ ಓಜಂ ಲೋಮಕೂಪೇಹಿ ಅಜ್ಝೋಹಾರೇಯ್ಯುಂ [ಅಜ್ಝೋಹರೇಯ್ಯುಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)], ತಾಯ ಚಾಹಂ ಯಾಪೇಯ್ಯಂ, ತಂ ಮಮಸ್ಸ ಮುಸಾ’ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ತಾ ದೇವತಾ ಪಚ್ಚಾಚಿಕ್ಖಾಮಿ। ‘ಹಲ’ನ್ತಿ ವದಾಮಿ।

“ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಯಂನೂನಾಹಂ ಥೋಕಂ ಥೋಕಂ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇಯ್ಯಂ ಪಸತಂ ಪಸತಂ, ಯದಿ ವಾ ಮುಗ್ಗಯೂಸಂ ಯದಿ ವಾ ಕುಲತ್ಥಯೂಸಂ ಯದಿ ವಾ ಕಳಾಯಯೂಸಂ ಯದಿ ವಾ ಹರೇಣುಕಯೂಸ’ನ್ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಥೋಕಂ ಥೋಕಂ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇಸಿಂ ಪಸತಂ ಪಸತಂ, ಯದಿ ವಾ ಮುಗ್ಗಯೂಸಂ ಯದಿ ವಾ ಕುಲತ್ಥಯೂಸಂ ಯದಿ ವಾ ಕಳಾಯಯೂಸಂ ಯದಿ ವಾ ಹರೇಣುಕಯೂಸಂ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಥೋಕಂ ಥೋಕಂ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರಯತೋ ಪಸತಂ ಪಸತಂ, ಯದಿ ವಾ ಮುಗ್ಗಯೂಸಂ ಯದಿ ವಾ ಕುಲತ್ಥಯೂಸಂ ಯದಿ ವಾ ಕಳಾಯಯೂಸಂ ಯದಿ ವಾ ಹರೇಣುಕಯೂಸಂ, ಅಧಿಮತ್ತಕಸಿಮಾನಂ ಪತ್ತೋ ಕಾಯೋ ಹೋತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಆಸೀತಿಕಪಬ್ಬಾನಿ ವಾ ಕಾಳಪಬ್ಬಾನಿ ವಾ, ಏವಮೇವಸ್ಸು ಮೇ ಅಙ್ಗಪಚ್ಚಙ್ಗಾನಿ ಭವನ್ತಿ ತಾಯೇವಪ್ಪಾಹಾರತಾಯ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಓಟ್ಠಪದಂ, ಏವಮೇವಸ್ಸು ಮೇ ಆನಿಸದಂ ಹೋತಿ ತಾಯೇವಪ್ಪಾಹಾರತಾಯ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ವಟ್ಟನಾವಳೀ, ಏವಮೇವಸ್ಸು ಮೇ ಪಿಟ್ಠಿಕಣ್ಟಕೋ ಉಣ್ಣತಾವನತೋ ಹೋತಿ ತಾಯೇವಪ್ಪಾಹಾರತಾಯ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಜರಸಾಲಾಯ ಗೋಪಾನಸಿಯೋ ಓಲುಗ್ಗವಿಲುಗ್ಗಾ ಭವನ್ತಿ, ಏವಮೇವಸ್ಸು ಮೇ ಫಾಸುಳಿಯೋ ಓಲುಗ್ಗವಿಲುಗ್ಗಾ ಭವನ್ತಿ ತಾಯೇವಪ್ಪಾಹಾರತಾಯ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಗಮ್ಭೀರೇ ಉದಪಾನೇ ಉದಕತಾರಕಾ ಗಮ್ಭೀರಗತಾ ಓಕ್ಖಾಯಿಕಾ ದಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಏವಮೇವಸ್ಸು ಮೇ ಅಕ್ಖಿಕೂಪೇಸು ಅಕ್ಖಿತಾರಕಾ ಗಮ್ಭೀರಗತಾ ಓಕ್ಖಾಯಿಕಾ ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ತಾಯೇವಪ್ಪಾಹಾರತಾಯ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ತಿತ್ತಕಾಲಾಬು ಆಮಕಚ್ಛಿನ್ನೋ ವಾತಾತಪೇನ ಸಂಫುಟಿತೋ [ಸಮ್ಫುಸಿತೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಸಂಪುಟೀತೋ (ಕ॰) ಸಂಫುಟಿತೋತಿ ಏತ್ಥ ಸಙ್ಕುಚಿತೋತಿ ಅತ್ಥೋ] ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಿಲಾತೋ, ಏವಮೇವಸ್ಸು ಮೇ ಸೀಸಚ್ಛವಿ ಸಂಫುಟಿತಾ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಿಲಾತಾ ತಾಯೇವಪ್ಪಾಹಾರತಾಯ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ‘ಉದರಚ್ಛವಿಂ ಪರಿಮಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಪಿಟ್ಠಿಕಣ್ಟಕಂಯೇವ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಾಮಿ, ‘ಪಿಟ್ಠಿಕಣ್ಟಕಂ ಪರಿಮಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಉದರಚ್ಛವಿಂಯೇವ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಾಮಿ। ಯಾವಸ್ಸು ಮೇ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಉದರಚ್ಛವಿ ಪಿಟ್ಠಿಕಣ್ಟಕಂ ಅಲ್ಲೀನಾ ಹೋತಿ ತಾಯೇವಪ್ಪಾಹಾರತಾಯ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ‘ವಚ್ಚಂ ವಾ ಮುತ್ತಂ ವಾ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ತತ್ಥೇವ ಅವಕುಜ್ಜೋ ಪಪತಾಮಿ ತಾಯೇವಪ್ಪಾಹಾರತಾಯ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ಅಸ್ಸಾಸೇನ್ತೋ ಪಾಣಿನಾ ಗತ್ತಾನಿ ಅನುಮಜ್ಜಾಮಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಪಾಣಿನಾ ಗತ್ತಾನಿ ಅನುಮಜ್ಜತೋ ಪೂತಿಮೂಲಾನಿ ಲೋಮಾನಿ ಕಾಯಸ್ಮಾ ಪಪತನ್ತಿ ತಾಯೇವಪ್ಪಾಹಾರತಾಯ। ಅಪಿಸ್ಸು ಮಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಮನುಸ್ಸಾ ದಿಸ್ವಾ ಏವಮಾಹಂಸು - ‘ಕಾಳೋ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ’ತಿ, ಏಕಚ್ಚೇ ಮನುಸ್ಸಾ ಏವಮಾಹಂಸು - ‘ನ ಕಾಳೋ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ, ಸಾಮೋ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ’ತಿ।

ಏಕಚ್ಚೇ ಮನುಸ್ಸಾ ಏವಮಾಹಂಸು – ‘ನ ಕಾಳೋ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ, ನಪಿ ಸಾಮೋ, ಮಙ್ಗುರಚ್ಛವಿ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ’ತಿ। ಯಾವಸ್ಸು ಮೇ, ರಾಜಕುಮಾರ, ತಾವ ಪರಿಸುದ್ಧೋ ಛವಿವಣ್ಣೋ ಪರಿಯೋದಾತೋ ಉಪಹತೋ ಹೋತಿ ತಾಯೇವಪ್ಪಾಹಾರತಾಯ।

೩೩೫. “ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಏತದಹೋಸಿ – ‘ಯೇ ಖೋ ಕೇಚಿ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಓಪಕ್ಕಮಿಕಾ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ [ತಿಪ್ಪಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಖರಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಯಿಂಸು, ಏತಾವಪರಮಂ ನಯಿತೋ ಭಿಯ್ಯೋ। ಯೇಪಿ ಹಿ ಕೇಚಿ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಓಪಕ್ಕಮಿಕಾ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಖರಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಯಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಏತಾವಪರಮಂ ನಯಿತೋ ಭಿಯ್ಯೋ। ಯೇಪಿ ಹಿ ಕೇಚಿ ಏತರಹಿ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಓಪಕ್ಕಮಿಕಾ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಖರಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಯನ್ತಿ, ಏತಾವಪರಮಂ ನಯಿತೋ ಭಿಯ್ಯೋ। ನ ಖೋ ಪನಾಹಂ ಇಮಾಯ ಕಟುಕಾಯ ದುಕ್ಕರಕಾರಿಕಾಯ ಅಧಿಗಚ್ಛಾಮಿ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸಂ; ಸಿಯಾ ನು ಖೋ ಅಞ್ಞೋ ಮಗ್ಗೋ ಬೋಧಾಯಾ’ತಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಏತದಹೋಸಿ – ‘ಅಭಿಜಾನಾಮಿ ಖೋ ಪನಾಹಂ ಪಿತು ಸಕ್ಕಸ್ಸ ಕಮ್ಮನ್ತೇ ಸೀತಾಯ ಜಮ್ಬುಚ್ಛಾಯಾಯ ನಿಸಿನ್ನೋ ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಿತಾ; ಸಿಯಾ ನು ಖೋ ಏಸೋ ಮಗ್ಗೋ ಬೋಧಾಯಾ’ತಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಸತಾನುಸಾರಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಹೋಸಿ – ‘ಏಸೇವ ಮಗ್ಗೋ ಬೋಧಾಯಾ’ತಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಏತದಹೋಸಿ – ‘ಕಿಂ ನು ಖೋ ಅಹಂ ತಸ್ಸ ಸುಖಸ್ಸ ಭಾಯಾಮಿ ಯಂ ತಂ ಸುಖಂ ಅಞ್ಞತ್ರೇವ ಕಾಮೇಹಿ ಅಞ್ಞತ್ರ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹೀ’ತಿ? ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಏತದಹೋಸಿ – ‘ನ ಖೋ ಅಹಂ ತಸ್ಸ ಸುಖಸ್ಸ ಭಾಯಾಮಿ ಯಂ ತಂ ಸುಖಂ ಅಞ್ಞತ್ರೇವ ಕಾಮೇಹಿ ಅಞ್ಞತ್ರ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹೀ’ತಿ।

“ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಏತದಹೋಸಿ – ‘ನ ಖೋ ತಂ ಸುಕರಂ ಸುಖಂ ಅಧಿಗನ್ತುಂ ಏವಂ ಅಧಿಮತ್ತಕಸಿಮಾನಂ ಪತ್ತಕಾಯೇನ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಓಳಾರಿಕಂ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇಯ್ಯಂ ಓದನಕುಮ್ಮಾಸ’ನ್ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಓಳಾರಿಕಂ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇಸಿಂ ಓದನಕುಮ್ಮಾಸಂ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಮಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಸಮಯೇನ ಪಞ್ಚವಗ್ಗಿಯಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಾ ಹೋನ್ತಿ – ‘ಯಂ ಖೋ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಧಮ್ಮಂ ಅಧಿಗಮಿಸ್ಸತಿ ತಂ ನೋ ಆರೋಚೇಸ್ಸತೀ’ತಿ। ಯತೋ ಖೋ ಅಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಓಳಾರಿಕಂ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇಸಿಂ ಓದನಕುಮ್ಮಾಸಂ, ಅಥ ಮೇ ತೇ ಪಞ್ಚವಗ್ಗಿಯಾ ಭಿಕ್ಖೂ ನಿಬ್ಬಿಜ್ಜ ಪಕ್ಕಮಿಂಸು – ‘ಬಾಹುಲ್ಲಿಕೋ [ಬಾಹುಲಿಕೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰) ಸಾರತ್ಥಟೀಕಾಯ ಸಂಘಭೇದಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾಯ ಸಮೇತಿ] ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಪಧಾನವಿಬ್ಭನ್ತೋ, ಆವತ್ತೋ ಬಾಹುಲ್ಲಾಯಾ’ತಿ।

೩೩೬. “ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಓಳಾರಿಕಂ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇತ್ವಾ ಬಲಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ… ಪೇ॰… ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿಂ। ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ… ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ… ತತಿಯಂ ಝಾನಂ… ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿಂ। ಸೋ ಏವಂ ಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ಪರಿಸುದ್ಧೇ ಪರಿಯೋದಾತೇ ಅನಙ್ಗಣೇ ವಿಗತೂಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಮುದುಭೂತೇ ಕಮ್ಮನಿಯೇ ಠಿತೇ ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತೇ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಾನುಸ್ಸತಿಞಾಣಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇಸಿಂ। ಸೋ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರಾಮಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ – ಏಕಮ್ಪಿ ಜಾತಿಂ ದ್ವೇಪಿ ಜಾತಿಯೋ…ಪೇ॰… ಇತಿ ಸಾಕಾರಂ ಸಉದ್ದೇಸಂ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರಾಮಿ। ಅಯಂ ಖೋ ಮೇ, ರಾಜಕುಮಾರ, ರತ್ತಿಯಾ ಪಠಮೇ ಯಾಮೇ ಪಠಮಾ ವಿಜ್ಜಾ ಅಧಿಗತಾ, ಅವಿಜ್ಜಾ ವಿಹತಾ, ವಿಜ್ಜಾ ಉಪ್ಪನ್ನಾ; ತಮೋ ವಿಹತೋ, ಆಲೋಕೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ – ಯಥಾ ತಂ ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ ಆತಾಪಿನೋ ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ।

“ಸೋ ಏವಂ ಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ಪರಿಸುದ್ಧೇ ಪರಿಯೋದಾತೇ ಅನಙ್ಗಣೇ ವಿಗತೂಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಮುದುಭೂತೇ ಕಮ್ಮನಿಯೇ ಠಿತೇ ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತೇ ಸತ್ತಾನಂ ಚುತೂಪಪಾತಞಾಣಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇಸಿಂ। ಸೋ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ

ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಚವಮಾನೇ ಉಪಪಜ್ಜಮಾನೇ ಹೀನೇ ಪಣೀತೇ ಸುವಣ್ಣೇ ದುಬ್ಬಣ್ಣೇ ಸುಗತೇ ದುಗ್ಗತೇ ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನಾಮಿ ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ಖೋ ಮೇ, ರಾಜಕುಮಾರ, ರತ್ತಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮೇ ಯಾಮೇ ದುತಿಯಾ ವಿಜ್ಜಾ ಅಧಿಗತಾ, ಅವಿಜ್ಜಾ ವಿಹತಾ, ವಿಜ್ಜಾ ಉಪ್ಪನ್ನಾ; ತಮೋ ವಿಹತೋ, ಆಲೋಕೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ – ಯಥಾ ತಂ ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ ಆತಾಪಿನೋ ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ।

"ಸೋ ಏವಂ ಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ಪರಿಸುದ್ಧೇ ಪರಿಯೋದಾತೇ ಅನಙ್ಗಣೇ ವಿಗತೂಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಮುದುಭೂತೇ ಕಮ್ಮನಿಯೇ ಠಿತೇ ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತೇ ಆಸವಾನಂ ಖಯಞಾಣಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇಸಿಂ। ಸೋ 'ಇದಂ ದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ... ಪೇ॰... 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ; 'ಇಮೇ ಆಸವಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ...ಪೇ॰... 'ಅಯಂ ಆಸವನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ। ತಸ್ಸ ಮೇ ಏವಂ ಜಾನತೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸತೋ ಕಾಮಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚಿತ್ಥ, ಭವಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚಿತ್ಥ, ಅವಿಜ್ಜಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚಿತ್ಥ। ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಅಹೋಸಿ। 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ। ಅಯಂ ಖೋ ಮೇ, ರಾಜಕುಮಾರ, ರತ್ತಿಯಾ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಯಾಮೇ ತತಿಯಾ ವಿಜ್ಜಾ ಅಧಿಗತಾ, ಅವಿಜ್ಜಾ ವಿಹತಾ, ವಿಜ್ಜಾ ಉಪ್ಪನ್ನಾ; ತಮೋ ವಿಹತೋ, ಆಲೋಕೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ – ಯಥಾ ತಂ ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ ಆತಾಪಿನೋ ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ।

೩೩೭. "ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಏತದಹೋಸಿ – 'ಅಧಿಗತೋ ಖೋ ಮ್ಯಾಯಂ ಧಮ್ಮೋ ಗಮ್ಭೀರೋ ದುದ್ದಸೋ ದುರನುಬೋಧೋ ಸನ್ತೋ ಪಣೀತೋ ಅತಕ್ಕಾವಚರೋ ನಿಪುಣೋ ಪಣ್ಡಿತವೇದನೀಯೋ। ಆಲಯರಾಮಾ ಖೋ ಪನಾಯಂ ಪಜಾ ಆಲಯರತಾ ಆಲಯಸಮ್ಮುದಿತಾ। ಆಲಯರಾಮಾಯ ಖೋ ಪನ ಪಜಾಯ ಆಲಯರತಾಯ ಆಲಯಸಮ್ಮುದಿತಾಯ ದುದ್ದಸಂ ಇದಂ ಠಾನಂ ಯದಿದಂ – ಇದಪ್ಪಚ್ಚಯತಾಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದೋ। ಇದಮ್ಪಿ ಖೋ ಠಾನಂ ದುದ್ದಸಂ – ಯದಿದಂ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರಸಮಥೋ ಸಬ್ಬೂಪಧಿಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೋ ತಣ್ಹಾಕ್ಖಯೋ ವಿರಾಗೋ ನಿರೋಧೋ ನಿಬ್ಬಾನಂ । ಅಹಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಯ್ಯಂ, ಪರೇ ಚ ಮೇ ನ ಆಜಾನೇಯ್ಯುಂ, ಸೋ ಮಮಸ್ಸ ಕಿಲಮಥೋ, ಸಾ ಮಮಸ್ಸ ವಿಹೇಸಾ'ತಿ। ಅಪಿಸ್ಸು ಮಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಇಮಾ ಅನಚ್ಛರಿಯಾ ಗಾಥಾಯೋ ಪಟಿಭಂಸು ಪುಬ್ಬೇ ಅಸ್ಸುತಪುಬ್ಬಾ –

'ಕಿಚ್ಛೇನ ಮೇ ಅಧಿಗತಂ, ಹಲಂ ದಾನಿ ಪಕಾಸಿತುಂ।
ರಾಗದೋಸಪರೇತೇಹಿ, ನಾಯಂ ಧಮ್ಮೋ ಸುಸಮ್ಬುಧೋ॥

'ಪಟಿಸೋತಗಾಮಿಂ ನಿಪುಣಂ, ಗಮ್ಭೀರಂ ದುದ್ದಸಂ ಅಣುಂ।
ರಾಗರತ್ತಾ ನ ದಕ್ಖನ್ತಿ, ತಮೋಖನ್ಧೇನ ಆವುಟಾ' [ಆವಟಾ (ಸೀ॰), ಆವುತಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ತಿ॥

"ಇತಿಹ ಮೇ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತೋ ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕತಾಯ ಚಿತ್ತಂ ನಮತಿ ನೋ ಧಮ್ಮದೇಸನಾಯ।

೩೩೮. "ಅಥ ಖೋ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಸಹಮ್ಪತಿಸ್ಸ ಮಮ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋಪರಿವಿತಕ್ಕಮಞ್ಞಾಯ ಏತದಹೋಸಿ – 'ನಸ್ಸತಿ ವತ, ಭೋ, ಲೋಕೋ; ವಿನಸ್ಸತಿ ವತ, ಭೋ, ಲೋಕೋ। ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕತಾಯ ಚಿತ್ತಂ ನಮತಿ [ನಮಿಸ್ಸತಿ (?)] ನೋ ಧಮ್ಮದೇಸನಾಯಾ'ತಿ। ಅಥ ಖೋ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸಹಮ್ಪತಿ – ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ಸಮಿಞ್ಜಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಪಸಾರೇಯ್ಯ ಪಸಾರಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಸಮಿಞ್ಜೇಯ್ಯ, ಏವಮೇವ – ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಅನ್ತರಹಿತೋ ಮಮ ಪುರತೋ ಪಾತುರಹೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸಹಮ್ಪತಿ ಏಕಂಸಂ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗಂ ಕರಿತ್ವಾ ಯೇನಾಹಂ ತೇನಞ್ಜಲಿಂ ಪಣಾಮೇತ್ವಾ ಮಂ ಏತದವೋಚ – 'ದೇಸೇತು, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಧಮ್ಮಂ,

ದೇಸೇತು ಸುಗತೋ ಧಮ್ಮಂ। ಸನ್ತಿ ಸತ್ತಾ ಅಪ್ಪರಜಕ್ಖಜಾತಿಕಾ ಅಸ್ಸವನತಾಯ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ; ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಞ್ಞಾತಾರೋ'ತಿ । ಇದಮವೋಚ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸಹಮ್ಪತಿ; ಇದಂ ವತ್ವಾ ಅಥಾಪರಂ ಏತದವೋಚ –

'ಪಾತುರಹೋಸಿ ಮಗಧೇಸು ಪುಬ್ಬೇ,
ಧಮ್ಮೋ ಅಸುದ್ಧೋ ಸಮಲೇಹಿ ಚಿನ್ತಿತೋ।
ಅಪಾಪುರೇತಂ [ಅವಾಪುರೇತಂ (ಸೀ॰)] ಅಮತಸ್ಸ ದ್ವಾರಂ,
ಸುಣನ್ತು ಧಮ್ಮಂ ವಿಮಲೇನಾನುಬುದ್ಧಂ॥

'ಸೇಲೇ ಯಥಾ ಪಬ್ಬತಮುದ್ಧನಿಟ್ಠಿತೋ,
ಯಥಾಪಿ ಪಸ್ಸೇ ಜನತಂ ಸಮನ್ತತೋ।
ತಥೂಪಮಂ ಧಮ್ಮಮಯಂ ಸುಮೇಧ,
ಪಾಸಾದಮಾರುಯ್ಹ ಸಮನ್ತಚಕ್ಖು॥

'ಸೋಕಾವತಿಣ್ಣಂ [ಸೋಕಾವಕಿಣ್ಣಂ (ಸ್ಯಾ॰)] ಜನತಮಪೇತಸೋಕೋ,
ಅವೇಕ್ಖಸ್ಸು ಜಾತಿಜರಾಭಿಭೂತಂ।
ಉಟ್ಠೇಹಿ ವೀರ, ವಿಜಿತಸಙ್ಗಾಮ,
ಸತ್ಥವಾಹ ಅಣಣ [ಅನಣ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)], ವಿಚರ ಲೋಕೇ।
ದೇಸಸ್ಸು [ದೇಸೇತು (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಭಗವಾ ಧಮ್ಮಂ,
ಅಞ್ಞಾತಾರೋ ಭವಿಸ್ಸನ್ತೀ'ತಿ॥

೩೩೯. "ಅಥ ಖ್ವಾಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಚ ಅಜ್ಝೇಸನಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಸತ್ತೇಸು ಚ ಕಾರುಞ್ಞತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಬುದ್ಧಚಕ್ಖುನಾ ಲೋಕಂ ವೋಲೋಕೇಸಿಂ। ಅದ್ದಸಂ ಖೋ ಅಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಬುದ್ಧಚಕ್ಖುನಾ ಲೋಕಂ ವೋಲೋಕೇನ್ತೋ ಸತ್ತೇ ಅಪ್ಪರಜಕ್ಖೇ ಮಹಾರಜಕ್ಖೇ ತಿಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯೇ ಮುದಿನ್ದ್ರಿಯೇ ಸ್ವಾಕಾರೇ ದ್ವಾಕಾರೇ ಸುವಿಞ್ಞಾಪಯೇ ದುವಿಞ್ಞಾಪಯೇ ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಪರಲೋಕವಜ್ಜಭಯದಸ್ಸಾವಿನೇ [ದಸ್ಸಾವಿನೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ವಿಹರನ್ತೇ, ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ನ ಪರಲೋಕವಜ್ಜಭಯದಸ್ಸಾವಿನೇ ವಿಹರನ್ತೇ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಉಪ್ಪಲಿನಿಯಂ ವಾ ಪದುಮಿನಿಯಂ ವಾ ಪುಣ್ಡರೀಕಿನಿಯಂ ವಾ ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚಾನಿ ಉಪ್ಪಲಾನಿ ವಾ ಪದುಮಾನಿ ವಾ ಪುಣ್ಡರೀಕಾನಿ ವಾ ಉದಕೇ ಜಾತಾನಿ ಉದಕೇ ಸಂವಡ್ಢಾನಿ ಉದಕಾನುಗ್ಗತಾನಿ ಅನ್ತೋನಿಮುಗ್ಗಪೋಸೀನಿ, ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚಾನಿ ಉಪ್ಪಲಾನಿ ವಾ ಪದುಮಾನಿ ವಾ ಪುಣ್ಡರೀಕಾನಿ ವಾ ಉದಕೇ ಜಾತಾನಿ ಉದಕೇ ಸಂವಡ್ಢಾನಿ ಉದಕಾನುಗ್ಗತಾನಿ ಸಮೋದಕಂ ಠಿತಾನಿ, ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚಾನಿ ಉಪ್ಪಲಾನಿ ವಾ ಪದುಮಾನಿ ವಾ ಪುಣ್ಡರೀಕಾನಿ ವಾ ಉದಕೇ ಜಾತಾನಿ ಉದಕೇ ಸಂವಡ್ಢಾನಿ ಉದಕಾ ಅಚ್ಚುಗ್ಗಮ್ಮ ಠಿತಾನಿ [ತಿಟ್ಠನ್ತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಅನುಪಲಿತ್ತಾನಿ ಉದಕೇನ, ಏವಮೇವ ಖೋ ಅಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಬುದ್ಧಚಕ್ಖುನಾ ಲೋಕಂ ವೋಲೋಕೇನ್ತೋ ಅದ್ದಸಂ ಸತ್ತೇ ಅಪ್ಪರಜಕ್ಖೇ ಮಹಾರಜಕ್ಖೇ ತಿಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯೇ ಮುದಿನ್ದ್ರಿಯೇ ಸ್ವಾಕಾರೇ ದ್ವಾಕಾರೇ ಸುವಿಞ್ಞಾಪಯೇ ದುವಿಞ್ಞಾಪಯೇ, ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಪರಲೋಕವಜ್ಜಭಯದಸ್ಸಾವಿನೇ ವಿಹರನ್ತೇ, ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ನ ಪರಲೋಕವಜ್ಜಭಯದಸ್ಸಾವಿನೇ ವಿಹರನ್ತೇ। ಅಥ ಖ್ವಾಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಸಹಮ್ಪತಿಂ ಗಾಥಾಯ ಪಚ್ಚಭಾಸಿಂ –

'ಅಪಾರುತಾ ತೇಸಂ ಅಮತಸ್ಸ ದ್ವಾರಾ,
ಯೇ ಸೋತವನ್ತೋ ಪಮುಞ್ಚನ್ತು ಸದ್ಧಂ।
ವಿಹಿಂಸಸಞ್ಞೀ ಪಗುಣಂ ನ ಭಾಸಿಂ,
ಧಮ್ಮಂ ಪಣೀತಂ ಮನುಜೇಸು ಬ್ರಹ್ಮೇ'ತಿ॥

೩೪೦. "ಅಥ ಖೋ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸಹಮ್ಪತಿ 'ಕತಾವಕಾಸೋ ಖೋಮ್ಹಿ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮದೇಸನಾಯಾ'ತಿ ಮಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ತತ್ಥೇವನ್ತರಧಾಯಿ।

"ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಏತದಹೋಸಿ - 'ಕಸ್ಸ ನು ಖೋ ಅಹಂ ಪಠಮಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಯ್ಯಂ? ಕೋ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ಆಜಾನಿಸ್ಸತೀ'ತಿ? ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಏತದಹೋಸಿ - 'ಅಯಂ ಖೋ ಆಳಾರೋ ಕಾಲಾಮೋ ಪಣ್ಡಿತೋ ವಿಯತ್ತೋ ಮೇಧಾವೀ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಪ್ಪರಜಕ್ಖಜಾತಿಕೋ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಆಳಾರಸ್ಸ ಕಾಲಾಮಸ್ಸ ಪಠಮಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಯ್ಯಂ; ಸೋ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ಆಜಾನಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಮಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ದೇವತಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏತದವೋಚ - 'ಸತ್ತಾಹಕಾಲಙ್ಕತೋ, ಭನ್ತೇ, ಆಳಾರೋ ಕಾಲಾಮೋ'ತಿ। ಞಾಣಞ್ಚ ಪನ ಮೇ ದಸ್ಸನಂ ಉದಪಾದಿ - 'ಸತ್ತಾಹಕಾಲಙ್ಕತೋ ಆಳಾರೋ ಕಾಲಾಮೋ'ತಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಏತದಹೋಸಿ - 'ಮಹಾಜಾನಿಯೋ ಖೋ ಆಳಾರೋ ಕಾಲಾಮೋ। ಸಚೇ ಹಿ ಸೋ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣೇಯ್ಯ, ಖಿಪ್ಪಮೇವ ಆಜಾನೇಯ್ಯಾ'ತಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಏತದಹೋಸಿ - 'ಕಸ್ಸ ನು ಖೋ ಅಹಂ ಪಠಮಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಯ್ಯಂ? ಕೋ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ಆಜಾನಿಸ್ಸತೀ'ತಿ? ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಏತದಹೋಸಿ - 'ಅಯಂ ಖೋ ಉದಕೋ ರಾಮಪುತ್ತೋ ಪಣ್ಡಿತೋ ವಿಯತ್ತೋ ಮೇಧಾವೀ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಪ್ಪರಜಕ್ಖಜಾತಿಕೋ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಉದಕಸ್ಸ ರಾಮಪುತ್ತಸ್ಸ ಪಠಮಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಯ್ಯಂ; ಸೋ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ಆಜಾನಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಮಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ದೇವತಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏತದವೋಚ - 'ಅಭಿದೋಸಕಾಲಙ್ಕತೋ, ಭನ್ತೇ, ಉದಕೋ ರಾಮಪುತ್ತೋ'ತಿ। ಞಾಣಞ್ಚ ಪನ ಮೇ ದಸ್ಸನಂ ಉದಪಾದಿ - 'ಅಭಿದೋಸಕಾಲಙ್ಕತೋ ಉದಕೋ ರಾಮಪುತ್ತೋ'ತಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಏತದಹೋಸಿ - 'ಮಹಾಜಾನಿಯೋ ಖೋ ಉದಕೋ ರಾಮಪುತ್ತೋ। ಸಚೇ ಹಿ ಸೋ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣೇಯ್ಯ, ಖಿಪ್ಪಮೇವ ಆಜಾನೇಯ್ಯಾ'ತಿ।

೩೪೧. "ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಏತದಹೋಸಿ - 'ಕಸ್ಸ ನು ಖೋ ಅಹಂ ಪಠಮಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಯ್ಯಂ? ಕೋ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ಆಜಾನಿಸ್ಸತೀ'ತಿ? ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಏತದಹೋಸಿ - 'ಬಹುಕಾರಾ ಖೋ ಮೇ ಪಞ್ಚವಗ್ಗಿಯಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಯೇ ಮಂ ಪಧಾನಪಹಿತತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಹಿಂಸು। ಯಂನೂನಾಹಂ ಪಞ್ಚವಗ್ಗಿಯಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಠಮಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಏತದಹೋಸಿ - 'ಕಹಂ ನು ಖೋ ಏತರಹಿ ಪಞ್ಚವಗ್ಗಿಯಾ ಭಿಕ್ಖೂ ವಿಹರನ್ತೀ'ತಿ। ಅದ್ದಸಂ ಖ್ವಾಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಪಞ್ಚವಗ್ಗಿಯೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ವಿಹರನ್ತೇ ಇಸಿಪತನೇ ಮಿಗದಾಯೇ। ಅಥ ಖ್ವಾಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಉರುವೇಲಾಯಂ ಯಥಾಭಿರನ್ತಂ ವಿಹರಿತ್ವಾ ಯೇನ ಬಾರಾಣಸೀ ತೇನ ಚಾರಿಕಂ ಪಕ್ಕಮಿಂ।

"ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಮಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಉಪಕೋ ಆಜೀವಕೋ ಅನ್ತರಾ ಚ ಗಯಂ ಅನ್ತರಾ ಚ ಬೋಧಿಂ ಅದ್ಧಾನಮಗ್ಗಪ್ಪಟಿಪನ್ನಂ । ದಿಸ್ವಾನ ಮಂ ಏತದವೋಚ - 'ವಿಪ್ಪಸನ್ನಾನಿ ಖೋ ತೇ, ಆವುಸೋ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ, ಪರಿಸುದ್ಧೋ ಛವಿವಣ್ಣೋ ಪರಿಯೋದಾತೋ। ಕಂಸಿ ತ್ವಂ, ಆವುಸೋ, ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜಿತೋ? ಕೋ ವಾ ತೇ ಸತ್ಥಾ? ಕಸ್ಸ ವಾ ತ್ವಂ ಧಮ್ಮಂ ರೋಚೇಸೀ'ತಿ? ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಅಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಉಪಕಂ ಆಜೀವಕಂ ಗಾಥಾಹಿ ಅಜ್ಝಭಾಸಿಂ -

'ಸಬ್ಬಾಭಿಭೂ ಸಬ್ಬವಿದೂಹಮಸ್ಮಿ,
ಸಬ್ಬೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಅನೂಪಲಿತ್ತೋ।
ಸಬ್ಬಞ್ಜಹೋ ತಣ್ಹಾಕ್ಖಯೇ ವಿಮುತ್ತೋ,
ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಕಮುದ್ದಿಸೇಯ್ಯಂ॥

'ನ ಮೇ ಆಚರಿಯೋ ಅತ್ಥಿ, ಸದಿಸೋ ಮೇ ನ ವಿಜ್ಜತಿ।

සදේවකස්මිං ලෝකස්මිං, නත්ථි මේ පටිපුග්ගලෝ॥

‘අහඤ්හි අරහා ලෝකේ, අහං සත්ථා අනුත්තරෝ।
ඒකෝම්හි සම්මාසම්බුද්ධෝ, සීතිභූතෝස්මි නිබ්බුතෝ॥

‘ධම්මචක්කං පවත්තේතුං, ගච්ඡාමි කාසිනං පුරං।
අන්ධීභූතස්මිං [අන්ධභූතස්මිං (සී॰ ස්‍යා॰ පී॰)] ලෝකස්මිං, ආහඤ්ඡං [ආහඤ්ඤිං (ස්‍යා॰ කං॰ ක॰)] අමතදුන්දුභි’න්ති॥

‘යථා ඛෝ ත්වං, ආවුසෝ, පටිජානාසි අරහසි අනන්තජිනෝ’ති।

‘මාදිසා වේ ජිනා හෝන්ති, යේ පත්තා ආසවක්ඛයං।
ජිතා මේ පාපකා ධම්මා, තස්මාහමුපක [තස්මාහං උපකා (සී॰ ස්‍යා॰ කං॰ පී॰)] ජිනෝ’ති॥

“ඒවං වුත්තේ, රාජකුමාර, උපකෝ ආජීවකෝ ‘හුපේය්‍යපාවුසෝ’ති [හුවේය්‍යපාවුසෝ (සී॰ පී॰), හුවේය්‍යාවුසෝ (ස්‍යා॰ කං॰)] වත්වා සීසං ඕකම්පේත්වා උම්මග්ගං ගහේත්වා පක්කාමි।

૩૪૧. “අථ ඛ්වාහං, රාජකුමාර, අනුපුබ්බේන චාරිකං චරමානෝ යේන බාරාණසී ඉසිපතනං මිගදායෝ යේන පඤ්චවග්ගියා භික්ඛූ තේනුපසඞ්කමිං। අද්දසංසු ඛෝ මං, රාජකුමාර, පඤ්චවග්ගියා භික්ඛූ දූරතෝව ආගච්ඡන්තං। දිස්වාන අඤ්ඤමඤ්ඤං සණ්ඨපේසුං – ‘අයං ඛෝ, ආවුසෝ, සමණෝ ගෝතමෝ ආගච්ඡති බාහුල්ලිකෝ පධානවිබ්භන්තෝ ආවත්තෝ බාහුල්ලාය। සෝ නේව අභිවාදේතබ්බෝ, න පච්චුට්ඨාතබ්බෝ, නාස්ස පත්තචීවරං පටිග්ගහේතබ්බං; අපි ච ඛෝ ආසනං ඨපේතබ්බං – සචේ සෝ ආකඞ්ඛිස්සති නිසීදිස්සතී’ති। යථා යථා ඛෝ අහං, රාජකුමාර, පඤ්චවග්ගියේ භික්ඛූ උපසඞ්කමිං [උපසඞ්කමාමි (සී॰ පී॰)], තථා තථා පඤ්චවග්ගියා භික්ඛූ නාසක්ඛිංසු සකාය කතිකාය සණ්ඨාතුං। අප්පේකච්චේ මං පච්චුග්ගන්ත්වා පත්තචීවරං පටිග්ගහේසුං। අප්පේකච්චේ ආසනං පඤ්ඤපේසුං। අප්පේකච්චේ පාදෝදකං උපට්ඨපේසුං। අපි ච ඛෝ මං නාමේන ච ආවුසෝවාදේන ච සමුදාචරන්ති। ඒවං වුත්තේ, අහං, රාජකුමාර, පඤ්චවග්ගියේ භික්ඛූ ඒතදවෝචං – ‘මා, භික්ඛවේ, තථාගතං නාමේන ච ආවුසෝවාදේන ච සමුදාචරථ [සමුදාචරිත්ථ (සී॰ ස්‍යා॰ කං॰ පී॰)]; අරහං, භික්ඛවේ, තථාගතෝ සම්මාසම්බුද්ධෝ। ඕදහථ, භික්ඛවේ, සෝතං। අමතමධිගතං। අහමනුසාසාමි, අහං ධම්මං දේසේමි। යථානුසිට්ඨං තථා පටිපජ්ජමානා නචිරස්සේව – යස්සත්ථාය කුලපුත්තා සම්මදේව අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජන්ති තදනුත්තරං – බ්‍රහ්මචරියපරියෝසානං දිට්ඨේව ධම්මේ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සථා’ති। ඒවං වුත්තේ, රාජකුමාර, පඤ්චවග්ගියා භික්ඛූ මං ඒතදවෝචුං – ‘තායපි ඛෝ ත්වං, ආවුසෝ ගෝතම, ඉරියාය [චරියාය (ස්‍යා॰ කං॰)] තාය පටිපදාය තාය දුක්කරකාරිකාය නාජ්ඣගමා උත්තරිමනුස්සධම්මා අලමරියඤාණදස්සනවිසේසං; කිං පන ත්වං ඒතරහි බාහුල්ලිකෝ පධානවිබ්භන්තෝ ආවත්තෝ බාහුල්ලාය අධිගමිස්සසි උත්තරිමනුස්සධම්මා අලමරියඤාණදස්සනවිසේස’න්ති? ඒවං වුත්තේ, අහං, රාජකුමාර, පඤ්චවග්ගියේ භික්ඛූ ඒතදවෝචං – ‘න, භික්ඛවේ, තථාගතෝ බාහුල්ලිකෝ න පධානවිබ්භන්තෝ න ආවත්තෝ බාහුල්ලාය। අරහං, භික්ඛවේ, තථාගතෝ සම්මාසම්බුද්ධෝ। ඕදහථ, භික්ඛවේ, සෝතං। අමතමධිගතං। අහමනුසාසාමි, අහං ධම්මං දේසේමි। යථානුසිට්ඨං තථා පටිපජ්ජමානා නචිරස්සේව – යස්සත්ථාය කුලපුත්තා සම්මදේව අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජන්ති තදනුත්තරං – බ්‍රහ්මචරියපරියෝසානං දිට්ඨේව ධම්මේ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ

ವಿಹರಿಸ್ಸಥಾ'ತಿ। ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಪಞ್ಚವಗ್ಗಿಯಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಮಂ ಏತದವೋಚುಂ - 'ತಾಯಪಿ ಖೋ ತ್ವಂ, ಆವುಸೋ ಗೋತಮ, ಇರಿಯಾಯ ತಾಯ ಪಟಿಪದಾಯ ತಾಯ ದುಕ್ಕರಕಾರಿಕಾಯ ನಾಜ್ಝಗಮಾ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸಂ; ಕಿಂ ಪನ ತ್ವಂ ಏತರಹಿ ಬಾಹುಲ್ಲಿಕೋ ಪಧಾನವಿಬ್ಭನ್ತೋ ಆವತ್ತೋ ಬಾಹುಲ್ಲಾಯ ಅಧಿಗಮಿಸ್ಸಸಿ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸ'ನ್ತಿ? ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಅಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಪಞ್ಚವಗ್ಗಿಯೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಏತದವೋಚಂ - 'ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ಬಾಹುಲ್ಲಿಕೋ ನ ಪಧಾನವಿಬ್ಭನ್ತೋ ನ ಆವತ್ತೋ ಬಾಹುಲ್ಲಾಯ। ಅರಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ। ಓದಹಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೋತಂ। ಅಮತಮಧಿಗತಂ। ಅಹಮನುಸಾಸಾಮಿ, ಅಹಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಮಿ। ಯಥಾನುಸಿಟ್ಠಂ ತಥಾ ಪಟಿಪಜ್ಜಮಾನಾ ನಚಿರಸ್ಸೇವ - ಯಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ ತದನುತ್ತರಂ - ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಿಸ್ಸಥಾ'ತಿ । ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಪಞ್ಚವಗ್ಗಿಯಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಮಂ ಏತದವೋಚುಂ - 'ತಾಯಪಿ ಖೋ ತ್ವಂ, ಆವುಸೋ ಗೋತಮ, ಇರಿಯಾಯ ತಾಯ ಪಟಿಪದಾಯ ತಾಯ ದುಕ್ಕರಕಾರಿಕಾಯ ನಾಜ್ಝಗಮಾ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸಂ; ಕಿಂ ಪನ ತ್ವಂ ಏತರಹಿ ಬಾಹುಲ್ಲಿಕೋ ಪಧಾನವಿಬ್ಭನ್ತೋ ಆವತ್ತೋ ಬಾಹುಲ್ಲಾಯ ಅಧಿಗಮಿಸ್ಸಸಿ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸ'ನ್ತಿ? ಏವಂ ವುತ್ತೇ , ಅಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಪಞ್ಚವಗ್ಗಿಯೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಏತದವೋಚಂ - 'ಅಭಿಜಾನಾಥ ಮೇ ನೋ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇತೋ ಪುಬ್ಬೇ ಏವರೂಪಂ ಪಭಾವಿತಮೇತ'ನ್ತಿ [ಭಾಸಿತಮೇತನ್ತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ವಿನಯೇಪಿ)]? 'ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ'। 'ಅರಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ। ಓದಹಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೋತಂ। ಅಮತಮಧಿಗತಂ। ಅಹಮನುಸಾಸಾಮಿ, ಅಹಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಮಿ। ಯಥಾನುಸಿಟ್ಠಂ ತಥಾ ಪಟಿಪಜ್ಜಮಾನಾ ನಚಿರಸ್ಸೇವ - ಯಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ ತದನುತ್ತರಂ - ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಿಸ್ಸಥಾ'ತಿ।

"ಅಸಕ್ಖಿಂ ಖೋ ಅಹಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಪಞ್ಚವಗ್ಗಿಯೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಞ್ಞಾಪೇತುಂ। ದ್ವೇಪಿ ಸುದಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಭಿಕ್ಖೂ ಓವದಾಮಿ। ತಯೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರನ್ತಿ। ಯಂ ತಯೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಆಹರನ್ತಿ, ತೇನ ಛಬ್ಬಗ್ಗಿಯಾ [ಛಬ್ಬಗ್ಗಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಛಬ್ಬಗ್ಗೋ (ಪೀ॰)] ಯಾಪೇಮ। ತಯೋಪಿ ಸುದಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಭಿಕ್ಖೂ ಓವದಾಮಿ, ದ್ವೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರನ್ತಿ। ಯಂ ದ್ವೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಆಹರನ್ತಿ ತೇನ ಛಬ್ಬಗ್ಗಿಯಾ ಯಾಪೇಮ।

೩೪೩. "ಅಥ ಖೋ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಪಞ್ಚವಗ್ಗಿಯಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಮಯಾ ಏವಂ ಓವದಿಯಮಾನಾ ಏವಂ ಅನುಸಾಸಿಯಮಾನಾ ನಚಿರಸ್ಸೇವ - ಯಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ ತದನುತ್ತರಂ - ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಿಂಸೂ"ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಬೋಧಿ ರಾಜಕುಮಾರೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಕೀವ ಚಿರೇನ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ತಥಾಗತಂ ವಿನಾಯಕಂ [ನಾಯಕಂ (?)] ಲಭಮಾನೋ - ಯಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ ತದನುತ್ತರಂ - ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರೇಯ್ಯಾ"ತಿ? "ತೇನ ಹಿ, ರಾಜಕುಮಾರ, ತಂಯೇವೇತ್ಥ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮಿ। ಯಥಾ ತೇ ಖಮೇಯ್ಯ, ತಥಾ ನಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಸಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಕುಸಲೋ ತ್ವಂ ಹತ್ಥಾರೂಳ್ಹೇ [ಹತ್ಥಾರೂಯ್ಹೇ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಅಙ್ಕುಸಗಯ್ಹೇ [ಅಙ್ಕುಸಗಣ್ಹೇ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಸಿಪ್ಪೇ"ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ, ಕುಸಲೋ ಅಹಂ ಹತ್ಥಾರೂಳ್ಹೇ ಅಙ್ಕುಸಗಯ್ಹೇ ಸಿಪ್ಪೇ"ತಿ । "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಇಧ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ - 'ಬೋಧಿ ರಾಜಕುಮಾರೋ ಹತ್ಥಾರೂಳ್ಹಂ ಅಙ್ಕುಸಗಯ್ಹಂ ಸಿಪ್ಪಂ ಜಾನಾತಿ; ತಸ್ಸಾಹಂ ಸನ್ತಿಕೇ ಹತ್ಥಾರೂಳ್ಹಂ ಅಙ್ಕುಸಗಯ್ಹಂ ಸಿಪ್ಪಂ ಸಿಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ। ಸೋ ಚಸ್ಸ ಅಸ್ಸದ್ಧೋ; ಯಾವತಕಂ ಸದ್ಧೇನ ಪತ್ತಬ್ಬಂ ತಂ ನ ಸಮ್ಪಾಪುಣೇಯ್ಯ। ಸೋ ಚಸ್ಸ ಬಹ್ವಾಬಾಧೋ; ಯಾವತಕಂ ಅಪ್ಪಾಬಾಧೇನ ಪತ್ತಬ್ಬಂ ತಂ ನ ಸಮ್ಪಾಪುಣೇಯ್ಯ। ಸೋ ಚಸ್ಸ ಸಠೋ ಮಾಯಾವೀ; ಯಾವತಕಂ ಅಸಠೇನ ಅಮಾಯಾವಿನಾ ಪತ್ತಬ್ಬಂ ತಂ ನ ಸಮ್ಪಾಪುಣೇಯ್ಯ। ಸೋ ಚಸ್ಸ ಕುಸೀತೋ; ಯಾವತಕಂ

ಆರದ್ಧವೀರಿಯೇನ ಪತ್ತಬ್ಬಂ ತಂ ನ ಸಮ್ಪಾಪುಣೇಯ್ಯ। ಸೋ ಚಸ್ಸ ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ; ಯಾವತಕಂ ಪಞ್ಞವತಾ ಪತ್ತಬ್ಬಂ ತಂ ನ ಸಮ್ಪಾಪುಣೇಯ್ಯ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಅಪಿ ನು ಸೋ ಪುರಿಸೋ ತವ ಸನ್ತಿಕೇ ಹತ್ಥಾರೂಳ್ಹಂ ಅಙ್ಕುಸಗಯ್ಹಂ ಸಿಪ್ಪಂ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯಾ"ತಿ? "ಏಕಮೇಕೇನಾಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಅಙ್ಗೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ನ ಮಮ ಸನ್ತಿಕೇ ಹತ್ಥಾರೂಳ್ಹಂ ಅಙ್ಕುಸಗಯ್ಹಂ ಸಿಪ್ಪಂ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಪಞ್ಚಹಙ್ಗೇಹೀ"ತಿ!

೩೪೪. "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಇಧ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ - 'ಬೋಧಿ ರಾಜಕುಮಾರೋ ಹತ್ಥಾರೂಳ್ಹಂ ಅಙ್ಕುಸಗಯ್ಹಂ ಸಿಪ್ಪಂ ಜಾನಾತಿ; ತಸ್ಸಾಹಂ ಸನ್ತಿಕೇ ಹತ್ಥಾರೂಳ್ಹಂ ಅಙ್ಕುಸಗಯ್ಹಂ ಸಿಪ್ಪಂ ಸಿಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ। ಸೋ ಚಸ್ಸ ಸದ್ಧೋ; ಯಾವತಕಂ ಸದ್ಧೇನ ಪತ್ತಬ್ಬಂ ತಂ ಸಮ್ಪಾಪುಣೇಯ್ಯ। ಸೋ ಚಸ್ಸ ಅಪ್ಪಾಬಾಧೋ; ಯಾವತಕಂ ಅಪ್ಪಾಬಾಧೇನ ಪತ್ತಬ್ಬಂ ತಂ ಸಮ್ಪಾಪುಣೇಯ್ಯ। ಸೋ ಚಸ್ಸ ಅಸಠೋ ಅಮಾಯಾವೀ; ಯಾವತಕಂ ಅಸಠೇನ ಅಮಾಯಾವಿನಾ ಪತ್ತಬ್ಬಂ ತಂ ಸಮ್ಪಾಪುಣೇಯ್ಯ। ಸೋ ಚಸ್ಸ ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ; ಯಾವತಕಂ ಆರದ್ಧವೀರಿಯೇನ ಪತ್ತಬ್ಬಂ ತಂ ಸಮ್ಪಾಪುಣೇಯ್ಯ। ಸೋ ಚಸ್ಸ ಪಞ್ಞವಾ; ಯಾವತಕಂ ಪಞ್ಞವತಾ ಪತ್ತಬ್ಬಂ ತಂ ಸಮ್ಪಾಪುಣೇಯ್ಯ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಅಪಿ ನು ಸೋ ಪುರಿಸೋ ತವ ಸನ್ತಿಕೇ ಹತ್ಥಾರೂಳ್ಹಂ ಅಙ್ಕುಸಗಯ್ಹಂ ಸಿಪ್ಪಂ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯಾ"ತಿ? "ಏಕಮೇಕೇನಾಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಅಙ್ಗೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಮಮ ಸನ್ತಿಕೇ ಹತ್ಥಾರೂಳ್ಹಂ ಅಙ್ಕುಸಗಯ್ಹಂ ಸಿಪ್ಪಂ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಪಞ್ಚಹಙ್ಗೇಹೀ"ತಿ! "ಏವಮೇವ ಖೋ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ ಪಧಾನಿಯಙ್ಗಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಇಧ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಭಿಕ್ಖು ಸದ್ಧೋ ಹೋತಿ; ಸದ್ದಹತಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಬೋಧಿಂ - 'ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸುಗತೋ ಲೋಕವಿದೂ ಅನುತ್ತರೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ'ತಿ; ಅಪ್ಪಾಬಾಧೋ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪಾತಙ್ಕೋ ಸಮವೇಪಾಕಿನಿಯಾ ಗಹಣಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ನಾತಿಸೀತಾಯ ನಾಚ್ಚುಣ್ಹಾಯ ಮಜ್ಝಿಮಾಯ ಪಧಾನಕ್ಖಮಾಯ; ಅಸಠೋ ಹೋತಿ ಅಮಾಯಾವೀ ಯಥಾಭೂತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಆವಿಕತ್ತಾ ಸತ್ಥರಿ ವಾ ವಿಞ್ಞೂಸು ವಾ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು ; ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ವಿಹರತಿ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪದಾಯ, ಥಾಮವಾ ದಳ್ಹಪರಕ್ಕಮೋ ಅನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರೋ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು; ಪಞ್ಞವಾ ಹೋತಿ ಉದಯತ್ಥಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಾಯ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಾಯ ಸಮ್ಮಾದುಕ್ಖಕ್ಖಯಗಾಮಿನಿಯಾ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಪಞ್ಚ ಪಧಾನಿಯಙ್ಗಾನಿ।

೩೪೫. "ಇಮೇಹಿ , ರಾಜಕುಮಾರ, ಪಞ್ಚಹಿ ಪಧಾನಿಯಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ತಥಾಗತಂ ವಿನಾಯಕಂ ಲಭಮಾನೋ - ಯಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ ತದನುತ್ತರಂ - ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರೇಯ್ಯ ಸತ್ತ ವಸ್ಸಾನಿ। ತಿಟ್ಠನ್ತು, ರಾಜಕುಮಾರ, ಸತ್ತ ವಸ್ಸಾನಿ। ಇಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಪಧಾನಿಯಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ತಥಾಗತಂ ವಿನಾಯಕಂ ಲಭಮಾನೋ - ಯಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ ತದನುತ್ತರಂ - ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರೇಯ್ಯ ಛಬ್ಬಸ್ಸಾನಿ... ಪಞ್ಚ ವಸ್ಸಾನಿ... ಚತ್ತಾರಿ ವಸ್ಸಾನಿ... ತೀಣಿ ವಸ್ಸಾನಿ... ದ್ವೇ ವಸ್ಸಾನಿ... ಏಕಂ ವಸ್ಸಂ। ತಿಟ್ಠತು, ರಾಜಕುಮಾರ, ಏಕಂ ವಸ್ಸಂ। ಇಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಪಧಾನಿಯಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ತಥಾಗತಂ ವಿನಾಯಕಂ ಲಭಮಾನೋ - ಯಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ ತದನುತ್ತರಂ - ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರೇಯ್ಯ ಸತ್ತ ಮಾಸಾನಿ। ತಿಟ್ಠನ್ತು, ರಾಜಕುಮಾರ, ಸತ್ತ ಮಾಸಾನಿ। ಇಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಪಧಾನಿಯಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ತಥಾಗತಂ ವಿನಾಯಕಂ ಲಭಮಾನೋ - ಯಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ ತದನುತ್ತರಂ - ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರೇಯ್ಯ ಛ ಮಾಸಾನಿ... ಪಞ್ಚ ಮಾಸಾನಿ... ಚತ್ತಾರಿ ಮಾಸಾನಿ... ತೀಣಿ ಮಾಸಾನಿ... ದ್ವೇ ಮಾಸಾನಿ... ಏಕಂ ಮಾಸಂ... ಅಡ್ಢಮಾಸಂ। ತಿಟ್ಠತು, ರಾಜಕುಮಾರ, ಅಡ್ಢಮಾಸೋ। ಇಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಪಧಾನಿಯಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ತಥಾಗತಂ ವಿನಾಯಕಂ ಲಭಮಾನೋ - ಯಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮದೇವ

ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ ತದನುತ್ತರಂ - ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರೇಯ್ಯ ಸತ್ತ ರತ್ತಿನ್ದಿವಾನಿ। ತಿಟ್ಠನ್ತು, ರಾಜಕುಮಾರ, ಸತ್ತ ರತ್ತಿನ್ದಿವಾನಿ। ಇಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಪಧಾನಿಯಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ತಥಾಗತಂ ವಿನಾಯಕಂ ಲಭಮಾನೋ - ಯಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ ತದನುತ್ತರಂ - ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರೇಯ್ಯ ಛ ರತ್ತಿನ್ದಿವಾನಿ... ಪಞ್ಚ ರತ್ತಿನ್ದಿವಾನಿ... ಚತ್ತಾರಿ ರತ್ತಿನ್ದಿವಾನಿ... ತೀಣಿ ರತ್ತಿನ್ದಿವಾನಿ... ದ್ವೇ ರತ್ತಿನ್ದಿವಾನಿ... ಏಕಂ ರತ್ತಿನ್ದಿವಂ। ತಿಟ್ಠತು, ರಾಜಕುಮಾರ, ಏಕೋ ರತ್ತಿನ್ದಿವೋ। ಇಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಪಧಾನಿಯಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ತಥಾಗತಂ ವಿನಾಯಕಂ ಲಭಮಾನೋ ಸಾಯಮನುಸಿಟ್ಠೋ ಪಾತೋ ವಿಸೇಸಂ ಅಧಿಗಮಿಸ್ಸತಿ, ಪಾತಮನುಸಿಟ್ಠೋ ಸಾಯಂ ವಿಸೇಸಂ ಅಧಿಗಮಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಬೋಧಿ ರಾಜಕುಮಾರೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಅಹೋ ಬುದ್ಧೋ, ಅಹೋ ಧಮ್ಮೋ, ಅಹೋ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಸ್ವಾಕ್ಖಾತತಾ! ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮ ಸಾಯಮನುಸಿಟ್ಠೋ ಪಾತೋ ವಿಸೇಸಂ ಅಧಿಗಮಿಸ್ಸತಿ, ಪಾತಮನುಸಿಟ್ಠೋ ಸಾಯಂ ವಿಸೇಸಂ ಅಧಿಗಮಿಸ್ಸತೀ"ತಿ!

೩೪೬. ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಸಞ್ಜಿಕಾಪುತ್ತೋ ಮಾಣವೋ ಬೋಧಿಂ ರಾಜಕುಮಾರಂ ಏತದವೋಚ - "ಏವಮೇವ ಪನಾಯಂ ಭವಂ ಬೋಧಿ - 'ಅಹೋ ಬುದ್ಧೋ, ಅಹೋ ಧಮ್ಮೋ, ಅಹೋ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಸ್ವಾಕ್ಖಾತತಾ'ತಿ ಚ ವದೇತಿ [ವದೇಸಿ (ಸೀ॰), ಪವೇದೇತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)]; ಅಥ ಚ ಪನ ನ ತಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛತಿ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚಾ"ತಿ। "ಮಾ ಹೇವಂ, ಸಮ್ಮ ಸಞ್ಜಿಕಾಪುತ್ತ, ಅವಚ; ಮಾ ಹೇವಂ, ಸಮ್ಮ ಸಞ್ಜಿಕಾಪುತ್ತ, ಅವಚ। ಸಮ್ಮುಖಾ ಮೇತಂ, ಸಮ್ಮ ಸಞ್ಜಿಕಾಪುತ್ತ, ಅಯ್ಯಾಯ ಸುತಂ, ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ"। "ಏಕಮಿದಂ, ಸಮ್ಮ ಸಞ್ಜಿಕಾಪುತ್ತ, ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಕೋಸಮ್ಬಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಘೋಸಿತಾರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಮೇ ಅಯ್ಯಾ ಕುಚ್ಛಿಮತೀ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ಮೇ ಅಯ್ಯಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - 'ಯೋ ಮೇ ಅಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಕುಚ್ಛಿಗತೋ ಕುಮಾರಕೋ ವಾ ಕುಮಾರಿಕಾ ವಾ ಸೋ ಭಗವನ್ತಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛತಿ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚ। ಉಪಾಸಕಂ ತಂ ಭಗವಾ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ'ನ್ತಿ। ಏಕಮಿದಂ, ಸಮ್ಮ ಸಞ್ಜಿಕಾಪುತ್ತ, ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಇಧೇವ ಭಗ್ಗೇಸು ವಿಹರತಿ ಸುಸುಮಾರಗಿರೇ ಭೇಸಕಳಾವನೇ ಮಿಗದಾಯೇ। ಅಥ ಖೋ ಮಂ ಧಾತಿ ಅಙ್ಕೇನ ಹರಿತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತಾ ಖೋ ಮಂ ಧಾತಿ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - 'ಅಯಂ , ಭನ್ತೇ, ಬೋಧಿ ರಾಜಕುಮಾರೋ ಭಗವನ್ತಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛತಿ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚ। ಉಪಾಸಕಂ ತಂ ಭಗವಾ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ'ನ್ತಿ। ಏಸಾಹಂ, ಸಮ್ಮ ಸಞ್ಜಿಕಾಪುತ್ತ, ತತಿಯಕಮ್ಪಿ ಭಗವನ್ತಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛಾಮಿ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚ। ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ ಭಗವಾ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ"ನ್ತಿ।

ಬೋಧಿರಾಜಕುಮಾರಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲಸುತ್ತಂ

೩೪೭. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ರಞ್ಞೋ ಪಸೇನದಿಸ್ಸ ಕೋಸಲಸ್ಸ ವಿಜಿತೇ ಚೋರೋ ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲೋ ನಾಮ ಹೋತಿ ಲುದ್ದೋ ಲೋಹಿತಪಾಣಿ ಹತಪಹತೇ ನಿವಿಟ್ಠೋ ಅದಯಾಪನ್ನೋ ಪಾಣಭೂತೇಸು। ತೇನ ಗಾಮಾಪಿ ಅಗಾಮಾ ಕತಾ, ನಿಗಮಾಪಿ ಅನಿಗಮಾ ಕತಾ, ಜನಪದಾಪಿ ಅಜನಪದಾ ಕತಾ। ಸೋ ಮನುಸ್ಸೇ ವಧಿತ್ವಾ ವಧಿತ್ವಾ ಅಙ್ಗುಲೀನಂ ಮಾಲಂ ಧಾರೇತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿ। ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ ಸೇನಾಸನಂ ಸಂಸಾಮೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಯೇನ ಚೋರೋ ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲೋ ತೇನದ್ಧಾನಮಗ್ಗಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿ। ಅದ್ದಸಾಸುಂ ಖೋ ಗೋಪಾಲಕಾ ಪಸುಪಾಲಕಾ ಕಸ್ಸಕಾ ಪಥಾವಿನೋ ಭಗವನ್ತಂ ಯೇನ ಚೋರೋ

ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲೋ ತೇನದ್ಧಾನಮಗ್ಗಪಟಿಪನ್ನಂ। ದಿಸ್ವಾನ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ – "ಮಾ, ಸಮಣ, ಏತಂ ಮಗ್ಗಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿ। ಏತಸ್ಮಿಂ, ಸಮಣ, ಮಗ್ಗೇ ಚೋರೋ ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲೋ ನಾಮ ಲುದ್ದೋ ಲೋಹಿತಪಾಣಿ ಹತಪಹತೇ ನಿವಿಟ್ಠೋ ಅದಯಾಪನ್ನೋ ಪಾಣಭೂತೇಸು। ತೇನ ಗಾಮಾಪಿ ಅಗಾಮಾ ಕತಾ, ನಿಗಮಾಪಿ ಅನಿಗಮಾ ಕತಾ, ಜನಪದಾಪಿ ಅಜನಪದಾ ಕತಾ। ಸೋ ಮನುಸ್ಸೇ ವಧಿತ್ವಾ ವಧಿತ್ವಾ ಅಙ್ಗುಲೀನಂ ಮಾಲಂ ಧಾರೇತಿ। ಏತಞ್ಹಿ, ಸಮಣ, ಮಗ್ಗಂ ದಸಪಿ ಪುರಿಸಾ ವೀಸಮ್ಪಿ ಪುರಿಸಾ ತಿಂಸಮ್ಪಿ ಪುರಿಸಾ ಚತ್ತಾರೀಸಮ್ಪಿ ಪುರಿಸಾ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪಿ ಪುರಿಸಾ ಸಙ್ಕರಿತ್ವಾ ಸಙ್ಕರಿತ್ವಾ [ಸಂಹರಿತ್ವಾ ಸಂಹರಿತ್ವಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಸಙ್ಗರಿತ್ವಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಪಟಿಪಜ್ಜನ್ತಿ। ತೇಪಿ ಚೋರಸ್ಸ ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲಸ್ಸ ಹತ್ಥತ್ಥಂ ಗಚ್ಛನ್ತೀ"ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಭಗವಾ ತುಣ್ಹೀಭೂತೋ ಅಗಮಾಸಿ। ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಗೋಪಾಲಕಾ…ಪೇ॰… ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಗೋಪಾಲಕಾ ಪಸುಪಾಲಕಾ ಕಸ್ಸಕಾ ಪಥಾವಿನೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ – "ಮಾ, ಸಮಣ, ಏತಂ ಮಗ್ಗಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿ, ಏತಸ್ಮಿಂ ಸಮಣ ಮಗ್ಗೇ ಚೋರೋ ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲೋ ನಾಮ ಲುದ್ದೋ ಲೋಹಿತಪಾಣಿ ಹತಪಹತೇ ನಿವಿಟ್ಠೋ ಅದಯಾಪನ್ನೋ ಪಾಣಭೂತೇಸು, ತೇನ ಗಾಮಾಪಿ ಅಗಾಮಾ ಕತಾ, ನಿಗಮಾಪಿ ಅನಿಗಮಾ ಕತಾ, ಜನಪದಾಪಿ ಅಜನಪದಾ ಕತಾ। ಸೋ ಮನುಸ್ಸೇ ವಧಿತ್ವಾ ವಧಿತ್ವಾ ಅಙ್ಗುಲೀನಂ ಮಾಲಂ ಧಾರೇತಿ। ಏತಞ್ಹಿ ಸಮಣ ಮಗ್ಗಂ ದಸಪಿ ಪುರಿಸಾ ವೀಸಮ್ಪಿ ಪುರಿಸಾ ತಿಂಸಮ್ಪಿ ಪುರಿಸಾ ಚತ್ತಾರೀಸಮ್ಪಿ ಪುರಿಸಾ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪಿ ಪುರಿಸಾ ಸಙ್ಕರಿತ್ವಾ ಸಙ್ಕರಿತ್ವಾ ಪಟಿಪಜ್ಜನ್ತಿ। ತೇಪಿ ಚೋರಸ್ಸ ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲಸ್ಸ ಹತ್ಥತ್ಥಂ ಗಚ್ಛನ್ತೀ"ತಿ।

೩೪೮. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ತುಣ್ಹೀಭೂತೋ ಅಗಮಾಸಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಚೋರೋ ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲೋ ಭಗವನ್ತಂ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ। ದಿಸ್ವಾನಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – "ಅಚ್ಛರಿಯಂ ವತ, ಭೋ, ಅಬ್ಭುತಂ ವತ, ಭೋ! ಇಮಞ್ಹಿ ಮಗ್ಗಂ ದಸಪಿ ಪುರಿಸಾ ವೀಸಮ್ಪಿ ಪುರಿಸಾ ತಿಂಸಮ್ಪಿ ಪುರಿಸಾ ಚತ್ತಾರೀಸಮ್ಪಿ ಪುರಿಸಾ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪಿ ಪುರಿಸಾ ಸಙ್ಕರಿತ್ವಾ ಸಙ್ಕರಿತ್ವಾ ಪಟಿಪಜ್ಜನ್ತಿ। ತೇಪಿ ಮಮ ಹತ್ಥತ್ಥಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಅಥ ಚ ಪನಾಯಂ ಸಮಣೋ ಏಕೋ ಅದುತಿಯೋ ಪಸಯ್ಹ ಮಞ್ಞೇ ಆಗಚ್ಛತಿ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಇಮಂ ಸಮಣಂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಚೋರೋ ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲೋ ಅಸಿಚಮ್ಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಧನುಕಲಾಪಂ ಸನ್ನಯ್ಹಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಪಿಟ್ಠಿತೋ ಪಿಟ್ಠಿತೋ ಅನುಬನ್ಧಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ತಥಾರೂಪಂ ಇದ್ಧಾಭಿಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖಾಸಿ [ಅಭಿಸಙ್ಖಾರೇಸಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಯಥಾ ಚೋರೋ ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲೋ ಭಗವನ್ತಂ ಪಕತಿಯಾ ಗಚ್ಛನ್ತಂ ಸಬ್ಬಥಾಮೇನ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ ಸಮ್ಪಾಪುಣಿತುಂ। ಅಥ ಖೋ ಚೋರಸ್ಸ ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – "ಅಚ್ಛರಿಯಂ ವತ, ಭೋ, ಅಬ್ಭುತಂ ವತ, ಭೋ! ಅಹಞ್ಹಿ ಪುಬ್ಬೇ ಹತ್ಥಿಮ್ಪಿ ಧಾವನ್ತಂ ಅನುಪತಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹಾಮಿ, ಅಸ್ಸಮ್ಪಿ ಧಾವನ್ತಂ ಅನುಪತಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹಾಮಿ, ರಥಮ್ಪಿ ಧಾವನ್ತಂ ಅನುಪತಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹಾಮಿ, ಮಿಗಮ್ಪಿ ಧಾವನ್ತಂ ಅನುಪತಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹಾಮಿ; ಅಥ ಚ ಪನಾಹಂ ಇಮಂ ಸಮಣಂ ಪಕತಿಯಾ ಗಚ್ಛನ್ತಂ ಸಬ್ಬಥಾಮೇನ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ನ ಸಕ್ಕೋಮಿ ಸಮ್ಪಾಪುಣಿತು"ನ್ತಿ! ಠಿತೋವ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ತಿಟ್ಠ, ತಿಟ್ಠ, ಸಮಣಾ"ತಿ। "ಠಿತೋ ಅಹಂ, ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲ, ತ್ವಞ್ಚ ತಿಟ್ಠಾ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಚೋರಸ್ಸ ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – "ಇಮೇ ಖೋ ಸಮಣಾ ಸಕ್ಯಪುತ್ತಿಯಾ ಸಚ್ಚವಾದಿನೋ ಸಚ್ಚಪಟಿಞ್ಞಾ। ಅಥ ಪನಾಯಂ ಸಮಣೋ ಗಚ್ಛಂ ಯೇವಾಹ – 'ಠಿತೋ ಅಹಂ, ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲ, ತ್ವಞ್ಚ ತಿಟ್ಠಾ'ತಿ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಇಮಂ ಸಮಣಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ।

೩೪೯. ಅಥ ಖೋ ಚೋರೋ ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲೋ ಭಗವನ್ತಂ ಗಾಥಾಯ ಅಜ್ಝಭಾಸಿ –

"ಗಚ್ಛಂ ವದೇಸಿ ಸಮಣ ಠಿತೋಮ್ಹಿ,
ಮಮಞ್ಚ ಬ್ರೂಸಿ ಠಿತಮಟ್ಠಿತೋತಿ।
ಪುಚ್ಛಾಮಿ ತಂ ಸಮಣ ಏತಮತ್ಥಂ,
ಕಥಂ ಠಿತೋ ತ್ವಂ ಅಹಮಟ್ಠಿತೋಮ್ಹೀ"ತಿ॥

"ಠಿತೋ ಅಹಂ ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲ ಸಬ್ಬದಾ,
ಸಬ್ಬೇಸು ಭೂತೇಸು ನಿಧಾಯ ದಣ್ಡಂ।

ತುವಞ್ಚ ಪಾಣೇಸು ಅಸಞ್ಞತೋಸಿ,
ತಸ್ಮಾ ಠಿತೋಹಂ ತುವಮಟ್ಠಿತೋಸೀ’’ತಿ॥

‘‘ಚಿರಸ್ಸಂ ವತ ಮೇ ಮಹಿತೋ ಮಹೇಸೀ,
ಮಹಾವನಂ ಪಾಪುಣಿ ಸಚ್ಚವಾದೀ [ಮಹಾವನಂ ಸಮಣೋಯಂ ಪಚ್ಚುಪಾದಿ (ಸೀ॰), ಮಹಾವನಂ ಸಮಣ ಪಚ್ಚುಪಾದಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)]।
ಸೋಹಂ ಚರಿಸ್ಸಾಮಿ ಪಹಾಯ ಪಾಪಂ [ಸೋಹಂ ಚಿರಸ್ಸಾಪಿ ಪಹಾಸ್ಸಂ ಪಾಪಂ (ಸೀ॰), ಸೋಹಂ ಚರಿಸ್ಸಾಮಿ ಪಜಹಿಸ್ಸಂ ಪಾಪಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)],
ಸುತ್ವಾನ ಗಾಥಂ ತವ ಧಮ್ಮಯುತ್ತಂ’’॥

ಇತ್ವೇವ ಚೋರೋ ಅಸಿಮಾವುಧಞ್ಚ,
ಸೋಬ್ಭೇ ಪಪಾತೇ ನರಕೇ ಅಕಿರಿ।
ಅವನ್ದಿ ಚೋರೋ ಸುಗತಸ್ಸ ಪಾದೇ,
ತತ್ಥೇವ ನಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಅಯಾಚಿ॥

ಬುದ್ಧೋ ಚ ಖೋ ಕಾರುಣಿಕೋ ಮಹೇಸಿ,
ಯೋ ಸತ್ಥಾ ಲೋಕಸ್ಸ ಸದೇವಕಸ್ಸ।
‘ತಮೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂ’ತಿ ತದಾ ಅವೋಚ,
ಏಸೇವ ತಸ್ಸ ಅಹು ಭಿಕ್ಖುಭಾವೋತಿ॥

೩೫೦. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲೇನ ಪಚ್ಛಾಸಮಣೇನ ಯೇನ ಸಾವತ್ಥಿ ತೇನ ಚಾರಿಕಂ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ ಯೇನ ಸಾವತ್ಥಿ ತದವಸರಿ। ತತ್ರ ಸುದಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ರಞ್ಞೋ ಪಸೇನದಿಸ್ಸ ಕೋಸಲಸ್ಸ ಅನ್ತೇಪುರದ್ವಾರೇ ಮಹಾಜನಕಾಯೋ ಸನ್ನಿಪತಿತ್ವಾ ಉಚ್ಚಾಸದ್ದೋ ಮಹಾಸದ್ದೋ ಹೋತಿ – ‘‘ಚೋರೋ ತೇ, ದೇವ, ವಿಜಿತೇ ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲೋ ನಾಮ ಲುದ್ದೋ ಲೋಹಿತಪಾಣಿ ಹತಪಹತೇ ನಿವಿಟ್ಠೋ ಅದಯಾಪನ್ನೋ ಪಾಣಭೂತೇಸು। ತೇನ ಗಾಮಾಪಿ ಅಗಾಮಾ ಕತಾ, ನಿಗಮಾಪಿ ಅನಿಗಮಾ ಕತಾ, ಜನಪದಾಪಿ ಅಜನಪದಾ ಕತಾ। ಸೋ ಮನುಸ್ಸೇ ವಧಿತ್ವಾ ವಧಿತ್ವಾ ಅಙ್ಗುಲೀನಂ ಮಾಲಂ ಧಾರೇತಿ। ತಂ ದೇವೋ ಪಟಿಸೇಧೇತೂ’’ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಪಞ್ಚಮತ್ತೇಹಿ ಅಸ್ಸಸತೇಹಿ ಸಾವತ್ಥಿಯಾ ನಿಕ್ಖಮಿ ದಿವಾ ದಿವಸ್ಸ। ಯೇನ ಆರಾಮೋ ತೇನ ಪಾವಿಸಿ। ಯಾವತಿಕಾ ಯಾನಸ್ಸ ಭೂಮಿ ಯಾನೇನ ಗನ್ತ್ವಾ ಯಾನಾ ಪಚ್ಚೋರೋಹಿತ್ವಾ ಪತ್ತಿಕೋವ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ರಾಜಾನಂ ಪಸೇನದಿಂ ಕೋಸಲಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ – ‘‘ಕಿಂ ನು ತೇ, ಮಹಾರಾಜ, ರಾಜಾ ವಾ ಮಾಗಧೋ ಸೇನಿಯೋ ಬಿಮ್ಬಿಸಾರೋ ಕುಪಿತೋ ವೇಸಾಲಿಕಾ ವಾ ಲಿಚ್ಛವೀ ಅಞ್ಞೇ ವಾ ಪಟಿರಾಜಾನೋ’’ತಿ? ‘‘ನ ಖೋ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ರಾಜಾ ಮಾಗಧೋ ಸೇನಿಯೋ ಬಿಮ್ಬಿಸಾರೋ ಕುಪಿತೋ, ನಾಪಿ ವೇಸಾಲಿಕಾ ಲಿಚ್ಛವೀ, ನಾಪಿ ಅಞ್ಞೇ ಪಟಿರಾಜಾನೋ। ಚೋರೋ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ವಿಜಿತೇ ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲೋ ನಾಮ ಲುದ್ದೋ ಲೋಹಿತಪಾಣಿ ಹತಪಹತೇ ನಿವಿಟ್ಠೋ ಅದಯಾಪನ್ನೋ ಪಾಣಭೂತೇಸು। ತೇನ ಗಾಮಾಪಿ ಅಗಾಮಾ ಕತಾ, ನಿಗಮಾಪಿ ಅನಿಗಮಾ ಕತಾ, ಜನಪದಾಪಿ ಅಜನಪದಾ ಕತಾ। ಸೋ ಮನುಸ್ಸೇ ವಧಿತ್ವಾ ವಧಿತ್ವಾ ಅಙ್ಗುಲೀನಂ ಮಾಲಂ ಧಾರೇತಿ। ತಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಪಟಿಸೇಧಿಸ್ಸಾಮೀ’’ತಿ। ‘‘ಸಚೇ ಪನ ತ್ವಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯಾಸಿ

ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತಂ, ವಿರತಂ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ, ವಿರತಂ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ, ವಿರತಂ ಮುಸಾವಾದಾ, ಏಕಭತ್ತಿಕಂ, ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಂ, ಸೀಲವನ್ತಂ, ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮಂ, ಕಿನ್ತಿ ನಂ ಕರೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ? "ಅಭಿವಾದೇಯ್ಯಾಮ ವಾ, ಭನ್ತೇ, ಪಚ್ಚುಟ್ಠೇಯ್ಯಾಮ ವಾ ಆಸನೇನ ವಾ ನಿಮನ್ತೇಯ್ಯಾಮ, ಅಭಿನಿಮನ್ತೇಯ್ಯಾಮ ವಾ ನಂ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರೇಹಿ, ಧಮ್ಮಿಕಂ ವಾ ಅಸ್ಸ ರಕ್ಖಾವರಣಗುತ್ತಿಂ ಸಂವಿದಹೇಯ್ಯಾಮ। ಕುತೋ ಪನಸ್ಸ, ಭನ್ತೇ, ದುಸ್ಸೀಲಸ್ಸ ಪಾಪಧಮ್ಮಸ್ಸ ಏವರೂಪೋ ಸೀಲಸಂಯಮೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ?

ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲೋ ಭಗವತೋ ಅವಿದೂರೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ದಕ್ಖಿಣಂ ಬಾಹುಂ ಪಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ಪಸೇನದಿಂ ಕೋಸಲಂ ಏತದವೋಚ - "ಏಸೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲೋ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ರಞ್ಞೋ ಪಸೇನದಿಸ್ಸ ಕೋಸಲಸ್ಸ ಅಹುದೇವ ಭಯಂ, ಅಹು ಛಮ್ಭಿತತ್ತಂ, ಅಹು ಲೋಮಹಂಸೋ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ರಾಜಾನಂ ಪಸೇನದಿಂ ಕೋಸಲಂ ಭೀತಂ ಸಂವಿಗ್ಗಂ ಲೋಮಹಟ್ಠಜಾತಂ ವಿದಿತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ಪಸೇನದಿಂ ಕೋಸಲಂ ಏತದವೋಚ - "ಮಾ ಭಾಯಿ, ಮಹಾರಾಜ, ನತ್ಥಿ ತೇ ಇತೋ ಭಯ"ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ರಞ್ಞೋ ಪಸೇನದಿಸ್ಸ ಕೋಸಲಸ್ಸ ಯಂ ಅಹೋಸಿ ಭಯಂ ವಾ ಛಮ್ಭಿತತ್ತಂ ವಾ ಲೋಮಹಂಸೋ ವಾ ಸೋ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭಿ। ಅಥ ಖೋ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲಂ ಏತದವೋಚ - "ಅಯ್ಯೋ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲೋ"ತಿ? "ಏವಂ, ಮಹಾರಾಜಾ"ತಿ। "ಕಥಂಗೋತ್ತೋ ಅಯ್ಯಸ್ಸ ಪಿತಾ, ಕಥಂಗೋತ್ತಾ ಮಾತಾ"ತಿ? "ಗಗ್ಗೋ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಪಿತಾ, ಮನ್ತಾಣೀ ಮಾತಾ"ತಿ। "ಅಭಿರಮತು, ಭನ್ತೇ, ಅಯ್ಯೋ ಗಗ್ಗೋ ಮನ್ತಾಣಿಪುತ್ತೋ। ಅಹಮಯ್ಯಸ್ಸ ಗಗ್ಗಸ್ಸ ಮನ್ತಾಣಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಉಸ್ಸುಕ್ಕಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನ"ನ್ತಿ।

೩೫೧. ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲೋ ಆರಞ್ಞಿಕೋ ಹೋತಿ ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕೋ ಪಂಸುಕೂಲಿಕೋ ತೇಚೀವರಿಕೋ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲೋ ರಾಜಾನಂ ಪಸೇನದಿಂ ಕೋಸಲಂ ಏತದವೋಚ - "ಅಲಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಮೇ ಚೀವರ"ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಬ್ಭುತಂ, ಭನ್ತೇ! ಯಾವಞ್ಚಿದಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಅದನ್ತಾನಂ ದಮೇತಾ, ಅಸನ್ತಾನಂ ಸಮೇತಾ, ಅಪರಿನಿಬ್ಬುತಾನಂ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಪೇತಾ। ಯಞ್ಹಿ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ನಾಸಕ್ಖಿಮ್ಹಾ ದಣ್ಡೇನಪಿ ಸತ್ಥೇನಪಿ ದಮೇತುಂ ಸೋ ಭಗವತಾ ಅದಣ್ಡೇನ ಅಸತ್ಥೇನೇವ [ಅಸತ್ಥೇನ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ದನ್ತೋ। ಹನ್ದ ಚ ದಾನಿ [ಹನ್ದ ದಾನಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಗಚ್ಛಾಮ; ಬಹುಕಿಚ್ಚಾ ಮಯಂ ಬಹುಕರಣೀಯಾ"ತಿ। "ಯಸ್ಸದಾನಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಕಾಲಂ ಮಞ್ಞಸೀ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲೋ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲೋ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಸಪದಾನಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಮಾನೋ ಅಞ್ಞತರಂ ಇತ್ಥಿಂ ಮೂಳ್ಹಗಬ್ಭಂ ವಿಘಾತಗಬ್ಭಂ [ವಿಸಾತಗಬ್ಭಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)]। ದಿಸ್ವಾನಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - "ಕಿಲಿಸ್ಸನ್ತಿ ವತ, ಭೋ, ಸತ್ತಾ; ಕಿಲಿಸ್ಸನ್ತಿ ವತ, ಭೋ, ಸತ್ತಾ"ತಿ! ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲೋ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಇಧಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿಂ। ಅದ್ದಸಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಸಪದಾನಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಮಾನೋ ಅಞ್ಞತರಂ ಇತ್ಥಿಂ ಮೂಳ್ಹಗಬ್ಭಂ ವಿಘಾತಗಬ್ಭಂ"। ದಿಸ್ವಾನ ಮಯ್ಹಂ ಏತದಹೋಸಿ - "ಕಿಲಿಸ್ಸನ್ತಿ ವತ , ಭೋ, ಸತ್ತಾ; ಕಿಲಿಸ್ಸನ್ತಿ ವತ, ಭೋ, ಸತ್ತಾ"ತಿ!

“ತೇನ ಹಿ ತ್ವಂ, ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲ, ಯೇನ ಸಾ ಇತ್ಥೀ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತಂ ಇತ್ಥಿಂ ಏವಂ ವದೇಹಿ – ‘ಯತೋಹಂ, ಭಗಿನಿ, ಜಾತೋ [ಭಗಿನಿ ಜಾತಿಯಾ ಜಾತೋ (ಸೀ॰)] ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ ಸಞ್ಚಿಚ್ಚ ಪಾಣಂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇತಾ, ತೇನ ಸಚ್ಚೇನ ಸೋತ್ಥಿ ತೇ ಹೋತು, ಸೋತ್ಥಿ ಗಬ್ಭಸ್ಸಾ’”ತಿ।

“ಸೋ ಹಿ ನೂನ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಸಮ್ಪಜಾನಮುಸಾವಾದೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಮಯಾ ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಬಹೂ ಸಞ್ಚಿಚ್ಚ ಪಾಣಾ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪಿತಾ”ತಿ। “ತೇನ ಹಿ ತ್ವಂ, ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲ, ಯೇನ ಸಾ ಇತ್ಥೀ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತಂ ಇತ್ಥಿಂ ಏವಂ ವದೇಹಿ – ‘ಯತೋಹಂ, ಭಗಿನಿ, ಅರಿಯಾಯ ಜಾತಿಯಾ ಜಾತೋ, ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ ಸಞ್ಚಿಚ್ಚ ಪಾಣಂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇತಾ, ತೇನ ಸಚ್ಚೇನ ಸೋತ್ಥಿ ತೇ ಹೋತು, ಸೋತ್ಥಿ ಗಬ್ಭಸ್ಸಾ’”ತಿ।

“ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲೋ ಭಗವತೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನ ಸಾ ಇತ್ಥೀ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತಂ ಇತ್ಥಿಂ ಏತದವೋಚ – “ಯತೋಹಂ, ಭಗಿನಿ, ಅರಿಯಾಯ ಜಾತಿಯಾ ಜಾತೋ, ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ ಸಞ್ಚಿಚ್ಚ ಪಾಣಂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇತಾ, ತೇನ ಸಚ್ಚೇನ ಸೋತ್ಥಿ ತೇ ಹೋತು, ಸೋತ್ಥಿ ಗಬ್ಭಸ್ಸಾ”ತಿ। ಅಥ ಖ್ವಾಸ್ಸಾ ಇತ್ಥಿಯಾ ಸೋತ್ಥಿ ಅಹೋಸಿ, ಸೋತ್ಥಿ ಗಬ್ಭಸ್ಸ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲೋ ಏಕೋ ವೂಪಕಟ್ಠೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಆತಾಪೀ ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರನ್ತೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ – ಯಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ ತದನುತ್ತರಂ – ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿ। ‘ಖೀಣಾ ಜಾತಿ ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ’ತಿ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿ। ಅಞ್ಞತರೋ ಖೋ ಪನಾಯಸ್ಮಾ ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲೋ ಅರಹತಂ ಅಹೋಸಿ।

೩೫೨. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲೋ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಅಞ್ಞೇನಪಿ ಲೇಡ್ಡು ಖಿತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲಸ್ಸ ಕಾಯೇ ನಿಪತತಿ, ಅಞ್ಞೇನಪಿ ದಣ್ಡೋ ಖಿತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲಸ್ಸ ಕಾಯೇ ನಿಪತತಿ, ಅಞ್ಞೇನಪಿ ಸಕ್ಖರಾ ಖಿತ್ತಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲಸ್ಸ ಕಾಯೇ ನಿಪತತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲೋ ಭಿನ್ನೇನ ಸೀಸೇನ, ಲೋಹಿತೇನ ಗಳನ್ತೇನ, ಭಿನ್ನೇನ ಪತ್ತೇನ, ವಿಪ್ಫಾಲಿತಾಯ ಸಙ್ಘಾಟಿಯಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲಂ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ। ದಿಸ್ವಾನ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲಂ ಏತದವೋಚ – “ಅಧಿವಾಸೇಹಿ ತ್ವಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅಧಿವಾಸೇಹಿ ತ್ವಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ। ಯಸ್ಸ ಖೋ ತ್ವಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕಮ್ಮಸ್ಸ ವಿಪಾಕೇನ ಬಹೂನಿ ವಸ್ಸಾನಿ ಬಹೂನಿ ವಸ್ಸಸತಾನಿ ಬಹೂನಿ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ನಿರಯೇ ಪಚ್ಚೇಯ್ಯಾಸಿ ತಸ್ಸ ತ್ವಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕಮ್ಮಸ್ಸ ವಿಪಾಕಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಪಟಿಸಂವೇದೇಸೀ”ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲೋ ರಹೋಗತೋ ಪಟಿಸಲ್ಲೀನೋ ವಿಮುತ್ತಿಸುಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದಿ; ತಾಯಂ ವೇಲಾಯಂ ಇಮಂ ಉದಾನಂ ಉದಾನೇಸಿ –

“ಯೋ ಪುಬ್ಬೇವ [ಯೋ ಚ ಪುಬ್ಬೇ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಪಮಜ್ಜಿತ್ವಾ, ಪಚ್ಛಾ ಸೋ ನಪ್ಪಮಜ್ಜತಿ।
ಸೋಮಂ [ಸೋ ಇಮಂ (ಸೀ॰)] ಲೋಕಂ ಪಭಾಸೇತಿ, ಅಬ್ಭಾ ಮುತ್ತೋವ ಚನ್ದಿಮಾ॥

“ಯಸ್ಸ ಪಾಪಂ ಕತಂ ಕಮ್ಮಂ, ಕುಸಲೇನ ಪಿಧೀಯತಿ [ಪಿಥೀಯತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]।
ಸೋಮಂ ಲೋಕಂ ಪಭಾಸೇತಿ, ಅಬ್ಭಾ ಮುತ್ತೋವ ಚನ್ದಿಮಾ॥

“ಯೋ ಹವೇ ದಹರೋ ಭಿಕ್ಖು, ಯುಞ್ಜತಿ ಬುದ್ಧಸಾಸನೇ।
ಸೋಮಂ ಲೋಕಂ ಪಭಾಸೇತಿ, ಅಬ್ಭಾ ಮುತ್ತೋವ ಚನ್ದಿಮಾ॥

“ದಿಸಾ ಹಿ ಮೇ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸುಣನ್ತು,
ದಿಸಾ ಹಿ ಮೇ ಯುಞ್ಜನ್ತು ಬುದ್ಧಸಾಸನೇ।
ದಿಸಾ ಹಿ ಮೇ ತೇ ಮನುಜಾ ಭಜನ್ತು,
ಯೇ ಧಮ್ಮಮೇವಾದಪಯನ್ತಿ ಸನ್ತೋ॥

“ದಿಸಾ ಹಿ ಮೇ ಖನ್ತಿವಾದಾನಂ, ಅವಿರೋಧಪ್ಪಸಂಸೀನಂ।
ಸುಣನ್ತು ಧಮ್ಮಂ ಕಾಲೇನ, ತಞ್ಚ ಅನುವಿಧೀಯನ್ತು॥

“ನ ಹಿ ಜಾತು ಸೋ ಮಮಂ ಹಿಂಸೇ, ಅಞ್ಞಂ ವಾ ಪನ ಕಿಞ್ಚಿ ನಂ [ಕಞ್ಚಿ ನಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰), ಕಞ್ಚನಂ (?)]।
ಪಪ್ಪುಯ್ಯ ಪರಮಂ ಸನ್ತಿಂ, ರಕ್ಖೇಯ್ಯ ತಸಥಾವರೇ॥

“ಉದಕಞ್ಹಿ ನಯನ್ತಿ ನೇತ್ತಿಕಾ, ಉಸುಕಾರಾ ನಮಯನ್ತಿ [ದಮಯನ್ತಿ (ಕ॰)] ತೇಜನಂ।
ದಾರುಂ ನಮಯನ್ತಿ ತಚ್ಛಕಾ, ಅತ್ತಾನಂ ದಮಯನ್ತಿ ಪಣ್ಡಿತಾ॥

“ದಣ್ಡೇನೇಕೇ ದಮಯನ್ತಿ, ಅಙ್ಕುಸೇಹಿ ಕಸಾಹಿ ಚ।
ಅದಣ್ಡೇನ ಅಸತ್ಥೇನ, ಅಹಂ ದನ್ತೋಮ್ಹಿ ತಾದಿನಾ॥

“ಅಹಿಂಸಕೋತಿ ಮೇ ನಾಮಂ, ಹಿಂಸಕಸ್ಸ ಪುರೇ ಸತೋ।
ಅಜ್ಜಾಹಂ ಸಚ್ಚನಾಮೋಮ್ಹಿ, ನ ನಂ ಹಿಂಸಾಮಿ ಕಿಞ್ಚಿ ನಂ [ಕಞ್ಚಿ ನಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰), ಕಞ್ಚನಂ (?)]॥

“ಚೋರೋ ಅಹಂ ಪುರೇ ಆಸಿಂ, ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲೋತಿ ವಿಸ್ಸುತೋ।
ವುಯ್ಹಮಾನೋ ಮಹೋಘೇನ, ಬುದ್ಧಂ ಸರಣಮಾಗಮಂ॥

“ಲೋಹಿತಪಾಣಿ ಪುರೇ ಆಸಿಂ, ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲೋತಿ ವಿಸ್ಸುತೋ।
ಸರಣಗಮನಂ ಪಸ್ಸ, ಭವನೇತ್ತಿ ಸಮೂಹತಾ॥

“ತಾದಿಸಂ ಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾನ, ಬಹುಂ ದುಗ್ಗತಿಗಾಮಿನಂ।
ಫುಟ್ಠೋ ಕಮ್ಮವಿಪಾಕೇನ, ಅಣಣೋ ಭುಞ್ಜಾಮಿ ಭೋಜನಂ॥

“ಪಮಾದಮನುಯುಞ್ಜನ್ತಿ, ಬಾಲಾ ದುಮ್ಮೇಧಿನೋ ಜನಾ।
ಅಪ್ಪಮಾದಞ್ಚ ಮೇಧಾವೀ, ಧನಂ ಸೇಟ್ಠಂವ ರಕ್ಖತಿ॥

“ಮಾ ಪಮಾದಮನುಯುಞ್ಜೇಥ, ಮಾ ಕಾಮರತಿ ಸನ್ಥವಂ।
ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಹಿ ಝಾಯನ್ತೋ, ಪಪ್ಪೋತಿ ವಿಪುಲಂ [ಪರಮಂ (ಕ॰)] ಸುಖಂ॥

“ಸ್ವಾಗತಂ [ಸಾಗತಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ನಾಪಗತಂ [ನಾಮ ಸಗತಂ (ಕ॰)], ನಯಿದಂ ದುಮ್ಮನ್ತಿತಂ ಮಮ।
ಸಂವಿಭತ್ತೇಸು [ಸುವಿಭತ್ತೇಸು (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಸವಿಭತ್ತೇಸು (ಸೀ॰ ಕ॰), ಪಟಿಭತ್ತೇಸು (ಪೀ॰)] ಧಮ್ಮೇಸು, ಯಂ ಸೇಟ್ಠಂ ತದುಪಾಗಮಂ॥

“ಸ್ವಾಗತಂ ನಾಪಗತಂ, ನಯಿದಂ ದುಮ್ಮನ್ತಿತಂ ಮಮ।

ತಿಸ್ಸೋ ವಿಜ್ಜಾ ಅನುಪ್ಪತ್ತಾ, ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ"ನ್ತಿ ॥

ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಪಿಯಜಾತಿಕಸುತ್ತಂ

೩೫೩. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಅಞ್ಞತರಸ್ಸ ಗಹಪತಿಸ್ಸ ಏಕಪುತ್ತಕೋ ಪಿಯೋ ಮನಾಪೋ ಕಾಲಙ್ಕತೋ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ಕಾಲಂಕಿರಿಯಾಯ ನೇವ ಕಮ್ಮನ್ತಾ ಪಟಿಭನ್ತಿ ನ ಭತ್ತಂ ಪಟಿಭಾತಿ। ಸೋ ಆಳಾಹನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಕನ್ದತಿ – "ಕಹಂ, ಏಕಪುತ್ತಕ, ಕಹಂ, ಏಕಪುತ್ತಕಾ"ತಿ! ಅಥ ಖೋ ಸೋ ಗಹಪತಿ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ತಂ ಗಹಪತಿಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ – "ನ ಖೋ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಸಕೇ ಚಿತ್ತೇ ಠಿತಸ್ಸ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ, ಅತ್ಥಿ ತೇ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಅಞ್ಞಥತ್ತ"ನ್ತಿ। "ಕಿಞ್ಹಿ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ನಾಞ್ಞಥತ್ತಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ; ಮಯ್ಹಞ್ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಏಕಪುತ್ತೋ ಪಿಯೋ ಮನಾಪೋ ಕಾಲಙ್ಕತೋ। ತಸ್ಸ ಕಾಲಂಕಿರಿಯಾಯ ನೇವ ಕಮ್ಮನ್ತಾ ಪಟಿಭನ್ತಿ, ನ ಭತ್ತಂ ಪಟಿಭಾತಿ। ಸೋಹಂ ಆಳಾಹನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಕನ್ದಾಮಿ – 'ಕಹಂ, ಏಕಪುತ್ತಕ, ಕಹಂ, ಏಕಪುತ್ತಕಾ'"ತಿ! "ಏವಮೇತಂ, ಗಹಪತಿ, ಏವಮೇತಂ, ಗಹಪತಿ [ಏವಮೇತಂ ಗಹಪತಿ (ಪೀ॰ ಸಕಿದೇವ), ಏವಮೇವ (ಸೀ॰ ಸಕಿದೇವ)]! ಪಿಯಜಾತಿಕಾ ಹಿ, ಗಹಪತಿ, ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ಪಿಯಪ್ಪಭವಿಕಾ"ತಿ। "ಕಸ್ಸ ಖೋ [ಕಿಸ್ಸ ನು ಖೋ (ಸೀ॰)] ನಾಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ – 'ಪಿಯಜಾತಿಕಾ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ಪಿಯಪ್ಪಭವಿಕಾ'ತಿ? ಪಿಯಜಾತಿಕಾ ಹಿ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಆನನ್ದಸೋಮನಸ್ಸಾ ಪಿಯಪ್ಪಭವಿಕಾ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಸೋ ಗಹಪತಿ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅನಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

೩೫೪. ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಅಕ್ಖಧುತ್ತಾ ಭಗವತೋ ಅವಿದೂರೇ ಅಕ್ಖೇಹಿ ದಿಬ್ಬನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಸೋ ಗಹಪತಿ ಯೇನ ತೇ ಅಕ್ಖಧುತ್ತಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಅಕ್ಖಧುತ್ತೇ ಏತದವೋಚ – "ಇಧಾಹಂ, ಭೋನ್ತೋ, ಯೇನ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಮಂ, ಭೋನ್ತೋ, ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಏತದವೋಚ – 'ನ ಖೋ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಸಕೇ ಚಿತ್ತೇ ಠಿತಸ್ಸ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ, ಅತ್ಥಿ ತೇ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಅಞ್ಞಥತ್ತ'ನ್ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಅಹಂ, ಭೋನ್ತೋ, ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ಏತದವೋಚಂ – 'ಕಿಞ್ಹಿ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ನಾಞ್ಞಥತ್ತಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ; ಮಯ್ಹಞ್ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಏಕಪುತ್ತಕೋ ಪಿಯೋ ಮನಾಪೋ ಕಾಲಙ್ಕತೋ। ತಸ್ಸ ಕಾಲಂಕಿರಿಯಾಯ ನೇವ ಕಮ್ಮನ್ತಾ ಪಟಿಭನ್ತಿ, ನ ಭತ್ತಂ ಪಟಿಭಾತಿ । ಸೋಹಂ ಆಳಾಹನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಕನ್ದಾಮಿ – ಕಹಂ, ಏಕಪುತ್ತಕ, ಕಹಂ, ಏಕಪುತ್ತಕಾ'ತಿ! 'ಏವಮೇತಂ, ಗಹಪತಿ, ಏವಮೇತಂ, ಗಹಪತಿ! ಪಿಯಜಾತಿಕಾ ಹಿ, ಗಹಪತಿ, ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ಪಿಯಪ್ಪಭವಿಕಾ'ತಿ। 'ಕಸ್ಸ ಖೋ ನಾಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ – ಪಿಯಜಾತಿಕಾ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ಪಿಯಪ್ಪಭವಿಕಾ? ಪಿಯಜಾತಿಕಾ ಹಿ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಆನನ್ದಸೋಮನಸ್ಸಾ ಪಿಯಪ್ಪಭವಿಕಾ'ತಿ। ಅಥ ಖ್ವಾಹಂ, ಭೋನ್ತೋ, ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಭಾಸಿತಂ ಅನಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕಮಿ"ನ್ತಿ। "ಏವಮೇತಂ, ಗಹಪತಿ, ಏವಮೇತಂ, ಗಹಪತಿ! ಪಿಯಜಾತಿಕಾ ಹಿ, ಗಹಪತಿ, ಆನನ್ದಸೋಮನಸ್ಸಾ ಪಿಯಪ್ಪಭವಿಕಾ"ತಿ । ಅಥ ಖೋ ಸೋ ಗಹಪತಿ "ಸಮೇತಿ ಮೇ ಅಕ್ಖಧುತ್ತೇಹೀ"ತಿ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಅಥ ಖೋ ಇದಂ ಕಥಾವತ್ಥು ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ರಾಜನ್ತೇಪುರಂ ಪಾವಿಸಿ।

೩೫೫. ಅಥ ಖೋ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಮಲ್ಲಿಕಂ ದೇವಿಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಇದಂ ತೇ, ಮಲ್ಲಿಕೇ, ಸಮಣೇನ ಗೋತಮೇನ ಭಾಸಿತಂ – 'ಪಿಯಜಾತಿಕಾ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ಪಿಯಪ್ಪಭವಿಕಾ'"ತಿ। "ಸಚೇತಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಭಗವತಾ ಭಾಸಿತಂ, ಏವಮೇತ"ನ್ತಿ। "ಏವಮೇವ ಪನಾಯಂ ಮಲ್ಲಿಕಾ ಯಞ್ಞದೇವ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಭಾಸತಿ

ತಂ ತದೇವಸ್ಸ ಅಬ್ಭನುಮೋದತಿ"। "ಸಚೇತಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಭಗವತಾ ಭಾಸಿತಂ ಏವಮೇತನ್ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ, ಯಞ್ಞದೇವ ಆಚರಿಯೋ ಅನ್ತೇವಾಸಿಸ್ಸ ಭಾಸತಿ ತಂ ತದೇವಸ್ಸ ಅನ್ತೇವಾಸೀ ಅಬ್ಭನುಮೋದತಿ - 'ಏವಮೇತಂ, ಆಚರಿಯ, ಏವಮೇತಂ, ಆಚರಿಯಾ'"ತಿ। "ಏವಮೇವ ಖೋ ತ್ವಂ, ಮಲ್ಲಿಕೇ, ಯಞ್ಞದೇವ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಭಾಸತಿ ತಂ ತದೇವಸ್ಸ ಅಬ್ಭನುಮೋದಸಿ"। "ಸಚೇತಂ, ಮಹಾರಾಜ , ಭಗವತಾ ಭಾಸಿತಂ ಏವಮೇತ"ನ್ತಿ। "ಚರಪಿ, ರೇ ಮಲ್ಲಿಕೇ, ವಿನಸ್ಸಾ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಮಲ್ಲಿಕಾ ದೇವೀ ನಾಳಿಜಙ್ಘಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಮ ವಚನೇನ ಭಗವತೋ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದಾಹಿ, ಅಪ್ಪಾಬಾಧಂ ಅಪ್ಪಾತಙ್ಕಂ ಲಹುಟ್ಠಾನಂ ಬಲಂ ಫಾಸುವಿಹಾರಂ ಪುಚ್ಛ - 'ಮಲ್ಲಿಕಾ, ಭನ್ತೇ, ದೇವೀ ಭಗವತೋ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದತಿ, ಅಪ್ಪಾಬಾಧಂ ಅಪ್ಪಾತಙ್ಕಂ ಲಹುಟ್ಠಾನಂ ಬಲಂ ಫಾಸುವಿಹಾರಂ ಪುಚ್ಛತೀ'ತಿ। ಏವಞ್ಚ ವದೇಹಿ - 'ಭಾಸಿತಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಏಸಾ ವಾಚಾ - ಪಿಯಜಾತಿಕಾ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ಪಿಯಪ್ಪಭವಿಕಾ'ತಿ । ಯಥಾ ತೇ ಭಗವಾ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ ತಂ ಸಾಧುಕಂ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಮಮ ಆರೋಚೇಯ್ಯಾಸಿ। ನ ಹಿ ತಥಾಗತಾ ವಿತಥಂ ಭಣನ್ತೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭೋತೀ"ತಿ ಖೋ ನಾಳಿಜಙ್ಘೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಮಲ್ಲಿಕಾಯ ದೇವಿಯಾ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ನಾಳಿಜಙ್ಘೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಮಲ್ಲಿಕಾ, ಭೋ ಗೋತಮ, ದೇವೀ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದತಿ; ಅಪ್ಪಾಬಾಧಂ ಅಪ್ಪಾತಙ್ಕಂ ಲಹುಟ್ಠಾನಂ ಬಲಂ ಫಾಸುವಿಹಾರಂ ಪುಚ್ಛತಿ; ಏವಞ್ಚ ವದೇತಿ - 'ಭಾಸಿತಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಏಸಾ ವಾಚಾ - ಪಿಯಜಾತಿಕಾ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ಪಿಯಪ್ಪಭವಿಕಾ'"ತಿ।

೩೫೬. "ಏವಮೇತಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏವಮೇತಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ! ಪಿಯಜಾತಿಕಾ ಹಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ಪಿಯಪ್ಪಭವಿಕಾತಿ। ತದಮಿನಾಪೇತಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಪರಿಯಾಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ ಯಥಾ ಪಿಯಜಾತಿಕಾ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ಪಿಯಪ್ಪಭವಿಕಾ। ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಇಮಿಸ್ಸಾಯೇವ ಸಾವತ್ಥಿಯಾ ಅಞ್ಞತರಿಸ್ಸಾ ಇತ್ಥಿಯಾ ಮಾತಾ ಕಾಲಮಕಾಸಿ। ಸಾ ತಸ್ಸಾ ಕಾಲಕಿರಿಯಾಯ ಉಮ್ಮತ್ತಿಕಾ ಖಿತ್ತಚಿತ್ತಾ ರಥಿಕಾಯ ರಥಿಕಂ [ರಥಿಯಾಯ ರಥಿಯಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಸಿಙ್ಘಾಟಕೇನ ಸಿಙ್ಘಾಟಕಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಮಾಹ - 'ಅಪಿ ಮೇ ಮಾತರಂ ಅದ್ದಸ್ಸಥ [ಅದ್ದಸಥ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)], ಅಪಿ ಮೇ ಮಾತರಂ ಅದ್ದಸ್ಸಥಾ'ತಿ? ಇಮಿನಾಪಿ ಖೋ ಏತಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಪರಿಯಾಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ ಯಥಾ ಪಿಯಜಾತಿಕಾ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ಪಿಯಪ್ಪಭವಿಕಾತಿ।

"ಭೂತಪುಬ್ಬಂ , ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಇಮಿಸ್ಸಾಯೇವ ಸಾವತ್ಥಿಯಾ ಅಞ್ಞತರಿಸ್ಸಾ ಇತ್ಥಿಯಾ ಪಿತಾ ಕಾಲಮಕಾಸಿ... ಭಾತಾ ಕಾಲಮಕಾಸಿ... ಭಗಿನೀ ಕಾಲಮಕಾಸಿ... ಪುತ್ತೋ ಕಾಲಮಕಾಸಿ... ಧೀತಾ ಕಾಲಮಕಾಸಿ... ಸಾಮಿಕೋ ಕಾಲಮಕಾಸಿ। ಸಾ ತಸ್ಸ ಕಾಲಕಿರಿಯಾಯ ಉಮ್ಮತ್ತಿಕಾ ಖಿತ್ತಚಿತ್ತಾ ರಥಿಕಾಯ ರಥಿಕಂ ಸಿಙ್ಘಾಟಕೇನ ಸಿಙ್ಘಾಟಕಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಮಾಹ - 'ಅಪಿ ಮೇ ಸಾಮಿಕಂ ಅದ್ದಸ್ಸಥ, ಅಪಿ ಮೇ ಸಾಮಿಕಂ ಅದ್ದಸ್ಸಥಾ'ತಿ? ಇಮಿನಾಪಿ ಖೋ ಏತಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಪರಿಯಾಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ ಯಥಾ ಪಿಯಜಾತಿಕಾ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ಪಿಯಪ್ಪಭವಿಕಾತಿ।

"ಭೂತಪುಬ್ಬಂ , ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಇಮಿಸ್ಸಾಯೇವ ಸಾವತ್ಥಿಯಾ ಅಞ್ಞತರಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಮಾತಾ ಕಾಲಮಕಾಸಿ। ಸೋ ತಸ್ಸಾ ಕಾಲಕಿರಿಯಾಯ ಉಮ್ಮತ್ತಕೋ ಖಿತ್ತಚಿತ್ತೋ ರಥಿಕಾಯ ರಥಿಕಂ ಸಿಙ್ಘಾಟಕೇನ ಸಿಙ್ಘಾಟಕಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಮಾಹ - 'ಅಪಿ ಮೇ ಮಾತರಂ ಅದ್ದಸ್ಸಥ, ಅಪಿ ಮೇ ಮಾತರಂ ಅದ್ದಸ್ಸಥಾ'ತಿ ? ಇಮಿನಾಪಿ ಖೋ ಏತಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ , ಪರಿಯಾಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ ಯಥಾ ಪಿಯಜಾತಿಕಾ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ಪಿಯಪ್ಪಭವಿಕಾತಿ।

"ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಇಮಿಸ್ಸಾಯೇವ ಸಾವತ್ಥಿಯಾ ಅಞ್ಞತರಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಪಿತಾ ಕಾಲಮಕಾಸಿ... ಭಾತಾ ಕಾಲಮಕಾಸಿ... ಭಗಿನೀ ಕಾಲಮಕಾಸಿ... ಪುತ್ತೋ ಕಾಲಮಕಾಸಿ... ಧೀತಾ ಕಾಲಮಕಾಸಿ... ಪಜಾಪತಿ ಕಾಲಮಕಾಸಿ। ಸೋ ತಸ್ಸಾ ಕಾಲಕಿರಿಯಾಯ

ಉಮ್ಮತ್ತಕೋ ಖಿತ್ತಚಿತ್ತೋ ರಥಿಕಾಯ ರಥಿಕಂ ಸಿಙ್ಘಾಟಕೇನ ಸಿಙ್ಘಾಟಕಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಮಾಹ – 'ಅಪಿ ಮೇ ಪಜಾಪತಿಂ ಅದ್ದಸ್ಸಥ, ಅಪಿ ಮೇ ಪಜಾಪತಿಂ ಅದ್ದಸ್ಸಥಾ'ತಿ? ಇಮಿನಾಪಿ ಖೋ ಏತಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಪರಿಯಾಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ ಯಥಾ ಪಿಯಜಾತಿಕಾ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ಪಿಯಪ್ಪಭವಿಕಾತಿ।

"ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಇಮಿಸ್ಸಾಯೇವ ಸಾವತ್ಥಿಯಾ ಅಞ್ಞತರಾ ಇತ್ಥೀ ಞಾತಿಕುಲಂ ಅಗಮಾಸಿ। ತಸ್ಸಾ ತೇ ಞಾತಕಾ ಸಾಮಿಕಂ [ಸಾಮಿಕಾ (ಸೀ॰)] ಅಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ದಾತುಕಾಮಾ। ಸಾ ಚ ತಂ ನ ಇಚ್ಛತಿ। ಅಥ ಖೋ ಸಾ ಇತ್ಥೀ ಸಾಮಿಕಂ ಏತದವೋಚ – 'ಇಮೇ, ಮಂ [ಮಮ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)], ಅಯ್ಯಪುತ್ತ, ಞಾತಕಾ ತ್ವಂ [ತಯಾ (ಸೀ॰), ತಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಅಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ದಾತುಕಾಮಾ। ಅಹಞ್ಚ ತಂ ನ ಇಚ್ಛಾಮೀ'ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ತಂ ಇತ್ಥಿಂ ದ್ವಿಧಾ ಛೇತ್ವಾ ಅತ್ತಾನಂ ಉಪ್ಫಾಲೇಸಿ [ಉಪ್ಪಾಟೇಸಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಓಫಾರೇಸಿ (ಕಂ॰)] – 'ಉಭೋ ಪೇಚ್ಚ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ'ತಿ। ಇಮಿನಾಪಿ ಖೋ ಏತಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಪರಿಯಾಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ ಯಥಾ ಪಿಯಜಾತಿಕಾ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ಪಿಯಪ್ಪಭವಿಕಾ"ತಿ।

೩೫೭. ಅಥ ಖೋ ನಾಳಿಜಙ್ಘೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಯೇನ ಮಲ್ಲಿಕಾ ದೇವೀ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಯಾವತಕೋ ಅಹೋಸಿ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪೋ ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಮಲ್ಲಿಕಾಯ ದೇವಿಯಾ ಆರೋಚೇಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಮಲ್ಲಿಕಾ ದೇವೀ ಯೇನ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ಪಸೇನದಿಂ ಕೋಸಲಂ ಏತದವೋಚ – "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಪಿಯಾ ತೇ ವಜಿರೀ ಕುಮಾರೀ"ತಿ? "ಏವಂ, ಮಲ್ಲಿಕೇ, ಪಿಯಾ ಮೇ ವಜಿರೀ ಕುಮಾರೀ"ತಿ। "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಮಹಾರಾಜ, ವಜಿರಿಯಾ ತೇ ಕುಮಾರಿಯಾ ವಿಪರಿಣಾಮಞ್ಞಥಾಭಾವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ"ತಿ? "ವಜಿರಿಯಾ ಮೇ, ಮಲ್ಲಿಕೇ, ಕುಮಾರಿಯಾ ವಿಪರಿಣಾಮಞ್ಞಥಾಭಾವಾ ಜೀವಿತಸ್ಸಪಿ ಸಿಯಾ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ, ಕಿಂ ಪನ ಮೇ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತಿ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ"ತಿ? "ಇದಂ ಖೋ ತಂ, ಮಹಾರಾಜ, ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಸನ್ಧಾಯ ಭಾಸಿತಂ – 'ಪಿಯಜಾತಿಕಾ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ಪಿಯಪ್ಪಭವಿಕಾ'ತಿ।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಪಿಯಾ ತೇ ವಾಸಭಾ ಖತ್ತಿಯಾ"ತಿ? "ಏವಂ, ಮಲ್ಲಿಕೇ, ಪಿಯಾ ಮೇ ವಾಸಭಾ ಖತ್ತಿಯಾ"ತಿ। "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಮಹಾರಾಜ, ವಾಸಭಾಯ ತೇ ಖತ್ತಿಯಾಯ ವಿಪರಿಣಾಮಞ್ಞಥಾಭಾವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ"ತಿ? "ವಾಸಭಾಯ ಮೇ, ಮಲ್ಲಿಕೇ, ಖತ್ತಿಯಾಯ ವಿಪರಿಣಾಮಞ್ಞಥಾಭಾವಾ ಜೀವಿತಸ್ಸಪಿ ಸಿಯಾ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ, ಕಿಂ ಪನ ಮೇ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತಿ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ"ತಿ? "ಇದಂ ಖೋ ತಂ, ಮಹಾರಾಜ, ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಸನ್ಧಾಯ ಭಾಸಿತಂ – 'ಪಿಯಜಾತಿಕಾ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ಪಿಯಪ್ಪಭವಿಕಾ'ತಿ।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಪಿಯೋ ತೇ ವಿಟಟೂಭೋ [ವಿಡೂಡಭೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಸೇನಾಪತೀ"ತಿ? "ಏವಂ , ಮಲ್ಲಿಕೇ, ಪಿಯೋ ಮೇ ವಿಟಟೂಭೋ ಸೇನಾಪತೀ"ತಿ। "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಮಹಾರಾಜ, ವಿಟಟೂಭಸ್ಸ ತೇ ಸೇನಾಪತಿಸ್ಸ ವಿಪರಿಣಾಮಞ್ಞಥಾಭಾವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ"ತಿ? "ವಿಟಟೂಭಸ್ಸ ಮೇ, ಮಲ್ಲಿಕೇ, ಸೇನಾಪತಿಸ್ಸ ವಿಪರಿಣಾಮಞ್ಞಥಾಭಾವಾ ಜೀವಿತಸ್ಸಪಿ ಸಿಯಾ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ , ಕಿಂ ಪನ ಮೇ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತಿ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ"ತಿ? "ಇದಂ ಖೋ ತಂ, ಮಹಾರಾಜ, ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಸನ್ಧಾಯ ಭಾಸಿತಂ – 'ಪಿಯಜಾತಿಕಾ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ಪಿಯಪ್ಪಭವಿಕಾ'ತಿ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಪಿಯಾ ತೇ ಅಹ”ನ್ತಿ? “ಏವಂ, ಮಲ್ಲಿಕೇ, ಪಿಯಾ ಮೇಸಿ ತ್ವ”ನ್ತಿ। “ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಮಯ್ಹಂ ತೇ ವಿಪರಿಣಾಮಞ್ಞಥಾಭಾವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ”ತಿ? “ತುಯ್ಹಞ್ಹಿ ಮೇ, ಮಲ್ಲಿಕೇ, ವಿಪರಿಣಾಮಞ್ಞಥಾಭಾವಾ ಜೀವಿತಸ್ಸಪಿ ಸಿಯಾ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ, ಕಿಂ ಪನ ಮೇ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತಿ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ”ತಿ? “ಇದಂ ಖೋ ತಂ, ಮಹಾರಾಜ, ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಸನ್ಧಾಯ ಭಾಸಿತಂ – ‘ಪಿಯಜಾತಿಕಾ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ಪಿಯಪ್ಪಭವಿಕಾ’ತಿ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಪಿಯಾ ತೇ ಕಾಸಿಕೋಸಲಾ”ತಿ? “ಏವಂ, ಮಲ್ಲಿಕೇ, ಪಿಯಾ ಮೇ ಕಾಸಿಕೋಸಲಾ। ಕಾಸಿಕೋಸಲಾನಂ, ಮಲ್ಲಿಕೇ, ಆನುಭಾವೇನ ಕಾಸಿಕಚನ್ದನಂ ಪಚ್ಚನುಭೋಮ, ಮಾಲಾಗನ್ಧವಿಲೇಪನಂ ಧಾರೇಮಾ”ತಿ। “ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಕಾಸಿಕೋಸಲಾನಂ ತೇ ವಿಪರಿಣಾಮಞ್ಞಥಾಭಾವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ”ತಿ? “ಕಾಸಿಕೋಸಲಾನಞ್ಹಿ, ಮಲ್ಲಿಕೇ , ವಿಪರಿಣಾಮಞ್ಞಥಾಭಾವಾ ಜೀವಿತಸ್ಸಪಿ ಸಿಯಾ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ, ಕಿಂ ಪನ ಮೇ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತಿ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ”ತಿ? “ಇದಂ ಖೋ ತಂ, ಮಹಾರಾಜ, ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಸನ್ಧಾಯ ಭಾಸಿತಂ – ‘ಪಿಯಜಾತಿಕಾ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ಪಿಯಪ್ಪಭವಿಕಾ’”ತಿ।

“ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಮಲ್ಲಿಕೇ, ಅಬ್ಭುತಂ, ಮಲ್ಲಿಕೇ! ಯಾವಞ್ಚ ಸೋ ಭಗವಾ ಪಞ್ಞಾಯ ಅತಿವಿಜ್ಝ ಮಞ್ಞೇ [ಪಟಿವಿಜ್ಝ ಪಞ್ಞಾಯ (ಕ॰)] ಪಸ್ಸತಿ। ಏಹಿ, ಮಲ್ಲಿಕೇ, ಆಚಮೇಹೀ”ತಿ [ಆಚಾಮೇಹೀತಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)]। ಅಥ ಖೋ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಏಕಂಸಂ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗಂ ಕರಿತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನಞ್ಜಲಿಂ ಪಣಾಮೇತ್ವಾ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಉದಾನಂ ಉದಾನೇಸಿ – “ನಮೋ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ, ನಮೋ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ, ನಮೋ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸಾ”ತಿ।

ಪಿಯಜಾತಿಕಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಬಾಹಿತಿಕಸುತ್ತಂ

೩೫೮. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿ। ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ ಯೇನ ಪುಬ್ಬಾರಾಮೋ ಮಿಗಾರಮಾತುಪಾಸಾದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ ದಿವಾವಿಹಾರಾಯ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಏಕಪುಣ್ಡರೀಕಂ ನಾಗಂ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಾ ನಿಯ್ಯಾತಿ ದಿವಾ ದಿವಸ್ಸ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ। ದಿಸ್ವಾನ ಸಿರಿವಡ್ಢಂ ಮಹಾಮತ್ತಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – “ಆಯಸ್ಮಾ ನೋ ಏಸೋ, ಸಮ್ಮ ಸಿರಿವಡ್ಢ, ಆನನ್ದೋ”ತಿ । “ಏವಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಆಯಸ್ಮಾ ಏಸೋ ಆನನ್ದೋ”ತಿ। ಅಥ ಖೋ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಅಞ್ಞತರಂ ಪುರಿಸಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – “ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಮ ವಚನೇನ ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದಾಹಿ – ‘ರಾಜಾ, ಭನ್ತೇ, ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದತೀ’ತಿ। ಏವಞ್ಚ ವದೇಹಿ – ‘ಸಚೇ ಕಿರ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಅಚ್ಚಾಯಿಕಂ ಕರಣೀಯಂ, ಆಗಮೇತು ಕಿರ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಮುಹುತ್ತಂ ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯಾ’”ತಿ। “ಏವಂ, ದೇವಾ”ತಿ ಖೋ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ರಞ್ಞೋ ಪಸೇನದಿಸ್ಸ ಕೋಸಲಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ

ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತೋ ಖೋ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಏತದವೋಚ – "ರಾಜಾ, ಭನ್ತೇ, ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದತಿ; ಏವಞ್ಚ ವದೇತಿ – 'ಸಚೇ ಕಿರ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಅಚ್ಚಾಯಿಕಂ ಕರಣೀಯಂ, ಆಗಮೇತು ಕಿರ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಮುಹುತ್ತಂ ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯಾ'"ತಿ। ಅಧಿವಾಸೇಸಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇನ। ಅಥ ಖೋ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಯಾವತಿಕಾ ನಾಗಸ್ಸ ಭೂಮಿ ನಾಗೇನ ಗನ್ತ್ವಾ, ನಾಗಾ ಪಚ್ಚೋರೋಹಿತ್ವಾ ಪತ್ತಿಕೋವ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತೋ ಖೋ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಏತದವೋಚ – "ಸಚೇ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಅಚ್ಚಾಯಿಕಂ ಕರಣೀಯಂ , ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಯೇನ ಅಚಿರವತಿಯಾ ನದಿಯಾ ತೀರಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮತು ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯಾ"ತಿ। ಅಧಿವಾಸೇಸಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇನ।

೩೫೯. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಯೇನ ಅಚಿರವತಿಯಾ ನದಿಯಾ ತೀರಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ಅಥ ಖೋ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಯಾವತಿಕಾ ನಾಗಸ್ಸ ಭೂಮಿ ನಾಗೇನ ಗನ್ತ್ವಾ, ನಾಗಾ ಪಚ್ಚೋರೋಹಿತ್ವಾ ಪತ್ತಿಕೋವ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತೋ ಖೋ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಏತದವೋಚ – "ಇಧ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಹತ್ಥತ್ಥರೇ ನಿಸೀದತೂ"ತಿ। "ಅಲಂ, ಮಹಾರಾಜ। ನಿಸೀದ ತ್ವಂ; ನಿಸಿನ್ನೋ ಅಹಂ ಸಕೇ ಆಸನೇ"ತಿ। ನಿಸೀದಿ ಖೋ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ। ನಿಸಜ್ಜ ಖೋ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಏತದವೋಚ – "ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ ಆನನ್ದ, ಸೋ ಭಗವಾ ತಥಾರೂಪಂ ಕಾಯಸಮಾಚಾರಂ ಸಮಾಚರೇಯ್ಯ, ಯ್ವಾಸ್ಸ ಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ ಓಪಾರಮ್ಭೋ ಸಮಣೇಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹೀ"ತಿ [ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ ವಿಞ್ಞೂಹೀತಿ (ಸಬ್ಬತ್ಥ) ಅಟ್ಠಕಥಾ ಟೀಕಾ ಓಲೋಕೇತಬ್ಬಾ]? "ನ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಸೋ ಭಗವಾ ತಥಾರೂಪಂ ಕಾಯಸಮಾಚಾರಂ ಸಮಾಚರೇಯ್ಯ, ಯ್ವಾಸ್ಸ ಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ ಓಪಾರಮ್ಭೋ ಸಮಣೇಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ ವಿಞ್ಞೂಹೀ"ತಿ।

"ಕಿಂ ಪನ, ಭನ್ತೇ ಆನನ್ದ, ಸೋ ಭಗವಾ ತಥಾರೂಪಂ ವಚೀಸಮಾಚಾರಂ…ಪೇ॰… ಮನೋಸಮಾಚಾರಂ ಸಮಾಚರೇಯ್ಯ, ಯ್ವಾಸ್ಸ ಮನೋಸಮಾಚಾರೋ ಓಪಾರಮ್ಭೋ ಸಮಣೇಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹೀ"ತಿ [ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ ವಿಞ್ಞೂಹೀತಿ (ಸಬ್ಬತ್ಥ) ಅಟ್ಠಕಥಾ ಟೀಕಾ ಓಲೋಕೇತಬ್ಬಾ]? "ನ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಸೋ ಭಗವಾ ತಥಾರೂಪಂ ಮನೋಸಮಾಚಾರಂ ಸಮಾಚರೇಯ್ಯ, ಯ್ವಾಸ್ಸ ಮನೋಸಮಾಚಾರೋ ಓಪಾರಮ್ಭೋ ಸಮಣೇಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ ವಿಞ್ಞೂಹೀ"ತಿ।

"ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಬ್ಭುತಂ, ಭನ್ತೇ! ಯಞ್ಹಿ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ನಾಸಕ್ಖಿಮ್ಹಾ ಪಞ್ಹೇನ ಪರಿಪೂರೇತುಂ ತಂ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮತಾ ಆನನ್ದೇನ ಪಞ್ಹಸ್ಸ ವೇಯ್ಯಾಕರಣೇನ ಪರಿಪೂರಿತಂ। ಯೇ ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಬಾಲಾ ಅಬ್ಯತ್ತಾ ಅನನುವಿಚ್ಚ ಅಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಪರೇಸಂ ವಣ್ಣಂ ವಾ ಅವಣ್ಣಂ ವಾ ಭಾಸನ್ತಿ, ನ ಮಯಂ ತಂ ಸಾರತೋ ಪಚ್ಚಾಗಚ್ಛಾಮ; ಯೇ ಪನ [ಯೇ ಚ ಖೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ತೇ, ಭನ್ತೇ , ಪಣ್ಡಿತಾ ವಿಯತ್ತಾ [ಬ್ಯತ್ತಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಮೇಧಾವಿನೋ ಅನುವಿಚ್ಚ ಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಪರೇಸಂ ವಣ್ಣಂ ವಾ ಅವಣ್ಣಂ ವಾ ಭಾಸನ್ತಿ, ಮಯಂ ತಂ ಸಾರತೋ ಪಚ್ಚಾಗಚ್ಛಾಮ"।

೩೬೦. "ಕತಮೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ ಆನನ್ದ, ಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ ಓಪಾರಮ್ಭೋ ಸಮಣೇಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ ವಿಞ್ಞೂಹೀ"ತಿ? "ಯೋ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ ಅಕುಸಲೋ"।

"ಕತಮೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ ಅಕುಸಲೋ"? "ಯೋ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ ಸಾವಜ್ಜೋ"।

“ಕತಮೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ ಸಾವಜ್ಜೋ”? “ಯೋ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝೋ” [ಸಬ್ಯಾಪಜ್ಝೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰), ಸಬ್ಯಾಪಜ್ಜೋ (ಕ॰)]।

“ಕತಮೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝೋ”? “ಯೋ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕೋ”।

“ಕತಮೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕೋ”? “ಯೋ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ ಅತ್ತಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ, ಪರಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ, ಉಭಯಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ ತಸ್ಸ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ; ಏವರೂಪೋ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ ಓಪಾರಮ್ಭೋ ಸಮಣೇಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ ವಿಞ್ಞೂಹೀ”ತಿ।

“ಕತಮೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ ಆನನ್ದ, ವಚೀಸಮಾಚಾರೋ…ಪೇ॰… ಮನೋಸಮಾಚಾರೋ ಓಪಾರಮ್ಭೋ ಸಮಣೇಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ ವಿಞ್ಞೂಹೀ”ತಿ? “ಯೋ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಮನೋಸಮಾಚಾರೋ ಅಕುಸಲೋ”।

“ಕತಮೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಮನೋಸಮಾಚಾರೋ ಅಕುಸಲೋ”? “ಯೋ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಮನೋಸಮಾಚಾರೋ ಸಾವಜ್ಜೋ”।

“ಕತಮೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಮನೋಸಮಾಚಾರೋ ಸಾವಜ್ಜೋ”? “ಯೋ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಮನೋಸಮಾಚಾರೋ ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝೋ”।

“ಕತಮೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಮನೋಸಮಾಚಾರೋ ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝೋ”? “ಯೋ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಮನೋಸಮಾಚಾರೋ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕೋ”।

“ಕತಮೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಮನೋಸಮಾಚಾರೋ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕೋ”? “ಯೋ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಮನೋಸಮಾಚಾರೋ ಅತ್ತಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ, ಪರಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ, ಉಭಯಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ ತಸ್ಸ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ; ಏವರೂಪೋ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಮನೋಸಮಾಚಾರೋ ಓಪಾರಮ್ಭೋ ಸಮಣೇಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ ವಿಞ್ಞೂಹೀ”ತಿ।

“ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ ಆನನ್ದ, ಸೋ ಭಗವಾ ಸಬ್ಬೇಸಂಯೇವ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಂ ವಣ್ಣೇತೀ”ತಿ? “ಸಬ್ಬಾಕುಸಲಧಮ್ಮಪಹೀನೋ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ತಥಾಗತೋ ಕುಸಲಧಮ್ಮಸಮನ್ನಾಗತೋ”ತಿ।

೩೬೧. “ಕತಮೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ ಆನನ್ದ, ಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ ಅನೋಪಾರಮ್ಭೋ ಸಮಣೇಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ ವಿಞ್ಞೂಹೀ”ತಿ? “ಯೋ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ ಕುಸಲೋ”।

“ಕತಮೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ ಕುಸಲೋ”? “ಯೋ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ ಅನವಜ್ಜೋ”।

“ಕತಮೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ ಅನವಜ್ಜೋ”? “ಯೋ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝೋ”।

“ಕತಮೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝೋ”? “ಯೋ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ ಸುಖವಿಪಾಕೋ”।

“ಕತಮೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ ಸುಖವಿಪಾಕೋ”?

“ಯೋ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ ನೇವತ್ತಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ, ನ ಪರಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ, ನ ಉಭಯಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ ತಸ್ಸ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ; ಏವರೂಪೋ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ ಅನೋಪಾರಮ್ಭೋ ಸಮಣೇಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ ವಿಞ್ಞೂಹೀ”ತಿ।

“ಕತಮೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ ಆನನ್ದ, ವಚೀಸಮಾಚಾರೋ…ಪೇ॰… ಮನೋಸಮಾಚಾರೋ ಅನೋಪಾರಮ್ಭೋ ಸಮಣೇಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ ವಿಞ್ಞೂಹೀ”ತಿ? “ಯೋ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಮನೋಸಮಾಚಾರೋ ಕುಸಲೋ”।

“ಕತಮೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಮನೋಸಮಾಚಾರೋ ಕುಸಲೋ”? “ಯೋ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಮನೋಸಮಾಚಾರೋ ಅನವಜ್ಜೋ”।

“ಕತಮೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಮನೋಸಮಾಚಾರೋ ಅನವಜ್ಜೋ”? “ಯೋ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಮನೋಸಮಾಚಾರೋ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝೋ”।

“ಕತಮೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಮನೋಸಮಾಚಾರೋ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝೋ”? “ಯೋ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಮನೋಸಮಾಚಾರೋ ಸುಖವಿಪಾಕೋ”।

“ಕತಮೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಮನೋಸಮಾಚಾರೋ ಸುಖವಿಪಾಕೋ”? “ಯೋ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಮನೋಸಮಾಚಾರೋ ನೇವತ್ತಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ, ನ ಪರಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ, ನ ಉಭಯಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ। ತಸ್ಸ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ। ಏವರೂಪೋ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಮನೋಸಮಾಚಾರೋ ಅನೋಪಾರಮ್ಭೋ ಸಮಣೇಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ ವಿಞ್ಞೂಹೀ”ತಿ।

“ಕಿಂ ಪನ, ಭನ್ತೇ ಆನನ್ದ, ಸೋ ಭಗವಾ ಸಬ್ಬೇಸಂಯೇವ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪದಂ ವಣ್ಣೇತೀ”ತಿ? “ಸಬ್ಬಾಕುಸಲಧಮ್ಮಪಹೀನೋ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ತಥಾಗತೋ ಕುಸಲಧಮ್ಮಸಮನ್ನಾಗತೋ”ತಿ।

೩೬೨. “ಅಚ್ಛರಿಯಂ , ಭನ್ತೇ, ಅಬ್ಭುತಂ, ಭನ್ತೇ! ಯಾವ ಸುಭಾಸಿತಂ ಚಿದಂ [ಸುಭಾಸಿತಮಿದಂ (ಸೀ॰)], ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮತಾ ಆನನ್ದೇನ। ಇಮಿನಾ ಚ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಸುಭಾಸಿತೇನ ಅತ್ತಮನಾಭಿರದ್ಧಾ। ಏವಂ ಅತ್ತಮನಾಭಿರದ್ಧಾ ಚ ಮಯಂ , ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಸುಭಾಸಿತೇನ। ಸಚೇ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಹತ್ಥಿರತನಂ ಕಪ್ಪೇಯ್ಯ, ಹತ್ಥಿರತನಮ್ಪಿ ಮಯಂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ದದೇಯ್ಯಾಮ। ಸಚೇ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಅಸ್ಸರತನಂ ಕಪ್ಪೇಯ್ಯ, ಅಸ್ಸರತನಮ್ಪಿ ಮಯಂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ದದೇಯ್ಯಾಮ। ಸಚೇ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಗಾಮವರಂ ಕಪ್ಪೇಯ್ಯ, ಗಾಮವರಮ್ಪಿ ಮಯಂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ದದೇಯ್ಯಾಮ। ಅಪಿ ಚ, ಭನ್ತೇ, ಮಯಮ್ಪೇತಂ [ಮಯಮೇವ ತಂ (ಸೀ॰), ಮಯಮ್ಪನೇತಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಜಾನಾಮ - ‘ನೇತಂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಕಪ್ಪತೀ’ತಿ। ಅಯಂ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಬಾಹಿತಿಕಾ ರಞ್ಞಾ ಮಾಗಧೇನ ಅಜಾತಸತ್ತುನಾ ವೇದೇಹಿಪುತ್ತೇನ ವತ್ಥನಾಳಿಯಾ [ಭತ್ತನಾಳಿಯಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪಹಿತಾ ಸೋಳಸಸಮಾ ಆಯಾಮೇನ, ಅಟ್ಠಸಮಾ ವಿತ್ಥಾರೇನ । ತಂ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತು ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯಾ”ತಿ। “ಅಲಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಮೇ ತಿಚೀವರ”ನ್ತಿ।

“ಅಯಂ , ಭನ್ತೇ, ಅಚಿರವತೀ ನದೀ ದಿಟ್ಠಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಚೇವ ಆನನ್ದೇನ ಅಮ್ಹೇಹಿ ಚ। ಯದಾ ಉಪರಿಪಬ್ಬತೇ ಮಹಾಮೇಘೋ ಅಭಿಪ್ಪವುಟ್ಠೋ ಹೋತಿ, ಅಥಾಯಂ ಅಚಿರವತೀ ನದೀ ಉಭತೋ ಕೂಲಾನಿ ಸಂವಿಸ್ಸನ್ದನ್ತೀ ಗಚ್ಛತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಇಮಾಯ ಬಾಹಿತಿಕಾಯ ಅತ್ತನೋ ತಿಚೀವರಂ ಕರಿಸ್ಸತಿ। ಯಂ ಪನಾಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಪುರಾಣಂ ತಿಚೀವರಂ ತಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಹಿ ಸಂವಿಭಜಿಸ್ಸತಿ। ಏವಾಯಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ದಕ್ಖಿಣಾ ಸಂವಿಸ್ಸನ್ದನ್ತೀ ಮಞ್ಞೇ ಗಮಿಸ್ಸತಿ। ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತು, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಬಾಹಿತಿಕ”ನ್ತಿ। ಪಟಿಗ್ಗಹೇಸಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಬಾಹಿತಿಕಂ।

ಅಥ ಖೋ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಏತದವೋಚ – “ಹನ್ದ ಚ ದಾನಿ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ ಆನನ್ದ, ಗಚ್ಛಾಮ; ಬಹುಕಿಚ್ಚಾ ಮಯಂ ಬಹುಕರಣೀಯಾ”ತಿ। “ಯಸ್ಸದಾನಿ ತ್ವಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಕಾಲಂ ಮಞ್ಞಸೀ”ತಿ। ಅಥ ಖೋ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

೩೬೩. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಪಸೇನದಿಸ್ಸ ಕೋಸಲಸ್ಸ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಯಾವತಕೋ ಅಹೋಸಿ ರಞ್ಞಾ ಪಸೇನದಿನಾ ಕೋಸಲೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪೋ ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಭಗವತೋ ಆರೋಚೇಸಿ। ತಞ್ಚ ಬಾಹಿತಿಕಂ ಭಗವತೋ ಪಾದಾಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – “ಲಾಭಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ಪಸೇನದಿಸ್ಸ ಕೋಸಲಸ್ಸ, ಸುಲದ್ಧಲಾಭಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ಪಸೇನದಿಸ್ಸ ಕೋಸಲಸ್ಸ; ಯಂ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಲಭತಿ ಆನನ್ದಂ ದಸ್ಸನಾಯ, ಲಭತಿ ಪಯಿರುಪಾಸನಾಯಾ”ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ಬಾಹಿತಿಕಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಧಮ್ಮಚೇತಿಯಸುತ್ತಂ

೩೬೪. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಕ್ಕೇಸು ವಿಹರತಿ ಮೇದಾಳುಪಂ [ಮೇತಳೂಪಂ (ಸೀ॰), ಮೇದಳುಮ್ಪಂ (ಪೀ॰)] ನಾಮ ಸಕ್ಯಾನಂ ನಿಗಮೋ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ನಗರಕಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ ಹೋತಿ ಕೇನಚಿದೇವ ಕರಣೀಯೇನ। ಅಥ ಖೋ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ದೀಘಂ ಕಾರಾಯನಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – “ಯೋಜೇಹಿ, ಸಮ್ಮ ಕಾರಾಯನ, ಭದ್ರಾನಿ ಭದ್ರಾನಿ ಯಾನಾನಿ, ಉಯ್ಯಾನಭೂಮಿಂ ಗಚ್ಛಾಮ ಸುಭೂಮಿಂ ದಸ್ಸನಾಯಾ”ತಿ [ಸುಭೂಮಿದಸ್ಸನಾಯಾತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೪೩)]। “ಏವಂ, ದೇವಾ”ತಿ ಖೋ ದೀಘೋ ಕಾರಾಯನೋ ರಞ್ಞೋ ಪಸೇನದಿಸ್ಸ ಕೋಸಲಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಭದ್ರಾನಿ ಭದ್ರಾನಿ ಯಾನಾನಿ ಯೋಜಾಪೇತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಪಸೇನದಿಸ್ಸ ಕೋಸಲಸ್ಸ ಪಟಿವೇದೇಸಿ – “ಯುತ್ತಾನಿ ಖೋ ತೇ, ದೇವ, ಭದ್ರಾನಿ ಭದ್ರಾನಿ ಯಾನಾನಿ। ಯಸ್ಸದಾನಿ ಕಾಲಂ ಮಞ್ಞಸೀ”ತಿ। ಅಥ ಖೋ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಭದ್ರಂ ಯಾನಂ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ಭದ್ರೇಹಿ ಭದ್ರೇಹಿ ಯಾನೇಹಿ ನಗರಕಮ್ಹಾ ನಿಯ್ಯಾಸಿ ಮಹಚ್ಚಾ ರಾಜಾನುಭಾವೇನ। ಯೇನ ಆರಾಮೋ ತೇನ ಪಾಯಾಸಿ। ಯಾವತಿಕಾ ಯಾನಸ್ಸ ಭೂಮಿ ಯಾನೇನ ಗನ್ತ್ವಾ, ಯಾನಾ ಪಚ್ಚೋರೋಹಿತ್ವಾ ಪತ್ತಿಕೋವ ಆರಾಮಂ ಪಾವಿಸಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಆರಾಮೇ ಜಙ್ಘಾವಿಹಾರಂ ಅನುಚಙ್ಕಮಮಾನೋ ಅನುವಿಚರಮಾನೋ ರುಕ್ಖಮೂಲಾನಿ ಪಾಸಾದಿಕಾನಿ ಪಸಾದನೀಯಾನಿ ಅಪ್ಪಸದ್ದಾನಿ ಅಪ್ಪನಿಗ್ಘೋಸಾನಿ ವಿಜನವಾತಾನಿ ಮನುಸ್ಸರಾಹಸ್ಸೇಯ್ಯಕಾನಿ [ಮನುಸ್ಸರಾಹಸೇಯ್ಯಕಾನಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಸಾರುಪ್ಪಾನಿ। ದಿಸ್ವಾನ ಭಗವನ್ತಂಯೇವ ಆರಬ್ಭ ಸತಿ ಉದಪಾದಿ – “ಇಮಾನಿ ಖೋ ತಾನಿ ರುಕ್ಖಮೂಲಾನಿ ಪಾಸಾದಿಕಾನಿ ಪಸಾದನೀಯಾನಿ ಅಪ್ಪಸದ್ದಾನಿ ಅಪ್ಪನಿಗ್ಘೋಸಾನಿ

ವಿಜನವಾತಾನಿ ಮನುಸ್ಸರಾಹಸ್ಸೇಯ್ಯಕಾನಿ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಸಾರುಪ್ಪಾನಿ, ಯತ್ಥ ಸುದಂ ಮಯಂ ತಂ ಭಗವನ್ತಂ ಪಯಿರುಪಾಸಾಮ ಅರಹನ್ತಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧ"ನ್ತಿ।

೩೬೫. ಅಥ ಖೋ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ದೀಘಂ ಕಾರಾಯನಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಸಮ್ಮ ಕಾರಾಯನ, ತಾನಿ ರುಕ್ಖಮೂಲಾನಿ ಪಾಸಾದಿಕಾನಿ ಪಸಾದನೀಯಾನಿ ಅಪ್ಪಸದ್ದಾನಿ ಅಪ್ಪನಿಗ್ಘೋಸಾನಿ ವಿಜನವಾತಾನಿ ಮನುಸ್ಸರಾಹಸ್ಸೇಯ್ಯಕಾನಿ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಸಾರುಪ್ಪಾನಿ, ಯತ್ಥ ಸುದಂ ಮಯಂ ತಂ ಭಗವನ್ತಂ ಪಯಿರುಪಾಸಾಮ ಅರಹನ್ತಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ। ಕಹಂ ನು ಖೋ, ಸಮ್ಮ ಕಾರಾಯನ, ಏತರಹಿ ಸೋ ಭಗವಾ ವಿಹರತಿ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ"ತಿ? "ಅತ್ಥಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಮೇದಾಳುಪಂ ನಾಮ ಸಕ್ಯಾನಂ ನಿಗಮೋ। ತತ್ಥ ಸೋ ಭಗವಾ ಏತರಹಿ ವಿಹರತಿ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ"ತಿ। "ಕೀವದೂರೇ [ಕೀವದೂರೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಪನ, ಸಮ್ಮ ಕಾರಾಯನ , ನಗರಕಮ್ಹಾ ಮೇದಾಳುಪಂ ನಾಮ ಸಕ್ಯಾನಂ ನಿಗಮೋ ಹೋತೀ"ತಿ? "ನ ದೂರೇ, ಮಹಾರಾಜ; ತೀಣಿ ಯೋಜನಾನಿ; ಸಕ್ಕಾ ದಿವಸಾವಸೇಸೇನ ಗನ್ತು"ನ್ತಿ। "ತೇನ ಹಿ, ಸಮ್ಮ ಕಾರಾಯನ, ಯೋಜೇಹಿ ಭದ್ರಾನಿ ಭದ್ರಾನಿ ಯಾನಾನಿ, ಗಮಿಸ್ಸಾಮ ಮಯಂ ತಂ ಭಗವನ್ತಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಅರಹನ್ತಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧ"ನ್ತಿ। "ಏವಂ, ದೇವಾ"ತಿ ಖೋ ದೀಘೋ ಕಾರಾಯನೋ ರಞ್ಞೋ ಪಸೇನದಿಸ್ಸ ಕೋಸಲಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಭದ್ರಾನಿ ಭದ್ರಾನಿ ಯಾನಾನಿ ಯೋಜಾಪೇತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಪಸೇನದಿಸ್ಸ ಕೋಸಲಸ್ಸ ಪಟಿವೇದೇಸಿ – "ಯುತ್ತಾನಿ ಖೋ ತೇ, ದೇವ, ಭದ್ರಾನಿ ಭದ್ರಾನಿ ಯಾನಾನಿ। ಯಸ್ಸದಾನಿ ಕಾಲಂ ಮಞ್ಞಸೀ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಭದ್ರಂ ಯಾನಂ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ಭದ್ರೇಹಿ ಭದ್ರೇಹಿ ಯಾನೇಹಿ ನಗರಕಮ್ಹಾ ಯೇನ ಮೇದಾಳುಪಂ ನಾಮ ಸಕ್ಯಾನಂ ನಿಗಮೋ ತೇನ ಪಾಯಾಸಿ। ತೇನೇವ ದಿವಸಾವಸೇಸೇನ ಮೇದಾಳುಪಂ ನಾಮ ಸಕ್ಯಾನಂ ನಿಗಮಂ ಸಮ್ಪಾಪುಣಿ। ಯೇನ ಆರಾಮೋ ತೇನ ಪಾಯಾಸಿ। ಯಾವತಿಕಾ ಯಾನಸ್ಸ ಭೂಮಿ ಯಾನೇನ ಗನ್ತ್ವಾ, ಯಾನಾ ಪಚ್ಚೋರೋಹಿತ್ವಾ ಪತ್ತಿಕೋವ ಆರಾಮಂ ಪಾವಿಸಿ।

೩೬೬. ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಬ್ಭೋಕಾಸೇ ಚಙ್ಕಮನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಯೇನ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಏತದವೋಚ – "ಕಹಂ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಏತರಹಿ ಸೋ ಭಗವಾ ವಿಹರತಿ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ? ದಸ್ಸನಕಾಮಾ ಹಿ ಮಯಂ ತಂ ಭಗವನ್ತಂ ಅರಹನ್ತಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧ"ನ್ತಿ। "ಏಸೋ, ಮಹಾರಾಜ, ವಿಹಾರೋ ಸಂವುತದ್ವಾರೋ। ತೇನ ಅಪ್ಪಸದ್ದೋ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಅತರಮಾನೋ ಆಳಿನ್ದಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಉಕ್ಕಾಸಿತ್ವಾ ಅಗ್ಗಳಂ ಆಕೋಟೇಹಿ। ವಿವರಿಸ್ಸತಿ ಭಗವಾ ತೇ ದ್ವಾರ"ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ತತ್ಥೇವ ಖಗ್ಗಞ್ಚ ಉಣ್ಹೀಸಞ್ಚ ದೀಘಸ್ಸ ಕಾರಾಯನಸ್ಸ ಪಾದಾಸಿ। ಅಥ ಖೋ ದೀಘಸ್ಸ ಕಾರಾಯನಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – "ರಹಾಯತಿ ಖೋ ದಾನಿ ರಾಜಾ [ಮಹಾರಾಜಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)], ಇಧೇವ [ತೇನಿಧೇವ (ಸೀ॰)] ದಾನಿ ಮಯಾ ಠಾತಬ್ಬ"ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಯೇನ ಸೋ ವಿಹಾರೋ ಸಂವುತದ್ವಾರೋ ತೇನ ಅಪ್ಪಸದ್ದೋ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಅತರಮಾನೋ ಆಳಿನ್ದಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಉಕ್ಕಾಸಿತ್ವಾ ಅಗ್ಗಳಂ ಆಕೋಟೇಸಿ। ವಿವರಿ ಭಗವಾ ದ್ವಾರಂ। ಅಥ ಖೋ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಭಗವತೋ ಪಾದೇಸು ಸಿರಸಾ ನಿಪತಿತ್ವಾ ಭಗವತೋ ಪಾದಾನಿ ಮುಖೇನ ಚ ಪರಿಚುಮ್ಬತಿ, ಪಾಣೀಹಿ ಚ ಪರಿಸಮ್ಬಾಹತಿ, ನಾಮಞ್ಚ ಸಾವೇತಿ – "ರಾಜಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ; ರಾಜಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ"ತಿ।

೩೬೭. "ಕಿಂ ಪನ ತ್ವಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಅತ್ಥವಸಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸರೀರೇ ಏವರೂಪಂ ಪರಮನಿಪಚ್ಚಕಾರಂ ಕರೋಸಿ, ಮಿತ್ತೂಪಹಾರಂ [ಚಿತ್ತೂಪಹಾರಂ (ಸೀ॰)] ಉಪದಂಸೇಸೀ"ತಿ? "ಅತ್ಥಿ ಖೋ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಿ ಧಮ್ಮನ್ವಯೋ – 'ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ, ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮೋ, ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ'ತಿ। ಇಧಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಪಸ್ಸಾಮಿ ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಪರಿಯನ್ತಕತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತೇ ದಸಪಿ ವಸ್ಸಾನಿ, ವೀಸಮ್ಪಿ ವಸ್ಸಾನಿ, ತಿಂಸಮ್ಪಿ ವಸ್ಸಾನಿ, ಚತ್ತಾರೀಸಮ್ಪಿ ವಸ್ಸಾನಿ। ತೇ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಸುನ್ಹಾತಾ ಸುವಿಲಿತ್ತಾ ಕಪ್ಪಿತಕೇಸಮಸ್ಸೂ ಪಞ್ಚಹಿ ಕಾಮಗುಣೇಹಿ ಸಮಪ್ಪಿತಾ ಸಮಙ್ಗೀಭೂತಾ ಪರಿಚಾರೇನ್ತಿ। ಇಧ ಪನಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಯಾವಜೀವಂ ಆಪಾಣಕೋಟಿಕಂ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತೇ। ನ ಖೋ ಪನಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಇತೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ಅಞ್ಞಂ ಏವಂ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ

ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಿ ಧಮ್ಮನ್ವಯೋ ಹೋತಿ - 'ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ, ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮೋ, ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ"ತಿ।

೩೬೮. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಭನ್ತೇ, ರಾಜಾನೋಪಿ ರಾಜೂಹಿ ವಿವದನ್ತಿ, ಖತ್ತಿಯಾಪಿ ಖತ್ತಿಯೇಹಿ ವಿವದನ್ತಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಪಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ ವಿವದನ್ತಿ, ಗಹಪತಯೋಪಿ ಗಹಪತೀಹಿ ವಿವದನ್ತಿ, ಮಾತಾಪಿ ಪುತ್ತೇನ ವಿವದತಿ, ಪುತ್ತೋಪಿ ಮಾತರಾ ವಿವದತಿ, ಪಿತಾಪಿ ಪುತ್ತೇನ ವಿವದತಿ, ಪುತ್ತೋಪಿ ಪಿತರಾ ವಿವದತಿ, ಭಾತಾಪಿ ಭಗಿನಿಯಾ ವಿವದತಿ , ಭಗಿನೀಪಿ ಭಾತರಾ ವಿವದತಿ, ಸಹಾಯೋಪಿ ಸಹಾಯೇನ ವಿವದತಿ। ಇಧ ಪನಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಸಮಗ್ಗೇ ಸಮ್ಮೋದಮಾನೇ ಅವಿವದಮಾನೇ ಖೀರೋದಕೀಭೂತೇ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪಿಯಚಕ್ಖೂಹಿ ಸಮ್ಪಸ್ಸನ್ತೇ ವಿಹರನ್ತೇ। ನ ಖೋ ಪನಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಇತೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ಅಞ್ಞಂ ಏವಂ ಸಮಗ್ಗಂ ಪರಿಸಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಿ ಧಮ್ಮನ್ವಯೋ ಹೋತಿ - 'ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ, ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮೋ, ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ'ತಿ।

೩೬೯. "ಪುನ ಚಪರಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಆರಾಮೇನ ಆರಾಮಂ, ಉಯ್ಯಾನೇನ ಉಯ್ಯಾನಂ ಅನುಚಙ್ಕಮಾಮಿ ಅನುವಿಚರಾಮಿ। ಸೋಹಂ ತತ್ಥ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಕಿಸೇ ಲೂಖೇ ದುಬ್ಬಣ್ಣೇ ಉಪ್ಪಣ್ಡುಪ್ಪಣ್ಡುಕಜಾತೇ ಧಮನಿಸನ್ಥತಗತ್ತೇ, ನ ವಿಯ ಮಞ್ಞೇ ಚಕ್ಖುಂ ಬನ್ಧನ್ತೇ ಜನಸ್ಸ ದಸ್ಸನಾಯ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏತದಹೋಸಿ - 'ಅದ್ಧಾ ಇಮೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಅನಭಿರತಾ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತಿ, ಅತ್ಥಿ ವಾ ತೇಸಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಪಾಪಂ ಕಮ್ಮಂ ಕತಂ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ; ತಥಾ ಹಿ ಇಮೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಕಿಸಾ ಲೂಖಾ ದುಬ್ಬಣ್ಣಾ ಉಪ್ಪಣ್ಡುಪ್ಪಣ್ಡುಕಜಾತಾ ಧಮನಿಸನ್ಥತಗತ್ತಾ, ನ ವಿಯ ಮಞ್ಞೇ ಚಕ್ಖುಂ ಬನ್ಧನ್ತಿ ಜನಸ್ಸ ದಸ್ಸನಾಯಾ'ತಿ। ತ್ಯಾಹಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಂ ವದಾಮಿ - 'ಕಿಂ ನು ಖೋ ತುಮ್ಹೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಕಿಸಾ ಲೂಖಾ ದುಬ್ಬಣ್ಣಾ ಉಪ್ಪಣ್ಡುಪ್ಪಣ್ಡುಕಜಾತಾ ಧಮನಿಸನ್ಥತಗತ್ತಾ, ನ ವಿಯ ಮಞ್ಞೇ ಚಕ್ಖುಂ ಬನ್ಧಥ ಜನಸ್ಸ ದಸ್ಸನಾಯಾ'ತಿ? ತೇ ಏವಮಾಹಂಸು - 'ಬನ್ಧುಕರೋಗೋ ನೋ [ಪಣ್ಡುಕರೋಗಿನೋ (ಕ॰)], ಮಹಾರಾಜಾ'ತಿ। ಇಧ ಪನಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಹಟ್ಠಪಹಟ್ಠೇ ಉದಗ್ಗುದಗ್ಗೇ ಅಭಿರತರೂಪೇ ಪೀಣಿನ್ದ್ರಿಯೇ [ಪೀಣಿತಿನ್ದ್ರಿಯೇ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕೇ ಪನ್ನಲೋಮೇ ಪರದತ್ತವುತ್ತೇ ಮಿಗಭೂತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರನ್ತೇ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏತದಹೋಸಿ - 'ಅದ್ಧಾ ಇಮೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಸಾಸನೇ ಉಳಾರಂ ಪುಬ್ಬೇನಾಪರಂ ವಿಸೇಸಂ ಜಾನನ್ತಿ; ತಥಾ ಹಿ ಇಮೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಹಟ್ಠಪಹಟ್ಠಾ ಉದಗ್ಗುದಗ್ಗಾ ಅಭಿರತರೂಪಾ ಪೀಣಿನ್ದ್ರಿಯಾ ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕಾ ಪನ್ನಲೋಮಾ ಪರದತ್ತವುತ್ತಾ ಮಿಗಭೂತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರನ್ತೀ'ತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಿ ಧಮ್ಮನ್ವಯೋ ಹೋತಿ - 'ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ, ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮೋ, ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ'ತಿ।

೩೭೦. "ಪುನ ಚಪರಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ರಾಜಾ ಖತ್ತಿಯೋ ಮುದ್ಧಾವಸಿತ್ತೋ; ಪಹೋಮಿ ಘಾತೇತಾಯಂ ವಾ ಘಾತೇತುಂ, ಜಾಪೇತಾಯಂ ವಾ ಜಾಪೇತುಂ, ಪಬ್ಬಾಜೇತಾಯಂ ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇತುಂ । ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಡ್ಡಕರಣೇ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ಅನ್ತರನ್ತರಾ ಕಥಂ ಓಪಾತೇನ್ತಿ। ಸೋಹಂ ನ ಲಭಾಮಿ - 'ಮಾ ಮೇ ಭೋನ್ತೋ ಅಡ್ಡಕರಣೇ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ಅನ್ತರನ್ತರಾ ಕಥಂ ಓಪಾತೇಥ [ಓಪಾತೇನ್ತು (ಸೀ॰) ಉಪರಿಸೇಲಸುತ್ತೇ ಪನ "ಓಪಾತೇಥಾ"ತಿಯೇವ ದಿಸ್ಸತಿ], ಕಥಾಪರಿಯೋಸಾನಂ ಮೇ ಭೋನ್ತೋ ಆಗಮೇನ್ತೂ'ತಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಅನ್ತರನ್ತರಾ ಕಥಂ ಓಪಾತೇನ್ತಿ। ಇಧ ಪನಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಪಸ್ಸಾಮಿ; ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಗವಾ ಅನೇಕಸತಾಯ ಪರಿಸಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ, ನೇವ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಾನಂ ಖಿಪಿತಸದ್ದೋ ವಾ ಹೋತಿ ಉಕ್ಕಾಸಿತಸದ್ದೋ ವಾ। ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಅನೇಕಸತಾಯ ಪರಿಸಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ। ತತ್ರಞ್ಞತರೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕೋ ಉಕ್ಕಾಸಿ। ತಮೇನಂ ಅಞ್ಞತರೋ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಜಣ್ಣುಕೇನ ಘಟ್ಟೇಸಿ - 'ಅಪ್ಪಸದ್ದೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಹೋತು, ಮಾಯಸ್ಮಾ ಸದ್ದಮಕಾಸಿ; ಸತ್ಥಾ ನೋ ಭಗವಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತೀ'ತಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏತದಹೋಸಿ - 'ಅಚ್ಛರಿಯಂ ವತ, ಭೋ, ಅಬ್ಭುತಂ ವತ, ಭೋ! ಅದಣ್ಡೇನ ವತ ಕಿರ, ಭೋ, ಅಸತ್ಥೇನ ಏವಂ ಸುವಿನೀತಾ ಪರಿಸಾ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ! ನ ಖೋ ಪನಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಇತೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ಅಞ್ಞಂ ಏವಂ ಸುವಿನೀತಂ ಪರಿಸಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಿ ಧಮ್ಮನ್ವಯೋ ಹೋತಿ - 'ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ, ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮೋ, ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ'ತಿ।

೩೭೧. "ಪುನ ಚಪರಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಪಸ್ಸಾಮಿ ಇಧೇಕಚ್ಚೇ ಖತ್ತಿಯಪಣ್ಡಿತೇ ನಿಪುಣೇ ಕತಪರಪ್ಪವಾದೇ ವಾಲವೇಧಿರೂಪೇ। ತೇ ಭಿನ್ದನ್ತಾ [ವೋಭಿನ್ದನ್ತಾ (ಸೀ॰)] ಮಞ್ಞೇ ಚರನ್ತಿ ಪಞ್ಞಾಗತೇನ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ। ತೇ ಸುಣನ್ತಿ - 'ಸಮಣೋ ಖಲು, ಭೋ, ಗೋತಮೋ ಅಮುಕಂ ನಾಮ ಗಾಮಂ ವಾ ನಿಗಮಂ ವಾ ಓಸರಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ತೇ ಪಞ್ಹಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋನ್ತಿ - 'ಇಮಂ ಮಯಂ ಪಞ್ಹಂ ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮ। ಏವಂ ಚೇ ನೋ ಪುಟ್ಠೋ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರಿಸ್ಸತಿ, ಏವಮಸ್ಸ ಮಯಂ ವಾದಂ ಆರೋಪೇಸ್ಸಾಮ; ಏವಂ ಚೇಪಿ ನೋ ಪುಟ್ಠೋ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರಿಸ್ಸತಿ, ಏವಮ್ಪಿಸ್ಸ ಮಯಂ ವಾದಂ ಆರೋಪೇಸ್ಸಾಮಾ'ತಿ। ತೇ ಸುಣನ್ತಿ - 'ಸಮಣೋ ಖಲು, ಭೋ, ಗೋತಮೋ ಅಮುಕಂ ನಾಮ ಗಾಮಂ ವಾ ನಿಗಮಂ ವಾ ಓಸಟೋ'ತಿ। ತೇ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮನ್ತಿ। ತೇ ಭಗವಾ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸೇತಿ ಸಮಾದಪೇತಿ ಸಮುತ್ತೇಜೇತಿ ಸಮ್ಪಹಂಸೇತಿ । ತೇ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸಿತಾ ಸಮಾದಪಿತಾ ಸಮುತ್ತೇಜಿತಾ ಸಮ್ಪಹಂಸಿತಾ ನ ಚೇವ ಭಗವನ್ತಂ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ, ಕುತೋ ವಾದಂ ಆರೋಪೇಸ್ಸನ್ತಿ? ಅಞ್ಞದತ್ಥು ಭಗವತೋ ಸಾವಕಾ ಸಮ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಿ ಧಮ್ಮನ್ವಯೋ ಹೋತಿ - 'ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ, ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮೋ, ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ'ತಿ।

೩೭೨. "ಪುನ ಚಪರಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಪಸ್ಸಾಮಿ ಇಧೇಕಚ್ಚೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪಣ್ಡಿತೇ...ಪೇ॰... ಗಹಪತಿಪಣ್ಡಿತೇ...ಪೇ॰... ಸಮಣಪಣ್ಡಿತೇ ನಿಪುಣೇ ಕತಪರಪ್ಪವಾದೇ ವಾಲವೇಧಿರೂಪೇ। ತೇ ಭಿನ್ದನ್ತಾ ಮಞ್ಞೇ ಚರನ್ತಿ ಪಞ್ಞಾಗತೇನ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ। ತೇ ಸುಣನ್ತಿ - 'ಸಮಣೋ ಖಲು, ಭೋ, ಗೋತಮೋ ಅಮುಕಂ ನಾಮ ಗಾಮಂ ವಾ ನಿಗಮಂ ವಾ ಓಸರಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ತೇ ಪಞ್ಹಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋನ್ತಿ - 'ಇಮಂ ಮಯಂ ಪಞ್ಹಂ ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮ। ಏವಂ ಚೇ ನೋ ಪುಟ್ಠೋ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರಿಸ್ಸತಿ, ಏವಮಸ್ಸ ಮಯಂ ವಾದಂ ಆರೋಪೇಸ್ಸಾಮ; ಏವಂ ಚೇಪಿ ನೋ ಪುಟ್ಠೋ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರಿಸ್ಸತಿ, ಏವಮ್ಪಿಸ್ಸ ಮಯಂ ವಾದಂ ಆರೋಪೇಸ್ಸಾಮಾ'ತಿ। ತೇ ಸುಣನ್ತಿ - 'ಸಮಣೋ ಖಲು, ಭೋ, ಗೋತಮೋ ಅಮುಕಂ ನಾಮ ಗಾಮಂ ವಾ ನಿಗಮಂ ವಾ ಓಸಟೋ'ತಿ। ತೇ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮನ್ತಿ। ತೇ ಭಗವಾ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸೇತಿ ಸಮಾದಪೇತಿ ಸಮುತ್ತೇಜೇತಿ ಸಮ್ಪಹಂಸೇತಿ। ತೇ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸಿತಾ ಸಮಾದಪಿತಾ ಸಮುತ್ತೇಜಿತಾ ಸಮ್ಪಹಂಸಿತಾ ನ ಚೇವ ಭಗವನ್ತಂ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ, ಕುತೋ ವಾದಂ ಆರೋಪೇಸ್ಸನ್ತಿ? ಅಞ್ಞದತ್ಥು ಭಗವನ್ತಂಯೇವ ಓಕಾಸಂ ಯಾಚನ್ತಿ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ। ತೇ ಭಗವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇತಿ। ತೇ ತಥಾಪಬ್ಬಜಿತಾ ಸಮಾನಾ ಏಕಾ ವೂಪಕಟ್ಠಾ ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ಆತಾಪಿನೋ ಪಹಿತತ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಾ ನಚಿರಸ್ಸೇವ - ಯಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ ತದನುತ್ತರಂ - ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತಿ। ತೇ ಏವಮಾಹಂಸು - 'ಮನಂ ವತ, ಭೋ, ಅನಸ್ಸಾಮ; ಮನಂ ವತ, ಭೋ, ಪನಸ್ಸಾಮ'। ಮಯಞ್ಹಿ ಪುಬ್ಬೇ ಅಸ್ಸಮಣಾವ ಸಮಾನಾ ಸಮಣಾಮ್ಹಾತಿ ಪಟಿಜಾನಿಮ್ಹಾ, ಅಬ್ರಾಹ್ಮಣಾವ ಸಮಾನಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಮ್ಹಾತಿ ಪಟಿಜಾನಿಮ್ಹಾ, ಅನರಹನ್ತೋವ ಸಮಾನಾ ಅರಹನ್ತಾಮ್ಹಾತಿ ಪಟಿಜಾನಿಮ್ಹಾ। 'ಇದಾನಿ ಖೋಮ್ಹ ಸಮಣಾ, ಇದಾನಿ ಖೋಮ್ಹ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ, ಇದಾನಿ ಖೋಮ್ಹ ಅರಹನ್ತೋ'ತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಿ ಧಮ್ಮನ್ವಯೋ ಹೋತಿ - 'ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ, ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮೋ, ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ'ತಿ।

೩೭೩. "ಪುನ ಚಪರಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಇಮೇ ಇಸಿದತ್ತಪುರಾಣಾ ಥಪತಯೋ ಮಮಭತ್ತಾ ಮಮಯಾನಾ, ಅಹಂ ನೇಸಂ ಜೀವಿಕಾಯ [ಜೀವಿತಸ್ಸ (ಸೀ॰), ಜೀವಿಕಂ (ಸೀ॰ ಅಟ್ಠ॰), ಜೀವಿತಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ದಾತಾ, ಯಸಸ್ಸ ಆಹತ್ತಾ; ಅಥ ಚ ಪನ ನೋ ತಥಾ ಮಯಿ ನಿಪಚ್ಚಕಾರಂ ಕರೋನ್ತಿ ಯಥಾ ಭಗವತಿ। ಭೂತಪುಬ್ಬಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಸೇನಂ ಅಬ್ಭುಯ್ಯಾತೋ ಸಮಾನೋ ಇಮೇ ಚ ಇಸಿದತ್ತಪುರಾಣಾ ಥಪತಯೋ ವೀಮಂಸಮಾನೋ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ಸಮ್ಬಾಧೇ ಆವಸಥೇ ವಾಸಂ ಉಪಗಚ್ಛಿಂ। ಅಥ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಇಮೇ ಇಸಿದತ್ತಪುರಾಣಾ ಥಪತಯೋ ಬಹುದೇವ ರತ್ತಿಂ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ವೀತಿನಾಮೇತ್ವಾ, ಯತೋ ಅಹೋಸಿ ಭಗವಾ [ಅಸ್ಸೋಸುಂ ಖೋ ಭಗವನ್ತಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ತತೋ ಸೀಸಂ ಕತ್ವಾ ಮಂ ಪಾದತೋ ಕರಿತ್ವಾ ನಿಪಜ್ಜಿಂಸು। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏತದಹೋಸಿ - 'ಅಚ್ಛರಿಯಂ ವತ, ಭೋ, ಅಬ್ಭುತಂ ವತ, ಭೋ! ಇಮೇ ಇಸಿದತ್ತಪುರಾಣಾ ಥಪತಯೋ

ಮಮಭತ್ತಾ ಮಮಯಾನಾ, ಅಹಂ ನೇಸಂ ಜೀವಿಕಾಯ ದಾತಾ, ಯಸಸ್ಸ ಆಹತ್ತಾ; ಅಥ ಚ ಪನ ನೋ ತಥಾ ಮಯಿ ನಿಪಚ್ಚಕಾರಂ ಕರೋನ್ತಿ ಯಥಾ ಭಗವತಿ। ಅದ್ಧಾ ಇಮೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಸಾಸನೇ ಉಳಾರಂ ಪುಬ್ಬೇನಾಪರಂ ವಿಸೇಸಂ ಜಾನನ್ತೀ'ತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಿ ಧಮ್ಮನ್ವಯೋ ಹೋತಿ - 'ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ, ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮೋ, ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ'ತಿ।

೩೭೪. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾಪಿ ಖತ್ತಿಯೋ, ಅಹಮ್ಪಿ ಖತ್ತಿಯೋ; ಭಗವಾಪಿ ಕೋಸಲೋ, ಅಹಮ್ಪಿ ಕೋಸಲೋ; ಭಗವಾಪಿ ಆಸೀತಿಕೋ, ಅಹಮ್ಪಿ ಆಸೀತಿಕೋ। ಯಮ್ಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾಪಿ ಖತ್ತಿಯೋ ಅಹಮ್ಪಿ ಖತ್ತಿಯೋ, ಭಗವಾಪಿ ಕೋಸಲೋ ಅಹಮ್ಪಿ ಕೋಸಲೋ, ಭಗವಾಪಿ ಆಸೀತಿಕೋ ಅಹಮ್ಪಿ ಆಸೀತಿಕೋ; ಇಮಿನಾವಾರಹಾಮೇವಾಹಂ [ಇಮಿನಾಪಾಹಂ (ಕ॰)], ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಿ ಪರಮನಿಪಚ್ಚಕಾರಂ ಕಾತುಂ, ಮಿತ್ತೂಪಹಾರಂ ಉಪದಂಸೇತುಂ। ಹನ್ದ, ಚ ದಾನಿ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಗಚ್ಛಾಮ; ಬಹುಕಿಚ್ಚಾ ಮಯಂ ಬಹುಕರಣೀಯಾ"ತಿ। "ಯಸ್ಸದಾನಿ ತ್ವಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಕಾಲಂ ಮಞ್ಞಸೀ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಪಸೇನದಿಸ್ಸ ಕೋಸಲಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಏಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಧಮ್ಮಚೇತಿಯಾನಿ ಭಾಸಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕನ್ತೋ। ಉಗ್ಗಣ್ಹಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಚೇತಿಯಾನಿ; ಪರಿಯಾಪುಣಾಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಧಮ್ಮಚೇತಿಯಾನಿ; ಧಾರೇಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಚೇತಿಯಾನಿ। ಅತ್ಥಸಂಹಿತಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಚೇತಿಯಾನಿ ಆದಿಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಕಾನೀ"ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ಧಮ್ಮಚೇತಿಯಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ನವಮಂ।

೧೦. ಕಣ್ಣಕತ್ಥಲಸುತ್ತಂ

೩೭೫. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಉರುಞ್ಞಾಯಂ [ಉಜುಞ್ಞಾಯಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಉದಞ್ಞಾಯಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ವಿಹರತಿ ಕಣ್ಣಕತ್ಥಲೇ ಮಿಗದಾಯೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಉರುಞ್ಞಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ ಹೋತಿ ಕೇನಚಿದೇವ ಕರಣೀಯೇನ। ಅಥ ಖೋ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಅಞ್ಞತರಂ ಪುರಿಸಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಮ ವಚನೇನ ಭಗವತೋ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದಾಹಿ, ಅಪ್ಪಾಬಾಧಂ ಅಪ್ಪಾತಙ್ಕಂ ಲಹುಟ್ಠಾನಂ ಬಲಂ ಫಾಸುವಿಹಾರಂ ಪುಚ್ಛ - 'ರಾಜಾ, ಭನ್ತೇ, ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಭಗವತೋ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದತಿ, ಅಪ್ಪಾಬಾಧಂ ಅಪ್ಪಾತಙ್ಕಂ ಲಹುಟ್ಠಾನಂ ಬಲಂ ಫಾಸುವಿಹಾರಂ ಪುಚ್ಛತೀ'ತಿ। ಏವಞ್ಚ ವದೇಹಿ - 'ಅಜ್ಜ ಕಿರ, ಭನ್ತೇ, ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಭುತ್ತಪಾತರಾಸೋ ಭಗವನ್ತಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸತೀ'"ತಿ। "ಏವಂ, ದೇವಾ"ತಿ ಖೋ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ರಞ್ಞೋ ಪಸೇನದಿಸ್ಸ ಕೋಸಲಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ರಾಜಾ, ಭನ್ತೇ, ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಭಗವತೋ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದತಿ, ಅಪ್ಪಾಬಾಧಂ ಅಪ್ಪಾತಙ್ಕಂ ಲಹುಟ್ಠಾನಂ ಬಲಂ ಫಾಸುವಿಹಾರಂ ಪುಚ್ಛತಿ; ಏವಞ್ಚ ವದೇತಿ - 'ಅಜ್ಜ ಕಿರ ಭನ್ತೇ, ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಭುತ್ತಪಾತರಾಸೋ ಭಗವನ್ತಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸತೀ'"ತಿ। ಅಸ್ಸೋಸುಂ ಖೋ ಸೋಮಾ ಚ ಭಗಿನೀ ಸಕುಲಾ ಚ ಭಗಿನೀ - "ಅಜ್ಜ ಕಿರ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಭುತ್ತಪಾತರಾಸೋ ಭಗವನ್ತಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಸೋಮಾ ಚ ಭಗಿನೀ ಸಕುಲಾ ಚ ಭಗಿನೀ ರಾಜಾನಂ ಪಸೇನದಿಂ ಕೋಸಲಂ ಭತ್ತಾಭಿಹಾರೇ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏತದವೋಚುಂ - "ತೇನ ಹಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಅಮ್ಹಾಕಮ್ಪಿ ವಚನೇನ ಭಗವತೋ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದಾಹಿ, ಅಪ್ಪಾಬಾಧಂ ಅಪ್ಪಾತಙ್ಕಂ ಲಹುಟ್ಠಾನಂ ಬಲಂ ಫಾಸುವಿಹಾರಂ ಪುಚ್ಛ

- 'ಸೋಮಾ ಚ, ಭನ್ತೇ, ಭಗಿನೀ ಸಕುಲಾ ಚ ಭಗಿನೀ ಭಗವತೋ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದತಿ, ಅಪ್ಪಾಬಾಧಂ ಅಪ್ಪಾತಙ್ಕಂ ಲಹುಟ್ಠಾನಂ ಬಲಂ ಫಾಸುವಿಹಾರಂ ಪುಚ್ಛತೀ'"ತಿ।

೩೭೬. ಅಥ ಖೋ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಭುತ್ತಪಾತರಾಸೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಸೋಮಾ ಚ, ಭನ್ತೇ, ಭಗಿನೀ ಸಕುಲಾ ಚ ಭಗಿನೀ ಭಗವತೋ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದತಿ [ವನ್ದನ್ತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)], ಅಪ್ಪಾಬಾಧಂ ಅಪ್ಪಾತಙ್ಕಂ ಲಹುಟ್ಠಾನಂ ಬಲಂ ಫಾಸುವಿಹಾರಂ ಪುಚ್ಛತೀ"ತಿ [ಪುಚ್ಛನ್ತೀತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]। "ಕಿಂ ಪನ, ಮಹಾರಾಜ, ಸೋಮಾ ಚ ಭಗಿನೀ ಸಕುಲಾ ಚ ಭಗಿನೀ ಅಞ್ಞಂ ದೂತಂ ನಾಲತ್ಥು"ನ್ತಿ? "ಅಸ್ಸೋಸುಂ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸೋಮಾ ಚ ಭಗಿನೀ ಸಕುಲಾ ಚ ಭಗಿನೀ - 'ಅಜ್ಜ ಕಿರ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಭುತ್ತಪಾತರಾಸೋ ಭಗವನ್ತಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸೋಮಾ ಚ ಭಗಿನೀ ಸಕುಲಾ ಚ ಭಗಿನೀ ಮಂ ಭತ್ತಾಭಿಹಾರೇ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏತದವೋಚುಂ - 'ತೇನ ಹಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಅಮ್ಹಾಕಮ್ಪಿ ವಚನೇನ ಭಗವತೋ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದಾಹಿ, ಅಪ್ಪಾಬಾಧಂ ಅಪ್ಪಾತಙ್ಕಂ ಲಹುಟ್ಠಾನಂ ಬಲಂ ಫಾಸುವಿಹಾರಂ ಪುಚ್ಛ - ಸೋಮಾ ಚ ಭಗಿನೀ ಸಕುಲಾ ಚ ಭಗಿನೀ ಭಗವತೋ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದತಿ, ಅಪ್ಪಾಬಾಧಂ ಅಪ್ಪಾತಙ್ಕಂ ಲಹುಟ್ಠಾನಂ ಬಲಂ ಫಾಸುವಿಹಾರಂ ಪುಚ್ಛತೀ'"ತಿ। "ಸುಖಿನಿಯೋ ಹೋನ್ತು ತಾ, ಮಹಾರಾಜ, ಸೋಮಾ ಚ ಭಗಿನೀ ಸಕುಲಾ ಚ ಭಗಿನೀ"ತಿ।

೩೭೭. ಅಥ ಖೋ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಸುತಂ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಏವಮಾಹ - 'ನತ್ಥಿ ಸೋ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಯೋ ಸಬ್ಬಞ್ಞೂ ಸಬ್ಬದಸ್ಸಾವೀ ಅಪರಿಸೇಸಂ ಞಾಣದಸ್ಸನಂ ಪಟಿಜಾನಿಸ್ಸತಿ, ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತೀ'ತಿ। ಯೇ ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಏವಮಾಹಂಸು - 'ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಏವಮಾಹ - ನತ್ಥಿ ಸೋ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಯೋ ಸಬ್ಬಞ್ಞೂ ಸಬ್ಬದಸ್ಸಾವೀ ಅಪರಿಸೇಸಂ ಞಾಣದಸ್ಸನಂ ಪಟಿಜಾನಿಸ್ಸತಿ, ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತೀ'ತಿ; ಕಚ್ಚಿ ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ವುತ್ತವಾದಿನೋ, ನ ಚ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭೂತೇನ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖನ್ತಿ, ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚಾನುಧಮ್ಮಂ ಬ್ಯಾಕರೋನ್ತಿ, ನ ಚ ಕೋಚಿ ಸಹಧಮ್ಮಿಕೋ ವಾದಾನುವಾದೋ ಗಾರಯ್ಹಂ ಠಾನಂ ಆಗಚ್ಛತೀ"ತಿ? "ಯೇ ತೇ, ಮಹಾರಾಜ, ಏವಮಾಹಂಸು - 'ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಏವಮಾಹ - ನತ್ಥಿ ಸೋ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಯೋ ಸಬ್ಬಞ್ಞೂ ಸಬ್ಬದಸ್ಸಾವೀ ಅಪರಿಸೇಸಂ ಞಾಣದಸ್ಸನಂ ಪಟಿಜಾನಿಸ್ಸತಿ, ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತೀ'ತಿ; ನ ಮೇ ತೇ ವುತ್ತವಾದಿನೋ, ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖನ್ತಿ ಚ ಪನ ಮಂ ತೇ ಅಸತಾ ಅಭೂತೇನಾ"ತಿ।

೩೭೮. ಅಥ ಖೋ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ವಿಟಟೂಭಂ ಸೇನಾಪತಿಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಕೋ ನು ಖೋ, ಸೇನಾಪತಿ, ಇಮಂ ಕಥಾವತ್ಥುಂ ರಾಜನ್ತೇಪುರೇ ಅಬ್ಭುದಾಹಾಸೀ"ತಿ? "ಸಞ್ಜಯೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಆಕಾಸಗೋತ್ತೋ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಅಞ್ಞತರಂ ಪುರಿಸಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಏಹಿ ತ್ವಂ , ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಮಮ ವಚನೇನ ಸಞ್ಜಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಆಕಾಸಗೋತ್ತಂ ಆಮನ್ತೇಹಿ - 'ರಾಜಾ ತಂ, ಭನ್ತೇ, ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಆಮನ್ತೇತೀ'"ತಿ। "ಏವಂ, ದೇವಾ"ತಿ ಖೋ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ರಞ್ಞೋ ಪಸೇನದಿಸ್ಸ ಕೋಸಲಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನ ಸಞ್ಜಯೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಆಕಾಸಗೋತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಸಞ್ಜಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಆಕಾಸಗೋತ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ರಾಜಾ ತಂ, ಭನ್ತೇ, ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಆಮನ್ತೇತೀ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಸಿಯಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಅಞ್ಞದೇವ ಕಿಞ್ಚಿ ಸನ್ಧಾಯ ಭಾಸಿತಂ, ತಞ್ಚ ಜನೋ ಅಞ್ಞಥಾಪಿ ಪಚ್ಚಾಗಚ್ಛೇಯ್ಯ [ಪಚ್ಚಾಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾತಿ, ಅಭಿಜಾನಾಮಿ ಮಹಾರಾಜ ವಾಚಂ ಭಾಸಿತಾತಿ (ಸೀ॰)]। ಯಥಾ ಕಥಂ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಅಭಿಜಾನಾತಿ ವಾಚಂ ಭಾಸಿತಾ"ತಿ? "ಏವಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಅಭಿಜಾನಾಮಿ ವಾಚಂ ಭಾಸಿತಾ - 'ನತ್ಥಿ ಸೋ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಯೋ ಸಕಿದೇವ ಸಬ್ಬಂ ಞಸ್ಸತಿ, ಸಬ್ಬಂ ದಕ್ಖಿತಿ, ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತೀ'"ತಿ। "ಹೇತುರೂಪಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಆಹ; ಸಹೇತುರೂಪಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಆಹ - 'ನತ್ಥಿ ಸೋ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಯೋ ಸಕಿದೇವ ಸಬ್ಬಂ ಞಸ್ಸತಿ, ಸಬ್ಬಂ ದಕ್ಖಿತಿ, ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತೀ'"ತಿ।

“ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭನ್ತೇ, ವಣ್ಣಾ - ಖತ್ತಿಯಾ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ, ವೇಸ್ಸಾ, ಸುದ್ದಾ। ಇಮೇಸಂ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಚತುನ್ನಂ ವಣ್ಣಾನಂ ಸಿಯಾ ವಿಸೇಸೋ ಸಿಯಾ ನಾನಾಕರಣ”ನ್ತಿ? “ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಮಹಾರಾಜ, ವಣ್ಣಾ - ಖತ್ತಿಯಾ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ, ವೇಸ್ಸಾ, ಸುದ್ದಾ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಚತುನ್ನಂ ವಣ್ಣಾನಂ ದ್ವೇ ವಣ್ಣಾ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯನ್ತಿ - ಖತ್ತಿಯಾ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಚ - ಯದಿದಂ ಅಭಿವಾದನಪಚ್ಚುಟ್ಠಾನಅಞ್ಜಲಿಕಮ್ಮಸಾಮೀಚಿಕಮ್ಮಾನೀ”ತಿ [ಸಾಮಿಚಿಕಮ್ಮಾನನ್ತಿ (ಸೀ॰)]। “ನಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಂ ಪುಚ್ಛಾಮಿ; ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಂ ಪುಚ್ಛಾಮಿ। ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭನ್ತೇ, ವಣ್ಣಾ - ಖತ್ತಿಯಾ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ, ವೇಸ್ಸಾ, ಸುದ್ದಾ। ಇಮೇಸಂ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಚತುನ್ನಂ ವಣ್ಣಾನಂ ಸಿಯಾ ವಿಸೇಸೋ ಸಿಯಾ ನಾನಾಕರಣ”ನ್ತಿ?

೩೭೯. “ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಪಧಾನಿಯಙ್ಗಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಇಧ, ಮಹಾರಾಜ, ಭಿಕ್ಖು ಸದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಸದ್ದಹತಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಬೋಧಿಂ - ‘ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸುಗತೋ ಲೋಕವಿದೂ ಅನುತ್ತರೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ’ತಿ; ಅಪ್ಪಾಬಾಧೋ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪಾತಙ್ಕೋ ಸಮವೇಪಾಕಿನಿಯಾ ಗಹಣಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ನಾತಿಸೀತಾಯ ನಾಚ್ಚುಣ್ಹಾಯ ಮಜ್ಝಿಮಾಯ ಪಧಾನಕ್ಖಮಾಯ; ಅಸಠೋ ಹೋತಿ ಅಮಾಯಾವೀ ಯಥಾಭೂತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಆವಿಕತ್ತಾ ಸತ್ಥರಿ ವಾ ವಿಞ್ಞೂಸು ವಾ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು; ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ವಿಹರತಿ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ, ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪದಾಯ, ಥಾಮವಾ ದಳ್ಹಪರಕ್ಕಮೋ ಅನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರೋ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು; ಪಞ್ಞವಾ ಹೋತಿ ಉದಯತ್ಥಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಾಯ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಾಯ ಸಮ್ಮಾದುಕ್ಖಕ್ಖಯಗಾಮಿನಿಯಾ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಪಞ್ಚ ಪಧಾನಿಯಙ್ಗಾನಿ। ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಮಹಾರಾಜ, ವಣ್ಣಾ - ಖತ್ತಿಯಾ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ, ವೇಸ್ಸಾ, ಸುದ್ದಾ। ತೇ ಚಸ್ಸು ಇಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಪಧಾನಿಯಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ; ಏತ್ಥ ಪನ ನೇಸಂ ಅಸ್ಸ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯಾ”ತಿ। “ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭನ್ತೇ, ವಣ್ಣಾ - ಖತ್ತಿಯಾ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ, ವೇಸ್ಸಾ, ಸುದ್ದಾ । ತೇ ಚಸ್ಸು ಇಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಪಧಾನಿಯಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ; ಏತ್ಥ ಪನ ನೇಸಂ, ಭನ್ತೇ, ಸಿಯಾ ವಿಸೇಸೋ ಸಿಯಾ ನಾನಾಕರಣ”ನ್ತಿ? “ಏತ್ಥ ಖೋ ನೇಸಾಹಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಪಧಾನವೇಮತ್ತತಂ ವದಾಮಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿಸ್ಸು, ಮಹಾರಾಜ, ದ್ವೇ ಹತ್ಥಿದಮ್ಮಾ ವಾ ಅಸ್ಸದಮ್ಮಾ ವಾ ಗೋದಮ್ಮಾ ವಾ ಸುದನ್ತಾ ಸುವಿನೀತಾ, ದ್ವೇ ಹತ್ಥಿದಮ್ಮಾ ವಾ ಅಸ್ಸದಮ್ಮಾ ವಾ ಗೋದಮ್ಮಾ ವಾ ಅದನ್ತಾ ಅವಿನೀತಾ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಯೇ ತೇ ದ್ವೇ ಹತ್ಥಿದಮ್ಮಾ ವಾ ಅಸ್ಸದಮ್ಮಾ ವಾ ಗೋದಮ್ಮಾ ವಾ ಸುದನ್ತಾ ಸುವಿನೀತಾ, ಅಪಿ ನು ತೇ ದನ್ತಾವ ದನ್ತಕಾರಣಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ, ದನ್ತಾವ ದನ್ತಭೂಮಿಂ ಸಮ್ಪಾಪುಣೇಯ್ಯು”ನ್ತಿ? “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಯೇ ಪನ ತೇ ದ್ವೇ ಹತ್ಥಿದಮ್ಮಾ ವಾ ಅಸ್ಸದಮ್ಮಾ ವಾ ಗೋದಮ್ಮಾ ವಾ ಅದನ್ತಾ ಅವಿನೀತಾ, ಅಪಿ ನು ತೇ ಅದನ್ತಾವ ದನ್ತಕಾರಣಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ, ಅದನ್ತಾವ ದನ್ತಭೂಮಿಂ ಸಮ್ಪಾಪುಣೇಯ್ಯುಂ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ತೇ ದ್ವೇ ಹತ್ಥಿದಮ್ಮಾ ವಾ ಅಸ್ಸದಮ್ಮಾ ವಾ ಗೋದಮ್ಮಾ ವಾ ಸುದನ್ತಾ ಸುವಿನೀತಾ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಯಂ ತಂ ಸದ್ಧೇನ ಪತ್ತಬ್ಬಂ ಅಪ್ಪಾಬಾಧೇನ ಅಸಠೇನ ಅಮಾಯಾವಿನಾ ಆರದ್ಧವೀರಿಯೇನ ಪಞ್ಞವತಾ ತಂ ವತ [ತಂ ತಥಾ ಸೋ (ಕ॰)] ಅಸ್ಸದ್ಧೋ ಬಹ್ವಾಬಾಧೋ ಸಠೋ ಮಾಯಾವೀ ಕುಸೀತೋ ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ ಪಾಪುಣಿಸ್ಸತೀತಿ - ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತೀ”ತಿ।

೩೮೦. “ಹೇತುರೂಪಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಆಹ; ಸಹೇತುರೂಪಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಆಹ। ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭನ್ತೇ, ವಣ್ಣಾ - ಖತ್ತಿಯಾ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ, ವೇಸ್ಸಾ , ಸುದ್ದಾ। ತೇ ಚಸ್ಸು ಇಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಪಧಾನಿಯಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ತೇ ಚಸ್ಸು ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾ; ಏತ್ಥ ಪನ ನೇಸಂ, ಭನ್ತೇ, ಸಿಯಾ ವಿಸೇಸೋ ಸಿಯಾ ನಾನಾಕರಣ”ನ್ತಿ? “ಏತ್ಥ ಖೋ [ಏತ್ಥ ಖೋ ಪನ (ಸೀ॰)] ನೇಸಾಹಂ, ಮಹಾರಾಜ, ನ ಕಿಞ್ಚಿ ನಾನಾಕರಣಂ ವದಾಮಿ - ಯದಿದಂ ವಿಮುತ್ತಿಯಾ ವಿಮುತ್ತಿಂ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಪುರಿಸೋ ಸುಕ್ಖಂ ಸಾಕಕಟ್ಠಂ ಆದಾಯ ಅಗ್ಗಿಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇಯ್ಯ, ತೇಜೋ ಪಾತುಕರೇಯ್ಯ ; ಅಥಾಪರೋ ಪುರಿಸೋ ಸುಕ್ಖಂ ಸಾಲಕಟ್ಠಂ ಆದಾಯ ಅಗ್ಗಿಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇಯ್ಯ, ತೇಜೋ ಪಾತುಕರೇಯ್ಯ; ಅಥಾಪರೋ ಪುರಿಸೋ ಸುಕ್ಖಂ ಅಮ್ಬಕಟ್ಠಂ ಆದಾಯ ಅಗ್ಗಿಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇಯ್ಯ, ತೇಜೋ ಪಾತುಕರೇಯ್ಯ; ಅಥಾಪರೋ ಪುರಿಸೋ ಸುಕ್ಖಂ ಉದುಮ್ಬರಕಟ್ಠಂ ಆದಾಯ ಅಗ್ಗಿಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇಯ್ಯ, ತೇಜೋ

ಪಾತುಕರೇಯ್ಯ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಸಿಯಾ ನು ಖೋ ತೇಸಂ ಅಗ್ಗೀನಂ ನಾನಾದಾರುತೋ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಾನಂ ಕಿಞ್ಚಿ ನಾನಾಕರಣಂ ಅಚ್ಚಿಯಾ ವಾ ಅಚ್ಚಿಂ, ವಣ್ಣೇನ ವಾ ವಣ್ಣಂ, ಆಭಾಯ ವಾ ಆಭ"ನ್ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಏವಮೇವ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಯಂ ತಂ ತೇಜಂ ವೀರಿಯಾ ನಿಮ್ಮಥಿತಂ ಪಧಾನಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಂ [ವಿರಿಯಂ ನಿಪ್ಫರತಿ, ತಂ ಪಚ್ಚಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಂ (ಸೀ॰)], ನಾಹಂ ತತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಿ ನಾನಾಕರಣಂ ವದಾಮಿ - ಯದಿದಂ ವಿಮುತ್ತಿಯಾ ವಿಮುತ್ತಿ"ನ್ತಿ। "ಹೇತುರೂಪಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಆಹ; ಸಹೇತುರೂಪಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಆಹ। ಕಿಂ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಅತ್ಥಿ ದೇವಾ"ತಿ? "ಕಿಂ ಪನ ತ್ವಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಏವಂ ವದೇಸಿ - 'ಕಿಂ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಅತ್ಥಿ ದೇವಾ'"ತಿ? "ಯದಿ ವಾ ತೇ, ಭನ್ತೇ, ದೇವಾ ಆಗನ್ತಾರೋ ಇತ್ಥತ್ತಂ ಯದಿ ವಾ ಅನಾಗನ್ತಾರೋ ಇತ್ಥತ್ತಂ"? "ಯೇ ತೇ, ಮಹಾರಾಜ, ದೇವಾ ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಾ ತೇ ದೇವಾ ಆಗನ್ತಾರೋ ಇತ್ಥತ್ತಂ, ಯೇ ತೇ ದೇವಾ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಾ ತೇ ದೇವಾ ಅನಾಗನ್ತಾರೋ ಇತ್ಥತ್ತ"ನ್ತಿ।

೩೮೧. ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ವಿಟಟೂಭೋ ಸೇನಾಪತಿ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಯೇ ತೇ, ಭನ್ತೇ, ದೇವಾ ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಾ ಆಗನ್ತಾರೋ ಇತ್ಥತ್ತಂ ತೇ ದೇವಾ, ಯೇ ತೇ ದೇವಾ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಾ ಅನಾಗನ್ತಾರೋ ಇತ್ಥತ್ತಂ ತೇ ದೇವೇ ತಮ್ಹಾ ಠಾನಾ ಚಾವೇಸ್ಸನ್ತಿ ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇಸ್ಸನ್ತಿ ವಾ"ತಿ?

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - "ಅಯಂ ಖೋ ವಿಟಟೂಭೋ ಸೇನಾಪತಿ ರಞ್ಞೋ ಪಸೇನದಿಸ್ಸ ಕೋಸಲಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ; ಅಹಂ ಭಗವತೋ ಪುತ್ತೋ। ಅಯಂ ಖೋ ಕಾಲೋ ಯಂ ಪುತ್ತೋ ಪುತ್ತೇನ ಮನ್ತೇಯ್ಯಾ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ವಿಟಟೂಭಂ ಸೇನಾಪತಿಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ತೇನ ಹಿ, ಸೇನಾಪತಿ, ತಂ ಯೇವೇತ್ಥ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮಿ; ಯಥಾ ತೇ ಖಮೇಯ್ಯ ತಥಾ ನಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಸಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಸೇನಾಪತಿ, ಯಾವತಾ ರಞ್ಞೋ ಪಸೇನದಿಸ್ಸ ಕೋಸಲಸ್ಸ ವಿಜಿತಂ ಯತ್ಥ ಚ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಇಸ್ಸರಿಯಾಧಿಪಚ್ಚಂ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇತಿ, ಪಹೋತಿ ತತ್ಥ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಸಮಣಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ವಾ ಪುಞ್ಞವನ್ತಂ ವಾ ಅಪುಞ್ಞವನ್ತಂ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವನ್ತಂ ವಾ ಅಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವನ್ತಂ ವಾ ತಮ್ಹಾ ಠಾನಾ ಚಾವೇತುಂ ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇತುಂ ವಾ"ತಿ? "ಯಾವತಾ, ಭೋ, ರಞ್ಞೋ ಪಸೇನದಿಸ್ಸ ಕೋಸಲಸ್ಸ ವಿಜಿತಂ ಯತ್ಥ ಚ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಇಸ್ಸರಿಯಾಧಿಪಚ್ಚಂ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇತಿ, ಪಹೋತಿ ತತ್ಥ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಸಮಣಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ವಾ ಪುಞ್ಞವನ್ತಂ ವಾ ಅಪುಞ್ಞವನ್ತಂ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವನ್ತಂ ವಾ ಅಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವನ್ತಂ ವಾ ತಮ್ಹಾ ಠಾನಾ ಚಾವೇತುಂ ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇತುಂ ವಾ"ತಿ।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಸೇನಾಪತಿ, ಯಾವತಾ ರಞ್ಞೋ ಪಸೇನದಿಸ್ಸ ಕೋಸಲಸ್ಸ ಅವಿಜಿತಂ ಯತ್ಥ ಚ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ನ ಇಸ್ಸರಿಯಾಧಿಪಚ್ಚಂ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇತಿ, ತತ್ಥ ಪಹೋತಿ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಸಮಣಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ವಾ ಪುಞ್ಞವನ್ತಂ ವಾ ಅಪುಞ್ಞವನ್ತಂ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವನ್ತಂ ವಾ ಅಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವನ್ತಂ ವಾ ತಮ್ಹಾ ಠಾನಾ ಚಾವೇತುಂ ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇತುಂ ವಾ"ತಿ? "ಯಾವತಾ, ಭೋ, ರಞ್ಞೋ ಪಸೇನದಿಸ್ಸ ಕೋಸಲಸ್ಸ ಅವಿಜಿತಂ ಯತ್ಥ ಚ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ನ ಇಸ್ಸರಿಯಾಧಿಪಚ್ಚಂ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇತಿ, ನ ತತ್ಥ ಪಹೋತಿ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಸಮಣಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ವಾ ಪುಞ್ಞವನ್ತಂ ವಾ ಅಪುಞ್ಞವನ್ತಂ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವನ್ತಂ ವಾ ಅಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವನ್ತಂ ವಾ ತಮ್ಹಾ ಠಾನಾ ಚಾವೇತುಂ ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇತುಂ ವಾ"ತಿ।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಸೇನಾಪತಿ, ಸುತಾ ತೇ ದೇವಾ ತಾವತಿಂಸಾ"ತಿ? "ಏವಂ, ಭೋ। ಸುತಾ ಮೇ ದೇವಾ ತಾವತಿಂಸಾ। ಇಧಾಪಿ ಭೋತಾ ರಞ್ಞಾ ಪಸೇನದಿನಾ ಕೋಸಲೇನ ಸುತಾ ದೇವಾ ತಾವತಿಂಸಾ"ತಿ। "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಸೇನಾಪತಿ, ಪಹೋತಿ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ದೇವೇ ತಾವತಿಂಸೇ ತಮ್ಹಾ ಠಾನಾ ಚಾವೇತುಂ ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇತುಂ ವಾ"ತಿ? "ದಸ್ಸನಮ್ಪಿ, ಭೋ, ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ದೇವೇ ತಾವತಿಂಸೇ ನಪ್ಪಹೋತಿ, ಕುತೋ ಪನ ತಮ್ಹಾ ಠಾನಾ ಚಾವೇಸ್ಸತಿ ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇಸ್ಸತಿ ವಾ"ತಿ? "ಏವಮೇವ ಖೋ, ಸೇನಾಪತಿ, ಯೇ ತೇ ದೇವಾ ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಾ ಆಗನ್ತಾರೋ ಇತ್ಥತ್ತಂ ತೇ ದೇವಾ, ಯೇ ತೇ ದೇವಾ

ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಾ ಅನಾಗನ್ತಾರೋ ಇತ್ಥತ್ತಂ ತೇ ದೇವೇ ದಸ್ಸನಾಯಪಿ ನಪ್ಪಹೋನ್ತಿ; ಕುತೋ ಪನ ತಮ್ಹಾ ಠಾನಾ ಚಾವೇಸ್ಸನ್ತಿ ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇಸ್ಸನ್ತಿ ವಾ"ತಿ?

೩೮೨. ಅಥ ಖೋ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಕೋನಾಮೋ ಅಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖೂ"ತಿ? "ಆನನ್ದೋ ನಾಮ, ಮಹಾರಾಜಾ"ತಿ। "ಆನನ್ದೋ ವತ, ಭೋ, ಆನನ್ದರೂಪೋ ವತ, ಭೋ! ಹೇತುರೂಪಂ, ಭನ್ತೇ , ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಆಹ; ಸಹೇತುರೂಪಂ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಆಹ। ಕಿಂ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಅತ್ಥಿ ಬ್ರಹ್ಮಾ"ತಿ? "ಕಿಂ ಪನ ತ್ವಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಏವಂ ವದೇಸಿ - 'ಕಿಂ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಅತ್ಥಿ ಬ್ರಹ್ಮಾ'"ತಿ? "ಯದಿ ವಾ ಸೋ, ಭನ್ತೇ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ಆಗನ್ತಾ ಇತ್ಥತ್ತಂ, ಯದಿ ವಾ ಅನಾಗನ್ತಾ ಇತ್ಥತ್ತ"ನ್ತಿ? "ಯೋ ಸೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝೋ ಸೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಆಗನ್ತಾ ಇತ್ಥತ್ತಂ, ಯೋ ಸೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝೋ ಸೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಅನಾಗನ್ತಾ ಇತ್ಥತ್ತ"ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಪುರಿಸೋ ರಾಜಾನಂ ಪಸೇನದಿಂ ಕೋಸಲಂ ಏತದವೋಚ - "ಸಞ್ಜಯೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಆಕಾಸಗೋತ್ತೋ ಆಗತೋ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಸಞ್ಜಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಆಕಾಸಗೋತ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಕೋ ನು ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಇಮಂ ಕಥಾವತ್ಥುಂ ರಾಜನ್ತೇಪುರೇ ಅಬ್ಭುದಾಹಾಸೀ"ತಿ? "ವಿಟಟೂಭೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಸೇನಾಪತೀ"ತಿ। ವಿಟಟೂಭೋ ಸೇನಾಪತಿ ಏವಮಾಹ - "ಸಞ್ಜಯೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಆಕಾಸಗೋತ್ತೋ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಪುರಿಸೋ ರಾಜಾನಂ ಪಸೇನದಿಂ ಕೋಸಲಂ ಏತದವೋಚ - "ಯಾನಕಾಲೋ, ಮಹಾರಾಜಾ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಂ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಂ ಅಪುಚ್ಛಿಮ್ಹಾ, ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಂ ಭಗವಾ ಬ್ಯಾಕಾಸಿ; ತಞ್ಚ ಪನಮ್ಹಾಕಂ ರುಚ್ಚತಿ ಚೇವ ಖಮತಿ ಚ, ತೇನ ಚಮ್ಹಾ ಅತ್ತಮನಾ। ಚಾತುವಣ್ಣಿಸುದ್ಧಿಂ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಂ ಅಪುಚ್ಛಿಮ್ಹಾ, ಚಾತುವಣ್ಣಿಸುದ್ಧಿಂ ಭಗವಾ ಬ್ಯಾಕಾಸಿ; ತಞ್ಚ ಪನಮ್ಹಾಕಂ ರುಚ್ಚತಿ ಚೇವ ಖಮತಿ ಚ, ತೇನ ಚಮ್ಹಾ ಅತ್ತಮನಾ। ಅಧಿದೇವೇ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಂ ಅಪುಚ್ಛಿಮ್ಹಾ, ಅಧಿದೇವೇ ಭಗವಾ ಬ್ಯಾಕಾಸಿ; ತಞ್ಚ ಪನಮ್ಹಾಕಂ ರುಚ್ಚತಿ ಚೇವ ಖಮತಿ ಚ, ತೇನ ಚಮ್ಹಾ ಅತ್ತಮನಾ। ಅಧಿಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಂ ಅಪುಚ್ಛಿಮ್ಹಾ, ಅಧಿಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಭಗವಾ ಬ್ಯಾಕಾಸಿ; ತಞ್ಚ ಪನಮ್ಹಾಕಂ ರುಚ್ಚತಿ ಚೇವ ಖಮತಿ ಚ, ತೇನ ಚಮ್ಹಾ ಅತ್ತಮನಾ। ಯಂ ಯದೇವ ಚ ಮಯಂ ಭಗವನ್ತಂ ಅಪುಚ್ಛಿಮ್ಹಾ ತಂ ತದೇವ ಭಗವಾ ಬ್ಯಾಕಾಸಿ; ತಞ್ಚ ಪನಮ್ಹಾಕಂ ರುಚ್ಚತಿ ಚೇವ ಖಮತಿ ಚ, ತೇನ ಚಮ್ಹಾ ಅತ್ತಮನಾ। ಹನ್ದ, ಚ ದಾನಿ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಗಚ್ಛಾಮ; ಬಹುಕಿಚ್ಚಾ ಮಯಂ ಬಹುಕರಣೀಯಾ"ತಿ। "ಯಸ್ಸದಾನಿ ತ್ವಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಕಾಲಂ ಮಞ್ಞಸೀ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮೀತಿ।

ಕಣ್ಣಕತ್ಥಲಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ದಸಮಂ।

ರಾಜವಗ್ಗೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ ಚತುತ್ಥೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಘಟಿಕಾರೋ ರಟ್ಠಪಾಲೋ, ಮಘದೇವೋ ಮಧುರಿಯಂ।
ಬೋಧಿ ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲೋ ಚ, ಪಿಯಜಾತಂ ಬಾಹಿತಿಕಂ।
ಧಮ್ಮಚೇತಿಯಸುತ್ತಞ್ಚ, ದಸಮಂ ಕಣ್ಣಕತ್ಥಲಂ॥

೫. ಬ್ರಾಹ್ಮಣವಗ್ಗೋ

೧. ಬ್ರಹ್ಮಾಯುಸುತ್ತಂ

೩೮೩. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ವಿದೇಹೇಸು ಚಾರಿಕಂ ಚರತಿ ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಪಞ್ಚಮತ್ತೇಹಿ ಭಿಕ್ಖುಸತೇಹಿ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಬ್ರಹ್ಮಾಯು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಮಿಥಿಲಾಯಂ ಪಟಿವಸತಿ ಜಿಣ್ಣೋ ವುಡ್ಢೋ ಮಹಲ್ಲಕೋ ಅದ್ಧಗತೋ ವಯೋಅನುಪ್ಪತ್ತೋ, ವೀಸವಸ್ಸಸತಿಕೋ ಜಾತಿಯಾ, ತಿಣ್ಣಂ ವೇದಾನಂ [ಬೇದಾನಂ (ಕ॰)] ಪಾರಗೂ ಸನಿಘಣ್ಡುಕೇಟುಭಾನಂ ಸಾಕ್ಖರಪ್ಪಭೇದಾನಂ ಇತಿಹಾಸಪಞ್ಚಮಾನಂ, ಪದಕೋ, ವೇಯ್ಯಾಕರಣೋ, ಲೋಕಾಯತಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣೇಸು ಅನವಯೋ। ಅಸ್ಸೋಸಿ ಖೋ ಬ್ರಹ್ಮಾಯು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ – ‘‘ಸಮಣೋ ಖಲು ಭೋ, ಗೋತಮೋ ಸಕ್ಯಪುತ್ತೋ ಸಕ್ಯಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ವಿದೇಹೇಸು ಚಾರಿಕಂ ಚರತಿ ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಪಞ್ಚಮತ್ತೇಹಿ ಭಿಕ್ಖುಸತೇಹಿ। ತಂ ಖೋ ಪನ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಏವಂ ಕಲ್ಯಾಣೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗತೋ – ‘ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸುಗತೋ ಲೋಕವಿದೂ ಅನುತ್ತರೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ। ಸೋ ಇಮಂ ಲೋಕಂ ಸದೇವಕಂ ಸಮಾರಕಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಕಂ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಂ ಪಜಂ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದೇತಿ। ಸೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಂ ಮಜ್ಝೇಕಲ್ಯಾಣಂ ಪರಿಯೋಸಾನಕಲ್ಯಾಣಂ ಸಾತ್ಥಂ ಸಬ್ಯಞ್ಜನಂ, ಕೇವಲಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಕಾಸೇತಿ। ಸಾಧು ಖೋ ಪನ ತಥಾರೂಪಾನಂ ಅರಹತಂ ದಸ್ಸನಂ ಹೋತೀ’’’ತಿ।

೩೮೪. ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಬ್ರಹ್ಮಾಯುಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಉತ್ತರೋ ನಾಮ ಮಾಣವೋ ಅನ್ತೇವಾಸೀ ಹೋತಿ ತಿಣ್ಣಂ ವೇದಾನಂ ಪಾರಗೂ ಸನಿಘಣ್ಡುಕೇಟುಭಾನಂ ಸಾಕ್ಖರಪ್ಪಭೇದಾನಂ ಇತಿಹಾಸಪಞ್ಚಮಾನಂ, ಪದಕೋ, ವೇಯ್ಯಾಕರಣೋ, ಲೋಕಾಯತಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣೇಸು ಅನವಯೋ। ಅಥ ಖೋ ಬ್ರಹ್ಮಾಯು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಉತ್ತರಂ ಮಾಣವಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – ‘‘ಅಯಂ, ತಾತ ಉತ್ತರ, ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಸಕ್ಯಪುತ್ತೋ ಸಕ್ಯಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ವಿದೇಹೇಸು ಚಾರಿಕಂ ಚರತಿ ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಪಞ್ಚಮತ್ತೇಹಿ ಭಿಕ್ಖುಸತೇಹಿ। ತಂ ಖೋ ಪನ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಏವಂ ಕಲ್ಯಾಣೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗತೋ – ‘ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ…ಪೇ॰… ಸಾಧು ಖೋ ಪನ ತಥಾರೂಪಾನಂ ಅರಹತಂ ದಸ್ಸನಂ ಹೋತೀ’ತಿ। ಏಹಿ ತ್ವಂ, ತಾತ ಉತ್ತರ, ಯೇನ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ಜಾನಾಹಿ ಯದಿ ವಾ ತಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ತಥಾ ಸನ್ತಂಯೇವ ಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗತೋ, ಯದಿ ವಾ ನೋ ತಥಾ; ಯದಿ ವಾ ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ತಾದಿಸೋ, ಯದಿ ವಾ ನ ತಾದಿಸೋ। ತಥಾ ಮಯಂ ತಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ವೇದಿಸ್ಸಾಮಾ’’ತಿ। ‘‘ಯಥಾ ಕಥಂ ಪನಾಹಂ, ಭೋ, ತಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಜಾನಿಸ್ಸಾಮಿ ಯದಿ ವಾ ತಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ತಥಾ ಸನ್ತಂಯೇವ ಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗತೋ, ಯದಿ ವಾ ನೋ ತಥಾ; ಯದಿ ವಾ ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ತಾದಿಸೋ, ಯದಿ ವಾ ನ ತಾದಿಸೋ’’ತಿ। ‘‘ಆಗತಾನಿ ಖೋ, ತಾತ ಉತ್ತರ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಮನ್ತೇಸು ದ್ವತ್ತಿಂಸಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣಾನಿ, ಯೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ ಮಹಾಪುರಿಸಸ್ಸ ದ್ವೇಯೇವ ಗತಿಯೋ ಭವನ್ತಿ ಅನಞ್ಞಾ । ಸಚೇ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಿ, ರಾಜಾ ಹೋತಿ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಧಮ್ಮಿಕೋ ಧಮ್ಮರಾಜಾ ಚಾತುರನ್ತೋ ವಿಜಿತಾವೀ ಜನಪದತ್ಥಾವರಿಯಪ್ಪತ್ತೋ ಸತ್ತರತನಸಮನ್ನಾಗತೋ। ತಸ್ಸಿಮಾನಿ ಸತ್ತ ರತನಾನಿ ಭವನ್ತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ – ಚಕ್ಕರತನಂ, ಹತ್ಥಿರತನಂ, ಅಸ್ಸರತನಂ, ಮಣಿರತನಂ, ಇತ್ಥಿರತನಂ, ಗಹಪತಿರತನಂ, ಪರಿಣಾಯಕರತನಮೇವ ಸತ್ತಮಂ। ಪರೋಸಹಸ್ಸಂ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಪುತ್ತಾ ಭವನ್ತಿ ಸೂರಾ ವೀರಙ್ಗರೂಪಾ ಪರಸೇನಪ್ಪಮದ್ದನಾ। ಸೋ ಇಮಂ ಪಥವಿಂ ಸಾಗರಪರಿಯನ್ತಂ ಅದಣ್ಡೇನ ಅಸತ್ಥೇನ ಧಮ್ಮೇನ [ಧಮ್ಮೇನ ಸಮೇನ (ಕ॰)] ಅಭಿವಿಜಿಯ ಅಜ್ಝಾವಸತಿ। ಸಚೇ ಖೋ ಪನ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜತಿ, ಅರಹಂ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಲೋಕೇ ವಿವಟ್ಟಚ್ಛದೋ। ಅಹಂ ಖೋ ಪನ, ತಾತ ಉತ್ತರ, ಮನ್ತಾನಂ ದಾತಾ; ತ್ವಂ ಮನ್ತಾನಂ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತಾ’’ತಿ।

೩೮೫. "ಏವಂ, ಭೋ"ತಿ ಖೋ ಉತ್ತರೋ ಮಾಣವೋ ಬ್ರಹ್ಮಾಯುಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಬ್ರಹ್ಮಾಯುಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ವಿದೇಹೇಸು ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನ ಚಾರಿಕಂ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಉತ್ತರೋ ಮಾಣವೋ ಭಗವತೋ ಕಾಯೇ ದ್ವತ್ತಿಂಸಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣಾನಿ ಸಮನ್ನೇಸಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಉತ್ತರೋ ಮಾಣವೋ ಭಗವತೋ ಕಾಯೇ ದ್ವತ್ತಿಂಸಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣಾನಿ, ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಠಪೇತ್ವಾ ದ್ವೇ। ದ್ವೀಸು ಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣೇಸು ಕಙ್ಖತಿ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛತಿ ನಾಧಿಮುಚ್ಚತಿ ನ ಸಮ್ಪಸೀದತಿ - ಕೋಸೋಹಿತೇ ಚ ವತ್ಥಗುಯ್ಹೇ, ಪಹೂತಜಿವ್ಹತಾಯ ಚ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವತೋ ಏತದಹೋಸಿ - "ಪಸ್ಸತಿ ಖೋ ಮೇ ಅಯಂ ಉತ್ತರೋ ಮಾಣವೋ ದ್ವತ್ತಿಂಸಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣಾನಿ , ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಠಪೇತ್ವಾ ದ್ವೇ। ದ್ವೀಸು ಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣೇಸು ಕಙ್ಖತಿ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛತಿ ನಾಧಿಮುಚ್ಚತಿ ನ ಸಮ್ಪಸೀದತಿ - ಕೋಸೋಹಿತೇ ಚ ವತ್ಥಗುಯ್ಹೇ, ಪಹೂತಜಿವ್ಹತಾಯ ಚಾ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ತಥಾರೂಪಂ ಇದ್ಧಾಭಿಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖಾಸಿ ಯಥಾ ಅದ್ದಸ ಉತ್ತರೋ ಮಾಣವೋ ಭಗವತೋ ಕೋಸೋಹಿತಂ ವತ್ಥಗುಯ್ಹಂ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಜಿವ್ಹಂ ನಿನ್ನಾಮೇತ್ವಾ ಉಭೋಪಿ ಕಣ್ಣಸೋತಾನಿ ಅನುಮಸಿ ಪಟಿಮಸಿ [ಪರಿಮಸಿ (ಸೀ॰ ಕ॰)]; ಉಭೋಪಿ ನಾಸಿಕಸೋತಾನಿ [ನಾಸಿಕಾಸೋತಾನಿ (ಸೀ॰)] ಅನುಮಸಿ ಪಟಿಮಸಿ; ಕೇವಲಮ್ಪಿ ನಲಾಟಮಣ್ಡಲಂ ಜಿವ್ಹಾಯ ಛಾದೇಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಉತ್ತರಸ್ಸ ಮಾಣವಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - "ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಖೋ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ದ್ವತ್ತಿಂಸಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣೇಹಿ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ಅನುಬನ್ಧೇಯ್ಯಂ, ಇರಿಯಾಪಥಮಸ್ಸ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಉತ್ತರೋ ಮಾಣವೋ ಸತ್ತಮಾಸಾನಿ ಭಗವನ್ತಂ ಅನುಬನ್ಧಿ ಛಾಯಾವ ಅನಪಾಯಿನೀ [ಅನುಪಾಯಿನೀ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)]।

೩೮೬. ಅಥ ಖೋ ಉತ್ತರೋ ಮಾಣವೋ ಸತ್ತನ್ನಂ ಮಾಸಾನಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ವಿದೇಹೇಸು ಯೇನ ಮಿಥಿಲಾ ತೇನ ಚಾರಿಕಂ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ ಯೇನ ಮಿಥಿಲಾ ಯೇನ ಬ್ರಹ್ಮಾಯು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಾಯುಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಉತ್ತರಂ ಮಾಣವಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಯು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಏತದವೋಚ - "ಕಚ್ಚಿ, ತಾತ ಉತ್ತರ, ತಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ತಥಾ ಸನ್ತಂಯೇವ ಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗತೋ , ನೋ ಅಞ್ಞಥಾ? ಕಚ್ಚಿ ಪನ ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ತಾದಿಸೋ, ನೋ ಅಞ್ಞಾದಿಸೋ"ತಿ? "ತಥಾ ಸನ್ತಂಯೇವ, ಭೋ, ತಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗತೋ, ನೋ ಅಞ್ಞಥಾ; ತಾದಿಸೋವ [ತಾದಿಸೋವ ಭೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ತಾದಿಸೋ ಚ ಖೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ, ನೋ ಅಞ್ಞಾದಿಸೋ। ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಚ [ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಚ ಭೋ (ಸಬ್ಬತ್ಥ)] ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ದ್ವತ್ತಿಂಸಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣೇಹಿ।

"ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಪಾದೋ ಖೋ ಪನ ಭವಂ ಗೋತಮೋ; ಇದಮ್ಪಿ ತಸ್ಸ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಮಹಾಪುರಿಸಸ್ಸ ಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣಂ ಭವತಿ।

"ಹೇಟ್ಠಾ ಖೋ ಪನ ತಸ್ಸ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಪಾದತಲೇಸು ಚಕ್ಕಾನಿ ಜಾತಾನಿ ಸಹಸ್ಸಾರಾನಿ ಸನೇಮಿಕಾನಿ ಸನಾಭಿಕಾನಿ ಸಬ್ಬಾಕಾರಪರಿಪೂರಾನಿ...

"ಆಯತಪಣ್ಹಿ ಖೋ ಪನ ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ...

"ದೀಘಙ್ಗುಲಿ ಖೋ ಪನ ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ...

"ಮುದುತಲುನಹತ್ಥಪಾದೋ ಖೋ ಪನ ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ...

"ಜಾಲಹತ್ಥಪಾದೋ ಖೋ ಪನ ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ...

“ಉಸ್ಸಙ್ಖಪಾದೋ ಖೋ ಪನ ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ…

“ಏಣಿಜಙ್ಘೋ ಖೋ ಪನ ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ…

“ಠಿತಕೋ ಖೋ ಪನ ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಅನೋನಮನ್ತೋ ಉಭೋಹಿ ಪಾಣಿತಲೇಹಿ ಜಣ್ಣುಕಾನಿ ಪರಿಮಸತಿ ಪರಿಮಜ್ಜತಿ…

“ಕೋಸೋಹಿತವತ್ಥಗುಯ್ಹೋ ಖೋ ಪನ ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ…

“ಸುವಣ್ಣವಣ್ಣೋ ಖೋ ಪನ ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಕಞ್ಚನಸನ್ನಿಭತ್ತಚೋ…

“ಸುಖುಮಚ್ಛವಿ ಖೋ ಪನ ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ। ಸುಖುಮತ್ತಾ ಛವಿಯಾ ರಜೋಜಲ್ಲಂ ಕಾಯೇ ನ ಉಪಲಿಮ್ಪತಿ…

“ಏಕೇಕಲೋಮೋ ಖೋ ಪನ ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ; ಏಕೇಕಾನಿ ಲೋಮಾನಿ ಲೋಮಕೂಪೇಸು ಜಾತಾನಿ…

“ಉದ್ಧಗ್ಗಲೋಮೋ ಖೋ ಪನ ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ; ಉದ್ಧಗ್ಗಾನಿ ಲೋಮಾನಿ ಜಾತಾನಿ ನೀಲಾನಿ ಅಞ್ಜನವಣ್ಣಾನಿ ಕುಣ್ಡಲಾವಟ್ಟಾನಿ ದಕ್ಖಿಣಾವಟ್ಟಕಜಾತಾನಿ…

“ಬ್ರಹ್ಮುಜುಗತ್ತೋ ಖೋ ಪನ ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ…

“ಸತ್ತುಸ್ಸದೋ ಖೋ ಪನ ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ…

“ಸೀಹಪುಬ್ಬದ್ಧಕಾಯೋ ಖೋ ಪನ ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ…

“ಚಿತನ್ತರಂಸೋ ಖೋ ಪನ ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ…

“ನಿಗ್ರೋಧಪರಿಮಣ್ಡಲೋ ಖೋ ಪನ ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ; ಯಾವತಕ್ವಸ್ಸ ಕಾಯೋ ತಾವತಕ್ವಸ್ಸ ಬ್ಯಾಮೋ, ಯಾವತಕ್ವಸ್ಸ ಬ್ಯಾಮೋ ತಾವತಕ್ವಸ್ಸ ಕಾಯೋ…

“ಸಮವಟ್ಟಕ್ಖನ್ಧೋ ಖೋ ಪನ ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ…

“ರಸಗ್ಗಸಗ್ಗೀ ಖೋ ಪನ ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ…

“ಸೀಹಹನು ಖೋ ಪನ ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ…

“ಚತ್ತಾಲೀಸದನ್ತೋ ಖೋ ಪನ ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ…

“ಸಮದನ್ತೋ ಖೋ ಪನ ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ…

“ಅವಿರಳದನ್ತೋ ಖೋ ಪನ ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ…

“ಸುಸುಕ್ಕದಾಠೋ ಖೋ ಪನ ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ…

“ಪಹೂತಜಿವ್ಹೋ ಖೋ ಪನ ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ...

“ಬ್ರಹ್ಮಸ್ಸರೋ ಖೋ ಪನ ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಕರವಿಕಭಾಣೀ...

“ಅಭಿನೀಲನೇತ್ತೋ ಖೋ ಪನ ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ...

“ಗೋಪಖುಮೋ ಖೋ ಪನ ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ...

“ಉಣ್ಣಾ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಭಮುಕನ್ತರೇ ಜಾತಾ ಓದಾತಾ ಮುದುತೂಲಸನ್ನಿಭಾ...

“ಉಣ್ಹೀಸಸೀಸೋ ಖೋ ಪನ ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ; ಇದಮ್ಪಿ ತಸ್ಸ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಮಹಾಪುರಿಸಸ್ಸ ಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣಂ ಭವತಿ।

“ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭೋ, ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ದ್ವತ್ತಿಂಸಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ।

೩೮೭. “ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಖೋ ಪನ ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ದಕ್ಖಿಣೇನೇವ ಪಾದೇನ ಪಠಮಂ ಪಕ್ಕಮತಿ। ಸೋ ನಾತಿದೂರೇ ಪಾದಂ ಉದ್ಧರತಿ, ನಾಚ್ಚಾಸನ್ನೇ ಪಾದಂ ನಿಕ್ಖಿಪತಿ; ಸೋ ನಾತಿಸೀಘಂ ಗಚ್ಛತಿ, ನಾತಿಸಣಿಕಂ ಗಚ್ಛತಿ; ನ ಚ ಅದ್ದುವೇನ ಅದ್ದುವಂ ಸಙ್ಘಟ್ಟೇನ್ತೋ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ಚ ಗೋಪ್ಫಕೇನ ಗೋಪ್ಫಕಂ ಸಙ್ಘಟ್ಟೇನ್ತೋ ಗಚ್ಛತಿ। ಸೋ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ನ ಸತ್ಥಿಂ ಉನ್ನಾಮೇತಿ, ನ ಸತ್ಥಿಂ ಓನಾಮೇತಿ; ನ ಸತ್ಥಿಂ ಸನ್ನಾಮೇತಿ, ನ ಸತ್ಥಿಂ ವಿನಾಮೇತಿ। ಗಚ್ಛತೋ ಖೋ ಪನ ತಸ್ಸ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಅಧರಕಾಯೋವ [ಅದ್ಧಕಾಯೋವ (ಕ॰), ಆರದ್ಧಕಾಯೋವ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಇಞ್ಜತಿ, ನ ಚ ಕಾಯಬಲೇನ ಗಚ್ಛತಿ। ಅಪಲೋಕೇನ್ತೋ ಖೋ ಪನ ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಸಬ್ಬಕಾಯೇನೇವ ಅಪಲೋಕೇತಿ; ಸೋ ನ ಉದ್ಧಂ ಉಲ್ಲೋಕೇತಿ, ನ ಅಧೋ ಓಲೋಕೇತಿ; ನ ಚ ವಿಪೇಕ್ಖಮಾನೋ ಗಚ್ಛತಿ, ಯುಗಮತ್ತಞ್ಚ ಪೇಕ್ಖತಿ; ತತೋ ಚಸ್ಸ ಉತ್ತರಿ ಅನಾವಟಂ ಞಾಣದಸ್ಸನಂ ಭವತಿ। ಸೋ ಅನ್ತರಘರಂ ಪವಿಸನ್ತೋ ನ ಕಾಯಂ ಉನ್ನಾಮೇತಿ , ನ ಕಾಯಂ ಓನಾಮೇತಿ; ನ ಕಾಯಂ ಸನ್ನಾಮೇತಿ, ನ ಕಾಯಂ ವಿನಾಮೇತಿ। ಸೋ ನಾತಿದೂರೇ ನಾಚ್ಚಾಸನ್ನೇ ಆಸನಸ್ಸ ಪರಿವತ್ತತಿ, ನ ಚ ಪಾಣಿನಾ ಆಲಮ್ಬಿತ್ವಾ ಆಸನೇ ನಿಸೀದತಿ, ನ ಚ ಆಸನಸ್ಮಿಂ ಕಾಯಂ ಪಕ್ಖಿಪತಿ। ಸೋ ಅನ್ತರಘರೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಸಮಾನೋ ನ ಹತ್ಥಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ನ ಪಾದಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಆಪಜ್ಜತಿ; ನ ಅದ್ದುವೇನ ಅದ್ದುವಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ನಿಸೀದತಿ; ನ ಚ ಗೋಪ್ಫಕೇನ ಗೋಪ್ಫಕಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ನಿಸೀದತಿ; ನ ಚ ಪಾಣಿನಾ ಹನುಕಂ ಉಪದಹಿತ್ವಾ [ಉಪಾದಿಯಿತ್ವಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ನಿಸೀದತಿ। ಸೋ ಅನ್ತರಘರೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಸಮಾನೋ ನ ಛಮ್ಭತಿ ನ ಕಮ್ಪತಿ ನ ವೇಧತಿ ನ ಪರಿತಸ್ಸತಿ। ಸೋ ಅಛಮ್ಭೀ ಅಕಮ್ಪೀ ಅವೇಧೀ ಅಪರಿತಸ್ಸೀ ವಿಗತಲೋಮಹಂಸೋ। ವಿವೇಕವತ್ತೋ ಚ ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಅನ್ತರಘರೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಸೋ ಪತ್ತೋದಕಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತೋ ನ ಪತ್ತಂ ಉನ್ನಾಮೇತಿ, ನ ಪತ್ತಂ ಓನಾಮೇತಿ; ನ ಪತ್ತಂ ಸನ್ನಾಮೇತಿ, ನ ಪತ್ತಂ ವಿನಾಮೇತಿ। ಸೋ ಪತ್ತೋದಕಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ನಾತಿಥೋಕಂ ನಾತಿಬಹುಂ। ಸೋ ನ ಖುಲುಖುಲುಕಾರಕಂ [ಬುಲುಬುಲುಕಾರಕಂ (ಸೀ॰)] ಪತ್ತಂ ಧೋವತಿ, ನ ಸಮ್ಪರಿವತ್ತಕಂ ಪತ್ತಂ ಧೋವತಿ, ನ ಪತ್ತಂ ಭೂಮಿಯಂ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಹತ್ಥೇ ಧೋವತಿ; ಹತ್ಥೇಸು ಧೋತೇಸು ಪತ್ತೋ ಧೋತೋ ಹೋತಿ, ಪತ್ತೇ ಧೋತೇ ಹತ್ಥಾ ಧೋತಾ ಹೋನ್ತಿ। ಸೋ ಪತ್ತೋದಕಂ ಛಡ್ಡೇತಿ ನಾತಿದೂರೇ ನಾಚ್ಚಾಸನ್ನೇ, ನ ಚ ವಿಚ್ಛಡ್ಡಯಮಾನೋ। ಸೋ ಓದನಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತೋ ನ ಪತ್ತಂ ಉನ್ನಾಮೇತಿ, ನ ಪತ್ತಂ ಓನಾಮೇತಿ; ನ ಪತ್ತಂ ಸನ್ನಾಮೇತಿ, ನ ಪತ್ತಂ ವಿನಾಮೇತಿ। ಸೋ ಓದನಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ನಾತಿಥೋಕಂ ನಾತಿಬಹುಂ। ಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಖೋ ಪನ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಬ್ಯಞ್ಜನಮತ್ತಾಯ ಆಹಾರೇತಿ, ನ ಚ ಬ್ಯಞ್ಜನೇನ ಆಲೋಪಂ ಅತಿನಾಮೇತಿ। ದ್ವತ್ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಖೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಮುಖೇ ಆಲೋಪಂ ಸಮ್ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಅಜ್ಝೋಹರತಿ; ನ ಚಸ್ಸ ಕಾಚಿ ಓದನಮಿಞ್ಜಾ ಅಸಮ್ಭಿನ್ನಾ ಕಾಯಂ ಪವಿಸತಿ, ನ ಚಸ್ಸ ಕಾಚಿ ಓದನಮಿಞ್ಜಾ ಮುಖೇ ಅವಸಿಟ್ಠಾ ಹೋತಿ; ಅಥಾಪರಂ ಆಲೋಪಂ ಉಪನಾಮೇತಿ। ರಸಪಟಿಸಂವೇದೀ ಖೋ ಪನ ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇತಿ, ನೋ ಚ ರಸರಾಗಪಟಿಸಂವೇದೀ।

“ಅಟ್ಠಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತಂ [ಅಟ್ಠಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತೋ (ಕ॰)] ಖೋ ಪನ ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇತಿ - ನೇವ ದವಾಯ, ನ ಮದಾಯ ನ ಮಣ್ಡನಾಯ ನ ವಿಭೂಸನಾಯ, ಯಾವದೇವ ಇಮಸ್ಸ ಕಾಯಸ್ಸ ಠಿತಿಯಾ ಯಾಪನಾಯ, ವಿಹಿಂಸೂಪರತಿಯಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಾನುಗ್ಗಹಾಯ - ‘ಇತಿ ಪುರಾಣಞ್ಚ ವೇದನಂ ಪಟಿಹಙ್ಖಾಮಿ ನವಞ್ಚ ವೇದನಂ ನ ಉಪ್ಪಾದೇಸ್ಸಾಮಿ, ಯಾತ್ರಾ ಚ ಮೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಅನವಜ್ಜತಾ ಚ ಫಾಸುವಿಹಾರೋ ಚಾ’ತಿ । ಸೋ ಭುತ್ತಾವೀ ಪತ್ತೋದಕಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತೋ ನ ಪತ್ತಂ ಉನ್ನಾಮೇತಿ, ನ ಪತ್ತಂ ಓನಾಮೇತಿ; ನ ಪತ್ತಂ ಸನ್ನಾಮೇತಿ, ನ ಪತ್ತಂ ವಿನಾಮೇತಿ। ಸೋ ಪತ್ತೋದಕಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ನಾತಿಥೋಕಂ ನಾತಿಬಹುಂ। ಸೋ ನ ಖುಲುಖುಲುಕಾರಕಂ ಪತ್ತಂ ಧೋವತಿ, ನ ಸಮ್ಪರಿವತ್ತಕಂ ಪತ್ತಂ ಧೋವತಿ, ನ ಪತ್ತಂ ಭೂಮಿಯಂ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಹತ್ಥೇ ಧೋವತಿ; ಹತ್ಥೇಸು ಧೋತೇಸು ಪತ್ತೋ ಧೋತೋ ಹೋತಿ, ಪತ್ತೇ ಧೋತೇ ಹತ್ಥಾ ಧೋತಾ ಹೋನ್ತಿ। ಸೋ ಪತ್ತೋದಕಂ ಛಡ್ಡೇತಿ ನಾತಿದೂರೇ ನಾಚ್ಚಾಸನ್ನೇ, ನ ಚ ವಿಚ್ಛಡ್ಡಯಮಾನೋ। ಸೋ ಭುತ್ತಾವೀ ನ ಪತ್ತಂ ಭೂಮಿಯಂ ನಿಕ್ಖಿಪತಿ ನಾತಿದೂರೇ ನಾಚ್ಚಾಸನ್ನೇ, ನ ಚ ಅನತ್ಥಿಕೋ ಪತ್ತೇನ ಹೋತಿ, ನ ಚ ಅತಿವೇಲಾನುರಕ್ಖೀ ಪತ್ತಸ್ಮಿಂ। ಸೋ ಭುತ್ತಾವೀ ಮುಹುತ್ತಂ ತುಣ್ಹೀ ನಿಸೀದತಿ, ನ ಚ ಅನುಮೋದನಸ್ಸ ಕಾಲಮತಿನಾಮೇತಿ। ಸೋ ಭುತ್ತಾವೀ ಅನುಮೋದತಿ, ನ ತಂ ಭತ್ತಂ ಗರಹತಿ, ನ ಅಞ್ಞಂ ಭತ್ತಂ ಪಟಿಕಙ್ಖತಿ; ಅಞ್ಞದತ್ಥು ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ತಂ ಪರಿಸಂ ಸನ್ದಸ್ಸೇತಿ ಸಮಾದಪೇತಿ ಸಮುತ್ತೇಜೇತಿ ಸಮ್ಪಹಂಸೇತಿ। ಸೋ ತಂ ಪರಿಸಂ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಸಮಾದಪೇತ್ವಾ ಸಮುತ್ತೇಜೇತ್ವಾ ಸಮ್ಪಹಂಸೇತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕಮತಿ। ಸೋ ನಾತಿಸೀಘಂ ಗಚ್ಛತಿ, ನಾತಿಸಣಿಕಂ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ಚ ಮುಚ್ಚಿತುಕಾಮೋ ಗಚ್ಛತಿ; ನ ಚ ತಸ್ಸ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಕಾಯೇ ಚೀವರಂ ಅಚ್ಚುಕ್ಕಟ್ಠಂ ಹೋತಿ ನ ಚ ಅಚ್ಚೋಕ್ಕಟ್ಠಂ, ನ ಚ ಕಾಯಸ್ಮಿಂ ಅಲ್ಲೀನಂ ನ ಚ ಕಾಯಸ್ಮಾ ಅಪಕಟ್ಠಂ; ನ ಚ ತಸ್ಸ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಕಾಯಮ್ಹಾ ವಾತೋ ಚೀವರಂ ಅಪವಹತಿ; ನ ಚ ತಸ್ಸ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಕಾಯೇ ರಜೋಜಲ್ಲಂ ಉಪಲಿಮ್ಪತಿ । ಸೋ ಆರಾಮಗತೋ ನಿಸೀದತಿ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ। ನಿಸಜ್ಜ ಪಾದೇ ಪಕ್ಖಾಲೇತಿ; ನ ಚ ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಪಾದಮಣ್ಡನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಪಾದೇ ಪಕ್ಖಾಲೇತ್ವಾ ನಿಸೀದತಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ ಉಜುಂ ಕಾಯಂ ಪಣಿಧಾಯ ಪರಿಮುಖಂ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ। ಸೋ ನೇವ ಅತ್ತಬ್ಯಾಬಾಧಾಯ ಚೇತೇತಿ, ನ ಪರಬ್ಯಾಬಾಧಾಯ ಚೇತೇತಿ, ನ ಉಭಯಬ್ಯಾಬಾಧಾಯ ಚೇತೇತಿ; ಅತ್ತಹಿತಪರಹಿತಉಭಯಹಿತಸಬ್ಬಲೋಕಹಿತಮೇವ ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಚಿನ್ತೇನ್ತೋ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಸೋ ಆರಾಮಗತೋ ಪರಿಸತಿ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ, ನ ತಂ ಪರಿಸಂ ಉಸ್ಸಾದೇತಿ, ನ ತಂ ಪರಿಸಂ ಅಪಸಾದೇತಿ; ಅಞ್ಞದತ್ಥು ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ತಂ ಪರಿಸಂ ಸನ್ದಸ್ಸೇತಿ ಸಮಾದಪೇತಿ ಸಮುತ್ತೇಜೇತಿ ಸಮ್ಪಹಂಸೇತಿ।

“ಅಟ್ಠಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತೋ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಮುಖತೋ ಘೋಸೋ ನಿಚ್ಛರತಿ - ವಿಸ್ಸಟ್ಠೋ ಚ, ವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೋ ಚ, ಮಞ್ಜು ಚ, ಸವನೀಯೋ ಚ, ಬಿನ್ದು ಚ, ಅವಿಸಾರೀ ಚ, ಗಮ್ಭೀರೋ ಚ, ನಿನ್ನಾದೀ ಚ। ಯಥಾಪರಿಸಂ ಖೋ ಪನ ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಸರೇನ ವಿಞ್ಞಾಪೇತಿ, ನ ಚಸ್ಸ ಬಹಿದ್ಧಾ ಪರಿಸಾಯ ಘೋಸೋ ನಿಚ್ಛರತಿ। ತೇ ತೇನ ಭೋತಾ ಗೋತಮೇನ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸಿತಾ ಸಮಾದಪಿತಾ ಸಮುತ್ತೇಜಿತಾ ಸಮ್ಪಹಂಸಿತಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕಮನ್ತಿ ಅವಲೋಕಯಮಾನಾಯೇವ [ಅಪಲೋಕಯಮಾನಾಯೇವ (ಸೀ॰ ಕ॰)] ಅವಿಜಹಿತತ್ತಾ [ಅವಿಜಹನ್ತಾಭಾವೇನ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]। ಅದ್ದಸಾಮ ಖೋ ಮಯಂ, ಭೋ, ತಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಗಚ್ಛನ್ತಂ, ಅದ್ದಸಾಮ ಠಿತಂ, ಅದ್ದಸಾಮ ಅನ್ತರಘರಂ ಪವಿಸನ್ತಂ, ಅದ್ದಸಾಮ ಅನ್ತರಘರೇ ನಿಸಿನ್ನಂ ತುಣ್ಹೀಭೂತಂ, ಅದ್ದಸಾಮ ಅನ್ತರಘರೇ ಭುಞ್ಜನ್ತಂ, ಅದ್ದಸಾಮ ಭುತ್ತಾವಿಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ತುಣ್ಹೀಭೂತಂ, ಅದ್ದಸಾಮ ಭುತ್ತಾವಿಂ ಅನುಮೋದನ್ತಂ, ಅದ್ದಸಾಮ ಆರಾಮಂ ಗಚ್ಛನ್ತಂ, ಅದ್ದಸಾಮ ಆರಾಮಗತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ತುಣ್ಹೀಭೂತಂ, ಅದ್ದಸಾಮ ಆರಾಮಗತಂ ಪರಿಸತಿ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತಂ। ಏದಿಸೋ ಚ ಏದಿಸೋ ಚ ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ, ತತೋ ಚ ಭಿಯ್ಯೋ”ತಿ।

೩೮೮. ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಬ್ರಹ್ಮಾಯು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಏಕಂಸಂ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗಂ ಕರಿತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನಞ್ಜಲಿಂ ಪಣಾಮೇತ್ವಾ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಉದಾನಂ ಉದಾನೇತಿ -

“ನಮೋ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ।

“ನಮೋ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ।

“ನಮೋ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸಾ”ತಿ।

“ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಮಯಂ ಕದಾಚಿ ಕರಹಚಿ ತೇನ ಭೋತಾ ಗೋತಮೇನ ಸಮಾಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾಮ? ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಸಿಯಾ ಕೋಚಿದೇವ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪೋ”ತಿ!

೩೮೯. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ವಿದೇಹೇಸು ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ ಯೇನ ಮಿಥಿಲಾ ತದವಸರಿ। ತತ್ರ ಸುದಂ ಭಗವಾ ಮಿಥಿಲಾಯಂ ವಿಹರತಿ ಮಘದೇವಮ್ಬವನೇ। ಅಸ್ಸೋಸುಂ ಖೋ ಮಿಥಿಲೇಯ್ಯಕಾ [ಮೇಥಿಲೇಯ್ಯಕಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ – “ಸಮಣೋ ಖಲು, ಭೋ, ಗೋತಮೋ ಸಕ್ಯಪುತ್ತೋ ಸಕ್ಯಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ವಿದೇಹೇಸು ಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಪಞ್ಚಮತ್ತೇಹಿ ಭಿಕ್ಖುಸತೇಹಿ ಮಿಥಿಲಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ, ಮಿಥಿಲಾಯಂ ವಿಹರತಿ ಮಘದೇವಮ್ಬವನೇ। ತಂ ಖೋ ಪನ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಏವಂ ಕಲ್ಯಾಣೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗತೋ – ‘ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸುಗತೋ ಲೋಕವಿದೂ ಅನುತ್ತರೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ। ಸೋ ಇಮಂ ಲೋಕಂ ಸದೇವಕಂ ಸಮಾರಕಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಕಂ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಂ ಪಜಂ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದೇತಿ । ಸೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಂ ಮಜ್ಝೇಕಲ್ಯಾಣಂ ಪರಿಯೋಸಾನಕಲ್ಯಾಣಂ ಸಾತ್ಥಂ ಸಬ್ಯಞ್ಜನಂ, ಕೇವಲಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಕಾಸೇತಿ। ಸಾಧು ಖೋ ಪನ ತಥಾರೂಪಾನಂ ಅರಹತಂ ದಸ್ಸನಂ ಹೋತೀ’”ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಮಿಥಿಲೇಯ್ಯಕಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು; ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿಂಸು, ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು; ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನಞ್ಜಲಿಂ ಪಣಾಮೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು; ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ನಾಮಗೋತ್ತಂ ಸಾವೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು; ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ತುಣ್ಹೀಭೂತಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು।

೩೯೦. ಅಸ್ಸೋಸಿ ಖೋ ಬ್ರಹ್ಮಾಯು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ – “ಸಮಣೋ ಖಲು, ಭೋ, ಗೋತಮೋ ಸಕ್ಯಪುತ್ತೋ ಸಕ್ಯಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಮಿಥಿಲಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ, ಮಿಥಿಲಾಯಂ ವಿಹರತಿ ಮಘದೇವಮ್ಬವನೇ”ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಬ್ರಹ್ಮಾಯು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಸಮ್ಬಹುಲೇಹಿ ಸಾವಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಯೇನ ಮಘದೇವಮ್ಬವನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ। ಅಥ ಖೋ ಬ್ರಹ್ಮಾಯುನೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಅವಿದೂರೇ ಅಮ್ಬವನಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – “ನ ಖೋ ಮೇತಂ ಪತಿರೂಪಂ ಯೋಹಂ ಪುಬ್ಬೇ ಅಪ್ಪಟಿಸಂವಿದಿತೋ ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯ”ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಬ್ರಹ್ಮಾಯು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಅಞ್ಞತರಂ ಮಾಣವಕಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – “ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಮಾಣವಕ, ಯೇನ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಮ ವಚನೇನ ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ಅಪ್ಪಾಬಾಧಂ ಅಪ್ಪಾತಙ್ಕಂ ಲಹುಟ್ಠಾನಂ ಬಲಂ ಫಾಸುವಿಹಾರಂ ಪುಚ್ಛ – ‘ಬ್ರಹ್ಮಾಯು, ಭೋ ಗೋತಮ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಅಪ್ಪಾಬಾಧಂ ಅಪ್ಪಾತಙ್ಕಂ ಲಹುಟ್ಠಾನಂ ಬಲಂ ಫಾಸುವಿಹಾರಂ ಪುಚ್ಛತೀ’ತಿ। ಏವಞ್ಚ ವದೇಹಿ – ‘ಬ್ರಹ್ಮಾಯು, ಭೋ ಗೋತಮ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಜಿಣ್ಣೋ ವುಡ್ಢೋ ಮಹಲ್ಲಕೋ ಅದ್ಧಗತೋ ವಯೋಅನುಪ್ಪತ್ತೋ, ವೀಸವಸ್ಸಸತಿಕೋ ಜಾತಿಯಾ, ತಿಣ್ಣಂ ವೇದಾನಂ ಪಾರಗೂ ಸನಿಘಣ್ಡುಕೇಟುಭಾನಂ ಸಾಕ್ಖರಪ್ಪಭೇದಾನಂ ಇತಿಹಾಸಪಞ್ಚಮಾನಂ, ಪದಕೋ, ವೇಯ್ಯಾಕರಣೋ, ಲೋಕಾಯತಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣೇಸು ಅನವಯೋ। ಯಾವತಾ, ಭೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ ಮಿಥಿಲಾಯಂ ಪಟಿವಸನ್ತಿ, ಬ್ರಹ್ಮಾಯು ತೇಸಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ – ಯದಿದಂ ಭೋಗೇಹಿ; ಬ್ರಹ್ಮಾಯು ತೇಸಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ – ಯದಿದಂ

ಮನ್ತೇಹಿ; ಬ್ರಹ್ಮಾಯು ತೇಸಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ - ಯದಿದಂ ಆಯುನಾ ಚೇವ ಯಸಸಾ ಚ। ಸೋ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ದಸ್ಸನಕಾಮೋ'"ತಿ।

"ಏವಂ , ಭೋ"ತಿ ಖೋ ಸೋ ಮಾಣವಕೋ ಬ್ರಹ್ಮಾಯುಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತೋ ಖೋ ಸೋ ಮಾಣವಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಬ್ರಹ್ಮಾಯು, ಭೋ ಗೋತಮ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಅಪ್ಪಾಬಾಧಂ ಅಪ್ಪಾತಙ್ಕಂ ಲಹುಟ್ಠಾನಂ ಬಲಂ ಫಾಸುವಿಹಾರಂ ಪುಚ್ಛತಿ; ಏವಞ್ಚ ವದೇತಿ - 'ಬ್ರಹ್ಮಾಯು, ಭೋ ಗೋತಮ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಜಿಣ್ಣೋ ವುಡ್ಢೋ ಮಹಲ್ಲಕೋ ಅದ್ಧಗತೋ ವಯೋಅನುಪ್ಪತ್ತೋ, ವೀಸವಸ್ಸಸತಿಕೋ ಜಾತಿಯಾ, ತಿಣ್ಣಂ ವೇದಾನಂ ಪಾರಗೂ ಸನಿಘಣ್ಡುಕೇಟುಭಾನಂ ಸಾಕ್ಖರಪ್ಪಭೇದಾನಂ ಇತಿಹಾಸಪಞ್ಚಮಾನಂ, ಪದಕೋ, ವೇಯ್ಯಾಕರಣೋ, ಲೋಕಾಯತಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣೇಸು ಅನವಯೋ। ಯಾವತಾ, ಭೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ ಮಿಥಿಲಾಯಂ ಪಟಿವಸನ್ತಿ, ಬ್ರಹ್ಮಾಯು ತೇಸಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ - ಯದಿದಂ ಭೋಗೇಹಿ; ಬ್ರಹ್ಮಾಯು ತೇಸಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ - ಯದಿದಂ ಮನ್ತೇಹಿ; ಬ್ರಹ್ಮಾಯು ತೇಸಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ - ಯದಿದಂ ಆಯುನಾ ಚೇವ ಯಸಸಾ ಚ। ಸೋ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ದಸ್ಸನಕಾಮೋ'"ತಿ। "ಯಸ್ಸದಾನಿ, ಮಾಣವ, ಬ್ರಹ್ಮಾಯು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಕಾಲಂ ಮಞ್ಞತೀ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಸೋ ಮಾಣವಕೋ ಯೇನ ಬ್ರಹ್ಮಾಯು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಾಯುಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಏತದವೋಚ - "ಕತಾವಕಾಸೋ ಖೋಮ್ಹಿ ಭವತಾ ಸಮಣೇನ ಗೋತಮೇನ। ಯಸ್ಸದಾನಿ ಭವಂ ಕಾಲಂ ಮಞ್ಞತೀ"ತಿ।

೩೯೧. ಅಥ ಖೋ ಬ್ರಹ್ಮಾಯು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಸಾ ಪರಿಸಾ ಬ್ರಹ್ಮಾಯುಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ। ದಿಸ್ವಾನ ಓರಮಿಯ [ಓರಮತ್ಥ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰), ಓರಮಥ, ಓರಮತಿ (ಕ॰), ಅಥ ನಂ (ಸೀ॰), ಓರಮಿಯಾತಿ ಪನ ತ್ವಾಪಚ್ಚಯನ್ತತಥಸಂವಣ್ಣನಾನುರೂಪಂ ವಿಸೋಧಿತಪದಂ] ಓಕಾಸಮಕಾಸಿ ಯಥಾ ತಂ ಞಾತಸ್ಸ ಯಸಸ್ಸಿನೋ। ಅಥ ಖೋ ಬ್ರಹ್ಮಾಯು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ತಂ ಪರಿಸಂ ಏತದವೋಚ - "ಅಲಂ, ಭೋ! ನಿಸೀದಥ ತುಮ್ಹೇ ಸಕೇ ಆಸನೇ। ಇಧಾಹಂ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ನಿಸೀದಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಬ್ರಹ್ಮಾಯು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಬ್ರಹ್ಮಾಯು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವತೋ ಕಾಯೇ ದ್ವತ್ತಿಂಸಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣಾನಿ ಸಮನ್ನೇಸಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಬ್ರಹ್ಮಾಯು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವತೋ ಕಾಯೇ ದ್ವತ್ತಿಂಸಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣಾನಿ, ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಠಪೇತ್ವಾ ದ್ವೇ। ದ್ವೀಸು ಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣೇಸು ಕಙ್ಖತಿ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛತಿ ನಾಧಿಮುಚ್ಚತಿ ನ ಸಮ್ಪಸೀದತಿ - ಕೋಸೋಹಿತೇ ಚ ವತ್ಥಗುಯ್ಹೇ, ಪಹೂತಜಿವ್ಹತಾಯ ಚ। ಅಥ ಖೋ ಬ್ರಹ್ಮಾಯು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವನ್ತಂ ಗಾಥಾಹಿ ಅಜ್ಝಭಾಸಿ -

"ಯೇ ಮೇ ದ್ವತ್ತಿಂಸಾತಿ ಸುತಾ, ಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣಾ।
ದುವೇ ತೇಸಂ ನ ಪಸ್ಸಾಮಿ, ಭೋತೋ ಕಾಯಸ್ಮಿಂ ಗೋತಮ॥

"ಕಚ್ಚಿ ಕೋಸೋಹಿತಂ ಭೋತೋ, ವತ್ಥಗುಯ್ಹಂ ನರುತ್ತಮ।
ನಾರೀಸಮಾನಸವ್ಹಯಾ, ಕಚ್ಚಿ ಜಿವ್ಹಾ ನ ದಸ್ಸಕಾ [ನಾರೀಸಹನಾಮ ಸವ್ಹಯಾ, ಕಚ್ಚಿ ಜಿವ್ಹಾ ನರಸ್ಸಿಕಾ। (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]॥

"ಕಚ್ಚಿ ಪಹೂತಜಿವ್ಹೋಸಿ, ಯಥಾ ತಂ ಜಾನಿಯಾಮಸೇ।
ನಿನ್ನಾಮಯೇತಂ ಪಹೂತಂ, ಕಙ್ಖಂ ವಿನಯ ನೋ ಇಸೇ॥

“ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಹಿತತ್ಥಾಯ, ಸಮ್ಪರಾಯಸುಖಾಯ ಚ।
ಕತಾವಕಾಸಾ ಪುಚ್ಛಾಮ, ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಅಭಿಪತ್ಥಿತ”ನ್ತಿ॥

೩೯೨. ಅಥ ಖೋ ಭಗವತೋ ಏತದಹೋಸಿ – “ಪಸ್ಸತಿ ಖೋ ಮೇ ಅಯಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಯು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ದ್ವತ್ತಿಂಸಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣಾನಿ, ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಠಪೇತ್ವಾ ದ್ವೇ। ದ್ವೀಸು ಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣೇಸು ಕಙ್ಖತಿ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛತಿ ನಾಧಿಮುಚ್ಚತಿ ನ ಸಮ್ಪಸೀದತಿ – ಕೋಸೋಹಿತೇ ಚ ವತ್ಥಗುಯ್ಹೇ, ಪಹೂತಜಿವ್ಹತಾಯ ಚಾ”ತಿ । ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ತಥಾರೂಪಂ ಇದ್ಧಾಭಿಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖಾಸಿ ಯಥಾ ಅದ್ದಸ ಬ್ರಹ್ಮಾಯು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವತೋ ಕೋಸೋಹಿತಂ ವತ್ಥಗುಯ್ಹಂ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಜಿವ್ಹಂ ನಿನ್ನಾಮೇತ್ವಾ ಉಭೋಪಿ ಕಣ್ಣಸೋತಾನಿ ಅನುಮಸಿ ಪಟಿಮಸಿ; ಉಭೋಪಿ ನಾಸಿಕಸೋತಾನಿ ಅನುಮಸಿ ಪಟಿಮಸಿ; ಕೇವಲಮ್ಪಿ ನಲಾಟಮಣ್ಡಲಂ ಜಿವ್ಹಾಯ ಛಾದೇಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಬ್ರಹ್ಮಾಯುಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಗಾಥಾಹಿ ಪಚ್ಚಭಾಸಿ –

“ಯೇ ತೇ ದ್ವತ್ತಿಂಸಾತಿ ಸುತಾ, ಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣಾ।
ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಮಮ ಕಾಯಸ್ಮಿಂ, ಮಾ ತೇ [ಮಾ ವೋ (ಕ॰)] ಕಙ್ಖಾಹು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ॥

“ಅಭಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾತಂ, ಭಾವೇತಬ್ಬಞ್ಚ ಭಾವಿತಂ।
ಪಹಾತಬ್ಬಂ ಪಹೀನಂ ಮೇ, ತಸ್ಮಾ ಬುದ್ಧೋಸ್ಮಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ॥

“ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಹಿತತ್ಥಾಯ , ಸಮ್ಪರಾಯಸುಖಾಯ ಚ।
ಕತಾವಕಾಸೋ ಪುಚ್ಛಸ್ಸು, ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಅಭಿಪತ್ಥಿತ”ನ್ತಿ॥

೩೯೩. ಅಥ ಖೋ ಬ್ರಹ್ಮಾಯುಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – “ಕತಾವಕಾಸೋ ಖೋಮ್ಹಿ ಸಮಣೇನ ಗೋತಮೇನ। ಕಿಂ ನು ಖೋ ಅಹಂ ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಂ – ‘ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಂ ವಾ ಅತ್ಥಂ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಂ ವಾ’”ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಬ್ರಹ್ಮಾಯುಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – “ಕುಸಲೋ ಖೋ ಅಹಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾನಂ ಅತ್ಥಾನಂ। ಅಞ್ಞೇಪಿ ಮಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಂ ಅತ್ಥಂ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಂಯೇವ ಅತ್ಥಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯ”ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಬ್ರಹ್ಮಾಯು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವನ್ತಂ ಗಾಥಾಹಿ ಅಜ್ಝಭಾಸಿ –

“ಕಥಂ ಖೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಹೋತಿ, ಕಥಂ ಭವತಿ ವೇದಗೂ।
ತೇವಿಜ್ಜೋ ಭೋ ಕಥಂ ಹೋತಿ, ಸೋತ್ಥಿಯೋ ಕಿನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ॥

“ಅರಹಂ ಭೋ ಕಥಂ ಹೋತಿ, ಕಥಂ ಭವತಿ ಕೇವಲೀ।
ಮುನಿ ಚ ಭೋ ಕಥಂ ಹೋತಿ, ಬುದ್ಧೋ ಕಿನ್ತಿ ಪವುಚ್ಚತೀ”ತಿ॥

೩೯೪. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಬ್ರಹ್ಮಾಯುಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಗಾಥಾಹಿ ಪಚ್ಚಭಾಸಿ –

“ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಯೋ ವೇದಿ, ಸಗ್ಗಾಪಾಯಞ್ಚ ಪಸ್ಸತಿ।
ಅಥೋ ಜಾತಿಕ್ಖಯಂ ಪತ್ತೋ, ಅಭಿಞ್ಞಾ ವೋಸಿತೋ ಮುನಿ॥

“ಚಿತ್ತಂ ವಿಸುದ್ಧಂ ಜಾನಾತಿ, ಮುತ್ತಂ ರಾಗೇಹಿ ಸಬ್ಬಸೋ।
ಪಹೀನಜಾತಿಮರಣೋ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಸ್ಸ ಕೇವಲೀ।
ಪಾರಗೂ ಸಬ್ಬಧಮ್ಮಾನಂ, ಬುದ್ಧೋ ತಾದೀ ಪವುಚ್ಚತೀ”ತಿ॥

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಬ್ರಹ್ಮಾಯು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಏಕಂಸಂ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗಂ ಕರಿತ್ವಾ ಭಗವತೋ ಪಾದೇಸು ಸಿರಸಾ ನಿಪತಿತ್ವಾ ಭಗವತೋ ಪಾದಾನಿ ಮುಖೇನ ಚ ಪರಿಚುಮ್ಬತಿ, ಪಾಣೀಹಿ ಚ ಪರಿಸಮ್ಬಾಹತಿ, ನಾಮಞ್ಚ ಸಾವೇತಿ - "ಬ್ರಹ್ಮಾಯು ಅಹಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ; ಬ್ರಹ್ಮಾಯು ಅಹಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಸಾ ಪರಿಸಾ ಅಚ್ಛರಿಯಬ್ಭುತಚಿತ್ತಜಾತಾ ಅಹೋಸಿ - "ಅಚ್ಛರಿಯಂ ವತ, ಭೋ, ಅಬ್ಭುತಂ ವತ, ಭೋ! ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮಾಯಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಯು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಞಾತೋ ಯಸಸ್ಸೀ ಏವರೂಪಂ ಪರಮನಿಪಚ್ಚಕಾರಂ ಕರಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಬ್ರಹ್ಮಾಯುಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಏತದವೋಚ - "ಅಲಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಉಟ್ಠಹ ನಿಸೀದ ತ್ವಂ ಸಕೇ ಆಸನೇ ಯತೋ ತೇ ಮಯಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಸನ್ನ"ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಬ್ರಹ್ಮಾಯು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಸಕೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ।

೩೯೫. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಬ್ರಹ್ಮಾಯುಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಅನುಪುಬ್ಬಿಂ ಕಥಂ ಕಥೇಸಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ದಾನಕಥಂ, ಸೀಲಕಥಂ, ಸಗ್ಗಕಥಂ; ಕಾಮಾನಂ ಆದೀನವಂ ಓಕಾರಂ ಸಂಕಿಲೇಸಂ ನೇಕ್ಖಮ್ಮೇ ಆನಿಸಂಸಂ ಪಕಾಸೇಸಿ। ಯದಾ ಭಗವಾ ಅಞ್ಞಾಸಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಯುಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಕಲ್ಲಚಿತ್ತಂ ಮುದುಚಿತ್ತಂ ವಿನೀವರಣಚಿತ್ತಂ ಉದಗ್ಗಚಿತ್ತಂ ಪಸನ್ನಚಿತ್ತಂ, ಅಥ ಯಾ ಬುದ್ಧಾನಂ ಸಾಮುಕ್ಕಂಸಿಕಾ ಧಮ್ಮದೇಸನಾ ತಂ ಪಕಾಸೇಸಿ - ದುಕ್ಖಂ, ಸಮುದಯಂ, ನಿರೋಧಂ, ಮಗ್ಗಂ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಸುದ್ಧಂ ವತ್ಥಂ ಅಪಗತಕಾಳಕಂ ಸಮ್ಮದೇವ ರಜನಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ, ಏವಮೇವ ಬ್ರಹ್ಮಾಯುಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಆಸನೇ ವಿರಜಂ ವೀತಮಲಂ ಧಮ್ಮಚಕ್ಖುಂ ಉದಪಾದಿ - "ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಮುದಯಧಮ್ಮಂ ಸಬ್ಬಂ ತಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮ"ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಬ್ರಹ್ಮಾಯು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮೋ ಪತ್ತಧಮ್ಮೋ ವಿದಿತಧಮ್ಮೋ ಪರಿಯೋಗಾಳ್ಹಧಮ್ಮೋ ತಿಣ್ಣವಿಚಿಕಿಚ್ಛೋ ವಿಗತಕಥಂಕಥೋ ವೇಸಾರಜ್ಜಪ್ಪತ್ತೋ ಅಪರಪ್ಪಚ್ಚಯೋ ಸತ್ಥುಸಾಸನೇ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ! ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ನಿಕ್ಕುಜ್ಜಿತಂ ವಾ ಉಕ್ಕುಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ ವಾ ವಿವರೇಯ್ಯ, ಮೂಳ್ಹಸ್ಸ ವಾ ಮಗ್ಗಂ ಆಚಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಅನ್ಧಕಾರೇ ವಾ ತೇಲಪಜ್ಜೋತಂ ಧಾರೇಯ್ಯ - ಚಕ್ಖುಮನ್ತೋ ರೂಪಾನಿ ದಕ್ಖನ್ತೀತಿ - ಏವಮೇವಂ ಭೋತಾ ಗೋತಮೇನ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಧಮ್ಮೋ ಪಕಾಸಿತೋ। ಏಸಾಹಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛಾಮಿ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚ। ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತಂ। ಅಧಿವಾಸೇತು ಚ ಮೇ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಸ್ವಾತನಾಯ ಭತ್ತಂ ಸದ್ಧಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನಾ"ತಿ। ಅಧಿವಾಸೇಸಿ ಭಗವಾ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇನ। ಅಥ ಖೋ ಬ್ರಹ್ಮಾಯು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವತೋ ಅಧಿವಾಸನಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ । ಅಥ ಖೋ ಬ್ರಹ್ಮಾಯು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ತಸ್ಸಾ ರತ್ತಿಯಾ ಅಚ್ಚಯೇನ ಸಕೇ ನಿವೇಸನೇ ಪಣೀತಂ ಖಾದನೀಯಂ ಭೋಜನೀಯಂ ಪಟಿಯಾದಾಪೇತ್ವಾ ಭಗವತೋ ಕಾಲಂ ಆರೋಚಾಪೇಸಿ - "ಕಾಲೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ನಿಟ್ಠಿತಂ ಭತ್ತ"ನ್ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಯೇನ ಬ್ರಹ್ಮಾಯುಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ನಿವೇಸನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ ಸದ್ಧಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ। ಅಥ ಖೋ ಬ್ರಹ್ಮಾಯು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಸತ್ತಾಹಂ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪಣೀತೇನ ಖಾದನೀಯೇನ ಭೋಜನೀಯೇನ ಸಹತ್ಥಾ ಸನ್ತಪ್ಪೇಸಿ ಸಮ್ಪವಾರೇಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ತಸ್ಸ ಸತ್ತಾಹಸ್ಸ ಅಚ್ಚಯೇನ ವಿದೇಹೇಸು ಚಾರಿಕಂ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಅಥ ಖೋ ಬ್ರಹ್ಮಾಯು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಕಾಲಮಕಾಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ - "ಬ್ರಹ್ಮಾಯು, ಭನ್ತೇ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಕಾಲಙ್ಕತೋ। ತಸ್ಸ ಕಾ ಗತಿ, ಕೋ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯೋ"ತಿ? "ಪಣ್ಡಿತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಹ್ಮಾಯು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಪಚ್ಚಪಾದಿ ಧಮ್ಮಸ್ಸಾನುಧಮ್ಮಂ, ನ ಚ ಮಂ ಧಮ್ಮಾಧಿಕರಣಂ ವಿಹೇಸೇಸಿ। ಬ್ರಹ್ಮಾಯು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಓಪಪಾತಿಕೋ ಹೋತಿ, ತತ್ಥ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ, ಅನಾವತ್ತಿಧಮ್ಮೋ ತಸ್ಮಾ ಲೋಕಾ"ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ಬ್ರಹ್ಮಾಯುಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಪಠಮಂ।

೨. ಸೇಲಸುತ್ತಂ

೩೯೬. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಅಙ್ಗುತ್ತರಾಪೇಸು ಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಅಡ್ಢತೇಳಸೇಹಿ ಭಿಕ್ಖುಸತೇಹಿ ಯೇನ ಆಪಣಂ ನಾಮ ಅಙ್ಗುತ್ತರಾಪಾನಂ ನಿಗಮೋ ತದವಸರಿ। ಅಸ್ಸೋಸಿ ಖೋ ಕೇಣಿಯೋ ಜಟಿಲೋ - "ಸಮಣೋ ಖಲು, ಭೋ, ಗೋತಮೋ ಸಕ್ಯಪುತ್ತೋ ಸಕ್ಯಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಅಙ್ಗುತ್ತರಾಪೇಸು ಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಅಡ್ಢತೇಳಸೇಹಿ ಭಿಕ್ಖುಸತೇಹಿ ಆಪಣಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ। ತಂ ಖೋ ಪನ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಏವಂ ಕಲ್ಯಾಣೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗತೋ - 'ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸುಗತೋ ಲೋಕವಿದೂ ಅನುತ್ತರೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ। ಸೋ ಇಮಂ ಲೋಕಂ ಸದೇವಕಂ ಸಮಾರಕಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಕಂ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಂ ಪಜಂ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದೇತಿ। ಸೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಂ ಮಜ್ಝೇಕಲ್ಯಾಣಂ ಪರಿಯೋಸಾನಕಲ್ಯಾಣಂ ಸಾತ್ಥಂ ಸಬ್ಯಞ್ಜನಂ, ಕೇವಲಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಕಾಸೇತಿ। ಸಾಧು ಖೋ ಪನ ತಥಾರೂಪಾನಂ ಅರಹತಂ ದಸ್ಸನಂ ಹೋತೀ'"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಕೇಣಿಯೋ ಜಟಿಲೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಕೇಣಿಯಂ ಜಟಿಲಂ ಭಗವಾ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸೇಸಿ ಸಮಾದಪೇಸಿ ಸಮುತ್ತೇಜೇಸಿ ಸಮ್ಪಹಂಸೇಸಿ । ಅಥ ಖೋ ಕೇಣಿಯೋ ಜಟಿಲೋ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸಿತೋ ಸಮಾದಪಿತೋ ಸಮುತ್ತೇಜಿತೋ ಸಮ್ಪಹಂಸಿತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಅಧಿವಾಸೇತು ಮೇ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಸ್ವಾತನಾಯ ಭತ್ತಂ ಸದ್ಧಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನಾ"ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಭಗವಾ ಕೇಣಿಯಂ ಜಟಿಲಂ ಏತದವೋಚ - "ಮಹಾ ಖೋ, ಕೇಣಿಯ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಅಡ್ಢತೇಳಸಾನಿ ಭಿಕ್ಖುಸತಾನಿ, ತ್ವಞ್ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸು ಅಭಿಪ್ಪಸನ್ನೋ"ತಿ। ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಕೇಣಿಯೋ ಜಟಿಲೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಮಹಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಅಡ್ಢತೇಳಸಾನಿ ಭಿಕ್ಖುಸತಾನಿ, ಅಹಞ್ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸು ಅಭಿಪ್ಪಸನ್ನೋ; ಅಧಿವಾಸೇತು ಮೇ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಸ್ವಾತನಾಯ ಭತ್ತಂ ಸದ್ಧಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನಾ"ತಿ। ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಭಗವಾ ಕೇಣಿಯಂ ಜಟಿಲಂ ಏತದವೋಚ - "ಮಹಾ ಖೋ, ಕೇಣಿಯ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಅಡ್ಢತೇಳಸಾನಿ ಭಿಕ್ಖುಸತಾನಿ, ತ್ವಞ್ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸು ಅಭಿಪ್ಪಸನ್ನೋ"ತಿ। ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಕೇಣಿಯೋ ಜಟಿಲೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಮಹಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಅಡ್ಢತೇಳಸಾನಿ ಭಿಕ್ಖುಸತಾನಿ, ಅಹಞ್ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸು ಅಭಿಪ್ಪಸನ್ನೋ; ಅಧಿವಾಸೇತು ಮೇ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಸ್ವಾತನಾಯ ಭತ್ತಂ ಸದ್ಧಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನಾ"ತಿ । ಅಧಿವಾಸೇಸಿ ಭಗವಾ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇನ। ಅಥ ಖೋ ಕೇಣಿಯೋ ಜಟಿಲೋ ಭಗವತೋ ಅಧಿವಾಸನಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಯೇನ ಸಕೋ ಅಸ್ಸಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚೇ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತೇ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಸುಣನ್ತು ಮೇ ಭೋನ್ತೋ, ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಾ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಾ; ಸಮಣೋ ಮೇ ಗೋತಮೋ ನಿಮನ್ತಿತೋ ಸ್ವಾತನಾಯ ಭತ್ತಂ ಸದ್ಧಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ। ಯೇನ ಮೇ ಕಾಯವೇಯ್ಯಾವಟಿಕಂ [ಕಾಯವೇಯಾವಟ್ಟಿಕಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಕಾಯವೇಯ್ಯಾವತಿಕಂ (ಕ॰)] ಕರೇಯ್ಯಾಥಾ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭೋ"ತಿ ಖೋ ಕೇಣಿಯಸ್ಸ ಜಟಿಲಸ್ಸ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಾ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಾ ಕೇಣಿಯಸ್ಸ ಜಟಿಲಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಉದ್ಧನಾನಿ ಖಣನ್ತಿ, ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಕಟ್ಠಾನಿ ಫಾಲೇನ್ತಿ, ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಭಾಜನಾನಿ ಧೋವನ್ತಿ, ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಉದಕಮಣಿಕಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇನ್ತಿ, ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಆಸನಾನಿ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ। ಕೇಣಿಯೋ ಪನ ಜಟಿಲೋ ಸಾಮಂಯೇವ ಮಣ್ಡಲಮಾಲಂ ಪಟಿಯಾದೇತಿ।

೩೯೭. ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಸೇಲೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಆಪಣೇ ಪಟಿವಸತಿ ತಿಣ್ಣಂ ವೇದಾನಂ ಪಾರಗೂ ಸನಿಘಣ್ಡುಕೇಟುಭಾನಂ ಸಾಕ್ಖರಪ್ಪಭೇದಾನಂ ಇತಿಹಾಸಪಞ್ಚಮಾನಂ , ಪದಕೋ, ವೇಯ್ಯಾಕರಣೋ, ಲೋಕಾಯತಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣೇಸು ಅನವಯೋ, ತೀಣಿ ಚ ಮಾಣವಕಸತಾನಿ ಮನ್ತೇ ವಾಚೇತಿ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ

ಕೇಣಿಯೋ ಜಟಿಲೋ ಸೇಲೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಅಭಿಪ್ಪಸನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಅಥ ಖೋ ಸೇಲೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ತೀಹಿ ಮಾಣವಕಸತೇಹಿ ಪರಿವುತೋ ಜಙ್ಘಾವಿಹಾರಂ ಅನುಚಙ್ಕಮಮಾನೋ ಅನುವಿಚರಮಾನೋ ಯೇನ ಕೇಣಿಯಸ್ಸ ಜಟಿಲಸ್ಸ ಅಸ್ಸಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಸೇಲೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಕೇಣಿಯಸ್ಸ ಜಟಿಲಸ್ಸ ಅಸ್ಸಮೇ ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಉದ್ಧನಾನಿ ಖಣನ್ತೇ, ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಕಟ್ಠಾನಿ ಫಾಲೇನ್ತೇ, ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಭಾಜನಾನಿ ಧೋವನ್ತೇ, ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಉದಕಮಣಿಕಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇನ್ತೇ, ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಆಸನಾನಿ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತೇ, ಕೇಣಿಯಂ ಪನ ಜಟಿಲಂ ಸಾಮಂಯೇವ ಮಣ್ಡಲಮಾಲಂ ಪಟಿಯಾದೇನ್ತಂ। ದಿಸ್ವಾನ ಕೇಣಿಯಂ ಜಟಿಲಂ ಏತದವೋಚ – "ಕಿಂ ನು ಭೋತೋ ಕೇಣಿಯಸ್ಸ ಆವಾಹೋ ವಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ ವಿವಾಹೋ ವಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಮಹಾಯಞ್ಞೋ ವಾ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತೋ, ರಾಜಾ ವಾ ಮಾಗಧೋ ಸೇನಿಯೋ ಬಿಮ್ಬಿಸಾರೋ ನಿಮನ್ತಿತೋ ಸ್ವಾತನಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಬಲಕಾಯೇನಾ"ತಿ? "ನ ಮೇ, ಭೋ ಸೇಲ, ಆವಾಹೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ ನಪಿ ವಿವಾಹೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ ನಪಿ ರಾಜಾ ಮಾಗಧೋ ಸೇನಿಯೋ ಬಿಮ್ಬಿಸಾರೋ ನಿಮನ್ತಿತೋ ಸ್ವಾತನಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಬಲಕಾಯೇನ; ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಮೇ ಮಹಾಯಞ್ಞೋ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತೋ। ಅತ್ಥಿ, ಭೋ, ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಸಕ್ಯಪುತ್ತೋ ಸಕ್ಯಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಅಙ್ಗುತ್ತರಾಪೇಸು ಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಅಡ್ಢತೇಳಸೇಹಿ ಭಿಕ್ಖುಸತೇಹಿ ಆಪಣಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ। ತಂ ಖೋ ಪನ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಏವಂ ಕಲ್ಯಾಣೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗತೋ – 'ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸುಗತೋ ಲೋಕವಿದೂ ಅನುತ್ತರೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ'ತಿ। ಸೋ ಮೇ ನಿಮನ್ತಿತೋ ಸ್ವಾತನಾಯ ಭತ್ತಂ ಸದ್ಧಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನಾ"ತಿ।

"ಬುದ್ಧೋತಿ – ಭೋ ಕೇಣಿಯ, ವದೇಸಿ"?

"ಬುದ್ಧೋತಿ – ಭೋ ಸೇಲ, ವದಾಮಿ"।

"ಬುದ್ಧೋತಿ – ಭೋ ಕೇಣಿಯ, ವದೇಸಿ"?

"ಬುದ್ಧೋತಿ – ಭೋ ಸೇಲ, ವದಾಮೀ"ತಿ।

೩೯೮. ಅಥ ಖೋ ಸೇಲಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – "ಘೋಸೋಪಿ ಖೋ ಏಸೋ ದುಲ್ಲಭೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ – ಯದಿದಂ 'ಬುದ್ಧೋ'ತಿ [ಯದಿದಂ ಬುದ್ಧೋ ಬುದ್ಧೋತಿ (ಕ॰)]। ಆಗತಾನಿ ಖೋ ಪನಮ್ಹಾಕಂ ಮನ್ತೇಸು ದ್ವತ್ತಿಂಸಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣಾನಿ, ಯೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ ಮಹಾಪುರಿಸಸ್ಸ ದ್ವೇಯೇವ ಗತಿಯೋ ಭವನ್ತಿ ಅನಞ್ಞಾ। ಸಚೇ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಿ, ರಾಜಾ ಹೋತಿ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಧಮ್ಮಿಕೋ ಧಮ್ಮರಾಜಾ ಚಾತುರನ್ತೋ ವಿಜಿತಾವೀ ಜನಪದತ್ಥಾವರಿಯಪ್ಪತ್ತೋ ಸತ್ತರತನಸಮನ್ನಾಗತೋ। ತಸ್ಸಿಮಾನಿ ಸತ್ತ ರತನಾನಿ ಭವನ್ತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ – ಚಕ್ಕರತನಂ, ಹತ್ಥಿರತನಂ, ಅಸ್ಸರತನಂ, ಮಣಿರತನಂ, ಇತ್ಥಿರತನಂ, ಗಹಪತಿರತನಂ, ಪರಿಣಾಯಕರತನಮೇವ ಸತ್ತಮಂ। ಪರೋಸಹಸ್ಸಂ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಪುತ್ತಾ ಭವನ್ತಿ ಸೂರಾ ವೀರಙ್ಗರೂಪಾ ಪರಸೇನಪ್ಪಮದ್ದನಾ। ಸೋ ಇಮಂ ಪಥವಿಂ ಸಾಗರಪರಿಯನ್ತಂ ಅದಣ್ಡೇನ ಅಸತ್ಥೇನ ಧಮ್ಮೇನ ಅಭಿವಿಜಿಯ ಅಜ್ಝಾವಸತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜತಿ, ಅರಹಂ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಲೋಕೇ ವಿವಟ್ಟಚ್ಛದೋ"।

"ಕಹಂ ಪನ, ಭೋ ಕೇಣಿಯ, ಏತರಹಿ ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ವಿಹರತಿ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ"ತಿ? ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಕೇಣಿಯೋ ಜಟಿಲೋ ದಕ್ಖಿಣಂ ಬಾಹುಂ ಪಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಸೇಲಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಏತದವೋಚ – "ಯೇನೇಸಾ, ಭೋ ಸೇಲ, ನೀಲವನರಾಜೀ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಸೇಲೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ತೀಹಿ ಮಾಣವಕಸತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ। ಅಥ ಖೋ ಸೇಲೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ತೇ ಮಾಣವಕೇ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಅಪ್ಪಸದ್ದಾ ಭೋನ್ತೋ ಆಗಚ್ಛನ್ತು ಪದೇ ಪದಂ [ಪಾದೇ ಪಾದಂ (ಸೀ॰)] ನಿಕ್ಖಿಪನ್ತಾ; ದುರಾಸದಾ [ದೂರಸದ್ದಾ (ಕ॰)] ಹಿ ತೇ ಭಗವನ್ತೋ ಸೀಹಾವ ಏಕಚರಾ। ಯದಾ ಚಾಹಂ, ಭೋ, ಸಮಣೇನ ಗೋತಮೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಮನ್ತೇಯ್ಯಂ, ಮಾ ಮೇ ಭೋನ್ತೋ ಅನ್ತರನ್ತರಾ ಕಥಂ ಓಪಾತೇಥ। ಕಥಾಪರಿಯೋಸಾನಂ ಮೇ ಭವನ್ತೋ

ಆಗಮೇನ್ತೂ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಸೇಲೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೇಲೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವತೋ ಕಾಯೇ ದ್ವತ್ತಿಂಸಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣಾನಿ ಸಮನ್ನೇಸಿ।

ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಸೇಲೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವತೋ ಕಾಯೇ ದ್ವತ್ತಿಂಸಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣಾನಿ, ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಠಪೇತ್ವಾ ದ್ವೇ। ದ್ವೀಸು ಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣೇಸು ಕಙ್ಖತಿ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛತಿ ನಾಧಿಮುಚ್ಚತಿ ನ ಸಮ್ಪಸೀದತಿ - ಕೋಸೋಹಿತೇ ಚ ವತ್ಥಗುಯ್ಹೇ, ಪಹೂತಜಿವ್ಹತಾಯ ಚ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವತೋ ಏತದಹೋಸಿ - "ಪಸ್ಸತಿ ಖೋ ಮೇ ಅಯಂ ಸೇಲೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ದ್ವತ್ತಿಂಸಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣಾನಿ, ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಠಪೇತ್ವಾ ದ್ವೇ। ದ್ವೀಸು ಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣೇಸು ಕಙ್ಖತಿ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛತಿ ನಾಧಿಮುಚ್ಚತಿ ನ ಸಮ್ಪಸೀದತಿ - ಕೋಸೋಹಿತೇ ಚ ವತ್ಥಗುಯ್ಹೇ, ಪಹೂತಜಿವ್ಹತಾಯ ಚಾ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ತಥಾರೂಪಂ ಇದ್ಧಾಭಿಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖಾಸಿ, ಯಥಾ ಅದ್ದಸ ಸೇಲೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವತೋ ಕೋಸೋಹಿತಂ ವತ್ಥಗುಯ್ಹಂ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಜಿವ್ಹಂ ನಿನ್ನಾಮೇತ್ವಾ ಉಭೋಪಿ ಕಣ್ಣಸೋತಾನಿ ಅನುಮಸಿ ಪಟಿಮಸಿ; ಉಭೋಪಿ ನಾಸಿಕಸೋತಾನಿ ಅನುಮಸಿ ಪಟಿಮಸಿ; ಕೇವಲಮ್ಪಿ ನಲಾಟಮಣ್ಡಲಂ ಜಿವ್ಹಾಯ ಛಾದೇಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಸೇಲಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - "ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಖೋ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ದ್ವತ್ತಿಂಸಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣೇಹಿ ಪರಿಪುಣ್ಣೇಹಿ, ನೋ ಅಪರಿಪುಣ್ಣೇಹಿ; ನೋ ಚ ಖೋ ನಂ ಜಾನಾಮಿ ಬುದ್ಧೋ ವಾ ನೋ ವಾ। ಸುತಂ ಖೋ ಪನ ಮೇತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ವುದ್ಧಾನಂ ಮಹಲ್ಲಕಾನಂ ಆಚರಿಯಪಾಚರಿಯಾನಂ ಭಾಸಮಾನಾನಂ - 'ಯೇ ತೇ ಭವನ್ತಿ ಅರಹನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ ತೇ ಸಕೇ ವಣ್ಣೇ ಭಞ್ಞಮಾನೇ ಅತ್ತಾನಂ ಪಾತುಕರೋನ್ತೀ'ತಿ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ಸಮ್ಮುಖಾ ಸಾರುಪ್ಪಾಹಿ ಗಾಥಾಹಿ ಅಭಿತ್ಥವೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ।

೩೯೯. ಅಥ ಖೋ ಸೇಲೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವನ್ತಂ ಸಮ್ಮುಖಾ ಸಾರುಪ್ಪಾಹಿ ಗಾಥಾಹಿ ಅಭಿತ್ಥವಿ -

"ಪರಿಪುಣ್ಣಕಾಯೋ ಸುರುಚಿ, ಸುಜಾತೋ ಚಾರುದಸ್ಸನೋ।
ಸುವಣ್ಣವಣ್ಣೋಸಿ ಭಗವಾ, ಸುಸುಕ್ಕದಾಠೋಸಿ ವೀರಿಯವಾ [ವಿರಿಯವಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]॥

"ನರಸ್ಸ ಹಿ ಸುಜಾತಸ್ಸ, ಯೇ ಭವನ್ತಿ ವಿಯಞ್ಜನಾ।
ಸಬ್ಬೇ ತೇ ತವ ಕಾಯಸ್ಮಿಂ, ಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣಾ॥

"ಪಸನ್ನನೇತ್ತೋ ಸುಮುಖೋ, ಬ್ರಹಾ [ಬ್ರಹ್ಮಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಉಜು ಪತಾಪವಾ।
ಮಜ್ಝೇ ಸಮಣಸಙ್ಘಸ್ಸ, ಆದಿಚ್ಚೋವ ವಿರೋಚಸಿ॥

"ಕಲ್ಯಾಣದಸ್ಸನೋ ಭಿಕ್ಖು, ಕಞ್ಚನಸನ್ನಿಭತ್ತಚೋ।
ಕಿಂ ತೇ ಸಮಣಭಾವೇನ, ಏವಂ ಉತ್ತಮವಣ್ಣಿನೋ॥

"ರಾಜಾ ಅರಹಸಿ ಭವಿತುಂ, ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ರಥೇಸಭೋ।
ಚಾತುರನ್ತೋ ವಿಜಿತಾವೀ, ಜಮ್ಬುಸಣ್ಡಸ್ಸ [ಜಮ್ಬುಮಣ್ಡಸ್ಸ (ಕ॰)] ಇಸ್ಸರೋ॥

"ಖತ್ತಿಯಾ ಭೋಗಿರಾಜಾನೋ, ಅನುಯನ್ತಾ [ಅನುಯುತ್ತಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಭವನ್ತು ತೇ।
ರಾಜಾಭಿರಾಜಾ ಮನುಜಿನ್ದೋ, ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಹಿ ಗೋತಮ"॥

"ರಾಜಾಹಮಸ್ಮಿ ಸೇಲಾತಿ, ಧಮ್ಮರಾಜಾ ಅನುತ್ತರೋ।
ಧಮ್ಮೇನ ಚಕ್ಕಂ ವತ್ತೇಮಿ, ಚಕ್ಕಂ ಅಪ್ಪಟಿವತ್ತಿಯಂ"॥

“ಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಪಟಿಜಾನಾಸಿ, ಧಮ್ಮರಾಜಾ ಅನುತ್ತರೋ।
‘ಧಮ್ಮೇನ ಚಕ್ಕಂ ವತ್ತೇಮಿ’, ಇತಿ ಭಾಸಸಿ ಗೋತಮ॥

“ಕೋ ನು ಸೇನಾಪತಿ ಭೋತೋ, ಸಾವಕೋ ಸತ್ಥುರನ್ವಯೋ।
ಕೋ ತೇ ತಮನುವತ್ತೇತಿ, ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತಿತಂ”॥

“ಮಯಾ ಪವತ್ತಿತಂ ಚಕ್ಕಂ, (ಸೇಲಾತಿ ಭಗವಾ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ ಅನುತ್ತರಂ।
ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಅನುವತ್ತೇತಿ, ಅನುಜಾತೋ ತಥಾಗತಂ॥

“ಅಭಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾತಂ, ಭಾವೇತಬ್ಬಞ್ಚ ಭಾವಿತಂ।
ಪಹಾತಬ್ಬಂ ಪಹೀನಂ ಮೇ, ತಸ್ಮಾ ಬುದ್ಧೋಸ್ಮಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ॥

“ವಿನಯಸ್ಸು ಮಯಿ ಕಙ್ಖಂ, ಅಧಿಮುಚ್ಚಸ್ಸು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ।
ದುಲ್ಲಭಂ ದಸ್ಸನಂ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಬುದ್ಧಾನಂ ಅಭಿಣ್ಹಸೋ॥

“ಯೇಸಂ ವೇ ದುಲ್ಲಭೋ ಲೋಕೇ, ಪಾತುಭಾವೋ ಅಭಿಣ್ಹಸೋ।
ಸೋಹಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಮ್ಬುದ್ಧೋ, ಸಲ್ಲಕತ್ತೋ ಅನುತ್ತರೋ॥

“ಬ್ರಹ್ಮಭೂತೋ ಅತಿತುಲೋ, ಮಾರಸೇನಪ್ಪಮದ್ದನೋ।
ಸಬ್ಬಾಮಿತ್ತೇ ವಸೀ ಕತ್ವಾ, ಮೋದಾಮಿ ಅಕುತೋಭಯೋ”॥

“ಇಮಂ ಭೋನ್ತೋ ನಿಸಾಮೇಥ, ಯಥಾ ಭಾಸತಿ ಚಕ್ಖುಮಾ।
ಸಲ್ಲಕತ್ತೋ ಮಹಾವೀರೋ, ಸೀಹೋವ ನದತೀ ವನೇ॥

“ಬ್ರಹ್ಮಭೂತಂ ಅತಿತುಲಂ, ಮಾರಸೇನಪ್ಪಮದ್ದನಂ।
ಕೋ ದಿಸ್ವಾ ನಪ್ಪಸೀದೇಯ್ಯ, ಅಪಿ ಕಣ್ಹಾಭಿಜಾತಿಕೋ॥

“ಯೋ ಮಂ ಇಚ್ಛತಿ ಅನ್ವೇತು, ಯೋ ವಾ ನಿಚ್ಛತಿ ಗಚ್ಛತು।
ಇಧಾಹಂ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮಿ, ವರಪಞ್ಞಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ”॥

“ಏತಞ್ಚೇ [ಏವಞ್ಚೇ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ರುಚ್ಚತಿ ಭೋತೋ, ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸಾಸನಂ [ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸಾಸನೇ (ಕತ್ಥಚಿ ಸುತ್ತನಿಪಾತೇ)]।
ಮಯಮ್ಪಿ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮ, ವರಪಞ್ಞಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ”॥

“ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ತಿಸತಾ ಇಮೇ, ಯಾಚನ್ತಿ ಪಞ್ಜಲೀಕತಾ।
ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿಸ್ಸಾಮ, ಭಗವಾ ತವ ಸನ್ತಿಕೇ”॥

“ಸ್ವಾಕ್ಖಾತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, (ಸೇಲಾತಿ ಭಗವಾ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕಮಕಾಲಿಕಂ।
ಯತ್ಥ ಅಮೋಘಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ, ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ ಸಿಕ್ಖತೋ”ತಿ॥

ಅಲತ್ಥ ಖೋ ಸೇಲೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಸಪರಿಸೋ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ, ಅಲತ್ಥ ಉಪಸಮ್ಪದಂ।

೪೦೦. ಅಥ ಖೋ ಕೇಣಿಯೋ ಜಟಿಲೋ ತಸ್ಸಾ ರತ್ತಿಯಾ ಅಚ್ಚಯೇನ ಸಕೇ ಅಸ್ಸಮೇ ಪಣೀತಂ ಖಾದನೀಯಂ ಭೋಜನೀಯಂ ಪಟಿಯಾದಾಪೇತ್ವಾ ಭಗವತೋ ಕಾಲಂ ಆರೋಚಾಪೇಸಿ - "ಕಾಲೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ನಿಟ್ಠಿತಂ ಭತ್ತ"ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಯೇನ ಕೇಣಿಯಸ್ಸ ಜಟಿಲಸ್ಸ ಅಸ್ಸಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ ಸದ್ಧಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ। ಅಥ ಖೋ ಕೇಣಿಯೋ ಜಟಿಲೋ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪಣೀತೇನ ಖಾದನೀಯೇನ ಭೋಜನೀಯೇನ ಸಹತ್ಥಾ ಸನ್ತಪ್ಪೇಸಿ, ಸಮ್ಪವಾರೇಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಕೇಣಿಯೋ ಜಟಿಲೋ ಭಗವನ್ತಂ ಭುತ್ತಾವಿಂ ಓನೀತಪತ್ತಪಾಣಿಂ ಅಞ್ಞತರಂ ನೀಚಂ ಆಸನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಕೇಣಿಯಂ ಜಟಿಲಂ ಭಗವಾ ಇಮಾಹಿ ಗಾಥಾಹಿ ಅನುಮೋದಿ -

"ಅಗ್ಗಿಹುತ್ತಮುಖಾ ಯಞ್ಞಾ, ಸಾವಿತ್ತೀ ಛನ್ದಸೋ ಮುಖಂ।
ರಾಜಾ ಮುಖಂ ಮನುಸ್ಸಾನಂ, ನದೀನಂ ಸಾಗರೋ ಮುಖಂ॥

"ನಕ್ಖತ್ತಾನಂ ಮುಖಂ ಚನ್ದೋ, ಆದಿಚ್ಚೋ ತಪತಂ ಮುಖಂ।
ಪುಞ್ಞಂ ಆಕಙ್ಖಮಾನಾನಂ, ಸಙ್ಘೋ ವೇ ಯಜತಂ ಮುಖ"ನ್ತಿ॥

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಕೇಣಿಯಂ ಜಟಿಲಂ ಇಮಾಹಿ ಗಾಥಾಹಿ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸೇಲೋ ಸಪರಿಸೋ ಏಕೋ ವೂಪಕಟ್ಠೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಆತಾಪೀ ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರನ್ತೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ - ಯಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ ತದನುತ್ತರಂ - ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿ। 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿ। ಅಞ್ಞತರೋ ಖೋ ಪನಾಯಸ್ಮಾ ಸೇಲೋ ಸಪರಿಸೋ ಅರಹತಂ ಅಹೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸೇಲೋ ಸಪರಿಸೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏಕಂಸಂ ಚೀವರಂ ಕತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನಞ್ಜಲಿಂ ಪಣಾಮೇತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಗಾಥಾಹಿ ಅಜ್ಝಭಾಸಿ -

"ಯಂ ತಂ ಸರಣಮಾಗಮ್ಮ, ಇತೋ ಅಟ್ಠಮಿ ಚಕ್ಖುಮಾ।
ಸತ್ತರತ್ತೇನ [ಅನುತ್ತರೇನ (ಕ॰)] ಭಗವಾ, ದನ್ತಮ್ಹ ತವ ಸಾಸನೇ॥

"ತುವಂ ಬುದ್ಧೋ ತುವಂ ಸತ್ಥಾ, ತುವಂ ಮಾರಾಭಿಭೂ ಮುನಿ।
ತುವಂ ಅನುಸಯೇ ಛೇತ್ವಾ, ತಿಣ್ಣೋ ತಾರೇಸಿಮಂ ಪಜಂ॥

"ಉಪಧೀ ತೇ ಸಮತಿಕ್ಕನ್ತಾ, ಆಸವಾ ತೇ ಪದಾಲಿತಾ।
ಸೀಹೋವ ಅನುಪಾದಾನೋ, ಪಹೀನಭಯಭೇರವೋ॥

"ಭಿಕ್ಖವೋ ತಿಸತಾ ಇಮೇ, ತಿಟ್ಠನ್ತಿ ಪಞ್ಜಲೀಕತಾ।
ಪಾದೇ ವೀರ ಪಸಾರೇಹಿ, ನಾಗಾ ವನ್ದನ್ತು ಸತ್ಥುನೋ"ತಿ॥

ಸೇಲಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ದುತಿಯಂ।

೩. ಅಸ್ಸಲಾಯನಸುತ್ತಂ

೪೦೧. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ನಾನಾವೇರಜ್ಜಕಾನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಪಞ್ಚಮತ್ತಾನಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸತಾನಿ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಪಟಿವಸನ್ತಿ ಕೇನಚಿದೇವ ಕರಣೀಯೇನ। ಅಥ ಖೋ ತೇಸಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಏತದಹೋಸಿ – "ಅಯಂ ಖೋ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಚಾತುವಣ್ಣಿಂ ಸುದ್ಧಿಂ ಪಞ್ಞಪೇತಿ। ಕೋ ನು ಖೋ ಪಹೋತಿ ಸಮಣೇನ ಗೋತಮೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಅಸ್ಮಿಂ ವಚನೇ ಪಟಿಮನ್ತೇತು"ನ್ತಿ? ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಅಸ್ಸಲಾಯನೋ ನಾಮ ಮಾಣವೋ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಪಟಿವಸತಿ ದಹರೋ, ವುತ್ತಸಿರೋ, ಸೋಳಸವಸ್ಸುದ್ದೇಸಿಕೋ ಜಾತಿಯಾ, ತಿಣ್ಣಂ ವೇದಾನಂ ಪಾರಗೂ ಸನಿಘಣ್ಡುಕೇಟುಭಾನಂ ಸಾಕ್ಖರಪ್ಪಭೇದಾನಂ ಇತಿಹಾಸಪಞ್ಚಮಾನಂ, ಪದಕೋ, ವೇಯ್ಯಾಕರಣೋ, ಲೋಕಾಯತಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣೇಸು ಅನವಯೋ। ಅಥ ಖೋ ತೇಸಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಏತದಹೋಸಿ – "ಅಯಂ ಖೋ ಅಸ್ಸಲಾಯನೋ ಮಾಣವೋ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಪಟಿವಸತಿ ದಹರೋ, ವುತ್ತಸಿರೋ, ಸೋಳಸವಸ್ಸುದ್ದೇಸಿಕೋ ಜಾತಿಯಾ, ತಿಣ್ಣಂ ವೇದಾನಂ ಪಾರಗೂ…ಪೇ॰… ಅನವಯೋ। ಸೋ ಖೋ ಪಹೋತಿ ಸಮಣೇನ ಗೋತಮೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಅಸ್ಮಿಂ ವಚನೇ ಪಟಿಮನ್ತೇತು"ನ್ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಯೇನ ಅಸ್ಸಲಾಯನೋ ಮಾಣವೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಅಸ್ಸಲಾಯನಂ ಮಾಣವಂ ಏತದವೋಚುಂ – "ಅಯಂ, ಭೋ ಅಸ್ಸಲಾಯನ , ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಚಾತುವಣ್ಣಿಂ ಸುದ್ಧಿಂ ಪಞ್ಞಪೇತಿ। ಏತು ಭವಂ ಅಸ್ಸಲಾಯನೋ ಸಮಣೇನ ಗೋತಮೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಅಸ್ಮಿಂ ವಚನೇ ಪಟಿಮನ್ತೇತೂ"ತಿ [ಪಟಿಮನ್ತೇತುನ್ತಿ (ಪೀ॰ ಕ॰)]।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಅಸ್ಸಲಾಯನೋ ಮಾಣವೋ ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಏತದವೋಚ – "ಸಮಣೋ ಖಲು, ಭೋ, ಗೋತಮೋ ಧಮ್ಮವಾದೀ; ಧಮ್ಮವಾದಿನೋ ಚ ಪನ ದುಪ್ಪಟಿಮನ್ತಿಯಾ ಭವನ್ತಿ। ನಾಹಂ ಸಕ್ಕೋಮಿ ಸಮಣೇನ ಗೋತಮೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಅಸ್ಮಿಂ ವಚನೇ ಪಟಿಮನ್ತೇತು"ನ್ತಿ। ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಸ್ಸಲಾಯನಂ ಮಾಣವಂ ಏತದವೋಚುಂ – "ಅಯಂ, ಭೋ ಅಸ್ಸಲಾಯನ, ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಚಾತುವಣ್ಣಿಂ ಸುದ್ಧಿಂ ಪಞ್ಞಪೇತಿ। ಏತು ಭವಂ ಅಸ್ಸಲಾಯನೋ ಸಮಣೇನ ಗೋತಮೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಅಸ್ಮಿಂ ವಚನೇ ಪಟಿಮನ್ತೇತು [ಪಟಿಮನ್ತೇತುಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)]। ಚರಿತಂ ಖೋ ಪನ ಭೋತಾ ಅಸ್ಸಲಾಯನೇನ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕ"ನ್ತಿ। ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಅಸ್ಸಲಾಯನೋ ಮಾಣವೋ ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಏತದವೋಚ – "ಸಮಣೋ ಖಲು, ಭೋ, ಗೋತಮೋ ಧಮ್ಮವಾದೀ; ಧಮ್ಮವಾದಿನೋ ಚ ಪನ ದುಪ್ಪಟಿಮನ್ತಿಯಾ ಭವನ್ತಿ । ನಾಹಂ ಸಕ್ಕೋಮಿ ಸಮಣೇನ ಗೋತಮೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಅಸ್ಮಿಂ ವಚನೇ ಪಟಿಮನ್ತೇತು"ನ್ತಿ। ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಸ್ಸಲಾಯನಂ ಮಾಣವಂ ಏತದವೋಚುಂ – "ಅಯಂ, ಭೋ ಅಸ್ಸಲಾಯನ, ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಚಾತುವಣ್ಣಿಂ ಸುದ್ಧಿಂ ಪಞ್ಞಪೇತಿ। ಏತು ಭವಂ ಅಸ್ಸಲಾಯನೋ ಸಮಣೇನ ಗೋತಮೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಅಸ್ಮಿಂ ವಚನೇ ಪಟಿಮನ್ತೇತು [ಪಟಿಮನ್ತೇತುಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)]। ಚರಿತಂ ಖೋ ಪನ ಭೋತಾ ಅಸ್ಸಲಾಯನೇನ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಂ। ಮಾ ಭವಂ ಅಸ್ಸಲಾಯನೋ ಅಯುದ್ಧಪರಾಜಿತಂ ಪರಾಜಯೀ"ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಅಸ್ಸಲಾಯನೋ ಮಾಣವೋ ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಏತದವೋಚ – "ಅದ್ಧಾ ಖೋ ಅಹಂ ಭವನ್ತೋ ನ ಲಭಾಮಿ। ಸಮಣೋ ಖಲು, ಭೋ, ಗೋತಮೋ ಧಮ್ಮವಾದೀ; ಧಮ್ಮವಾದಿನೋ ಚ ಪನ ದುಪ್ಪಟಿಮನ್ತಿಯಾ ಭವನ್ತಿ। ನಾಹಂ ಸಕ್ಕೋಮಿ ಸಮಣೇನ ಗೋತಮೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಅಸ್ಮಿಂ ವಚನೇ ಪಟಿಮನ್ತೇತುನ್ತಿ। ಅಪಿ ಚಾಹಂ ಭವನ್ತಾನಂ ವಚನೇನ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ।

೪೦೨. ಅಥ ಖೋ ಅಸ್ಸಲಾಯನೋ ಮಾಣವೋ ಮಹತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಣೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಅಸ್ಸಲಾಯನೋ ಮಾಣವೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಏವಮಾಹಂಸು – 'ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋವ ಸೇಟ್ಠೋ ವಣ್ಣೋ, ಹೀನೋ ಅಞ್ಞೋ ವಣ್ಣೋ; ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋವ ಸುಕ್ಕೋ ವಣ್ಣೋ, ಕಣ್ಹೋ ಅಞ್ಞೋ

ವಣ್ಣೋ; ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋವ ಸುಜ್ಝನ್ತಿ, ನೋ ಅಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ; ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾವ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಪುತ್ತಾ ಓರಸಾ ಮುಖತೋ ಜಾತಾ ಬ್ರಹ್ಮಜಾ ಬ್ರಹ್ಮನಿಮ್ಮಿತಾ ಬ್ರಹ್ಮದಾಯಾದಾ'ತಿ। ಇಧ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಕಿಮಾಹಾ"ತಿ? "ದಿಸ್ಸನ್ತಿ [ದಿಸ್ಸನ್ತೇ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಖೋ ಪನ, ಅಸ್ಸಲಾಯನ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯೋ ಉತುನಿಯೋಪಿ ಗಬ್ಭಿನಿಯೋಪಿ ವಿಜಾಯಮಾನಾಪಿ ಪಾಯಮಾನಾಪಿ। ತೇ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯೋನಿಜಾವ ಸಮಾನಾ ಏವಮಾಹಂಸು - 'ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋವ ಸೇಟ್ಠೋ ವಣ್ಣೋ, ಹೀನೋ ಅಞ್ಞೋ ವಣ್ಣೋ; ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋವ ಸುಕ್ಕೋ ವಣ್ಣೋ, ಕಣ್ಹೋ ಅಞ್ಞೋ ವಣ್ಣೋ; ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾವ ಸುಜ್ಝನ್ತಿ, ನೋ ಅಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ; ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾವ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಪುತ್ತಾ ಓರಸಾ ಮುಖತೋ ಜಾತಾ ಬ್ರಹ್ಮಜಾ ಬ್ರಹ್ಮನಿಮ್ಮಿತಾ ಬ್ರಹ್ಮದಾಯಾದಾ'"ತಿ। "ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಏವಮಾಹ, ಅಥ ಖ್ವೇತ್ಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಮೇತಂ ಮಞ್ಞನ್ತಿ - 'ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋವ ಸೇಟ್ಠೋ ವಣ್ಣೋ, ಹೀನೋ ಅಞ್ಞೋ ವಣ್ಣೋ...ಪೇ॰... ಬ್ರಹ್ಮದಾಯಾದಾ'"ತಿ।

೪೦೩. "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಅಸ್ಸಲಾಯನ, ಸುತಂ ತೇ - 'ಯೋನಕಕಮ್ಬೋಜೇಸು ಅಞ್ಞೇಸು ಚ ಪಚ್ಚನ್ತಿಮೇಸು ಜನಪದೇಸು ದ್ವೇವ ವಣ್ಣಾ - ಅಯ್ಯೋ ಚೇವ ದಾಸೋ ಚ; ಅಯ್ಯೋ ಹುತ್ವಾ ದಾಸೋ ಹೋತಿ, ದಾಸೋ ಹುತ್ವಾ ಅಯ್ಯೋ ಹೋತೀ'"ತಿ ? "ಏವಂ, ಭೋ, ಸುತಂ ತಂ ಮೇ - 'ಯೋನಕಕಮ್ಬೋಜೇಸು ಅಞ್ಞೇಸು ಚ ಪಚ್ಚನ್ತಿಮೇಸು ಜನಪದೇಸು ದ್ವೇವ ವಣ್ಣಾ - ಅಯ್ಯೋ ಚೇವ ದಾಸೋ ಚ; ಅಯ್ಯೋ ಹುತ್ವಾ ದಾಸೋ ಹೋತಿ, ದಾಸೋ ಹುತ್ವಾ ಅಯ್ಯೋ ಹೋತೀ'"ತಿ। "ಏತ್ಥ, ಅಸ್ಸಲಾಯನ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಕಿಂ ಬಲಂ, ಕೋ ಅಸ್ಸಾಸೋ ಯದೇತ್ಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಮಾಹಂಸು - 'ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋವ ಸೇಟ್ಠೋ ವಣ್ಣೋ, ಹೀನೋ ಅಞ್ಞೋ ವಣ್ಣೋ...ಪೇ॰... ಬ್ರಹ್ಮದಾಯಾದಾ'"ತಿ? "ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಏವಮಾಹ, ಅಥ ಖ್ವೇತ್ಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಮೇತಂ ಮಞ್ಞನ್ತಿ - 'ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋವ ಸೇಟ್ಠೋ ವಣ್ಣೋ, ಹೀನೋ ಅಞ್ಞೋ ವಣ್ಣೋ...ಪೇ॰... ಬ್ರಹ್ಮದಾಯಾದಾ'"ತಿ।

೪೦೪. "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಅಸ್ಸಲಾಯನ, ಖತ್ತಿಯೋವ ನು ಖೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೀ ಮುಸಾವಾದೀ ಪಿಸುಣವಾಚೋ ಫರುಸವಾಚೋ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪೀ ಅಭಿಜ್ಝಾಲು ಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತೋ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ, ನೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ? ವೇಸ್ಸೋವ ನು ಖೋ...ಪೇ॰... ಸುದ್ದೋವ ನು ಖೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೀ ಮುಸಾವಾದೀ ಪಿಸುಣವಾಚೋ ಫರುಸವಾಚೋ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪೀ ಅಭಿಜ್ಝಾಲು ಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತೋ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ, ನೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ"ತಿ? "ನೋ ಹಿದಂ, ಭೋ ಗೋತಮ। ಖತ್ತಿಯೋಪಿ ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೀ ಮುಸಾವಾದೀ ಪಿಸುಣವಾಚೋ ಫರುಸವಾಚೋ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪೀ ಅಭಿಜ್ಝಾಲು ಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತೋ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಪಿ ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ...ಪೇ॰... ವೇಸ್ಸೋಪಿ ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ...ಪೇ॰... ಸುದ್ದೋಪಿ ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ...ಪೇ॰... ಸಬ್ಬೇಪಿ ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಚತ್ತಾರೋ ವಣ್ಣಾ ಪಾಣಾತಿಪಾತಿನೋ ಅದಿನ್ನಾದಾಯಿನೋ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಿನೋ ಮುಸಾವಾದಿನೋ ಪಿಸುಣವಾಚಾ ಫರುಸವಾಚಾ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಿನೋ ಅಭಿಜ್ಝಾಲೂ ಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠೀ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯು"ನ್ತಿ। "ಏತ್ಥ, ಅಸ್ಸಲಾಯನ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಕಿಂ ಬಲಂ, ಕೋ ಅಸ್ಸಾಸೋ ಯದೇತ್ಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಮಾಹಂಸು - 'ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋವ ಸೇಟ್ಠೋ ವಣ್ಣೋ, ಹೀನೋ ಅಞ್ಞೋ ವಣ್ಣೋ...ಪೇ॰... ಬ್ರಹ್ಮದಾಯಾದಾ'"ತಿ? "ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಏವಮಾಹ, ಅಥ ಖ್ವೇತ್ಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಮೇತಂ ಮಞ್ಞನ್ತಿ - 'ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋವ ಸೇಟ್ಠೋ ವಣ್ಣೋ, ಹೀನೋ ಅಞ್ಞೋ ವಣ್ಣೋ...ಪೇ॰... ಬ್ರಹ್ಮದಾಯಾದಾ'"ತಿ।

೪೦೫. "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಅಸ್ಸಲಾಯನ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋವ ನು ಖೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಅನಭಿಜ್ಝಾಲು ಅಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ, ನೋ [ನೋ ಚ (ಕ॰)] ಖತ್ತಿಯೋ ನೋ ವೇಸ್ಸೋ, ನೋ ಸುದ್ದೋ"ತಿ? "ನೋ ಹಿದಂ, ಭೋ ಗೋತಮ! ಖತ್ತಿಯೋಪಿ ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ

ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಅನಭಿಜ್ಝಾಲು ಅಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಪಿ ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ...ಪೇ॰... ವೇಸ್ಸೋಪಿ ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ...ಪೇ॰... ಸುದ್ದೋಪಿ ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ...ಪೇ॰... ಸಬ್ಬೇಪಿ ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಚತ್ತಾರೋ ವಣ್ಣಾ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತಾ ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತಾ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಅನಭಿಜ್ಝಾಲೂ ಅಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠೀ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯು''ನ್ತಿ। ''ಏತ್ಥ, ಅಸ್ಸಲಾಯನ , ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಕಿಂ ಬಲಂ, ಕೋ ಅಸ್ಸಾಸೋ ಯದೇತ್ಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಮಾಹಂಸು - 'ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋವ ಸೇಟ್ಠೋ ವಣ್ಣೋ, ಹೀನೋ ಅಞ್ಞೋ ವಣ್ಣೋ...ಪೇ॰... ಬ್ರಹ್ಮದಾಯಾದಾ'''ತಿ? ''ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಏವಮಾಹ, ಅಥ ಖ್ವೇತ್ಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಮೇತಂ ಮಞ್ಞನ್ತಿ - 'ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋವ ಸೇಟ್ಠೋ ವಣ್ಣೋ, ಹೀನೋ ಅಞ್ಞೋ ವಣ್ಣೋ...ಪೇ॰... ಬ್ರಹ್ಮದಾಯಾದಾ'''ತಿ।

೪೦೬. ''ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಅಸ್ಸಲಾಯನ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋವ ನು ಖೋ ಪಹೋತಿ ಅಸ್ಮಿಂ ಪದೇಸೇ ಅವೇರಂ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ಮೇತ್ತಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇತುಂ, ನೋ ಖತ್ತಿಯೋ, ನೋ ವೇಸ್ಸೋ ನೋ ಸುದ್ದೋ''ತಿ? ''ನೋ ಹಿದಂ, ಭೋ ಗೋತಮ! ಖತ್ತಿಯೋಪಿ ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಪಹೋತಿ ಅಸ್ಮಿಂ ಪದೇಸೇ ಅವೇರಂ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ಮೇತ್ತಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇತುಂ; ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಪಿ ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ... ವೇಸ್ಸೋಪಿ ಹಿ , ಭೋ ಗೋತಮ... ಸುದ್ದೋಪಿ ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ... ಸಬ್ಬೇಪಿ ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಚತ್ತಾರೋ ವಣ್ಣಾ ಪಹೋನ್ತಿ ಅಸ್ಮಿಂ ಪದೇಸೇ ಅವೇರಂ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ಮೇತ್ತಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇತು''ನ್ತಿ। ''ಏತ್ಥ, ಅಸ್ಸಲಾಯನ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಕಿಂ ಬಲಂ, ಕೋ ಅಸ್ಸಾಸೋ ಯದೇತ್ಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಮಾಹಂಸು - 'ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋವ ಸೇಟ್ಠೋ ವಣ್ಣೋ, ಹೀನೋ ಅಞ್ಞೋ ವಣ್ಣೋ...ಪೇ॰... ಬ್ರಹ್ಮದಾಯಾದಾ'''ತಿ? ''ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಏವಮಾಹ, ಅಥ ಖ್ವೇತ್ಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಮೇತಂ ಮಞ್ಞನ್ತಿ - 'ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋವ ಸೇಟ್ಠೋ ವಣ್ಣೋ, ಹೀನೋ ಅಞ್ಞೋ ವಣ್ಣೋ...ಪೇ॰... ಬ್ರಹ್ಮದಾಯಾದಾ'''ತಿ।

೪೦೭. ''ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಅಸ್ಸಲಾಯನ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋವ ನು ಖೋ ಪಹೋತಿ ಸೋತ್ತಿಸಿನಾನಿಂ ಆದಾಯ ನದಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ ರಜೋಜಲ್ಲಂ ಪವಾಹೇತುಂ, ನೋ ಖತ್ತಿಯೋ, ನೋ ವೇಸ್ಸೋ, ನೋ ಸುದ್ದೋ''ತಿ? ''ನೋ ಹಿದಂ, ಭೋ ಗೋತಮ! ಖತ್ತಿಯೋಪಿ ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಪಹೋತಿ ಸೋತ್ತಿಸಿನಾನಿಂ ಆದಾಯ ನದಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ ರಜೋಜಲ್ಲಂ ಪವಾಹೇತುಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಪಿ ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ... ವೇಸ್ಸೋಪಿ ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ... ಸುದ್ದೋಪಿ ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ... ಸಬ್ಬೇಪಿ ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಚತ್ತಾರೋ ವಣ್ಣಾ ಪಹೋನ್ತಿ ಸೋತ್ತಿಸಿನಾನಿಂ ಆದಾಯ ನದಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ ರಜೋಜಲ್ಲಂ ಪವಾಹೇತು''ನ್ತಿ। ''ಏತ್ಥ, ಅಸ್ಸಲಾಯನ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಕಿಂ ಬಲಂ, ಕೋ ಅಸ್ಸಾಸೋ ಯದೇತ್ಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಮಾಹಂಸು - 'ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋವ ಸೇಟ್ಠೋ ವಣ್ಣೋ, ಹೀನೋ ಅಞ್ಞೋ ವಣ್ಣೋ...ಪೇ॰... ಬ್ರಹ್ಮದಾಯಾದಾ'''ತಿ? ''ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಏವಮಾಹ, ಅಥ ಖ್ವೇತ್ಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಮೇತಂ ಮಞ್ಞನ್ತಿ - 'ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋವ ಸೇಟ್ಠೋ ವಣ್ಣೋ, ಹೀನೋ ಅಞ್ಞೋ ವಣ್ಣೋ...ಪೇ॰... ಬ್ರಹ್ಮದಾಯಾದಾ'''ತಿ।

೪೦೮. ''ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಅಸ್ಸಲಾಯನ, ಇಧ ರಾಜಾ ಖತ್ತಿಯೋ ಮುದ್ಧಾವಸಿತ್ತೋ ನಾನಾಜಚ್ಚಾನಂ ಪುರಿಸಾನಂ ಪುರಿಸಸತಂ ಸನ್ನಿಪಾತೇಯ್ಯ - 'ಆಯನ್ತು ಭೋನ್ತೋ ಯೇ ತತ್ಥ ಖತ್ತಿಯಕುಲಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲಾ ರಾಜಞ್ಞಕುಲಾ ಉಪ್ಪನ್ನಾ, ಸಾಕಸ್ಸ ವಾ ಸಾಲಸ್ಸ ವಾ [ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಸಾಲಸ್ಸ ವಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಸಲಳಸ್ಸ ವಾ ಚನ್ದನಸ್ಸ ವಾ ಪದುಮಕಸ್ಸ ವಾ ಉತ್ತರಾರಣಿಂ ಆದಾಯ, ಅಗ್ಗಿಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇನ್ತು, ತೇಜೋ ಪಾತುಕರೋನ್ತು। ಆಯನ್ತು ಪನ ಭೋನ್ತೋ ಯೇ ತತ್ಥ ಚಣ್ಡಾಲಕುಲಾ ನೇಸಾದಕುಲಾ ವೇನಕುಲಾ [ವೇಣಕುಲಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ವೇಣುಕುಲಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ರಥಕಾರಕುಲಾ ಪುಕ್ಕುಸಕುಲಾ ಉಪ್ಪನ್ನಾ, ಸಾಪಾನದೋಣಿಯಾ ವಾ ಸೂಕರದೋಣಿಯಾ ವಾ ರಜಕದೋಣಿಯಾ ವಾ ಏರಣ್ಡಕಟ್ಠಸ್ಸ ವಾ ಉತ್ತರಾರಣಿಂ ಆದಾಯ, ಅಗ್ಗಿಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇನ್ತು, ತೇಜೋ ಪಾತುಕರೋನ್ತೂ'ತಿ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಅಸ್ಸಲಾಯನ, ಯೋ ಏವಂ ನು ಖೋ ಸೋ [ಯೋ ಚ ನು ಖೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಖತ್ತಿಯಕುಲಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲಾ ರಾಜಞ್ಞಕುಲಾ ಉಪ್ಪನ್ನೇಹಿ ಸಾಕಸ್ಸ ವಾ ಸಾಲಸ್ಸ ವಾ ಸಲಳಸ್ಸ ವಾ ಚನ್ದನಸ್ಸ ವಾ ಪದುಮಕಸ್ಸ ವಾ ಉತ್ತರಾರಣಿಂ ಆದಾಯ ಅಗ್ಗಿ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೋ, ತೇಜೋ ಪಾತುಕತೋ, ಸೋ ಏವ ನು ಖ್ವಾಸ್ಸ ಅಗ್ಗಿ ಅಚ್ಚಿಮಾ ಚೇವ [ಚ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ವಣ್ಣವಾ [ವಣ್ಣಿಮಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಚ ಪಭಸ್ಸರೋ ಚ, ತೇನ ಚ ಸಕ್ಕಾ ಅಗ್ಗಿನಾ ಅಗ್ಗಿಕರಣೀಯಂ ಕಾತುಂ; ಯೋ ಪನ ಸೋ ಚಣ್ಡಾಲಕುಲಾ ನೇಸಾದಕುಲಾ ವೇನಕುಲಾ ರಥಕಾರಕುಲಾ ಪುಕ್ಕುಸಕುಲಾ ಉಪ್ಪನ್ನೇಹಿ ಸಾಪಾನದೋಣಿಯಾ ವಾ ಸೂಕರದೋಣಿಯಾ ವಾ ರಜಕದೋಣಿಯಾ ವಾ ಏರಣ್ಡಕಟ್ಠಸ್ಸ ವಾ ಉತ್ತರಾರಣಿಂ ಆದಾಯ ಅಗ್ಗಿ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೋ, ತೇಜೋ ಪಾತುಕತೋ ಸ್ವಾಸ್ಸ ಅಗ್ಗಿ ನ ಚೇವ ಅಚ್ಚಿಮಾ ನ ಚ ವಣ್ಣವಾ ನ ಚ ಪಭಸ್ಸರೋ, ನ ಚ ತೇನ ಸಕ್ಕಾ ಅಗ್ಗಿನಾ ಅಗ್ಗಿಕರಣೀಯಂ ಕಾತು”ನ್ತಿ? “ನೋ ಹಿದಂ, ಭೋ ಗೋತಮ! ಯೋಪಿ ಹಿ ಸೋ [ಯೋ ಸೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)], ಭೋ ಗೋತಮ, ಖತ್ತಿಯಕುಲಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲಾ ರಾಜಞ್ಞಕುಲಾ ಉಪ್ಪನ್ನೇಹಿ ಸಾಕಸ್ಸ ವಾ ಸಾಲಸ್ಸ ವಾ ಸಲಳಸ್ಸ ವಾ ಚನ್ದನಸ್ಸ ವಾ ಪದುಮಕಸ್ಸ ವಾ ಉತ್ತರಾರಣಿಂ ಆದಾಯ ಅಗ್ಗಿ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೋ, ತೇಜೋ ಪಾತುಕತೋ ಸ್ವಾಸ್ಸ [ಸೋ ಚಸ್ಸ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಸೋಪಿಸ್ಸ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಅಗ್ಗಿ ಅಚ್ಚಿಮಾ ಚೇವ ವಣ್ಣವಾ ಚ ಪಭಸ್ಸರೋ ಚ, ತೇನ ಚ ಸಕ್ಕಾ ಅಗ್ಗಿನಾ ಅಗ್ಗಿಕರಣೀಯಂ ಕಾತುಂ; ಯೋಪಿ ಸೋ ಚಣ್ಡಾಲಕುಲಾ ನೇಸಾದಕುಲಾ ವೇನಕುಲಾ ರಥಕಾರಕುಲಾ ಪುಕ್ಕುಸಕುಲಾ ಉಪ್ಪನ್ನೇಹಿ ಸಾಪಾನದೋಣಿಯಾ ವಾ ಸೂಕರದೋಣಿಯಾ ವಾ ರಜಕದೋಣಿಯಾ ವಾ ಏರಣ್ಡಕಟ್ಠಸ್ಸ ವಾ ಉತ್ತರಾರಣಿಂ ಆದಾಯ ಅಗ್ಗಿ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೋ, ತೇಜೋ ಪಾತುಕತೋ, ಸ್ವಾಸ್ಸ ಅಗ್ಗಿ ಅಚ್ಚಿಮಾ ಚೇವ ವಣ್ಣವಾ ಚ ಪಭಸ್ಸರೋ ಚ, ತೇನ ಚ ಸಕ್ಕಾ ಅಗ್ಗಿನಾ ಅಗ್ಗಿಕರಣೀಯಂ ಕಾತುಂ। ಸಬ್ಬೋಪಿ ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಗ್ಗಿ ಅಚ್ಚಿಮಾ ಚೇವ ವಣ್ಣವಾ ಚ ಪಭಸ್ಸರೋ ಚ, ಸಬ್ಬೇನಪಿ ಸಕ್ಕಾ ಅಗ್ಗಿನಾ ಅಗ್ಗಿಕರಣೀಯಂ ಕಾತು”ನ್ತಿ। “ಏತ್ಥ, ಅಸ್ಸಲಾಯನ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಕಿಂ ಬಲಂ, ಕೋ ಅಸ್ಸಾಸೋ ಯದೇತ್ಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಮಾಹಂಸು - ‘ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋವ ಸೇಟ್ಠೋ ವಣ್ಣೋ, ಹೀನೋ ಅಞ್ಞೋ ವಣ್ಣೋ; ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋವ ಸುಕ್ಕೋ ವಣ್ಣೋ, ಕಣ್ಹೋ ಅಞ್ಞೋ ವಣ್ಣೋ; ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾವ ಸುಜ್ಝನ್ತಿ, ನೋ ಅಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ; ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾವ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಪುತ್ತಾ ಓರಸಾ ಮುಖತೋ ಜಾತಾ ಬ್ರಹ್ಮಜಾ ಬ್ರಹ್ಮನಿಮ್ಮಿತಾ ಬ್ರಹ್ಮದಾಯಾದಾ’”ತಿ? “ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಏವಮಾಹ, ಅಥ ಖ್ವೇತ್ಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಮೇತಂ ಮಞ್ಞನ್ತಿ - ‘ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋವ ಸೇಟ್ಠೋ ವಣ್ಣೋ, ಹೀನೋ ಅಞ್ಞೋ ವಣ್ಣೋ…ಪೇ॰… ಬ್ರಹ್ಮದಾಯಾದಾ’”ತಿ।

೪೦೯. “ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಅಸ್ಸಲಾಯನ, ಇಧ ಖತ್ತಿಯಕುಮಾರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕಞ್ಞಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂವಾಸಂ ಕಪ್ಪೇಯ್ಯ, ತೇಸಂ ಸಂವಾಸಮನ್ವಾಯ ಪುತ್ತೋ ಜಾಯೇಥ; ಯೋ ಸೋ ಖತ್ತಿಯಕುಮಾರೇನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕಞ್ಞಾಯ ಪುತ್ತೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ, ಸಿಯಾ ಸೋ ಮಾತುಪಿ ಸದಿಸೋ ಪಿತುಪಿ ಸದಿಸೋ, ‘ಖತ್ತಿಯೋ’ತಿಪಿ ವತ್ತಬ್ಬೋ ‘ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ’ತಿಪಿ ವತ್ತಬ್ಬೋ”ತಿ? “ಯೋ ಸೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಖತ್ತಿಯಕುಮಾರೇನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕಞ್ಞಾಯ ಪುತ್ತೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ, ಸಿಯಾ ಸೋ ಮಾತುಪಿ ಸದಿಸೋ ಪಿತುಪಿ ಸದಿಸೋ, ‘ಖತ್ತಿಯೋ’ತಿಪಿ ವತ್ತಬ್ಬೋ ‘ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ’ತಿಪಿ ವತ್ತಬ್ಬೋ”ತಿ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಅಸ್ಸಲಾಯನ, ಇಧ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಮಾರೋ ಖತ್ತಿಯಕಞ್ಞಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂವಾಸಂ ಕಪ್ಪೇಯ್ಯ, ತೇಸಂ ಸಂವಾಸಮನ್ವಾಯ ಪುತ್ತೋ ಜಾಯೇಥ; ಯೋ ಸೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಮಾರೇನ ಖತ್ತಿಯಕಞ್ಞಾಯ ಪುತ್ತೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ, ಸಿಯಾ ಸೋ ಮಾತುಪಿ ಸದಿಸೋ ಪಿತುಪಿ ಸದಿಸೋ, ‘ಖತ್ತಿಯೋ’ತಿಪಿ ವತ್ತಬ್ಬೋ ‘ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ’ತಿಪಿ ವತ್ತಬ್ಬೋ”ತಿ? “ಯೋ ಸೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಮಾರೇನ ಖತ್ತಿಯಕಞ್ಞಾಯ ಪುತ್ತೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ, ಸಿಯಾ ಸೋ ಮಾತುಪಿ ಸದಿಸೋ ಪಿತುಪಿ ಸದಿಸೋ, ‘ಖತ್ತಿಯೋ’ತಿಪಿ ವತ್ತಬ್ಬೋ ‘ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ’ತಿಪಿ ವತ್ತಬ್ಬೋ”ತಿ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಅಸ್ಸಲಾಯನ ಇಧ ವಳವಂ ಗದ್ರಭೇನ ಸಮ್ಪಯೋಜೇಯ್ಯುಂ [ಸಂಯೋಜೇಯ್ಯ (ಕ॰)], ತೇಸಂ ಸಮ್ಪಯೋಗಮನ್ವಾಯ ಕಿಸೋರೋ ಜಾಯೇಥ; ಯೋ ಸೋ ವಳವಾಯ ಗದ್ರಭೇನ ಕಿಸೋರೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ, ಸಿಯಾ ಸೋ ಮಾತುಪಿ ಸದಿಸೋ ಪಿತುಪಿ ಸದಿಸೋ, ‘ಅಸ್ಸೋ’ತಿಪಿ ವತ್ತಬ್ಬೋ ‘ಗದ್ರಭೋ’ತಿಪಿ ವತ್ತಬ್ಬೋ”ತಿ? “ಕುಣ್ಡಞ್ಹಿ ಸೋ [ವೇಕುರಞ್ಜಾಯ ಹಿ ಸೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಸೋ ಕುಮಾರಣ್ಡುಪಿ ಸೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ವೇಕುಲಜೋ ಹಿ ಸೋ (?)], ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಸ್ಸತರೋ

ಹೋತಿ। ಇದಂ ಹಿಸ್ಸ , ಭೋ ಗೋತಮ, ನಾನಾಕರಣಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ; ಅಮುತ್ರ ಚ ಪನೇಸಾನಂ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ನಾನಾಕರಣಂ ಪಸ್ಸಾಮೀ''ತಿ।

''ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಅಸ್ಸಲಾಯನ, ಇಧಾಸ್ಸು ದ್ವೇ ಮಾಣವಕಾ ಭಾತರೋ ಸಉದರಿಯಾ, ಏಕೋ ಅಜ್ಝಾಯಕೋ ಉಪನೀತೋ ಏಕೋ ಅನಜ್ಝಾಯಕೋ ಅನುಪನೀತೋ। ಕಮೇತ್ಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಪಠಮಂ ಭೋಜೇಯ್ಯುಂ ಸದ್ಧೇ ವಾ ಥಾಲಿಪಾಕೇ ವಾ ಯಞ್ಞೇ ವಾ ಪಾಹುನೇ ವಾ''ತಿ? ''ಯೋ ಸೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಮಾಣವಕೋ ಅಜ್ಝಾಯಕೋ ಉಪನೀತೋ ತಮೇತ್ಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಪಠಮಂ ಭೋಜೇಯ್ಯುಂ ಸದ್ಧೇ ವಾ ಥಾಲಿಪಾಕೇ ವಾ ಯಞ್ಞೇ ವಾ ಪಾಹುನೇ ವಾ। ಕಿಞ್ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅನಜ್ಝಾಯಕೇ ಅನುಪನೀತೇ ದಿನ್ನಂ ಮಹಪ್ಫಲಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ''ತಿ?

''ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಅಸ್ಸಲಾಯನ, ಇಧಾಸ್ಸು ದ್ವೇ ಮಾಣವಕಾ ಭಾತರೋ ಸಉದರಿಯಾ, ಏಕೋ ಅಜ್ಝಾಯಕೋ ಉಪನೀತೋ ದುಸ್ಸೀಲೋ ಪಾಪಧಮ್ಮೋ, ಏಕೋ ಅನಜ್ಝಾಯಕೋ ಅನುಪನೀತೋ ಸೀಲವಾ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮೋ। ಕಮೇತ್ಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಪಠಮಂ ಭೋಜೇಯ್ಯುಂ ಸದ್ಧೇ ವಾ ಥಾಲಿಪಾಕೇ ವಾ ಯಞ್ಞೇ ವಾ ಪಾಹುನೇ ವಾ''ತಿ? ''ಯೋ ಸೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಮಾಣವಕೋ ಅನಜ್ಝಾಯಕೋ ಅನುಪನೀತೋ ಸೀಲವಾ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮೋ ತಮೇತ್ಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಪಠಮಂ ಭೋಜೇಯ್ಯುಂ ಸದ್ಧೇ ವಾ ಥಾಲಿಪಾಕೇ ವಾ ಯಞ್ಞೇ ವಾ ಪಾಹುನೇ ವಾ। ಕಿಞ್ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ದುಸ್ಸೀಲೇ ಪಾಪಧಮ್ಮೇ ದಿನ್ನಂ ಮಹಪ್ಫಲಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ''ತಿ?

''ಪುಬ್ಬೇ ಖೋ ತ್ವಂ, ಅಸ್ಸಲಾಯನ, ಜಾತಿಂ ಅಗಮಾಸಿ; ಜಾತಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಮನ್ತೇ ಅಗಮಾಸಿ; ಮನ್ತೇ ಗನ್ತ್ವಾ ತಪೇ ಅಗಮಾಸಿ; ತಪೇ ಗನ್ತ್ವಾ [ಮನ್ತೇ ಗನ್ತ್ವಾ ತಮೇತಂ ತ್ವಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಮನ್ತೇ ಗನ್ತ್ವಾ ತಮೇವ ಠಪೇತ್ವಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಚಾತುವಣ್ಣಿಂ ಸುದ್ಧಿಂ ಪಚ್ಚಾಗತೋ, ಯಮಹಂ ಪಞ್ಞಪೇಮೀ''ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಅಸ್ಸಲಾಯನೋ ಮಾಣವೋ ತುಣ್ಹೀಭೂತೋ ಮಙ್ಕುಭೂತೋ ಪತ್ತಕ್ಖನ್ಧೋ ಅಧೋಮುಖೋ ಪಜ್ಝಾಯನ್ತೋ ಅಪ್ಪಟಿಭಾನೋ ನಿಸೀದಿ।

೪೦೦. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಅಸ್ಸಲಾಯನಂ ಮಾಣವಂ ತುಣ್ಹೀಭೂತಂ ಮಙ್ಕುಭೂತಂ ಪತ್ತಕ್ಖನ್ಧಂ ಅಧೋಮುಖಂ ಪಜ್ಝಾಯನ್ತಂ ಅಪ್ಪಟಿಭಾನಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಅಸ್ಸಲಾಯನಂ ಮಾಣವಂ ಏತದವೋಚ - ''ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ಅಸ್ಸಲಾಯನ, ಸತ್ತನ್ನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಸೀನಂ ಅರಞ್ಞಾಯತನೇ ಪಣ್ಣಕುಟೀಸು ಸಮ್ಮನ್ತಾನಂ [ವಸನ್ತಾನಂ (ಸೀ॰)] ಏವರೂಪಂ ಪಾಪಕಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಹೋತಿ - 'ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋವ ಸೇಟ್ಠೋ ವಣ್ಣೋ, ಹೀನೋ ಅಞ್ಞೋ ವಣ್ಣೋ...ಪೇ॰... ಬ್ರಹ್ಮದಾಯಾದಾ'ತಿ। ಅಸ್ಸೋಸಿ ಖೋ , ಅಸ್ಸಲಾಯನ, ಅಸಿತೋ ದೇವಲೋ ಇಸಿ - 'ಸತ್ತನ್ನಂ ಕಿರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಸೀನಂ ಅರಞ್ಞಾಯತನೇ ಪಣ್ಣಕುಟೀಸು ಸಮ್ಮನ್ತಾನಂ ಏವರೂಪಂ ಪಾಪಕಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ - ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋವ ಸೇಟ್ಠೋ ವಣ್ಣೋ...ಪೇ॰... ಬ್ರಹ್ಮದಾಯಾದಾ'ತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಅಸ್ಸಲಾಯನ, ಅಸಿತೋ ದೇವಲೋ ಇಸಿ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಕಪ್ಪೇತ್ವಾ ಮಞ್ಜಿಟ್ಠವಣ್ಣಾನಿ ದುಸ್ಸಾನಿ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪಟಲಿಯೋ [ಅಟಲಿಯೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಅಗಲಿಯೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಉಪಾಹನಾ ಆರುಹಿತ್ವಾ ಜಾತರೂಪಮಯಂ ದಣ್ಡಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸತ್ತನ್ನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಸೀನಂ ಪತ್ಥಣ್ಡಿಲೇ ಪಾತುರಹೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ, ಅಸ್ಸಲಾಯನ, ಅಸಿತೋ ದೇವಲೋ ಇಸಿ ಸತ್ತನ್ನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಸೀನಂ ಪತ್ಥಣ್ಡಿಲೇ ಚಙ್ಕಮಮಾನೋ ಏವಮಾಹ - 'ಹನ್ದ, ಕೋ ನು ಖೋ ಇಮೇ ಭವನ್ತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಸಯೋ ಗತಾ [ಗನ್ತಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)]; ಹನ್ದ, ಕೋ ನು ಖೋ ಇಮೇ ಭವನ್ತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಸಯೋ ಗತಾ'ತಿ? ಅಥ ಖೋ, ಅಸ್ಸಲಾಯನ, ಸತ್ತನ್ನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಸೀನಂ ಏತದಹೋಸಿ - 'ಕೋ ನಾಯಂ ಗಾಮಣ್ಡಲರೂಪೋ ವಿಯ ಸತ್ತನ್ನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಸೀನಂ ಪತ್ಥಣ್ಡಿಲೇ ಚಙ್ಕಮಮಾನೋ ಏವಮಾಹ - 'ಹನ್ದ, ಕೋ ನು ಖೋ ಇಮೇ ಭವನ್ತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಸಯೋ ಗತಾ; ಹನ್ದ, ಕೋ ನು ಖೋ ಇಮೇ ಭವನ್ತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಸಯೋ ಗತಾತಿ? ಹನ್ದ, ನಂ ಅಭಿಸಪಾಮಾ'ತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಅಸ್ಸಲಾಯನ, ಸತ್ತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಸಯೋ ಅಸಿತಂ ದೇವಲಂ ಇಸಿಂ ಅಭಿಸಪಿಂಸು - 'ಭಸ್ಮಾ, ವಸಲ [ವಸಲೀ (ಪೀ॰), ವಸಲಿ (ಕ॰), ಚಪಲೀ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)], ಹೋಹಿ; ಭಸ್ಮಾ, ವಸಲ, ಹೋಹೀ'ತಿ [ಭಸ್ಮಾ ವಸಲ ಹೋಹೀತಿ ಅಭಿಸಪವಚನಂ ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಪೋತ್ಥಕೇಸು ಸಕಿದೇವ ಆಗತಂ]। ಯಥಾ ಯಥಾ ಖೋ, ಅಸ್ಸಲಾಯನ, ಸತ್ತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಸಯೋ ಅಸಿತಂ ದೇವಲಂ ಇಸಿಂ ಅಭಿಸಪಿಂಸು ತಥಾ ತಥಾ ಅಸಿತೋ ದೇವಲೋ ಇಸಿ ಅಭಿರೂಪತರೋ ಚೇವ ಹೋತಿ ದಸ್ಸನೀಯತರೋ ಚ ಪಾಸಾದಿಕತರೋ ಚ।

ಅಥ ಖೋ, ಅಸ್ಸಲಾಯನ, ಸತ್ತನ್ನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಸೀನಂ ಏತದಹೋಸಿ - 'ಮೋಘಂ ವತ ನೋ ತಪೋ, ಅಫಲಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ। ಮಯಞ್ಹಿ ಪುಬ್ಬೇ ಯಂ ಅಭಿಸಪಾಮ - ಭಸ್ಮಾ, ವಸಲ, ಹೋಹಿ; ಭಸ್ಮಾ, ವಸಲ, ಹೋಹೀತಿ ಭಸ್ಮಾವ ಭವತಿ ಏಕಚ್ಚೋ। ಇಮಂ ಪನ ಮಯಂ ಯಥಾ ಯಥಾ ಅಭಿಸಪಾಮ ತಥಾ ತಥಾ ಅಭಿರೂಪತರೋ ಚೇವ ಹೋತಿ ದಸ್ಸನೀಯತರೋ ಚ ಪಾಸಾದಿಕತರೋ ಚಾ'ತಿ। 'ನ ಭವನ್ತಾನಂ ಮೋಘಂ ತಪೋ, ನಾಫಲಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ। ಇಙ್ಘ ಭವನ್ತೋ, ಯೋ ಮಯಿ ಮನೋಪದೋಸೋ ತಂ ಪಜಹಥಾ'ತಿ। 'ಯೋ ಭವತಿ ಮನೋಪದೋಸೋ ತಂ ಪಜಹಾಮ। ಕೋ ನು ಭವಂ ಹೋತೀ'ತಿ? 'ಸುತೋ ನು ಭವತಂ - ಅಸಿತೋ ದೇವಲೋ ಇಸೀ'ತಿ? 'ಏವಂ, ಭೋ'। 'ಸೋ ಖ್ವಾಹಂ, ಭೋ, ಹೋಮೀ'ತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಅಸ್ಸಲಾಯನ, ಸತ್ತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಸಯೋ ಅಸಿತಂ ದೇವಲಂ ಇಸಿಂ ಅಭಿವಾದೇತುಂ ಉಪಕ್ಕಮಿಂಸು।

೪೧೧. "ಅಥ ಖೋ, ಅಸ್ಸಲಾಯನ, ಅಸಿತೋ ದೇವಲೋ ಇಸಿ ಸತ್ತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಸಯೋ ಏತದವೋಚ - 'ಸುತಂ ಮೇತಂ, ಭೋ, ಸತ್ತನ್ನಂ ಕಿರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಸೀನಂ ಅರಞ್ಞಾಯತನೇ ಪಣ್ಣಕುಟೀಸು ಸಮ್ಮನ್ತಾನಂ ಏವರೂಪಂ ಪಾಪಕಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ - ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋವ ಸೇಟ್ಠೋ ವಣ್ಣೋ, ಹೀನೋ ಅಞ್ಞೋ ವಣ್ಣೋ; ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋವ ಸುಕ್ಕೋ ವಣ್ಣೋ , ಕಣ್ಹೋ ಅಞ್ಞೋ ವಣ್ಣೋ; ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾವ ಸುಜ್ಝನ್ತಿ, ನೋ ಅಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ; ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾವ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಪುತ್ತಾ ಓರಸಾ ಮುಖತೋ ಜಾತಾ ಬ್ರಹ್ಮಜಾ ಬ್ರಹ್ಮನಿಮ್ಮಿತಾ ಬ್ರಹ್ಮದಾಯಾದಾ'ತಿ। 'ಏವಂ, ಭೋ'।

"'ಜಾನನ್ತಿ ಪನ ಭೋನ್ತೋ - ಯಾ ಜನಿಕಾ ಮಾತಾ [ಜನಿಮಾತಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂಯೇವ ಅಗಮಾಸಿ, ನೋ ಅಬ್ರಾಹ್ಮಣ'ನ್ತಿ? 'ನೋ ಹಿದಂ, ಭೋ'।

"'ಜಾನನ್ತಿ ಪನ ಭೋನ್ತೋ - ಯಾ ಜನಿಕಾಮಾತು [ಜನಿಮಾತು (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಮಾತಾ ಯಾವ ಸತ್ತಮಾ ಮಾತುಮಾತಾಮಹಯುಗಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂಯೇವ ಅಗಮಾಸಿ, ನೋ ಅಬ್ರಾಹ್ಮಣ'ನ್ತಿ? 'ನೋ ಹಿದಂ, ಭೋ'।

"'ಜಾನನ್ತಿ ಪನ ಭೋನ್ತೋ - ಯೋ ಜನಕೋ ಪಿತಾ [ಜನಿಪಿತಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಂಯೇವ ಅಗಮಾಸಿ, ನೋ ಅಬ್ರಾಹ್ಮಣಿ'ನ್ತಿ? 'ನೋ ಹಿದಂ, ಭೋ'।

"'ಜಾನನ್ತಿ ಪನ ಭೋನ್ತೋ - ಯೋ ಜನಕಪಿತು [ಜನಿಪಿತು (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಪಿತಾ ಯಾವ ಸತ್ತಮಾ ಪಿತುಪಿತಾಮಹಯುಗಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಂಯೇವ ಅಗಮಾಸಿ, ನೋ ಅಬ್ರಾಹ್ಮಣಿ'ನ್ತಿ? 'ನೋ ಹಿದಂ, ಭೋ'।

"'ಜಾನನ್ತಿ ಪನ ಭೋನ್ತೋ - ಯಥಾ ಗಬ್ಭಸ್ಸ ಅವಕ್ಕನ್ತಿ ಹೋತೀ'ತಿ [ನ ಮಯಂ ಜಾನಾಮ ಭೋ ಯಥಾ ಗಬ್ಭಸ್ಸ ಅವಕ್ಕನ್ತಿ ಹೋತೀತಿ। ಯಥಾ ಕಥಂ ಪನ ಭೋ ಗಬ್ಭಸ್ಸ ಅವಕ್ಕನ್ತಿ ಹೋತೀತಿ। (ಕ॰)]? 'ಜಾನಾಮ ಮಯಂ, ಭೋ - ಯಥಾ ಗಬ್ಭಸ್ಸ ಅವಕ್ಕನ್ತಿ ಹೋತಿ [ನ ಮಯಂ ಜಾನಾಮ ಭೋ ಯಥಾ ಗಬ್ಭಸ್ಸ ಅವಕ್ಕನ್ತಿ ಹೋತೀತಿ। ಯಥಾ ಕಥಂ ಪನ ಭೋ ಗಬ್ಭಸ್ಸ ಅವಕ್ಕನ್ತಿ ಹೋತೀತಿ। (ಕ॰)]। ಇಧ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಚ ಸನ್ನಿಪತಿತಾ ಹೋನ್ತಿ, ಮಾತಾ ಚ ಉತುನೀ ಹೋತಿ, ಗನ್ಧಬ್ಬೋ ಚ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತೋ ಹೋತಿ; ಏವಂ ತಿಣ್ಣಂ ಸನ್ನಿಪಾತಾ ಗಬ್ಭಸ್ಸ ಅವಕ್ಕನ್ತಿ ಹೋತೀ'ತಿ।

"'ಜಾನನ್ತಿ ಪನ ಭೋನ್ತೋ - ತಗ್ಘ [ಯಗ್ಘೇ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)], ಸೋ ಗನ್ಧಬ್ಬೋ ಖತ್ತಿಯೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ವೇಸ್ಸೋ ವಾ ಸುದ್ದೋ ವಾ'ತಿ? 'ನ ಮಯಂ, ಭೋ, ಜಾನಾಮ - ತಗ್ಘ ಸೋ ಗನ್ಧಬ್ಬೋ ಖತ್ತಿಯೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ವೇಸ್ಸೋ ವಾ ಸುದ್ದೋ ವಾ'ತಿ। 'ಏವಂ ಸನ್ತೇ, ಭೋ, ಜಾನಾಥ - ಕೇ ತುಮ್ಹೇ ಹೋಥಾ'ತಿ? 'ಏವಂ ಸನ್ತೇ, ಭೋ , ನ ಮಯಂ ಜಾನಾಮ - ಕೇ ಮಯಂ ಹೋಮಾ'ತಿ। ತೇ ಹಿ ನಾಮ, ಅಸ್ಸಲಾಯನ, ಸತ್ತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಸಯೋ ಅಸಿತೇನ ದೇವಲೇನ ಇಸಿನಾ ಸಕೇ ಜಾತಿವಾದೇ ಸಮನುಯುಞ್ಜೀಯಮಾನಾ ಸಮನುಗ್ಗಾಹೀಯಮಾನಾ ಸಮನುಭಾಸೀಯಮಾನಾ ನ ಸಮ್ಪಾಯಿಸ್ಸನ್ತಿ; ಕಿಂ ಪನ ತ್ವಂ ಏತರಹಿ

ಮಯಾ ಸಕಸ್ಮಿಂ ಜಾತಿವಾದೇ ಸಮನುಯುಞ್ಜೀಯಮಾನೋ ಸಮನುಗ್ಗಾಹೀಯಮಾನೋ ಸಮನುಭಾಸೀಯಮಾನೋ ಸಮ್ಪಾಯಿಸ್ಸಸಿ, ಯೇಸಂ ತ್ವಂ ಸಾಚರಿಯಕೋ ನ ಪುಣ್ಣೋ ದಬ್ಬಿಗಾಹೋ"ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಅಸ್ಸಲಾಯನೋ ಮಾಣವೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ…ಪೇ॰… ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ"ನ್ತಿ।

ಅಸ್ಸಲಾಯನಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ತತಿಯಂ।

೪. ಘೋಟಮುಖಸುತ್ತಂ

೪೧೨. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಉದೇನೋ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಖೇಮಿಯಮ್ಬವನೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಘೋಟಮುಖೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ ಹೋತಿ ಕೇನಚಿದೇವ ಕರಣೀಯೇನ। ಅಥ ಖೋ ಘೋಟಮುಖೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಜಙ್ಘಾವಿಹಾರಂ ಅನುಚಙ್ಕಮಮಾನೋ ಅನುವಿಚರಮಾನೋ ಯೇನ ಖೇಮಿಯಮ್ಬವನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಉದೇನೋ ಅಬ್ಭೋಕಾಸೇ ಚಙ್ಕಮತಿ। ಅಥ ಖೋ ಘೋಟಮುಖೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಉದೇನೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಉದೇನೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಉದೇನಂ ಚಙ್ಕಮನ್ತಂ ಅನುಚಙ್ಕಮಮಾನೋ ಏವಮಾಹ – "ಅಮ್ಭೋ ಸಮಣ, 'ನತ್ಥಿ ಧಮ್ಮಿಕೋ ಪರಿಬ್ಬಜೋ' [ಪರಿಬ್ಬಾಜೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] – ಏವಂ ಮೇ ಏತ್ಥ ಹೋತಿ। ತಞ್ಚ ಖೋ ಭವನ್ತರೂಪಾನಂ ವಾ ಅದಸ್ಸನಾ, ಯೋ ವಾ ಪನೇತ್ಥ ಧಮ್ಮೋ"ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಉದೇನೋ ಚಙ್ಕಮಾ ಓರೋಹಿತ್ವಾ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ಘೋಟಮುಖೋಪಿ ಖೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಚಙ್ಕಮಾ ಓರೋಹಿತ್ವಾ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತಂ ಖೋ ಘೋಟಮುಖಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಉದೇನೋ ಏತದವೋಚ – "ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತಿ [ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತೇ (ಬಹೂಸು)] ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಆಸನಾನಿ। ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖಸಿ, ನಿಸೀದಾ"ತಿ। "ಏತದೇವ ಖೋ ಪನ ಮಯಂ ಭೋತೋ ಉದೇನಸ್ಸ ಆಗಮಯಮಾನಾ (ನ) ನಿಸೀದಾಮ। ಕಥಞ್ಹಿ ನಾಮ ಮಾದಿಸೋ ಪುಬ್ಬೇ ಅನಿಮನ್ತಿತೋ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯಾ"ತಿ? ಅಥ ಖೋ ಘೋಟಮುಖೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಅಞ್ಞತರಂ ನೀಚಂ ಆಸನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಘೋಟಮುಖೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಉದೇನಂ ಏತದವೋಚ – "ಅಮ್ಭೋ ಸಮಣ, 'ನತ್ಥಿ ಧಮ್ಮಿಕೋ ಪರಿಬ್ಬಜೋ' – ಏವಂ ಮೇ ಏತ್ಥ ಹೋತಿ। ತಞ್ಚ ಖೋ ಭವನ್ತರೂಪಾನಂ ವಾ ಅದಸ್ಸನಾ, ಯೋ ವಾ ಪನೇತ್ಥ ಧಮ್ಮೋ"ತಿ। "ಸಚೇ ಖೋ ಪನ ಮೇ ತ್ವಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅನುಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಅನುಜಾನೇಯ್ಯಾಸಿ, ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿತಬ್ಬಞ್ಚ ಪಟಿಕ್ಕೋಸೇಯ್ಯಾಸಿ; ಯಸ್ಸ ಚ ಪನ ಮೇ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ನ ಜಾನೇಯ್ಯಾಸಿ, ಮಮಂಯೇವ ತತ್ಥ ಉತ್ತರಿ ಪಟಿಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಾಸಿ – 'ಇದಂ, ಭೋ ಉದೇನ, ಕಥಂ, ಇಮಸ್ಸ ಕ್ವತ್ಥೋ'ತಿ? ಏವಂ ಕತ್ವಾ ಸಿಯಾ ನೋ ಏತ್ಥ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪೋ"ತಿ। "ಅನುಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಖ್ವಾಹಂ ಭೋತೋ ಉದೇನಸ್ಸ ಅನುಜಾನಿಸ್ಸಾಮಿ, ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿತಬ್ಬಞ್ಚ ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿಸ್ಸಾಮಿ; ಯಸ್ಸ ಚ ಪನಾಹಂ ಭೋತೋ ಉದೇನಸ್ಸ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ನ ಜಾನಿಸ್ಸಾಮಿ, ಭವನ್ತಂಯೇವ ತತ್ಥ ಉದೇನಂ ಉತ್ತರಿ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮಿ – 'ಇದಂ, ಭೋ ಉದೇನ, ಕಥಂ, ಇಮಸ್ಸ ಕ್ವತ್ಥೋ'ತಿ? ಏವಂ ಕತ್ವಾ ಹೋತು ನೋ ಏತ್ಥ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪೋ"ತಿ।

೪೧೩. "ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ತನ್ತಪೋ ಹೋತಿ ಅತ್ತಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ। ಇಧ ಪನ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಪರನ್ತಪೋ ಹೋತಿ ಪರಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ। ಇಧ ಪನ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ತನ್ತಪೋ ಚ ಹೋತಿ ಅತ್ತಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ಪರನ್ತಪೋ ಚ ಪರಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ। ಇಧ ಪನ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ,

ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ನೇವತ್ತನ್ತಪೋ ಹೋತಿ ನಾತ್ತಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ, ನ ಪರನ್ತಪೋ ನ ಪರಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ। ಸೋ ಅನತ್ತನ್ತಪೋ ಅಪರನ್ತಪೋ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ನಿಚ್ಛಾತೋ ನಿಬ್ಬುತೋ ಸೀತೀಭೂತೋ ಸುಖಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಬ್ರಹ್ಮಭೂತೇನ ಅತ್ತನಾ ವಿಹರತಿ। ಇಮೇಸಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಚತುನ್ನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಕತಮೋ ತೇ ಪುಗ್ಗಲೋ ಚಿತ್ತಂ ಆರಾಧೇತೀ"ತಿ?

"ಯ್ವಾಯಂ, ಭೋ ಉದೇನ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ತನ್ತಪೋ ಅತ್ತಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ಅಯಂ ಮೇ ಪುಗ್ಗಲೋ ಚಿತ್ತಂ ನಾರಾಧೇತಿ; ಯೋಪಾಯಂ, ಭೋ ಉದೇನ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಪರನ್ತಪೋ ಪರಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ಅಯಮ್ಪಿ ಮೇ ಪುಗ್ಗಲೋ ಚಿತ್ತಂ ನಾರಾಧೇತಿ; ಯೋಪಾಯಂ, ಭೋ ಉದೇನ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ತನ್ತಪೋ ಚ ಅತ್ತಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ಪರನ್ತಪೋ ಚ ಪರಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ಅಯಮ್ಪಿ ಮೇ ಪುಗ್ಗಲೋ ಚಿತ್ತಂ ನಾರಾಧೇತಿ; ಯೋ ಚ ಖೋ ಅಯಂ, ಭೋ ಉದೇನ, ಪುಗ್ಗಲೋ ನೇವತ್ತನ್ತಪೋ ನಾತ್ತಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ನ ಪರನ್ತಪೋ ನ ಪರಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ಸೋ ಅನತ್ತನ್ತಪೋ ಅಪರನ್ತಪೋ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ನಿಚ್ಛಾತೋ ನಿಬ್ಬುತೋ ಸೀತೀಭೂತೋ ಸುಖಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಬ್ರಹ್ಮಭೂತೇನ ಅತ್ತನಾ ವಿಹರತಿ। ಅಯಮೇವ ಮೇ ಪುಗ್ಗಲೋ ಚಿತ್ತಂ ಆರಾಧೇತೀ"ತಿ।

"ಕಸ್ಮಾ ಪನ ತೇ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಇಮೇ ತಯೋ ಪುಗ್ಗಲಾ ಚಿತ್ತಂ ನಾರಾಧೇನ್ತೀ"ತಿ? "ಯ್ವಾಯಂ, ಭೋ ಉದೇನ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ತನ್ತಪೋ ಅತ್ತಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ಸೋ ಅತ್ತಾನಂ ಸುಖಕಾಮಂ ದುಕ್ಖಪಟಿಕ್ಕೂಲಂ ಆತಾಪೇತಿ ಪರಿತಾಪೇತಿ; ಇಮಿನಾ ಮೇ ಅಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಚಿತ್ತಂ ನಾರಾಧೇತಿ। ಯೋಪಾಯಂ , ಭೋ ಉದೇನ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಪರನ್ತಪೋ ಪರಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ಸೋ ಪರಂ ಸುಖಕಾಮಂ ದುಕ್ಖಪಟಿಕ್ಕೂಲಂ ಆತಾಪೇತಿ ಪರಿತಾಪೇತಿ; ಇಮಿನಾ ಮೇ ಅಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಚಿತ್ತಂ ನಾರಾಧೇತಿ। ಯೋಪಾಯಂ, ಭೋ ಉದೇನ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ತನ್ತಪೋ ಚ ಅತ್ತಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ಪರನ್ತಪೋ ಚ ಪರಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ಸೋ ಅತ್ತಾನಞ್ಚ ಪರಞ್ಚ ಸುಖಕಾಮಂ ದುಕ್ಖಪಟಿಕ್ಕೂಲಂ ಆತಾಪೇತಿ ಪರಿತಾಪೇತಿ; ಇಮಿನಾ ಮೇ ಅಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಚಿತ್ತಂ ನಾರಾಧೇತಿ। ಯೋ ಚ ಖೋ ಅಯಂ, ಭೋ ಉದೇನ, ಪುಗ್ಗಲೋ ನೇವತ್ತನ್ತಪೋ ನಾತ್ತಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ನ ಪರನ್ತಪೋ ನ ಪರಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ಸೋ ಅನತ್ತನ್ತಪೋ ಅಪರನ್ತಪೋ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ನಿಚ್ಛಾತೋ ನಿಬ್ಬುತೋ ಸೀತೀಭೂತೋ ಸುಖಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಬ್ರಹ್ಮಭೂತೇನ ಅತ್ತನಾ ವಿಹರತಿ, ಸೋ ಅತ್ತಾನಞ್ಚ ಪರಞ್ಚ ಸುಖಕಾಮಂ ದುಕ್ಖಪಟಿಕ್ಕೂಲಂ ನೇವ ಆತಾಪೇತಿ ನ ಪರಿತಾಪೇತಿ; ಇಮಿನಾ ಮೇ ಅಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಚಿತ್ತಂ ಆರಾಧೇತೀ"ತಿ।

೪೧೪. "ದ್ವೇಮಾ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಪರಿಸಾ। ಕತಮಾ ದ್ವೇ? ಇಧ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏಕಚ್ಚಾ ಪರಿಸಾ ಸಾರತ್ತರತ್ತಾ ಮಣಿಕುಣ್ಡಲೇಸು ಪುತ್ತಭರಿಯಂ ಪರಿಯೇಸತಿ, ದಾಸಿದಾಸಂ ಪರಿಯೇಸತಿ, ಖೇತ್ತವತ್ಥುಂ ಪರಿಯೇಸತಿ, ಜಾತರೂಪರಜತಂ ಪರಿಯೇಸತಿ।

"ಇಧ ಪನ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏಕಚ್ಚಾ ಪರಿಸಾ ಅಸಾರತ್ತರತ್ತಾ ಮಣಿಕುಣ್ಡಲೇಸು ಪುತ್ತಭರಿಯಂ ಪಹಾಯ, ದಾಸಿದಾಸಂ ಪಹಾಯ, ಖೇತ್ತವತ್ಥುಂ ಪಹಾಯ, ಜಾತರೂಪರಜತಂ ಪಹಾಯ, ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತಾ। ಸ್ವಾಯಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಪುಗ್ಗಲೋ ನೇವತ್ತನ್ತಪೋ ನಾತ್ತಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ನ ಪರನ್ತಪೋ ನ ಪರಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ। ಸೋ ಅನತ್ತನ್ತಪೋ ಅಪರನ್ತಪೋ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ನಿಚ್ಛಾತೋ ನಿಬ್ಬುತೋ ಸೀತೀಭೂತೋ ಸುಖಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಬ್ರಹ್ಮಭೂತೇನ ಅತ್ತನಾ ವಿಹರತಿ। ಇಧ ಕತಮಂ ತ್ವಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಪುಗ್ಗಲಂ ಕತಮಾಯ ಪರಿಸಾಯ ಬಹುಲಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಸಿ - ಯಾ ಚಾಯಂ ಪರಿಸಾ ಸಾರತ್ತರತ್ತಾ ಮಣಿಕುಣ್ಡಲೇಸು ಪುತ್ತಭರಿಯಂ ಪರಿಯೇಸತಿ ದಾಸಿದಾಸಂ ಪರಿಯೇಸತಿ ಖೇತ್ತವತ್ಥುಂ ಪರಿಯೇಸತಿ ಜಾತರೂಪರಜತಂ ಪರಿಯೇಸತಿ, ಯಾ ಚಾಯಂ ಪರಿಸಾ ಅಸಾರತ್ತರತ್ತಾ ಮಣಿಕುಣ್ಡಲೇಸು ಪುತ್ತಭರಿಯಂ ಪಹಾಯ ದಾಸಿದಾಸಂ ಪಹಾಯ ಖೇತ್ತವತ್ಥುಂ ಪಹಾಯ ಜಾತರೂಪರಜತಂ ಪಹಾಯ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತಾ"ತಿ?

“ಯ್ವಾಯಂ , ಭೋ ಉದೇನ, ಪುಗ್ಗಲೋ ನೇವತ್ತನ್ತಪೋ ನಾತ್ತಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ನ ಪರನ್ತಪೋ ನ ಪರಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ಸೋ ಅನತ್ತನ್ತಪೋ ಅಪರನ್ತಪೋ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ನಿಚ್ಛಾತೋ ನಿಬ್ಬುತೋ ಸೀತೀಭೂತೋ ಸುಖಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಬ್ರಹ್ಮಭೂತೇನ ಅತ್ತನಾ ವಿಹರತಿ; ಇಮಾಹಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಯಾಯಂ ಪರಿಸಾ ಅಸಾರತ್ತರತ್ತಾ ಮಣಿಕುಣ್ಡಲೇಸು ಪುತ್ತಭರಿಯಂ ಪಹಾಯ ದಾಸಿದಾಸಂ ಪಹಾಯ ಖೇತ್ತವತ್ಥುಂ ಪಹಾಯ ಜಾತರೂಪರಜತಂ ಪಹಾಯ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತಾ ಇಮಿಸ್ಸಂ ಪರಿಸಾಯಂ ಬಹುಲಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ।

“ಇದಾನೇವ ಖೋ ಪನ ತೇ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಭಾಸಿತಂ - ‘ಮಯಂ ಏವಂ ಆಜಾನಾಮ - ಅಮ್ಹೋ ಸಮಣ, ನತ್ಥಿ ಧಮ್ಮಿಕೋ ಪರಿಬ್ಬಜೋ, ಏವಂ ಮೇ ಏತ್ಥ ಹೋತಿ। ತಞ್ಚ ಖೋ ಭವನ್ತರೂಪಾನಂ ವಾ ಅದಸ್ಸನಾ, ಯೋ ವಾ ಪನೇತ್ಥ ಧಮ್ಮೋ’”ತಿ। “ಅದ್ಧಾ ಮೇಸಾ, ಭೋ ಉದೇನ, ಸಾನುಗ್ಗಹಾ ವಾಚಾ ಭಾಸಿತಾ। ‘ಅತ್ಥಿ ಧಮ್ಮಿಕೋ ಪರಿಬ್ಬಜೋ’ - ಏವಂ ಮೇ ಏತ್ಥ ಹೋತಿ। ಏವಞ್ಚ ಪನ ಮಂ ಭವಂ ಉದೇನೋ ಧಾರೇತು। ಯೇ ಚ ಮೇ ಭೋತಾ ಉದೇನೇನ ಚತ್ತಾರೋ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ವುತ್ತಾ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅವಿಭತ್ತಾ, ಸಾಧು ಮೇ ಭವಂ, ಉದೇನೋ ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಪುಗ್ಗಲೇ ವಿತ್ಥಾರೇನ ವಿಭಜತು ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯಾ”ತಿ। “ತೇನ ಹಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸುಣಾಹಿ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಹಿ, ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। “ಏವಂ, ಭೋ”ತಿ ಖೋ ಘೋಟಮುಖೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಉದೇನಸ್ಸ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಆಯಸ್ಮಾ ಉದೇನೋ ಏತದವೋಚ -

೪೧೫. “ಕತಮೋ ಚ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ತನ್ತಪೋ ಅತ್ತಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ? ಇಧ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಚೇಲಕೋ ಹೋತಿ ಮುತ್ತಾಚಾರೋ ಹತ್ಥಾಪಲೇಖನೋ ನಏಹಿಭದ್ದನ್ತಿಕೋ ನತಿಟ್ಠಭದ್ದನ್ತಿಕೋ, ನಾಭಿಹಟಂ ನ ಉದ್ದಿಸ್ಸಕತಂ ನ ನಿಮನ್ತನಂ ಸಾದಿಯತಿ। ಸೋ ನ ಕುಮ್ಭಿಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ, ನ ಕಳೋಪಿಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ, ನ ಏಳಕಮನ್ತರಂ, ನ ದಣ್ಡಮನ್ತರಂ, ನ ಮುಸಲಮನ್ತರಂ, ನ ದ್ವಿನ್ನಂ ಭುಞ್ಜಮಾನಾನಂ, ನ ಗಬ್ಭಿನಿಯಾ, ನ ಪಾಯಮಾನಾಯ , ನ ಪುರಿಸನ್ತರಗತಾಯ, ನ ಸಙ್ಕಿತ್ತೀಸು, ನ ಯತ್ಥ ಸಾ ಉಪಟ್ಠಿತೋ ಹೋತಿ, ನ ಯತ್ಥ ಮಕ್ಖಿಕಾ ಸಣ್ಡಸಣ್ಡಚಾರಿನೀ, ನ ಮಚ್ಛಂ ನ ಮಂಸಂ, ನ ಸುರಂ ನ ಮೇರಯಂ ನ ಥುಸೋದಕಂ ಪಿವತಿ। ಸೋ ಏಕಾಗಾರಿಕೋ ವಾ ಹೋತಿ ಏಕಾಲೋಪಿಕೋ, ದ್ವಾಗಾರಿಕೋ ವಾ ಹೋತಿ ದ್ವಾಲೋಪಿಕೋ...ಪೇ॰... ಸತ್ತಾಗಾರಿಕೋ ವಾ ಹೋತಿ ಸತ್ತಾಲೋಪಿಕೋ; ಏಕಿಸ್ಸಾಪಿ ದತ್ತಿಯಾ ಯಾಪೇತಿ, ದ್ವೀಹಿಪಿ ದತ್ತೀಹಿ ಯಾಪೇತಿ...ಪೇ॰... ಸತ್ತಹಿಪಿ ದತ್ತೀಹಿ ಯಾಪೇತಿ; ಏಕಾಹಿಕಮ್ಪಿ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇತಿ, ದ್ವೀಹಿಕಮ್ಪಿ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇತಿ... ಪೇ॰... ಸತ್ತಾಹಿಕಮ್ಪಿ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇತಿ - ಇತಿ ಏವರೂಪಂ ಅದ್ಧಮಾಸಿಕಂ ಪರಿಯಾಯಭತ್ತಭೋಜನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಸಾಕಭಕ್ಖೋ ವಾ ಹೋತಿ, ಸಾಮಾಕಭಕ್ಖೋ ವಾ ಹೋತಿ, ನೀವಾರಭಕ್ಖೋ ವಾ ಹೋತಿ, ದದ್ದುಲಭಕ್ಖೋ ವಾ ಹೋತಿ , ಹಟಭಕ್ಖೋ ವಾ ಹೋತಿ, ಕಣಭಕ್ಖೋ ವಾ ಹೋತಿ, ಆಚಾಮಭಕ್ಖೋ ವಾ ಹೋತಿ, ಪಿಞ್ಞಾಕಭಕ್ಖೋ ವಾ ಹೋತಿ, ತಿಣಭಕ್ಖೋ ವಾ ಹೋತಿ, ಗೋಮಯಭಕ್ಖೋ ವಾ ಹೋತಿ, ವನಮೂಲಫಲಾಹಾರೋ ಯಾಪೇತಿ ಪವತ್ತಫಲಭೋಜೀ। ಸೋ ಸಾಣಾನಿಪಿ ಧಾರೇತಿ, ಮಸಾಣಾನಿಪಿ ಧಾರೇತಿ, ಛವದುಸ್ಸಾನಿಪಿ ಧಾರೇತಿ, ಪಂಸುಕೂಲಾನಿಪಿ ಧಾರೇತಿ, ತಿರೀಟಾನಿಪಿ ಧಾರೇತಿ, ಅಜಿನಮ್ಪಿ ಧಾರೇತಿ, ಅಜಿನಕ್ಖಿಪಮ್ಪಿ ಧಾರೇತಿ, ಕುಸಚೀರಮ್ಪಿ ಧಾರೇತಿ, ವಾಕಚೀರಮ್ಪಿ ಧಾರೇತಿ, ಫಲಕಚೀರಮ್ಪಿ ಧಾರೇತಿ, ಕೇಸಕಮ್ಬಲಮ್ಪಿ ಧಾರೇತಿ, ವಾಳಕಮ್ಬಲಮ್ಪಿ ಧಾರೇತಿ, ಉಲೂಕಪಕ್ಖಮ್ಪಿ ಧಾರೇತಿ; ಕೇಸಮಸ್ಸುಲೋಚಕೋಪಿ ಹೋತಿ ಕೇಸಮಸ್ಸುಲೋಚನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ , ಉಬ್ಭಟ್ಠಕೋಪಿ ಹೋತಿ ಆಸನಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತೋ, ಉಕ್ಕುಟಿಕೋಪಿ ಹೋತಿ ಉಕ್ಕುಟಿಕಪ್ಪಧಾನಮನುಯುತ್ತೋ, ಕಣ್ಟಕಾಪಸ್ಸಯಿಕೋಪಿ ಹೋತಿ ಕಣ್ಟಕಾಪಸ್ಸಯೇ ಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇತಿ; ಸಾಯತತಿಯಕಮ್ಪಿ ಉದಕೋರೋಹನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ವಿಹರತಿ - ಇತಿ ಏವರೂಪಂ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಕಾಯಸ್ಸ ಆತಾಪನಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ವಿಹರತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ತನ್ತಪೋ ಅತ್ತಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ।

೪೧೬. “ಕತಮೋ ಚ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಪರನ್ತಪೋ ಪರಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ? ಇಧ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಓರಬ್ಭಿಕೋ ಹೋತಿ ಸೂಕರಿಕೋ ಸಾಕುಣಿಕೋ ಮಾಗವಿಕೋ ಲುದ್ದೋ ಮಚ್ಛಘಾತಕೋ ಚೋರೋ

ಚೋರಘಾತಕೋ ಗೋಘಾತಕೋ ಬನ್ಧನಾಗಾರಿಕೋ - ಯೇ ವಾ ಪನಞ್ಞೇಪಿ ಕೇಚಿ ಕುರೂರಕಮ್ಮನ್ತಾ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಪರನ್ತಪೋ ಪರಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ।

೪೧೭. "ಕತಮೋ ಚ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ತನ್ತಪೋ ಚ ಅತ್ತಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ, ಪರನ್ತಪೋ ಚ ಪರಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ? ಇಧ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ರಾಜಾ ವಾ ಹೋತಿ ಖತ್ತಿಯೋ ಮುದ್ಧಾವಸಿತ್ತೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಮಹಾಸಾಲೋ। ಸೋ ಪುರತ್ಥಿಮೇನ ನಗರಸ್ಸ ನವಂ ಸನ್ಧಾಗಾರಂ ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಖರಾಜಿನಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಸಪ್ಪಿತೇಲೇನ ಕಾಯಂ ಅಬ್ಭಞ್ಜಿತ್ವಾ ಮಗವಿಸಾಣೇನ ಪಿಟ್ಠಿಂ ಕಣ್ಡುವಮಾನೋ ನವಂ ಸನ್ಧಾಗಾರಂ ಪವಿಸತಿ ಸದ್ಧಿಂ ಮಹೇಸಿಯಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ಚ ಪುರೋಹಿತೇನ। ಸೋ ತತ್ಥ ಅನನ್ತರಹಿತಾಯ ಭೂಮಿಯಾ ಹರಿತುಪಲಿತ್ತಾಯ ಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇತಿ। ಏಕಿಸ್ಸಾಯ ಗಾವಿಯಾ ಸರೂಪವಚ್ಛಾಯ ಯಂ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಥನೇ ಖೀರಂ ಹೋತಿ ತೇನ ರಾಜಾ ಯಾಪೇತಿ, ಯಂ ದುತಿಯಸ್ಮಿಂ ಥನೇ ಖೀರಂ ಹೋತಿ ತೇನ ಮಹೇಸೀ ಯಾಪೇತಿ, ಯಂ ತತಿಯಸ್ಮಿಂ ಥನೇ ಖೀರಂ ಹೋತಿ ತೇನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಪುರೋಹಿತೋ ಯಾಪೇತಿ, ಯಂ ಚತುತ್ಥಸ್ಮಿಂ ಥನೇ ಖೀರಂ ಹೋತಿ ತೇನ ಅಗ್ಗಿಂ ಜುಹತಿ, ಅವಸೇಸೇನ ವಚ್ಛಕೋ ಯಾಪೇತಿ। ಸೋ ಏವಮಾಹ - 'ಏತ್ತಕಾ ಉಸಭಾ ಹಞ್ಞನ್ತು ಯಞ್ಞತ್ಥಾಯ, ಏತ್ತಕಾ ವಚ್ಛತರಾ ಹಞ್ಞನ್ತು ಯಞ್ಞತ್ಥಾಯ, ಏತ್ತಕಾ ವಚ್ಛತರಿಯೋ ಹಞ್ಞನ್ತು ಯಞ್ಞತ್ಥಾಯ, ಏತ್ತಕಾ ಅಜಾ ಹಞ್ಞನ್ತು ಯಞ್ಞತ್ಥಾಯ', ಏತ್ತಕಾ ಉರಬ್ಭಾ ಹಞ್ಞನ್ತು ಯಞ್ಞತ್ಥಾಯ, ಏತ್ತಕಾ ಅಸ್ಸಾ ಹಞ್ಞನ್ತು ಯಞ್ಞತ್ಥಾಯ, ಏತ್ತಕಾ ರುಕ್ಖಾ ಛಿಜ್ಜನ್ತು ಯೂಪತ್ಥಾಯ, ಏತ್ತಕಾ ದಬ್ಭಾ ಲೂಯನ್ತು ಬರಿಹಿಸತ್ಥಾಯಾ'ತಿ। ಯೇಪಿಸ್ಸ ತೇ ಹೋನ್ತಿ 'ದಾಸಾ'ತಿ ವಾ 'ಪೇಸ್ಸಾ'ತಿ ವಾ 'ಕಮ್ಮಕರಾ'ತಿ ವಾ ತೇಪಿ ದಣ್ಡತಜ್ಜಿತಾ ಭಯತಜ್ಜಿತಾ ಅಸ್ಸುಮುಖಾ ರುದಮಾನಾ ಪರಿಕಮ್ಮಾನಿ ಕರೋನ್ತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ತನ್ತಪೋ ಚ ಅತ್ತಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ , ಪರನ್ತಪೋ ಚ ಪರಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ।

೪೧೮. "ಕತಮೋ ಚ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಪುಗ್ಗಲೋ ನೇವತ್ತನ್ತಪೋ ನಾತ್ತಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ, ನ ಪರನ್ತಪೋ ನ ಪರಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ; ಸೋ ಅನತ್ತನ್ತಪೋ ಅಪರನ್ತಪೋ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ನಿಚ್ಛಾತೋ ನಿಬ್ಬುತೋ ಸೀತೀಭೂತೋ ಸುಖಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಬ್ರಹ್ಮಭೂತೇನ ಅತ್ತನಾ ವಿಹರತಿ? ಇಧ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ತಥಾಗತೋ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸುಗತೋ ಲೋಕವಿದೂ ಅನುತ್ತರೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ। ಸೋ ಇಮಂ ಲೋಕಂ ಸದೇವಕಂ ಸಮಾರಕಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಕಂ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಂ ಪಜಂ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದೇತಿ। ಸೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಂ ಮಜ್ಝೇಕಲ್ಯಾಣಂ ಪರಿಯೋಸಾನಕಲ್ಯಾಣಂ ಸಾತ್ಥಂ ಸಬ್ಯಞ್ಜನಂ, ಕೇವಲಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಕಾಸೇತಿ। ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಾತಿ ಗಹಪತಿ ವಾ ಗಹಪತಿಪುತ್ತೋ ವಾ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ವಾ ಕುಲೇ ಪಚ್ಚಾಜಾತೋ। ಸೋ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ತಥಾಗತೇ ಸದ್ಧಂ ಪಟಿಲಭತಿ। ಸೋ ತೇನ ಸದ್ಧಾಪಟಿಲಾಭೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - 'ಸಮ್ಬಾಧೋ ಘರಾವಾಸೋ ರಜೋಪಥೋ ಅಬ್ಭೋಕಾಸೋ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ। ನಯಿದಂ ಸುಕರಂ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಾ ಏಕನ್ತಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಏಕನ್ತಪರಿಸುದ್ಧಂ ಸಙ್ಖಲಿಖಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿತುಂ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ಸೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಅಪ್ಪಂ ವಾ ಭೋಗಕ್ಖನ್ಧಂ ಪಹಾಯ ಮಹನ್ತಂ ವಾ ಭೋಗಕ್ಖನ್ಧಂ ಪಹಾಯ, ಅಪ್ಪಂ ವಾ ಞಾತಿಪರಿವಟ್ಟಂ ಪಹಾಯ ಮಹನ್ತಂ ವಾ ಞಾತಿಪರಿವಟ್ಟಂ ಪಹಾಯ, ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಸಮಾನೋ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸಿಕ್ಖಾಸಾಜೀವಸಮಾಪನ್ನೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತಂ ಪಹಾಯ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ನಿಹಿತದಣ್ಡೋ ನಿಹಿತಸತ್ಥೋ ಲಜ್ಜೀ ದಯಾಪನ್ನೋ ಸಬ್ಬಪಾಣಭೂತಹಿತಾನುಕಮ್ಪೀ ವಿಹರತಿ।

"ಅದಿನ್ನಾದಾನಂ ಪಹಾಯ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ ದಿನ್ನಾದಾಯೀ ದಿನ್ನಪಾಟಿಕಙ್ಖೀ। ಅಥೇನೇನ ಸುಚಿಭೂತೇನ ಅತ್ತನಾ ವಿಹರತಿ।

“ಅಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಹಾಯ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಹೋತಿ ಆರಾಚಾರೀ ವಿರತೋ ಮೇಥುನಾ ಗಾಮಧಮ್ಮಾ।

“ಮುಸಾವಾದಂ ಪಹಾಯ ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ ಸಚ್ಚವಾದೀ ಸಚ್ಚಸನ್ಧೋ ಥೇತೋ ಪಚ್ಚಯಿಕೋ ಅವಿಸಂವಾದಕೋ ಲೋಕಸ್ಸ।

“ಪಿಸುಣಂ ವಾಚಂ ಪಹಾಯ ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ; ಇತೋ ಸುತ್ವಾ ನ ಅಮುತ್ರ ಅಕ್ಖಾತಾ ಇಮೇಸಂ ಭೇದಾಯ, ಅಮುತ್ರ ವಾ ಸುತ್ವಾ ನ ಇಮೇಸಂ ಅಕ್ಖಾತಾ ಅಮೂಸಂ ಭೇದಾಯ। ಇತಿ ಭಿನ್ನಾನಂ ವಾ ಸನ್ಧಾತಾ ಸಹಿತಾನಂ ವಾ ಅನುಪ್ಪದಾತಾ, ಸಮಗ್ಗಾರಾಮೋ ಸಮಗ್ಗರತೋ ಸಮಗ್ಗನನ್ದೀ ಸಮಗ್ಗಕರಣಿಂ ವಾಚಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ।

“ಫರುಸಂ ವಾಚಂ ಪಹಾಯ ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಯಾ ಸಾ ವಾಚಾ ನೇಲಾ ಕಣ್ಣಸುಖಾ ಪೇಮನೀಯಾ ಹದಯಙ್ಗಮಾ ಪೋರೀ ಬಹುಜನಕನ್ತಾ ಬಹುಜನಮನಾಪಾ ತಥಾರೂಪಿಂ ವಾಚಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ।

“ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಂ ಪಹಾಯ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಕಾಲವಾದೀ ಭೂತವಾದೀ ಅತ್ಥವಾದೀ ಧಮ್ಮವಾದೀ ವಿನಯವಾದೀ, ನಿಧಾನವತಿಂ ವಾಚಂ ಭಾಸಿತಾ ಕಾಲೇನ ಸಾಪದೇಸಂ ಪರಿಯನ್ತವತಿಂ ಅತ್ಥಸಂಹಿತಂ।

“ಸೋ ಬೀಜಗಾಮಭೂತಗಾಮಸಮಾರಮ್ಭಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ । ಏಕಭತ್ತಿಕೋ ಹೋತಿ ರತ್ತೂಪರತೋ ವಿರತೋ ವಿಕಾಲಭೋಜನಾ। ನಚ್ಚಗೀತವಾದಿತವಿಸೂಕದಸ್ಸನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಮಾಲಾಗನ್ಧವಿಲೇಪನಧಾರಣಮಣ್ಡನವಿಭೂಸನಟ್ಠಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಉಚ್ಚಾಸಯನಮಹಾಸಯನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಜಾತರೂಪರಜತಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಆಮಕಧಞ್ಞಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಆಮಕಮಂಸಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಇತ್ಥಿಕುಮಾರಿಕಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ದಾಸಿದಾಸಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಅಜೇಳಕಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಕುಕ್ಕುಟಸೂಕರಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಹತ್ಥಿಗವಸ್ಸವಳವಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಖೇತ್ತವತ್ಥುಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ದೂತೇಯ್ಯಪಹಿಣಗಮನಾನುಯೋಗಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಕಯವಿಕ್ಕಯಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ತುಲಾಕೂಟಕಂಸಕೂಟಮಾನಕೂಟಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಉಕ್ಕೋಟನವಞ್ಚನನಿಕತಿಸಾಚಿಯೋಗಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಛೇದನವಧಬನ್ಧನವಿಪರಾಮೋಸಆಲೋಪಸಹಸಾಕಾರಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ।

“ಸೋ ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಕಾಯಪರಿಹಾರಿಕೇನ ಚೀವರೇನ, ಕುಚ್ಛಿಪರಿಹಾರಿಕೇನ ಪಿಣ್ಡಪಾತೇನ। ಸೋ ಯೇನ ಯೇನೇವ ಪಕ್ಕಮತಿ ಸಮಾದಾಯೇವ ಪಕ್ಕಮತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಪಕ್ಖೀ ಸಕುಣೋ ಯೇನ ಯೇನೇವ ಡೇತಿ ಸಪತ್ತಭಾರೋವ ಡೇತಿ, ಏವಮೇವ ಭಿಕ್ಖು ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಕಾಯಪರಿಹಾರಿಕೇನ ಚೀವರೇನ, ಕುಚ್ಛಿಪರಿಹಾರಿಕೇನ ಪಿಣ್ಡಪಾತೇನ। ಸೋ ಯೇನ ಯೇನೇವ ಪಕ್ಕಮತಿ ಸಮಾದಾಯೇವ ಪಕ್ಕಮತಿ। ಸೋ ಇಮಿನಾ ಅರಿಯೇನ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅನವಜ್ಜಸುಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ।

೪೧೯. “ಸೋ ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ನ ನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಾಹೀ ಹೋತಿ ನಾನುಬ್ಯಞ್ಜನಗ್ಗಾಹೀ। ಯತ್ವಾಧಿಕರಣಮೇನಂ ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಸಂವುತಂ ವಿಹರನ್ತಂ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ವಾಸ್ಸವೇಯ್ಯುಂ ತಸ್ಸ ಸಂವರಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ, ರಕ್ಖತಿ ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ, ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯೇ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಘಾನೇನ ಗನ್ಧಂ ಘಾಯಿತ್ವಾ… ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ… ಕಾಯೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ ಫುಸಿತ್ವಾ… ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ನ ನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಾಹೀ ಹೋತಿ ನಾನುಬ್ಯಞ್ಜನಗ್ಗಾಹೀ । ಯತ್ವಾಧಿಕರಣಮೇನಂ ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಸಂವುತಂ ವಿಹರನ್ತಂ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ವಾಸ್ಸವೇಯ್ಯುಂ ತಸ್ಸ ಸಂವರಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ, ರಕ್ಖತಿ ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಮನಿನ್ದ್ರಿಯೇ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಸೋ ಇಮಿನಾ ಅರಿಯೇನ ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅಬ್ಯಾಸೇಕಸುಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ।

“ಸೋ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತೇ ಪಟಿಕ್ಕನ್ತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಆಲೋಕಿತೇ ವಿಲೋಕಿತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಸಮಿಞ್ಜಿತೇ ಪಸಾರಿತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಸಙ್ಘಾಟಿಪತ್ತಚೀವರಧಾರಣೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಅಸಿತೇ ಪೀತೇ ಖಾಯಿತೇ ಸಾಯಿತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಉಚ್ಚಾರಪಸ್ಸಾವಕಮ್ಮೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಗತೇ ಠಿತೇ ನಿಸಿನ್ನೇ ಸುತ್ತೇ ಜಾಗರಿತೇ ಭಾಸಿತೇ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ।

“ಸೋ ಇಮಿನಾ ಚ ಅರಿಯೇನ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, (ಇಮಾಯ ಚ ಅರಿಯಾಯ ಸನ್ತುಟ್ಠಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ,) [ಪಸ್ಸ ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೯೬] ಇಮಿನಾ ಚ ಅರಿಯೇನ ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಇಮಿನಾ ಚ ಅರಿಯೇನ ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ವಿವಿತ್ತಂ ಸೇನಾಸನಂ ಭಜತಿ ಅರಞ್ಞಂ ರುಕ್ಖಮೂಲಂ ಪಬ್ಬತಂ ಕನ್ದರಂ ಗಿರಿಗುಹಂ ಸುಸಾನಂ ವನಪತ್ಥಂ ಅಬ್ಭೋಕಾಸಂ ಪಲಾಲಪುಞ್ಜಂ। ಸೋ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ ನಿಸೀದತಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ, ಉಜುಂ ಕಾಯಂ ಪಣಿಧಾಯ, ಪರಿಮುಖಂ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ। ಸೋ ಅಭಿಜ್ಝಂ ಲೋಕೇ ಪಹಾಯ ವಿಗತಾಭಿಜ್ಝೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ, ಅಭಿಜ್ಝಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತಿ; ಬ್ಯಾಪಾದಪದೋಸಂ ಪಹಾಯ ಅಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತೋ ವಿಹರತಿ ಸಬ್ಬಪಾಣಭೂತಹಿತಾನುಕಮ್ಪೀ, ಬ್ಯಾಪಾದಪದೋಸಾ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತಿ; ಥಿನಮಿದ್ಧಂ ಪಹಾಯ ವಿಗತಥಿನಮಿದ್ಧೋ ವಿಹರತಿ ಆಲೋಕಸಞ್ಞೀ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ, ಥೀನಮಿದ್ಧಾ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತಿ; ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಪಹಾಯ ಅನುದ್ಧತೋ ವಿಹರತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವೂಪಸನ್ತಚಿತ್ತೋ, ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತಿ; ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಂ ಪಹಾಯ ತಿಣ್ಣವಿಚಿಕಿಚ್ಛೋ ವಿಹರತಿ ಅಕಥಂಕಥೀ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತಿ।

“ಸೋ ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ನೀವರಣೇ ಪಹಾಯ ಚೇತಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಪಞ್ಞಾಯ ದುಬ್ಬಲೀಕರಣೇ ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ ಚೇತಸೋ ಏಕೋದಿಭಾವಂ ಅವಿತಕ್ಕಂ ಅವಿಚಾರಂ ಸಮಾಧಿಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಚ ವಿಹರತಿ ಸತೋ ಚ ಸಮ್ಪಜಾನೋ, ಸುಖಞ್ಚ ಕಾಯೇನ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ , ಯಂ ತಂ ಅರಿಯಾ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತಿ - ‘ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಸತಿಮಾ ಸುಖವಿಹಾರೀ’ತಿ ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ, ಪುಬ್ಬೇವ ಸೋಮನಸ್ಸದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ।

೪೨೦. “ಸೋ ಏವಂ ಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ಪರಿಸುದ್ಧೇ ಪರಿಯೋದಾತೇ ಅನಙ್ಗಣೇ ವಿಗತೂಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಮುದುಭೂತೇ ಕಮ್ಮನಿಯೇ ಠಿತೇ ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತೇ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಾನುಸ್ಸತಿಞಾಣಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇತಿ। ಸೋ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಏಕಮ್ಪಿ ಜಾತಿಂ ದ್ವೇಪಿ ಜಾತಿಯೋ ತಿಸ್ಸೋಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಚತಸ್ಸೋಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಪಞ್ಚಪಿ ಜಾತಿಯೋ ದಸಪಿ ಜಾತಿಯೋ ವೀಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಯೋ ತಿಂಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಚತ್ತಾಲೀಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಜಾತಿಸತಮ್ಪಿ ಜಾತಿಸಹಸ್ಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಸತಸಹಸ್ಸಮ್ಪಿ, ಅನೇಕೇಪಿ ಸಂವಟ್ಟಕಪ್ಪೇ ಅನೇಕೇಪಿ ವಿವಟ್ಟಕಪ್ಪೇ ಅನೇಕೇಪಿ ಸಂವಟ್ಟವಿವಟ್ಟಕಪ್ಪೇ - ‘ಅಮುತ್ರಾಸಿಂ ಏವಂನಾಮೋ ಏವಂಗೋತ್ತೋ ಏವಂವಣ್ಣೋ ಏವಮಾಹಾರೋ ಏವಂಸುಖದುಕ್ಖಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಏವಮಾಯುಪರಿಯನ್ತೋ; ಸೋ ತತೋ ಚುತೋ ಅಮುತ್ರ ಉದಪಾದಿಂ; ತತ್ರಾಪಾಸಿಂ ಏವಂನಾಮೋ ಏವಂಗೋತ್ತೋ ಏವಂವಣ್ಣೋ ಏವಮಾಹಾರೋ ಏವಂಸುಖದುಕ್ಖಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಏವಮಾಯುಪರಿಯನ್ತೋ; ಸೋ ತತೋ ಚುತೋ ಇಧೂಪಪನ್ನೋ’ತಿ। ಇತಿ ಸಾಕಾರಂ ಸಉದ್ದೇಸಂ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ।

“ಸೋ ಏವಂ ಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ಪರಿಸುದ್ಧೇ ಪರಿಯೋದಾತೇ ಅನಙ್ಗಣೇ ವಿಗತೂಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಮುದುಭೂತೇ ಕಮ್ಮನಿಯೇ ಠಿತೇ ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತೇ ಸತ್ತಾನಂ ಚುತೂಪಪಾತಞಾಣಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇತಿ। ಸೋ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸತಿ ಚವಮಾನೇ ಉಪಪಜ್ಜಮಾನೇ ಹೀನೇ ಪಣೀತೇ ಸುವಣ್ಣೇ ದುಬ್ಬಣ್ಣೇ ಸುಗತೇ ದುಗ್ಗತೇ

ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನಾತಿ - ‘ಇಮೇ ವತ ಭೋನ್ತೋ ಸತ್ತಾ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ…ಪೇ॰… ಅರಿಯಾನಂ ಉಪವಾದಕಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಮ್ಮಸಮಾದಾನಾ , ತೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪನ್ನಾ। ಇಮೇ ವಾ ಪನ ಭೋನ್ತೋ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸುಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ…ಪೇ॰… ಅರಿಯಾನಂ ಅನುಪವಾದಕಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕಮ್ಮಸಮಾದಾನಾ, ತೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪನ್ನಾ’ತಿ। ಇತಿ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸತಿ ಚವಮಾನೇ ಉಪಪಜ್ಜಮಾನೇ ಹೀನೇ ಪಣೀತೇ ಸುವಣ್ಣೇ ದುಬ್ಬಣ್ಣೇ ಸುಗತೇ ದುಗ್ಗತೇ ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನಾತಿ।

“ಸೋ ಏವಂ ಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ಪರಿಸುದ್ಧೇ ಪರಿಯೋದಾತೇ ಅನಙ್ಗಣೇ ವಿಗತೂಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಮುದುಭೂತೇ ಕಮ್ಮನಿಯೇ ಠಿತೇ ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತೇ ಆಸವಾನಂ ಖಯಞಾಣಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇತಿ। ಸೋ ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ; ‘ಇಮೇ ಆಸವಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಅಯಂ ಆಸವಸಮುದಯೋ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಅಯಂ ಆಸವನಿರೋಧೋ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಅಯಂ ಆಸವನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಜಾನತೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸತೋ ಕಾಮಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ಭವಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ಅವಿಜ್ಜಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ। ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। ‘ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ।

“ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಪುಗ್ಗಲೋ ನೇವತ್ತನ್ತಪೋ ನಾತ್ತಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ, ನ ಪರನ್ತಪೋ ನ ಪರಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ। ಸೋ ಅನತ್ತನ್ತಪೋ ಅಪರನ್ತಪೋ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ನಿಚ್ಛಾತೋ ನಿಬ್ಬುತೋ ಸೀತೀಭೂತೋ ಸುಖಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಬ್ರಹ್ಮಭೂತೇನ ಅತ್ತನಾ ವಿಹರತೀ”ತಿ।

೪೨೧. ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಘೋಟಮುಖೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಉದೇನಂ ಏತದವೋಚ - “ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಉದೇನ, ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಉದೇನ! ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭೋ ಉದೇನ, ನಿಕ್ಕುಜ್ಜಿತಂ ವಾ ಉಕ್ಕುಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ ವಾ ವಿವರೇಯ್ಯ, ಮೂಳ್ಹಸ್ಸ ವಾ ಮಗ್ಗಂ ಆಚಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಅನ್ಧಕಾರೇ ವಾ ತೇಲಪಜ್ಜೋತಂ ಧಾರೇಯ್ಯ - ಚಕ್ಖುಮನ್ತೋ ರೂಪಾನಿ ದಕ್ಖನ್ತೀತಿ - ಏವಮೇವಂ ಭೋತಾ ಉದೇನೇನ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಧಮ್ಮೋ ಪಕಾಸಿತೋ। ಏಸಾಹಂ ಭವನ್ತಂ ಉದೇನಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛಾಮಿ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚ। ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ ಭವಂ ಉದೇನೋ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ”ನ್ತಿ। “ಮಾ ಖೋ ಮಂ ತ್ವಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸರಣಂ ಅಗಮಾಸಿ। ತಮೇವ ಭಗವನ್ತಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛಾಹಿ ಯಮಹಂ ಸರಣಂ ಗತೋ”ತಿ। “ಕಹಂ ಪನ, ಭೋ ಉದೇನ, ಏತರಹಿ ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ವಿಹರತಿ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ”ತಿ? “ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏತರಹಿ ಸೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ”ತಿ।

“ಸಚೇಪಿ [ಸಚೇ ಹಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಮಯಂ, ಭೋ ಉದೇನ, ಸುಣೇಯ್ಯಾಮ ತಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ದಸಸು ಯೋಜನೇಸು, ದಸಪಿ ಮಯಂ ಯೋಜನಾನಿ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾಮ ತಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಅರಹನ್ತಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ। ಸಚೇಪಿ [ಸಚೇ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಸಚೇ ಹಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಮಯಂ, ಭೋ ಉದೇನ, ಸುಣೇಯ್ಯಾಮ ತಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ವೀಸತಿಯಾ ಯೋಜನೇಸು… ತಿಂಸಾಯ ಯೋಜನೇಸು… ಚತ್ತಾರೀಸಾಯ ಯೋಜನೇಸು… ಪಞ್ಞಾಸಾಯ ಯೋಜನೇಸು, ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪಿ ಮಯಂ ಯೋಜನಾನಿ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾಮ ತಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಅರಹನ್ತಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ। ಯೋಜನಸತೇ ಚೇಪಿ [ಯೋಜನಸತೇಪಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಮಯಂ , ಭೋ ಉದೇನ, ಸುಣೇಯ್ಯಾಮ ತಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ, ಯೋಜನಸತಮ್ಪಿ ಮಯಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾಮ ತಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಅರಹನ್ತಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ।

“ಯತೋ ಚ ಖೋ, ಭೋ ಉದೇನ, ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ, ಪರಿನಿಬ್ಬುತಮ್ಪಿ ಮಯಂ ತಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛಾಮ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚ। ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ ಭವಂ ಉದೇನೋ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತಂ। ಅತ್ಥಿ ಚ ಮೇ, ಭೋ ಉದೇನ, ಅಙ್ಗರಾಜಾ ದೇವಸಿಕಂ ನಿಚ್ಚಭಿಕ್ಖಂ ದದಾತಿ , ತತೋ ಅಹಂ ಭೋತೋ ಉದೇನಸ್ಸ ಏಕಂ ನಿಚ್ಚಭಿಕ್ಖಂ ದದಾಮೀ”ತಿ। “ಕಿಂ ಪನ ತೇ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅಙ್ಗರಾಜಾ ದೇವಸಿಕಂ ನಿಚ್ಚಭಿಕ್ಖಂ ದದಾತೀ”ತಿ? “ಪಞ್ಚ, ಭೋ ಉದೇನ, ಕಹಾಪಣಸತಾನೀ”ತಿ। “ನ ಖೋ ನೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕಪ್ಪತಿ ಜಾತರೂಪರಜತಂ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತು”ನ್ತಿ। “ಸಚೇ ತಂ ಭೋತೋ ಉದೇನಸ್ಸ ನ ಕಪ್ಪತಿ ವಿಹಾರಂ ಭೋತೋ ಉದೇನಸ್ಸ ಕಾರಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। “ಸಚೇ ಖೋ ಮೇ ತ್ವಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ವಿಹಾರಂ, ಕಾರಾಪೇತುಕಾಮೋ, ಪಾಟಲಿಪುತ್ತೇ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಉಪಟ್ಠಾನಸಾಲಂ ಕಾರಾಪೇಹೀ”ತಿ। “ಇಮಿನಾಪಾಹಂ ಭೋತೋ ಉದೇನಸ್ಸ ಭಿಯ್ಯೋಸೋಮತ್ತಾಯ ಅತ್ತಮನೋ ಅಭಿರದ್ಧೋ ಯಂ ಮಂ ಭವಂ ಉದೇನೋ ಸಙ್ಘೇ ದಾನೇ ಸಮಾದಪೇತಿ। ಏಸಾಹಂ, ಭೋ ಉದೇನ, ಏತಿಸ್ಸಾ ಚ ನಿಚ್ಚಭಿಕ್ಖಾಯ ಅಪರಾಯ ಚ ನಿಚ್ಚಭಿಕ್ಖಾಯ ಪಾಟಲಿಪುತ್ತೇ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಉಪಟ್ಠಾನಸಾಲಂ ಕಾರಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಘೋಟಮುಖೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಏತಿಸ್ಸಾ ಚ ನಿಚ್ಚಭಿಕ್ಖಾಯ ಅಪರಾಯ ಚ ನಿಚ್ಚಭಿಕ್ಖಾಯ ಪಾಟಲಿಪುತ್ತೇ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಉಪಟ್ಠಾನಸಾಲಂ ಕಾರಾಪೇಸಿ। ಸಾ ಏತರಹಿ ‘ಘೋಟಮುಖೀ’ತಿ ವುಚ್ಚತೀತಿ।

ಘೋಟಮುಖಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಚಙ್ಕೀಸುತ್ತಂ

೪೨೨. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಕೋಸಲೇಸು ಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಯೇನ ಓಪಾಸಾದಂ ನಾಮ ಕೋಸಲಾನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಾಮೋ ತದವಸರಿ। ತತ್ರ ಸುದಂ ಭಗವಾ ಓಪಾಸಾದೇ ವಿಹರತಿ ಉತ್ತರೇನ ಓಪಾಸಾದಂ ದೇವವನೇ ಸಾಲವನೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಚಙ್ಕೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಓಪಾಸಾದಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಿ ಸತ್ತುಸ್ಸದಂ ಸತಿಣಕಟ್ಠೋದಕಂ ಸಧಞ್ಞಂ ರಾಜಭೋಗ್ಗಂ ರಞ್ಞಾ ಪಸೇನದಿನಾ ಕೋಸಲೇನ ದಿನ್ನಂ ರಾಜದಾಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದೇಯ್ಯಂ। ಅಸ್ಸೋಸುಂ ಖೋ ಓಪಾಸಾದಕಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ - “ಸಮಣೋ ಖಲು, ಭೋ, ಗೋತಮೋ ಸಕ್ಯಪುತ್ತೋ ಸಕ್ಯಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಕೋಸಲೇಸು ಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಓಪಾಸಾದಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ, ಓಪಾಸಾದೇ ವಿಹರತಿ ಉತ್ತರೇನ ಓಪಾಸಾದಂ ದೇವವನೇ ಸಾಲವನೇ। ತಂ ಖೋ ಪನ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಏವಂ ಕಲ್ಯಾಣೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗತೋ - ‘ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸುಗತೋ ಲೋಕವಿದೂ ಅನುತ್ತರೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ’ತಿ। ಸೋ ಇಮಂ ಲೋಕಂ ಸದೇವಕಂ ಸಮಾರಕಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಕಂ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಂ ಪಜಂ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದೇತಿ। ಸೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಂ ಮಜ್ಝೇಕಲ್ಯಾಣಂ ಪರಿಯೋಸಾನಕಲ್ಯಾಣಂ ಸಾತ್ಥಂ ಸಬ್ಯಞ್ಜನಂ, ಕೇವಲಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಕಾಸೇತಿ। ಸಾಧು ಖೋ ಪನ ತಥಾರೂಪಾನಂ ಅರಹತಂ ದಸ್ಸನಂ ಹೋತೀ”ತಿ।

೪೨೩. ಅಥ ಖೋ ಓಪಾಸಾದಕಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ ಓಪಾಸಾದಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಸಙ್ಘಸಙ್ಘೀ ಗಣೀಭೂತಾ ಉತ್ತರೇನಮುಖಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ ಯೇನ ದೇವವನಂ ಸಾಲವನಂ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಚಙ್ಕೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಉಪರಿಪಾಸಾದೇ ದಿವಾಸೇಯ್ಯಂ ಉಪಗತೋ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಚಙ್ಕೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಓಪಾಸಾದಕೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕೇ ಓಪಾಸಾದಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಸಙ್ಘಸಙ್ಘೀ ಗಣೀಭೂತೇ ಉತ್ತರೇನ ಮುಖಂ ಯೇನ ದೇವವನಂ ಸಾಲವನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮನ್ತೇ। ದಿಸ್ವಾ ಖತ್ತಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - “ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಭೋ ಖತ್ತೇ, ಓಪಾಸಾದಕಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ ಓಪಾಸಾದಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಸಙ್ಘಸಙ್ಘೀ ಗಣೀಭೂತಾ ಉತ್ತರೇನಮುಖಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ ಯೇನ ದೇವವನಂ ಸಾಲವನ”ನ್ತಿ? “ಅತ್ಥಿ, ಭೋ ಚಙ್ಕೀ, ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಸಕ್ಯಪುತ್ತೋ ಸಕ್ಯಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಕೋಸಲೇಸು ಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಓಪಾಸಾದಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ, ಓಪಾಸಾದೇ ವಿಹರತಿ ಉತ್ತರೇನ ಓಪಾಸಾದಂ ದೇವವನೇ ಸಾಲವನೇ। ತಂ ಖೋ ಪನ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಏವಂ ಕಲ್ಯಾಣೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗತೋ - ‘ಇತಿಪಿ

ಸೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸುಗತೋ ಲೋಕವಿದೂ ಅನುತ್ತರೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ'ತಿ। ತಮೇತೇ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಗಚ್ಛನ್ತೀ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ, ಭೋ ಖತ್ತೇ, ಯೇನ ಓಪಾಸಾದಕಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಓಪಾಸಾದಕೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕೇ ಏವಂ ವದೇಹಿ - 'ಚಙ್ಕೀ, ಭೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಏವಮಾಹ - ಆಗಮೇನ್ತು ಕಿರ ಭೋನ್ತೋ, ಚಙ್ಕೀಪಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸತೀ'"ತಿ। "ಏವಂ, ಭೋ"ತಿ ಖೋ ಸೋ ಖತ್ತೋ ಚಙ್ಕಿಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನ ಓಪಾಸಾದಕಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಓಪಾಸಾದಕೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕೇ ಏತದವೋಚ - "ಚಙ್ಕೀ, ಭೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಏವಮಾಹ - 'ಆಗಮೇನ್ತು ಕಿರ ಭೋನ್ತೋ, ಚಙ್ಕೀಪಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸತೀ'"ತಿ।

೪೨೪. ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ನಾನಾವೇರಜ್ಜಕಾನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಪಞ್ಚಮತ್ತಾನಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸತಾನಿ ಓಪಾಸಾದೇ ಪಟಿವಸನ್ತಿ ಕೇನಚಿದೇವ ಕರಣೀಯೇನ। ಅಸ್ಸೋಸುಂ ಖೋ ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ - "ಚಙ್ಕೀ ಕಿರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಯೇನ ಚಙ್ಕೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಚಙ್ಕಿಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಏತದವೋಚುಂ - "ಸಚ್ಚಂ ಕಿರ ಭವಂ ಚಙ್ಕೀ ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸತೀ"ತಿ? "ಏವಂ ಖೋ ಮೇ, ಭೋ, ಹೋತಿ - 'ಅಹಂ ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮೀ'"ತಿ। "ಮಾ ಭವಂ ಚಙ್ಕೀ ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿ। ನ ಅರಹತಿ ಭವಂ ಚಙ್ಕೀ ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತುಂ; ಸಮಣೋತ್ವೇವ ಗೋತಮೋ ಅರಹತಿ ಭವನ್ತಂ ಚಙ್ಕಿಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತುಂ। ಭವಞ್ಹಿ ಚಙ್ಕೀ ಉಭತೋ ಸುಜಾತೋ ಮಾತಿತೋ ಚ ಪಿತಿತೋ ಚ ಸಂಸುದ್ಧಗಹಣಿಕೋ ಯಾವ ಸತ್ತಮಾ ಪಿತಾಮಹಯುಗಾ ಅಕ್ಖಿತ್ತೋ ಅನುಪಕ್ಕುಟ್ಠೋ ಜಾತಿವಾದೇನ। ಯಮ್ಪಿ ಭವಂ ಚಙ್ಕೀ ಉಭತೋ ಸುಜಾತೋ ಮಾತಿತೋ ಚ ಪಿತಿತೋ ಚ ಸಂಸುದ್ಧಗಹಣಿಕೋ ಯಾವ ಸತ್ತಮಾ ಪಿತಾಮಹಯುಗಾ ಅಕ್ಖಿತ್ತೋ ಅನುಪಕ್ಕುಟ್ಠೋ ಜಾತಿವಾದೇನ, ಇಮಿನಾಪಙ್ಗೇನ ನ ಅರಹತಿ ಭವಂ ಚಙ್ಕೀ ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತುಂ; ಸಮಣೋತ್ವೇವ ಗೋತಮೋ ಅರಹತಿ ಭವನ್ತಂ ಚಙ್ಕಿಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತುಂ। ಭವಞ್ಹಿ ಚಙ್ಕೀ ಅಡ್ಢೋ ಮಹದ್ಧನೋ ಮಹಾಭೋಗೋ...ಪೇ॰... ಭವಞ್ಹಿ ಚಙ್ಕೀ ತಿಣ್ಣಂ ವೇದಾನಂ ಪಾರಗೂ ಸನಿಘಣ್ಡುಕೇಟುಭಾನಂ ಸಾಕ್ಖರಪ್ಪಭೇದಾನಂ ಇತಿಹಾಸಪಞ್ಚಮಾನಂ, ಪದಕೋ, ವೇಯ್ಯಾಕರಣೋ, ಲೋಕಾಯತಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣೇಸು ಅನವಯೋ...ಪೇ॰... ಭವಞ್ಹಿ ಚಙ್ಕೀ ಅಭಿರೂಪೋ ದಸ್ಸನೀಯೋ ಪಾಸಾದಿಕೋ ಪರಮಾಯ ವಣ್ಣಪೋಕ್ಖರತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಬ್ರಹ್ಮವಣ್ಣೀ ಬ್ರಹ್ಮವಚ್ಛಸೀ [ಬ್ರಹ್ಮವಚ್ಚಸೀ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಅಖುದ್ದಾವಕಾಸೋ ದಸ್ಸನಾಯ...ಪೇ॰... ಭವಞ್ಹಿ ಚಙ್ಕೀ ಸೀಲವಾ ವುದ್ಧಸೀಲೀ ವುದ್ಧಸೀಲೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ...ಪೇ॰... ಭವಞ್ಹಿ ಚಙ್ಕೀ ಕಲ್ಯಾಣವಾಚೋ ಕಲ್ಯಾಣವಾಕ್ಕರಣೋ ಪೋರಿಯಾ ವಾಚಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ವಿಸ್ಸಟ್ಠಾಯ ಅನೇಲಗಲಾಯ ಅತ್ಥಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಪನಿಯಾ...ಪೇ॰... ಭವಞ್ಹಿ ಚಙ್ಕೀ ಬಹೂನಂ ಆಚರಿಯಪಾಚರಿಯೋ, ತೀಣಿ ಮಾಣವಕಸತಾನಿ ಮನ್ತೇ ವಾಚೇತಿ...ಪೇ॰... ಭವಞ್ಹಿ ಚಙ್ಕೀ ರಞ್ಞೋ ಪಸೇನದಿಸ್ಸ ಕೋಸಲಸ್ಸ ಸಕ್ಕತೋ ಗರುಕತೋ ಮಾನಿತೋ ಪೂಜಿತೋ ಅಪಚಿತೋ...ಪೇ॰... ಭವಞ್ಹಿ ಚಙ್ಕೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಪೋಕ್ಖರಸಾತಿಸ್ಸ ಸಕ್ಕತೋ ಗರುಕತೋ ಮಾನಿತೋ ಪೂಜಿತೋ ಅಪಚಿತೋ...ಪೇ॰... ಭವಞ್ಹಿ ಚಙ್ಕೀ ಓಪಾಸಾದಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಿ ಸತ್ತುಸ್ಸದಂ ಸತಿಣಕಟ್ಠೋದಕಂ ಸಧಞ್ಞಂ ರಾಜಭೋಗ್ಗಂ ರಞ್ಞಾ ಪಸೇನದಿನಾ ಕೋಸಲೇನ ದಿನ್ನಂ ರಾಜದಾಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದೇಯ್ಯಂ। ಯಮ್ಪಿ ಭವಂ ಚಙ್ಕೀ ಓಪಾಸಾದಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಿ ಸತ್ತುಸ್ಸದಂ ಸತಿಣಕಟ್ಠೋದಕಂ ಸಧಞ್ಞಂ ರಾಜಭೋಗ್ಗಂ ರಞ್ಞಾ ಪಸೇನದಿನಾ ಕೋಸಲೇನ ದಿನ್ನಂ ರಾಜದಾಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದೇಯ್ಯಂ, ಇಮಿನಾಪಙ್ಗೇನ ನ ಅರಹತಿ ಭವಂ ಚಙ್ಕೀ ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತುಂ; ಸಮಣೋತ್ವೇವ ಗೋತಮೋ ಅರಹತಿ ಭವನ್ತಂ ಚಙ್ಕಿಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತು"ನ್ತಿ।

೪೨೫. ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಚಙ್ಕೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಏತದವೋಚ - "ತೇನ ಹಿ, ಭೋ, ಮಮಪಿ ಸುಣಾಥ, ಯಥಾ ಮಯಮೇವ ಅರಹಾಮ ತಂ ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತುಂ; ನತ್ವೇವ ಅರಹತಿ ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ

ಅಮ್ಹಾಕಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತುಂ। ಸಮಣೋ ಖಲು, ಭೋ, ಗೋತಮೋ ಉಭತೋ ಸುಜಾತೋ ಮಾತಿತೋ ಚ ಪಿತಿತೋ ಚ ಸಂಸುದ್ಧಗಹಣಿಕೋ ಯಾವ ಸತ್ತಮಾ ಪಿತಾಮಹಯುಗಾ ಅಕ್ಖಿತ್ತೋ ಅನುಪಕ್ಕುಟ್ಠೋ ಜಾತಿವಾದೇನ। ಯಮ್ಪಿ, ಭೋ, ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಉಭತೋ ಸುಜಾತೋ ಮಾತಿತೋ ಚ ಪಿತಿತೋ ಚ ಸಂಸುದ್ಧಗಹಣಿಕೋ ಯಾವ ಸತ್ತಮಾ ಪಿತಾಮಹಯುಗಾ ಅಕ್ಖಿತ್ತೋ ಅನುಪಕ್ಕುಟ್ಠೋ ಜಾತಿವಾದೇನ, ಇಮಿನಾಪಙ್ಗೇನ ನ ಅರಹತಿ ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತುಂ; ಅಥ ಖೋ ಮಯಮೇವ ಅರಹಾಮ ತಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತುಂ [ಏತ್ಥ ದೀ॰ ನಿ॰ ೧.೩೦೪ ಅಞ್ಞಮ್ಪಿ ಗುಣಪದಂ ದಿಸ್ಸತಿ]। ಸಮಣೋ ಖಲು, ಭೋ, ಗೋತಮೋ ಪಹೂತಂ ಹಿರಞ್ಞಸುವಣ್ಣಂ ಓಹಾಯ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಭೂಮಿಗತಞ್ಚ ವೇಹಾಸಟ್ಠಞ್ಚ...ಪೇ॰... ಸಮಣೋ ಖಲು, ಭೋ, ಗೋತಮೋ ದಹರೋವ ಸಮಾನೋ ಯುವಾ ಸುಸುಕಾಳಕೇಸೋ ಭದ್ರೇನ ಯೋಬ್ಬನೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಪಠಮೇನ ವಯಸಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ...ಪೇ॰... ಸಮಣೋ ಖಲು, ಭೋ, ಗೋತಮೋ ಅಕಾಮಕಾನಂ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಅಸ್ಸುಮುಖಾನಂ ರುದನ್ತಾನಂ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ...ಪೇ॰... ಸಮಣೋ ಖಲು, ಭೋ, ಗೋತಮೋ ಅಭಿರೂಪೋ ದಸ್ಸನೀಯೋ ಪಾಸಾದಿಕೋ ಪರಮಾಯ ವಣ್ಣಪೋಕ್ಖರತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಬ್ರಹ್ಮವಣ್ಣೀ ಬ್ರಹ್ಮವಚ್ಛಸೀ ಅಖುದ್ದಾವಕಾಸೋ ದಸ್ಸನಾಯ...ಪೇ॰... ಸಮಣೋ ಖಲು, ಭೋ, ಗೋತಮೋ ಸೀಲವಾ ಅರಿಯಸೀಲೀ ಕುಸಲಸೀಲೀ ಕುಸಲೇನ ಸೀಲೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ...ಪೇ॰... ಸಮಣೋ ಖಲು, ಭೋ, ಗೋತಮೋ ಕಲ್ಯಾಣವಾಚೋ ಕಲ್ಯಾಣವಾಕ್ಕರಣೋ ಪೋರಿಯಾ ವಾಚಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ವಿಸ್ಸಟ್ಠಾಯ ಅನೇಲಗಲಾಯ ಅತ್ಥಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಪನಿಯಾ...ಪೇ॰... ಸಮಣೋ ಖಲು, ಭೋ, ಗೋತಮೋ ಬಹೂನಂ ಆಚರಿಯಪಾಚರಿಯೋ...ಪೇ॰... ಸಮಣೋ ಖಲು, ಭೋ, ಗೋತಮೋ ಖೀಣಕಾಮರಾಗೋ ವಿಗತಚಾಪಲ್ಲೋ...ಪೇ॰... ಸಮಣೋ ಖಲು, ಭೋ, ಗೋತಮೋ ಕಮ್ಮವಾದೀ ಕಿರಿಯವಾದೀ ಅಪಾಪಪುರೇಕ್ಖಾರೋ ಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞಾಯ ಪಜಾಯ...ಪೇ॰... ಸಮಣೋ ಖಲು, ಭೋ, ಗೋತಮೋ ಉಚ್ಚಾ ಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಅಸಮ್ಭಿನ್ನಾ ಖತ್ತಿಯಕುಲಾ...ಪೇ॰... ಸಮಣೋ ಖಲು, ಭೋ, ಗೋತಮೋ ಅಡ್ಢಾ ಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಮಹದ್ಧನಾ ಮಹಾಭೋಗಾ...ಪೇ॰... ಸಮಣಂ ಖಲು, ಭೋ, ಗೋತಮಂ ತಿರೋರಟ್ಠಾ ತಿರೋಜನಪದಾ ಸಂಪುಚ್ಛಿತುಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ...ಪೇ॰... ಸಮಣಂ ಖಲು, ಭೋ, ಗೋತಮಂ ಅನೇಕಾನಿ ದೇವತಾಸಹಸ್ಸಾನಿ ಪಾಣೇಹಿ ಸರಣಂ ಗತಾನಿ...ಪೇ॰... ಸಮಣಂ ಖಲು, ಭೋ, ಗೋತಮಂ ಏವಂ ಕಲ್ಯಾಣೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗತೋ – 'ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸುಗತೋ ಲೋಕವಿದೂ ಅನುತ್ತರೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ'ತಿ...ಪೇ॰... ಸಮಣೋ ಖಲು, ಭೋ, ಗೋತಮೋ ದ್ವತ್ತಿಂಸಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ...ಪೇ॰... [ಏತ್ಥಾಪಿ ದೀ॰ ನಿ॰ ೧.೩೦೪ ಅಞ್ಞಾನಿಪಿ ಗುಣಪದಾನಂ ದಿಸ್ಸನ್ತಿ] ಸಮಣಂ ಖಲು, ಭೋ, ಗೋತಮಂ ರಾಜಾ ಮಾಗಧೋ ಸೇನಿಯೋ ಬಿಮ್ಬಿಸಾರೋ ಸಪುತ್ತದಾರೋ ಪಾಣೇಹಿ ಸರಣಂ ಗತೋ...ಪೇ॰... ಸಮಣಂ ಖಲು, ಭೋ, ಗೋತಮಂ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಸಪುತ್ತದಾರೋ ಪಾಣೇಹಿ ಸರಣಂ ಗತೋ...ಪೇ॰... ಸಮಣಂ ಖಲು, ಭೋ, ಗೋತಮಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಪೋಕ್ಖರಸಾತಿ ಸಪುತ್ತದಾರೋ ಪಾಣೇಹಿ ಸರಣಂ ಗತೋ...ಪೇ॰... ಸಮಣೋ ಖಲು, ಭೋ, ಗೋತಮೋ ಓಪಾಸಾದಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ ಓಪಾಸಾದೇ ವಿಹರತಿ ಉತ್ತರೇನ ಓಪಾಸಾದಂ ದೇವವನೇ ಸಾಲವನೇ। ಯೇ ಖೋ ತೇ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಗಾಮಕ್ಖೇತ್ತಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಅತಿಥೀ ನೋ ತೇ ಹೋನ್ತಿ। ಅತಿಥೀ ಖೋ ಪನಮ್ಹೇಹಿ ಸಕ್ಕಾತಬ್ಬಾ ಗರುಕಾತಬ್ಬಾ ಮಾನೇತಬ್ಬಾ ಪೂಜೇತಬ್ಬಾ। ಯಮ್ಪಿ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಓಪಾಸಾದಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ ಓಪಾಸಾದೇ ವಿಹರತಿ ಉತ್ತರೇನ ಓಪಾಸಾದಂ ದೇವವನೇ ಸಾಲವನೇ, ಅತಿಥಿಮ್ಹಾಕಂ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ। ಅತಿಥಿ ಖೋ ಪನಮ್ಹೇಹಿ ಸಕ್ಕಾತಬ್ಬೋ ಗರುಕಾತಬ್ಬೋ ಮಾನೇತಬ್ಬೋ ಪೂಜೇತಬ್ಬೋ। ಇಮಿನಾಪಙ್ಗೇನ ನ ಅರಹತಿ ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತುಂ; ಅಥ ಖೋ ಮಯಮೇವ ಅರಹಾಮ ತಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತುಂ। ಏತ್ತಕೇ ಖೋ ಅಹಂ, ಭೋ, ತಸ್ಸ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ವಣ್ಣೇ ಪರಿಯಾಪುಣಾಮಿ, ನೋ ಚ ಖೋ ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಏತ್ತಕವಣ್ಣೋ; ಅಪರಿಮಾಣವಣ್ಣೋ ಹಿ ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ। ಏಕಮೇಕೇನಪಿ ತೇನ [ಏಕಮೇಕೇನಪಿ ಭೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಅಙ್ಗೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ನ ಅರಹತಿ, ಸೋ, ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತುಂ; ಅಥ ಖೋ ಮಯಮೇವ ಅರಹಾಮ ತಂ ಭವನ್ತಂ

ಗೋತಮಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತುನ್ತಿ। ತೇನ ಹಿ, ಭೋ, ಸಬ್ಬೇವ ಮಯಂ ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ।

೪೨೬. ಅಥ ಖೋ ಚಙ್ಕೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಮಹತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಣೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಭಗವಾ ವುದ್ಧೇಹಿ ವುದ್ಧೇಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಕಾಪಟಿಕೋ [ಕಾಪಠಿಕೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಕಾಪದಿಕೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ನಾಮ ಮಾಣವೋ ದಹರೋ ವುತ್ತಸಿರೋ ಸೋಳಸವಸ್ಸುದ್ದೇಸಿಕೋ ಜಾತಿಯಾ, ತಿಣ್ಣಂ ವೇದಾನಂ ಪಾರಗೂ ಸನಿಘಣ್ಡುಕೇಟುಭಾನಂ ಸಾಕ್ಖರಪ್ಪಭೇದಾನಂ ಇತಿಹಾಸಪಞ್ಚಮಾನಂ, ಪದಕೋ, ವೇಯ್ಯಾಕರಣೋ, ಲೋಕಾಯತಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣೇಸು ಅನವಯೋ ತಸ್ಸಂ ಪರಿಸಾಯಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಸೋ ವುದ್ಧಾನಂ ವುದ್ಧಾನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಮನ್ತಯಮಾನಾನಂ ಅನ್ತರನ್ತರಾ ಕಥಂ ಓಪಾತೇತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಕಾಪಟಿಕಂ ಮಾಣವಂ ಅಪಸಾದೇತಿ - "ಮಾಯಸ್ಮಾ ಭಾರದ್ವಾಜೋ ವುದ್ಧಾನಂ ವುದ್ಧಾನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಮನ್ತಯಮಾನಾನಂ ಅನ್ತರನ್ತರಾ ಕಥಂ ಓಪಾತೇತು। ಕಥಾಪರಿಯೋಸಾನಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಭಾರದ್ವಾಜೋ ಆಗಮೇತೂ"ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಚಙ್ಕೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಮಾ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಕಾಪಟಿಕಂ ಮಾಣವಂ ಅಪಸಾದೇಸಿ। ಕುಲಪುತ್ತೋ ಚ ಕಾಪಟಿಕೋ ಮಾಣವೋ, ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಚ ಕಾಪಟಿಕೋ ಮಾಣವೋ, ಪಣ್ಡಿತೋ ಚ ಕಾಪಟಿಕೋ ಮಾಣವೋ, ಕಲ್ಯಾಣವಾಕ್ಕರಣೋ ಚ ಕಾಪಟಿಕೋ ಮಾಣವೋ, ಪಹೋತಿ ಚ ಕಾಪಟಿಕೋ ಮಾಣವೋ ಭೋತಾ ಗೋತಮೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಅಸ್ಮಿಂ ವಚನೇ ಪಟಿಮನ್ತೇತು"ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವತೋ ಏತದಹೋಸಿ - "ಅದ್ಧಾ ಖೋ ಕಾಪಟಿಕಸ್ಸ [ಏತದಹೋಸಿ "ಕಾಪಟಿಕಸ್ಸ (ಕ॰)] ಮಾಣವಸ್ಸ ತೇವಿಜ್ಜಕೇ ಪಾವಚನೇ ಕಥಾ [ಕಥಂ (ಸೀ॰ ಕ॰), ಕಥಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಭವಿಸ್ಸತಿ। ತಥಾ ಹಿ ನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಂಪುರೇಕ್ಖರೋನ್ತೀ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಕಾಪಟಿಕಸ್ಸ ಮಾಣವಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - "ಯದಾ ಮೇ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಚಕ್ಖುಂ ಉಪಸಂಹರಿಸ್ಸತಿ, ಅಥಾಹಂ ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಕಾಪಟಿಕಸ್ಸ ಮಾಣವಸ್ಸ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋಪರಿವಿತಕ್ಕಮಞ್ಞಾಯ ಯೇನ ಕಾಪಟಿಕೋ ಮಾಣವೋ ತೇನ ಚಕ್ಖೂನಿ ಉಪಸಂಹಾಸಿ।

೪೨೭. ಅಥ ಖೋ ಕಾಪಟಿಕಸ್ಸ ಮಾಣವಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - "ಸಮನ್ನಾಹರತಿ ಖೋ ಮಂ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಕಾಪಟಿಕೋ ಮಾಣವೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಯದಿದಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಪೋರಾಣಂ ಮನ್ತಪದಂ ಇತಿಹಿತಿಹಪರಮ್ಪರಾಯ ಪಿಟಕಸಮ್ಪದಾಯ, ತತ್ಥ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏಕಂಸೇನ ನಿಟ್ಠಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ - 'ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ, ಮೋಘಮಞ್ಞ'ನ್ತಿ। ಇಧ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಕಿಮಾಹಾ"ತಿ? "ಕಿಂ ಪನ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಅತ್ಥಿ ಕೋಚಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಏಕಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಪಿ ಯೋ ಏವಮಾಹ - 'ಅಹಮೇತಂ ಜಾನಾಮಿ, ಅಹಮೇತಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ। ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ, ಮೋಘಮಞ್ಞ'"ನ್ತಿ? "ನೋ ಹಿದಂ, ಭೋ ಗೋತಮ"। "ಕಿಂ ಪನ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಅತ್ಥಿ ಕೋಚಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಏಕಾಚರಿಯೋಪಿ , ಏಕಾಚರಿಯಪಾಚರಿಯೋಪಿ, ಯಾವ ಸತ್ತಮಾ ಆಚರಿಯಮಹಯುಗಾಪಿ, ಯೋ ಏವಮಾಹ - 'ಅಹಮೇತಂ ಜಾನಾಮಿ, ಅಹಮೇತಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ। ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ, ಮೋಘಮಞ್ಞ'"ನ್ತಿ? "ನೋ ಹಿದಂ, ಭೋ ಗೋತಮ"। "ಕಿಂ ಪನ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಯೇಪಿ ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಪುಬ್ಬಕಾ ಇಸಯೋ ಮನ್ತಾನಂ ಕತ್ತಾರೋ ಮನ್ತಾನಂ ಪವತ್ತಾರೋ ಯೇಸಮಿದಂ ಏತರಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಪೋರಾಣಂ ಮನ್ತಪದಂ ಗೀತಂ ಪವುತ್ತಂ ಸಮಿಹಿತಂ ತದನುಗಾಯನ್ತಿ ತದನುಭಾಸನ್ತಿ ಭಾಸಿತಮನುಭಾಸನ್ತಿ ವಾಚಿತಮನುವಾಚೇನ್ತಿ ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಅಟ್ಠಕೋ ವಾಮಕೋ ವಾಮದೇವೋ ವೇಸ್ಸಾಮಿತ್ತೋ ಯಮತಗ್ಗಿ ಅಙ್ಗೀರಸೋ ಭಾರದ್ವಾಜೋ ವಾಸೇಟ್ಠೋ ಕಸ್ಸಪೋ ಭಗು, ತೇಪಿ ಏವಮಾಹಂಸು - 'ಮಯಮೇತಂ ಜಾನಾಮ, ಮಯಮೇತಂ ಪಸ್ಸಾಮ। ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ, ಮೋಘಮಞ್ಞ'"ನ್ತಿ? "ನೋ ಹಿದಂ, ಭೋ ಗೋತಮ"।

"ಇತಿ ಕಿರ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ನತ್ಥಿ ಕೋಚಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಏಕಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಪಿ ಯೋ ಏವಮಾಹ - 'ಅಹಮೇತಂ ಜಾನಾಮಿ, ಅಹಮೇತಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ। ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ, ಮೋಘಮಞ್ಞ'ನ್ತಿ; ನತ್ಥಿ ಕೋಚಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಏಕಾಚರಿಯೋಪಿ

ಏಕಾಚರಿಯಪಾಚರಿಯೋಪಿ, ಯಾವ ಸತ್ತಮಾ ಆಚರಿಯಮಹಯುಗಾಪಿ, ಯೋ ಏವಮಾಹ - ‘ಅಹಮೇತಂ ಜಾನಾಮಿ, ಅಹಮೇತಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ। ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ, ಮೋಘಮಞ್ಞ’ನ್ತಿ; ಯೇಪಿ ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಪುಬ್ಬಕಾ ಇಸಯೋ ಮನ್ತಾನಂ ಕತ್ತಾರೋ ಮನ್ತಾನಂ ಪವತ್ತಾರೋ ಯೇಸಮಿದಂ ಏತರಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಪೋರಾಣಂ ಮನ್ತಪದಂ ಗೀತಂ ಪವುತ್ತಂ ಸಮಿಹಿತಂ ತದನುಗಾಯನ್ತಿ ತದನುಭಾಸನ್ತಿ ಭಾಸಿತಮನುಭಾಸನ್ತಿ ವಾಚಿತಮನುವಾಚೇನ್ತಿ ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಅಟ್ಠಕೋ ವಾಮಕೋ ವಾಮದೇವೋ ವೇಸ್ಸಾಮಿತ್ತೋ ಯಮತಗ್ಗಿ ಅಙ್ಗೀರಸೋ ಭಾರದ್ವಾಜೋ ವಾಸೇಟ್ಠೋ ಕಸ್ಸಪೋ ಭಗು, ತೇಪಿ ನ ಏವಮಾಹಂಸು - ‘ಮಯಮೇತಂ ಜಾನಾಮ, ಮಯಮೇತಂ ಪಸ್ಸಾಮ। ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ, ಮೋಘಮಞ್ಞ’ನ್ತಿ।

೪೨೮. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಅನ್ಧವೇಣಿ ಪರಮ್ಪರಾಸಂಸತ್ತಾ ಪುರಿಮೋಪಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ ಮಜ್ಝಿಮೋಪಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ ಪಚ್ಛಿಮೋಪಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಅನ್ಧವೇಣೂಪಮಂ ಮಞ್ಞೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಭಾಸಿತಂ ಸಮ್ಪಜ್ಜತಿ - ಪುರಿಮೋಪಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ ಮಜ್ಝಿಮೋಪಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ ಪಚ್ಛಿಮೋಪಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಭಾರದ್ವಾಜ , ನನು ಏವಂ ಸನ್ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಅಮೂಲಿಕಾ ಸದ್ಧಾ ಸಮ್ಪಜ್ಜತೀ”ತಿ? “ನ ಖ್ವೇತ್ಥ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸದ್ಧಾಯೇವ ಪಯಿರುಪಾಸನ್ತಿ, ಅನುಸ್ಸವಾಪೇತ್ಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಪಯಿರುಪಾಸನ್ತೀ”ತಿ। “ಪುಬ್ಬೇವ ಖೋ ತ್ವಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಸದ್ಧಂ ಅಗಮಾಸಿ, ಅನುಸ್ಸವಂ ಇದಾನಿ ವದೇಸಿ। ಪಞ್ಚ ಖೋ ಇಮೇ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಧಮ್ಮಾ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ದ್ವೇಧಾ ವಿಪಾಕಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಸದ್ಧಾ, ರುಚಿ, ಅನುಸ್ಸವೋ, ಆಕಾರಪರಿವಿತಕ್ಕೋ, ದಿಟ್ಠಿನಿಜ್ಝಾನಕ್ಖನ್ತಿ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭಾರದ್ವಾಜ , ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ದ್ವೇಧಾ ವಿಪಾಕಾ। ಅಪಿ ಚ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಸುಸದ್ದಹಿತಂಯೇವ ಹೋತಿ, ತಞ್ಚ ಹೋತಿ ರಿತ್ತಂ ತುಚ್ಛಂ ಮುಸಾ; ನೋ ಚೇಪಿ ಸುಸದ್ದಹಿತಂ ಹೋತಿ, ತಞ್ಚ ಹೋತಿ ಭೂತಂ ತಚ್ಛಂ ಅನಞ್ಞಥಾ। ಅಪಿ ಚ, ಭಾರದ್ವಾಜ , ಸುರುಚಿತಂಯೇವ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಸ್ವಾನುಸ್ಸುತಂಯೇವ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಸುಪರಿವಿತಕ್ಕಿತಂಯೇವ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಸುನಿಜ್ಝಾಯಿತಂಯೇವ ಹೋತಿ, ತಞ್ಚ ಹೋತಿ ರಿತ್ತಂ ತುಚ್ಛಂ ಮುಸಾ; ನೋ ಚೇಪಿ ಸುನಿಜ್ಝಾಯಿತಂ ಹೋತಿ, ತಞ್ಚ ಹೋತಿ ಭೂತಂ ತಚ್ಛಂ ಅನಞ್ಞಥಾ। ಸಚ್ಚಮನುರಕ್ಖತಾ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ವಿಞ್ಞುನಾ ಪುರಿಸೇನ ನಾಲಮೇತ್ಥ ಏಕಂಸೇನ ನಿಟ್ಠಂ ಗನ್ತುಂ - ‘ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ, ಮೋಘಮಞ್ಞ’”ನ್ತಿ।

೪೨೯. “ಕಿತ್ತಾವತಾ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಸಚ್ಚಾನುರಕ್ಖಣಾ ಹೋತಿ, ಕಿತ್ತಾವತಾ ಸಚ್ಚಮನುರಕ್ಖತಿ? ಸಚ್ಚಾನುರಕ್ಖಣಂ ಮಯಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಪುಚ್ಛಾಮಾ”ತಿ। “ಸದ್ಧಾ ಚೇಪಿ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಪುರಿಸಸ್ಸ ಹೋತಿ; ‘ಏವಂ ಮೇ ಸದ್ಧಾ’ತಿ - ಇತಿ ವದಂ ಸಚ್ಚಮನುರಕ್ಖತಿ [ಏವಮೇವ ಸಿಜ್ಝತೀತಿ ಇತಿ ವಾ, ತಂ ಸಚ್ಚಮನುರಕ್ಖತಿ (ಕ॰)], ನತ್ವೇವ ತಾವ ಏಕಂಸೇನ ನಿಟ್ಠಂ ಗಚ್ಛತಿ - ‘ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ, ಮೋಘಮಞ್ಞ’ನ್ತಿ ( ) [(ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ ಭಾರದ್ವಾಜ ಸಚ್ಚಾನುರಕ್ಖಣಾ ಹೋತಿ, ಏತ್ತಾವತಾ ಸಚ್ಚಮನುರಕ್ಖತಿ, ಏತ್ತಾವತಾ ಚ ಮಯಂ ಸಚ್ಚಾನುರಕ್ಖಣಂ ಪಞ್ಞಾಪೇಮ, ನ ತ್ವೇವ ತಾವ ಸಚ್ಚಾನುಬೋಧೋ ಹೋತಿ) (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]। ರುಚಿ ಚೇಪಿ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಪುರಿಸಸ್ಸ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಅನುಸ್ಸವೋ ಚೇಪಿ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಪುರಿಸಸ್ಸ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಆಕಾರಪರಿವಿತಕ್ಕೋ ಚೇಪಿ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಪುರಿಸಸ್ಸ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ದಿಟ್ಠಿನಿಜ್ಝಾನಕ್ಖನ್ತಿ ಚೇಪಿ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಪುರಿಸಸ್ಸ ಹೋತಿ; ‘ಏವಂ ಮೇ ದಿಟ್ಠಿನಿಜ್ಝಾನಕ್ಖನ್ತೀ’ತಿ - ಇತಿ ವದಂ ಸಚ್ಚಮನುರಕ್ಖತಿ, ನತ್ವೇವ ತಾವ ಏಕಂಸೇನ ನಿಟ್ಠಂ ಗಚ್ಛತಿ - ‘ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ, ಮೋಘಮಞ್ಞ’ನ್ತಿ। ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಸಚ್ಚಾನುರಕ್ಖಣಾ ಹೋತಿ, ಏತ್ತಾವತಾ ಸಚ್ಚಮನುರಕ್ಖತಿ, ಏತ್ತಾವತಾ ಚ ಮಯಂ ಸಚ್ಚಾನುರಕ್ಖಣಂ ಪಞ್ಞಪೇಮ; ನ ತ್ವೇವ ತಾವ ಸಚ್ಚಾನುಬೋಧೋ ಹೋತೀ”ತಿ।

೪೩೦. “ಏತ್ತಾವತಾ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಸಚ್ಚಾನುರಕ್ಖಣಾ ಹೋತಿ, ಏತ್ತಾವತಾ ಸಚ್ಚಮನುರಕ್ಖತಿ, ಏತ್ತಾವತಾ ಚ ಮಯಂ ಸಚ್ಚಾನುರಕ್ಖಣಂ ಪೇಕ್ಖಾಮ। ಕಿತ್ತಾವತಾ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಸಚ್ಚಾನುಬೋಧೋ ಹೋತಿ, ಕಿತ್ತಾವತಾ ಸಚ್ಚಮನುಬುಜ್ಝತಿ? ಸಚ್ಚಾನುಬೋಧಂ ಮಯಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಪುಚ್ಛಾಮಾ”ತಿ। “ಇಧ [ಇಧ ಕಿರ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)], ಭಾರದ್ವಾಜ, ಭಿಕ್ಖು ಅಞ್ಞತರಂ ಗಾಮಂ ವಾ ನಿಗಮಂ ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರತಿ। ತಮೇನಂ ಗಹಪತಿ ವಾ ಗಹಪತಿಪುತ್ತೋ ವಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತೀಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಸಮನ್ನೇಸತಿ - ಲೋಭನೀಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ದೋಸನೀಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ಮೋಹನೀಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು। ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ ಇಮಸ್ಸಾಯಸ್ಮತೋ ತಥಾರೂಪಾ ಲೋಭನೀಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಯಥಾರೂಪೇಹಿ ಲೋಭನೀಯೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ

ಪರಿಯಾದಿನ್ನಚಿತ್ತೋ ಅಜಾನಂ ವಾ ವದೇಯ್ಯ - ಜಾನಾಮೀತಿ, ಅಪಸ್ಸಂ ವಾ ವದೇಯ್ಯ - ಪಸ್ಸಾಮೀತಿ, ಪರಂ ವಾ ತದತ್ಥಾಯ ಸಮಾದಪೇಯ್ಯ ಯಂ ಪರೇಸಂ ಅಸ್ಸ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯಾತಿ? ತಮೇನಂ ಸಮನ್ನೇಸಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ - 'ನತ್ಥಿ ಖೋ ಇಮಸ್ಸಾಯಸ್ಮತೋ ತಥಾರೂಪಾ ಲೋಭನೀಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಯಥಾರೂಪೇಹಿ ಲೋಭನೀಯೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಪರಿಯಾದಿನ್ನಚಿತ್ತೋ ಅಜಾನಂ ವಾ ವದೇಯ್ಯ - ಜಾನಾಮೀತಿ, ಅಪಸ್ಸಂ ವಾ ವದೇಯ್ಯ - ಪಸ್ಸಾಮೀತಿ, ಪರಂ ವಾ ತದತ್ಥಾಯ ಸಮಾದಪೇಯ್ಯ ಯಂ ಪರೇಸಂ ಅಸ್ಸ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ [ದುಕ್ಖಾಯಾತಿ (ಸಬ್ಬತ್ಥ)]। ತಥಾರೂಪೋ [ತಥಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಖೋ ಪನಿಮಸ್ಸಾಯಸ್ಮತೋ ಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ ತಥಾರೂಪೋ [ತಥಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ವಚೀಸಮಾಚಾರೋ ಯಥಾ ತಂ ಅಲುದ್ಧಸ್ಸ। ಯಂ ಖೋ ಪನ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ, ಗಮ್ಭೀರೋ ಸೋ ಧಮ್ಮೋ ದುದ್ದಸೋ ದುರನುಬೋಧೋ ಸನ್ತೋ ಪಣೀತೋ ಅತಕ್ಕಾವಚರೋ ನಿಪುಣೋ ಪಣ್ಡಿತವೇದನೀಯೋ; ನ ಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಸುದೇಸಿಯೋ ಲುದ್ಧೇನಾ'''ತಿ।

೪೩೦. ''ಯತೋ ನಂ ಸಮನ್ನೇಸಮಾನೋ ವಿಸುದ್ಧಂ ಲೋಭನೀಯೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ ತತೋ ನಂ ಉತ್ತರಿ ಸಮನ್ನೇಸತಿ ದೋಸನೀಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು। ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ ಇಮಸ್ಸಾಯಸ್ಮತೋ ತಥಾರೂಪಾ ದೋಸನೀಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಯಥಾರೂಪೇಹಿ ದೋಸನೀಯೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಪರಿಯಾದಿನ್ನಚಿತ್ತೋ ಅಜಾನಂ ವಾ ವದೇಯ್ಯ - ಜಾನಾಮೀತಿ, ಅಪಸ್ಸಂ ವಾ ವದೇಯ್ಯ - ಪಸ್ಸಾಮೀತಿ, ಪರಂ ವಾ ತದತ್ಥಾಯ ಸಮಾದಪೇಯ್ಯ ಯಂ ಪರೇಸಂ ಅಸ್ಸ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯಾತಿ? ತಮೇನಂ ಸಮನ್ನೇಸಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ - 'ನತ್ಥಿ ಖೋ ಇಮಸ್ಸಾಯಸ್ಮತೋ ತಥಾರೂಪಾ ದೋಸನೀಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಯಥಾರೂಪೇಹಿ ದೋಸನೀಯೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಪರಿಯಾದಿನ್ನಚಿತ್ತೋ ಅಜಾನಂ ವಾ ವದೇಯ್ಯ - ಜಾನಾಮೀತಿ, ಅಪಸ್ಸಂ ವಾ ವದೇಯ್ಯ - ಪಸ್ಸಾಮೀತಿ, ಪರಂ ವಾ ತದತ್ಥಾಯ ಸಮಾದಪೇಯ್ಯ ಯಂ ಪರೇಸಂ ಅಸ್ಸ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ। ತಥಾರೂಪೋ ಖೋ ಪನಿಮಸ್ಸಾಯಸ್ಮತೋ ಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ ತಥಾರೂಪೋ ವಚೀಸಮಾಚಾರೋ ಯಥಾ ತಂ ಅದುಟ್ಠಸ್ಸ। ಯಂ ಖೋ ಪನ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ, ಗಮ್ಭೀರೋ ಸೋ ಧಮ್ಮೋ ದುದ್ದಸೋ ದುರನುಬೋಧೋ ಸನ್ತೋ ಪಣೀತೋ ಅತಕ್ಕಾವಚರೋ ನಿಪುಣೋ ಪಣ್ಡಿತವೇದನೀಯೋ; ನ ಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಸುದೇಸಿಯೋ ದುಟ್ಠೇನಾ'''ತಿ।

೪೩೧. ''ಯತೋ ನಂ ಸಮನ್ನೇಸಮಾನೋ ವಿಸುದ್ಧಂ ದೋಸನೀಯೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ , ತತೋ ನಂ ಉತ್ತರಿ ಸಮನ್ನೇಸತಿ ಮೋಹನೀಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು। ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ ಇಮಸ್ಸಾಯಸ್ಮತೋ ತಥಾರೂಪಾ ಮೋಹನೀಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಯಥಾರೂಪೇಹಿ ಮೋಹನೀಯೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಪರಿಯಾದಿನ್ನಚಿತ್ತೋ ಅಜಾನಂ ವಾ ವದೇಯ್ಯ - ಜಾನಾಮೀತಿ, ಅಪಸ್ಸಂ ವಾ ವದೇಯ್ಯ - ಪಸ್ಸಾಮೀತಿ, ಪರಂ ವಾ ತದತ್ಥಾಯ ಸಮಾದಪೇಯ್ಯ ಯಂ ಪರೇಸಂ ಅಸ್ಸ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯಾತಿ? ತಮೇನಂ ಸಮನ್ನೇಸಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ - 'ನತ್ಥಿ ಖೋ ಇಮಸ್ಸಾಯಸ್ಮತೋ ತಥಾರೂಪಾ ಮೋಹನೀಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಯಥಾರೂಪೇಹಿ ಮೋಹನೀಯೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಪರಿಯಾದಿನ್ನಚಿತ್ತೋ ಅಜಾನಂ ವಾ ವದೇಯ್ಯ - ಜಾನಾಮೀತಿ, ಅಪಸ್ಸಂ ವಾ ವದೇಯ್ಯ - ಪಸ್ಸಾಮೀತಿ, ಪರಂ ವಾ ತದತ್ಥಾಯ ಸಮಾದಪೇಯ್ಯ ಯಂ ಪರೇಸಂ ಅಸ್ಸ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ। ತಥಾರೂಪೋ ಖೋ ಪನಿಮಸ್ಸಾಯಸ್ಮತೋ ಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ ತಥಾರೂಪೋ ವಚೀಸಮಾಚಾರೋ ಯಥಾ ತಂ ಅಮೂಳ್ಹಸ್ಸ। ಯಂ ಖೋ ಪನ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ, ಗಮ್ಭೀರೋ ಸೋ ಧಮ್ಮೋ ದುದ್ದಸೋ ದುರನುಬೋಧೋ ಸನ್ತೋ ಪಣೀತೋ ಅತಕ್ಕಾವಚರೋ ನಿಪುಣೋ ಪಣ್ಡಿತವೇದನೀಯೋ; ನ ಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಸುದೇಸಿಯೋ ಮೂಳ್ಹೇನಾ'''ತಿ।

''ಯತೋ ನಂ ಸಮನ್ನೇಸಮಾನೋ ವಿಸುದ್ಧಂ ಮೋಹನೀಯೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ ; ಅಥ ತಮ್ಹಿ ಸದ್ಧಂ ನಿವೇಸೇತಿ, ಸದ್ಧಾಜಾತೋ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ, ಉಪಸಙ್ಕಮನ್ತೋ ಪಯಿರುಪಾಸತಿ, ಪಯಿರುಪಾಸನ್ತೋ ಸೋತಂ ಓದಹತಿ, ಓಹಿತಸೋತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಾತಿ, ಸುತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಧಾರೇತಿ, ಧತಾನಂ [ಧಾರಿತಾನಂ (ಕ॰)] ಧಮ್ಮಾನಂ ಅತ್ಥಂ ಉಪಪರಿಕ್ಖತಿ, ಅತ್ಥಂ ಉಪಪರಿಕ್ಖತೋ ಧಮ್ಮಾ ನಿಜ್ಝಾನಂ ಖಮನ್ತಿ, ಧಮ್ಮನಿಜ್ಝಾನಕ್ಖನ್ತಿಯಾ ಸತಿ ಛನ್ದೋ ಜಾಯತಿ, ಛನ್ದಜಾತೋ ಉಸ್ಸಹತಿ, ಉಸ್ಸಹಿತ್ವಾ ತುಲೇತಿ, ತುಲಯಿತ್ವಾ ಪದಹತಿ, ಪಹಿತತ್ತೋ ಸಮಾನೋ ಕಾಯೇನ ಚೇವ ಪರಮಸಚ್ಚಂ ಸಚ್ಛಿಕರೋತಿ ಪಞ್ಞಾಯ ಚ ನಂ ಅತಿವಿಜ್ಝ

ಪಸ್ಸತಿ। ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಸಚ್ಚಾನುಬೋಧೋ ಹೋತಿ, ಏತ್ತಾವತಾ ಸಚ್ಚಮನುಬುಜ್ಝತಿ, ಏತ್ತಾವತಾ ಚ ಮಯಂ ಸಚ್ಚಾನುಬೋಧಂ ಪಞ್ಞಪೇಮ; ನ ತ್ವೇವ ತಾವ ಸಚ್ಚಾನುಪ್ಪತ್ತಿ ಹೋತೀ"ತಿ।

೪೩೩. "ಏತ್ತಾವತ್ತಾ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಸಚ್ಚಾನುಬೋಧೋ ಹೋತಿ, ಏತ್ತಾವತಾ ಸಚ್ಚಮನುಬುಜ್ಝತಿ, ಏತ್ತಾವತಾ ಚ ಮಯಂ ಸಚ್ಚಾನುಬೋಧಂ ಪೇಕ್ಖಾಮ। ಕಿತ್ತಾವತಾ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಸಚ್ಚಾನುಪ್ಪತ್ತಿ ಹೋತಿ, ಕಿತ್ತಾವತಾ ಸಚ್ಚಮನುಪಾಪುಣಾತಿ? ಸಚ್ಚಾನುಪ್ಪತ್ತಿಂ ಮಯಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಪುಚ್ಛಾಮಾ"ತಿ। "ತೇಸಂಯೇ , ಭಾರದ್ವಾಜ, ಧಮ್ಮಾನಂ ಆಸೇವನಾ ಭಾವನಾ ಬಹುಲೀಕಮ್ಮಂ ಸಚ್ಚಾನುಪ್ಪತ್ತಿ ಹೋತಿ। ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಸಚ್ಚಾನುಪ್ಪತ್ತಿ ಹೋತಿ, ಏತ್ತಾವತಾ ಸಚ್ಚಮನುಪಾಪುಣಾತಿ, ಏತ್ತಾವತಾ ಚ ಮಯಂ ಸಚ್ಚಾನುಪ್ಪತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಪೇಮಾ"ತಿ।

೪೩೪. "ಏತ್ತಾವತಾ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಸಚ್ಚಾನುಪ್ಪತ್ತಿ ಹೋತಿ, ಏತ್ತಾವತಾ ಸಚ್ಚಮನುಪಾಪುಣಾತಿ, ಏತ್ತಾವತಾ ಚ ಮಯಂ ಸಚ್ಚಾನುಪ್ಪತ್ತಿಂ ಪೇಕ್ಖಾಮ। ಸಚ್ಚಾನುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಕತಮೋ ಧಮ್ಮೋ ಬಹುಕಾರೋ? ಸಚ್ಚಾನುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಬಹುಕಾರಂ ಧಮ್ಮಂ ಮಯಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಪುಚ್ಛಾಮಾ"ತಿ। "ಸಚ್ಚಾನುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಖೋ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಪಧಾನಂ ಬಹುಕಾರಂ। ನೋ ಚೇತಂ ಪದಹೇಯ್ಯ, ನಯಿದಂ ಸಚ್ಚಮನುಪಾಪುಣೇಯ್ಯ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ ಪದಹತಿ ತಸ್ಮಾ ಸಚ್ಚಮನುಪಾಪುಣಾತಿ। ತಸ್ಮಾ ಸಚ್ಚಾನುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಪಧಾನಂ ಬಹುಕಾರ"ನ್ತಿ।

"ಪಧಾನಸ್ಸ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಕತಮೋ ಧಮ್ಮೋ ಬಹುಕಾರೋ? ಪಧಾನಸ್ಸ ಬಹುಕಾರಂ ಧಮ್ಮಂ ಮಯಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಪುಚ್ಛಾಮಾ"ತಿ। "ಪಧಾನಸ್ಸ ಖೋ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ತುಲನಾ ಬಹುಕಾರಾ। ನೋ ಚೇತಂ ತುಲೇಯ್ಯ, ನಯಿದಂ ಪದಹೇಯ್ಯ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ ತುಲೇತಿ ತಸ್ಮಾ ಪದಹತಿ। ತಸ್ಮಾ ಪಧಾನಸ್ಸ ತುಲನಾ ಬಹುಕಾರಾ"ತಿ।

"ತುಲನಾಯ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಕತಮೋ ಧಮ್ಮೋ ಬಹುಕಾರೋ? ತುಲನಾಯ ಬಹುಕಾರಂ ಧಮ್ಮಂ ಮಯಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಪುಚ್ಛಾಮಾ"ತಿ। "ತುಲನಾಯ ಖೋ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಉಸ್ಸಾಹೋ ಬಹುಕಾರೋ। ನೋ ಚೇತಂ ಉಸ್ಸಹೇಯ್ಯ, ನಯಿದಂ ತುಲೇಯ್ಯ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ ಉಸ್ಸಹತಿ ತಸ್ಮಾ ತುಲೇತಿ। ತಸ್ಮಾ ತುಲನಾಯ ಉಸ್ಸಾಹೋ ಬಹುಕಾರೋ"ತಿ।

"ಉಸ್ಸಾಹಸ್ಸ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಕತಮೋ ಧಮ್ಮೋ ಬಹುಕಾರೋ? ಉಸ್ಸಾಹಸ್ಸ ಬಹುಕಾರಂ ಧಮ್ಮಂ ಮಯಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಪುಚ್ಛಾಮಾ"ತಿ। "ಉಸ್ಸಾಹಸ್ಸ ಖೋ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಛನ್ದೋ ಬಹುಕಾರೋ। ನೋ ಚೇತಂ ಛನ್ದೋ ಜಾಯೇಥ, ನಯಿದಂ ಉಸ್ಸಹೇಯ್ಯ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ ಛನ್ದೋ ಜಾಯತಿ ತಸ್ಮಾ ಉಸ್ಸಹತಿ। ತಸ್ಮಾ ಉಸ್ಸಾಹಸ್ಸ ಛನ್ದೋ ಬಹುಕಾರೋ"ತಿ।

"ಛನ್ದಸ್ಸ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಕತಮೋ ಧಮ್ಮೋ ಬಹುಕಾರೋ ? ಛನ್ದಸ್ಸ ಬಹುಕಾರಂ ಧಮ್ಮಂ ಮಯಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಪುಚ್ಛಾಮಾ"ತಿ। "ಛನ್ದಸ್ಸ ಖೋ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಧಮ್ಮನಿಜ್ಝಾನಕ್ಖನ್ತಿ ಬಹುಕಾರಾ। ನೋ ಚೇತೇ ಧಮ್ಮಾ ನಿಜ್ಝಾನಂ ಖಮೇಯ್ಯುಂ, ನಯಿದಂ ಛನ್ದೋ ಜಾಯೇಥ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ ಧಮ್ಮಾ ನಿಜ್ಝಾನಂ ಖಮನ್ತಿ ತಸ್ಮಾ ಛನ್ದೋ ಜಾಯತಿ। ತಸ್ಮಾ ಛನ್ದಸ್ಸ ಧಮ್ಮನಿಜ್ಝಾನಕ್ಖನ್ತಿ ಬಹುಕಾರಾ"ತಿ।

"ಧಮ್ಮನಿಜ್ಝಾನಕ್ಖನ್ತಿಯಾ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಕತಮೋ ಧಮ್ಮೋ ಬಹುಕಾರೋ? ಧಮ್ಮನಿಜ್ಝಾನಕ್ಖನ್ತಿಯಾ ಬಹುಕಾರಂ ಧಮ್ಮಂ ಮಯಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಪುಚ್ಛಾಮಾ"ತಿ। "ಧಮ್ಮನಿಜ್ಝಾನಕ್ಖನ್ತಿಯಾ ಖೋ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಅತ್ಥೂಪಪರಿಕ್ಖಾ ಬಹುಕಾರಾ। ನೋ ಚೇತಂ ಅತ್ಥಂ ಉಪಪರಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ನಯಿದಂ ಧಮ್ಮಾ ನಿಜ್ಝಾನಂ ಖಮೇಯ್ಯುಂ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ ಅತ್ಥಂ ಉಪಪರಿಕ್ಖತಿ ತಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮಾ ನಿಜ್ಝಾನಂ ಖಮನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮನಿಜ್ಝಾನಕ್ಖನ್ತಿಯಾ ಅತ್ಥೂಪಪರಿಕ್ಖಾ ಬಹುಕಾರಾ"ತಿ।

“ಅತ್ಥೂಪಪರಿಕ್ಖಾಯ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಕತಮೋ ಧಮ್ಮೋ ಬಹುಕಾರೋ? ಅತ್ಥೂಪಪರಿಕ್ಖಾಯ ಬಹುಕಾರಂ ಧಮ್ಮಂ ಮಯಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಪುಚ್ಛಾಮಾ”ತಿ। “ಅತ್ಥೂಪಪರಿಕ್ಖಾಯ ಖೋ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಧಮ್ಮಧಾರಣಾ ಬಹುಕಾರಾ। ನೋ ಚೇತಂ ಧಮ್ಮಂ ಧಾರೇಯ್ಯ, ನಯಿದಂ ಅತ್ಥಂ ಉಪಪರಿಕ್ಖೇಯ್ಯ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ ಧಮ್ಮಂ ಧಾರೇತಿ ತಸ್ಮಾ ಅತ್ಥಂ ಉಪಪರಿಕ್ಖತಿ। ತಸ್ಮಾ ಅತ್ಥೂಪಪರಿಕ್ಖಾಯ ಧಮ್ಮಧಾರಣಾ ಬಹುಕಾರಾ”ತಿ।

“ಧಮ್ಮಧಾರಣಾಯ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಕತಮೋ ಧಮ್ಮೋ ಬಹುಕಾರೋ? ಧಮ್ಮಧಾರಣಾಯ ಬಹುಕಾರಂ ಧಮ್ಮಂ ಮಯಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಪುಚ್ಛಾಮಾ”ತಿ। “ಧಮ್ಮಧಾರಣಾಯ ಖೋ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಧಮ್ಮಸ್ಸವನಂ ಬಹುಕಾರಂ। ನೋ ಚೇತಂ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣೇಯ್ಯ, ನಯಿದಂ ಧಮ್ಮಂ ಧಾರೇಯ್ಯ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಾತಿ ತಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮಂ ಧಾರೇತಿ। ತಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮಧಾರಣಾಯ ಧಮ್ಮಸ್ಸವನಂ ಬಹುಕಾರ”ನ್ತಿ।

“ಧಮ್ಮಸ್ಸವನಸ್ಸ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಕತಮೋ ಧಮ್ಮೋ ಬಹುಕಾರೋ? ಧಮ್ಮಸ್ಸವನಸ್ಸ ಬಹುಕಾರಂ ಧಮ್ಮಂ ಮಯಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಪುಚ್ಛಾಮಾ”ತಿ । “ಧಮ್ಮಸ್ಸವನಸ್ಸ ಖೋ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಸೋತಾವಧಾನಂ ಬಹುಕಾರಂ । ನೋ ಚೇತಂ ಸೋತಂ ಓದಹೇಯ್ಯ, ನಯಿದಂ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣೇಯ್ಯ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ ಸೋತಂ ಓದಹತಿ ತಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಾತಿ। ತಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮಸ್ಸವನಸ್ಸ ಸೋತಾವಧಾನಂ ಬಹುಕಾರ”ನ್ತಿ।

“ಸೋತಾವಧಾನಸ್ಸ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಕತಮೋ ಧಮ್ಮೋ ಬಹುಕಾರೋ? ಸೋತಾವಧಾನಸ್ಸ ಬಹುಕಾರಂ ಧಮ್ಮಂ ಮಯಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಪುಚ್ಛಾಮಾ”ತಿ। “ಸೋತಾವಧಾನಸ್ಸ ಖೋ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಪಯಿರುಪಾಸನಾ ಬಹುಕಾರಾ। ನೋ ಚೇತಂ ಪಯಿರುಪಾಸೇಯ್ಯ, ನಯಿದಂ ಸೋತಂ ಓದಹೇಯ್ಯ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ ಪಯಿರುಪಾಸತಿ ತಸ್ಮಾ ಸೋತಂ ಓದಹತಿ। ತಸ್ಮಾ ಸೋತಾವಧಾನಸ್ಸ ಪಯಿರುಪಾಸನಾ ಬಹುಕಾರಾ”ತಿ।

“ಪಯಿರುಪಾಸನಾಯ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಕತಮೋ ಧಮ್ಮೋ ಬಹುಕಾರೋ? ಪಯಿರುಪಾಸನಾಯ ಬಹುಕಾರಂ ಧಮ್ಮಂ ಮಯಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಪುಚ್ಛಾಮಾ”ತಿ। “ಪಯಿರುಪಾಸನಾಯ ಖೋ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಉಪಸಙ್ಕಮನಂ ಬಹುಕಾರಂ। ನೋ ಚೇತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯ, ನಯಿದಂ ಪಯಿರುಪಾಸೇಯ್ಯ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ ತಸ್ಮಾ ಪಯಿರುಪಾಸತಿ। ತಸ್ಮಾ ಪಯಿರುಪಾಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮನಂ ಬಹುಕಾರ”ನ್ತಿ।

“ಉಪಸಙ್ಕಮನಸ್ಸ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಕತಮೋ ಧಮ್ಮೋ ಬಹುಕಾರೋ? ಉಪಸಙ್ಕಮನಸ್ಸ ಬಹುಕಾರಂ ಧಮ್ಮಂ ಮಯಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಪುಚ್ಛಾಮಾ”ತಿ। “ಉಪಸಙ್ಕಮನಸ್ಸ ಖೋ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಸದ್ಧಾ ಬಹುಕಾರಾ। ನೋ ಚೇತಂ ಸದ್ಧಾ ಜಾಯೇಥ, ನಯಿದಂ ಉಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ ಸದ್ಧಾ ಜಾಯತಿ ತಸ್ಮಾ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ। ತಸ್ಮಾ ಉಪಸಙ್ಕಮನಸ್ಸ ಸದ್ಧಾ ಬಹುಕಾರಾ”ತಿ।

೪೩೫. “ಸಚ್ಚಾನುರಕ್ಖಣಂ ಮಯಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಅಪುಚ್ಛಿಮ್ಹ, ಸಚ್ಚಾನುರಕ್ಖಣಂ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಬ್ಯಾಕಾಸಿ; ತಞ್ಚ ಪನಮ್ಹಾಕಂ ರುಚ್ಚತಿ ಚೇವ ಖಮತಿ ಚ ತೇನ ಚಮ್ಹ ಅತ್ತಮನಾ। ಸಚ್ಚಾನುಬೋಧಂ ಮಯಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಅಪುಚ್ಛಿಮ್ಹ, ಸಚ್ಚಾನುಬೋಧಂ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಬ್ಯಾಕಾಸಿ; ತಞ್ಚ ಪನಮ್ಹಾಕಂ ರುಚ್ಚತಿ ಚೇವ ಖಮತಿ ಚ ತೇನ ಚಮ್ಹ ಅತ್ತಮನಾ। ಸಚ್ಚಾನುಪ್ಪತ್ತಿಂ ಮಯಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಅಪುಚ್ಛಿಮ್ಹ, ಸಚ್ಚಾನುಪ್ಪತ್ತಿಂ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಬ್ಯಾಕಾಸಿ; ತಞ್ಚ ಪನಮ್ಹಾಕಂ ರುಚ್ಚತಿ ಚೇವ ಖಮತಿ ಚ ತೇನ ಚಮ್ಹ ಅತ್ತಮನಾ । ಸಚ್ಚಾನುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಬಹುಕಾರಂ ಧಮ್ಮಂ ಮಯಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಅಪುಚ್ಛಿಮ್ಹ, ಸಚ್ಚಾನುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಬಹುಕಾರಂ ಧಮ್ಮಂ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಬ್ಯಾಕಾಸಿ; ತಞ್ಚ ಪನಮ್ಹಾಕಂ ರುಚ್ಚತಿ ಚೇವ ಖಮತಿ ಚ ತೇನ ಚಮ್ಹ ಅತ್ತಮನಾ। ಯಂಯದೇವ ಚ ಮಯಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಅಪುಚ್ಛಿಮ್ಹ ತಂತದೇವ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಬ್ಯಾಕಾಸಿ; ತಞ್ಚ ಪನಮ್ಹಾಕಂ ರುಚ್ಚತಿ ಚೇವ ಖಮತಿ ಚ ತೇನ ಚಮ್ಹ ಅತ್ತಮನಾ। ಮಯಞ್ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಪುಬ್ಬೇ ಏವಂ ಜಾನಾಮ – ‘ಕೇ

ಚ ಮುಣ್ಡಕಾ ಸಮಣಕಾ ಇಬ್ಭಾ ಕಣ್ಹಾ ಬನ್ಧುಪಾದಾಪಚ್ಚಾ, ಕೇ ಚ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಞ್ಞಾತಾರೋ’ತಿ? ಅಜನೇಸಿ ವತ ಮೇ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಸಮಣೇಸು ಸಮಣಪೇಮಂ, ಸಮಣೇಸು ಸಮಣಪಸಾದಂ, ಸಮಣೇಸು ಸಮಣಗಾರವಂ। ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ…ಪೇ॰… ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ”ನ್ತಿ।

ಚಙ್ಕೀಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಏಸುಕಾರೀಸುತ್ತಂ

೪೩೬. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಏಸುಕಾರೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಏಸುಕಾರೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಚತಸ್ಸೋ ಪಾರಿಚರಿಯಾ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ – ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಪಾರಿಚರಿಯಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ, ಖತ್ತಿಯಸ್ಸ ಪಾರಿಚರಿಯಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ, ವೇಸ್ಸಸ್ಸ ಪಾರಿಚರಿಯಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ, ಸುದ್ದಸ್ಸ ಪಾರಿಚರಿಯಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ। ತತ್ರಿದಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಪಾರಿಚರಿಯಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ – ‘ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಪರಿಚರೇಯ್ಯ, ಖತ್ತಿಯೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಪರಿಚರೇಯ್ಯ, ವೇಸ್ಸೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಪರಿಚರೇಯ್ಯ, ಸುದ್ದೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಪರಿಚರೇಯ್ಯಾ’ತಿ। ಇದಂ ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಪಾರಿಚರಿಯಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ। ತತ್ರಿದಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಖತ್ತಿಯಸ್ಸ ಪಾರಿಚರಿಯಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ – ‘ಖತ್ತಿಯೋ ವಾ ಖತ್ತಿಯಂ ಪರಿಚರೇಯ್ಯ, ವೇಸ್ಸೋ ವಾ ಖತ್ತಿಯಂ ಪರಿಚರೇಯ್ಯ, ಸುದ್ದೋ ವಾ ಖತ್ತಿಯಂ ಪರಿಚರೇಯ್ಯಾ’ತಿ। ಇದಂ ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಖತ್ತಿಯಸ್ಸ ಪಾರಿಚರಿಯಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ। ತತ್ರಿದಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವೇಸ್ಸಸ್ಸ ಪಾರಿಚರಿಯಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ – ‘ವೇಸ್ಸೋ ವಾ ವೇಸ್ಸಂ ಪರಿಚರೇಯ್ಯ, ಸುದ್ದೋ ವಾ ವೇಸ್ಸಂ ಪರಿಚರೇಯ್ಯಾ’ತಿ। ಇದಂ ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವೇಸ್ಸಸ್ಸ ಪಾರಿಚರಿಯಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ । ತತ್ರಿದಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸುದ್ದಸ್ಸ ಪಾರಿಚರಿಯಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ – ‘ಸುದ್ದೋವ ಸುದ್ದಂ ಪರಿಚರೇಯ್ಯ। ಕೋ ಪನಞ್ಞೋ ಸುದ್ದಂ ಪರಿಚರಿಸ್ಸತೀ’ತಿ? ಇದಂ ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸುದ್ದಸ್ಸ ಪಾರಿಚರಿಯಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಇಮಾ ಚತಸ್ಸೋ ಪಾರಿಚರಿಯಾ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ। ಇಧ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಕಿಮಾಹಾ”ತಿ?

೪೩೭. “ಕಿಂ ಪನ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸಬ್ಬೋ ಲೋಕೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಏತದಬ್ಭನುಜಾನಾತಿ – ‘ಇಮಾ ಚತಸ್ಸೋ ಪಾರಿಚರಿಯಾ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತೂ’”ತಿ [ಪಞ್ಞಪೇನ್ತೀತಿ (ಸೀ॰ ಕ॰)]? “ನೋ ಹಿದಂ, ಭೋ ಗೋತಮ”। “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಪುರಿಸೋ ದಲಿದ್ದೋ [ದಳಿದ್ದೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಅಸ್ಸಕೋ ಅನಾಳ್ಹಿಯೋ। ತಸ್ಸ ಅಕಾಮಸ್ಸ ಬಿಲಂ ಓಲಗ್ಗೇಯ್ಯುಂ – ‘ಇದಂ ತೇ, ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಮಂಸಂ ಖಾದಿತಬ್ಬಂ, ಮೂಲಞ್ಚ ಅನುಪ್ಪದಾತಬ್ಬ’ನ್ತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಪ್ಪಟಿಞ್ಞಾಯ ತೇಸಂ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ, ಅಥ ಚ ಪನಿಮಾ ಚತಸ್ಸೋ ಪಾರಿಚರಿಯಾ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ। ನಾಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ‘ಸಬ್ಬಂ ಪರಿಚರಿತಬ್ಬ’ನ್ತಿ ವದಾಮಿ; ನಾಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ‘ಸಬ್ಬಂ ನ ಪರಿಚರಿತಬ್ಬ’ನ್ತಿ ವದಾಮಿ। ಯಂ ಹಿಸ್ಸ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಪರಿಚರತೋ ಪಾರಿಚರಿಯಾಹೇತು ಪಾಪಿಯೋ ಅಸ್ಸ ನ ಸೇಯ್ಯೋ, ನಾಹಂ ತಂ ‘ಪರಿಚರಿತಬ್ಬ’ನ್ತಿ ವದಾಮಿ; ಯಞ್ಚ ಖ್ವಾಸ್ಸ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಪರಿಚರತೋ ಪಾರಿಚರಿಯಾಹೇತು ಸೇಯ್ಯೋ ಅಸ್ಸ ನ ಪಾಪಿಯೋ ತಮಹಂ ‘ಪರಿಚರಿತಬ್ಬ’ನ್ತಿ ವದಾಮಿ। ಖತ್ತಿಯಂ ಚೇಪಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏವಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ – ‘ಯಂ ವಾ ತೇ ಪರಿಚರತೋ ಪಾರಿಚರಿಯಾಹೇತು ಪಾಪಿಯೋ ಅಸ್ಸ ನ ಸೇಯ್ಯೋ, ಯಂ ವಾ ತೇ ಪರಿಚರತೋ ಪಾರಿಚರಿಯಾಹೇತು ಸೇಯ್ಯೋ ಅಸ್ಸ ನ ಪಾಪಿಯೋ; ಕಮೇತ್ಥ ಪರಿಚರೇಯ್ಯಾಸೀ’ತಿ, ಖತ್ತಿಯೋಪಿ ಹಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ , ಸಮ್ಮಾ ಬ್ಯಾಕರಮಾನೋ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ – ‘ಯಞ್ಹಿ ಮೇ ಪರಿಚರತೋ ಪಾರಿಚರಿಯಾಹೇತು ಪಾಪಿಯೋ ಅಸ್ಸ ನ ಸೇಯ್ಯೋ, ನಾಹಂ ತಂ ಪರಿಚರೇಯ್ಯಂ; ಯಞ್ಚ ಖೋ ಮೇ ಪರಿಚರತೋ ಪಾರಿಚರಿಯಾಹೇತು ಸೇಯ್ಯೋ ಅಸ್ಸ ನ ಪಾಪಿಯೋ ತಮಹಂ ಪರಿಚರೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಚೇಪಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ…ಪೇ॰… ವೇಸ್ಸಂ ಚೇಪಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ…ಪೇ॰… ಸುದ್ದಂ ಚೇಪಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏವಂ

ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ – ‘ಯಂ ವಾ ತೇ ಪರಿಚರತೋ ಪಾರಿಚರಿಯಾಹೇತು ಪಾಪಿಯೋ ಅಸ್ಸ ನ ಸೇಯ್ಯೋ, ಯಂ ವಾ ತೇ ಪರಿಚರತೋ ಪಾರಿಚರಿಯಾಹೇತು ಸೇಯ್ಯೋ ಅಸ್ಸ ನ ಪಾಪಿಯೋ; ಕಮೇತ್ಥ ಪರಿಚರೇಯ್ಯಾಸೀ’ತಿ, ಸುದ್ದೋಪಿ ಹಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸಮ್ಮಾ ಬ್ಯಾಕರಮಾನೋ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ – ‘ಯಞ್ಹಿ ಮೇ ಪರಿಚರತೋ ಪಾರಿಚರಿಯಾಹೇತು ಪಾಪಿಯೋ ಅಸ್ಸ ನ ಸೇಯ್ಯೋ, ನಾಹಂ ತಂ ಪರಿಚರೇಯ್ಯಂ; ಯಞ್ಚ ಖೋ ಮೇ ಪರಿಚರತೋ ಪಾರಿಚರಿಯಾಹೇತು ಸೇಯ್ಯೋ ಅಸ್ಸ ನ ಪಾಪಿಯೋ ತಮಹಂ ಪರಿಚರೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ನಾಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ‘ಉಚ್ಚಾಕುಲೀನತಾ ಸೇಯ್ಯಂಸೋ’ತಿ ವದಾಮಿ, ನ ಪನಾಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ‘ಉಚ್ಚಾಕುಲೀನತಾ ಪಾಪಿಯಂಸೋ’ತಿ ವದಾಮಿ; ನಾಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ‘ಉಳಾರವಣ್ಣತಾ ಸೇಯ್ಯಂಸೋ’ತಿ ವದಾಮಿ, ನ ಪನಾಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ‘ಉಳಾರವಣ್ಣತಾ ಪಾಪಿಯಂಸೋ’ತಿ ವದಾಮಿ; ನಾಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ‘ಉಳಾರಭೋಗತಾ ಸೇಯ್ಯಂಸೋ’ತಿ ವದಾಮಿ, ನ ಪನಾಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ‘ಉಳಾರಭೋಗತಾ ಪಾಪಿಯಂಸೋ’ತಿ ವದಾಮಿ।

೪೩೮. “ಉಚ್ಚಾಕುಲೀನೋಪಿ ಹಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಹೋತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ ಹೋತಿ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೀ ಹೋತಿ, ಮುಸಾವಾದೀ ಹೋತಿ, ಪಿಸುಣಾವಾಚೋ ಹೋತಿ, ಫರುಸಾವಾಚೋ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪೀ ಹೋತಿ, ಅಭಿಜ್ಝಾಲು ಹೋತಿ , ಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ‘ನ ಉಚ್ಚಾಕುಲೀನತಾ ಸೇಯ್ಯಂಸೋ’ತಿ ವದಾಮಿ। ಉಚ್ಚಾಕುಲೀನೋಪಿ ಹಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಅನಭಿಜ್ಝಾಲು ಹೋತಿ, ಅಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ‘ನ ಉಚ್ಚಾಕುಲೀನತಾ ಪಾಪಿಯಂಸೋ’ತಿ ವದಾಮಿ।

೪೩೯. “ಉಳಾರವಣ್ಣೋಪಿ ಹಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ…ಪೇ॰… ಉಳಾರಭೋಗೋಪಿ ಹಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ‘ನ ಉಳಾರಭೋಗತಾ ಸೇಯ್ಯಂಸೋ’ತಿ ವದಾಮಿ। ಉಳಾರಭೋಗೋಪಿ ಹಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ‘ನ ಉಳಾರಭೋಗತಾ ಪಾಪಿಯಂಸೋ’ತಿ ವದಾಮಿ। ನಾಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ‘ಸಬ್ಬಂ ಪರಿಚರಿತಬ್ಬ’ನ್ತಿ ವದಾಮಿ, ನ ಪನಾಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ‘ಸಬ್ಬಂ ನ ಪರಿಚರಿತಬ್ಬ’ನ್ತಿ ವದಾಮಿ। ಯಂ ಹಿಸ್ಸ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಪರಿಚರತೋ ಪಾರಿಚರಿಯಾಹೇತು ಸದ್ಧಾ ವಡ್ಢತಿ, ಸೀಲಂ ವಡ್ಢತಿ, ಸುತಂ ವಡ್ಢತಿ, ಚಾಗೋ ವಡ್ಢತಿ, **ಪಞ್ಞಾ ವಡ್ಢತಿ,** ತಮಹಂ ‘ಪರಿಚರಿತಬ್ಬ’ನ್ತಿ (ವದಾಮಿ। ಯಂ ಹಿಸ್ಸ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಪರಿಚರತೋ ಪಾರಿಚರಿಯಾಹೇತು ನ ಸದ್ಧಾ ವಡ್ಢತಿ, ನ ಸೀಲಂ ವಡ್ಢತಿ, ನ ಸುತಂ ವಡ್ಢತಿ, ನ ಚಾಗೋ ವಡ್ಢತಿ, ನ ಪಞ್ಞಾ ವಡ್ಢತಿ, ನಾಹಂ ತಂ ‘ಪರಿಚರಿತಬ್ಬ’ನ್ತಿ) [( ) ಏತ್ಥನ್ತರೇ ಪಾಠೋ ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಪೋತ್ಥಕೇಸು ನತ್ಥಿ] ವದಾಮೀ”ತಿ।

೪೪೦. ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಏಸುಕಾರೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಚತ್ತಾರಿ ಧನಾನಿ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ – ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಸನ್ಧನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ, ಖತ್ತಿಯಸ್ಸ ಸನ್ಧನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ, ವೇಸ್ಸಸ್ಸ ಸನ್ಧನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ, ಸುದ್ದಸ್ಸ ಸನ್ಧನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ। ತತ್ರಿದಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಸನ್ಧನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖಾಚರಿಯಂ; ಭಿಕ್ಖಾಚರಿಯಞ್ಚ ಪನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಸನ್ಧನಂ ಅತಿಮಞ್ಞಮಾನೋ ಅಕಿಚ್ಚಕಾರೀ ಹೋತಿ ಗೋಪೋವ ಅದಿನ್ನಂ ಆದಿಯಮಾನೋತಿ। ಇದಂ ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಸನ್ಧನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ। ತತ್ರಿದಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಖತ್ತಿಯಸ್ಸ ಸನ್ಧನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಧನುಕಲಾಪಂ; ಧನುಕಲಾಪಞ್ಚ ಪನ ಖತ್ತಿಯೋ ಸನ್ಧನಂ ಅತಿಮಞ್ಞಮಾನೋ ಅಕಿಚ್ಚಕಾರೀ ಹೋತಿ ಗೋಪೋವ ಅದಿನ್ನಂ ಆದಿಯಮಾನೋತಿ। ಇದಂ ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಖತ್ತಿಯಸ್ಸ ಸನ್ಧನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ। ತತ್ರಿದಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವೇಸ್ಸಸ್ಸ ಸನ್ಧನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಕಸಿಗೋರಕ್ಖಂ; ಕಸಿಗೋರಕ್ಖಞ್ಚ ಪನ ವೇಸ್ಸೋ ಸನ್ಧನಂ ಅತಿಮಞ್ಞಮಾನೋ ಅಕಿಚ್ಚಕಾರೀ ಹೋತಿ ಗೋಪೋವ ಅದಿನ್ನಂ ಆದಿಯಮಾನೋತಿ। ಇದಂ ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವೇಸ್ಸಸ್ಸ ಸನ್ಧನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ। ತತ್ರಿದಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸುದ್ದಸ್ಸ ಸನ್ಧನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಅಸಿತಬ್ಯಾಭಙ್ಗಿಂ; ಅಸಿತಬ್ಯಾಭಙ್ಗಿಞ್ಚ ಪನ ಸುದ್ದೋ ಸನ್ಧನಂ ಅತಿಮಞ್ಞಮಾನೋ ಅಕಿಚ್ಚಕಾರೀ ಹೋತಿ ಗೋಪೋವ ಅದಿನ್ನಂ ಆದಿಯಮಾನೋತಿ। ಇದಂ ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ

ಸುದ್ದಸ್ಸ ಸನ್ಧನಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಇಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಧನಾನಿ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ। ಇಧ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಕಿಮಾಹಾ''ತಿ?

೪೪೧. "ಕಿಂ ಪನ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸಬ್ಬೋ ಲೋಕೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಏತದಬ್ಭನುಜಾನಾತಿ - 'ಇಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಧನಾನಿ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತೂ'''ತಿ? "ನೋ ಹಿದಂ, ಭೋ ಗೋತಮ"। "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಪುರಿಸೋ ದಲಿದ್ದೋ ಅಸ್ಸಕೋ ಅನಾಳ್ಹಿಯೋ। ತಸ್ಸ ಅಕಾಮಸ್ಸ ಬಿಲಂ ಓಲಗ್ಗೇಯ್ಯುಂ - 'ಇದಂ ತೇ, ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಮಂಸಂ ಖಾದಿತಬ್ಬಂ, ಮೂಲಞ್ಚ ಅನುಪ್ಪದಾತಬ್ಬ'ನ್ತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಪ್ಪಟಿಞ್ಞಾಯ ತೇಸಂ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ, ಅಥ ಚ ಪನಿಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಧನಾನಿ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ। ಅರಿಯಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಲೋಕುತ್ತರಂ ಧಮ್ಮಂ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಸನ್ಧನಂ ಪಞ್ಞಪೇಮಿ। ಪೋರಾಣಂ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಮಾತಾಪೇತ್ತಿಕಂ ಕುಲವಂಸಂ ಅನುಸ್ಸರತೋ ಯತ್ಥ ಯತ್ಥೇವ ಅತ್ತಭಾವಸ್ಸ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ ಹೋತಿ ತೇನ ತೇನೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಖತ್ತಿಯಕುಲೇ ಚೇ ಅತ್ತಭಾವಸ್ಸ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ ಹೋತಿ 'ಖತ್ತಿಯೋ'ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ; ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ಚೇ ಅತ್ತಭಾವಸ್ಸ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ ಹೋತಿ 'ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ'ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ; ವೇಸ್ಸಕುಲೇ ಚೇ ಅತ್ತಭಾವಸ್ಸ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ ಹೋತಿ 'ವೇಸ್ಸೋ'ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ; ಸುದ್ದಕುಲೇ ಚೇ ಅತ್ತಭಾವಸ್ಸ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ ಹೋತಿ 'ಸುದ್ದೋ'ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಯಂಯದೇವ ಪಚ್ಚಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಅಗ್ಗಿ ಜಲತಿ ತೇನ ತೇನೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಕಟ್ಠಞ್ಚೇ ಪಟಿಚ್ಚ ಅಗ್ಗಿ ಜಲತಿ 'ಕಟ್ಠಗ್ಗಿ'ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ; ಸಕಲಿಕಞ್ಚೇ ಪಟಿಚ್ಚ ಅಗ್ಗಿ ಜಲತಿ 'ಸಕಲಿಕಗ್ಗಿ'ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ; ತಿಣಞ್ಚೇ ಪಟಿಚ್ಚ ಅಗ್ಗಿ ಜಲತಿ 'ತಿಣಗ್ಗಿ'ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ; ಗೋಮಯಞ್ಚೇ ಪಟಿಚ್ಚ ಅಗ್ಗಿ ಜಲತಿ 'ಗೋಮಯಗ್ಗಿ'ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ ಅಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅರಿಯಂ ಲೋಕುತ್ತರಂ ಧಮ್ಮಂ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಸನ್ಧನಂ ಪಞ್ಞಪೇಮಿ। ಪೋರಾಣಂ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಮಾತಾಪೇತ್ತಿಕಂ ಕುಲವಂಸಂ ಅನುಸ್ಸರತೋ ಯತ್ಥ ಯತ್ಥೇವ ಅತ್ತಭಾವಸ್ಸ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ ಹೋತಿ ತೇನ ತೇನೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ।

"ಖತ್ತಿಯಕುಲೇ ಚೇ ಅತ್ತಭಾವಸ್ಸ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ ಹೋತಿ 'ಖತ್ತಿಯೋ'ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ; ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ಚೇ ಅತ್ತಭಾವಸ್ಸ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ ಹೋತಿ 'ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ'ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ; ವೇಸ್ಸಕುಲೇ ಚೇ ಅತ್ತಭಾವಸ್ಸ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ ಹೋತಿ 'ವೇಸ್ಸೋ'ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ; ಸುದ್ದಕುಲೇ ಚೇ ಅತ್ತಭಾವಸ್ಸ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ ಹೋತಿ 'ಸುದ್ದೋ'ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ।

"ಖತ್ತಿಯಕುಲಾ ಚೇಪಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಹೋತಿ, ಸೋ ಚ ತಥಾಗತಪ್ಪವೇದಿತಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ ಆಗಮ್ಮ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಅಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಅನಭಿಜ್ಝಾಲು ಹೋತಿ, ಅಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ, ಆರಾಧಕೋ ಹೋತಿ ಞಾಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಕುಸಲಂ।

"ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲಾ ಚೇಪಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಹೋತಿ, ಸೋ ಚ ತಥಾಗತಪ್ಪವೇದಿತಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ ಆಗಮ್ಮ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ, ಆರಾಧಕೋ ಹೋತಿ ಞಾಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಕುಸಲಂ।

"ವೇಸ್ಸಕುಲಾ ಚೇಪಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಹೋತಿ, ಸೋ ಚ ತಥಾಗತಪ್ಪವೇದಿತಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ ಆಗಮ್ಮ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ, ಆರಾಧಕೋ ಹೋತಿ ಞಾಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಕುಸಲಂ।

"ಸುದ್ದಕುಲಾ ಚೇಪಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಹೋತಿ, ಸೋ ಚ ತಥಾಗತಪ್ಪವೇದಿತಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ ಆಗಮ್ಮ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ, ಆರಾಧಕೋ ಹೋತಿ ಞಾಯಂ

ಧಮ್ಮಂ ಕುಸಲಂ।

೪೪೨. "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋವ ನು ಖೋ ಪಹೋತಿ ಅಸ್ಮಿಂ ಪದೇಸೇ ಅವೇರಂ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ಮೇತ್ತಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇತುಂ, ನೋ ಖತ್ತಿಯೋ ನೋ ವೇಸ್ಸೋ ನೋ ಸುದ್ದೋ"ತಿ? "ನೋ ಹಿದಂ, ಭೋ ಗೋತಮ। ಖತ್ತಿಯೋಪಿ ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಪಹೋತಿ ಅಸ್ಮಿಂ ಪದೇಸೇ ಅವೇರಂ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ಮೇತ್ತಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇತುಂ; ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಪಿ ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ... ವೇಸ್ಸೋಪಿ ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ... ಸುದ್ದೋಪಿ ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ... ಸಬ್ಬೇಪಿ ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಚತ್ತಾರೋ ವಣ್ಣಾ ಪಹೋನ್ತಿ ಅಸ್ಮಿಂ ಪದೇಸೇ ಅವೇರಂ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ಮೇತ್ತಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇತು"ನ್ತಿ। "ಏವಮೇವ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಖತ್ತಿಯಕುಲಾ ಚೇಪಿ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಹೋತಿ, ಸೋ ಚ ತಥಾಗತಪ್ಪವೇದಿತಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ ಆಗಮ್ಮ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ, ಆರಾಧಕೋ ಹೋತಿ ಞಾಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಕುಸಲಂ।

"ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲಾ ಚೇಪಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ... ವೇಸ್ಸಕುಲಾ ಚೇಪಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ... ಸುದ್ದಕುಲಾ ಚೇಪಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಹೋತಿ, ಸೋ ಚ ತಥಾಗತಪ್ಪವೇದಿತಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ ಆಗಮ್ಮ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ, ಆರಾಧಕೋ ಹೋತಿ ಞಾಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಕುಸಲಂ।

೪೪೩. "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋವ ನು ಖೋ ಪಹೋತಿ ಸೋತ್ತಿಸಿನಾನಿಂ ಆದಾಯ ನದಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ ರಜೋಜಲ್ಲಂ ಪವಾಹೇತುಂ, ನೋ ಖತ್ತಿಯೋ ನೋ ವೇಸ್ಸೋ ನೋ ಸುದ್ದೋ"ತಿ? "ನೋ ಹಿದಂ, ಭೋ ಗೋತಮ । ಖತ್ತಿಯೋಪಿ ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಪಹೋತಿ ಸೋತ್ತಿಸಿನಾನಿಂ ಆದಾಯ ನದಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ ರಜೋಜಲ್ಲಂ ಪವಾಹೇತುಂ; ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಪಿ ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ... ವೇಸ್ಸೋಪಿ ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ ... ಸುದ್ದೋಪಿ ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ... ಸಬ್ಬೇಪಿ ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಚತ್ತಾರೋ ವಣ್ಣಾ ಪಹೋನ್ತಿ ಸೋತ್ತಿಸಿನಾನಿಂ ಆದಾಯ ನದಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ ರಜೋಜಲ್ಲಂ ಪವಾಹೇತು"ನ್ತಿ। "ಏವಮೇವ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಖತ್ತಿಯಕುಲಾ ಚೇಪಿ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಹೋತಿ, ಸೋ ಚ ತಥಾಗತಪ್ಪವೇದಿತಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ ಆಗಮ್ಮ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ, ಆರಾಧಕೋ ಹೋತಿ ಞಾಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಕುಸಲಂ।

"ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲಾ ಚೇಪಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ... ವೇಸ್ಸಕುಲಾ ಚೇಪಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ... ಸುದ್ದಕುಲಾ ಚೇಪಿ , ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಹೋತಿ, ಸೋ ಚ ತಥಾಗತಪ್ಪವೇದಿತಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ ಆಗಮ್ಮ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ, ಆರಾಧಕೋ ಹೋತಿ ಞಾಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಕುಸಲಂ।

೪೪೪. "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಇಧ ರಾಜಾ ಖತ್ತಿಯೋ ಮುದ್ಧಾವಸಿತ್ತೋ ನಾನಾಜಚ್ಚಾನಂ ಪುರಿಸಾನಂ ಪುರಿಸಸತಂ ಸನ್ನಿಪಾತೇಯ್ಯ - 'ಆಯನ್ತು ಭೋನ್ತೋ ಯೇ ತತ್ಥ ಖತ್ತಿಯಕುಲಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲಾ ರಾಜಞ್ಞಕುಲಾ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಸಾಕಸ್ಸ ವಾ ಸಾಲಸ್ಸ ವಾ ಸಲಳಸ್ಸ ವಾ ಚನ್ದನಸ್ಸ ವಾ ಪದುಮಕಸ್ಸ ವಾ ಉತ್ತರಾರಣಿಂ ಆದಾಯ ಅಗ್ಗಿಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇನ್ತು, ತೇಜೋ ಪಾತುಕರೋನ್ತು; ಆಯನ್ತು ಪನ ಭೋನ್ತೋ ಯೇ ತತ್ಥ ಚಣ್ಡಾಲಕುಲಾ ನೇಸಾದಕುಲಾ ವೇನಕುಲಾ ರಥಕಾರಕುಲಾ ಪುಕ್ಕುಸಕುಲಾ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಸಾಪಾನದೋಣಿಯಾ ವಾ ಸೂಕರದೋಣಿಯಾ ವಾ ರಜಕದೋಣಿಯಾ ವಾ ಏರಣ್ಡಕಟ್ಠಸ್ಸ ವಾ ಉತ್ತರಾರಣಿಂ ಆದಾಯ ಅಗ್ಗಿಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇನ್ತು, ತೇಜೋ ಪಾತುಕರೋನ್ತೂ'"ತಿ?

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಯೋ ಏವಂ ನು ಖೋ ಸೋ ಖತ್ತಿಯಕುಲಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲಾ ರಾಜಞ್ಞಕುಲಾ ಉಪ್ಪನ್ನೇಹಿ ಸಾಕಸ್ಸ ವಾ ಸಾಲಸ್ಸ ವಾ ಸಲಳಸ್ಸ ವಾ ಚನ್ದನಸ್ಸ ವಾ ಪದುಮಕಸ್ಸ ವಾ ಉತ್ತರಾರಣಿಂ ಆದಾಯ ಅಗ್ಗಿ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೋ ತೇಜೋ ಪಾತುಕತೋ ಸೋ ಏವ ನು ಖ್ವಾಸ್ಸ ಅಗ್ಗಿ ಅಚ್ಚಿಮಾ ಚೇವ ವಣ್ಣವಾ ಚ ಪಭಸ್ಸರೋ ಚ ತೇನ ಚ ಸಕ್ಕಾ ಅಗ್ಗಿನಾ ಅಗ್ಗಿಕರಣೀಯಂ ಕಾತುಂ; ಯೋ ಪನ ಸೋ ಚಣ್ಡಾಲಕುಲಾ ನೇಸಾದಕುಲಾ ವೇನಕುಲಾ ರಥಕಾರಕುಲಾ ಪುಕ್ಕುಸಕುಲಾ ಉಪ್ಪನ್ನೇಹಿ ಸಾಪಾನದೋಣಿಯಾ ವಾ ಸೂಕರದೋಣಿಯಾ ವಾ ರಜಕದೋಣಿಯಾ ವಾ ಏರಣ್ಡಕಟ್ಠಸ್ಸ ವಾ ಉತ್ತರಾರಣಿಂ ಆದಾಯ ಅಗ್ಗಿ

ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೋ ತೇಜೋ ಪಾತುಕತೋ ಸ್ವಾಸ್ಸ ಅಗ್ಗಿ ನ ಚೇವ ಅಚ್ಚಿಮಾ ನ ಚ ವಣ್ಣವಾ ನ ಚ ಪಭಸ್ಸರೋ ನ ಚ ತೇನ ಸಕ್ಕಾ ಅಗ್ಗಿನಾ ಅಗ್ಗಿಕರಣೀಯಂ ಕಾತು"ನ್ತಿ? "ನೋ ಹಿದಂ, ಭೋ ಗೋತಮ। ಯೋಪಿ ಹಿ ಸೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಖತ್ತಿಯಕುಲಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲಾ ರಾಜಞ್ಞಕುಲಾ ಉಪ್ಪನ್ನೇಹಿ ಸಾಕಸ್ಸ ವಾ ಸಾಲಸ್ಸ ವಾ ಸಲಳಸ್ಸ ವಾ ಚನ್ದನಸ್ಸ ವಾ ಪದುಮಕಸ್ಸ ವಾ ಉತ್ತರಾರಣಿಂ ಆದಾಯ ಅಗ್ಗಿ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೋ ತೇಜೋ ಪಾತುಕತೋ ಸ್ವಾಸ್ಸ ಅಗ್ಗಿ ಅಚ್ಚಿಮಾ ಚೇವ ವಣ್ಣವಾ ಚ ಪಭಸ್ಸರೋ ಚ ತೇನ ಚ ಸಕ್ಕಾ ಅಗ್ಗಿನಾ ಅಗ್ಗಿಕರಣೀಯಂ ಕಾತುಂ; ಯೋಪಿ ಸೋ ಚಣ್ಡಾಲಕುಲಾ ನೇಸಾದಕುಲಾ ವೇನಕುಲಾ ರಥಕಾರಕುಲಾ ಪುಕ್ಕುಸಕುಲಾ ಉಪ್ಪನ್ನೇಹಿ ಸಾಪಾನದೋಣಿಯಾ ವಾ ಸೂಕರದೋಣಿಯಾ ವಾ ರಜಕದೋಣಿಯಾ ವಾ ಏರಣ್ಡಕಟ್ಠಸ್ಸ ವಾ ಉತ್ತರಾರಣಿಂ ಆದಾಯ ಅಗ್ಗಿ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೋ ತೇಜೋ ಪಾತುಕತೋ ಸ್ವಾಸ್ಸ ಅಗ್ಗಿ ಅಚ್ಚಿಮಾ ಚೇವ ವಣ್ಣವಾ ಚ ಪಭಸ್ಸರೋ ಚ ತೇನ ಚ ಸಕ್ಕಾ ಅಗ್ಗಿನಾ ಅಗ್ಗಿಕರಣೀಯಂ ಕಾತುಂ। ಸಬ್ಬೋಪಿ ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಗ್ಗಿ ಅಚ್ಚಿಮಾ ಚೇವ ವಣ್ಣವಾ ಚ ಪಭಸ್ಸರೋ ಚ ಸಬ್ಬೇನಪಿ ಸಕ್ಕಾ ಅಗ್ಗಿನಾ ಅಗ್ಗಿಕರಣೀಯಂ ಕಾತು"ನ್ತಿ।

"ಏವಮೇವ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಖತ್ತಿಯಕುಲಾ ಚೇಪಿ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಹೋತಿ, ಸೋ ಚ ತಥಾಗತಪ್ಪವೇದಿತಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ ಆಗಮ್ಮ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ, ಆರಾಧಕೋ ಹೋತಿ ಞಾಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಕುಸಲಂ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲಾ ಚೇಪಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ… ವೇಸ್ಸಕುಲಾ ಚೇಪಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ… ಸುದ್ದಕುಲಾ ಚೇಪಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಹೋತಿ, ಸೋ ಚ ತಥಾಗತಪ್ಪವೇದಿತಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ ಆಗಮ್ಮ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಅಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಅನಭಿಜ್ಝಾಲು ಹೋತಿ, ಅಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ, ಆರಾಧಕೋ ಹೋತಿ ಞಾಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಕುಸಲ"ನ್ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಏಸುಕಾರೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ…ಪೇ॰… ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ"ನ್ತಿ।

ಏಸುಕಾರೀಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಧನಞ್ಜಾನಿಸುತ್ತಂ

೪೪೫. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ವೇಳುವನೇ ಕಲನ್ದಕನಿವಾಪೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ದಕ್ಖಿಣಾಗಿರಿಸ್ಮಿಂ ಚಾರಿಕಂ ಚರತಿ ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ। ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ರಾಜಗಹೇ ವಸ್ಸಂವುಟ್ಠೋ [ವಸ್ಸಂವುತ್ಥೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಯೇನ ದಕ್ಖಿಣಾಗಿರಿ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಏತದವೋಚ – "ಕಚ್ಚಾವುಸೋ, ಭಗವಾ ಅರೋಗೋ ಚ ಬಲವಾ ಚಾ"ತಿ? "ಅರೋಗೋ ಚಾವುಸೋ, ಭಗವಾ ಬಲವಾ ಚಾ"ತಿ। "ಕಚ್ಚಿ ಪನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಅರೋಗೋ ಚ ಬಲವಾ ಚಾ"ತಿ? "ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರೋಗೋ ಚ ಬಲವಾ ಚಾ"ತಿ। "ಏತ್ಥ, ಆವುಸೋ, ತಣ್ಡುಲಪಾಲಿದ್ವಾರಾಯ ಧನಞ್ಜಾನಿ [ಧಾನಞ್ಜಾನಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ನಾಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಅತ್ಥಿ। ಕಚ್ಚಾವುಸೋ , ಧನಞ್ಜಾನಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಅರೋಗೋ ಚ ಬಲವಾ ಚಾ"ತಿ? "ಧನಞ್ಜಾನಿಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಅರೋಗೋ ಚ ಬಲವಾ ಚಾ"ತಿ। "ಕಚ್ಚಿ ಪನಾವುಸೋ, ಧನಞ್ಜಾನಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ"ತಿ? "ಕುತೋ ಪನಾವುಸೋ, ಧನಞ್ಜಾನಿಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಅಪ್ಪಮಾದೋ? ಧನಞ್ಜಾನಿ, ಆವುಸೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ರಾಜಾನಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕೇ ವಿಲುಮ್ಪತಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕೇ

ನಿಸ್ಸಾಯ ರಾಜಾನಂ ವಿಲುಮ್ಪತಿ । ಯಾಪಿಸ್ಸ ಭರಿಯಾ ಸದ್ಧಾ ಸದ್ಧಕುಲಾ ಆನೀತಾ ಸಾಪಿ ಕಾಲಙ್ಕತಾ; ಅಞ್ಞಾಸ್ಸ ಭರಿಯಾ ಅಸ್ಸದ್ಧಾ ಅಸ್ಸದ್ಧಕುಲಾ ಆನೀತಾ"। "ದುಸ್ಸುತಂ ವತಾವುಸೋ, ಅಸ್ಸುಮ್ಹ, ದುಸ್ಸುತಂ ವತಾವುಸೋ, ಅಸ್ಸುಮ್ಹ; ಯೇ ಮಯಂ ಧನಞ್ಜಾನಿಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಪಮತ್ತಂ ಅಸ್ಸುಮ್ಹ। ಅಪ್ಪೇವ ಚ ನಾಮ ಮಯಂ ಕದಾಚಿ ಕರಹಚಿ ಧನಞ್ಜಾನಿನಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮಾಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾಮ, ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಸಿಯಾ ಕೋಚಿದೇವ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪೋ"ತಿ?

೪೪೬. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ದಕ್ಖಿಣಾಗಿರಿಸ್ಮಿಂ ಯಥಾಭಿರನ್ತಂ ವಿಹರಿತ್ವಾ ಯೇನ ರಾಜಗಹಂ ತೇನ ಚಾರಿಕಂ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ ಯೇನ ರಾಜಗಹಂ ತದವಸರಿ। ತತ್ರ ಸುದಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ವೇಳುವನೇ ಕಲನ್ದಕನಿವಾಪೇ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ರಾಜಗಹಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿ । ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಧನಞ್ಜಾನಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಬಹಿನಗರೇ ಗಾವೋ ಗೋಟ್ಠೇ ದುಹಾಪೇತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ರಾಜಗಹೇ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ ಯೇನ ಧನಞ್ಜಾನಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಧನಞ್ಜಾನಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ। ದಿಸ್ವಾನ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಇತೋ, ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಪಯೋ, ಪೀಯತಂ ತಾವ ಭತ್ತಸ್ಸ ಕಾಲೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। "ಅಲಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ। ಕತಂ ಮೇ ಅಜ್ಜ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಂ। ಅಮುಕಸ್ಮಿಂ ಮೇ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ದಿವಾವಿಹಾರೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ತತ್ಥ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭೋ"ತಿ ಖೋ ಧನಞ್ಜಾನಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಧನಞ್ಜಾನಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಭುತ್ತಪಾತರಾಸೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಧನಞ್ಜಾನಿಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಏತದವೋಚ - "ಕಚ್ಚಾಸಿ, ಧನಞ್ಜಾನಿ, ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ"ತಿ? "ಕುತೋ, ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅಪ್ಪಮಾದೋ ಯೇಸಂ ನೋ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಪೋಸೇತಬ್ಬಾ, ಪುತ್ತದಾರೋ ಪೋಸೇತಬ್ಬೋ, ದಾಸಕಮ್ಮಕರಾ ಪೋಸೇತಬ್ಬಾ, ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಾನಂ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಕರಣೀಯಂ ಕಾತಬ್ಬಂ, ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಾನಂ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಕರಣೀಯಂ ಕಾತಬ್ಬಂ, ಅತಿಥೀನಂ ಅತಿಥಿಕರಣೀಯಂ ಕಾತಬ್ಬಂ, ಪುಬ್ಬಪೇತಾನಂ ಪುಬ್ಬಪೇತಕರಣೀಯಂ ಕಾತಬ್ಬಂ, ದೇವತಾನಂ ದೇವತಾಕರಣೀಯಂ ಕಾತಬ್ಬಂ, ರಞ್ಞೋ ರಾಜಕರಣೀಯಂ ಕಾತಬ್ಬಂ, ಅಯಮ್ಪಿ ಕಾಯೋ ಪೀಣೇತಬ್ಬೋ ಬ್ರೂಹೇತಬ್ಬೋ"ತಿ?

೪೪೭. "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಧನಞ್ಜಾನಿ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಹೇತು ಅಧಮ್ಮಚಾರೀ ವಿಸಮಚಾರೀ ಅಸ್ಸ, ತಮೇನಂ ಅಧಮ್ಮಚರಿಯಾವಿಸಮಚರಿಯಾಹೇತು ನಿರಯಂ ನಿರಯಪಾಲಾ ಉಪಕಡ್ಢೇಯ್ಯುಂ। ಲಭೇಯ್ಯ ನು ಖೋ ಸೋ 'ಅಹಂ ಖೋ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಹೇತು ಅಧಮ್ಮಚಾರೀ ವಿಸಮಚಾರೀ ಅಹೋಸಿಂ, ಮಾ ಮಂ ನಿರಯಂ ನಿರಯಪಾಲಾ'ತಿ , ಮಾತಾಪಿತರೋ ವಾ ಪನಸ್ಸ ಲಭೇಯ್ಯುಂ 'ಏಸೋ ಖೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಹೇತು ಅಧಮ್ಮಚಾರೀ ವಿಸಮಚಾರೀ ಅಹೋಸಿ, ಮಾ ನಂ ನಿರಯಂ ನಿರಯಪಾಲಾ'"ತಿ? "ನೋ ಹಿದಂ, ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ। ಅಥ ಖೋ ನಂ ವಿಕ್ಕನ್ದನ್ತಂಯೇವ ನಿರಯೇ ನಿರಯಪಾಲಾ ಪಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯುಂ"।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಧನಞ್ಜಾನಿ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪುತ್ತದಾರಸ್ಸ ಹೇತು ಅಧಮ್ಮಚಾರೀ ವಿಸಮಚಾರೀ ಅಸ್ಸ, ತಮೇನಂ ಅಧಮ್ಮಚರಿಯಾವಿಸಮಚರಿಯಾಹೇತು ನಿರಯಂ ನಿರಯಪಾಲಾ ಉಪಕಡ್ಢೇಯ್ಯುಂ। ಲಭೇಯ್ಯ ನು ಖೋ ಸೋ 'ಅಹಂ ಖೋ ಪುತ್ತದಾರಸ್ಸ ಹೇತು ಅಧಮ್ಮಚಾರೀ ವಿಸಮಚಾರೀ ಅಹೋಸಿಂ, ಮಾ ಮಂ ನಿರಯಂ ನಿರಯಪಾಲಾ'ತಿ, ಪುತ್ತದಾರೋ ವಾ ಪನಸ್ಸ ಲಭೇಯ್ಯ 'ಏಸೋ ಖೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಹೇತು ಅಧಮ್ಮಚಾರೀ ವಿಸಮಚಾರೀ ಅಹೋಸಿ ಮಾ ನಂ ನಿರಯಂ ನಿರಯಪಾಲಾ'"ತಿ? "ನೋ ಹಿದಂ, ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ। ಅಥ ಖೋ ನಂ ವಿಕ್ಕನ್ದನ್ತಂಯೇವ ನಿರಯೇ ನಿರಯಪಾಲಾ ಪಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯುಂ"।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಧನಞ್ಜಾನಿ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ದಾಸಕಮ್ಮಕರಪೋರಿಸಸ್ಸ ಹೇತು ಅಧಮ್ಮಚಾರೀ ವಿಸಮಚಾರೀ ಅಸ್ಸ, ತಮೇನಂ ಅಧಮ್ಮಚರಿಯಾವಿಸಮಚರಿಯಾಹೇತು ನಿರಯಂ ನಿರಯಪಾಲಾ ಉಪಕಡ್ಢೇಯ್ಯುಂ। ಲಭೇಯ್ಯ ನು ಖೋ ಸೋ ‘ಅಹಂ ಖೋ ದಾಸಕಮ್ಮಕರಪೋರಿಸಸ್ಸ ಹೇತು ಅಧಮ್ಮಚಾರೀ ವಿಸಮಚಾರೀ ಅಹೋಸಿಂ, ಮಾ ಮಂ ನಿರಯಂ ನಿರಯಪಾಲಾ’ತಿ, ದಾಸಕಮ್ಮಕರಪೋರಿಸಾ ವಾ ಪನಸ್ಸ ಲಭೇಯ್ಯುಂ ‘ಏಸೋ ಖೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಹೇತು ಅಧಮ್ಮಚಾರೀ ವಿಸಮಚಾರೀ ಅಹೋಸಿ, ಮಾ ನಂ ನಿರಯಂ ನಿರಯಪಾಲಾ’”ತಿ? “ನೋ ಹಿದಂ, ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ। ಅಥ ಖೋ ನಂ ವಿಕ್ಕನ್ದನ್ತಂಯೇವ ನಿರಯೇ ನಿರಯಪಾಲಾ ಪಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯುಂ”।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಧನಞ್ಜಾನಿ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಾನಂ ಹೇತು ಅಧಮ್ಮಚಾರೀ ವಿಸಮಚಾರೀ ಅಸ್ಸ, ತಮೇನಂ ಅಧಮ್ಮಚರಿಯಾವಿಸಮಚರಿಯಾಹೇತು ನಿರಯಂ ನಿರಯಪಾಲಾ ಉಪಕಡ್ಢೇಯ್ಯುಂ। ಲಭೇಯ್ಯ ನು ಖೋ ಸೋ ‘ಅಹಂ ಖೋ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಾನಂ ಹೇತು ಅಧಮ್ಮಚಾರೀ ವಿಸಮಚಾರೀ ಅಹೋಸಿಂ, ಮಾ ಮಂ ನಿರಯಂ ನಿರಯಪಾಲಾ’ತಿ, ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಾ ವಾ ಪನಸ್ಸ ಲಭೇಯ್ಯುಂ ‘ಏಸೋ ಖೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಹೇತು ಅಧಮ್ಮಚಾರೀ ವಿಸಮಚಾರೀ ಅಹೋಸಿ, ಮಾ ನಂ ನಿರಯಂ ನಿರಯಪಾಲಾ’”ತಿ? “ನೋ ಹಿದಂ, ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ। ಅಥ ಖೋ ನಂ ವಿಕ್ಕನ್ದನ್ತಂಯೇವ ನಿರಯೇ ನಿರಯಪಾಲಾ ಪಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯುಂ”।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಧನಞ್ಜಾನಿ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಾನಂ ಹೇತು ಅಧಮ್ಮಚಾರೀ ವಿಸಮಚಾರೀ ಅಸ್ಸ, ತಮೇನಂ ಅಧಮ್ಮಚರಿಯಾವಿಸಮಚರಿಯಾಹೇತು ನಿರಯಂ ನಿರಯಪಾಲಾ ಉಪಕಡ್ಢೇಯ್ಯುಂ। ಲಭೇಯ್ಯ ನು ಖೋ ಸೋ ‘ಅಹಂ ಖೋ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಾನಂ ಹೇತು ಅಧಮ್ಮಚಾರೀ ವಿಸಮಚಾರೀ ಅಹೋಸಿಂ, ಮಾ ಮಂ ನಿರಯಂ ನಿರಯಪಾಲಾ’ತಿ, ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಾ ವಾ ಪನಸ್ಸ ಲಭೇಯ್ಯುಂ ‘ಏಸೋ ಖೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಹೇತು ಅಧಮ್ಮಚಾರೀ ವಿಸಮಚಾರೀ ಅಹೋಸಿ, ಮಾ ನಂ ನಿರಯಂ ನಿರಯಪಾಲಾ’”ತಿ? “ನೋ ಹಿದಂ, ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ। ಅಥ ಖೋ ನಂ ವಿಕ್ಕನ್ದನ್ತಂಯೇವ ನಿರಯೇ ನಿರಯಪಾಲಾ ಪಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯುಂ”।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಧನಞ್ಜಾನಿ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಅತಿಥೀನಂ ಹೇತು ಅಧಮ್ಮಚಾರೀ ವಿಸಮಚಾರೀ ಅಸ್ಸ, ತಮೇನಂ ಅಧಮ್ಮಚರಿಯಾವಿಸಮಚರಿಯಾಹೇತು ನಿರಯಂ ನಿರಯಪಾಲಾ ಉಪಕಡ್ಢೇಯ್ಯುಂ। ಲಭೇಯ್ಯ ನು ಖೋ ಸೋ ‘ಅಹಂ ಖೋ ಅತಿಥೀನಂ ಹೇತು ಅಧಮ್ಮಚಾರೀ ವಿಸಮಚಾರೀ ಅಹೋಸಿಂ, ಮಾ ಮಂ ನಿರಯಂ ನಿರಯಪಾಲಾ’ತಿ, ಅತಿಥೀ ವಾ ಪನಸ್ಸ ಲಭೇಯ್ಯುಂ ‘ಏಸೋ ಖೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಹೇತು ಅಧಮ್ಮಚಾರೀ ವಿಸಮಚಾರೀ ಅಹೋಸಿ, ಮಾ ನಂ ನಿರಯಂ ನಿರಯಪಾಲಾ’”ತಿ? “ನೋ ಹಿದಂ, ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ। ಅಥ ಖೋ ನಂ ವಿಕ್ಕನ್ದನ್ತಂಯೇವ ನಿರಯೇ ನಿರಯಪಾಲಾ ಪಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯುಂ”।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಧನಞ್ಜಾನಿ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪುಬ್ಬಪೇತಾನಂ ಹೇತು ಅಧಮ್ಮಚಾರೀ ವಿಸಮಚಾರೀ ಅಸ್ಸ, ತಮೇನಂ ಅಧಮ್ಮಚರಿಯಾವಿಸಮಚರಿಯಾಹೇತು ನಿರಯಂ ನಿರಯಪಾಲಾ ಉಪಕಡ್ಢೇಯ್ಯುಂ। ಲಭೇಯ್ಯ ನು ಖೋ ಸೋ ‘ಅಹಂ ಖೋ ಪುಬ್ಬಪೇತಾನಂ ಹೇತು ಅಧಮ್ಮಚಾರೀ ವಿಸಮಚಾರೀ ಅಹೋಸಿಂ, ಮಾ ಮಂ ನಿರಯಂ ನಿರಯಪಾಲಾ’ತಿ, ಪುಬ್ಬಪೇತಾ ವಾ ಪನಸ್ಸ ಲಭೇಯ್ಯುಂ ‘ಏಸೋ ಖೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಹೇತು ಅಧಮ್ಮಚಾರೀ ವಿಸಮಚಾರೀ ಅಹೋಸಿ, ಮಾ ನಂ ನಿರಯಂ ನಿರಯಪಾಲಾ’”ತಿ? “ನೋ ಹಿದಂ, ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ। ಅಥ ಖೋ ನಂ ವಿಕ್ಕನ್ದನ್ತಂಯೇವ ನಿರಯೇ ನಿರಯಪಾಲಾ ಪಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯುಂ”।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಧನಞ್ಜಾನಿ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ದೇವತಾನಂ ಹೇತು ಅಧಮ್ಮಚಾರೀ ವಿಸಮಚಾರೀ ಅಸ್ಸ, ತಮೇನಂ ಅಧಮ್ಮಚರಿಯಾವಿಸಮಚರಿಯಾಹೇತು ನಿರಯಂ ನಿರಯಪಾಲಾ ಉಪಕಡ್ಢೇಯ್ಯುಂ। ಲಭೇಯ್ಯ ನು ಖೋ ಸೋ ‘ಅಹಂ ಖೋ ದೇವತಾನಂ ಹೇತು ಅಧಮ್ಮಚಾರೀ ವಿಸಮಚಾರೀ ಅಹೋಸಿಂ, ಮಾ ಮಂ ನಿರಯಂ ನಿರಯಪಾಲಾ’ತಿ, ದೇವತಾ ವಾ ಪನಸ್ಸ ಲಭೇಯ್ಯುಂ ‘ಏಸೋ ಖೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಹೇತು ಅಧಮ್ಮಚಾರೀ ವಿಸಮಚಾರೀ ಅಹೋಸಿ, ಮಾ ನಂ ನಿರಯಂ ನಿರಯಪಾಲಾ’”ತಿ? “ನೋ ಹಿದಂ, ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ। ಅಥ ಖೋ ನಂ ವಿಕ್ಕನ್ದನ್ತಂಯೇವ ನಿರಯೇ ನಿರಯಪಾಲಾ ಪಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯುಂ”।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಧನಞ್ಜಾನಿ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ರಞ್ಞೋ ಹೇತು ಅಧಮ್ಮಚಾರೀ ವಿಸಮಚಾರೀ ಅಸ್ಸ, ತಮೇನಂ ಅಧಮ್ಮಚರಿಯಾವಿಸಮಚರಿಯಾಹೇತು ನಿರಯಂ ನಿರಯಪಾಲಾ ಉಪಕಡ್ಢೇಯ್ಯುಂ। ಲಭೇಯ್ಯ ನು ಖೋ ಸೋ ‘ಅಹಂ ಖೋ ರಞ್ಞೋ ಹೇತು ಅಧಮ್ಮಚಾರೀ ವಿಸಮಚಾರೀ ಅಹೋಸಿಂ, ಮಾ ಮಂ ನಿರಯಂ ನಿರಯಪಾಲಾ’ತಿ, ರಾಜಾ ವಾ ಪನಸ್ಸ ಲಭೇಯ್ಯ ‘ಏಸೋ ಖೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಹೇತು ಅಧಮ್ಮಚಾರೀ ವಿಸಮಚಾರೀ ಅಹೋಸಿ, ಮಾ ನಂ ನಿರಯಂ ನಿರಯಪಾಲಾ’”ತಿ? “ನೋ ಹಿದಂ, ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ। ಅಥ ಖೋ ನಂ ವಿಕ್ಕನ್ದನ್ತಂಯೇವ ನಿರಯೇ ನಿರಯಪಾಲಾ ಪಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯುಂ”।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಧನಞ್ಜಾನಿ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಪೀಣನಾಹೇತು ಬ್ರೂಹನಾಹೇತು ಅಧಮ್ಮಚಾರೀ ವಿಸಮಚಾರೀ ಅಸ್ಸ, ತಮೇನಂ ಅಧಮ್ಮಚರಿಯಾವಿಸಮಚರಿಯಾಹೇತು ನಿರಯಂ ನಿರಯಪಾಲಾ ಉಪಕಡ್ಢೇಯ್ಯುಂ। ಲಭೇಯ್ಯ ನು ಖೋ ಸೋ ‘ಅಹಂ ಖೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಪೀಣನಾಹೇತು ಬ್ರೂಹನಾಹೇತು ಅಧಮ್ಮಚಾರೀ ವಿಸಮಚಾರೀ ಅಹೋಸಿಂ, ಮಾ ಮಂ ನಿರಯಂ ನಿರಯಪಾಲಾ’ತಿ, ಪರೇ ವಾ ಪನಸ್ಸ ಲಭೇಯ್ಯುಂ ‘ಏಸೋ ಖೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಪೀಣನಾಹೇತು ಬ್ರೂಹನಾಹೇತು ಅಧಮ್ಮಚಾರೀ ವಿಸಮಚಾರೀ ಅಹೋಸಿ, ಮಾ ನಂ ನಿರಯಂ ನಿರಯಪಾಲಾ’”ತಿ? “ನೋ ಹಿದಂ, ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ। ಅಥ ಖೋ ನಂ ವಿಕ್ಕನ್ದನ್ತಂಯೇವ ನಿರಯೇ ನಿರಯಪಾಲಾ ಪಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯುಂ”।

೪೪೮. “ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಧನಞ್ಜಾನಿ, ಯೋ ವಾ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಹೇತು ಅಧಮ್ಮಚಾರೀ ವಿಸಮಚಾರೀ ಅಸ್ಸ, ಯೋ ವಾ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಹೇತು ಧಮ್ಮಚಾರೀ ಸಮಚಾರೀ ಅಸ್ಸ; ಕತಮಂ ಸೇಯ್ಯೋ”ತಿ? “ಯೋ ಹಿ, ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಹೇತು ಅಧಮ್ಮಚಾರೀ ವಿಸಮಚಾರೀ ಅಸ್ಸ, ನ ತಂ ಸೇಯ್ಯೋ; ಯೋ ಚ ಖೋ, ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಹೇತು ಧಮ್ಮಚಾರೀ ಸಮಚಾರೀ ಅಸ್ಸ, ತದೇವೇತ್ಥ ಸೇಯ್ಯೋ। ಅಧಮ್ಮಚರಿಯಾವಿಸಮಚರಿಯಾಹಿ, ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಧಮ್ಮಚರಿಯಾಸಮಚರಿಯಾ ಸೇಯ್ಯೋ”ತಿ। “ಅತ್ಥಿ ಖೋ, ಧನಞ್ಜಾನಿ, ಅಞ್ಞೇಸಂ ಹೇತುಕಾ ಧಮ್ಮಿಕಾ ಕಮ್ಮನ್ತಾ, ಯೇಹಿ ಸಕ್ಕಾ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಚೇವ ಪೋಸೇತುಂ, ನ ಚ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಕಾತುಂ, ಪುಞ್ಞಞ್ಚ ಪಟಿಪದಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತುಂ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಧನಞ್ಜಾನಿ, ಯೋ ವಾ ಪುತ್ತದಾರಸ್ಸ ಹೇತು ಅಧಮ್ಮಚಾರೀ ವಿಸಮಚಾರೀ ಅಸ್ಸ, ಯೋ ವಾ ಪುತ್ತದಾರಸ್ಸ ಹೇತು ಧಮ್ಮಚಾರೀ ಸಮಚಾರೀ ಅಸ್ಸ; ಕತಮಂ ಸೇಯ್ಯೋ”ತಿ? “ಯೋ ಹಿ, ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಪುತ್ತದಾರಸ್ಸ ಹೇತು ಅಧಮ್ಮಚಾರೀ ವಿಸಮಚಾರೀ ಅಸ್ಸ, ನ ತಂ ಸೇಯ್ಯೋ; ಯೋ ಚ ಖೋ, ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಪುತ್ತದಾರಸ್ಸ ಹೇತು ಧಮ್ಮಚಾರೀ ಸಮಚಾರೀ ಅಸ್ಸ, ತದೇವೇತ್ಥ ಸೇಯ್ಯೋ। ಅಧಮ್ಮಚರಿಯಾವಿಸಮಚರಿಯಾಹಿ, ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಧಮ್ಮಚರಿಯಾಸಮಚರಿಯಾ ಸೇಯ್ಯೋ”ತಿ। “ಅತ್ಥಿ ಖೋ, ಧನಞ್ಜಾನಿ, ಅಞ್ಞೇಸಂ ಹೇತುಕಾ ಧಮ್ಮಿಕಾ ಕಮ್ಮನ್ತಾ ಯೇಹಿ ಸಕ್ಕಾ ಪುತ್ತದಾರಞ್ಚೇವ ಪೋಸೇತುಂ, ನ ಚ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಕಾತುಂ, ಪುಞ್ಞಞ್ಚ ಪಟಿಪದಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತುಂ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಧನಞ್ಜಾನಿ, ಯೋ ವಾ ದಾಸಕಮ್ಮಕರಪೋರಿಸಸ್ಸ ಹೇತು ಅಧಮ್ಮಚಾರೀ ವಿಸಮಚಾರೀ ಅಸ್ಸ, ಯೋ ವಾ ದಾಸಕಮ್ಮಕರಪೋರಿಸಸ್ಸ ಹೇತು ಧಮ್ಮಚಾರೀ ಸಮಚಾರೀ ಅಸ್ಸ; ಕತಮಂ ಸೇಯ್ಯೋ”ತಿ? “ಯೋ ಹಿ, ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ದಾಸಕಮ್ಮಕರಪೋರಿಸಸ್ಸ ಹೇತು ಅಧಮ್ಮಚಾರೀ ವಿಸಮಚಾರೀ ಅಸ್ಸ, ನ ತಂ ಸೇಯ್ಯೋ; ಯೋ ಚ ಖೋ, ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ದಾಸಕಮ್ಮಕರಪೋರಿಸಸ್ಸ ಹೇತು ಧಮ್ಮಚಾರೀ ಸಮಚಾರೀ ಅಸ್ಸ, ತದೇವೇತ್ಥ ಸೇಯ್ಯೋ। ಅಧಮ್ಮಚರಿಯಾವಿಸಮಚರಿಯಾಹಿ, ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಧಮ್ಮಚರಿಯಾಸಮಚರಿಯಾ ಸೇಯ್ಯೋ”ತಿ। “ಅತ್ಥಿ ಖೋ, ಧನಞ್ಜಾನಿ, ಅಞ್ಞೇಸಂ ಹೇತುಕಾ ಧಮ್ಮಿಕಾ ಕಮ್ಮನ್ತಾ, ಯೇಹಿ ಸಕ್ಕಾ ದಾಸಕಮ್ಮಕರಪೋರಿಸೇ ಚೇವ ಪೋಸೇತುಂ, ನ ಚ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಕಾತುಂ, ಪುಞ್ಞಞ್ಚ ಪಟಿಪದಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತುಂ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಧನಞ್ಜಾನಿ, ಯೋ ವಾ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಾನಂ ಹೇತು ಅಧಮ್ಮಚಾರೀ ವಿಸಮಚಾರೀ ಅಸ್ಸ, ಯೋ ವಾ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಾನಂ ಹೇತು ಧಮ್ಮಚಾರೀ ಸಮಚಾರೀ ಅಸ್ಸ; ಕತಮಂ ಸೇಯ್ಯೋ”ತಿ? “ಯೋ ಹಿ , ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಾನಂ ಹೇತು ಅಧಮ್ಮಚಾರೀ ವಿಸಮಚಾರೀ ಅಸ್ಸ, ನ ತಂ ಸೇಯ್ಯೋ; ಯೋ ಚ ಖೋ, ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಾನಂ ಹೇತು

ಧಮ್ಮಚಾರೀ ಸಮಚಾರೀ ಅಸ್ಸ, ತದೇವೇತ್ಥ ಸೇಯ್ಯೋ। ಅಧಮ್ಮಚರಿಯಾವಿಸಮಚರಿಯಾಹಿ, ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಧಮ್ಮಚರಿಯಾಸಮಚರಿಯಾ ಸೇಯ್ಯೋ"ತಿ। "ಅತ್ಥಿ ಖೋ, ಧನಞ್ಜಾನಿ, ಅಞ್ಞೇಸಂ ಹೇತುಕಾ ಧಮ್ಮಿಕಾ ಕಮ್ಮನ್ತಾ, ಯೇಹಿ ಸಕ್ಕಾ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಾನಞ್ಚೇವ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಕರಣೀಯಂ ಕಾತುಂ, ನ ಚ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಕಾತುಂ, ಪುಞ್ಞಞ್ಚ ಪಟಿಪದಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತುಂ।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಧನಞ್ಜಾನಿ, ಯೋ ವಾ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಾನಂ ಹೇತು ಅಧಮ್ಮಚಾರೀ ವಿಸಮಚಾರೀ ಅಸ್ಸ, ಯೋ ವಾ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಾನಂ ಹೇತು ಧಮ್ಮಚಾರೀ ಸಮಚಾರೀ ಅಸ್ಸ; ಕತಮಂ ಸೇಯ್ಯೋ"ತಿ? "ಯೋ ಹಿ, ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಾನಂ ಹೇತು ಅಧಮ್ಮಚಾರೀ ವಿಸಮಚಾರೀ ಅಸ್ಸ, ನ ತಂ ಸೇಯ್ಯೋ; ಯೋ ಚ ಖೋ, ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಾನಂ ಹೇತು ಧಮ್ಮಚಾರೀ ಸಮಚಾರೀ ಅಸ್ಸ, ತದೇವೇತ್ಥ ಸೇಯ್ಯೋ। ಅಧಮ್ಮಚರಿಯಾವಿಸಮಚರಿಯಾಹಿ, ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಧಮ್ಮಚರಿಯಾಸಮಚರಿಯಾ ಸೇಯ್ಯೋ"ತಿ। "ಅತ್ಥಿ ಖೋ, ಧನಞ್ಜಾನಿ, ಅಞ್ಞೇಸಂ ಹೇತುಕಾ ಧಮ್ಮಿಕಾ ಕಮ್ಮನ್ತಾ, ಯೇಹಿ ಸಕ್ಕಾ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಾನಞ್ಚೇವ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಕರಣೀಯಂ ಕಾತುಂ, ನ ಚ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಕಾತುಂ, ಪುಞ್ಞಞ್ಚ ಪಟಿಪದಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತುಂ।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಧನಞ್ಜಾನಿ, ಯೋ ವಾ ಅತಿಥೀನಂ ಹೇತು ಅಧಮ್ಮಚಾರೀ ವಿಸಮಚಾರೀ ಅಸ್ಸ, ಯೋ ವಾ ಅತಿಥೀನಂ ಹೇತು ಧಮ್ಮಚಾರೀ ಸಮಚಾರೀ ಅಸ್ಸ; ಕತಮಂ ಸೇಯ್ಯೋ"ತಿ? "ಯೋ ಹಿ, ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅತಿಥೀನಂ ಹೇತು ಅಧಮ್ಮಚಾರೀ ವಿಸಮಚಾರೀ ಅಸ್ಸ, ನ ತಂ ಸೇಯ್ಯೋ; ಯೋ ಚ ಖೋ, ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅತಿಥೀನಂ ಹೇತು ಧಮ್ಮಚಾರೀ ಸಮಚಾರೀ ಅಸ್ಸ, ತದೇವೇತ್ಥ ಸೇಯ್ಯೋ। ಅಧಮ್ಮಚರಿಯಾವಿಸಮಚರಿಯಾಹಿ, ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಧಮ್ಮಚರಿಯಾಸಮಚರಿಯಾ ಸೇಯ್ಯೋ"ತಿ। "ಅತ್ಥಿ ಖೋ, ಧನಞ್ಜಾನಿ, ಅಞ್ಞೇಸಂ ಹೇತುಕಾ ಧಮ್ಮಿಕಾ ಕಮ್ಮನ್ತಾ, ಯೇಹಿ ಸಕ್ಕಾ ಅತಿಥೀನಞ್ಚೇವ ಅತಿಥಿಕರಣೀಯಂ ಕಾತುಂ, ನ ಚ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಕಾತುಂ, ಪುಞ್ಞಞ್ಚ ಪಟಿಪದಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತುಂ।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಧನಞ್ಜಾನಿ, ಯೋ ವಾ ಪುಬ್ಬಪೇತಾನಂ ಹೇತು ಅಧಮ್ಮಚಾರೀ ವಿಸಮಚಾರೀ ಅಸ್ಸ, ಯೋ ವಾ ಪುಬ್ಬಪೇತಾನಂ ಹೇತು ಧಮ್ಮಚಾರೀ ಸಮಚಾರೀ ಅಸ್ಸ; ಕತಮಂ ಸೇಯ್ಯೋ"ತಿ? "ಯೋ ಹಿ, ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಪುಬ್ಬಪೇತಾನಂ ಹೇತು ಅಧಮ್ಮಚಾರೀ ವಿಸಮಚಾರೀ ಅಸ್ಸ, ನ ತಂ ಸೇಯ್ಯೋ; ಯೋ ಚ ಖೋ, ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಪುಬ್ಬಪೇತಾನಂ ಹೇತು ಧಮ್ಮಚಾರೀ ಸಮಚಾರೀ ಅಸ್ಸ, ತದೇವೇತ್ಥ ಸೇಯ್ಯೋ। ಅಧಮ್ಮಚರಿಯಾವಿಸಮಚರಿಯಾಹಿ , ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಧಮ್ಮಚರಿಯಾಸಮಚರಿಯಾ ಸೇಯ್ಯೋ"ತಿ। "ಅತ್ಥಿ ಖೋ, ಧನಞ್ಜಾನಿ, ಅಞ್ಞೇಸಂ ಹೇತುಕಾ ಧಮ್ಮಿಕಾ ಕಮ್ಮನ್ತಾ, ಯೇಹಿ ಸಕ್ಕಾ ಪುಬ್ಬಪೇತಾನಞ್ಚೇವ ಪುಬ್ಬಪೇತಕರಣೀಯಂ ಕಾತುಂ, ನ ಚ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಕಾತುಂ, ಪುಞ್ಞಞ್ಚ ಪಟಿಪದಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತುಂ।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಧನಞ್ಜಾನಿ, ಯೋ ವಾ ದೇವತಾನಂ ಹೇತು ಅಧಮ್ಮಚಾರೀ ವಿಸಮಚಾರೀ ಅಸ್ಸ, ಯೋ ವಾ ದೇವತಾನಂ ಹೇತು ಧಮ್ಮಚಾರೀ ಸಮಚಾರೀ ಅಸ್ಸ; ಕತಮಂ ಸೇಯ್ಯೋ"ತಿ? "ಯೋ ಹಿ, ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ದೇವತಾನಂ ಹೇತು ಅಧಮ್ಮಚಾರೀ ವಿಸಮಚಾರೀ ಅಸ್ಸ, ನ ತಂ ಸೇಯ್ಯೋ; ಯೋ ಚ ಖೋ, ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ದೇವತಾನಂ ಹೇತು ಧಮ್ಮಚಾರೀ ಸಮಚಾರೀ ಅಸ್ಸ, ತದೇವೇತ್ಥ ಸೇಯ್ಯೋ । ಅಧಮ್ಮಚರಿಯಾವಿಸಮಚರಿಯಾಹಿ, ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಧಮ್ಮಚರಿಯಾಸಮಚರಿಯಾ ಸೇಯ್ಯೋ"ತಿ। "ಅತ್ಥಿ ಖೋ, ಧನಞ್ಜಾನಿ, ಅಞ್ಞೇಸಂ ಹೇತುಕಾ ಧಮ್ಮಿಕಾ ಕಮ್ಮನ್ತಾ, ಯೇಹಿ ಸಕ್ಕಾ ದೇವತಾನಞ್ಚೇವ ದೇವತಾಕರಣೀಯಂ ಕಾತುಂ, ನ ಚ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಕಾತುಂ, ಪುಞ್ಞಞ್ಚ ಪಟಿಪದಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತುಂ।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಧನಞ್ಜಾನಿ, ಯೋ ವಾ ರಞ್ಞೋ ಹೇತು ಅಧಮ್ಮಚಾರೀ ವಿಸಮಚಾರೀ ಅಸ್ಸ, ಯೋ ವಾ ರಞ್ಞೋ ಹೇತು ಧಮ್ಮಚಾರೀ ಸಮಚಾರೀ ಅಸ್ಸ; ಕತಮಂ ಸೇಯ್ಯೋ"ತಿ? "ಯೋ ಹಿ, ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ರಞ್ಞೋ ಹೇತು ಅಧಮ್ಮಚಾರೀ ವಿಸಮಚಾರೀ ಅಸ್ಸ, ನ ತಂ ಸೇಯ್ಯೋ; ಯೋ ಚ ಖೋ, ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ರಞ್ಞೋ ಹೇತು ಧಮ್ಮಚಾರೀ ಸಮಚಾರೀ ಅಸ್ಸ, ತದೇವೇತ್ಥ ಸೇಯ್ಯೋ। ಅಧಮ್ಮಚರಿಯಾವಿಸಮಚರಿಯಾಹಿ, ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಧಮ್ಮಚರಿಯಾಸಮಚರಿಯಾ ಸೇಯ್ಯೋ"ತಿ। "ಅತ್ಥಿ

ಖೋ, ಧನಞ್ಜಾನಿ, ಅಞ್ಞೇಸಂ ಹೇತುಕಾ ಧಮ್ಮಿಕಾ ಕಮ್ಮನ್ತಾ, ಯೇಹಿ ಸಕ್ಕಾ ರಞ್ಞೋ ಚೇವ ರಾಜಕರಣೀಯಂ ಕಾತುಂ, ನ ಚ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಕಾತುಂ, ಪುಞ್ಞಞ್ಚ ಪಟಿಪದಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತುಂ।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಧನಞ್ಜಾನಿ, ಯೋ ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಪೀಣನಾಹೇತು ಬ್ರೂಹನಾಹೇತು ಅಧಮ್ಮಚಾರೀ ವಿಸಮಚಾರೀ ಅಸ್ಸ, ಯೋ ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಪೀಣನಾಹೇತು ಬ್ರೂಹನಾಹೇತು ಧಮ್ಮಚಾರೀ ಸಮಚಾರೀ ಅಸ್ಸ; ಕತಮಂ ಸೇಯ್ಯೋ"ತಿ? "ಯೋ ಹಿ, ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಕಾಯಸ್ಸ ಪೀಣನಾಹೇತು ಬ್ರೂಹನಾಹೇತು ಅಧಮ್ಮಚಾರೀ ವಿಸಮಚಾರೀ ಅಸ್ಸ, ನ ತಂ ಸೇಯ್ಯೋ; ಯೋ ಚ ಖೋ, ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಕಾಯಸ್ಸ ಪೀಣನಾಹೇತು ಬ್ರೂಹನಾಹೇತು ಧಮ್ಮಚಾರೀ ಸಮಚಾರೀ ಅಸ್ಸ, ತದೇವೇತ್ಥ ಸೇಯ್ಯೋ। ಅಧಮ್ಮಚರಿಯಾವಿಸಮಚರಿಯಾಹಿ, ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಧಮ್ಮಚರಿಯಾಸಮಚರಿಯಾ ಸೇಯ್ಯೋ"ತಿ। "ಅತ್ಥಿ ಖೋ, ಧನಞ್ಜಾನಿ, ಅಞ್ಞೇಸಂ ಹೇತುಕಾ ಧಮ್ಮಿಕಾ ಕಮ್ಮನ್ತಾ , ಯೇಹಿ ಸಕ್ಕಾ ಕಾಯಞ್ಚೇವ ಪೀಣೇತುಂ ಬ್ರೂಹೇತುಂ, ನ ಚ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಕಾತುಂ, ಪುಞ್ಞಞ್ಚ ಪಟಿಪದಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತು"ನ್ತಿ।

೪೪೯. ಅಥ ಖೋ ಧನಞ್ಜಾನಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಅಥ ಖೋ ಧನಞ್ಜಾನಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಆಬಾಧಿಕೋ ಅಹೋಸಿ ದುಕ್ಖಿತೋ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನೋ। ಅಥ ಖೋ ಧನಞ್ಜಾನಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಅಞ್ಞತರಂ ಪುರಿಸಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ , ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಮ ವಚನೇನ ಭಗವತೋ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದಾಹಿ - 'ಧನಞ್ಜಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಆಬಾಧಿಕೋ ದುಕ್ಖಿತೋ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನೋ। ಸೋ ಭಗವತೋ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದತೀ'ತಿ। ಯೇನ ಚಾಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಮ ವಚನೇನ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದಾಹಿ - 'ಧನಞ್ಜಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಆಬಾಧಿಕೋ ದುಕ್ಖಿತೋ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನೋ। ಸೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದತೀ'ತಿ। ಏವಞ್ಚ ವದೇಹಿ - 'ಸಾಧು ಕಿರ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಯೇನ ಧನಞ್ಜಾನಿಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ನಿವೇಸನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮತು ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯಾ'"ತಿ। "ಏವಂ , ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಧನಞ್ಜಾನಿಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಧನಞ್ಜಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಆಬಾಧಿಕೋ ದುಕ್ಖಿತೋ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನೋ। ಸೋ ಭಗವತೋ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದತೀ"ತಿ। ಯೇನ ಚಾಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಧನಞ್ಜಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಆಬಾಧಿಕೋ ದುಕ್ಖಿತೋ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನೋ। ಸೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದತಿ, ಏವಞ್ಚ ವದೇತಿ - 'ಸಾಧು ಕಿರ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಯೇನ ಧನಞ್ಜಾನಿಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ನಿವೇಸನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮತು ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯಾ'"ತಿ। ಅಧಿವಾಸೇಸಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇನ।

೪೫೦. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಯೇನ ಧನಞ್ಜಾನಿಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ನಿವೇಸನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ನಿಸಜ್ಜ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಧನಞ್ಜಾನಿಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಏತದವೋಚ - "ಕಚ್ಚಿ ತೇ, ಧನಞ್ಜಾನಿ, ಖಮನೀಯಂ, ಕಚ್ಚಿ ಯಾಪನೀಯಂ? ಕಚ್ಚಿ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಪಟಿಕ್ಕಮನ್ತಿ, ನೋ ಅಭಿಕ್ಕಮನ್ತಿ? ಪಟಿಕ್ಕಮೋಸಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ , ನೋ ಅಭಿಕ್ಕಮೋ"ತಿ? "ನ ಮೇ, ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಖಮನೀಯಂ ನ ಯಾಪನೀಯಂ। ಬಾಳ್ಹಾ ಮೇ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಅಭಿಕ್ಕಮನ್ತಿ, ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮನ್ತಿ। ಅಭಿಕ್ಕಮೋಸಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ , ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ತಿಣ್ಹೇನ ಸಿಖರೇನ ಮುದ್ಧನಿ [ಮುದ್ಧಾನಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಅಭಿಮತ್ಥೇಯ್ಯ; ಏವಮೇವ ಖೋ , ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅಧಿಮತ್ತಾ ವಾತಾ ಮುದ್ಧನಿ ಚ ಊಹನನ್ತಿ। ನ ಮೇ, ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಖಮನೀಯಂ, ನ ಯಾಪನೀಯಂ। ಬಾಳ್ಹಾ ಮೇ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಅಭಿಕ್ಕಮನ್ತಿ, ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮನ್ತಿ। ಅಭಿಕ್ಕಮೋಸಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ,

ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ದಳ್ಹೇನ ವರತ್ತಕ್ಖಣ್ಡೇನ [ವರತ್ತಬನ್ಧನೇನ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಸೀಸೇ ಸೀಸವೇಠಂ ದದೇಯ್ಯ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅಧಿಮತ್ತಾ ಸೀಸೇ ಸೀಸವೇದನಾ। ನ ಮೇ, ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಖಮನೀಯಂ ನ ಯಾಪನೀಯಂ। ಬಾಳ್ಹಾ ಮೇ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಅಭಿಕ್ಕಮನ್ತಿ, ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮನ್ತಿ। ಅಭಿಕ್ಕಮೋಸಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ದಕ್ಖೋ ಗೋಘಾತಕೋ ವಾ ಗೋಘಾತಕನ್ತೇವಾಸೀ ವಾ ತಿಣ್ಹೇನ ಗೋವಿಕನ್ತನೇನ ಕುಚ್ಛಿಂ ಪರಿಕನ್ತೇಯ್ಯ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅಧಿಮತ್ತಾ ವಾತಾ ಕುಚ್ಛಿಂ ಪರಿಕನ್ತನ್ತಿ। ನ ಮೇ, ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಖಮನೀಯಂ, ನ ಯಾಪನೀಯಂ। ಬಾಳ್ಹಾ ಮೇ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಅಭಿಕ್ಕಮನ್ತಿ, ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮನ್ತಿ। ಅಭಿಕ್ಕಮೋಸಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ದ್ವೇ ಬಲವನ್ತೋ ಪುರಿಸಾ ದುಬ್ಬಲತರಂ ಪುರಿಸಂ ನಾನಾಬಾಹಾಸು ಗಹೇತ್ವಾ ಅಙ್ಗಾರಕಾಸುಯಾ ಸನ್ತಾಪೇಯ್ಯುಂ ಸಮ್ಪರಿತಾಪೇಯ್ಯುಂ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅಧಿಮತ್ತೋ ಕಾಯಸ್ಮಿಂ ಡಾಹೋ। ನ ಮೇ, ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಖಮನೀಯಂ ನ ಯಾಪನೀಯಂ। ಬಾಳ್ಹಾ ಮೇ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಅಭಿಕ್ಕಮನ್ತಿ, ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮನ್ತಿ। ಅಭಿಕ್ಕಮೋಸಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ , ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮೋ"ತಿ।

೪೫೧. "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಧನಞ್ಜಾನಿ, ಕತಮಂ ಸೇಯ್ಯೋ – ನಿರಯೋ ವಾ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿ ವಾ"ತಿ? "ನಿರಯಾ, ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿ ಸೇಯ್ಯೋ"ತಿ। "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಧನಞ್ಜಾನಿ, ಕತಮಂ ಸೇಯ್ಯೋ – ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿ ವಾ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯೋ ವಾ"ತಿ? "ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಯಾ, ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಪೇತ್ತಿವಿಸಯೋ ಸೇಯ್ಯೋ"ತಿ। "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಧನಞ್ಜಾನಿ, ಕತಮಂ ಸೇಯ್ಯೋ – ಪೇತ್ತಿವಿಸಯೋ ವಾ ಮನುಸ್ಸಾ ವಾ"ತಿ? "ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಾ, ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಮನುಸ್ಸಾ ಸೇಯ್ಯೋ"ತಿ। "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಧನಞ್ಜಾನಿ , ಕತಮಂ ಸೇಯ್ಯೋ – ಮನುಸ್ಸಾ ವಾ ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕಾ [ಚಾತುಮ್ಮಹಾರಾಜಿಕಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ವಾ ದೇವಾ"ತಿ? "ಮನುಸ್ಸೇಹಿ , ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕಾ ದೇವಾ ಸೇಯ್ಯೋ"ತಿ। "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಧನಞ್ಜಾನಿ, ಕತಮಂ ಸೇಯ್ಯೋ – ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕಾ ವಾ ದೇವಾ ತಾವತಿಂಸಾ ವಾ ದೇವಾ"ತಿ? "ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕೇಹಿ, ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ದೇವೇಹಿ ತಾವತಿಂಸಾ ದೇವಾ ಸೇಯ್ಯೋ"ತಿ। "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಧನಞ್ಜಾನಿ, ಕತಮಂ ಸೇಯ್ಯೋ – ತಾವತಿಂಸಾ ವಾ ದೇವಾ ಯಾಮಾ ವಾ ದೇವಾ"ತಿ? "ತಾವತಿಂಸೇಹಿ, ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ದೇವೇಹಿ ಯಾಮಾ ದೇವಾ ಸೇಯ್ಯೋ"ತಿ। "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಧನಞ್ಜಾನಿ, ಕತಮಂ ಸೇಯ್ಯೋ – ಯಾಮಾ ವಾ ದೇವಾ ತುಸಿತಾ ವಾ ದೇವಾ"ತಿ? "ಯಾಮೇಹಿ, ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ದೇವೇಹಿ ತುಸಿತಾ ದೇವಾ ಸೇಯ್ಯೋ"ತಿ। "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಧನಞ್ಜಾನಿ, ಕತಮಂ ಸೇಯ್ಯೋ – ತುಸಿತಾ ವಾ ದೇವಾ ನಿಮ್ಮಾನರತೀ ವಾ ದೇವಾ"ತಿ? "ತುಸಿತೇಹಿ, ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ದೇವೇಹಿ ನಿಮ್ಮಾನರತೀ ದೇವಾ ಸೇಯ್ಯೋ"ತಿ। "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಧನಞ್ಜಾನಿ, ಕತಮಂ ಸೇಯ್ಯೋ – ನಿಮ್ಮಾನರತೀ ವಾ ದೇವಾ ಪರನಿಮ್ಮಿತವಸವತ್ತೀ ವಾ ದೇವಾ"ತಿ? "ನಿಮ್ಮಾನರತೀಹಿ , ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ದೇವೇಹಿ ಪರನಿಮ್ಮಿತವಸವತ್ತೀ ದೇವಾ ಸೇಯ್ಯೋ"ತಿ। "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಧನಞ್ಜಾನಿ, ಕತಮಂ ಸೇಯ್ಯೋ ಪರನಿಮ್ಮಿತವಸವತ್ತೀ ವಾ ದೇವಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೋ ವಾ"ತಿ? "'ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೋ'ತಿ [ಭವಂ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಆಹಾತಿ, ಕತಮಂ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಆಹ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೋತಿ। (ಕ॰)] – ಭವಂ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಆಹ; 'ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೋ'ತಿ – ಭವಂ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಆಹಾ"ತಿ [ಭವಂ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಆಹಾತಿ, ಕತಮಂ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಆಹ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೋತಿ। (ಕ॰)]।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – "ಇಮೇ ಖೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾಧಿಮುತ್ತಾ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಧನಞ್ಜಾನಿಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಾಯ ಮಗ್ಗಂ ದೇಸೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ। "ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ತೇ, ಧನಞ್ಜಾನಿ, ಸಹಬ್ಯತಾಯ ಮಗ್ಗಂ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ; ತಂ ಸುಣಾಹಿ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಹಿ, ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭೋ"ತಿ ಖೋ ಧನಞ್ಜಾನಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಏತದವೋಚ – "ಕತಮೋ ಚ, ಧನಞ್ಜಾನಿ, ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಾಯ ಮಗ್ಗೋ? ಇಧ, ಧನಞ್ಜಾನಿ, ಭಿಕ್ಖು ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ, ತಥಾ ದುತಿಯಂ, ತಥಾ ತತಿಯಂ, ತಥಾ ಚತುತ್ಥಂ; ಇತಿ ಉದ್ಧಮಧೋ ತಿರಿಯಂ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಬ್ಬತ್ತತಾಯ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ

ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝೇನ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಧನಞ್ಜಾನಿ, ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಾಯ ಮಗ್ಗೋ"।

೪೫೨. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಧನಞ್ಜಾನಿ, ಭಿಕ್ಖು ಕರುಣಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ...ಪೇ॰... ಮುದಿತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ... ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ, ತಥಾ ದುತಿಯಂ, ತಥಾ ತತಿಯಂ, ತಥಾ ಚತುತ್ಥಂ; ಇತಿ ಉದ್ಧಮಧೋ ತಿರಿಯಂ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಬ್ಬತ್ತತಾಯ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝೇನ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಧನಞ್ಜಾನಿ, ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಾಯ ಮಗ್ಗೋ"ತಿ। ತೇನ ಹಿ, ಭೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಮಮ ವಚನೇನ ಭಗವತೋ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದಾಹಿ - 'ಧನಞ್ಜಾನಿ , ಭನ್ತೇ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಆಬಾಧಿಕೋ ದುಕ್ಖಿತೋ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನೋ। ಸೋ ಭಗವತೋ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದತೀ'ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಧನಞ್ಜಾನಿಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಸತಿ ಉತ್ತರಿಕರಣೀಯೇ ಹೀನೇ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಅಥ ಖೋ ಧನಞ್ಜಾನಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೇ ಸಾರಿಪುತ್ತೇ ಕಾಲಮಕಾಸಿ, ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಞ್ಚ ಉಪಪಜ್ಜಿ।

೪೫೩. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಏಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಧನಞ್ಜಾನಿಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಸತಿ ಉತ್ತರಿಕರಣೀಯೇ ಹೀನೇ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕನ್ತೋ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ, ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ, ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಧನಞ್ಜಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಆಬಾಧಿಕೋ ದುಕ್ಖಿತೋ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನೋ, ಸೋ ಭಗವತೋ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದತೀ"ತಿ। "ಕಿಂ ಪನ ತ್ವಂ ಸಾರಿಪುತ್ತ ಧನಞ್ಜಾನಿಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಸತಿ ಉತ್ತರಿಕರಣೀಯೇ ಹೀನೇ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕನ್ತೋ"ತಿ? "ಮಯ್ಹಂ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಅಹೋಸಿ - 'ಇಮೇ ಖೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾಧಿಮುತ್ತಾ, ಯಂನೂನಾಹಂ ಧನಞ್ಜಾನಿಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಾಯ ಮಗ್ಗಂ ದೇಸೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। "ಕಾಲಙ್ಕತೋಚ [ಕಾಲಙ್ಕತೋವ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)], ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಧನಞ್ಜಾನಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ, ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಞ್ಚ ಉಪಪನ್ನೋ"ತಿ।

ಧನಞ್ಜಾನಿಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಸತ್ತಮಂ।

೮. ವಾಸೇಟ್ಠಸುತ್ತಂ

೪೫೪. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಇಚ್ಛಾನಙ್ಗಲೇ [ಇಚ್ಛಾನಙ್ಕಲೇ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ವಿಹರತಿ ಇಚ್ಛಾನಙ್ಗಲವನಸಣ್ಡೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಅಭಿಞ್ಞಾತಾ ಅಭಿಞ್ಞಾತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲಾ ಇಚ್ಛಾನಙ್ಗಲೇ ಪಟಿವಸನ್ತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಚಙ್ಕೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ, ತಾರುಕ್ಖೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ, ಪೋಕ್ಖರಸಾತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ, ಜಾಣುಸ್ಸೋಣಿ [ಜಾಣುಸ್ಸೋಣೀ (ಪೀ॰), ಜಾಣುಸೋಣೀ (ಕ॰)] ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ, ತೋದೇಯ್ಯೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ, ಅಞ್ಞೇ ಚ ಅಭಿಞ್ಞಾತಾ ಅಭಿಞ್ಞಾತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲಾ। ಅಥ ಖೋ ವಾಸೇಟ್ಠಭಾರದ್ವಾಜಾನಂ ಮಾಣವಾನಂ ಜಙ್ಘಾವಿಹಾರಂ ಅನುಚಙ್ಕಮನ್ತಾನಂ ಅನುವಿಚರನ್ತಾನಂ [ಅನುಚಙ್ಕಮಮಾನಾನಂ ಅನುವಿಚರಮಾನಾನಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಅಯಮನ್ತರಾಕಥಾ ಉದಪಾದಿ - "ಕಥಂ, ಭೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಹೋತೀ"ತಿ? ಭಾರದ್ವಾಜೋ ಮಾಣವೋ ಏವಮಾಹ - "ಯತೋ ಖೋ, ಭೋ, ಉಭತೋ ಸುಜಾತೋ ಮಾತಿತೋ ಚ ಪಿತಿತೋ ಚ ಸಂಸುದ್ಧಗಹಣಿಕೋ ಯಾವ ಸತ್ತಮಾ ಪಿತಾಮಹಯುಗಾ ಅಕ್ಖಿತ್ತೋ ಅನುಪಕ್ಕುಟ್ಠೋ ಜಾತಿವಾದೇನ - ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ, ಭೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಹೋತೀ"ತಿ। ವಾಸೇಟ್ಠೋ ಮಾಣವೋ ಏವಮಾಹ - "ಯತೋ ಖೋ, ಭೋ, ಸೀಲವಾ ಚ ಹೋತಿ ವತ್ತಸಮ್ಪನ್ನೋ [ವತಸಮ್ಪನ್ನೋ (ಪೀ॰)] ಚ - ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ, ಭೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಹೋತೀ"ತಿ। ನೇವ ಖೋ ಅಸಕ್ಖಿ ಭಾರದ್ವಾಜೋ ಮಾಣವೋ ವಾಸೇಟ್ಠಂ ಮಾಣವಂ ಸಞ್ಞಾಪೇತುಂ, ನ ಪನ ಅಸಕ್ಖಿ ವಾಸೇಟ್ಠೋ ಮಾಣವೋ ಭಾರದ್ವಾಜಂ ಮಾಣವಂ ಸಞ್ಞಾಪೇತುಂ। ಅಥ ಖೋ ವಾಸೇಟ್ಠೋ ಮಾಣವೋ ಭಾರದ್ವಾಜಂ ಮಾಣವಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಅಯಂ ಖೋ, ಭೋ

ಭಾರದ್ವಾಜ, ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಸಕ್ಯಪುತ್ತೋ ಸಕ್ಯಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಇಚ್ಛಾನಙ್ಗಲೇ ವಿಹರತಿ ಇಚ್ಛಾನಙ್ಗಲವನಸಣ್ಡೇ। ತಂ ಖೋ ಪನ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಏವಂ ಕಲ್ಯಾಣೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗತೋ – 'ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸುಗತೋ ಲೋಕವಿದೂ ಅನುತ್ತರೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ'ತಿ। ಆಯಾಮ, ಭೋ ಭಾರದ್ವಾಜ, ಯೇನ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ಏತಮತ್ಥಂ ಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮ। ಯಥಾ ನೋ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಬ್ಯಾಕರಿಸ್ಸತಿ ತಥಾ ನಂ ಧಾರೇಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭೋ"ತಿ ಖೋ ಭಾರದ್ವಾಜೋ ಮಾಣವೋ ವಾಸೇಟ್ಠಸ್ಸ ಮಾಣವಸ್ಸ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ।

೪೫೫. ಅಥ ಖೋ ವಾಸೇಟ್ಠಭಾರದ್ವಾಜಾ ಮಾಣವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿಂಸು। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ವಾಸೇಟ್ಠೋ ಮಾಣವೋ ಭಗವನ್ತಂ ಗಾಥಾಹಿ ಅಜ್ಝಭಾಸಿ –

"ಅನುಞ್ಞಾತಪಟಿಞ್ಞಾತಾ, ತೇವಿಜ್ಜಾ ಮಯಮಸ್ಮುಭೋ।
ಅಹಂ ಪೋಕ್ಖರಸಾತಿಸ್ಸ, ತಾರುಕ್ಖಸ್ಸಾಯಂ ಮಾಣವೋ॥

"ತೇವಿಜ್ಜಾನಂ ಯದಕ್ಖಾತಂ, ತತ್ರ ಕೇವಲಿನೋಸ್ಮಸೇ।
ಪದಕಸ್ಮಾ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಾ [ನೋ ಬ್ಯಾಕರಣಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)], ಜಪ್ಪೇ ಆಚರಿಯಸಾದಿಸಾ।
ತೇಸಂ ನೋ ಜಾತಿವಾದಸ್ಮಿಂ, ವಿವಾದೋ ಅತ್ಥಿ ಗೋತಮ॥

"ಜಾತಿಯಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಹೋತಿ, ಭಾರದ್ವಾಜೋ ಇತಿ ಭಾಸತಿ।
ಅಹಞ್ಚ ಕಮ್ಮುನಾ [ಕಮ್ಮನಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಬ್ರೂಮಿ, ಏವಂ ಜಾನಾಹಿ ಚಕ್ಖುಮ॥

"ತೇ ನ ಸಕ್ಕೋಮ ಞಾಪೇತುಂ [ಸಞ್ಞತ್ತುಂ (ಪೀ॰), ಸಞ್ಞಾಪೇತುಂ (ಕ॰)], ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಮಯಂ ಉಭೋ।
ಭವನ್ತಂ ಪುಟ್ಠುಮಾಗಮಾ, ಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಇತಿ ವಿಸ್ಸುತಂ॥

"ಚನ್ದಂ ಯಥಾ ಖಯಾತೀತಂ, ಪೇಚ್ಚ ಪಞ್ಜಲಿಕಾ ಜನಾ।
ವನ್ದಮಾನಾ ನಮಸ್ಸನ್ತಿ, ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಗೋತಮಂ॥

"ಚಕ್ಖುಂ ಲೋಕೇ ಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ, ಮಯಂ ಪುಚ್ಛಾಮ ಗೋತಮಂ।
ಜಾತಿಯಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಹೋತಿ, ಉದಾಹು ಭವತಿ ಕಮ್ಮುನಾ [ಕಮ್ಮನಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)]।
ಅಜಾನತಂ ನೋ ಪಬ್ರೂಹಿ, ಯಥಾ ಜಾನೇಮು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ"ನ್ತಿ॥

೪೫೬."ತೇಸಂ ವೋ ಅಹಂ ಬ್ಯಕ್ಖಿಸ್ಸಂ, (ವಾಸೇಟ್ಠಾತಿ ಭಗವಾ)
ಅನುಪುಬ್ಬಂ ಯಥಾತಥಂ।
ಜಾತಿವಿಭಙ್ಗಂ ಪಾಣಾನಂ, ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಾಹಿ ಜಾತಿಯೋ॥

"ತಿಣರುಕ್ಖೇಪಿ ಜಾನಾಥ, ನ ಚಾಪಿ ಪಟಿಜಾನರೇ।
ಲಿಙ್ಗಂ ಜಾತಿಮಯಂ ತೇಸಂ, ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಾ ಹಿ ಜಾತಿಯೋ॥

"ತತೋ ಕೀಟೇ ಪಟಙ್ಗೇ ಚ, ಯಾವ ಕುನ್ಥಕಿಪಿಲ್ಲಿಕೇ।

ಲಿಙ್ಗಂ ಜಾತಿಮಯಂ ತೇಸಂ, ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಾ ಹಿ ಜಾತಿಯೋ॥

‘‘ಚತುಪ್ಪದೇಪಿ ಜಾನಾಥ, ಖುದ್ದಕೇ ಚ ಮಹಲ್ಲಕೇ।
ಲಿಙ್ಗಂ ಜಾತಿಮಯಂ ತೇಸಂ, ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಾ ಹಿ ಜಾತಿಯೋ॥

‘‘ಪಾದುದರೇಪಿ ಜಾನಾಥ, ಉರಗೇ ದೀಘಪಿಟ್ಠಿಕೇ।
ಲಿಙ್ಗಂ ಜಾತಿಮಯಂ ತೇಸಂ, ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಾ ಹಿ ಜಾತಿಯೋ॥

‘‘ತತೋ ಮಚ್ಛೇಪಿ ಜಾನಾಥ, ಉದಕೇ ವಾರಿಗೋಚರೇ।
ಲಿಙ್ಗಂ ಜಾತಿಮಯಂ ತೇಸಂ, ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಾ ಹಿ ಜಾತಿಯೋ॥

‘‘ತತೋ ಪಕ್ಖೀಪಿ ಜಾನಾಥ, ಪತ್ತಯಾನೇ ವಿಹಙ್ಗಮೇ।
ಲಿಙ್ಗಂ ಜಾತಿಮಯಂ ತೇಸಂ, ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಾ ಹಿ ಜಾತಿಯೋ॥

‘‘ಯಥಾ ಏತಾಸು ಜಾತೀಸು, ಲಿಙ್ಗಂ ಜಾತಿಮಯಂ ಪುಥು।
ಏವಂ ನತ್ಥಿ ಮನುಸ್ಸೇಸು, ಲಿಙ್ಗಂ ಜಾತಿಮಯಂ ಪುಥು॥

‘‘ನ ಕೇಸೇಹಿ ನ ಸೀಸೇಹಿ, ನ ಕಣ್ಣೇಹಿ ನ ಅಕ್ಖೀಹಿ।
ನ ಮುಖೇನ ನ ನಾಸಾಯ, ನ ಓಟ್ಠೇಹಿ ಭಮೂಹಿ ವಾ॥

‘‘ನ ಗೀವಾಯ ನ ಅಂಸೇಹಿ, ನ ಉದರೇನ ನ ಪಿಟ್ಠಿಯಾ।
ನ ಸೋಣಿಯಾ ನ ಉರಸಾ, ನ ಸಮ್ಬಾಧೇ ನ ಮೇಥುನೇ [ನ ಸಮ್ಬಾಧಾ ನ ಮೇಥುನಾ (ಕ॰)]॥

‘‘ನ ಹತ್ಥೇಹಿ ನ ಪಾದೇಹಿ, ನಙ್ಗುಲೀಹಿ ನಖೇಹಿ ವಾ।
ನ ಜಙ್ಘಾಹಿ ನ ಊರೂಹಿ, ನ ವಣ್ಣೇನ ಸರೇನ ವಾ।
ಲಿಙ್ಗಂ ಜಾತಿಮಯಂ ನೇವ, ಯಥಾ ಅಞ್ಞಾಸು ಜಾತಿಸು॥

೪೫೭. ‘‘ಪಚ್ಚತ್ತಞ್ಚ ಸರೀರೇಸು [ಪಚ್ಚತ್ತಂ ಸಸರೀರೇಸು (ಸೀ॰ ಪೀ॰)], ಮನುಸ್ಸೇಸ್ವೇತಂ ನ ವಿಜ್ಜತಿ।
ವೋಕಾರಞ್ಚ ಮನುಸ್ಸೇಸು, ಸಮಞ್ಞಾಯ ಪವುಚ್ಚತಿ॥

‘‘ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ ಮನುಸ್ಸೇಸು, ಗೋರಕ್ಖಂ ಉಪಜೀವತಿ।
ಏವಂ ವಾಸೆಟ್ಠ ಜಾನಾಹಿ, ಕಸ್ಸಕೋ ಸೋ ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ॥

‘‘ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ ಮನುಸ್ಸೇಸು, ಪುಥುಸಿಪ್ಪೇನ ಜೀವತಿ।
ಏವಂ ವಾಸೆಟ್ಠ ಜಾನಾಹಿ, ಸಿಪ್ಪಿಕೋ ಸೋ ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ॥

‘‘ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ ಮನುಸ್ಸೇಸು, ವೋಹಾರಂ ಉಪಜೀವತಿ।
ಏವಂ ವಾಸೆಟ್ಠ ಜಾನಾಹಿ, ವಾಣಿಜೋ ಸೋ ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ॥

‘‘ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ ಮನುಸ್ಸೇಸು, ಪರಪೇಸ್ಸೇನ ಜೀವತಿ।

ಏವಂ ವಾಸೇಟ್ಠ ಜಾನಾಹಿ, ಪೇಸ್ಸಕೋ [ಪೇಸ್ಸಿಕೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಸೋ ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ॥

‘‘ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ ಮನುಸ್ಸೇಸು, ಅದಿನ್ನಂ ಉಪಜೀವತಿ।
ಏವಂ ವಾಸೇಟ್ಠ ಜಾನಾಹಿ, ಚೋರೋ ಏಸೋ ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ॥

‘‘ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ ಮನುಸ್ಸೇಸು, ಇಸ್ಸತ್ಥಂ ಉಪಜೀವತಿ।
ಏವಂ ವಾಸೇಟ್ಠ ಜಾನಾಹಿ, ಯೋಧಾಜೀವೋ ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ॥

‘‘ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ ಮನುಸ್ಸೇಸು, ಪೋರೋಹಿಚ್ಚೇನ ಜೀವತಿ।
ಏವಂ ವಾಸೇಟ್ಠ ಜಾನಾಹಿ, ಯಾಜಕೋ ಸೋ ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ॥

‘‘ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ ಮನುಸ್ಸೇಸು, ಗಾಮಂ ರಟ್ಠಞ್ಚ ಭುಞ್ಜತಿ।
ಏವಂ ವಾಸೇಟ್ಠ ಜಾನಾಹಿ, ರಾಜಾ ಏಸೋ ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ॥

‘‘ನ ಚಾಹಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಬ್ರೂಮಿ, ಯೋನಿಜಂ ಮತ್ತಿಸಮ್ಭವಂ।
ಭೋವಾದಿ [ಭೋವಾದೀ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ನಾಮ ಸೋ ಹೋತಿ, ಸಚೇ ಹೋತಿ ಸಕಿಞ್ಚನೋ।
ಅಕಿಞ್ಚನಂ ಅನಾದಾನಂ, ತಮಹಂ ಬ್ರೂಮಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ॥

೪೫೮‘‘ಸಬ್ಬಸಂಯೋಜನಂ ಛೇತ್ವಾ, ಯೋ ವೇ ನ ಪರಿತಸ್ಸತಿ।
ಸಙ್ಗಾತಿಗಂ ವಿಸಂಯುತ್ತಂ [ವಿಸಞ್ಞುತ್ತಂ (ಕ॰)], ತಮಹಂ ಬ್ರೂಮಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ॥

‘‘ಛೇತ್ವಾ ನದ್ಧಿಂ [ನದ್ಧಿಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ವರತ್ತಞ್ಚ, ಸನ್ದಾನಂ ಸಹನುಕ್ಕಮಂ।
ಉಕ್ಖಿತ್ತಪಲಿಘಂ ಬುದ್ಧಂ, ತಮಹಂ ಬ್ರೂಮಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ॥

‘‘ಅಕ್ಕೋಸಂ ವಧಬನ್ಧಞ್ಚ, ಅದುಟ್ಠೋ ಯೋ ತಿತಿಕ್ಖತಿ।
ಖನ್ತೀಬಲಂ ಬಲಾನೀಕಂ, ತಮಹಂ ಬ್ರೂಮಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ॥

‘‘ಅಕ್ಕೋಧನಂ ವತವನ್ತಂ, ಸೀಲವನ್ತಂ ಅನುಸ್ಸದಂ।
ದನ್ತಂ ಅನ್ತಿಮಸಾರೀರಂ, ತಮಹಂ ಬ್ರೂಮಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ॥

‘‘ವಾರಿಪೋಕ್ಖರಪತ್ತೇವ, ಆರಗ್ಗೇರಿವ ಸಾಸಪೋ।
ಯೋ ನ ಲಿಮ್ಪತಿ ಕಾಮೇಸು, ತಮಹಂ ಬ್ರೂಮಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ॥

‘‘ಯೋ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಪಜಾನಾತಿ, ಇಧೇವ ಖಯಮತ್ತನೋ।
ಪನ್ನಭಾರಂ ವಿಸಂಯುತ್ತಂ, ತಮಹಂ ಬ್ರೂಮಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ॥

‘‘ಗಮ್ಭೀರಪಞ್ಞಂ ಮೇಧಾವಿಂ, ಮಗ್ಗಾಮಗ್ಗಸ್ಸ ಕೋವಿದಂ।
ಉತ್ತಮತ್ಥಮನುಪ್ಪತ್ತಂ, ತಮಹಂ ಬ್ರೂಮಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ॥

‘‘ಅಸಂಸಟ್ಠಂ ಗಹಟ್ಠೇಹಿ, ಅನಾಗಾರೇಹಿ ಚೂಭಯಂ।

ಅನೋಕಸಾರಿಮಪ್ಪಿಚ್ಛಂ, ತಮಹಂ ಬ್ರೂಮಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ॥

“ನಿಧಾಯ ದಣ್ಡಂ ಭೂತೇಸು, ತಸೇಸು ಥಾವರೇಸು ಚ।
ಯೋ ನ ಹನ್ತಿ ನ ಘಾತೇತಿ, ತಮಹಂ ಬ್ರೂಮಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ॥

“ಅವಿರುದ್ಧಂ ವಿರುದ್ಧೇಸು, ಅತ್ತದಣ್ಡೇಸು ನಿಬ್ಬುತಂ।
ಸಾದಾನೇಸು ಅನಾದಾನಂ, ತಮಹಂ ಬ್ರೂಮಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ॥

“ಯಸ್ಸ ರಾಗೋ ಚ ದೋಸೋ ಚ, ಮಾನೋ ಮಕ್ಖೋ ಚ ಓಹಿತೋ।
ಸಾಸಪೋರಿವ ಆರಗ್ಗಾ, ತಮಹಂ ಬ್ರೂಮಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ॥

೪೫೯ “ಅಕಕ್ಕಸಂ ವಿಞ್ಞಾಪನಿಂ, ಗಿರಂ ಸಚ್ಚಂ ಉದೀರಯೇ।
ಯಾಯ ನಾಭಿಸಜ್ಜೇ ಕಿಞ್ಚಿ, ತಮಹಂ ಬ್ರೂಮಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ॥

“ಯೋ ಚ ದೀಘಂ ವ ರಸ್ಸಂ ವಾ, ಅಣುಂ ಥೂಲಂ ಸುಭಾಸುಭಂ।
ಲೋಕೇ ಅದಿನ್ನಂ ನಾದೇತಿ [ನಾದಿಯತಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)], ತಮಹಂ ಬ್ರೂಮಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ॥

“ಆಸಾ ಯಸ್ಸ ನ ವಿಜ್ಜನ್ತಿ, ಅಸ್ಮಿಂ ಲೋಕೇ ಪರಮ್ಹಿ ಚ।
ನಿರಾಸಾಸಂ [ನಿರಾಸಯಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ವಿಸಂಯುತ್ತಂ, ತಮಹಂ ಬ್ರೂಮಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ॥

“ಯಸ್ಸಾಲಯಾ ನ ವಿಜ್ಜನ್ತಿ, ಅಞ್ಞಾಯ ಅಕಥಂಕಥಿಂ।
ಅಮತೋಗಧಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತಂ, ತಮಹಂ ಬ್ರೂಮಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ॥

“ಯೋಧಪುಞ್ಞಞ್ಚ ಪಾಪಞ್ಚ, ಉಭೋ ಸಙ್ಗಂ ಉಪಚ್ಚಗಾ।
ಅಸೋಕಂ ವಿರಜಂ ಸುದ್ಧಂ, ತಮಹಂ ಬ್ರೂಮಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ॥

“ಚನ್ದಂ ವ ವಿಮಲಂ ಸುದ್ಧಂ, ವಿಪ್ಪಸನ್ನಂ ಅನಾವಿಲಂ।
ನನ್ದೀಭವಪರಿಕ್ಖೀಣಂ, ತಮಹಂ ಬ್ರೂಮಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ॥

“ಯೋ ಇಮಂ ಪಲಿಪಥಂ ದುಗ್ಗಂ, ಸಂಸಾರಂ ಮೋಹಮಚ್ಚಗಾ।
ತಿಣ್ಣೋ ಪಾರಙ್ಗತೋ ಝಾಯೀ, ಅನೇಜೋ ಅಕಥಂಕಥೀ।
ಅನುಪಾದಾಯ ನಿಬ್ಬುತೋ, ತಮಹಂ ಬ್ರೂಮಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ॥

“ಯೋಧಕಾಮೇ ಪಹನ್ತ್ವಾನ [ಪಹತ್ವಾನ (ಸೀ॰)], ಅನಾಗಾರೋ ಪರಿಬ್ಬಜೇ।
ಕಾಮಭವಪರಿಕ್ಖೀಣಂ, ತಮಹಂ ಬ್ರೂಮಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ॥

“ಯೋಧತಣ್ಹಂ ಪಹನ್ತ್ವಾನ, ಅನಾಗಾರೋ ಪರಿಬ್ಬಜೇ।
ತಣ್ಹಾಭವಪರಿಕ್ಖೀಣಂ, ತಮಹಂ ಬ್ರೂಮಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ॥

“ಹಿತ್ವಾ ಮಾನುಸಕಂ ಯೋಗಂ, ದಿಬ್ಬಂ ಯೋಗಂ ಉಪಚ್ಚಗಾ।

ಸಬ್ಬಯೋಗವಿಸಂಯುತ್ತಂ, ತಮಹಂ ಬ್ರೂಮಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ॥

“ಹಿತ್ವಾ ರತಿಞ್ಚ ಅರತಿಂ, ಸೀತೀಭೂತಂ ನಿರೂಪಧಿಂ।
ಸಬ್ಬಲೋಕಾಭಿಭುಂ ವೀರಂ, ತಮಹಂ ಬ್ರೂಮಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ॥

“ಚುತಿಂ ಯೋ ವೇದಿ ಸತ್ತಾನಂ, ಉಪಪತ್ತಿಞ್ಚ ಸಬ್ಬಸೋ।
ಅಸತ್ತಂ ಸುಗತಂ ಬುದ್ಧಂ, ತಮಹಂ ಬ್ರೂಮಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ॥

“ಯಸ್ಸ ಗತಿಂ ನ ಜಾನನ್ತಿ, ದೇವಾ ಗನ್ಧಬ್ಬಮಾನುಸಾ।
ಖೀಣಾಸವಂ ಅರಹನ್ತಂ, ತಮಹಂ ಬ್ರೂಮಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ॥

“ಯಸ್ಸ ಪುರೇ ಚ ಪಚ್ಛಾ ಚ, ಮಜ್ಝೇ ಚ ನತ್ಥಿ ಕಿಞ್ಚನಂ।
ಅಕಿಞ್ಚನಂ ಅನಾದಾನಂ, ತಮಹಂ ಬ್ರೂಮಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ॥

“ಉಸಭಂ ಪವರಂ ವೀರಂ, ಮಹೇಸಿಂ ವಿಜಿತಾವಿನಂ।
ಅನೇಜಂ ನ್ಹಾತಕಂ [ನಹಾತಕಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಬುದ್ಧಂ, ತಮಹಂ ಬ್ರೂಮಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ॥

“ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಯೋ ವೇದಿ, ಸಗ್ಗಾಪಾಯಞ್ಚ ಪಸ್ಸತಿ।
ಅಥೋ ಜಾತಿಕ್ಖಯಂ ಪತ್ತೋ, ತಮಹಂ ಬ್ರೂಮಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ॥

೪೬೦“ಸಮಞ್ಞಾ ಹೇಸಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ, ನಾಮಗೋತ್ತಂ ಪಕಪ್ಪಿತಂ।
ಸಮ್ಮುಚ್ಚಾ ಸಮುದಾಗತಂ, ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಪಕಪ್ಪಿತಂ॥

“ದೀಘರತ್ತಾನುಸಯಿತಂ, ದಿಟ್ಠಿಗತಮಜಾನತಂ।
ಅಜಾನನ್ತಾ ನೋ [ಅಜಾನನ್ತಾ ನೋತಿ ಅಜಾನನ್ತಾ ಏವ (ಟೀಕಾ)] ಪಬ್ರುನ್ತಿ [ಪಬ್ರುವನ್ತಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)], ಜಾತಿಯಾ ಹೋತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ॥

“ನ ಜಚ್ಚಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ [ವಸಲೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಹೋತಿ, ನ ಜಚ್ಚಾ ಹೋತಿ ಅಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ [ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)]।
ಕಮ್ಮುನಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ [ವಸಲೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಹೋತಿ, ಕಮ್ಮುನಾ ಹೋತಿ ಅಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ [ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)]॥

“ಕಸ್ಸಕೋ ಕಮ್ಮುನಾ ಹೋತಿ, ಸಿಪ್ಪಿಕೋ ಹೋತಿ ಕಮ್ಮುನಾ।
ವಾಣಿಜೋ ಕಮ್ಮುನಾ ಹೋತಿ, ಪೇಸ್ಸಕೋ ಹೋತಿ ಕಮ್ಮುನಾ॥

“ಚೋರೋಪಿ ಕಮ್ಮುನಾ ಹೋತಿ, ಯೋಧಾಜೀವೋಪಿ ಕಮ್ಮುನಾ।
ಯಾಜಕೋ ಕಮ್ಮುನಾ ಹೋತಿ, ರಾಜಾಪಿ ಹೋತಿ ಕಮ್ಮುನಾ॥

“ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ, ಕಮ್ಮಂ ಪಸ್ಸನ್ತಿ ಪಣ್ಡಿತಾ।
ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದದಸ್ಸಾ, ಕಮ್ಮವಿಪಾಕಕೋವಿದಾ॥

“ಕಮ್ಮುನಾ ವತ್ತತಿ ಲೋಕೋ, ಕಮ್ಮುನಾ ವತ್ತತಿ ಪಜಾ।
ಕಮ್ಮನಿಬನ್ಧನಾ ಸತ್ತಾ, ರಥಸ್ಸಾಣೀವ ಯಾಯತೋ॥

“ತಪೇನ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೇನ, ಸಂಯಮೇನ ದಮೇನ ಚ।
ಏತೇನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಹೋತಿ, ಏತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮುತ್ತಮಂ॥

“ತೀಹಿ ವಿಜ್ಜಾಹಿ ಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಸನ್ತೋ ಖೀಣಪುನಬ್ಭವೋ।
ಏವಂ ವಾಸೇಟ್ಠ ಜಾನಾಹಿ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸಕ್ಕೋ ವಿಜಾನತ”ನ್ತಿ॥

೪೬೧. ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ವಾಸೇಟ್ಠಭಾರದ್ವಾಜಾ ಮಾಣವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ - “ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ! ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ನಿಕ್ಕುಜ್ಜಿತಂ ವಾ ಉಕ್ಕುಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ ವಾ ವಿವರೇಯ್ಯ, ಮೂಳ್ಹಸ್ಸ ವಾ ಮಗ್ಗಂ ಆಚಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಅನ್ಧಕಾರೇ ವಾ ತೇಲಪಜ್ಜೋತಂ ಧಾರೇಯ್ಯ - ಚಕ್ಖುಮನ್ತೋ ರೂಪಾನಿ ದಕ್ಖನ್ತೀತಿ - ಏವಮೇವಂ ಭೋತಾ ಗೋತಮೇನ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಧಮ್ಮೋ ಪಕಾಸಿತೋ। ಏತೇ ಮಯಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛಾಮ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚ। ಉಪಾಸಕೇ ನೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತೇ”ತಿ।

ವಾಸೇಟ್ಠಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಸುಭಸುತ್ತಂ

೪೬೨. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಸುಭೋ ಮಾಣವೋ ತೋದೇಯ್ಯಪುತ್ತೋ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಪಟಿವಸತಿ ಅಞ್ಞತರಸ್ಸ ಗಹಪತಿಸ್ಸ ನಿವೇಸನೇ ಕೇನಚಿದೇವ ಕರಣೀಯೇನ। ಅಥ ಖೋ ಸುಭೋ ಮಾಣವೋ ತೋದೇಯ್ಯಪುತ್ತೋ ಯಸ್ಸ ಗಹಪತಿಸ್ಸ ನಿವೇಸನೇ ಪಟಿವಸತಿ ತಂ ಗಹಪತಿಂ ಏತದವೋಚ - “ಸುತಂ ಮೇತಂ, ಗಹಪತಿ - ‘ಅವಿವಿತ್ತಾ ಸಾವತ್ಥೀ ಅರಹನ್ತೇಹೀ’ತಿ। ಕಂ ನು ಖ್ವಜ್ಜ ಸಮಣಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ವಾ ಪಯಿರುಪಾಸೇಯ್ಯಾಮಾ”ತಿ? “ಅಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಂ ಪಯಿರುಪಾಸಸ್ಸೂ”ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಸುಭೋ ಮಾಣವೋ ತೋದೇಯ್ಯಪುತ್ತೋ ತಸ್ಸ ಗಹಪತಿಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸುಭೋ ಮಾಣವೋ ತೋದೇಯ್ಯಪುತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಏವಮಾಹಂಸು - ‘ಗಹಟ್ಠೋ ಆರಾಧಕೋ ಹೋತಿ ಞಾಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಕುಸಲಂ, ನ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಆರಾಧಕೋ ಹೋತಿ ಞಾಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಕುಸಲ’ನ್ತಿ। ಇಧ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಕಿಮಾಹಾ”ತಿ?

೪೬೩. “ವಿಭಜ್ಜವಾದೋ ಖೋ ಅಹಮೇತ್ಥ, ಮಾಣವ; ನಾಹಮೇತ್ಥ ಏಕಂಸವಾದೋ। ಗಿಹಿಸ್ಸ ವಾಹಂ, ಮಾಣವ, ಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸ ವಾ ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪತ್ತಿಂ ನ ವಣ್ಣೇಮಿ। ಗಿಹೀ ವಾ ಹಿ , ಮಾಣವ, ಪಬ್ಬಜಿತೋ ವಾ ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪನ್ನೋ ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪತ್ತಾಧಿಕರಣಹೇತು ನ ಆರಾಧಕೋ ಹೋತಿ ಞಾಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಕುಸಲಂ। ಗಿಹಿಸ್ಸ ವಾಹಂ, ಮಾಣವ, ಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸ ವಾ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪತ್ತಿಂ ವಣ್ಣೇಮಿ। ಗಿಹೀ ವಾ ಹಿ, ಮಾಣವ, ಪಬ್ಬಜಿತೋ ವಾ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪನ್ನೋ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪತ್ತಾಧಿಕರಣಹೇತು ಆರಾಧಕೋ ಹೋತಿ ಞಾಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಕುಸಲ”ನ್ತಿ।

“ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಏವಮಾಹಂಸು - ‘ಮಹಟ್ಠಮಿದಂ ಮಹಾಕಿಚ್ಚಂ ಮಹಾಧಿಕರಣಂ ಮಹಾಸಮಾರಮ್ಭಂ ಘರಾವಾಸಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಮಹಪ್ಫಲಂ ಹೋತಿ; ಅಪ್ಪಟ್ಠಮಿದಂ ಅಪ್ಪಕಿಚ್ಚಂ ಅಪ್ಪಾಧಿಕರಣಂ ಅಪ್ಪಸಮಾರಮ್ಭಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ

ಅಪ್ಪಫಲಂ ಹೋತೀ'ತಿ। ಇಧ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಕಿಮಾಹಾ"ತಿ।

"ಏತ್ಥಾಪಿ ಖೋ ಅಹಂ, ಮಾಣವ, ವಿಭಜ್ಜವಾದೋ; ನಾಹಮೇತ್ಥ ಏಕಂಸವಾದೋ। ಅತ್ಥಿ, ಮಾಣವ, ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಮಹಟ್ಠಂ ಮಹಾಕಿಚ್ಚಂ ಮಹಾಧಿಕರಣಂ ಮಹಾಸಮಾರಮ್ಭಂ ವಿಪಜ್ಜಮಾನಂ ಅಪ್ಪಫಲಂ ಹೋತಿ; ಅತ್ಥಿ, ಮಾಣವ, ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಮಹಟ್ಠಂ ಮಹಾಕಿಚ್ಚಂ ಮಹಾಧಿಕರಣಂ ಮಹಾಸಮಾರಮ್ಭಂ ಸಮ್ಪಜ್ಜಮಾನಂ ಮಹಪ್ಫಲಂ ಹೋತಿ; ಅತ್ಥಿ, ಮಾಣವ, ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಅಪ್ಪಟ್ಠಂ ಅಪ್ಪಕಿಚ್ಚಂ ಅಪ್ಪಾಧಿಕರಣಂ ಅಪ್ಪಸಮಾರಮ್ಭಂ ವಿಪಜ್ಜಮಾನಂ ಅಪ್ಪಫಲಂ ಹೋತಿ; ಅತ್ಥಿ, ಮಾಣವ, ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಅಪ್ಪಟ್ಠಂ ಅಪ್ಪಕಿಚ್ಚಂ ಅಪ್ಪಾಧಿಕರಣಂ ಅಪ್ಪಸಮಾರಮ್ಭಂ ಸಮ್ಪಜ್ಜಮಾನಂ ಮಹಪ್ಫಲಂ ಹೋತಿ। ಕತಮಞ್ಚ, ಮಾಣವ , ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಮಹಟ್ಠಂ ಮಹಾಕಿಚ್ಚಂ ಮಹಾಧಿಕರಣಂ ಮಹಾಸಮಾರಮ್ಭಂ ವಿಪಜ್ಜಮಾನಂ ಅಪ್ಪಫಲಂ ಹೋತಿ? ಕಸಿ ಖೋ, ಮಾಣವ, ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಮಹಟ್ಠಂ ಮಹಾಕಿಚ್ಚಂ ಮಹಾಧಿಕರಣಂ ಮಹಾಸಮಾರಮ್ಭಂ ವಿಪಜ್ಜಮಾನಂ ಅಪ್ಪಫಲಂ ಹೋತಿ। ಕತಮಞ್ಚ, ಮಾಣವ, ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಮಹಟ್ಠಂ ಮಹಾಕಿಚ್ಚಂ ಮಹಾಧಿಕರಣಂ ಮಹಾಸಮಾರಮ್ಭಂ ಸಮ್ಪಜ್ಜಮಾನಂ ಮಹಪ್ಫಲಂ ಹೋತಿ? ಕಸಿಯೇವ ಖೋ, ಮಾಣವ, ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಮಹಟ್ಠಂ ಮಹಾಕಿಚ್ಚಂ ಮಹಾಧಿಕರಣಂ ಮಹಾಸಮಾರಮ್ಭಂ ಸಮ್ಪಜ್ಜಮಾನಂ ಮಹಪ್ಫಲಂ ಹೋತಿ। ಕತಮಞ್ಚ, ಮಾಣವ, ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಅಪ್ಪಟ್ಠಂ ಅಪ್ಪಕಿಚ್ಚಂ ಅಪ್ಪಾಧಿಕರಣಂ ಅಪ್ಪಸಮಾರಮ್ಭಂ ವಿಪಜ್ಜಮಾನಂ ಅಪ್ಪಫಲಂ ಹೋತಿ? ವಣಿಜ್ಜಾ ಖೋ, ಮಾಣವ, ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಅಪ್ಪಟ್ಠಂ ಅಪ್ಪಕಿಚ್ಚಂ ಅಪ್ಪಾಧಿಕರಣಂ ಅಪ್ಪಸಮಾರಮ್ಭಂ ವಿಪಜ್ಜಮಾನಂ ಅಪ್ಪಫಲಂ ಹೋತಿ। ಕತಮಞ್ಚ ಮಾಣವ, ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಅಪ್ಪಟ್ಠಂ ಅಪ್ಪಕಿಚ್ಚಂ ಅಪ್ಪಾಧಿಕರಣಂ ಅಪ್ಪಸಮಾರಮ್ಭಂ ಸಮ್ಪಜ್ಜಮಾನಂ ಮಹಪ್ಫಲಂ ಹೋತಿ? ವಣಿಜ್ಜಾಯೇವ ಖೋ, ಮಾಣವ, ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಅಪ್ಪಟ್ಠಂ ಅಪ್ಪಕಿಚ್ಚಂ ಅಪ್ಪಾಧಿಕರಣಂ ಅಪ್ಪಸಮಾರಮ್ಭಂ ಸಮ್ಪಜ್ಜಮಾನಂ ಮಹಪ್ಫಲಂ ಹೋತಿ।

೪೬೪. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಮಾಣವ, ಕಸಿ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಮಹಟ್ಠಂ ಮಹಾಕಿಚ್ಚಂ ಮಹಾಧಿಕರಣಂ ಮಹಾಸಮಾರಮ್ಭಂ ವಿಪಜ್ಜಮಾನಂ ಅಪ್ಪಫಲಂ ಹೋತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಮಾಣವ, ಘರಾವಾಸಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಮಹಟ್ಠಂ ಮಹಾಕಿಚ್ಚಂ ಮಹಾಧಿಕರಣಂ ಮಹಾಸಮಾರಮ್ಭಂ ವಿಪಜ್ಜಮಾನಂ ಅಪ್ಪಫಲಂ ಹೋತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಮಾಣವ, ಕಸಿಯೇವ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಮಹಟ್ಠಂ ಮಹಾಕಿಚ್ಚಂ ಮಹಾಧಿಕರಣಂ ಮಹಾಸಮಾರಮ್ಭಂ ಸಮ್ಪಜ್ಜಮಾನಂ ಮಹಪ್ಫಲಂ ಹೋತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಮಾಣವ, ಘರಾವಾಸಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಮಹಟ್ಠಂ ಮಹಾಕಿಚ್ಚಂ ಮಹಾಧಿಕರಣಂ ಮಹಾಸಮಾರಮ್ಭಂ ಸಮ್ಪಜ್ಜಮಾನಂ ಮಹಪ್ಫಲಂ ಹೋತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಮಾಣವ, ವಣಿಜ್ಜಾ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಅಪ್ಪಟ್ಠಂ ಅಪ್ಪಕಿಚ್ಚಂ ಅಪ್ಪಾಧಿಕರಣಂ ಅಪ್ಪಸಮಾರಮ್ಭಂ ವಿಪಜ್ಜಮಾನಂ ಅಪ್ಪಫಲಂ ಹೋತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಮಾಣವ, ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಅಪ್ಪಟ್ಠಂ ಅಪ್ಪಕಿಚ್ಚಂ ಅಪ್ಪಾಧಿಕರಣಂ ಅಪ್ಪಸಮಾರಮ್ಭಂ ವಿಪಜ್ಜಮಾನಂ ಅಪ್ಪಫಲಂ ಹೋತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಮಾಣವ, ವಣಿಜ್ಜಾಯೇವ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಅಪ್ಪಟ್ಠಂ ಅಪ್ಪಕಿಚ್ಚಂ ಅಪ್ಪಾಧಿಕರಣಂ ಅಪ್ಪಸಮಾರಮ್ಭಂ ಸಮ್ಪಜ್ಜಮಾನಂ ಮಹಪ್ಫಲಂ ಹೋತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ , ಮಾಣವ, ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಅಪ್ಪಟ್ಠಂ ಅಪ್ಪಕಿಚ್ಚಂ ಅಪ್ಪಾಧಿಕರಣಂ ಅಪ್ಪಸಮಾರಮ್ಭಂ ಸಮ್ಪಜ್ಜಮಾನಂ ಮಹಪ್ಫಲಂ ಹೋತೀ"ತಿ।

"ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ , ಭೋ ಗೋತಮ, ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಕಿರಿಯಾಯ, ಕುಸಲಸ್ಸ ಆರಾಧನಾಯಾ"ತಿ। "ಯೇ ತೇ, ಮಾಣವ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಕಿರಿಯಾಯ, ಕುಸಲಸ್ಸ ಆರಾಧನಾಯ - ಸಚೇ ತೇ ಅಗರು - ಸಾಧು ತೇ ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪರಿಸತಿ ಭಾಸಸ್ಸೂ"ತಿ। "ನ ಖೋ ಮೇ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಗರು ಯತ್ಥಸ್ಸು ಭವನ್ತೋ ವಾ ನಿಸಿನ್ನೋ ಭವನ್ತರೂಪೋ ವಾ"ತಿ [ನಿಸಿನ್ನಾ ಭವನ್ತರೂಪಾ ವಾತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]। "ತೇನ ಹಿ, ಮಾಣವ, ಭಾಸಸ್ಸೂ"ತಿ। "ಸಚ್ಚಂ ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಪಠಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಕಿರಿಯಾಯ, ಕುಸಲಸ್ಸ ಆರಾಧನಾಯ। ತಪಂ ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ದುತಿಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಕಿರಿಯಾಯ, ಕುಸಲಸ್ಸ ಆರಾಧನಾಯ। ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ತತಿಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಕಿರಿಯಾಯ, ಕುಸಲಸ್ಸ ಆರಾಧನಾಯ। ಅಜ್ಝೇನಂ ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಚತುತ್ಥಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಕಿರಿಯಾಯ, ಕುಸಲಸ್ಸ ಆರಾಧನಾಯ। ಚಾಗಂ ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಪಞ್ಚಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಕಿರಿಯಾಯ, ಕುಸಲಸ್ಸ ಆರಾಧನಾಯ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ, ಭೋ

ಗೋತಮ, ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಕಿರಿಯಾಯ, ಕುಸಲಸ್ಸ ಆರಾಧನಾಯಾತಿ। ಇಧ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಕಿಮಾಹಾ''ತಿ?

೪೬೫. ''ಕಿಂ ಪನ, ಮಾಣವ, ಅತ್ಥಿ ಕೋಚಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಏಕಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಪಿ ಯೋ ಏವಮಾಹ - 'ಅಹಂ ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ವಿಪಾಕಂ ಪವೇದೇಮೀ'''ತಿ? ''ನೋ ಹಿದಂ, ಭೋ ಗೋತಮ''। ''ಕಿಂ ಪನ, ಮಾಣವ, ಅತ್ಥಿ ಕೋಚಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಏಕಾಚರಿಯೋಪಿ ಏಕಾಚರಿಯಪಾಚರಿಯೋಪಿ ಯಾವ ಸತ್ತಮಾ ಆಚರಿಯಮಹಯುಗಾಪಿ ಯೋ ಏವಮಾಹ - 'ಅಹಂ ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ವಿಪಾಕಂ ಪವೇದೇಮೀ'''ತಿ? ''ನೋ ಹಿದಂ, ಭೋ ಗೋತಮ''। ''ಕಿಂ ಪನ, ಮಾಣವ, ಯೇಪಿ ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಪುಬ್ಬಕಾ ಇಸಯೋ ಮನ್ತಾನಂ ಕತ್ತಾರೋ ಮನ್ತಾನಂ ಪವತ್ತಾರೋ ಯೇಸಮಿದಂ ಏತರಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಪೋರಾಣಂ ಮನ್ತಪದಂ ಗೀತಂ ಪವುತ್ತಂ ಸಮಿಹಿತಂ ತದನುಗಾಯನ್ತಿ ತದನುಭಾಸನ್ತಿ ಭಾಸಿತಮನುಭಾಸನ್ತಿ ವಾಚಿತಮನುವಾಚೇನ್ತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಅಟ್ಠಕೋ ವಾಮಕೋ ವಾಮದೇವೋ ವೇಸ್ಸಾಮಿತ್ತೋ ಯಮತಗ್ಗಿ ಅಙ್ಗೀರಸೋ ಭಾರದ್ವಾಜೋ ವಾಸೇಟ್ಠೋ ಕಸ್ಸಪೋ ಭಗು, ತೇಪಿ ಏವಮಾಹಂಸು - 'ಮಯಂ ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ವಿಪಾಕಂ ಪವೇದೇಮಾ'''ತಿ? ''ನೋ ಹಿದಂ, ಭೋ ಗೋತಮ''।

''ಇತಿ ಕಿರ, ಮಾಣವ, ನತ್ಥಿ ಕೋಚಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಏಕಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಪಿ ಯೋ ಏವಮಾಹ - 'ಅಹಂ ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ವಿಪಾಕಂ ಪವೇದೇಮೀ'ತಿ; ನತ್ಥಿ ಕೋಚಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಏಕಾಚರಿಯೋಪಿ ಏಕಾಚರಿಯಪಾಚರಿಯೋಪಿ ಯಾವ ಸತ್ತಮಾ ಆಚರಿಯಮಹಯುಗಾಪಿ ಯೋ ಏವಮಾಹ - 'ಅಹಂ ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ವಿಪಾಕಂ ಪವೇದೇಮೀ'ತಿ; ಯೇಪಿ ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಪುಬ್ಬಕಾ ಇಸಯೋ ಮನ್ತಾನಂ ಕತ್ತಾರೋ ಮನ್ತಾನಂ ಪವತ್ತಾರೋ, ಯೇಸಮಿದಂ ಏತರಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಪೋರಾಣಂ ಮನ್ತಪದಂ ಗೀತಂ ಪವುತ್ತಂ ಸಮಿಹಿತಂ, ತದನುಗಾಯನ್ತಿ ತದನುಭಾಸನ್ತಿ ಭಾಸಿತಮನುಭಾಸನ್ತಿ ವಾಚಿತಮನುವಾಚೇನ್ತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಅಟ್ಠಕೋ ವಾಮಕೋ ವಾಮದೇವೋ ವೇಸ್ಸಾಮಿತ್ತೋ ಯಮತಗ್ಗಿ ಅಙ್ಗೀರಸೋ ಭಾರದ್ವಾಜೋ ವಾಸೇಟ್ಠೋ ಕಸ್ಸಪೋ ಭಗು। ತೇಪಿ ನ ಏವಮಾಹಂಸು - 'ಮಯಂ ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ವಿಪಾಕಂ ಪವೇದೇಮಾ'ತಿ।

''ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಮಾಣವ, ಅನ್ಧವೇಣಿ ಪರಮ್ಪರಾಸಂಸತ್ತಾ ಪುರಿಮೋಪಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ ಮಜ್ಝಿಮೋಪಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ ಪಚ್ಛಿಮೋಪಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಮಾಣವ, ಅನ್ಧವೇಣೂಪಮಂ ಮಞ್ಞೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಭಾಸಿತಂ ಸಮ್ಪಜ್ಜತಿ - ಪುರಿಮೋಪಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ ಮಜ್ಝಿಮೋಪಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ ಪಚ್ಛಿಮೋಪಿ ನ ಪಸ್ಸತೀ''ತಿ।

೪೬೬. ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಸುಭೋ ಮಾಣವೋ ತೋದೇಯ್ಯಪುತ್ತೋ ಭಗವತಾ ಅನ್ಧವೇಣೂಪಮೇನ ವುಚ್ಚಮಾನೋ ಕುಪಿತೋ ಅನತ್ತಮನೋ ಭಗವನ್ತಂಯೇವ ಖುಂಸೇನ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂಯೇವ ವಮ್ಭೇನ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂಯೇವ ವದಮಾನೋ - 'ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಪಾಪಿತೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - ''ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಪೋಕ್ಖರಸಾತಿ ಓಪಮಞ್ಞೋ ಸುಭಗವನಿಕೋ ಏವಮಾಹ - 'ಏವಮೇವ ಪನಿಧೇಕಚ್ಚೇ [ಪನಿಮೇಕೇ (ಸಬ್ಬತ್ಥ)] ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸಂ ಪಟಿಜಾನನ್ತಿ। ತೇಸಮಿದಂ ಭಾಸಿತಂ ಹಸ್ಸಕಂಯೇವ ಸಮ್ಪಜ್ಜತಿ, ನಾಮಕಂಯೇವ ಸಮ್ಪಜ್ಜತಿ, ರಿತ್ತಕಂಯೇವ ಸಮ್ಪಜ್ಜತಿ, ತುಚ್ಛಕಂಯೇವ ಸಮ್ಪಜ್ಜತಿ। ಕಥಞ್ಹಿ ನಾಮ ಮನುಸ್ಸಭೂತೋ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸಂ ಞಸ್ಸತಿ ವಾ ದಕ್ಖತಿ ವಾ ಸಚ್ಛಿ ವಾ ಕರಿಸ್ಸತೀತಿ - ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತೀ'''ತಿ?

''ಕಿಂ ಪನ, ಮಾಣವ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಪೋಕ್ಖರಸಾತಿ ಓಪಮಞ್ಞೋ ಸುಭಗವನಿಕೋ ಸಬ್ಬೇಸಂಯೇವ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಪಜಾನಾತೀ''ತಿ? ''ಸಕಾಯಪಿ ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಪುಣ್ಣಿಕಾಯ ದಾಸಿಯಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಪೋಕ್ಖರಸಾತಿ

ಓಪಮಞ್ಞೋ ಸುಭಗವನಿಕೋ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ನ ಪಜಾನಾತಿ, ಕುತೋ ಪನ ಸಬ್ಬೇಸಂಯೇವ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಪಜಾನಿಸ್ಸತೀ''ತಿ?

''ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಮಾಣವ, ಜಚ್ಚನ್ಧೋ ಪುರಿಸೋ ನ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕಾನಿ ರೂಪಾನಿ, ನ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ನೀಲಕಾನಿ ರೂಪಾನಿ, ನ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಪೀತಕಾನಿ ರೂಪಾನಿ, ನ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಲೋಹಿತಕಾನಿ ರೂಪಾನಿ, ನ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಮಞ್ಜಿಟ್ಠಕಾನಿ ರೂಪಾನಿ, ನ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಸಮವಿಸಮಂ, ನ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ತಾರಕರೂಪಾನಿ, ನ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯೇ। ಸೋ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ – 'ನತ್ಥಿ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕಾನಿ ರೂಪಾನಿ, ನತ್ಥಿ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕಾನಂ ರೂಪಾನಂ ದಸ್ಸಾವೀ; ನತ್ಥಿ ನೀಲಕಾನಿ ರೂಪಾನಿ, ನತ್ಥಿ ನೀಲಕಾನಂ ರೂಪಾನಂ ದಸ್ಸಾವೀ; ನತ್ಥಿ ಪೀತಕಾನಿ ರೂಪಾನಿ, ನತ್ಥಿ ಪೀತಕಾನಂ ರೂಪಾನಂ ದಸ್ಸಾವೀ; ನತ್ಥಿ ಲೋಹಿತಕಾನಿ ರೂಪಾನಿ, ನತ್ಥಿ ಲೋಹಿತಕಾನಂ ರೂಪಾನಂ ದಸ್ಸಾವೀ; ನತ್ಥಿ ಮಞ್ಜಿಟ್ಠಕಾನಿ ರೂಪಾನಿ, ನತ್ಥಿ ಮಞ್ಜಿಟ್ಠಕಾನಂ ರೂಪಾನಂ ದಸ್ಸಾವೀ; ನತ್ಥಿ ಸಮವಿಸಮಂ, ನತ್ಥಿ ಸಮವಿಸಮಸ್ಸ ದಸ್ಸಾವೀ; ನತ್ಥಿ ತಾರಕರೂಪಾನಿ, ನತ್ಥಿ ತಾರಕರೂಪಾನಂ ದಸ್ಸಾವೀ; ನತ್ಥಿ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾ, ನತ್ಥಿ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾನಂ ದಸ್ಸಾವೀ। ಅಹಮೇತಂ ನ ಜಾನಾಮಿ, ಅಹಮೇತಂ ನ ಪಸ್ಸಾಮಿ; ತಸ್ಮಾ ತಂ ನತ್ಥೀ'ತಿ। ಸಮ್ಮಾ ನು ಖೋ ಸೋ, ಮಾಣವ, ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯಾ''ತಿ?

''ನೋ ಹಿದಂ, ಭೋ ಗೋತಮ। ಅತ್ಥಿ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕಾನಿ ರೂಪಾನಿ, ಅತ್ಥಿ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕಾನಂ ರೂಪಾನಂ ದಸ್ಸಾವೀ; ಅತ್ಥಿ ನೀಲಕಾನಿ ರೂಪಾನಿ, ಅತ್ಥಿ ನೀಲಕಾನಂ ರೂಪಾನಂ ದಸ್ಸಾವೀ; ಅತ್ಥಿ ಪೀತಕಾನಿ ರೂಪಾನಿ, ಅತ್ಥಿ ಪೀತಕಾನಂ ರೂಪಾನಂ ದಸ್ಸಾವೀ; ಅತ್ಥಿ ಲೋಹಿತಕಾನಿ ರೂಪಾನಿ, ಅತ್ಥಿ ಲೋಹಿತಕಾನಂ ರೂಪಾನಂ ದಸ್ಸಾವೀ; ಅತ್ಥಿ ಮಞ್ಜಿಟ್ಠಕಾನಿ ರೂಪಾನಿ, ಅತ್ಥಿ ಮಞ್ಜಿಟ್ಠಕಾನಂ ರೂಪಾನಂ ದಸ್ಸಾವೀ; ಅತ್ಥಿ ಸಮವಿಸಮಂ, ಅತ್ಥಿ ಸಮವಿಸಮಸ್ಸ ದಸ್ಸಾವೀ; ಅತ್ಥಿ ತಾರಕರೂಪಾನಿ, ಅತ್ಥಿ ತಾರಕರೂಪಾನಂ ದಸ್ಸಾವೀ ; ಅತ್ಥಿ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾ, ಅತ್ಥಿ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾನಂ ದಸ್ಸಾವೀ। 'ಅಹಮೇತಂ ನ ಜಾನಾಮಿ, ಅಹಮೇತಂ ನ ಪಸ್ಸಾಮಿ; ತಸ್ಮಾ ತಂ ನತ್ಥೀ'ತಿ; ನ ಹಿ ಸೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯಾ''ತಿ।

''ಏವಮೇವ ಖೋ, ಮಾಣವ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಪೋಕ್ಖರಸಾತಿ ಓಪಮಞ್ಞೋ ಸುಭಗವನಿಕೋ ಅನ್ಧೋ ಅಚಕ್ಖುಕೋ। ಸೋ ವತ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸಂ ಞಸ್ಸತಿ ವಾ ದಕ್ಖತಿ ವಾ ಸಚ್ಛಿ ವಾ ಕರಿಸ್ಸತೀತಿ – ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ''।

೪೬೭. ''ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಮಾಣವ, ಯೇ ತೇ ಕೋಸಲಕಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ – ಚಙ್ಕೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ತಾರುಕ್ಖೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಪೋಕ್ಖರಸಾತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಜಾಣುಸ್ಸೋಣಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಪಿತಾ ಚ [ವಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ತೇ ತೋದೇಯ್ಯೋ, ಕತಮಾ ನೇಸಂ ಸೇಯ್ಯೋ [ಸೇಯ್ಯಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)], ಯಂ ವಾ ತೇ ಸಮ್ಮುಚ್ಚಾ [ಸಮ್ಮುಸಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ವಾಚಂ ಭಾಸೇಯ್ಯುಂ ಯಂ ವಾ ಅಸಮ್ಮುಚ್ಚಾ''ತಿ? ''ಸಮ್ಮುಚ್ಚಾ, ಭೋ ಗೋತಮ''।

''ಕತಮಾ ನೇಸಂ ಸೇಯ್ಯೋ, ಯಂ ವಾ ತೇ ಮನ್ತಾ ವಾಚಂ ಭಾಸೇಯ್ಯುಂ ಯಂ ವಾ ಅಮನ್ತಾ''ತಿ? ''ಮನ್ತಾ, ಭೋ ಗೋತಮ''।

''ಕತಮಾ ನೇಸಂ ಸೇಯ್ಯೋ, ಯಂ ವಾ ತೇ ಪಟಿಸಙ್ಖಾಯ ವಾಚಂ ಭಾಸೇಯ್ಯುಂ ಯಂ ವಾ ಅಪ್ಪಟಿಸಙ್ಖಾಯಾ''ತಿ? ''ಪಟಿಸಙ್ಖಾಯ, ಭೋ ಗೋತಮ''।

''ಕತಮಾ ನೇಸಂ ಸೇಯ್ಯೋ, ಯಂ ವಾ ತೇ ಅತ್ಥಸಂಹಿತಂ ವಾಚಂ ಭಾಸೇಯ್ಯುಂ ಯಂ ವಾ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತ''ನ್ತಿ? ''ಅತ್ಥಸಂಹಿತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ''।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಮಾಣವ, ಯದಿ ಏವಂ ಸನ್ತೇ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ಪೋಕ್ಖರಸಾತಿನಾ ಓಪಮಞ್ಞೇನ ಸುಭಗವನಿಕೇನ ಸಮ್ಮುಚ್ಚಾ ವಾಚಾ ಭಾಸಿತಾ ಅಸಮ್ಮುಚ್ಚಾ”ತಿ [ಅಸಮ್ಮುಸಾ ವಾತಿ (ಪೀ॰) ಏವಮಿತರಪಞ್ಹತ್ತಯೇಪಿ ವಾಸದ್ದೇನ ಸಹ ದಿಸ್ಸತಿ]? “ಅಸಮ್ಮುಚ್ಚಾ, ಭೋ ಗೋತಮ”।

“ಮನ್ತಾ ವಾಚಾ ಭಾಸಿತಾ ಅಮನ್ತಾ ವಾ”ತಿ? “ಅಮನ್ತಾ, ಭೋ ಗೋತಮ”।

“ಪಟಿಸಙ್ಖಾಯ ವಾಚಾ ಭಾಸಿತಾ ಅಪ್ಪಟಿಸಙ್ಖಾಯಾ”ತಿ? “ಅಪ್ಪಟಿಸಙ್ಖಾಯ, ಭೋ ಗೋತಮ”।

“ಅತ್ಥಸಂಹಿತಾ ವಾಚಾ ಭಾಸಿತಾ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತಾ”ತಿ? “ಅನತ್ಥಸಂಹಿತಾ, ಭೋ ಗೋತಮ”।

“ಪಞ್ಚ ಖೋ ಇಮೇ, ಮಾಣವ, ನೀವರಣಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಕಾಮಚ್ಛನ್ದನೀವರಣಂ, ಬ್ಯಾಪಾದನೀವರಣಂ, ಥೀನಮಿದ್ಧನೀವರಣಂ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚನೀವರಣಂ, ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾನೀವರಣಂ - ಇಮೇ ಖೋ, ಮಾಣವ, ಪಞ್ಚ ನೀವರಣಾ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ ಮಾಣವ, ಪಞ್ಚಹಿ ನೀವರಣೇಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಪೋಕ್ಖರಸಾತಿ ಓಪಮಞ್ಞೋ ಸುಭಗವನಿಕೋ ಆವುತೋ ನಿವುತೋ ಓಫುಟೋ [ಓವುತೋ (ಸೀ॰), ಓಫುತೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಪರಿಯೋನದ್ಧೋ। ಸೋ ವತ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸಂ ಞಸ್ಸತಿ ವಾ ದಕ್ಖತಿ ವಾ ಸಚ್ಛಿ ವಾ ಕರಿಸ್ಸತೀತಿ - ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ।

೪೭೮. “ಪಞ್ಚ ಖೋ ಇಮೇ, ಮಾಣವ, ಕಾಮಗುಣಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರೂಪಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ, ಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಸದ್ದಾ…ಪೇ॰… ಘಾನವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಗನ್ಧಾ… ಜಿವ್ಹಾ ವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರಸಾ… ಕಾಯವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ - ಇಮೇ ಖೋ, ಮಾಣವ, ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣಾ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಮಾಣವ, ಪಞ್ಚಹಿ ಕಾಮಗುಣೇಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಪೋಕ್ಖರಸಾತಿ ಓಪಮಞ್ಞೋ ಸುಭಗವನಿಕೋ ಗಧಿತೋ ಮುಚ್ಛಿತೋ ಅಜ್ಝೋಪನ್ನೋ ಅನಾದೀನವದಸ್ಸಾವೀ ಅನಿಸ್ಸರಣಪಞ್ಞೋ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ। ಸೋ ವತ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸಂ ಞಸ್ಸತಿ ವಾ ದಕ್ಖತಿ ವಾ ಸಚ್ಛಿ ವಾ ಕರಿಸ್ಸತೀತಿ - ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಮಾಣವ, ಯಂ ವಾ ತಿಣಕಟ್ಠುಪಾದಾನಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಅಗ್ಗಿಂ ಜಾಲೇಯ್ಯ ಯಂ ವಾ ನಿಸ್ಸಟ್ಠತಿಣಕಟ್ಠುಪಾದಾನಂ ಅಗ್ಗಿಂ ಜಾಲೇಯ್ಯ, ಕತಮೋ ನು ಖ್ವಾಸ್ಸ ಅಗ್ಗಿ ಅಚ್ಚಿಮಾ ಚೇವ ವಣ್ಣವಾ ಚ ಪಭಸ್ಸರೋ ಚಾ”ತಿ? “ಸಚೇ ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಠಾನಂ ನಿಸ್ಸಟ್ಠತಿಣಕಟ್ಠುಪಾದಾನಂ ಅಗ್ಗಿಂ ಜಾಲೇತುಂ, ಸ್ವಾಸ್ಸ ಅಗ್ಗಿ ಅಚ್ಚಿಮಾ ಚೇವ ವಣ್ಣವಾ ಚ ಪಭಸ್ಸರೋ ಚಾ”ತಿ। “ಅಟ್ಠಾನಂ ಖೋ ಏತಂ, ಮಾಣವ, ಅನವಕಾಸೋ ಯಂ ನಿಸ್ಸಟ್ಠತಿಣಕಟ್ಠುಪಾದಾನಂ ಅಗ್ಗಿಂ ಜಾಲೇಯ್ಯ ಅಞ್ಞತ್ರ ಇದ್ಧಿಮತಾ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಮಾಣವ, ತಿಣಕಟ್ಠುಪಾದಾನಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಅಗ್ಗಿ ಜಲತಿ ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಮಾಣವ, ಇಮಂ ಪೀತಿಂ ವದಾಮಿ ಯಾಯಂ ಪೀತಿ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣೇ ಪಟಿಚ್ಚ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಮಾಣವ, ನಿಸ್ಸಟ್ಠತಿಣಕಟ್ಠುಪಾದಾನೋ [ನಿಸ್ಸಟ್ಠತಿಣಕಟ್ಠುಪಾದಾನಂ ಪಟಿಚ್ಚ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಅಗ್ಗಿ ಜಲತಿ ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಮಾಣವ , ಇಮಂ ಪೀತಿಂ ವದಾಮಿ ಯಾಯಂ ಪೀತಿ ಅಞ್ಞತ್ರೇವ ಕಾಮೇಹಿ ಅಞ್ಞತ್ರ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ।

“ಕತಮಾ ಚ, ಮಾಣವ, ಪೀತಿ ಅಞ್ಞತ್ರೇವ ಕಾಮೇಹಿ ಅಞ್ಞತ್ರ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ? ಇಧ, ಮಾಣವ, ಭಿಕ್ಖು ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ…ಪೇ॰… ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಮಾಣವ, ಪೀತಿ ಅಞ್ಞತ್ರೇವ ಕಾಮೇಹಿ ಅಞ್ಞತ್ರ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ। ಪುನ ಚಪರಂ, ಮಾಣವ, ಭಿಕ್ಖು ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ…ಪೇ॰… ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಮಾಣವ, ಪೀತಿ ಅಞ್ಞತ್ರೇವ ಕಾಮೇಹಿ ಅಞ್ಞತ್ರ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ।

೪೭೯. “ಯೇ ತೇ, ಮಾಣವ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಕಿರಿಯಾಯ ಕುಸಲಸ್ಸ ಆರಾಧನಾಯ, ಕತಮೇತ್ಥ [ಕಮೇತ್ಥ (ಕ॰ ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಧಮ್ಮಂ ಮಹಪ್ಫಲತರಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಕಿರಿಯಾಯ ಕುಸಲಸ್ಸ ಆರಾಧನಾಯಾ”ತಿ? “ಯೇಮೇ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಕಿರಿಯಾಯ ಕುಸಲಸ್ಸ ಆರಾಧನಾಯ, ಚಾಗಮೇತ್ಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಧಮ್ಮಂ ಮಹಪ್ಫಲತರಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಕಿರಿಯಾಯ ಕುಸಲಸ್ಸ ಆರಾಧನಾಯಾ”ತಿ।

“ತಂ ಕಿ ಮಞ್ಞಸಿ, ಮಾಣವ, ಇಧ ಅಞ್ಞತರಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಮಹಾಯಞ್ಞೋ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತೋ ಅಸ್ಸ। ಅಥ ದ್ವೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ - ‘ಇತ್ಥನ್ನಾಮಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಮಹಾಯಞ್ಞಂ ಅನುಭವಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ। ತತ್ರೇಕಸ್ಸ [ತತ್ಥೇಕಸ್ಸ (ಪೀ॰)] ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಏವಮಸ್ಸ - ‘ಅಹೋ ವತ! ಅಹಮೇವ ಲಭೇಯ್ಯಂ ಭತ್ತಗ್ಗೇ ಅಗ್ಗಾಸನಂ ಅಗ್ಗೋದಕಂ ಅಗ್ಗಪಿಣ್ಡಂ, ನ ಅಞ್ಞೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಲಭೇಯ್ಯ ಭತ್ತಗ್ಗೇ ಅಗ್ಗಾಸನಂ ಅಗ್ಗೋದಕಂ ಅಗ್ಗಪಿಣ್ಡ’ನ್ತಿ। ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಮಾಣವ , ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಅಞ್ಞೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಲಭೇಯ್ಯ ಭತ್ತಗ್ಗೇ ಅಗ್ಗಾಸನಂ ಅಗ್ಗೋದಕಂ ಅಗ್ಗಪಿಣ್ಡಂ, ನ ಸೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಲಭೇಯ್ಯ ಭತ್ತಗ್ಗೇ ಅಗ್ಗಾಸನಂ ಅಗ್ಗೋದಕಂ ಅಗ್ಗಪಿಣ್ಡಂ। ‘ಅಞ್ಞೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಲಭತಿ ಭತ್ತಗ್ಗೇ ಅಗ್ಗಾಸನಂ ಅಗ್ಗೋದಕಂ ಅಗ್ಗಪಿಣ್ಡಂ, ನಾಹಂ ಲಭಾಮಿ ಭತ್ತಗ್ಗೇ ಅಗ್ಗಾಸನಂ ಅಗ್ಗೋದಕಂ ಅಗ್ಗಪಿಣ್ಡ’ನ್ತಿ - ಇತಿ ಸೋ ಕುಪಿತೋ ಹೋತಿ ಅನತ್ತಮನೋ। ಇಮಸ್ಸ ಪನ, ಮಾಣವ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಕಿಂ ವಿಪಾಕಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತೀ”ತಿ? “ನ ಖ್ವೇತ್ಥ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂ ದಾನಂ ದೇನ್ತಿ - ‘ಇಮಿನಾ ಪರೋ ಕುಪಿತೋ ಹೋತು ಅನತ್ತಮನೋ’ತಿ। ಅಥ ಖ್ವೇತ್ಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅನುಕಮ್ಪಾಜಾತಿಕಂಯೇವ [ಅನುಕಮ್ಪಜಾತಿಕಂಯೇವ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ದಾನಂ ದೇನ್ತೀ”ತಿ। “ಏವಂ ಸನ್ತೇ, ಖೋ, ಮಾಣವ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಇದಂ ಛಟ್ಠಂ ಪುಞ್ಞಕಿರಿಯವತ್ಥು ಹೋತಿ - ಯದಿದಂ ಅನುಕಮ್ಪಾಜಾತಿಕ”ನ್ತಿ। “ಏವಂ ಸನ್ತೇ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಇದಂ ಛಟ್ಠಂ ಪುಞ್ಞಕಿರಿಯವತ್ಥು ಹೋತಿ - ಯದಿದಂ ಅನುಕಮ್ಪಾಜಾತಿಕ”ನ್ತಿ।

“ಯೇ ತೇ, ಮಾಣವ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಕಿರಿಯಾಯ ಕುಸಲಸ್ಸ ಆರಾಧನಾಯ, ಇಮೇ ತ್ವಂ ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಕತ್ಥ ಬಹುಲಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಸಿ - ಗಹಟ್ಠೇಸು ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತೇಸು ವಾ”ತಿ? “ಯೇಮೇ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಕಿರಿಯಾಯ ಕುಸಲಸ್ಸ ಆರಾಧನಾಯ, ಇಮಾಹಂ ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಪಬ್ಬಜಿತೇಸು ಬಹುಲಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ ಅಪ್ಪಂ ಗಹಟ್ಠೇಸು। ಗಹಟ್ಠೋ ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಮಹಟ್ಠೋ ಮಹಾಕಿಚ್ಚೋ ಮಹಾಧಿಕರಣೋ ಮಹಾಸಮಾರಮ್ಭೋ, ನ ಸತತಂ ಸಮಿತಂ ಸಚ್ಚವಾದೀ ಹೋತಿ; ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಖೋ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಪ್ಪಟ್ಠೋ ಅಪ್ಪಕಿಚ್ಚೋ ಅಪ್ಪಾಧಿಕರಣೋ ಅಪ್ಪಸಮಾರಮ್ಭೋ, ಸತತಂ ಸಮಿತಂ ಸಚ್ಚವಾದೀ ಹೋತಿ। ಗಹಟ್ಠೋ ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಮಹಟ್ಠೋ ಮಹಾಕಿಚ್ಚೋ ಮಹಾಧಿಕರಣೋ ಮಹಾಸಮಾರಮ್ಭೋ ನ ಸತತಂ ಸಮಿತಂ ತಪಸ್ಸೀ ಹೋತಿ... ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಹೋತಿ... ಸಜ್ಝಾಯಬಹುಲೋ ಹೋತಿ... ಚಾಗಬಹುಲೋ ಹೋತಿ; ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಖೋ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಪ್ಪಟ್ಠೋ ಅಪ್ಪಕಿಚ್ಚೋ ಅಪ್ಪಾಧಿಕರಣೋ ಅಪ್ಪಸಮಾರಮ್ಭೋ ಸತತಂ ಸಮಿತಂ ತಪಸ್ಸೀ ಹೋತಿ... ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಹೋತಿ... ಸಜ್ಝಾಯಬಹುಲೋ ಹೋತಿ... ಚಾಗಬಹುಲೋ ಹೋತಿ। ಯೇಮೇ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಕಿರಿಯಾಯ ಕುಸಲಸ್ಸ ಆರಾಧನಾಯ, ಇಮಾಹಂ ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಪಬ್ಬಜಿತೇಸು ಬಹುಲಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ ಅಪ್ಪಂ ಗಹಟ್ಠೇಸೂ”ತಿ।

“ಯೇ ತೇ, ಮಾಣವ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಕಿರಿಯಾಯ ಕುಸಲಸ್ಸ ಆರಾಧನಾಯ ಚಿತ್ತಸ್ಸಾಹಂ ಏತೇ ಪರಿಕ್ಖಾರೇ ವದಾಮಿ - ಯದಿದಂ ಚಿತ್ತಂ ಅವೇರಂ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ತಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ। ಇಧ, ಮಾಣವ, ಭಿಕ್ಖು ಸಚ್ಚವಾದೀ ಹೋತಿ। ಸೋ ‘ಸಚ್ಚವಾದೀಮ್ಹೀ’ತಿ ಲಭತಿ ಅತ್ಥವೇದಂ, ಲಭತಿ ಧಮ್ಮವೇದಂ, ಲಭತಿ ಧಮ್ಮೂಪಸಂಹಿತಂ ಪಾಮೋಜ್ಜಂ। ಯಂ ತಂ ಕುಸಲೂಪಸಂಹಿತಂ ಪಾಮೋಜ್ಜಂ, ಚಿತ್ತಸ್ಸಾಹಂ ಏತಂ ಪರಿಕ್ಖಾರಂ ವದಾಮಿ - ಯದಿದಂ ಚಿತ್ತಂ ಅವೇರಂ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ತಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ। ಇಧ, ಮಾಣವ, ಭಿಕ್ಖು ತಪಸ್ಸೀ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಸಜ್ಝಾಯಬಹುಲೋ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಚಾಗಬಹುಲೋ ಹೋತಿ। ಸೋ ‘ಚಾಗಬಹುಲೋಮ್ಹೀ’ತಿ ಲಭತಿ ಅತ್ಥವೇದಂ, ಲಭತಿ ಧಮ್ಮವೇದಂ, ಲಭತಿ ಧಮ್ಮೂಪಸಂಹಿತಂ ಪಾಮೋಜ್ಜಂ। ಯಂ ತಂ ಕುಸಲೂಪಸಂಹಿತಂ ಪಾಮೋಜ್ಜಂ, ಚಿತ್ತಸ್ಸಾಹಂ ಏತಂ ಪರಿಕ್ಖಾರಂ ವದಾಮಿ - ಯದಿದಂ ಚಿತ್ತಂ ಅವೇರಂ

ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ತಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ। ಯೇ ತೇ ಮಾಣವ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ, ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಕಿರಿಯಾಯ ಕುಸಲಸ್ಸ ಆರಾಧನಾಯ, ಚಿತ್ತಸ್ಸಾಹಂ ಏತೇ ಪರಿಕ್ಖಾರೇ ವದಾಮಿ - ಯದಿದಂ ಚಿತ್ತಂ ಅವೇರಂ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ತಸ್ಸ ಭಾವನಾಯಾ"ತಿ।

೪೭೦. ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಸುಭೋ ಮಾಣವೋ ತೋದೇಯ್ಯಪುತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಸುತಂ ಮೇತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ - 'ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಾಯ ಮಗ್ಗಂ ಜಾನಾತೀ'"ತಿ।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಮಾಣವ, ಆಸನ್ನೇ ಇತೋ ನಳಕಾರಗಾಮೋ, ನ ಯಿತೋ ದೂರೇ ನಳಕಾರಗಾಮೋ"ತಿ?

"ಏವಂ, ಭೋ, ಆಸನ್ನೇ ಇತೋ ನಳಕಾರಗಾಮೋ , ನ ಯಿತೋ ದೂರೇ ನಳಕಾರಗಾಮೋ"ತಿ।

"ತಂ, ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ ಮಾಣವ, ಇಧಸ್ಸ ಪುರಿಸೋ ನಳಕಾರಗಾಮೇ ಜಾತವದ್ಧೋ [ಜಾತವಡ್ಢೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)]; ತಮೇನಂ ನಳಕಾರಗಾಮತೋ ತಾವದೇವ ಅವಸಟಂ [ಅಪಸಕ್ಕಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ನಳಕಾರಗಾಮಸ್ಸ ಮಗ್ಗಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ; ಸಿಯಾ ನು ಖೋ, ಮಾಣವ, ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ನಳಕಾರಗಾಮೇ ಜಾತವದ್ಧಸ್ಸ ನಳಕಾರಗಾಮಸ್ಸ ಮಗ್ಗಂ ಪುಟ್ಠಸ್ಸ ದನ್ಧಾಯಿತತ್ತಂ ವಾ ವಿತ್ಥಾಯಿತತ್ತಂ ವಾ"ತಿ?

"ನೋ ಹಿದಂ, ಭೋ ಗೋತಮ"।

"ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು"?

"ಅಮು ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಪುರಿಸೋ ನಳಕಾರಗಾಮೇ ಜಾತವದ್ಧೋ। ತಸ್ಸ ಸಬ್ಬಾನೇವ ನಳಕಾರಗಾಮಸ್ಸ ಮಗ್ಗಾನಿ ಸುವಿದಿತಾನೀ"ತಿ। "ಸಿಯಾ ನು ಖೋ, ಮಾಣವ, ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ನಳಕಾರಗಾಮೇ ಜಾತವದ್ಧಸ್ಸ ನಳಕಾರಗಾಮಸ್ಸ ಮಗ್ಗಂ ಪುಟ್ಠಸ್ಸ ದನ್ಧಾಯಿತತ್ತಂ ವಾ ವಿತ್ಥಾಯಿತತ್ತಂ ವಾತಿ, ನ ತ್ವೇವ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಂ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಗಾಮಿನಿಂ ವಾ ಪಟಿಪದಂ ಪುಟ್ಠಸ್ಸ ದನ್ಧಾಯಿತತ್ತಂ ವಾ ವಿತ್ಥಾಯಿತತ್ತಂ ವಾ। ಬ್ರಹ್ಮಾನಞ್ಚಾಹಂ, ಮಾಣವ, ಪಜಾನಾಮಿ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಞ್ಚ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಗಾಮಿನಿಞ್ಚ ಪಟಿಪದಂ; ಯಥಾಪಟಿಪನ್ನೋ ಚ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಂ ಉಪಪನ್ನೋ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾಮೀ"ತಿ ।

"ಸುತಂ ಮೇತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ - 'ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಾಯ ಮಗ್ಗಂ ದೇಸೇತೀ'ತಿ। ಸಾಧು ಮೇ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಾಯ ಮಗ್ಗಂ ದೇಸೇತೂ"ತಿ।

"ತೇನ ಹಿ, ಮಾಣವ, ಸುಣಾಹಿ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಹಿ, ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಂ ಭೋ"ತಿ ಖೋ ಸುಭೋ ಮಾಣವೋ ತೋದೇಯ್ಯಪುತ್ತೋ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

೪೭೧. "ಕತಮೋ ಚ, ಮಾಣವ, ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಾಯ ಮಗ್ಗೋ? ಇಧ, ಮಾಣವ, ಭಿಕ್ಖು ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ, ತಥಾ ದುತಿಯಂ, ತಥಾ ತತಿಯಂ, ತಥಾ ಚತುತ್ಥಂ; ಇತಿ ಉದ್ಧಮಧೋ ತಿರಿಯಂ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಬ್ಬತ್ತತಾಯ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝೇನ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ಏವಂ ಭಾವಿತಾಯ ಖೋ, ಮಾಣವ, ಮೇತ್ತಾಯ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಯಂ ಪಮಾಣಕತಂ ಕಮ್ಮಂ ನ ತಂ ತತ್ರಾವಸಿಸ್ಸತಿ, ನ ತಂ ತತ್ರಾವತಿಟ್ಠತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಮಾಣವ, ಬಲವಾ ಸಙ್ಖಧಮೋ ಅಪ್ಪಕಸಿರೇನೇವ ಚಾತುದ್ದಿಸಾ ವಿಞ್ಞಾಪೇಯ್ಯ [ಏವಮೇವ ಖೋ ಮಾಣವ ಏವಂ ಭಾವಿತಾಯ ಮೇತ್ತಾಯ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ದೀ॰ ನಿ॰ ೧.೫೫೬) ತಥಾಪಿ ಇಧ ಪಾಠೋಯೇವ ಉಪಮಾಯ ಸಂಸನ್ದಿಯಮಾನೋ ಪರಿಪುಣ್ಣೋ ವಿಯ ದಿಸ್ಸತಿ]; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಮಾಣವ...ಪೇ॰... ಏವಂ ಭಾವಿತಾಯ ಖೋ, ಮಾಣವ, ಮೇತ್ತಾಯ [ಏವಮೇವ ಖೋ ಮಾಣವ ಏವಂ ಭಾವಿತಾಯ ಮೇತ್ತಾಯ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰

ಪೀ॰ ದೀ॰ ನಿ॰ ೧.೫೫೬) ತಥಾಪಿ ಇಧ ಪಾಠೋಯೇವ ಉಪಮಾಯ ಸಂಸನ್ದಿಯಮಾನೋ ಪರಿಪುಣ್ಣೋ ವಿಯ ದಿಸ್ಸತಿ] ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಯಂ ಪಮಾಣಕತಂ ಕಮ್ಮಂ ನ ತಂ ತತ್ರಾವಸಿಸ್ಸತಿ, ನ ತಂ ತತ್ರಾವತಿಟ್ಠತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಮಾಣವ, ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಾಯ ಮಗ್ಗೋ। "ಪುನ ಚಪರಂ, ಮಾಣವ, ಭಿಕ್ಖು ಕರುಣಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ...ಪೇ॰... ಮುದಿತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ...ಪೇ॰... ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ, ತಥಾ ದುತಿಯಂ, ತಥಾ ತತಿಯಂ, ತಥಾ ಚತುತ್ಥಂ; ಇತಿ ಉದ್ಧಮಧೋ ತಿರಿಯಂ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಬ್ಬತ್ತತಾಯ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝೇನ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ಏವಂ ಭಾವಿತಾಯ ಖೋ, ಮಾಣವ, ಉಪೇಕ್ಖಾಯ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಯಂ ಪಮಾಣಕತಂ ಕಮ್ಮಂ ನ ತಂ ತತ್ರಾವಸಿಸ್ಸತಿ, ನ ತಂ ತತ್ರಾವತಿಟ್ಠತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಮಾಣವ, ಬಲವಾ ಸಙ್ಖಧಮೋ ಅಪ್ಪಕಸಿರೇನೇವ ಚಾತುದ್ದಿಸಾ ವಿಞ್ಞಾಪೇಯ್ಯ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಮಾಣವ...ಪೇ॰... ಏವಂ ಭಾವಿತಾಯ ಖೋ, ಮಾಣವ, ಉಪೇಕ್ಖಾಯ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಯಂ ಪಮಾಣಕತಂ ಕಮ್ಮಂ ನ ತಂ ತತ್ರಾವಸಿಸ್ಸತಿ, ನ ತಂ ತತ್ರಾವತಿಟ್ಠತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಮಾಣವ, ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಾಯ ಮಗ್ಗೋ"ತಿ।

೪೬೨. ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಸುಭೋ ಮಾಣವೋ ತೋದೇಯ್ಯಪುತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ! ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ನಿಕ್ಕುಜ್ಜಿತಂ ವಾ ಉಕ್ಕುಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ ವಾ ವಿವರೇಯ್ಯ, ಮೂಳ್ಹಸ್ಸ ವಾ ಮಗ್ಗಂ ಆಚಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಅನ್ಧಕಾರೇ ವಾ ತೇಲಪಜ್ಜೋತಂ ಧಾರೇಯ್ಯ - ಚಕ್ಖುಮನ್ತೋ ರೂಪಾನಿ ದಕ್ಖನ್ತೀತಿ - ಏವಮೇವಂ ಭೋತಾ ಗೋತಮೇನ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಧಮ್ಮೋ ಪಕಾಸಿತೋ। ಏಸಾಹಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛಾಮಿ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚ। ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತಂ। ಹನ್ದ, ಚ ದಾನಿ ಮಯಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಗಚ್ಛಾಮ; ಬಹುಕಿಚ್ಚಾ ಮಯಂ ಬಹುಕರಣೀಯಾ"ತಿ। "ಯಸ್ಸದಾನಿ ತ್ವಂ, ಮಾಣವ, ಕಾಲಂ ಮಞ್ಞಸೀ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಸುಭೋ ಮಾಣವೋ ತೋದೇಯ್ಯಪುತ್ತೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಜಾಣುಸ್ಸೋಣಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಸಬ್ಬಸೇತೇನ ವಳವಾಭಿರಥೇನ [ವಳಭೀರಥೇನ (ಸೀ॰)] ಸಾವತ್ಥಿಯಾ ನಿಯ್ಯಾತಿ ದಿವಾ ದಿವಸ್ಸ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಜಾಣುಸ್ಸೋಣಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಸುಭಂ ಮಾಣವಂ ತೋದೇಯ್ಯಪುತ್ತಂ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ। ದಿಸ್ವಾನ ಸುಭಂ ಮಾಣವಂ ತೋದೇಯ್ಯಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಹನ್ದ, ಕುತೋ ನು ಭವಂ ಭಾರದ್ವಾಜೋ ಆಗಚ್ಛತಿ ದಿವಾ ದಿವಸ್ಸಾ"ತಿ? "ಇತೋ ಹಿ ಖೋ ಅಹಂ, ಭೋ , ಆಗಚ್ಛಾಮಿ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಾ"ತಿ। "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಭವಂ ಭಾರದ್ವಾಜೋ, ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾವೇಯ್ಯತ್ತಿಯಂ ಪಣ್ಡಿತೋ ಮಞ್ಞೇತಿ"? "ಕೋ ಚಾಹಂ, ಭೋ, ಕೋ ಚ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾವೇಯ್ಯತ್ತಿಯಂ ಜಾನಿಸ್ಸಾಮಿ? ಸೋಪಿ ನೂನಸ್ಸ ತಾದಿಸೋವ ಯೋ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾವೇಯ್ಯತ್ತಿಯಂ ಜಾನೇಯ್ಯಾ"ತಿ। "ಉಳಾರಾಯ ಖಲು, ಭವಂ ಭಾರದ್ವಾಜೋ, ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ಪಸಂಸಾಯ ಪಸಂಸತೀ"ತಿ। "ಕೋ ಚಾಹಂ, ಭೋ, ಕೋ ಚ ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ಪಸಂಸಿಸ್ಸಾಮಿ? ಪಸತ್ಥಪಸತ್ಥೋವ ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಸೇಟ್ಠೋ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ। ಯೇ ಚಿಮೇ, ಭೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಕಿರಿಯಾಯ ಕುಸಲಸ್ಸ ಆರಾಧನಾಯ; ಚಿತ್ತಸ್ಸೇತೇ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಪರಿಕ್ಖಾರೇ ವದೇತಿ - ಯದಿದಂ ಚಿತ್ತಂ ಅವೇರಂ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ತಸ್ಸ ಭಾವನಾಯಾ"ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಜಾಣುಸ್ಸೋಣಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಸಬ್ಬಸೇತಾ ವಳವಾಭಿರಥಾ ಓರೋಹಿತ್ವಾ ಏಕಂಸಂ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗಂ ಕರಿತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನಞ್ಜಲಿಂ ಪಣಾಮೇತ್ವಾ ಉದಾನಂ ಉದಾನೇಸಿ - "ಲಾಭಾ ರಞ್ಞೋ ಪಸೇನದಿಸ್ಸ ಕೋಸಲಸ್ಸ, ಸುಲದ್ಧಲಾಭಾ ರಞ್ಞೋ ಪಸೇನದಿಸ್ಸ ಕೋಸಲಸ್ಸ ಯಸ್ಸ ವಿಜಿತೇ ತಥಾಗತೋ ವಿಹರತಿ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ"ತಿ।

ಸುಭಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ನವಮಂ।

೧೦. ಸಙ್ಗಾರವಸುತ್ತಂ

೪೭೩. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಕೋಸಲೇಸು ಚಾರಿಕಂ ಚರತಿ ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಧನಞ್ಜಾನೀ [ಧಾನಞ್ಜಾನೀ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ನಾಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ಚಙ್ಕಲಿಕಪ್ಪೇ [ಮಣ್ಡಲಕಪ್ಪೇ (ಸೀ॰), ಪಚ್ಚಲಕಪ್ಪೇ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಚಣ್ಡಲಕಪ್ಪೇ (ಪೀ॰)] ಪಟಿವಸತಿ ಅಭಿಪ್ಪಸನ್ನಾ ಬುದ್ಧೇ ಚ ಧಮ್ಮೇ ಚ ಸಙ್ಘೇ ಚ। ಅಥ ಖೋ ಧನಞ್ಜಾನೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ಉಪಕ್ಖಲಿತ್ವಾ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಉದಾನಂ ಉದಾನೇಸಿ – "ನಮೋ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ। ನಮೋ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ। ನಮೋ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸಾ"ತಿ ।

ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಸಙ್ಗಾರವೋ ನಾಮ ಮಾಣವೋ ಚಙ್ಕಲಿಕಪ್ಪೇ ಪಟಿವಸತಿ ತಿಣ್ಣಂ ವೇದಾನಂ ಪಾರಗೂ ಸನಿಘಣ್ಡುಕೇಟುಭಾನಂ ಸಾಕ್ಖರಪ್ಪಭೇದಾನಂ ಇತಿಹಾಸಪಞ್ಚಮಾನಂ , ಪದಕೋ, ವೇಯ್ಯಾಕರಣೋ, ಲೋಕಾಯತಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣೇಸು ಅನವಯೋ। ಅಸ್ಸೋಸಿ ಖೋ ಸಙ್ಗಾರವೋ ಮಾಣವೋ ಧನಞ್ಜಾನಿಯಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಏವಂ ವಾಚಂ ಭಾಸಮಾನಾಯ। ಸುತ್ವಾ ಧನಞ್ಜಾನಿಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಂ ಏತದವೋಚ – "ಅವಭೂತಾವ ಅಯಂ [ಅವಭೂತಾ ಚಯಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಧನಞ್ಜಾನೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ, ಪರಭೂತಾವ ಅಯಂ [ಪರಾಭೂತಾ ಚಯಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಧನಞ್ಜಾನೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ, ವಿಜ್ಜಮಾನಾನಂ (ತೇವಿಜ್ಜಾನಂ) [( ) ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಪೋತ್ಥಕೇಸು ನತ್ಥಿ] ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ, ಅಥ ಚ ಪನ ತಸ್ಸ ಮುಣ್ಡಕಸ್ಸ ಸಮಣಕಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸಿಸ್ಸತೀ"ತಿ [ಭಾಸತೀತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ)]। "ನ ಹಿ ಪನ ತ್ವಂ, ತಾತ ಭದ್ರಮುಖ, ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಸೀಲಪಞ್ಞಾಣಂ ಜಾನಾಸಿ। ಸಚೇ ತ್ವಂ, ತಾತ ಭದ್ರಮುಖ, ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಸೀಲಪಞ್ಞಾಣಂ ಜಾನೇಯ್ಯಾಸಿ, ನ ತ್ವಂ, ತಾತ ಭದ್ರಮುಖ, ತಂ ಭಗವನ್ತಂ ಅಕ್ಕೋಸಿತಬ್ಬಂ ಪರಿಭಾಸಿತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ, ಭೋತಿ, ಯದಾ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಚಙ್ಕಲಿಕಪ್ಪಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ ಹೋತಿ ಅಥ ಮೇ ಆರೋಚೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭದ್ರಮುಖಾ"ತಿ ಖೋ ಧನಞ್ಜಾನೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ಸಙ್ಗಾರವಸ್ಸ ಮಾಣವಸ್ಸ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಕೋಸಲೇಸು ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ ಯೇನ ಚಙ್ಕಲಿಕಪ್ಪಂ ತದವಸರಿ। ತತ್ರ ಸುದಂ ಭಗವಾ ಚಙ್ಕಲಿಕಪ್ಪೇ ವಿಹರತಿ ತೋದೇಯ್ಯಾನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಅಮ್ಬವನೇ। ಅಸ್ಸೋಸಿ ಖೋ ಧನಞ್ಜಾನೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ – "ಭಗವಾ ಕಿರ ಚಙ್ಕಲಿಕಪ್ಪಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ, ಚಙ್ಕಲಿಕಪ್ಪೇ ವಿಹರತಿ ತೋದೇಯ್ಯಾನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಅಮ್ಬವನೇ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಧನಞ್ಜಾನೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ಯೇನ ಸಙ್ಗಾರವೋ ಮಾಣವೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಸಙ್ಗಾರವಂ ಮಾಣವಂ ಏತದವೋಚ – "ಅಯಂ, ತಾತ ಭದ್ರಮುಖ, ಸೋ ಭಗವಾ ಚಙ್ಕಲಿಕಪ್ಪಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ, ಚಙ್ಕಲಿಕಪ್ಪೇ ವಿಹರತಿ ತೋದೇಯ್ಯಾನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಅಮ್ಬವನೇ। ಯಸ್ಸದಾನಿ, ತಾತ ಭದ್ರಮುಖ, ಕಾಲಂ ಮಞ್ಞಸೀ"ತಿ।

೪೭೪. "ಏವಂ, ಭೋ"ತಿ ಖೋ ಸಙ್ಗಾರವೋ ಮಾಣವೋ ಧನಞ್ಜಾನಿಯಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸಙ್ಗಾರವೋ ಮಾಣವೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಸನ್ತಿ ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಾಭಿಞ್ಞಾವೋಸಾನಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತಾ, ಆದಿಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಟಿಜಾನನ್ತಿ। ತತ್ರ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಯೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಾಭಿಞ್ಞಾವೋಸಾನಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತಾ, ಆದಿಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಟಿಜಾನನ್ತಿ, ತೇಸಂ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಕತಮೋ"ತಿ? "ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಾಭಿಞ್ಞಾವೋಸಾನಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತಾನಂ, ಆದಿಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಟಿಜಾನನ್ತಾನಮ್ಪಿ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ವೇಮತ್ತಂ ವದಾಮಿ। ಸನ್ತಿ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅನುಸ್ಸವಿಕಾ। ತೇ ಅನುಸ್ಸವೇನ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಾಭಿಞ್ಞಾವೋಸಾನಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತಾ, ಆದಿಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಟಿಜಾನನ್ತಿ; ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ತೇವಿಜ್ಜಾ। ಸನ್ತಿ ಪನ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಕೇವಲಂ ಸದ್ಧಾಮತ್ತಕೇನ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಾಭಿಞ್ಞಾವೋಸಾನಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತಾ, ಆದಿಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಟಿಜಾನನ್ತಿ; ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ತಕ್ಕೀ ವೀಮಂಸೀ। ಸನ್ತಿ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಪುಬ್ಬೇ ಅನನುಸ್ಸುತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು

ಸಾಮಂಯೇವ ಧಮ್ಮಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಾಭಿಞ್ಞಾವೋಸಾನಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತಾ, ಆದಿಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಟಿಜಾನನ್ತಿ। ತತ್ರ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಯೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಪುಬ್ಬೇ ಅನನುಸ್ಸುತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಸಾಮಂಯೇವ ಧಮ್ಮಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಾಭಿಞ್ಞಾವೋಸಾನಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತಾ, ಆದಿಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಟಿಜಾನನ್ತಿ, ತೇಸಾಹಮಸ್ಮಿ। ತದಮಿನಾಪೇತಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಪರಿಯಾಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ, ಯಥಾ ಯೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಪುಬ್ಬೇ ಅನನುಸ್ಸುತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಸಾಮಂಯೇವ ಧಮ್ಮಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಾಭಿಞ್ಞಾವೋಸಾನಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತಾ, ಆದಿಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಟಿಜಾನನ್ತಿ, ತೇಸಾಹಮಸ್ಮಿ।

೪೭೫. "ಇಧ ಮೇ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಪುಬ್ಬೇವ ಸಮ್ಬೋಧಾ ಅನಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸೇವ ಸತೋ ಏತದಹೋಸಿ – 'ಸಮ್ಬಾಧೋ ಘರಾವಾಸೋ ರಜಾಪಥೋ, ಅಬ್ಭೋಕಾಸೋ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ। ನಯಿದಂ ಸುಕರಂ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಾ ಏಕನ್ತಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಏಕನ್ತಪರಿಸುದ್ಧಂ ಸಙ್ಖಲಿಖಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿತುಂ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ದಹರೋವ ಸಮಾನೋ ಸುಸುಕಾಳಕೇಸೋ ಭದ್ರೇನ ಯೋಬ್ಬನೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಪಠಮೇನ ವಯಸಾ ಅಕಾಮಕಾನಂ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಅಸ್ಸುಮುಖಾನಂ ರುದನ್ತಾನಂ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿಂ। ಸೋ ಏವಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಸಮಾನೋ ಕಿಂಕುಸಲಗವೇಸೀ ಅನುತ್ತರಂ ಸನ್ತಿವರಪದಂ ಪರಿಯೇಸಮಾನೋ ಯೇನ ಆಳಾರೋ ಕಾಲಾಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಳಾರಂ ಕಾಲಾಮಂ ಏತದವೋಚಂ – 'ಇಚ್ಛಾಮಹಂ, ಆವುಸೋ ಕಾಲಾಮ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿತು'ನ್ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಆಳಾರೋ ಕಾಲಾಮೋ ಮಂ ಏತದವೋಚ – 'ವಿಹರತಾಯಸ್ಮಾ। ತಾದಿಸೋ ಅಯಂ ಧಮ್ಮೋ ಯತ್ಥ ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಸಕಂ ಆಚರಿಯಕಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರೇಯ್ಯಾ'ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಯಾಪುಣಿಂ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ತಾವತಕೇನೇವ ಓಟ್ಠಪಹತಮತ್ತೇನ ಲಪಿತಲಾಪನಮತ್ತೇನ 'ಞಾಣವಾದಞ್ಚ ವದಾಮಿ, ಥೇರವಾದಞ್ಚ ಜಾನಾಮಿ, ಪಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಚ ಪಟಿಜಾನಾಮಿ, ಅಹಞ್ಚೇವ ಅಞ್ಞೇ ಚ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಏತದಹೋಸಿ – 'ನ ಖೋ ಆಳಾರೋ ಕಾಲಾಮೋ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಕೇವಲಂ ಸದ್ಧಾಮತ್ತಕೇನ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮೀತಿ ಪವೇದೇತಿ; ಅದ್ಧಾ ಆಳಾರೋ ಕಾಲಾಮೋ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಜಾನಂ ಪಸ್ಸಂ ವಿಹರತೀ'ತಿ।

"ಅಥ ಖ್ವಾಹಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಯೇನ ಆಳಾರೋ ಕಾಲಾಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಳಾರಂ ಕಾಲಾಮಂ ಏತದವೋಚಂ – 'ಕಿತ್ತಾವತಾ ನೋ, ಆವುಸೋ ಕಾಲಾಮ, ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮೀತಿ ಪವೇದೇಸೀ'ತಿ? ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಆಳಾರೋ ಕಾಲಾಮೋ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಪವೇದೇಸಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಏತದಹೋಸಿ – 'ನ ಖೋ ಆಳಾರಸ್ಸೇವ ಕಾಲಾಮಸ್ಸ ಅತ್ಥಿ ಸದ್ಧಾ, ಮಯ್ಹಂಪತ್ಥಿ ಸದ್ಧಾ; ನ ಖೋ ಆಳಾರಸ್ಸೇವ ಕಾಲಾಮಸ್ಸ ಅತ್ಥಿ ವೀರಿಯಂ…ಪೇ॰… ಸತಿ… ಸಮಾಧಿ… ಪಞ್ಞಾ, ಮಯ್ಹಂಪತ್ಥಿ ಪಞ್ಞಾ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಆಳಾರೋ ಕಾಲಾಮೋ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮೀತಿ ಪವೇದೇತಿ ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ಪದಹೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿಂ। ಅಥ ಖ್ವಾಹಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಯೇನ ಆಳಾರೋ ಕಾಲಾಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಳಾರಂ ಕಾಲಾಮಂ ಏತದವೋಚಂ – 'ಏತ್ತಾವತಾ ನೋ, ಆವುಸೋ ಕಾಲಾಮ, ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ಪವೇದೇಸೀ'ತಿ? 'ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ ಅಹಂ, ಆವುಸೋ, ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ಪವೇದೇಮೀ'ತಿ। 'ಅಹಮ್ಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಏತ್ತಾವತಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮೀ'ತಿ। 'ಲಾಭಾ ನೋ, ಆವುಸೋ, ಸುಲದ್ಧಂ ನೋ, ಆವುಸೋ, ಯೇ ಮಯಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ತಾದಿಸಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಂ ಪಸ್ಸಾಮ। ಇತಿ ಯಾಹಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ಪವೇದೇಮಿ ತಂ ತ್ವಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಸಿ; ಯಂ ತ್ವಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಸಿ ತಮಹಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ

ಪವೇದೇಮಿ। ಇತಿ ಯಾಹಂ ಧಮ್ಮಂ ಜಾನಾಮಿ ತಂ ತ್ವಂ ಧಮ್ಮಂ ಜಾನಾಸಿ, ಯಂ ತ್ವಂ ಧಮ್ಮಂ ಜಾನಾಸಿ ತಮಹಂ ಧಮ್ಮಂ ಜಾನಾಮಿ । ಇತಿ ಯಾದಿಸೋ ಅಹಂ ತಾದಿಸೋ ತುವಂ, ಯಾದಿಸೋ ತುವಂ ತಾದಿಸೋ ಅಹಂ। ಏಹಿ ದಾನಿ, ಆವುಸೋ, ಉಭೋವ ಸನ್ತಾ ಇಮಂ ಗಣಂ ಪರಿಹರಾಮಾ'ತಿ। ಇತಿ ಖೋ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಆಳಾರೋ ಕಾಲಾಮೋ ಆಚರಿಯೋ ಮೇ ಸಮಾನೋ ಅತ್ತನೋ ಅನ್ತೇವಾಸಿಂ ಮಂ ಸಮಾನಂ ಅತ್ತನಾ ಸಮಸಮಂ ಠಪೇಸಿ, ಉಳಾರಾಯ ಚ ಮಂ ಪೂಜಾಯ ಪೂಜೇಸಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಏತದಹೋಸಿ – 'ನಾಯಂ ಧಮ್ಮೋ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ನ ವಿರಾಗಾಯ ನ ನಿರೋಧಾಯ ನ ಉಪಸಮಾಯ ನ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ನ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ, ಯಾವದೇವ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನೂಪಪತ್ತಿಯಾ'ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಅನಲಙ್ಕರಿತ್ವಾ ತಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮಾ ನಿಬ್ಬಿಜ್ಜ ಅಪಕ್ಕಮಿಂ।

೪೭೬. "ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಕಿಂಕುಸಲಗವೇಸೀ ಅನುತ್ತರಂ ಸನ್ತಿವರಪದಂ ಪರಿಯೇಸಮಾನೋ ಯೇನ ಉದಕೋ ರಾಮಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಉದಕಂ ರಾಮಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚಂ – 'ಇಚ್ಛಾಮಹಂ, ಆವುಸೋ [ಪಸ್ಸ ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೭೮ ಪಾಸರಾಸಿಸುತ್ತೇ], ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿತು'ನ್ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಉದಕೋ ರಾಮಪುತ್ತೋ ಮಂ ಏತದವೋಚ – 'ವಿಹರತಾಯಸ್ಮಾ। ತಾದಿಸೋ ಅಯಂ ಧಮ್ಮೋ ಯತ್ಥ ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಸಕಂ ಆಚರಿಯಕಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರೇಯ್ಯಾ'ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಯಾಪುಣಿಂ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ತಾವತಕೇನೇವ ಓಟ್ಠಪಹತಮತ್ತೇನ ಲಪಿತಲಾಪನಮತ್ತೇನ 'ಞಾಣವಾದಞ್ಚ ವದಾಮಿ, ಥೇರವಾದಞ್ಚ ಜಾನಾಮಿ, ಪಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಚ ಪಟಿಜಾನಾಮಿ, ಅಹಞ್ಚೇವ ಅಞ್ಞೇ ಚ । ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಏತದಹೋಸಿ – 'ನ ಖೋ ರಾಮೋ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಕೇವಲಂ ಸದ್ಧಾಮತ್ತಕೇನ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮೀತಿ ಪವೇದೇಸಿ; ಅದ್ಧಾ ರಾಮೋ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಜಾನಂ ಪಸ್ಸಂ ವಿಹಾಸೀ'ತಿ। ಅಥ ಖ್ವಾಹಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಯೇನ ಉದಕೋ ರಾಮಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಉದಕಂ ರಾಮಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚಂ – 'ಕಿತ್ತಾವತಾ ನೋ, ಆವುಸೋ, ರಾಮೋ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮೀತಿ ಪವೇದೇಸೀ'ತಿ? ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಉದಕೋ ರಾಮಪುತ್ತೋ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಪವೇದೇಸಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಏತದಹೋಸಿ – 'ನ ಖೋ ರಾಮಸ್ಸೇವ ಅಹೋಸಿ ಸದ್ಧಾ, ಮಯ್ಹಂಪತ್ಥಿ ಸದ್ಧಾ; ನ ಖೋ ರಾಮಸ್ಸೇವ ಅಹೋಸಿ ವೀರಿಯಂ...ಪೇ॰... ಸತಿ... ಸಮಾಧಿ... ಪಞ್ಞಾ, ಮಯ್ಹಂಪತ್ಥಿ ಪಞ್ಞಾ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಯಂ ಧಮ್ಮಂ ರಾಮೋ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮೀತಿ ಪವೇದೇಸಿ ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ಪದಹೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿಂ।

"ಅಥ ಖ್ವಾಹಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಯೇನ ಉದಕೋ ರಾಮಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಉದಕಂ ರಾಮಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚಂ – 'ಏತ್ತಾವತಾ ನೋ, ಆವುಸೋ, ರಾಮೋ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ಪವೇದೇಸೀ'ತಿ? 'ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ರಾಮೋ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ಪವೇದೇಸೀ'ತಿ। 'ಅಹಮ್ಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಏತ್ತಾವತಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮೀ'ತಿ। 'ಲಾಭಾ ನೋ, ಆವುಸೋ, ಸುಲದ್ಧಂ ನೋ, ಆವುಸೋ, ಯೇ ಮಯಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ತಾದಿಸಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಂ ಪಸ್ಸಾಮ। ಇತಿ ಯಂ ಧಮ್ಮಂ ರಾಮೋ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ಪವೇದೇಸಿ ತಂ ತ್ವಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಸಿ; ಯಂ ತ್ವಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಸಿ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ರಾಮೋ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ಪವೇದೇಸಿ। ಇತಿ ಯಂ ಧಮ್ಮಂ ರಾಮೋ ಅಭಿಞ್ಞಾಸಿ ತಂ ತ್ವಂ ಧಮ್ಮಂ ಜಾನಾಸಿ, ಯಂ ತ್ವಂ ಧಮ್ಮಂ ಜಾನಾಸಿ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ರಾಮೋ ಅಭಿಞ್ಞಾಸಿ। ಇತಿ ಯಾದಿಸೋ ರಾಮೋ ಅಹೋಸಿ ತಾದಿಸೋ ತುವಂ, ಯಾದಿಸೋ ತುವಂ ತಾದಿಸೋ ರಾಮೋ ಅಹೋಸಿ। ಏಹಿ ದಾನಿ, ಆವುಸೋ, ತುವಂ ಇಮಂ ಗಣಂ ಪರಿಹರಾ'ತಿ। ಇತಿ ಖೋ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಉದಕೋ ರಾಮಪುತ್ತೋ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಮೇ ಸಮಾನೋ ಆಚರಿಯಟ್ಠಾನೇ ಮಂ ಠಪೇಸಿ, ಉಳಾರಾಯ ಚ ಮಂ ಪೂಜಾಯ ಪೂಜೇಸಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ,

ಭಾರದ್ವಾಜ, ಏತದಹೋಸಿ - ‘ನಾಯಂ ಧಮ್ಮೋ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ನ ವಿರಾಗಾಯ ನ ನಿರೋಧಾಯ ನ ಉಪಸಮಾಯ ನ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ನ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ, ಯಾವದೇವ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನೂಪಪತ್ತಿಯಾ’ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಅನಲಙ್ಕರಿತ್ವಾ ತಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮಾ ನಿಬ್ಬಿಜ್ಜ ಅಪಕ್ಕಮಿಂ।

೪೭೭. “ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಕಿಂಕುಸಲಗವೇಸೀ ಅನುತ್ತರಂ ಸನ್ತಿವರಪದಂ ಪರಿಯೇಸಮಾನೋ ಮಗಧೇಸು ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ ಯೇನ ಉರುವೇಳಾ ಸೇನಾನಿಗಮೋ ತದವಸರಿಂ। ತತ್ಥದ್ದಸಂ ರಮಣೀಯಂ ಭೂಮಿಭಾಗಂ, ಪಾಸಾದಿಕಞ್ಚ ವನಸಣ್ಡಂ, ನದಿಞ್ಚ ಸನ್ದನ್ತಿಂ ಸೇತಕಂ ಸುಪತಿತ್ಥಂ ರಮಣೀಯಂ, ಸಮನ್ತಾ ಚ ಗೋಚರಗಾಮಂ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಏತದಹೋಸಿ - ‘ರಮಣೀಯೋ ವತ, ಭೋ, ಭೂಮಿಭಾಗೋ, ಪಾಸಾದಿಕೋ ಚ ವನಸಣ್ಡೋ, ನದೀ ಚ ಸನ್ದತಿ ಸೇತಕಾ ಸುಪತಿತ್ಥಾ ರಮಣೀಯಾ, ಸಮನ್ತಾ ಚ ಗೋಚರಗಾಮೋ। ಅಲಂ ವತಿದಂ ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ಪಧಾನತ್ಥಿಕಸ್ಸ ಪಧಾನಾಯಾ’ತಿ । ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ತತ್ಥೇವ ನಿಸೀದಿಂ - ‘ಅಲಮಿದಂ ಪಧಾನಾಯಾ’ತಿ। ಅಪಿಸ್ಸು ಮಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ತಿಸ್ಸೋ ಉಪಮಾ ಪಟಿಭಂಸು ಅನಚ್ಛರಿಯಾ ಪುಬ್ಬೇ ಅಸ್ಸುತಪುಬ್ಬಾ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಅಲ್ಲಂ ಕಟ್ಠಂ ಸಸ್ನೇಹಂ ಉದಕೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಂ। ಅಥ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಉತ್ತರಾರಣಿಂ ಆದಾಯ - ‘ಅಗ್ಗಿಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇಸ್ಸಾಮಿ, ತೇಜೋ ಪಾತುಕರಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಅಪಿ ನು ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಅಮುಂ ಅಲ್ಲಂ ಕಟ್ಠಂ ಸಸ್ನೇಹಂ ಉದಕೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಉತ್ತರಾರಣಿಂ ಆದಾಯ ಅಭಿಮನ್ಥೇನ್ತೋ ಅಗ್ಗಿಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇಯ್ಯ, ತೇಜೋ ಪಾತುಕರೇಯ್ಯಾ”ತಿ? “ನೋ ಹಿದಂ, ಭೋ ಗೋತಮ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅದುಞ್ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಲ್ಲಂ ಕಟ್ಠಂ ಸಸ್ನೇಹಂ, ತಞ್ಚ ಪನ ಉದಕೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಂ; ಯಾವದೇವ ಚ ಪನ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಕಿಲಮಥಸ್ಸ ವಿಘಾತಸ್ಸ ಭಾಗೀ ಅಸ್ಸಾ”ತಿ। “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಕಾಯೇನ ಚೇವ ಚಿತ್ತೇನ ಚ ಕಾಮೇಹಿ ಅವೂಪಕಟ್ಠಾ ವಿಹರನ್ತಿ, ಯೋ ಚ ನೇಸಂ ಕಾಮೇಸು ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ ಕಾಮಸ್ನೇಹೋ ಕಾಮಮುಚ್ಛಾ ಕಾಮಪಿಪಾಸಾ ಕಾಮಪರಿಳಾಹೋ ಸೋ ಚ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ನ ಸುಪ್ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ ನ ಸುಪ್ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧೋ, ಓಪಕ್ಕಮಿಕಾ ಚೇಪಿ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಖರಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಯನ್ತಿ, ಅಭಬ್ಬಾವ ತೇ ಞಾಣಾಯ ದಸ್ಸನಾಯ ಅನುತ್ತರಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ। ನೋ ಚಪಿ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಓಪಕ್ಕಮಿಕಾ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಖರಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಯನ್ತಿ ಅಭಬ್ಬಾವ ತೇ ಞಾಣಾಯ ದಸ್ಸನಾಯ ಅನುತ್ತರಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ। ಅಯಂ ಖೋ ಮಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಪಠಮಾ ಉಪಮಾ ಪಟಿಭಾಸಿ ಅನಚ್ಛರಿಯಾ ಪುಬ್ಬೇ ಅಸ್ಸುತಪುಬ್ಬಾ।

೪೭೮. “ಅಪರಾಪಿ ಖೋ ಮಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ದುತಿಯಾ ಉಪಮಾ ಪಟಿಭಾಸಿ ಅನಚ್ಛರಿಯಾ ಪುಬ್ಬೇ ಅಸ್ಸುತಪುಬ್ಬಾ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಅಲ್ಲಂ ಕಟ್ಠಂ ಸಸ್ನೇಹಂ ಆರಕಾ ಉದಕಾ ಥಲೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಂ। ಅಥ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಉತ್ತರಾರಣಿಂ ಆದಾಯ - ‘ಅಗ್ಗಿಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇಸ್ಸಾಮಿ, ತೇಜೋ ಪಾತುಕರಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಅಪಿ ನು ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಅಮುಂ ಅಲ್ಲಂ ಕಟ್ಠಂ ಸಸ್ನೇಹಂ ಆರಕಾ ಉದಕಾ ಥಲೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಉತ್ತರಾರಣಿಂ ಆದಾಯ ಅಭಿಮನ್ಥೇನ್ತೋ ಅಗ್ಗಿಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇಯ್ಯ ತೇಜೋ ಪಾತುಕರೇಯ್ಯಾ”ತಿ? “ನೋ ಹಿದಂ, ಭೋ ಗೋತಮ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅದುಞ್ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಲ್ಲಂ ಕಟ್ಠಂ ಸಸ್ನೇಹಂ, ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಆರಕಾ ಉದಕಾ ಥಲೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಂ; ಯಾವದೇವ ಚ ಪನ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಕಿಲಮಥಸ್ಸ ವಿಘಾತಸ್ಸ ಭಾಗೀ ಅಸ್ಸಾ”ತಿ। “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಕಾಯೇನ ಚೇವ ಚಿತ್ತೇನ ಚ ಕಾಮೇಹಿ ವೂಪಕಟ್ಠಾ ವಿಹರನ್ತಿ, ಯೋ ಚ ನೇಸಂ ಕಾಮೇಸು ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ ಕಾಮಸ್ನೇಹೋ ಕಾಮಮುಚ್ಛಾ ಕಾಮಪಿಪಾಸಾ ಕಾಮಪರಿಳಾಹೋ ಸೋ ಚ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ನ ಸುಪ್ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ ನ ಸುಪ್ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧೋ, ಓಪಕ್ಕಮಿಕಾ ಚೇಪಿ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಖರಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಯನ್ತಿ, ಅಭಬ್ಬಾವ ತೇ ಞಾಣಾಯ ದಸ್ಸನಾಯ ಅನುತ್ತರಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ। ನೋ ಚೇಪಿ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಓಪಕ್ಕಮಿಕಾ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಖರಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಯನ್ತಿ, ಅಭಬ್ಬಾವ ತೇ ಞಾಣಾಯ

ದಸ್ಸನಾಯ ಅನುತ್ತರಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ। ಅಯಂ ಖೋ ಮಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ದುತಿಯಾ ಉಪಮಾ ಪಟಿಭಾಸಿ ಅನಚ್ಛರಿಯಾ ಪುಬ್ಬೇ ಅಸ್ಸುತಪುಬ್ಬಾ।

೪೭೯. "ಅಪರಾಪಿ ಖೋ ಮಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ತತಿಯಾ ಉಪಮಾ ಪಟಿಭಾಸಿ ಅನಚ್ಛರಿಯಾ ಪುಬ್ಬೇ ಅಸ್ಸುತಪುಬ್ಬಾ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಸುಕ್ಖಂ ಕಟ್ಠಂ ಕೋಳಾಪಂ ಆರಕಾ ಉದಕಾ ಥಲೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಂ। ಅಥ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಉತ್ತರಾರಣಿಂ ಆದಾಯ - 'ಅಗ್ಗಿಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇಸ್ಸಾಮಿ, ತೇಜೋ ಪಾತುಕರಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಅಪಿ ನು ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಅಮುಂ ಸುಕ್ಖಂ ಕಟ್ಠಂ ಕೋಳಾಪಂ ಆರಕಾ ಉದಕಾ ಥಲೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಉತ್ತರಾರಣಿಂ ಆದಾಯ ಅಭಿಮನ್ಥೇನ್ತೋ ಅಗ್ಗಿಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇಯ್ಯ, ತೇಜೋ ಪಾತುಕರೇಯ್ಯಾ"ತಿ? "ಏವಂ ಭೋ ಗೋತಮ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅದುಞ್ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಸುಕ್ಖಂ ಕಟ್ಠಂ ಕೋಳಾಪಂ, ತಞ್ಚ ಪನ ಆರಕಾ ಉದಕಾ ಥಲೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತ"ನ್ತಿ। "ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಕಾಯೇನ ಚೇವ ಚಿತ್ತೇನ ಚ ಕಾಮೇಹಿ ವೂಪಕಟ್ಠಾ ವಿಹರನ್ತಿ, ಯೋ ಚ ನೇಸಂ ಕಾಮೇಸು ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ ಕಾಮಸ್ನೇಹೋ ಕಾಮಮುಚ್ಛಾ ಕಾಮಪಿಪಾಸಾ ಕಾಮಪರಿಳಾಹೋ ಸೋ ಚ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಪ್ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ ಸುಪ್ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧೋ, ಓಪಕ್ಕಮಿಕಾ ಚೇಪಿ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಖರಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಯನ್ತಿ, ಭಬ್ಬಾವ ತೇ ಞಾಣಾಯ ದಸ್ಸನಾಯ ಅನುತ್ತರಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ। ನೋ ಚೇಪಿ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಓಪಕ್ಕಮಿಕಾ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಖರಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಯನ್ತಿ, ಭಬ್ಬಾವ ತೇ ಞಾಣಾಯ ದಸ್ಸನಾಯ ಅನುತ್ತರಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ। ಅಯಂ ಖೋ ಮಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ತತಿಯಾ ಉಪಮಾ ಪಟಿಭಾಸಿ ಅನಚ್ಛರಿಯಾ ಪುಬ್ಬೇ ಅಸ್ಸುತಪುಬ್ಬಾ। ಇಮಾ ಖೋ ಮಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ತಿಸ್ಸೋ ಉಪಮಾ ಪಟಿಭಂಸು ಅನಚ್ಛರಿಯಾ ಪುಬ್ಬೇ ಅಸ್ಸುತಪುಬ್ಬಾ।

೪೮೦. "ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಏತದಹೋಸಿ - 'ಯಂನೂನಾಹಂ ದನ್ತೇಭಿದನ್ತಮಾಧಾಯ, ಜಿವ್ಹಾಯ ತಾಲುಂ ಆಹಚ್ಚ, ಚೇತಸಾ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿಗ್ಗಣ್ಹೇಯ್ಯಂ ಅಭಿನಿಪ್ಪೀಳೇಯ್ಯಂ ಅಭಿಸನ್ತಾಪೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ದನ್ತೇಭಿದನ್ತಮಾಧಾಯ, ಜಿವ್ಹಾಯ ತಾಲುಂ ಆಹಚ್ಚ, ಚೇತಸಾ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿಗ್ಗಣ್ಹಾಮಿ ಅಭಿನಿಪ್ಪೀಳೇಮಿ ಅಭಿಸನ್ತಾಪೇಮಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ದನ್ತೇಭಿದನ್ತಮಾಧಾಯ, ಜಿವ್ಹಾಯ ತಾಲುಂ ಆಹಚ್ಚ, ಚೇತಸಾ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿಗ್ಗಣ್ಹತೋ ಅಭಿನಿಪ್ಪೀಳಯತೋ ಅಭಿಸನ್ತಾಪಯತೋ ಕಚ್ಛೇಹಿ ಸೇದಾ ಮುಚ್ಚನ್ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ದುಬ್ಬಲತರಂ ಪುರಿಸಂ ಸೀಸೇ ವಾ ಗಹೇತ್ವಾ ಖನ್ಧೇ ವಾ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಭಿನಿಗ್ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ ಅಭಿನಿಪ್ಪೀಳೇಯ್ಯ ಅಭಿಸನ್ತಾಪೇಯ್ಯ, ಏವಮೇವ ಖೋ ಮೇ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ದನ್ತೇಭಿದನ್ತಮಾಧಾಯ, ಜಿವ್ಹಾಯ ತಾಲುಂ ಆಹಚ್ಚ, ಚೇತಸಾ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿಗ್ಗಣ್ಹತೋ ಅಭಿನಿಪ್ಪೀಳಯತೋ ಅಭಿಸನ್ತಾಪಯತೋ ಕಚ್ಛೇಹಿ ಸೇದಾ ಮುಚ್ಚನ್ತಿ। ಆರದ್ಧಂ ಖೋ ಪನ ಮೇ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ವೀರಿಯಂ ಹೋತಿ ಅಸಲ್ಲೀನಂ, ಉಪಟ್ಠಿತಾ ಸತಿ ಅಸಮ್ಮುಟ್ಠಾ; ಸಾರದ್ಧೋ ಚ ಪನ ಮೇ ಕಾಯೋ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧೋ, ತೇನೇವ ದುಕ್ಖಪ್ಪಧಾನೇನ ಪಧಾನಾಭಿತುನ್ನಸ್ಸ ಸತೋ।

೪೮೧. "ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಏತದಹೋಸಿ - 'ಯಂನೂನಾಹಂ ಅಪ್ಪಾಣಕಂಯೇವ ಝಾನಂ ಝಾಯೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಮುಖತೋ ಚ ನಾಸತೋ ಚ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇ ಉಪರುನ್ಧಿಂ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಮುಖತೋ ಚ ನಾಸತೋ ಚ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇಸು ಉಪರುದ್ಧೇಸು ಕಣ್ಣಸೋತೇಹಿ ವಾತಾನಂ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಾನಂ ಅಧಿಮತ್ತೋ ಸದ್ದೋ ಹೋತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಕಮ್ಮಾರಗಗ್ಗರಿಯಾ ಧಮಮಾನಾಯ ಅಧಿಮತ್ತೋ ಸದ್ದೋ ಹೋತಿ, ಏವಮೇವ ಖೋ ಮೇ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಮುಖತೋ ಚ ನಾಸತೋ ಚ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇಸು ಉಪರುದ್ಧೇಸು ಕಣ್ಣಸೋತೇಹಿ ವಾತಾನಂ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಾನಂ ಅಧಿಮತ್ತೋ ಸದ್ದೋ ಹೋತಿ। ಆರದ್ಧಂ ಖೋ ಪನ ಮೇ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ವೀರಿಯಂ ಹೋತಿ ಅಸಲ್ಲೀನಂ, ಉಪಟ್ಠಿತಾ ಸತಿ ಅಸಮ್ಮುಟ್ಠಾ; ಸಾರದ್ಧೋ ಚ ಪನ ಮೇ ಕಾಯೋ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧೋ, ತೇನೇವ ದುಕ್ಖಪ್ಪಧಾನೇನ ಪಧಾನಾಭಿತುನ್ನಸ್ಸ ಸತೋ।

"ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಏತದಹೋಸಿ - 'ಯಂನೂನಾಹಂ ಅಪ್ಪಾಣಕಂಯೇವ ಝಾನಂ ಝಾಯೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಮುಖತೋ ಚ ನಾಸತೋ ಚ ಕಣ್ಣತೋ ಚ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇ ಉಪರುನ್ಧಿಂ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ,

ಮುಖತೋ ಚ ನಾಸತೋ ಚ ಕಣ್ಣತೋ ಚ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇಸು ಉಪರುದ್ಧೇಸು ಅಧಿಮತ್ತಾ ವಾತಾ ಮುದ್ಧನಿ ಊಹನನ್ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ, ತಿಣ್ಹೇನ ಸಿಖರೇನ ಮುದ್ಧನಿ ಅಭಿಮತ್ಥೇಯ್ಯ, ಏವಮೇವ ಖೋ ಮೇ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಮುಖತೋ ಚ ನಾಸತೋ ಚ ಕಣ್ಣತೋ ಚ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇಸು ಉಪರುದ್ಧೇಸು ಅಧಿಮತ್ತಾ ವಾತಾ ಮುದ್ಧನಿ ಊಹನನ್ತಿ। ಆರದ್ಧಂ ಖೋ ಪನ ಮೇ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ವೀರಿಯಂ ಹೋತಿ ಅಸಲ್ಲೀನಂ , ಉಪಟ್ಠಿತಾ ಸತಿ ಅಸಮ್ಮುಟ್ಠಾ; ಸಾರದ್ಧೋ ಚ ಪನ ಮೇ ಕಾಯೋ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧೋ, ತೇನೇವ ದುಕ್ಖಪ್ಪಧಾನೇನ ಪಧಾನಾಭಿತುನ್ನಸ್ಸ ಸತೋ।

“ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಯಂನೂನಾಹಂ ಅಪ್ಪಾಣಕಂಯೇವ ಝಾನಂ ಝಾಯೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಮುಖತೋ ಚ ನಾಸತೋ ಚ ಕಣ್ಣತೋ ಚ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇ ಉಪರುನ್ಧಿಂ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಮುಖತೋ ಚ ನಾಸತೋ ಚ ಕಣ್ಣತೋ ಚ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇಸು ಉಪರುದ್ಧೇಸು ಅಧಿಮತ್ತಾ ಸೀಸೇ ಸೀಸವೇದನಾ ಹೋನ್ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ದಳ್ಹೇನ ವರತ್ತಕ್ಖಣ್ಡೇನ ಸೀಸೇ ಸೀಸವೇಠಂ ದದೇಯ್ಯ, ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಮುಖತೋ ಚ ನಾಸತೋ ಚ ಕಣ್ಣತೋ ಚ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇಸು ಉಪರುದ್ಧೇಸು ಅಧಿಮತ್ತಾ ಸೀಸೇ ಸೀಸವೇದನಾ ಹೋನ್ತಿ। ಆರದ್ಧಂ ಖೋ ಪನ ಮೇ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ವೀರಿಯಂ ಹೋತಿ ಅಸಲ್ಲೀನಂ, ಉಪಟ್ಠಿತಾ ಸತಿ ಅಸಮ್ಮುಟ್ಠಾ; ಸಾರದ್ಧೋ ಚ ಪನ ಮೇ ಕಾಯೋ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧೋ, ತೇನೇವ ದುಕ್ಖಪ್ಪಧಾನೇನ ಪಧಾನಾಭಿತುನ್ನಸ್ಸ ಸತೋ।

“ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಯಂನೂನಾಹಂ ಅಪ್ಪಾಣಕಂಯೇವ ಝಾನಂ ಝಾಯೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಮುಖತೋ ಚ ನಾಸತೋ ಚ ಕಣ್ಣತೋ ಚ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇ ಉಪರುನ್ಧಿಂ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಮುಖತೋ ಚ ನಾಸತೋ ಚ ಕಣ್ಣತೋ ಚ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇಸು ಉಪರುದ್ಧೇಸು ಅಧಿಮತ್ತಾ ವಾತಾ ಕುಚ್ಛಿಂ ಪರಿಕನ್ತನ್ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಾರದ್ವಾಜ, ದಕ್ಖೋ ಗೋಘಾತಕೋ ವಾ ಗೋಘಾತಕನ್ತೇವಾಸೀ ವಾ ತಿಣ್ಹೇನ ಗೋವಿಕನ್ತನೇನ ಕುಚ್ಛಿಂ ಪರಿಕನ್ತೇಯ್ಯ, ಏವಮೇವ ಖೋ ಮೇ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಮುಖತೋ ಚ ನಾಸತೋ ಚ ಕಣ್ಣತೋ ಚ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇಸು ಉಪರುದ್ಧೇಸು ಅಧಿಮತ್ತಾ ವಾತಾ ಕುಚ್ಛಿಂ ಪರಿಕನ್ತನ್ತಿ। ಆರದ್ಧಂ ಖೋ ಪನ ಮೇ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ವೀರಿಯಂ ಹೋತಿ ಅಸಲ್ಲೀನಂ ಉಪಟ್ಠಿತಾ ಸತಿ ಅಸಮ್ಮುಟ್ಠಾ; ಸಾರದ್ಧೋ ಚ ಪನ ಮೇ ಕಾಯೋ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧೋ, ತೇನೇವ ದುಕ್ಖಪ್ಪಧಾನೇನ ಪಧಾನಾಭಿತುನ್ನಸ್ಸ ಸತೋ।

“ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಯಂನೂನಾಹಂ ಅಪ್ಪಾಣಕಂಯೇವ ಝಾನಂ ಝಾಯೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಮುಖತೋ ಚ ನಾಸತೋ ಚ ಕಣ್ಣತೋ ಚ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇ ಉಪರುನ್ಧಿಂ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಮುಖತೋ ಚ ನಾಸತೋ ಚ ಕಣ್ಣತೋ ಚ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇಸು ಉಪರುದ್ಧೇಸು ಅಧಿಮತ್ತೋ ಕಾಯಸ್ಮಿಂ ಡಾಹೋ ಹೋತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ದ್ವೇ ಬಲವನ್ತೋ ಪುರಿಸಾ ದುಬ್ಬಲತರಂ ಪುರಿಸಂ ನಾನಾಬಾಹಾಸು ಗಹೇತ್ವಾ ಅಙ್ಗಾರಕಾಸುಯಾ ಸನ್ತಾಪೇಯ್ಯುಂ ಸಮ್ಪರಿತಾಪೇಯ್ಯುಂ, ಏವಮೇವ ಖೋ ಮೇ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಮುಖತೋ ಚ ನಾಸತೋ ಚ ಕಣ್ಣತೋ ಚ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇಸು ಉಪರುದ್ಧೇಸು ಅಧಿಮತ್ತೋ ಕಾಯಸ್ಮಿಂ ಡಾಹೋ ಹೋತಿ। ಆರದ್ಧಂ ಖೋ ಪನ ಮೇ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ವೀರಿಯಂ ಹೋತಿ ಅಸಲ್ಲೀನಂ, ಉಪಟ್ಠಿತಾ ಸತಿ ಅಸಮ್ಮುಟ್ಠಾ, ಸಾರದ್ಧೋ ಚ ಪನ ಮೇ ಕಾಯೋ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧೋ, ತೇನೇವ ದುಕ್ಖಪ್ಪಧಾನೇನ ಪಧಾನಾಭಿತುನ್ನಸ್ಸ ಸತೋ। ಅಪಿಸ್ಸು ಮಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ದೇವತಾ ದಿಸ್ವಾ ಏವಮಾಹಂಸು - ‘ಕಾಲಙ್ಕತೋ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ’ತಿ। ಏಕಚ್ಚಾ ದೇವತಾ ಏವಮಾಹಂಸು - ‘ನ ಕಾಲಙ್ಕತೋ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ, ಅಪಿ ಚ ಕಾಲಙ್ಕರೋತೀ’ತಿ। ಏಕಚ್ಚಾ ದೇವತಾ ಏವಮಾಹಂಸು - ‘ನ ಕಾಲಙ್ಕತೋ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ, ನಾಪಿ ಕಾಲಙ್ಕರೋತಿ; ಅರಹಂ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ, ವಿಹಾರೋತ್ವೇವ ಸೋ ಅರಹತೋ ಏವರೂಪೋ ಹೋತೀ’ತಿ।

“ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಯಂನೂನಾಹಂ ಸಬ್ಬಸೋ ಆಹಾರುಪಚ್ಛೇದಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಮಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ದೇವತಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏತದವೋಚುಂ - ‘ಮಾ ಖೋ ತ್ವಂ, ಮಾರಿಸ, ಸಬ್ಬಸೋ ಆಹಾರುಪಚ್ಛೇದಾಯ

ಪಟಿಪಜ್ಜಿ। ಸಚೇ ಖೋ ತ್ವಂ, ಮಾರಿಸ, ಸಬ್ಬಸೋ ಆಹಾರುಪಚ್ಛೇದಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜಿಸ್ಸಸಿ, ತಸ್ಸ ತೇ ಮಯಂ ದಿಬ್ಬಂ ಓಜಂ ಲೋಮಕೂಪೇಹಿ ಅಜ್ಝೋಹಾರೇಸ್ಸಾಮ। ತಾಯ ತ್ವಂ ಯಾಪೇಸ್ಸಸೀ'ತಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಏತದಹೋಸಿ - 'ಅಹಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನ ಸಬ್ಬಸೋ ಅಜಜ್ಜಿತಂ ಪಟಿಜಾನೇಯ್ಯಂ, ಇಮಾ ಚ ಮೇ ದೇವತಾ ದಿಬ್ಬಂ ಓಜಂ ಲೋಮಕೂಪೇಹಿ ಅಜ್ಝೋಹಾರೇಯ್ಯುಂ, ತಾಯ ಚಾಹಂ ಯಾಪೇಯ್ಯಂ। ತಂ ಮಮಸ್ಸ ಮುಸಾ'ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ತಾ ದೇವತಾ ಪಚ್ಚಾಚಿಕ್ಖಾಮಿ, 'ಹಲ'ನ್ತಿ ವದಾಮಿ।

"ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಏತದಹೋಸಿ - 'ಯಂನೂನಾಹಂ ಥೋಕಂ ಥೋಕಂ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇಯ್ಯಂ ಪಸತಂ ಪಸತಂ , ಯದಿ ವಾ ಮುಗ್ಗಯೂಸಂ, ಯದಿ ವಾ ಕುಲತ್ಥಯೂಸಂ, ಯದಿ ವಾ ಕಳಾಯಯೂಸಂ, ಯದಿ ವಾ ಹರೇಣುಕಯೂಸ'ನ್ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಥೋಕಂ ಥೋಕಂ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇಸಿಂ ಪಸತಂ ಪಸತಂ, ಯದಿ ವಾ ಮುಗ್ಗಯೂಸಂ , ಯದಿ ವಾ ಕುಲತ್ಥಯೂಸಂ, ಯದಿ ವಾ ಕಳಾಯಯೂಸಂ, ಯದಿ ವಾ ಹರೇಣುಕಯೂಸಂ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಥೋಕಂ ಥೋಕಂ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರಯತೋ ಪಸತಂ ಪಸತಂ, ಯದಿ ವಾ ಮುಗ್ಗಯೂಸಂ, ಯದಿ ವಾ ಕುಲತ್ಥಯೂಸಂ, ಯದಿ ವಾ ಕಳಾಯಯೂಸಂ, ಯದಿ ವಾ ಹರೇಣುಕಯೂಸಂ, ಅಧಿಮತ್ತಕಸಿಮಾನಂ ಪತ್ತೋ ಕಾಯೋ ಹೋತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಆಸೀತಿಕಪಬ್ಬಾನಿ ವಾ ಕಾಳಪಬ್ಬಾನಿ ವಾ, ಏವಮೇವಸ್ಸು ಮೇ ಅಙ್ಗಪಚ್ಚಙ್ಗಾನಿ ಭವನ್ತಿ ತಾಯೇವಪ್ಪಾಹಾರತಾಯ; ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಓಟ್ಠಪದಂ, ಏವಮೇವಸ್ಸು ಮೇ ಆನಿಸದಂ ಹೋತಿ ತಾಯೇವಪ್ಪಾಹಾರತಾಯ; ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ವಟ್ಟನಾವಳೀ, ಏವಮೇವಸ್ಸು ಮೇ ಪಿಟ್ಠಿಕಣ್ಟಕೋ ಉಣ್ಣತಾವನತೋ ಹೋತಿ ತಾಯೇವಪ್ಪಾಹಾರತಾಯ; ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಜರಸಾಲಾಯ ಗೋಪಾನಸಿಯೋ ಓಲುಗ್ಗವಿಲುಗ್ಗಾ ಭವನ್ತಿ, ಏವಮೇವಸ್ಸು ಮೇ ಫಾಸುಳಿಯೋ ಓಲುಗ್ಗವಿಲುಗ್ಗಾ ಭವನ್ತಿ ತಾಯೇವಪ್ಪಾಹಾರತಾಯ; ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಗಮ್ಭೀರೇ ಉದಪಾನೇ ಉದಕತಾರಕಾ ಗಮ್ಭೀರಗತಾ ಓಕ್ಖಾಯಿಕಾ ದಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಏವಮೇವಸ್ಸು ಮೇ ಅಕ್ಖಿಕೂಪೇಸು ಅಕ್ಖಿತಾರಕಾ ಗಮ್ಭೀರಗತಾ ಓಕ್ಖಾಯಿಕಾ ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ತಾಯೇವಪ್ಪಾಹಾರತಾಯ; ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ತಿತ್ತಕಾಲಾಬು ಆಮಕಚ್ಛಿನ್ನೋ ವಾತಾತಪೇನ ಸಂಫುಟಿತೋ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಿಲಾತೋ, ಏವಮೇವಸ್ಸು ಮೇ ಸೀಸಚ್ಛವಿ ಸಂಫುಟಿತಾ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಿಲಾತಾ ತಾಯೇವಪ್ಪಾಹಾರತಾಯ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, 'ಉದರಚ್ಛವಿಂ ಪರಿಮಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಪಿಟ್ಠಿಕಣ್ಟಕಂಯೇವ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಾಮಿ, 'ಪಿಟ್ಠಿಕಣ್ಟಕಂ ಪರಿಮಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಉದರಚ್ಛವಿಂಯೇವ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಾಮಿ; ಯಾವಸ್ಸು ಮೇ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಉದರಚ್ಛವಿ ಪಿಟ್ಠಿಕಣ್ಟಕಂ ಅಲ್ಲೀನಾ ಹೋತಿ ತಾಯೇವಪ್ಪಾಹಾರತಾಯ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ , 'ವಚ್ಚಂ ವಾ ಮುತ್ತಂ ವಾ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ತತ್ಥೇವ ಅವಕುಜ್ಜೋ ಪಪತಾಮಿ ತಾಯೇವಪ್ಪಾಹಾರತಾಯ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ಅಸ್ಸಾಸೇನ್ತೋ ಪಾಣಿನಾ ಗತ್ತಾನಿ ಅನುಮಜ್ಜಾಮಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಪಾಣಿನಾ ಗತ್ತಾನಿ ಅನುಮಜ್ಜತೋ ಪೂತಿಮೂಲಾನಿ ಲೋಮಾನಿ ಕಾಯಸ್ಮಾ ಪಪತನ್ತಿ ತಾಯೇವಪ್ಪಾಹಾರತಾಯ। ಅಪಿಸ್ಸು ಮಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಮನುಸ್ಸಾ ದಿಸ್ವಾ ಏವಮಾಹಂಸು - 'ಕಾಳೋ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ'ತಿ। ಏಕಚ್ಚೇ ಮನುಸ್ಸಾ ಏವಮಾಹಂಸು - 'ನ ಕಾಳೋ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ, ಸಾಮೋ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ'ತಿ। ಏಕಚ್ಚೇ ಮನುಸ್ಸಾ ಏವಮಾಹಂಸು - 'ನ ಕಾಳೋ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ನಪಿ ಸಾಮೋ, ಮಙ್ಗುರಚ್ಛವಿ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ'ತಿ; ಯಾವಸ್ಸು ಮೇ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ತಾವ ಪರಿಸುದ್ಧೋ ಛವಿವಣ್ಣೋ ಪರಿಯೋದಾತೋ ಉಪಹತೋ ಹೋತಿ ತಾಯೇವಪ್ಪಾಹಾರತಾಯ।

೪೮೧. "ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಏತದಹೋಸಿ - 'ಯೇ ಖೋ ಕೇಚಿ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಓಪಕ್ಕಮಿಕಾ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಖರಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಯಿಂಸು , ಏತಾವಪರಮಂ, ನಯಿತೋ ಭಿಯ್ಯೋ; ಯೇಪಿ ಹಿ ಕೇಚಿ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಓಪಕ್ಕಮಿಕಾ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಖರಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಯಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಏತಾವಪರಮಂ, ನಯಿತೋ ಭಿಯ್ಯೋ; ಯೇಪಿ ಹಿ ಕೇಚಿ ಏತರಹಿ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಓಪಕ್ಕಮಿಕಾ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಖರಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಯನ್ತಿ, ಏತಾವಪರಮಂ, ನಯಿತೋ ಭಿಯ್ಯೋ। ನ ಖೋ ಪನಾಹಂ ಇಮಾಯ ಕಟುಕಾಯ ದುಕ್ಕರಕಾರಿಕಾಯ ಅಧಿಗಚ್ಛಾಮಿ ಉತ್ತರಿ ಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸಂ। ಸಿಯಾ ನು ಖೋ ಅಞ್ಞೋ ಮಗ್ಗೋ

ಬೋಧಾಯಾ'ತಿ ? ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ ಭಾರದ್ವಾಜ, ಏತದಹೋಸಿ - 'ಅಭಿಜಾನಾಮಿ ಖೋ ಪನಾಹಂ ಪಿತು ಸಕ್ಕಸ್ಸ ಕಮ್ಮನ್ತೇ ಸೀತಾಯ ಜಮ್ಬುಚ್ಛಾಯಾಯ ನಿಸಿನ್ನೋ ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಿತಾ। ಸಿಯಾ ನು ಖೋ ಏಸೋ ಮಗ್ಗೋ ಬೋಧಾಯಾ'ತಿ? ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಸತಾನುಸಾರಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಹೋಸಿ - 'ಏಸೇವ ಮಗ್ಗೋ ಬೋಧಾಯಾ'ತಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಏತದಹೋಸಿ - 'ಕಿಂ ನು ಖೋ ಅಹಂ ತಸ್ಸ ಸುಖಸ್ಸ ಭಾಯಾಮಿ ಯಂ ತಂ ಸುಖಂ ಅಞ್ಞತ್ರೇವ ಕಾಮೇಹಿ ಅಞ್ಞತ್ರ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹೀ'ತಿ? ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಏತದಹೋಸಿ - 'ನ ಖೋ ಅಹಂ ತಸ್ಸ ಸುಖಸ್ಸ ಭಾಯಾಮಿ ಯಂ ತಂ ಸುಖಂ ಅಞ್ಞತ್ರೇವ ಕಾಮೇಹಿ ಅಞ್ಞತ್ರ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹೀ'ತಿ।

೪೮೩. "ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಏತದಹೋಸಿ - 'ನ ಖೋ ತಂ ಸುಕರಂ ಸುಖಂ ಅಧಿಗನ್ತುಂ ಏವಂ ಅಧಿಮತ್ತಕಸಿಮಾನಂ ಪತ್ತಕಾಯೇನ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಓಳಾರಿಕಂ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇಯ್ಯಂ ಓದನಕುಮ್ಮಾಸ'ನ್ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಓಳಾರಿಕಂ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇಸಿಂ ಓದನಕುಮ್ಮಾಸಂ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಮಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಸಮಯೇನ ಪಞ್ಚವಗ್ಗಿಯಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಾ ಹೋನ್ತಿ - 'ಯಂ ಖೋ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಧಮ್ಮಂ ಅಧಿಗಮಿಸ್ಸತಿ ತಂ ನೋ ಆರೋಚೇಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಯತೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಓಳಾರಿಕಂ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇಸಿಂ ಓದನಕುಮ್ಮಾಸಂ, ಅಥ ಮೇ ತೇ ಪಞ್ಚವಗ್ಗಿಯಾ ಭಿಕ್ಖೂ ನಿಬ್ಬಿಜ್ಜ ಪಕ್ಕಮಿಂಸು - 'ಬಾಹುಲ್ಲಿಕೋ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಪಧಾನವಿಬ್ಭನ್ತೋ ಆವತ್ತೋ ಬಾಹುಲ್ಲಾಯಾ'ತಿ।

"ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಓಳಾರಿಕಂ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇತ್ವಾ ಬಲಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ...ಪೇ॰... ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿಂ। ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ ಚೇತಸೋ ಏಕೋದಿಭಾವಂ ಅವಿತಕ್ಕಂ ಅವಿಚಾರಂ ಸಮಾಧಿಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ... ತತಿಯಂ ಝಾನಂ... ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿಂ।

"ಸೋ ಏವಂ ಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ಪರಿಸುದ್ಧೇ ಪರಿಯೋದಾತೇ ಅನಙ್ಗಣೇ ವಿಗತೂಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಮುದುಭೂತೇ ಕಮ್ಮನಿಯೇ ಠಿತೇ ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತೇ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಾನುಸ್ಸತಿಞಾಣಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇಸಿಂ। ಸೋ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರಾಮಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಏಕಮ್ಪಿ ಜಾತಿಂ ದ್ವೇಪಿ ಜಾತಿಯೋ...ಪೇ॰... ಇತಿ ಸಾಕಾರಂ ಸಉದ್ದೇಸಂ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರಾಮಿ। ಅಯಂ ಖೋ ಮೇ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ರತ್ತಿಯಾ ಪಠಮೇ ಯಾಮೇ ಪಠಮಾ ವಿಜ್ಜಾ ಅಧಿಗತಾ, ಅವಿಜ್ಜಾ ವಿಹತಾ, ವಿಜ್ಜಾ ಉಪ್ಪನ್ನಾ; ತಮೋ ವಿಹತೋ, ಆಲೋಕೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ; ಯಥಾ ತಂ ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ ಆತಾಪಿನೋ ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ।

೪೮೪. "ಸೋ ಏವಂ ಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ಪರಿಸುದ್ಧೇ ಪರಿಯೋದಾತೇ ಅನಙ್ಗಣೇ ವಿಗತೂಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಮುದುಭೂತೇ ಕಮ್ಮನಿಯೇ ಠಿತೇ ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತೇ ಸತ್ತಾನಂ ಚುತೂಪಪಾತಞಾಣಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇಸಿಂ। ಸೋ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಚವಮಾನೇ ಉಪಪಜ್ಜಮಾನೇ ಹೀನೇ ಪಣೀತೇ ಸುವಣ್ಣೇ ದುಬ್ಬಣ್ಣೇ ಸುಗತೇ ದುಗ್ಗತೇ ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನಾಮಿ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ಖೋ ಮೇ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ರತ್ತಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮೇ ಯಾಮೇ ದುತಿಯಾ ವಿಜ್ಜಾ ಅಧಿಗತಾ, ಅವಿಜ್ಜಾ ವಿಹತಾ, ವಿಜ್ಜಾ ಉಪ್ಪನ್ನಾ; ತಮೋ ವಿಹತೋ, ಆಲೋಕೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ; ಯಥಾ ತಂ ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ ಆತಾಪಿನೋ ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ।

"ಸೋ ಏವಂ ಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ಪರಿಸುದ್ಧೇ ಪರಿಯೋದಾತೇ ಅನಙ್ಗಣೇ ವಿಗತೂಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಮುದುಭೂತೇ ಕಮ್ಮನಿಯೇ ಠಿತೇ ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತೇ ಆಸವಾನಂ ಖಯಞಾಣಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇಸಿಂ। ಸೋ 'ಇದಂ ದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ, 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ, 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ, 'ಅಯಂ

ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ; 'ಇಮೇ ಆಸವಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ, 'ಅಯಂ ಆಸವಸಮುದಯೋ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ, 'ಅಯಂ ಆಸವನಿರೋಧೋ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ, 'ಅಯಂ ಆಸವನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ। ತಸ್ಸ ಮೇ ಏವಂ ಜಾನತೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸತೋ ಕಾಮಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚಿತ್ಥ, ಭವಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚಿತ್ಥ, ಅವಿಜ್ಜಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚಿತ್ಥ। ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಅಹೋಸಿ। 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ। ಅಯಂ ಖೋ ಮೇ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ರತ್ತಿಯಾ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಯಾಮೇ ತತಿಯಾ ವಿಜ್ಜಾ ಅಧಿಗತಾ, ಅವಿಜ್ಜಾ ವಿಹತಾ, ವಿಜ್ಜಾ ಉಪ್ಪನ್ನಾ; ತಮೋ ವಿಹತೋ, ಆಲೋಕೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ; ಯಥಾ ತಂ ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ ಆತಾಪಿನೋ ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ"ತಿ।

೪೮೫. ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಸಙ್ಗಾರವೋ ಮಾಣವೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಅಟ್ಠಿತವತಂ [ಅಟ್ಠಿತ ವತ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಪಧಾನಂ ಅಹೋಸಿ, ಸಪ್ಪುರಿಸವತಂ [ಸಪ್ಪುರಿಸ ವತ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಪಧಾನಂ ಅಹೋಸಿ; ಯಥಾ ತಂ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ। ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅತ್ಥಿ ದೇವಾ"ತಿ [ಅಧಿದೇವಾತಿ (ಕ॰) ಏವಂ ಸಬ್ಬೇಸು 'ಅತ್ಥಿ ದೇವಾ'ತಿಪದೇಸು]? "ಠಾನಸೋ ಮೇತಂ [ಖೋ ಪನೇತಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)], ಭಾರದ್ವಾಜ, ವಿದಿತಂ ಯದಿದಂ – ಅಧಿದೇವಾ"ತಿ [ಅತ್ಥಿ ದೇವಾತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰), ಅತಿದೇವಾತಿ (?) ಏವಂ ಸಬ್ಬೇಸು 'ಅಧಿದೇವಾ'ತಿಪದೇಸು]। "ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, 'ಅತ್ಥಿ ದೇವಾ'ತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ 'ಠಾನಸೋ ಮೇತಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ , ವಿದಿತಂ ಯದಿದಂ ಅಧಿದೇವಾ'ತಿ ವದೇಸಿ। ನನು, ಭೋ ಗೋತಮ, ಏವಂ ಸನ್ತೇ ತುಚ್ಛಾ ಮುಸಾ ಹೋತೀ"ತಿ? "'ಅತ್ಥಿ ದೇವಾ'ತಿ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ 'ಅತ್ಥಿ ದೇವಾ'ತಿ ಯೋ ವದೇಯ್ಯ, 'ಠಾನಸೋ ಮೇ ವಿದಿತಾ'ತಿ [ಠಾನಸೋ ವಿದಿತಾ ಮೇ ವಿದಿತಾತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰), ಠಾನಸೋ ಮೇ ವಿದಿತಾ ಅತಿದೇವಾತಿ (?)] ಯೋ ವದೇಯ್ಯ; ಅಥ ಖ್ವೇತ್ಥ ವಿಞ್ಞುನಾ ಪುರಿಸೇನ ಏಕಂಸೇನ ನಿಟ್ಠಂ ಗನ್ತಬ್ಬಂ [ಗನ್ತುಂ (ಕ॰), ಗನ್ತುಂ ವಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಯದಿದಂ – 'ಅತ್ಥಿ ದೇವಾ'"ತಿ। "ಕಿಸ್ಸ ಪನ ಮೇ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಆದಿಕೇನೇವ ನ ಬ್ಯಾಕಾಸೀ"ತಿ [ಗೋತಮೋ ಆದಿಕೇನೇವ ಬ್ಯಾಕಾಸೀತಿ (ಕ॰), ಗೋತಮೋ ಅತ್ಥಿ ದೇವಾತಿ ನ ಬ್ಯಾಕಾಸೀತಿ (?)]? "ಉಚ್ಚೇನ ಸಮ್ಮತಂ ಖೋ ಏತಂ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಯದಿದಂ – 'ಅತ್ಥಿ ದೇವಾ'"ತಿ।

೪೮೬. ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಸಙ್ಗಾರವೋ ಮಾಣವೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ! ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ನಿಕ್ಕುಜ್ಜಿತಂ ವಾ ಉಕ್ಕುಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ ವಾ ವಿವರೇಯ್ಯ, ಮೂಳ್ಹಸ್ಸ ವಾ ಮಗ್ಗಂ ಆಚಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಅನ್ಧಕಾರೇ ವಾ ತೇಲಪಜ್ಜೋತಂ ಧಾರೇಯ್ಯ – ಚಕ್ಖುಮನ್ತೋ ರೂಪಾನಿ ದಕ್ಖನ್ತೀತಿ – ಏವಮೇವಂ ಭೋತಾ ಗೋತಮೇನ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಧಮ್ಮೋ ಪಕಾಸಿತೋ। ಏಸಾಹಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛಾಮಿ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚ। ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ"ನ್ತಿ।

ಸಙ್ಗಾರವಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ದಸಮಂ।

ಬ್ರಾಹ್ಮಣವಗ್ಗೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ ಪಞ್ಚಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ಬ್ರಹ್ಮಾಯು ಸೇಲಸ್ಸಲಾಯನೋ, ಘೋಟಮುಖೋ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ।
ಚಙ್ಕೀ ಏಸು ಧನಞ್ಜಾನಿ, ವಾಸೇಟ್ಠೋ ಸುಭಗಾರವೋತಿ॥

ಇದಂ ವಗ್ಗಾನಮುದ್ದಾನಂ –

ವಗ್ಗೋ ಗಹಪತಿ ಭಿಕ್ಖು, ಪರಿಬ್ಬಾಜಕನಾಮಕೋ।
ರಾಜವಗ್ಗೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತಿ, ಪಞ್ಚ ಮಜ್ಝಿಮಆಗಮೇ॥

ಮಜ್ಝಿಮಪಣ್ಣಾಸಕಂ ಸಮತ್ತಂ।